

CAPITA DEORVM

ET

ILLVSTRIVM

HOMINVM

PACIS BELLIQUE ARTIBVS CLARISSIMORVM

NEC NON

HIEROGLYPHICA, ABRAXEA
ET AMVLETA

QVAEDAM,

IN

GEMMIS

ANTIQA PARTIM, PARTIM RECENTI MANV,
AFFABRE INCISA,

QVAE MAGNO STUDIO COLLEGIT

IO. MARTINVS AB EBERMAYER,
NORIMBERGENSIS,

ENARRAVIT OBSERVATIONIBVSQVE HISTORICIS
ILLVSTRAVIT

ERHARDVS REVSCH.

ANNO cId Idcc XXI.

PROSTANT EXEMPLARIA

FRANCOFVRTI ET LIPSIAE.

2.

A D
LECTOREM
PRAEFATIO.

Praeclara omnino studia sunt eorum, qui venerandae antiquitatis monumenta studiosè asservant, asservata docte illustrent, illustrata hilare libenterque in lucem proferunt, ut quam ipsi ex illorum contemplatione domi privatimque ceperunt voluptatem, cum summa utilitate coniunctam, publice omnibus utendam fruendamque impertiantur. At quoniam singuli, qui eruditae antiquitatis amore tanguntur, non eas quoque artes afferunt, quibus intelligentia harum rerum recluditur: implicatus teneor, quorum laus illustrior sit, illorum, qui disciplina bonarum artium exculti, ista λείψανα non possunt non admirari et magnificere; an horum, qui aliis studiis intenti, honesta tamen rectaque voluntate, doctrinae avidi, quodam humanitatis sensu afficiuntur, ut non modo pretium aliquod illis statuant, sed insuper intelligentibus, in suos aliorumque usus depromere permittant, quod latet in thesauris suis: qui non oculos tantum pascere, quod Eucliones faciunt, duri, inculti, agrestes; sed animum et pectus erudire satagunt. Mibi certe est persuasum, istos Musarum fautores laudem merere amplissimam. Et video, viros

cordatos idem sentire. Gratiam itaque apud iustos
 vetustarum imaginum aestimatores iniit Vir nobil.
 ornatissimusque, IO. MARTINVS AB EBERMATER,
 civis apud Norimbergenses et mercator primi ordinis,
 quod gemmas, pergraves historiae testes, quas sumpti-
 bus haud modicis conquiſiuit, eruditis invidere no-
 luit. Illarum partem, ut explicaret, concesserat vi-
 ro nobilissimo excellentissimoque, IO. IACOBO BAIE-
 RO, Professori Altorfino longe celeberrimo, qui iam
 pridem non minus praestantissimum naturae artis-
 que salutaris mystam, quam gravem doctrinaque va-
 ria instructum meliorum literarum assertorem, se ex-
 hibuit. Quam egregie functus sit isto munere, iu-
 dicium re ipsa comprobatum iudicarunt Actorum
 Lipsiensium, operis splendidissimi, Collectores, solidae
 eruditionis cognitores acerrimi. Ideoque nihil vehe-
 mentius desideravit thesauri huius possessor, quae
 eadem ipse quoque vota non semel postmodum feci,
 quam ut *μουσικωτάτω* Baiero per gravissimas, quibus
 distinetur, occupationes licuisset, pro ea, qua pollet,
 dexteritate telam susceptam perficere. Nam quod
 ad me attinet, temerarius certe videar, in ea agri
 parte infirmum hominem exercere, ubi se pridem ro-
 bustissimae mentes exercuerant: nisi honestissima
 laudatissimi Ebermayeri voluntas, et nutus viro-
 rum gravium, quorum arbitrio me meaque omnia
 permisi, me vel invitum perpulissent, ut petitis
 ipso-

PRAEFATIO.

ipsorum pro virili parte satisfactorius, calamum
 prebenderem, reique periculum facerem. Iam post-
 quam itum est ad me, quid superest, nisi ut, ingenii
 mediocritatem ingenue professus, veniam a Lectoribus
 petam, si interdum Ἀθηναῖ αἰλουρον, exigua quadam simi-
 litudine motus, contuli, si in ordine constituendo aber-
 ravi, si interpretationes non ubique exactissimas dedi,
 aut si quid secus vel non satis erudite perscripsi.
 Praeterea enim, quod, dicente Livio, in rebus anti-
 quis si quae similia veri sunt, pro veris accipiantur,
 satis habendum est; intererat, ut, quam celerri-
 me fieri posset, gemmarum descriptio absolveretur:
 unde nec secundis illam curis eliminare datum erat.
 Quam autem difficiles explicatus gemmae habeant,
 et quis in dignoscendis capitibus labor sit, viri in an-
 tiquitate mediocriter versati norunt, adeo ut fere de
 plerisque προτομαῖς, quas Graeci vocant, seu imaginibus
 ad pectus usque dimidium factis, et de oris proprie-
 tate, cum Arnobio loquor; valeat illud Satyrici:
 Frontis nulla fides; itemque illud Manilii: Nec
 crede severae frontis opus signo. Meminerint
 porro, me gemmas ab aliis oblatas, easque nomina-
 tione depravata subinde obscuratas, literis qualiter-
 cunque illustrare conatum esse. Atque eadem de caus-
 sa integrum non erat, antiquas ab novis segregare,
 aut utrasque seorsim seponere: non enim adeo perfri-
 ctae frontis sumus, ut quaedam ex novitate admi-
 sta

PRAEFATIO.

sta esse negemus; imo vel ultro profitemur, esse in his gemmas a recenti manu effictas, quae facile ipso conspectu se produnt. Ideoque neminem fore confidimus, qui vel ex parte nauseam totius capiat; vel criminetur, quasi pro re genuina fictam obtrudere improbi et fraudulentis voluerimus. Ut vero et de his enucleate dicere aggrederer, Begeri, viri saeculorum memoria dignissimi, me movit auctoritas, quem quasdam commentariis gemmas explanasse noveram, de quarum antiquitate non satis erat certus. Accedebat, quod nihil hic ex ingenio fictum, quo nomine Ligorius Italis suspectus est, sed quae recentiora sunt, ad imitationem veterum esse facta constaret; quorum artificem, ne dubites, tibi nomino. Est is celeberrimus apud Noribergenses gemmarum sculptor, CHRISTOPHORVS DORSCHAEVS, quem paria facere cum Pyrgotele, Callimacho, Apollonide, Cronio, Dioscoride, Theodoro aliisque, inter Graecos quondam aut Romanos hac arte celebribus, diligentiamque Io. Mariae Mantuani, Francisci Nickini Ferrariensis, Iacobi Taglicarnii, Leonardi Mediolanensis et reliquorum, vel aequasse vel superasse, in consensu peritorum iam pridem ex aequo iudicatum est. Ab illius quoque daedala manu exstant in ταμείω Ebermayeriano capita Summorum Pontificum, omnium item Regum Galliae, et Ducum Venetorum, in chalcedoniis sat amplae magnitudinis, nitidissime

PRAEFATIO.

*dissime caelata, quae, qua artis praestantia Dor-
schaeus excellat, testimonium tribuunt. Taceo, illum
ipsum seriem Imperatorum, quae integra ibidem spe-
ctatur, scita manu supplevisse. Restat, ut tribus ad-
huc verbis commemorem, cum aliquo meo compendio,
in ordine Imperatorum et Augustarum constituen-
do, me usum esse Octav. Stradae Vitis Imperatorum,
Aeneae Vici item, et Levini Hulsii, Imaginibus Au-
gustarum; quos similesque auctores non paucos ra-
rius nominavi, non quasi ipsorum laudibus invide-
rem; sed ut hoc loco simul et semel eos appellarem.
Ad Gemmas denique Aegyptiacas et Abraxeas di-
lucidandas, ne et hoc nescias, Kircheri, Macarii, et
qui praeterea in his tricis enodandis sagaciter elabo-
rarunt, verba potissimum huc transferre volui, sed
ita, ut subinde aliquid de meo adferrem; tum quod
ipsorum expositione non acutius quidquam excogitari
potest, tum quod horum librorum minima apud nos
copia existit. Iam nihil est, quod Te, Lector Bene-
vole, diutius in principio morer. Itaque humanitati
Tuae me totum commendo, enixe rogans, ut hos la-
bores qualescunque benigne accipere, praestantique
Tuo favore amplecti, ne dedigneris.
Vale.*

ORDO

ORDO CLASSIVM.

Cap. I. Capita Deorum, itemque ministrorum sacrorum.

II. Capita Heroum.

III. Capita Regum et Illustrium Romanorum.

III. Capita Imperatorum et Augustarum.

V. Capita Regum et Illustrium exterorum.

VI. Capita Philosophorum, Oratorum, Poëtarum.

VII. Miscellanea.

VIII. Aegyptiaca, Abraxea.

C A P V T

CAPVT I.

CAPITA DEORVM, ITEMQVE MINISTRORVM SACRORVM.

I. II. VEST A.

Quae prima dearum olim colebatur, ante Saturnum et Rheam, ante Iovem ceterosque deos; ut hic quoque prima prodeat, fas erit: sive ea Saturni mater, sive filia fuerit. Et filiam quidem fuisse, plerique poetarum canunt. *HESIODVS Theogon. v. 453. PINDARVS Nem. 10. OVIDIVS Fast. lib. VI v. 285:*

*Ex Ope Iunonem memorant Cereremque creatas,
semine Saturni tertia Vesta fuit.*

Huic nomen sanctae et virginis addicunt, ob pudicitiam, quam castam semper et illibatam servavit; adeo ut Vesta pudicitiae symbolum haberetur, maxime in numis Augustarum. Illi vero seniori, Caeli conjugii, matris nomen, quod *VIRGILIUS Georg. lib. I v. 498* tribuit, et in numis occurrit, proprium esse perhibent. Vestam rerum omnium essentiam intelligit *PLATO in Cratylo p. 401*. Communiter terra esse, item ignis, vel terra ignifera, cuius vis ad aras et focos pertineat, et simulacri honore carere, creditur, secundum illud vatis Sulmonensis *ibid. v. 298:*

Effigiem nullam Vesta nec ignis habet.

Ita et *PLVTARCHVS* alique tradiderunt. At hodie dubium amplius non est, uti Graecos, ita et Romanos Vestae simulacra statuuisse; quae etiam in numis Cassiae gentis spectantur apud Triumviros Familiarum Romanarum conditores, Vrsinum, Patinum, Vaillantium. Conf. Illustrissimus *EZECH. SPANHEMIVS de Vesta et Prytanibus Graecorum*

A

n. 18.

n. 18. 19. cui in litteris quoque maximi nominis viro, quae de Vesta dici possunt, pleraque deberi non diffitemur.

Caput gemmae posteriori incisum matronam ostendit, senio jam confectam. *ARTEMIDORVS Oneirocrit. lib. II c. 49* per vetulam adumbrari dicit. *VIRGILIUS Aeneid. lib. V v. 744 et lib. VIII v. 259:*

- - - *Canae penetralia Vestae.*

Et *MARTIALIS lib. I epigr. 71 canam* vocat.

Altera gemma habet ἀγαλμα fere παρθενικόν, quale Porphyrius describit apud *EVSEBIUM Praepar. Evangel. lib. III p. 109.*

SIMPVLVM vel SIMPVVIVM huic additum, fictile illud est, quod a Numa in sacris adhibitum, a Vestalibus observabatur. *IUVENALIS Sat. VI v. 342: Aut quis simpurium ridere Numae - - ausus erat? A FESTO* describitur *vas parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur, unde et mulieres, rebus divinis deditae, Simpulatrices dictae.* Conf. *LAZ. BATTIVS de Vasculis p. m. 99. 100. CONSTANT. LANDVS Sel. Num. p. 28.* plura de Simpuvio disputat, quae apud eundem legi poterunt. *PERSIVS Sat. II:*

*Aurum, vasa Numae, Saturniaque impulit aera,
Vestalesque urnas, et Tuscum fictile mutat.*

Sed urnae, aquis hauriendis destinatae, fortasse praeter rem hic memorantur.

VELVM aeternitatis symbolum est.

III. IVPITER CAPITOLINVS.

In Capitolio, ad cuius clivum templum ei dedicatum erat, tanquam urbis aeternae custos, stator et conservator optimus maximus colebatur. Simulacrum ejus, quod fictile Tarquinius Priscus sacra-
verat, eburneo postmodum et aureo permutatum, frequenter in numis exstat; et quidem capite Iovis impressi sunt numismata Petillii ejus, qui cognomine Capitolinus caussam dixit coronae de Capitolio surreptae, et absolutus est ab Augusto. Tangit *HORATIVS lib. I Satyr. III v. 94 seqq.* De Iove autem Capitolino plurima contulit priscae eruditionis sapiens cultor, *IUST. RYCEQVIVS de Capitol. Rom. capp. 18. 19. 20.* qui et inter ornamenta commemorat BARBAM, quae fere aurea fuit; ad cujus exemplum Caligula, aurea barba fulmen tenens conspectus est. *SVETONIVS in Vita c. 52. PERSIVS Sat. II v. 26:*

*An quia non fibris ovium, Ergennaque iubente,
triste jaces lucris, evitandumque bidental,
idcirco stolidam praebet tibi vellere barbam
Iuppiter?*

III.

III. V. SERAPIS.

Μεγαλοδαίμονα ἀχειροποίητον, uti Iovem Sarapidem dixerunt Aegyptii apud CLEMENTEM Alexandrinum *Protrept. pag. 31.* etiam Graecia et Roma noverunt. Ipse de se prodit oraculo, qualis videri voluerit:

Εἰμὶ θεὸς τοῖοςδε μαθεῖν, οἷον καγὼ εἶπω,
Οὐράνιος κόσμος κεφαλῇ, γαστήρ δὲ θάλασσα,
γαῖα δὲ μοι πόδες εἰσι, τὰ δ' οὐατ' ἐν αἰθέρι κεῖται,
ὄμματα τηλαυγὲς λαμπροῦ Φάος ἡελίοιο.

VARRO de L.L. lib. III. *Principes dei, inquit, sunt caelum et terra: hi dei iidem, qui in Aegypto Serapis et Isis.* CAPELLA lib. II de Sole:

Te Serapin Nilus, Memphis veneratur Osirin.

Et oraculum Apollinis apud IULIANVM Imperatorem:

Εἷς Ζεὺς, εἷς Αἰδης, εἷς ἥλιός τε Σάραπις.

Unus Iupiter, unus Pluto, unus sol est Sarapis.

Et Serapis quidem ingenti vociferatione celebrabatur, uti STRABO lib. XVII innuit; et MARTIALIS lib. VIII epigr. 30:

Heu quae lingua silet! non illam mille catastae
vincebant, nec quae turba Serapin amat.

MODIVM vel CALATHVM, fertilitatis symbolum, et solenne Aegyptiorum numinum ornamentum, in capite gerit; de quo RUFFINVS *Hist. Eccles. lib. II,* et MACROBIVS *Saturn. lib. I c. 20.* At sub hoc numine Iosephum fuisse cultum Aegyptiis, post TERTULLIANVM, nemo fere ambigit. Ita ille *ad Nationes lib. II. c. 8:* Hunc (Iosephum) Serapidem ex suggestu, quo caput ejus ornatum, vocaverunt; cuius modialis suggestus figura, frumentationis figuram obsignat. Praefuit quippe Serapis generationi animalium et nutritioni. ARISTIDES *Hymn. in eund. p. 95:* Προέστηκε δὲ καὶ πάντων ζώων γενέσεως καὶ τροφῆς. Add. ARTEMIDORVS *Oneiromocr. lib. V c. 93.* Sed de calathi figura varia consulendus est L. BEGERVS *Thef. Brand. Vol. I p. 153.* Et in gemma nostra fortasse frondes sunt appositae; non enim satis dignosci possunt.

CORONAM RADIATAM (ob quam MACROBIVS eum vult esse solem; add. TACITVS lib. III *Histor. c. 83.* DIODORVS SICVLVS lib. I c. 2,) itemque CAPILLOS et BARBAM Serapis ipse apud EVSEBIVM lib. V de Praepar. Evangel. oraculo celebrat:

Φαιδρὴ μὲν κατὰ δῶμα θεοῦ καταλάμπεται αὐγῇ.
Ἦλθε γάρ, ἠντιβόλησε μέγας θεὸς εἶδεν ἐμεῖο
κάρτος ἀμαιμάκετον λαμπηδόνα φλογμοτύραννον,
βόστρυχον. ἐν κεφαλῇ νεάτης, χαροποῖσι μετώποις
ἀμφὶς ἱαινόμενον πλοχμοῖς ὁ ἱεροῖσι γενεῖου.

Signa haec Serapidis, qui uti πολυώνυμος, ita et Panthei figura fingitur, in altera gemma augentur CORNV Ammonis, TRIDENTE Plutonis,

A 2

et

et SERPENTE siue Apollinis siue Aesculapii, qualem conspiciamus apud *LAVR. PIGNORIVM in Expositione Mensae Isiacae* p. 3. Conf. *ABR. GORLAEVVS Dactyl. Part. II n. 193. PETR. SEGVINVS Select. Numism. p. 2 seqq. IAC. DE WILDE Select. Gemm. antiq. n. 18.*

VI. I S I S.

Inachi filia, Osiridis mater, conjux et soror, Deum mater, Terra, Iuno, Luna, Ceres, Minerva, Bellona, Venus, Thetis, Diana, Proserpina, Hecate, Rhamnusia, *μειώνυμος*, *Loti florem* vertici impositum habet. De LOTO praeter alios legi merentur *EZECH. SPANHEMIVS de Vsu et Praest. Num. Vol. I p. 301 seqq. CL. SALMASIVS Exercit. Plin. ad Solin. p. 683 seqq. et in Homonym. Hyles Iatr.* Conf. dicenda inferius ad gemmam Antonii c. 3. n. 24.

Humeri veste velati Romanum numen indicant. Isis enim plura Romae habuit templa. *Velum Isiacum*, de quo *IOS. ANT. GONSALIVS DE SALAS in Comm. ad Petronium* p. 288. 289, huc non pertinet. Isidem Memphiticam etiam quaere in *PIGNORII Mensa Isiacae* p. 86. n. 8.

VII. VIII. I V N O.

Gravis, ut *SIDONIO* dicitur, *carm. VII,*

Ἡς τιμήσσαι, πολὺ προὔχουσα θεάων,

Isidem excipit, Saturni et Opis filia, Iovis et soror et conjux dicta, eo quod aër inferior ab igne caleseat.

Ejus caput exhibent gemmae eleganter comtum *νόμῃ πλεκτῇ*, tutulo et orbiculis eum in modum exornatum, uti ipsam, accepto a Venere cesto, se composuisse scribit *NONNVS Dionys. lib. XXXII, v. II:*

*Καὶ ταχινὴ πάνλευκον ἔην ἐπεκόσμεε μορφῇν,
πολλάκι δ' ἰσάζουσα, καθεύμενον ἄχρῃ μετώπου
πλαζομένης ἔστησε μετῆλυδα βότρεν ἐθείρης.*

Capillorum quippe spirae ad malas usque sunt dispositae. Praeterea est insertum monile pretiosum, gemmis et auro distinctum, quale se habuisse Medea jactat apud *EVRIPIDEM* v. 1160. et alibi. *SENECA A. III v. 572:*

- - - - *Est et auro textili
monile fulgens; quodque gemmarum nitor
distinguit aurum, quo solent cingi comae.*

VIII. X. I V N O L V C I N A.

Apud Samios ad Imbrasum fluvium sub vitice nata, ubi et adolevit et Iovi nupsit. *PAVSANIAS lib. VII.* Imago hujus eximie ab iisdem colebatur velata, cum calatho in capite, duobus verubus suffulta, cum dimidia luna tum in capite, tum ad pedes. Numos cum hoc simulacro exhibent *PETR. SEGVINVS Select. Numism. p. 171*
et

et *EZECH. SPANHEMIVS* ad Callimach. p. 284. Non dubitavi, gemmas hasce lunatas Lucinae Iunoni vindicare; quum satis constet ex *CICERONE* lib. II de Nat. Deor. *LUCIANO* de Dea Syr. *SERVIO* ad Georg. lib. I v. 5, aliisque, Iunoni et Dianae plurima fuisse communia, nisi eadem plane fuerit diversis nominibus. Ita enim Cicero: *Luna a lucendo nominata; eadem enim Lucina.* Itaque ut apud Graecos Dianam, eamque luciferam, sic apud nostros Iunonem Lucinam in pariendo invocant. Quam *GORLAEVS* Dactylioth. Part. II n. 540 exhibet, *GRONOVIVS* Lunam simpliciter interpretatur. Et *L. BEGERVS* duo sigilla profert *Th. Brand.* Vol. III p. 228 sub nomine Dianae Luciferae. Capilli sine ornatu ullo, in nodum sunt contorti, uti et Dianae, quam mox dabimus.

De Iunone Lucina *OVIDIVS* Fast. VI v. 39:

*An faciant mensē luces, Lucinaque ab illis
dicar; et a nullo nomina mense traham?*

De cultu ejus, qua matres Romanae Calendis Martiis eam in valle Esquilina prosequiebantur, Mars apud eundem ita fatur:

Mater amat nuptas; matris me turba frequentant.

Haec nos praecipue tam pia causa decet.

Ferte deae flores: gaudet florentibus herbis

haec dea: de tenero cingite flore caput.

Dicite, tu lucem nobis Lucina dedisti.

Dicite, tu voto parturientis ades.

*Si qua tamen gravida est, resoluta crine precetur,
ut solvat partus molliter illa suos.*

CATVLLVS ad Dianam *carm. XXXII*, eoque seculari:

Tu Lucina dolentibus

Iuno dicta puerperis:

tu potens trivia, et notho es

dicta lumine Luna.

XI. CERES.

Μεγάλα θεὸς εὐρυάνασσα,

*λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος καὶ χεῖμα φέροισα
ἤξει καὶ φθινόπωρον.*

Magna dea, late potens regina,

*candidum ver, candidamque aestatem, et hiemem afferens,
veniet, atque vindemiam.*

CALLIMACH. *hymn. in Cerer.* v. 122. Saturni itidem et Rheae seu Opis filia, *καρποφόρος καὶ θεσμοφόρος* cognominata, ob ingentia, quibus humanum genus mactasse credebatur, beneficia diis deabusque omnibus praelata est Hesiodo, Euripidi, et aliis.

A 3

Κάλ-

Κάλλιον, ὡς πολίεσσιν ἐαδῶτα τέθρμια δῶκε
 Κάλλιον, ὡς καλάμην τε καὶ ἱερὰ δράγματα πρᾶτα
 ἀσταχύων ἀπέκοψε, καὶ ἐν βόας ἤκε πατῆσαι,
 ἀνίκα Τριπτόλεμος ἀγαθὸν ἐδιδάσκειτο τέχνην.
Pulcrinus (dictu,) *ut civitatibus gratas leges dederit:*
pulcrinus, ut culmum et sacros manipulos primos
spicarum absciderit, et boves calcare immiserit,
quum Triptolemus bonam (agriculturae) doceret artem.

Canit idem *Callimachus* v. 19 sq.

COMA apte disposita et in nodum religata, laetitiae argumentum est, uti αὐχενίης καθευμένα βόστρυχα χαίτης apud *NONNUM* *Dionysiac. lib. VI* v. 7. signum sunt tristitiae. Ideo Iupiter apud *HOMERVM* *Iliad. ζ.* v. 326: Δήμητρος καλλιπλοκάμοιο ἀνάσσης, *Cereris pulcricomae reginae*, amore se captum fuisse, Iunoni fatetur.

SPICARVM fasciculo, solito *Cereris* insigni, caput ornata est; unde *Philippus Antholog. lib. VI* c. 7 σταχιοστέφανον vocat. Istud hic praeterire non possum, ruricolae

extremae sub casum hiemis jam vere sereno,
Cereri sacra fecisse, secundum illud MARONIS lib. I Georg. v. 348:

- - - Neque ante
falcem maturis quisquam supponat aristis,
quam Cereri, torta redimitus tempora quercu,
det motus incompósitos, et carmina dicat.

Messe peracta, primitias ei offerebant, uti testatur *ONIDIUS*:

Festa piae Cereris celebrabant annua matres,
illa, quibus nivea velatae corpora veste
primitias frugum dant spicea ferta suarum.

Denique quum non tam corona aut ferto, quam fasciculo spicarum comta videatur dea, neque istud tacendum esse puto, fasciculos illos dici *Iulos*, uti et hymni, quibus canebant: πλεῖστον οὐλοὶ ἔει, plurimos spicarum manipulos mitte. Conf. *EZECH. SPANHEM. in Callimach. p. 649. 650.* De hymno testatur vetus *Apollonii* interpretes *ad lib. I.* Ἰούλος δὲ καλεῖται ἡ πρώτη ἐξάνθησις καὶ ἐκφυσις τῶν ἐν τῷ γενεῖῳ τριχῶν. ὁ μὲν τοι Ἐρατοσθένης, ὄνομα ᾧδης ἐρίθων ἀπέδωκεν ἐν τῷ Ἑρμῇ λέγον ὅτι· Ἡ χερνήτις ἐρίθος, ἐφ' ὕψηλῳ πυλεῶνος δενδαλίδας τευχούσα, καλὰς ἤειδεν ἰούλους. οὐκ ἔστι δὲ φυσι Δίδυμος. ἀλλ' ὕμνος εἰς Δήμητρα, ὡς ὁ οὐπιγγος παρὰ Τροίζυνοις εἰς Ἀρετεμιν· ἔστι μὲν οὐλος καὶ ἰούλος ἡ ἐκ τῶν δραγμαίων συναγομένη δέσμη. καὶ οὐλὴ ἡ Δημήτης.

XII. VENVS ANADYOMENE.

Gemmam hanc a *LEONARDO AVGVSTINO P. I* n. 99. a *CANINO* n. 7. *GORLAE* *Tom. II* n. 641. exhiberi novimus. *Augustinus* *Heronem* *Leandri*; *Caninus* *Atalantam*; *Gronovius* *nympham* *quandam marinam*

rinam interpretatur. Exstat similis figura in numis gentis Creperiae apud Familiarum scriptores, quam *VAILLANTIVS* Venerem Anadyomenem explicat. In hac sententiarum varietate, quae cuique patrocinari videntur, e veterum monumentis adscribam, ut tamen omnibus sentiendi iudicandique libera sit facultas.

VENEREM ANADYOMENEM *PLINIVS* lib. XXXV c. 10 appellat *exemptem e mari*, qualem Apelles pinxit ad Phrynes exemplum. *ATHENAEVS* lib. XIII p. 590. 591. Huc pertinet *ANTIPATRI SIDONII* in Anadyomenem carmen lib. III *Anthol.*

Τὰν ἀναδυομένην ἀπὸ μητέρος ἄρτι θαλάττας
Κύπριν, Ἀπελλείου μόχθον ὄρα γραφίδος,
ὡς χερὶ συμμάρψασα διάδροχον ὕδατι χαίταν
ἐκθλίβει, νοτερῶν ἀφρὸν ἀπὸ πλοκαίων.
Αὐταὶ νῦν ἐρέουσιν Ἀθηναίῃ τε καὶ Ἡρῇ
οὐκ ἔτι σοι μορφᾶς εἰς ἔριν ἐρχόμεθα.

Quod *AVSONIVS* epigr. 104 ita reddidit:

*Emersam pelagi nuper genitalibus undis
Cyprin, Apellei cerne laboris opus.
Ut complexa manu madidos salis aequore crines
humidulis spumas stringit utraque comis.
Iam tibi nos, Cypri, Iuno inquit, et innuba Pallas,
cedimus, et formae praemia deserimus.*

HERONEM *MVSAEVS* ita depingit v. 56 seqq.

Μαρμαρυγὴν χαρίεσσαν ἀπαστρέπτουσα προσώπου,
Οἷά τε λευκοπάρεος ἐπαντέλλουσα σελήνῃ.
Ἄνερα δὲ χιονέων φοινίσσεται κύκλα παρειῶν,
ὡς ῥόδον ἐκ καλύκων διδυμόχροον - -
- - - εἰς δὲ τις Ἡροῦς
ὄφθαλμὸς γελῶν, ἑκατον χαρίτεσσι τεθήλει.

Splendorem gratum emittens facie, qualis alba genas oriens luna. Summi vero nivearum rubebant circuli genarum, ut rosa ex thecis bicolor. - - alteruter vero Herus oculus ridens centum gratiis pullulabat. Augustinus Leandri effigiem hoc habitu reperiri asserit: quominus autem eam esse crederet, obstare putat vultum femininum. Si Leandri esset, opinari quis posset

ἀφροκόμους ραδάμιγγας ἔτι στάζοντα θαλάσσης,
sprumeas ex capillis guttas adhuc stillantem maris,
ut idem loquitur Musaeus, concinente *OVIDIO* Epist. XV. 103:
*Eque tuis demtos humeris mihi tradis amictus,
et madidam siccas aequoris imbre comam.*

ATALANTAM graphice describit *AELIANVS* Var. Hist. lib. XIII c. 1 pluribus verbis: ἀρρενωπὸν δὲ καὶ γοργὸν ἔβλεπε, vultum habebat quodammodo virilem ac severum; ξανθὴ δὲ ἦν αὐτῆς ἡ κόμη, flavus erat capillorum color: sed

sed prolixior est locus, quam ut integer adscribatur. *PHILOSTRATVS junior icone XV*: Ἐσταλται δὲ ἐσθῆτι μὲν ὑπὲρ γόνυ, κρηπίδα δὲ τοῖν ποδοῖν ἐνῆπται. καὶ αἱ χεῖρες ἐς ὤμον γυμναί, διὰ τὸ ἐνεργον εἶναι, τῆς ἐσθῆτος ἐκεῖ ἐς περόνας ζυνεχομένης. τὸ δὲ κάλλος, ἀρρενωπὸν ἐκ φύσεως ὄν, ἀνίστησιν ὁ καὶ ρὸς ἐπὶ μᾶλλον. *Amicta vero est veste ad genu pertingente, soleis pedes induta. Manus porro ad brachium et humerum usque sunt nudae, ut ad agendum sit expedita, veste ibi ad fibulas contracta. Formam ejus a natura masculam, temporis ratio magis excitat.*

OVIDIVS Metam. lib. VIII v. 318:

*Rasilis huic summam mordebat fibula vestem;
crinis erat simplex nodum collectus in unum:
ex humero pendens resonabat eburnea laevo
telorum custos: arcum quoque laeva tenebat.
Talis erat cultus; facies quam dicere vere
virgineam in puero, puerilem in virgine posses.*

NEREIDVM quinquaginta catalogum dedere *HOMERVS Iliad. Σ.* *HESIODVS Theogon. v. 240.* *APOLLODORVS, HYGINVS.* *Virides Nereidum comae* ex *HORATII lib. III od. 28* notae sunt. *SENECAE in Hippolyto v. 336* dicuntur *caerulus grex Nereidum.* Omnium optime doctissimam Gronovii conjecturam confirmat *CATVLLVS in Argonauticis, carm. LX,* habitum Nereidum describens:

*Illaque atque alia viderunt luce marinas
mortales oculi, nudato corpore, nymphas
nutricum tenus exstantes de gurgite cano.*

VIRGILIUS Georg. III v. 337 divis marinis tribuit
Caesariem effusae nitidam per candida colla.

Nereidum mythologiam, et quicquid de illis recondidit antiquitas, εὐστόχως depromsit, et congellit in schediasmate de Nerio, illustre quondam orbis literati decus, *MICHAEL FRIDERICVS LOCHNERVS,* Archiater Caesareus, fautor meus etiam post fata venerandus, quem bona quidem, sed immatura morte, ipsis Idibus Octobris anni MDCCXX, vivis exemptum lugent boni omnes, quotquot raras ingenii plane divini dotes recte aestimare norunt.

XIII. MINERVA.

*Iam galeam Pallas et aegida,
currusque et rabiem parat,*

Iovis e cerebro nata sine matre, uti antiquorum auctoritate docet *SPANHEMIUS ad Callimach. p. 643. 644,* bonarum artium bellicae praefes. *NASO Fast. lib. III v. 5*:

*Ipse vides manibus peragi fera bella Minervae,
num minus ingenuis artibus illa vacat?*

Ele-

Elegantissima haec gemma

dat galeam capiti, defenditur aegide pectus.

Idem *Metam.* VI v. 79. In illa vero tergeminas CRISTAS observavit
BARTHIUS ad Statii *Thebaid.* lib. II v. 242. Sic pariter Bellonae,
testante *MARTIANO CAPELLA*,

tergeminæ rutilant de vertice cristæ,

et quidem a gallo gallinaceo. Hinc galeae conus dicitur ἀλεκτρυών.
Auctor Etymologici M. Καὶ ἀλεκτρυόνα ἔλεγον τὴν θήλειαν ὄρνιν, καὶ τὸν
λόφον τῆς περιεφαλαίας. *PAUSANIAS* lib. VI cap. 26 memorat, in arce
Elidis Minervae fanum fuisse, signumque ex auro et ebore fabrica-
tum, Phidiae opus, cuius cassidi institerit gallus gallinaceus, quod
(addit ille) haec est avis omnium pugnacissima. GALEA autem caput
tegit, διὰ τὸ εἶναι τῆς σοφίας τὸ ἀκρότατον, ἀθέατον, quod sapientiae
culmen sub adspectum non cadit. *CODINVS* de Signis Constantin. p. 13.

SPHINX pro cono seu apice supposita est cristæ. *STATIUS* *The-
baid.* lib. X v. 653: *Sphinx galeae custos,*
et *EURIPIDES* *Electr.* act. 2. de galea Achillis in choro:

Ἐπὶ δὲ χερσετύπῳ κέανει
σφίγγες ὄνυξιν αἰοίδιμον ἄγχαν
φέρουσαι.

In deaurata vero galea sphinges unguibus famosam praedam portantes.
Sphinx alia Thebana erat, alia Aegyptiaca. *LAVR. BEGER.* *Thesaur.*
Brand. Vol. I p. 420. et Vol. III p. 369. 370. Add. *QVAERENGVS* ad Pignori
Mensam Isiacam p. m. 35. *KIRCHERVS* *Oedip. Aegypt.* Vol. III Synt. I.
MOLINETVS in *Museo S. Genesievae* Tab. II n. 7. *CORN. LE BRVN*
Voyage au Levant. p. 199. seqq. Sunt autem sphinges mera aenigmata,
merae fabulae. *OVIDIVS* *Trist.* lib. III eleg. 7. incredilibus adnu-
merat:

- - Credam prius ora Medusae

Gorgonis anguineis cincta fuisse comis:

Esse canes utero sub virginis - -

Sphingaque et Harpyias, serpentipedesque Gigantas.

Ornant insuper galeam VERITAS, PANES, et FAVNI. De Veri-
tate *PLATO* lib. V. de L. L. Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων
δὲ ἀνθρώποις. *Veritas profecto tum diis, tum hominibus dux omnium est bo-
norum.* Add. *IO. STOBÆVS* *Serm.* LIX. LX. LXI. *Veritas, mater*
Fidii, et Honor, ejus parens, tres sub uno numine culti a Sabinis, et
ab iisdem, quum in urbem demigrarent, templo dedicato in collo
Quirinali collocati, spectantur apud multos antiquitatum promos
condos, Apianum, Boissardum, Gruterum et alios.

Pectus lorica squamata munitum est cum AEGIDE, a Cyclopi-
bus fabrefacta, quam describit *VIRGILIUS* *Aen.* VIII:

Aegidaque horrificam, turbatae Palladis arma,
certatim squamis serpentum auroque polibant,

B

602

*connexosque angues, ipsamque in pectore diuæ
Gorgonæ, defecto vertentem lumina collo.*

VALERIUS FLACCUS lib. VI v. 174.

- - Ipsaque Pallas

*Aegide terrifica, quam nec dea lassat habendo,
nec pater horrentem colubris, vultuque tremendam
Gorgoneo, nec semineces ostendere crines
tempus adhuc.*

C. SOLLIUS SIDONIUS APOLLINARIS carm. XV ab init.

*Gorgo tenet pectus medium, factura videnti
et truncata moras, nitet insidiosa superbum
effigies, vivitque anima pereunte venustas.
Alta cerastrarum spiris caput asperat atrum
congeries, torquet maculosa volumina mordax
crinis, et irati dant sibila tetra capilli.*

Gorgo autem in illius pectore collocatur, ob mentis celeritatem.

Restat, ut obscurum hunc typum interpretando explanare satagamus. Quanquam enim

- - Pictoribus atque poetis

quidlibet audendi semper fuit aequa potestas

dicere tamen nollem, insulsum viri, qui hanc nobis gemmam dedit, fuisse ingenium. Imo vero recondita latet sapientia, quam fictor mente pressit, ut eruditorum ingenia provocaret. Est istaec gemma, ut neque hoc clam sit, ad *πρωτότυπον* alterius antiquioris reficta, qualem aeri incisam me alibi vidisse non recordor. Quod si itaque arcanum illius sensum eruere velimus, hariolari sat erit, quum certi quid promere sit denegatum. SPHINGIS interpretatio duplex est: vel enim de scientia, vel de ignorantia, conficta creditur. Vt sit reconditae sapientiae symbolum, clare evolvit FRANC. BACO VERVLAMIUS de Sap. Vet. cap. 28. ideoque et *νελαινή*, tenebriosa, LYCOPHRONI dicitur v. 7. et in lucis consecratur, auctore SYNESIO. Nec aliam ob causam Minervae sacrata erat. Firmat nostram hanc conjecturam Io. GOROP. BECANVS Orig. Antverp. lib. II p. 145. sphingem Palladis galeae ideo additam esse, scribens, quod sapientiae religionisque vim potestatemque explicaret. Dum enim veterum Theologia faciem pulcrarum modestarumque virginum sphingi tribuit, et reliquum corpus leoninum addit, unguibus tamen uncatis et contractis, non ad vim explicatis, castitatem illi virgineam sanctitatemque tribuens, sed eam, quae, si laederetur, robur et celeritatem leontinam ad vindictam haberet. Idem alibi p. 976. asserit, Palladem esse veritatem. Iam Panum et Faunorum specie seu sapientiae doctores, seu personas ad scenam et dramaticam

cam poësin adhibitas agnoscamus, eorum certe sub larvis occultata est vera illa sapientia, et sapiens veritas, quam Socrates de caelo in vitam humanam, Philemon autem in scenam deduxit, quorum ideo imagines humero sunt affixae. Vtriusque certe placita apertae sunt veritatis, ejus scilicet, quae de Deo recte sentire docet. Ὡς περ γὰρ τῷ μέτρῳ καταληπτὰ τὰ μετρούμενα, οὕτως δὲ καὶ τῷ νοῆσαι τὸν Θεὸν μετρεῖται καὶ καταλαμβάνεται ἡ ἀλήθεια. Sicut enim ea, in quae cadit dimensio, mensura comprehenduntur; ita etiam eo, quod Deum cogitemus, venit in dimensionem et comprehenditur veritas. CLEMENS Alexandrinus *Protrept.* p. 45. Caeterum Socratis philosophi imago in memoriam redigit istam philosophiae definitionem, veteribus non incognitam, quae ad rem praesentem apte convenire, eamque accommodate declarare videtur: Φιλοσοφία, ἣ Φασὶν οἱ πρεσβύτεροι, πολυχρόνιος ἐστὶ συμβουλὴ σοφίας, αἰδίων μνηστευομένη ἔρωτα. Porro ut Philemonem fuisse veritatis amantem, efficiam, ex fragmentis, quae ab eo supersunt sententiarum de moribus plena, unum adscribo, quod plusculis licet versibus constans, hic tamen legi meretur:

Εἴ τις δὲ θυσίαν προσφέρειν, ὦ Πάμφιλε,
ταύρων τί πληθος, ἢ ἐρίφων, ἢ νῆ Δία
ἐτέρων τοιούτων, ἢ κατασχευάσματα,
χρυσᾶς ποιήσας χλαμύδας, ἥτοι πορφυρᾶς,
ἢ δι' ἐλέφαντος, ἢ σμαράγδου ζώδια,
εὖνουν νομίζει τὸν Θεὸν καθεστάναι,
πλανᾷτ' ἐκεῖνος καὶ φρένας κοῦφας ἔχει.
Δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα χρήσιμον πεφυκέναι,
μὴ παρθένους φθείροντα καὶ μοιχώμενον,
κλέπτοντα καὶ σφάττοντα χρημάτων χάριν,
τάλλότρια βλέποντα, καπιθυμοῦντα
ἥτοι γυναικὸς πολυτελοῦς, ἢ δώματος,
ἢ κτήσεως, παιδὸς τε, παιδίσκης δ' ἀπλῶς,
ἵππων, βοῶν, τὸ σύνολον, ἢ κτηνῶν, τί δὴ,
μηδὲ βελόνης ἐν ἅμμ' ἐπιθυμήσῃ, Πάμφιλε.
Ὁ γὰρ Θεὸς βλέπει σε πλησίον παρῶν,
ὅς ἔργοις δικαίοις ἡδεται, οὐκ ἀδικοῖς.
Πονοῦντα δ' ἐὰν τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον,
τὴν γῆν ἀροῦντα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν.
Θεῷ δὲ θῦε διὰ τέλους δίκαιος ὢν,
μὴ λαμπρὸς ὢν χλαμύσιν ὡς τῇ καρδίᾳ.
Βροντῆς ἀκούσας, μηδαμῶς πόρρω Φύγης,
μηδὲν συνειδὼς αὐτὸς σαιτῷ δέσποτα.

Si sacra faciens, Pamphile, deo quispiam,
hoedosque mactans, vel boves quam plurimos,

B 2

chla-

chlamydeve, quae sit purpurea vel aurea,
 ebore vel ullo, vel smaragdo denique,
 sibi reddidisse benevolum numen putat,
 errat profecto, mente praeditus levi.
 Vir namque frugi temperare sic sibi
 debet, alienus ut sit haud tantummodo
 ab adulterio, et ab inferendo virgini
 stupro, a latrocinando, ab improbo lucri
 amore, suaser esse qui caedis solet:
 sed ut nec alius concupiscat conjugem,
 vel bona, vel aedes, vel servulum, aut ancillulam,
 equos, boves, iumenta, vel quaequam alia;
 imo nec alius concupiscet fibulam.
 Te namque cernit, adstat qui tibi Deus,
 qui iusta facta, non iniqua, amplectitur,
 et comparare quemque vitae commoda
 suo labore, terram arando, non vetat.
 Cole aequitatem, victimam gratam Deo;
 magisque corde quam chlamyde sis splendidus.
 Non ad tonitrus fugeris unquam sonum,
 si nullius sis conscius tibi mali.

Hos versus quum inter Comicorum Graecorum sententias p. 377. ex Iustino, Clemente Alexandrino et Eusebio recensuisset H. STEPHANUS, continuo subiungit: Si qui sunt inter ethnicorum versus, qui aliquid Christiana pietate dignum habeant, hi certe non immerito primum sibi inter eos locum vindicarint. Sed ad gemmae expositionem revertor.

Si cum CEBETE in Tabula, sphinx amentiae et ignorantiae symbolum placeat, dixeris, Panum et Faunorum libidinofissimum genus, ea vitae vitiadesignare, quae virtutum nomine quotidie vendi solent, quando prudentiam malitia, et temperantiam immanitas in voluptatibus aspernandis, et magnitudinem animi superbia in animis extollendis, et despicientia in contemnendis honoribus, et liberalitatem effusio, et fortitudinem audacia imitatur, et patientiam duritia immanis, et iustitiam acerbitas, et religionem superstitio, et lenitatem mollitia animi, et verecundiam timiditas, et illam disputandi prudentiam concertatio captatioque verborum, et oratoriam vim inanis quaedam profluentia loquendi. Quae TULLII verba ex cap. XXIII Partit. Orat. fuse illustrat Io. CHRYSOSTOMVS in Act. Apost. Hom. 48. p. m. 811. 812. 813. Istum nihilominus ignorantiae fumum dispellit veritas sapientissima, quam cultores ejus, quales Socrates atque Philemon, etiam convitiis impetiti, et cum vitae periculo, libere eloquuntur; alter quidem aperte, alter in scena sub personae habitu tutior. Nam, ut est apud PINDARVM Pyth. III, εἰ δὲ νόῳ τις ἔχῃ

ἔχει θνατῶν ἀλαθείας ὁδόν, χεὶρ πρὸς μακάρων τυγχάνοντ' εὖ πασχέμεν.
Si mente quis habet mortalium veritatis viam, decet illum a beatis affectum
quamcunque sortem bene ferre. Quo minus sub Faunorum schema-
 te animum adverterem ad Socratis obtrectatores, Thrasymachum,
 Polium Calliamque, oratores, et Aristophanem Comicum, quorum
 virulenta lingua virum, Apollinis oraculo sapientissimum, eneca-
 vit; praeter alia obesse videbatur Philemonis vultus, quem incom-
 modi quidpiam vel ab illis ipsis, vel ab aliis pertulisse, compertum
 non habeo; idcirco tamen asseverare nollem, non impetum fuisse ab
 osoribus veritatis: nam et Sophoclem, Sophilli filium, periculum ideo
 incurrisse, testatur idem Clemens l.c. Καὶ παρακινδυνευμένως ἐπὶ τῆς
 σκηνῆς, τὴν ἀλήθειαν τοῖς θεαταῖς παρεισήγαγεν. *Non sine periculo verita-*
tem auditoribus introduxit in scenam. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα.

XIII. XV. XVI. XVII. XVIII. P A L L A S.

Ultima harum gemmarum ne cristam quidem in cono gerit, qua
 priores singulae superbiunt. HOMERVS *Iliad.* γ. Κυνέην εὐτυκτον ἔθηκεν
 ἵππουσιν. *Galeam affabre factam imposuit cristatam ex setis equinis.* THEO-
 CRITVS:

Ἐν δ' αὐτοῖς ἱέρων προτέρους ἴσος ἡρώεσσι
 ζώννυται, ἵππειαι δὲ κόρυν σιεπάουσιν ἐδείραι.

VIRGILIUS de Mezentio lib. X:

Cristaque hirsutus equina.

STATIUS:

Capiti intremit aerea cassis,
ter nivea scandente juba.

SILIUS lib. VIII:

Horridus et squamis et equina Curio cristā.

Et de Marcello idem:

Circumstant rapidi juvenes, aptantque frementi
sanguineas de more juba.

Conf. LIPSIVS de Militia Rom. dial. 5. lib. III. CAR. PASCHALIUS de Co-
 ron. p. 720. IAC. DE VVILDE Sel. Numism. n. 19.

XVIII. P A L L A S.

Caput thorace tenus expressum, alataque galea armatum, qua-
 lem alias victoria gestat, ob celeritatem eventuum bellicorum, apud
 IAC. DE VVILDE loc. cit. n. 18. ANGELVS CAUSEVS in Museo Romano,
 alas huic deae datas censet, vel propter acrem minimeque retrahen-
 dum ad res impetum, vel quod ea aërem significet. Atque alata
 quoque Pallas occurrit in numis Thuriorum, annotante LAVR. BE-
 GERO Thes. Brand. Vol. 1 p. 49.

Pro cono et cristā DRACO est, cum cauda equina intorta, de quibus
 GRONOVIVS ad L. Augustini gemmam 71, cui nostra haec fere similis est.

B 3

Draco

Draco Minervae facer ex Atheniensium instituto, quem arcis custodem placentis mellitis honorabant. *PLUTARCHVS de Iside et Osiride*. Inde *ARISTOPHANES Thesmophor.* ἑκκουρον ὄφιν vocat, quam *HESTICHVS* interpretatur τὴν τῆς πολιάδος Φύλακα δράκοντα, καὶ οἱ μὲν ἓνα Φασίν· οἱ δὲ δύο ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ ἑρεχθέος, τοῦτον δὲ Φύλακα τῆς ἀεροπόλεως Φασί· ὧ καὶ μελιττούταν παρατίθεσθαι.

Humerum quoque tectum habet capite Satyri vel Marsiae, uti *GRONOVIVS* ὁ πάνυ hariolatur; nisi clypeum cum Gorgone dicere malimus. *CLAVDIANVS de Raptu Proserp. lib. II v. 38.*

Potuitque videri

Pallas, si clypeum ferret; si spicula, Phoebe.

XX. APOLLO.

Iovis et Latonae filius, cum Diana uno partu editus in insula Delo, mens animae mundi creditur Platonice; citharoedorum, sagittariorum, medicinae et vatium ac poëseos praeses. Homeri scholiastes *ad Iliad. α.* Τέσσαρες τέχναι ἀνατιθένται τῷ Ἀπόλλωνι· μουσική, ποσειδῆ, ἰατρική, μαντική. de quibus erudite commentatus est *HIERON. ALEXANDER in Tabulae Heliacae exposit. pag. 18. 19. et 47. 48.*

Ille αἰεὶ καλὸς, καὶ αἰεὶ νεὸς, juvenili facie ac χερυσοκόμῃ seu decoro insignis est capillitio. Flavum caput ei tribuit *OVIDIVS Metam. lib. XI v. 166.* propter radios; vetustiores tamen artifices atrum semper capillum Apollini decoris ergo apposuerunt, uti testatur *ATHENAEVS lib. XIII c. 8. p. m. 604.* Crines, qui sunt ad frontem, in circulum voluti; qui ad cervicem, in tergum diffusi sunt; uti Narcissum describit *CALLISTRATVS. OVIDIVS de A. A. lib. III:*

*Alterius crines humero jactentur utroque;
talis es assumpta, Phoebe canore, lyra.*

SENECA Hippolyto v. 801:

*Illum (Phoebum) caesaries, nescia colligi
perfundens humeros, ornat et integit.*

PETRONIVS p. 383.

*- Modo crinibus nitebas,
Phoebo pulchrior, et sorore Phoebe.*

ubi *S. A. GABBEA* videndus. *ALCMAEO* apud *Ciceronem Acad. Quaest. lib. III:*

*Intendit crinitus Apollo
arcum auratum Luna innixus,
Diana facem jacet a laeva.*

Vt plurimum cum prima lanugine fingitur, licet orientis populi barbatum crederent, quum haec perfecta viri forma sit. *LUCIANVS de Dea Syr. CALLIMACHVS hymn. in Apollinem v. 36.*

*- - Οὐποτε Φοίβου
σηλείαις οὐδ' ὅσσον ἐπὶ χνόος ἦλθε παρειαῖς.*

Nun-

Nunquam Phoebi teneris vel tantillum quidem lanuginis increvit genis.
 Add. IAC. DE VILDE Select. Num. n. 131.

LAVRO caput cinctum est. Laurus enim futuri praescia, eadem sacra erat post Daphnes transformationem, qua divinatrice et conjecturali virga, quae MARTIANI CAPELLAE verba sunt, volucres ac fulgurum jactus, ac ipsius meatus caeli, commonstrabat. AUCTOR Γεωπονικῶν lib. XI Καὶ τὸ μὲν δένδρον ἀπὸ τῆς παρθένου δάφνης ὠνόμασεν ὁμωνύμως. λαβὼν δὲ ἀπὸ τοῦ φυτοῦ πτόρεθον, ἐστεφανώσατο, καὶ μαντικῆς ἕκτοτε σύμβολον ἐγένετο τὸ Φυτόν. VIRGILIUS Eclog. III:

Phoebo sua semper apud me

munera sunt lauri.

Add. OVIDIUS Metam. lib. I v. 557. Eodem pertinet illud ARISTOPHANIS in Pluto A. I Sc. 1. v. 39:

Τί δῆδ' ὁ Φοῖβος ἔλαμεν ἐν τῶν στεμμάτων;

Quid ergo per coronas Phoebus garrit?

et Scen. 2 v. 1561. πυθικὴν σείσας δάφνην. *Laurum excutens Pythicam.*

XXI. XXII. D I A N A.

Phoebi soror, nata Iovis, perpetuam a patre virginitatem exoptans, silvas coluit, virginitatis servantissima, venationum praeses et viarum, parturientium item et armenti: unde ταυροπόλον seu ταυρόπαν dici, probat EUSTATHIUS. Add. LVC. HOLSTENIUS ad Stephanum de Urbibus p. 315.

LVNA CORNVTA, in capite exstans, Dianam caelestem indicat; ea enim triplex esse dicitur, caelestis, terrestris et inferna; quarum munia et nomina continentur tritis versiculis:

*Terret, lustrat, agit, Proserpina, Luna, Diana,
 ima, superna, feras, sceptro, fulgore, sagitta.*

Huc facit, quod Dianam non aliam, quam Lunam esse velint, uti docet PH. CLYVERIUS German. antiqu. p. 197. et Luciferam, Φωσφόρον dictam EURIPIDI in Iphigenia in Tauris.

In comtum Lacacnae more contam religata
 nodum est CAESARIES. OVIDIUS de Arte lib. III:

*Altera succinctae religatur more Dianae,
 ut solet, attonitas quum petit illa feras.*

At quando remisso arcu otia nervus agit, comam habet dissolutam. In altera gemma crinis accuratius complicatus, et capiti duplici ordine, in fronte et in vertice, circumpositus, ῥοδοειδής, cujusmodi ornatus in viris κρώβυλος, in feminis κόρυμβος, in pueris σκροπίος dicebatur, notante Illustr. GISE. CUPERO ex Thucydidis scholiaste in Apoth. Hom. p. 185. Praeterea

ut pateant AVRES, ORA ROTVNDATA volunt.

Arcus

ARCVS denique adest et CORYTVS; unde *pharetrata Diana* est *STATIO Thebaid. lib. I* et *SIDONIO Carm. VII v. 30.* utpote cui, tanquam lunae, non minus ac Apollini seu soli, arcum et sagittas dabant. *PHORNTVS de N. D. c. 32:* Ἐχομένως τοίνων, ὧ τέκνον, Ἀπόλλων ὁ ἥλιός ἐστιν, Ἄρτεμις δὲ ἡ σελήνη. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοξότας ἀμφοτέρους παρήγαγον, τὴν ὥσανεὶ ἄφεςιν πόρρω τῶν ἀκτίνων ἀνιπτόμενοι. *Consequenter quidem, o fili, Apollinem esse solem, Dianam vero lunam existimato. Nam hac de causa vetustas utrisque sagittas tribuit, quasi indicare velit radiorum utriusque in longum projectionem. Arcum vero nunc cornu, cornu enim arcum olim materies fuit; nunc aureum tradunt HOMERVS ac ceteri poëtae. CALLIMACHVS hymn. in Dianam v. 110:* χρύσεια μὲν τοι ἔντεα. *Aurea quidem tibi arma: hic idem et argenteum dicit v. 119. VIRGILIUS de Camilla Aen. XI v. 652:*

Aureus ex humero sonat arcus et arma Dianae.

et v. 868, Diana ad Aruntem:

Tunc etiam telis moriere Dianae?

*Dixit, et aurata volucrem Threïssa sagittam
depromsit pharetra, cornuque infensa tetendit.*

Arcus, ut et hoc denique addam, Cycloporum opus est. *CALLIMACHVS loc. cit. v. 9. 10:*

ἐμοὶ κύκλωπες οἰστοὺς
αὐτίκα τεχνήσονται, ἐμοὶ δ' εὐκαμπὲς ἄεμμα.

*Mihi Cyclopes sagittas
confestim fabricabunt, mihi etiam flexilem arcum.*

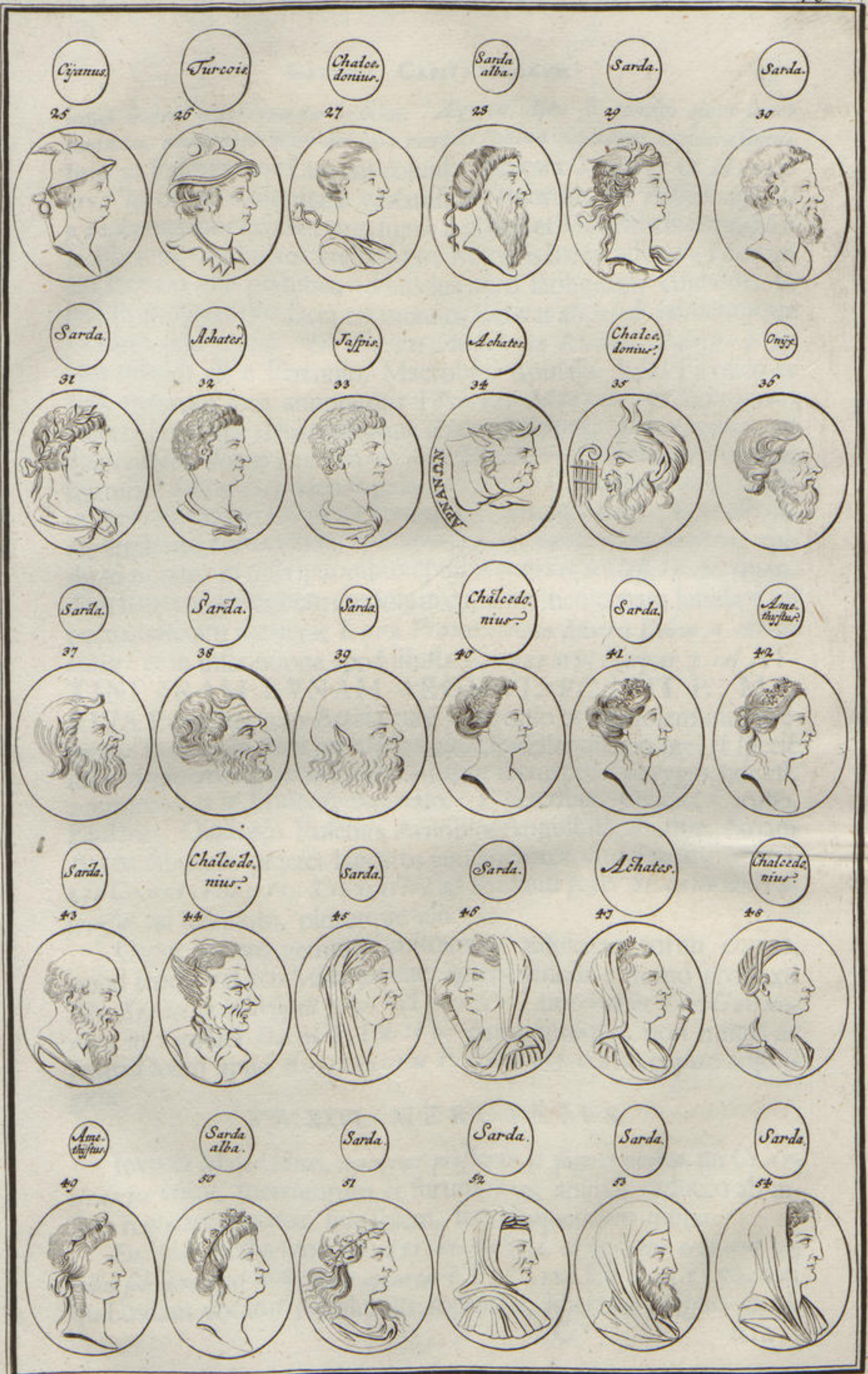
Add. v. 81 et 86:

Κύκλωπες, ἢ (leg. καὶ) μοί τε κυδώνιον εἰ δ' ἄγε τόξον,
ἢδ' ἰοὺς, κοίλῃν τε κατακλιῖδα βελέμενων
τεύξατε. - - Ὅι δ' ἐτέλεσσαν, ἄφαρ δ' ὠπλίσσαιο, δαῖμον.

Cyclopes, mihi aliquem Cydonium aedum arcum, et sagittas, cavumque claustrum sagittarum, fabricate. - - At illi perfecerunt, statimque armata es, dea.

XXIII. XXIII. L V N V S.

Non Carrenorum tantum deus est, quem femineo nomine ac sexu nuncupare, piaculum censuerunt, *SPARTIANVS in Caracalla cap. 7.* sed et Comanorum, aliorumque populorum, quorum numos in indice consignavit *Io. HARDVINVS Num. antiq. populorum et urb. illustrat. add. Io. VAILLANT in Numis Coloniæ. P. I pag. 167. P. II p. 17. 26. 30. 45. 138 et 146.* itemque Aegyptiorum, qui ex Luno et bove femina Apin conceptum crediderunt, cui ideo luna falcata apponitur. *PLUTARCHVS Symposiac. lib. VIII quaest. 1:* Ἀιγύπτιοι τὸν τε Ἄπιν οὕτως λοχέουσθαι φασιν ἐπαφῇ τῆς σελήνης, καὶ ὅλως ἄρρενι θεῷ πρὸς γυναῖκα

ναῖνα θνητὴν ἀπολείπουσιν ὁμίλιαν. *Aegyptii Apin sic concipi ajunt lunae contactu, omninoque mari deo cum mortali femina concedunt consuetudinem.* Imo et Palmyrenos Lunum coluisse, judicant SPONIVS et HALLEIVS, in omni antiquitate versatissimi, quorum ille *Miscell. diff. III p. 62. 63* marmor exhibet cum signis Agliboli et Malachbeli, atque Malachbelum, qui lunam crescentem humeris habet affixam, Lunum seu Lunam esse perhibet. Hallejus vero Iaribolum, cujus dei in iisdem monumentis facta est mentio, derivat ab *jerach bol*, deumque Lunum esse censet TH. SMITH Annot. in *Monum. Palmyr. p. 53.* Iam notum est e Petronio, Macrobio, Apulejo, Iulio Firmico et aliis, quorum loca annotarunt VOSSIVS, MEVRSIVS et SELDENVS, veteres credidisse deos utriusque sexus participes. CASAVBONVS ad Spartianum, deum Lunum et *μῆνα* STRABONIS habuit pro eodem numine, SALMASIO ideo vapulans: at pro Casaubono stant numi et PATINVS atque VAILLANTIVS, quos consulere licet. Fortasse μὲν ille Strabonis cum Attide, qui *μηνουτρονίου*, mensum moderatoris, epitheto notatur in inscriptionibus apud REINESIVM *Class. In. 40.* quandam habet cognationem; utpote in cuius mystico ornatu lunulam ad pectus adfixam numerat LAVR. PIGNORIVS in *Matris Deum et Attidis initiis*; et in inscriptione apud illustr. CVPERVM in *Harpocr. p. 106* ATTINI ARAM LVNAM ARGENT. POSVIT P. MARIVS. Reinesius vero Attida cum Macrobio et aliis solem interpretatur. Caeterum Attis juvenis pingitur, excellentissimo ore, et specie inter virginem ac puerum eximia, caput tectus pileo phrygio, hoc est, acuminato, et in frontem inclinato. E veteribus, Ovidio, Catullo, Pausania, Diodoro, Eusebio, Arnobio, Augustino aliisque, variam Atyos fabulam, praeter laudatos jam auctores, enuclearunt NATALIS COMES, VOSSIVS, SALMASIVS ad Solinum *p. 37.* SPANHEMIUS in *praefat. ad Iulianum*, pluresque alii.

Caput alterius gemmae mitratum, adspiciens cornu copiae, quod tenet, vel pro Mida juvene, quem senem e numo produxit IAC. SPONIVS in *Miscell. p. 30*, vel pro deo Luno habet IAC. GRONOVIVS in *Gorlaei Dactyl. P. I n. 165.* Attidi quoque, non minus ac matri Deum apud BOISSARDVM *P. III n. 133* cornu copiae adjungitur.

XXV. XXVI. MERCVRIVS.

Iovis et Majae filius, commune profundis et superis numen, uti CLAUDIANVS vocat, mercatorum et furum deus, animas caduceo ab inferis revocare creditus, sive solem, sive eloquentiam innuit.

En, vide, verba sunt APVLEII in *Apologia*, ut in capite crispatus capillus sub imo pilei umbraculo appareat? PETASVS seu GALERVVS, uti quibusdam vocatur pilcolus ille rotundus, libertatis insigne, ex al-

C

tera

tera parte albus, ex altera niger memoratur *ALBRICO de Deorum Imagg.* *CLAVDIANVS de Rapt. Proserp. lib. I v. 78:*

Cyllenius adstitit ales

somniferam quatiens virgam, tectusque galero.

STATIVS Thebaid. lib. I v. 305:

Obnubitque comas et temperat astra galero.

Sub petaso *TORVLVS* ille *Plautinus*, iudice *LAVR. PIGNORIO l. c. p. 9. 10.* effictus videtur in vetere numo, cuius ectypon refert gemma nostra.

Caput ALATVM ostendunt numi et gemmae. SIDONIVS carm. VII:

Tegeticus Arcas

nunc plantis, nunc fronte volat.

ISIDORVS lib. VIII c. II: Ideo fingitur habere pennas, quia citius verba discurrunt. Vnde et velox et errans inducitur: alas enim ejus in capite et in pedibus, significare volucrum fieri per aëra sermonem. Aptā hinc tralatione poëta dixit verba alata. Conf. *CODINVS de Signis Constantinopoleos.*

CADVCEVM seu virgam *MARTIANVS CAPELLA* tricolore facit, auream in summo, in medio glaucam, in imo nigram. Vnde *APOLLODORVS* χρυσὴν vocat. *HORATIVS lib. I Od. 10:*

Tu pia laetis animas reponis

sēdibus, virgaque levem coërces

aurea turbam, superis deorum

gratus et imis.

Et *MVSAEO* χρυσόρραπις Ἑρμῆς est. Accepit eam ab Apolline, ex *HOMERI* asserto:

Ὀλβοῦ καὶ πλούτου δώσω περιμαλλέα ῥάβδον,

cujus descriptionem accuratissimam ex *IVL. CAES. CAPACII Histor. Neapolit. lib. I c. 14* quin subjungam, temperare mihi nequeo. Ita autem ille: Trium foliorum virga erat, τριπέτελος, propterea quod solis radius, calorem, lucem, rerumque habet incrementum. Divitiarum praeterea procreatrix, cum Plutus in terrae viscerum mineris vigeat solis virtute, qua procreantur. In caduceo praeterea dracones marem et feminam constituebant mystae, quo symbolo hominum genituram Aegyptii significare voluerunt, quatuor deos homini nascenti adesse contendentes, Δαίμονα, Τύχην, Ἔρωτα, Ἀνάγκην, daemonem, fortunam, amorem, necessitatem, quorum duo priores lunam et solem denotabant; solem, quod caloris auctor et genitor, et custos, ideoque Δαίμων lunam, ut corporibus praesidentem, quae fortuitorum varietate jactari arbitrabantur. Dracones mutuo se accipientes osculo, Ἑρῶτα. Nodus, quo circumplexi erant, Necessitatis vinculum explicarunt, quam melior lex ablegavit. Hucusque *Capacius*; cui addi meretur *RAPH. TRICHETVS* in epistola de *Charonda* ad *Petr. Seguin. p. 192.* Ad *VIRGILII* imitationem *Aen. lib. III v. 242,* vires ejus describit *STATIVS* loc. cit.

Tum

*Tum dextrae virgam inseruit, qua pelleret dulces
aut suadere iterum somnos, qua nigra subire
tartara, et exangues animare assueverat umbras.*

XXVII. MERCVRIVS.

Iuvenilem Mercurii formositatem laudat *GALENVS* in *Suasoria*:
Νεανίσκος ἐστὶν ὥραϊος, οὐκ ἐπίκτητον οὐδὲ κομμωτικὸν ἔχων κάλλος, ἀλλ'
εὐθύς ὥστε συνεμφαίνεσθαι τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν δ' αὐτοῦ. ἐστὶ δὲ Φαίδρεος
μὲν ταῖς ὕψις. *Adolescens est primae lanuginis, non adscititia neque fucata
indutus pulcritudine, sed in qua animi virtus statim compareat. Est autem
hilaris vultu.*

CHLAMYDE indutus est, de qua loquitur *APULEIVS* *Metamorph. lib.*
X: *Adest luculentus puer nudus, nisi quod ephebica chlamyde sinistrum tege-*
bat humerum: flavis crinibus usquequaque conspicuus: et inter comas ejus
aureae pinnulae cognatione simili sociatae prominebant, quem caduceum et
virgula Mercurium indicabat. Vtrumque hunc locum *L. BEGERO* de-
beo *Thes. Brand. Vol. III p. 232. 233.* Sed et *PRICAEI* notas in *Apuleii*
Apologiam p. 150 inspicere fas erit, ubi vestis circa humeros substringen-
dae rationem, auctorum testimoniis nixam, ex veteris gemmae
eotypo aperte tradidit.

XXVIII. AESCVLAPIVS.

Apollini editus Epidauri vel ab Arfinoë Messenia, vel a Coronide,
et a Chirone educatus. De eo *PINDARVS* *Pyth. III.* *PAVSANIAS*
lib. II et alibi notabilia tradiderunt. Iungendus est *Io. HENR. MEI-*
BOMIVS ad *Hippocratis Iusjur. cap. 5.*

CALLISTRATVS inter statuas *n. 10* Aesculapium ita describit, ut
gemmae simul lucem foeneret: Πρόσωπον δέ, inquit, σοι θεασαμέ-
νω θουλοῦται τὴν αἴσθησιν. οὐ γὰρ εἰς κάλλος ἐπίθετον ἐσχημάτισται, ἀλ-
λὰ παιᾶν καὶ ἱλίων ἀνακινοῦν ὄμμα. βλάβος ἄφραστον ὑπαστρέπτει σεμνό-
τητος, αἰδοῖ μιγείσης. πλοκάμων δὲ ἔλικες, ῥεόμενοι χάρισιν, οἱ μὲν εἰς νῶ-
τα τεθηλότες ἄφροτοι κέχυνται, οἱ δὲ ὑπὲρ μετώπου πρὸς ταῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιμέ-
νοντες τοῖς ὀμμασιν εἰλοῦνται. οἷον δὲ ἐκ τῆς ζωτικῆς αἰτίας καὶ αὐτοὶ καταρ-
δόμενοι, εἰς τὴν τῶν βοστρύχων καμπὴν συνελίττονται. *Vultus autem, si
intuearis, sensum obnoxium sibi facit. Non enim adscititio decore ornatus est,
sed medicum et gratiosum flectit oculum, summaque et ineffabilis majestas ve-*
*recundia temperata subluet. Cinnorum autem volumina, Gratiis scatentia,
partim quidem in tergo vegetantes libere diffunduntur, partim fronti immi-*
nentes, et ad supercilia pertinentes, circa oculos repunt. Ipsi vero, quasi e
vitali scatebra irrigati, in flexum cincinnorum complicantur etc.

BARBA prolixa decoratur ob multarum rerum usum atque
experientiam, quae in medico requiritur. In *Priapeis carm. 36*:
Intonsa semper Aesculapio barba est.

LACTANTIUS lib. II c. 4: *Dionysius auream barbam detrahens Aesculapio, incongruens et iniquum esse ait, cum Apollo pater ejus imberbis esset adhuc ac levis, priorem filium, quam patrem, barbatus videri.* *Phliasios* tamen imberbem coluisse, et apud *Sicyonios* simulacrum ejus imberbe extitisse ex ebore et auro, annotat *PAVSANIAS* lib. II c. 10. et 13. itemque *LUCIANVS* in *Iove Tragoedo.* *OVIDIVS* et *STATIVS* lib. III *Silv.* 4 *juvenem Phoebeium* vocant, qualis etiam a *LAVR. PIGNORIO* exhibetur. Conf. *Illustr. CUPERVS* in *Harpocr.* p. 78.

*Hunc modo serpentem, baculum qui nexibus ambit
perspice,*

et Aesculapium statim agnosces, qui Iovi usque adeo similis, ut persaepe nonnisi a symbolis internosci ambo pollint, uti recte censet *BERN. MONTFAUCON* in regio opere, quod inscripsit: *l'Antiquité expliquée et représentée en figures. Tom. I Part. II lib. II cap. 1 et 2.*

DRACO vel anguis, sanitatis et vigilantiae tessera est, ex mente *THEODORETI* *Serm.* 7, quod morborum malignitatem deserant aegrotantes ope medici, ut suam veterem pellem serpentes. Sub illius specie *Epidauri* et *Romae* colebatur, ad quam historiam, ignotam nemini, *Q. SERENVS SAMMONICVS* alludit:

*Qui quondam, placidi tectus sub pelle draconis,
Tarpejas arces, atque inclyta tecta petisti.*

DE BACVLO OVIDIVS Metam. lib. XV v. 655:

*Baculumque tenens agreste sinistra,
caesariem longae dextra deducere barbae.*

Etenim, secundum *FESTVM*, Aesculapius bacillum habet nodosum, quod difficultatem significat artis. *APVLEIVS* *Metamorph.* lib. I: Diceret, dei medici baculo, quem ramulis semiampulatis nodosum gerit, serpentem generosum lubricis amplexibus inhaerere. Quae de Aesculapio ejusque symbolis dici poterunt, in *exercitationibus*, quas parabat, *Asclepiadeis*, et in *schediafmate* de *Festo* *ῥάβδου ἀναλήψεως*, plena quod dicitur manu admetiri conabatur laudatus antea, nec unquam satis laudandus *M.F. LOCHNERVS*, de quo viro optimo vere praedicare possumus, quod de *Camerario Vollius*, tantis praeconiis eum extollere et optimum et doctissimum quemque, usque adeo, ut qui eum non maximi faciat, is certissimo indicio vel inter indoctos et improbos referri mereatur.

XXVIII. S A L V S.

Patri addimus filiam ex *Minerva*, *Hygeiam*, quam Latini *Salutem* dixerunt. *ORPHEVS* in *hymn.* Aesculapii *σύλλεκτρον ἀμεμφῆ*, conjugem inculpata, vocat; et *Critias* apud *ATHENAEVM* lib. X p. 433 *τερπνοτάτην θεῶν θυγατέρα Ὑγίειαν.* Conf. *I. H. MEIBOMIVS* cit. loc. cap. 6.

CON-

CONSTANT. LANDVS *Sel. Numism.* p. 15. sq. ORPHEVS in hymno Cereris, inter caetera ab ea precatur ὁμοῦ δ' ὑγίειαν ἀνασσαν, salutem reginam. PLAVTVS *Mostellar.* A. 2 sc. 1. v. 4.

Nec salus nobis saluti jam esse, si cupiat, potest.

OVIDIVS *Fastor.* lib. III v. 880:

Ianus adorandus, cumque hoc Concordia mitis,
et Romana Salus, araue Pacis erit.

CAPVT HOCALATVM est, capillis flammae in modum contortis, et infra alas diffluentibus; ad igneam celeritatem connotandam. ORPHEVS καλλιπλόκαμον dicit:

Ἐιρήνην τ' ἑρατὴν, καλλιπλόκαμον δ' ὑγίειαν.

PAVSANIAS in *Corinthiacis* Hygiae numen velatum undique describit, partim comis, partim babyloniae vestis laciniis.

SERPENS denique capillis innexus et vertici impositus haeret. SCHOLIASTES ARISTOPHANIS in Pluto, censet, draconem Saluti et Aesculapio additum, quod uterque Deus praestare crederetur, ut hominum corpora, infirmitatis pelle deposita, in pristinum vigorem revirescerent. Add. MACROBIUS *Saturn.* lib. I c. 20. BEGERVS *The-saur. Brand. Vol. I pag. 68.* Nobil. SANDRARTIVS *Academ. Teuton. Tom. II P. 3. p. 62* similem fere gemmam exhibuit, quam ex uno eodemque πρωτότύπῳ expressam suspicatur Cl. BEGERVS p. 55, ex qua Perseus alatus apud LICETVM in Gemmis Sigillaribus.

XXX. HERCVLES.

Alcmenae filius ex Iove, sapientiae quaerendae causa diversas orbis partes adiit, inde mundi lustrator, hominumque domator, Apuleio dictus. Qualis ipse fuerit, et quis ejus habitus, quae forma, ex Hieronymo et Dicaearcho docet CLEMENS Alexandrinus in προ-τρεπτικῷ scribens: Ἱερώνυμος δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ ὑφηγεῖται τοῦ σώματος, μικρὸν, φειζότεριχα, ῥωστικόν. Δικαίαρχος δὲ σχιζίαν, νευρώδη, μέλανα, γρυπὸν, ὑποχαροπὸν, τετανότεριχα. Hieronymus autem Philosophus, ipsius quoque corporis narrat habitum, parvum, crisso capillo, bona firmaque valetudine. Dicaearchus autem gracilem, nervosum, nigrum, naso aquilino, oculis subcaesis, fuso capillo. Alii tamen procerae staturae fuisse contendunt.

Caput, quod hic damus, nullo ornatum symbolo, Herculis esse agnoscitur, tum e breviori capillitio, βοστρύχοις φυσικῶς ἐνούλισμένοις, iisque fronti imminentibus, quos προνόττας, antias, propendulos, anteventulos et capronas dici, HADR. JUNIUS docet de *Coma* cap. 1. tum e vultu barbato, gravitatem severam spirante, ut Iphiclus vereretur ὅπιδά προτέρην πολιοῖο γενεῖου, adspexit senilem canae barbae, ut MOSCH. *idyll. 4* loquitur. Ἦν δὲ καὶ θεωρηθεὶς φοβερός,

ὅτι παῖς Διὸς ἦν. τετραπηχυαῖον μὲν γὰρ εἶχε τὸ σῶμα. πῦρ δὲ ἐξ ὀμμάτων ἔλαμπεν αἴγλην. *Adhaec visu terribilis erat, nempe Iovis filius, qui-que cubitum corporis quatuor erat altitudine. Igneum ex oculis splendorem effundebat.* Ita *APOLLODORVS Bibliothecae lib. II p. 84* eum adhuc puerum describit. Non plane dissimilis huic nostrae imago est apud *LEON. AVGVSTINVM Gemm. Part. I n. 6*, *MAFFEIVM* et *BEGERVm* in numismate Maconum.

XXXI. XXXII. XXXIII. H E R C V L E S.

Quem barbatum vidimus, nunc etiam imberbem et αἰολόμορον, *varium facie*, quo nomine *ORPHEVS* in *hymn.* eum appellat, con-
tueri liceat. Gemmarum altera, quae lauro coronatum exhibet, si-
militudine quadam accedit ad illam *AVGVSTINI* *ibid. n. 4.* si ta-
men is vere Hercules sit. Iuvenis est et laureatus; quatenus nem-
pe Hercules est sol,

ὅς περὶ κρατὶ Φορεῖς ἡὼ καὶ νύκτα μέλαιναν,
δώδε' ἀπ' ἀντολιῶν ἄχρει δυσμῶν ἄθλα διέρπων.
*Matutam capiti gestans, noctemque crepuscam,
sex bis ad occasum absolvens certamina ab ortu.*

Vberius hoc explanavit elegantiorum literarum studiosissimus *G. I. VOSSIVS Theol. Gentil. lib. II c. 15.*

Alter gemma si Herculem habet, quod asseverare non dubi-
tavit is, qui eam nobis obtulit, pellis leonina sub mento in nodum
collecta est. De exuviis leoninis unicum *Porphyrii* locum adscri-
bo ex *ΕΥΣΕΒΙΟΥ de Praeparat. Evangel. lib. III. c. 3*: ῥόπαλον δὲ αὐτῷ
καὶ λεοντὴν περιέδεσαν· τὸ μὲν τῆς ἀνωμαλίας μήνυμα· τὸ δὲ, τῆς κατὰ
τὸ ζῶδιον ἐμφανιστικὸν ἰσχύος.

Sin et dignos Baccho, dignos et Apolline crines iudicaveris, fortasse non
Hercules est, sed Bacchus, pedes ex nebride in nodum collectos an-
te pectus habens; quem morem tetigit *CLAVDIANVS* de *Rapt. Pro-
serp. lib. I*:

*Lenisque simul procedit Iacchus,
crinali florens hedera, quem Parthica velat
tigris, et auratos in nodum colligit ungues.*

Conf. *LAVR. BEGERVS Thes. Brand. Vol. I p. 26. 27. 29.*

XXXIII. A C H E L O V S.

Herculi colluctatorem (*Lactantii* vox est,) jungo. Herculis nem-
pe noxium fluvii impetum coërcentis, eumque in plures rivulos di-
ducentis, prudentia factum est, ut universae Acarnanum regioni Ache-
lous esset laetissimus, gratamque fertilitatem largiretur. Vnde nata fa-
bula, quam apud *OVIDIVM Metam. lib. VIII*, *HYGINVM*, *Sopho-
clis* atque *Lycophronis* interpretes Graecos, et caeteros leges. Plu-
ra quoque de eo videas apud *CASP. BARTHIVM* in *Statii Thebaid. lib. II*

p. 650,

p. 650, 651, HVG. GROTIUM de I. B. et P. lib. II c. 3 §. 16, IAC. PALMERIVM Graeciae Ant. lib. III, et post omnes de Sirenum hoc parente diligentissime commentatus est ἰατρὸς πολλῶν ἀντάξιός ἄλλων, M. F. LOCHNERVS, deliciae heu! quondam et amor eruditorum, in Schediasmate de Sirenibus, quod ἀνέκδοτον adhuc paucis ante b. obitum hebdomadibus vir nunquam otiosus perfecerat, qui dum vixit, id unice egit, ut publice privatimque omnibus esset utilis, gravis nemini.

In hac gemma βούκερανος, cum bovino capite, apparet VTROQUE deformis CORNV, uti SOPHOCLES Trachin. v. 13 et STATIVS Thebaid. VII describunt, qui fere uno truncatus cornu in monumentis antiquioribus visitur. PIGNORIVS tamen Mensae Isiacae p. 30. nostro similem e gemma protulit. Add. OL. WORMIVS de Cornu Danic. NASO modo citatus Epist. XV:

Vt ferus Alcides Acheloia cornua fregit,
dum petit amplexus, Deianira, tuos.

Et Epist. VIIII:

Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,
truncaque limosa tempora mersit aqua.

XXXV. P A N.

Nemoris bellique potens, quem lucis ad ortus
antra tenent,

ut ait VALERIVS FLACCVS Argonaut. lib. III v. 48. totius naturae anima, in mundo tanquam in corpore, vel domo ac sede, habitans, hortorum vinearumque hispidus ille custos, montium item, apium et alvearium custos, HOMERO dicitur Mercurii et Penelopes filius, quem alii Iove, Aethere, aut Demogorgone satum appellant. Quum universi naturam hoc Panis figmento includere vellent veteres; ita eum finxere, ut nihil ex universo deesse videretur, unde τερατωπὸς ιδέσθαι, monstrosus adspectu est. Nos illa tantum symbola decerpimus, quae gemmae illustrandae inserviunt. Eam vero, ut neque hoc reticeam, jam olim CAUSAEVUS in Museo Romano proposuit.

CORNVA duo eminent, quibus lunae cornua, vel lucis et radiorum demillionem significari volunt. Vnde, sicut et Bacchus, χερσοπέριος cognominatur et δίνερος. LVCIANVS in Deor. Concil. Ὁ μὲν κέρατα ἔχων, καὶ ὅσον ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ καίτω ἀγὶ εἰρηῶς, καὶ γένειον βαδὺ καθεμένος, ὀλίγον τεράγου διαφέρων ἐστίν. ORPHEO in hymno dicitur ἀληθέης Ζεὺς ὁ κεράστης, verus Iupiter corniger. SILIVS ITALICVS lib. XIII v. 332:

A:

*Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte,
stant aures, imoque cadit barba hispida mento.*

Apud *STATIVM* in arbore Atedii, Pholoë nympa Panis cornua improba vitat.

Vertex capitis cum occipite *COMA* tegitur, et mentum *BARBA* vestitur, quae radios siderum, solis maxime atque lunae, e longinquo operantes significabant, ac in universum lucis naturam et splendorem, quo sol et superiora collustrat et inferiora. *CALLIMACHVS* hymn. in *Dianam* v. 90 γενειήτην, *barbatum*, memorat. Et *HOMERVS* hymn. in *Pana*:

Δεῖσε γὰρ, ὥς ἴδεν ὄψιν ἀμείλιχον ἢ γένειον.

Metuit enim, ut vidit faciem implacabilem hirsutam.

NASO iram spirat, ventos puta. *THEOCRITVS*:

Καὶ οἱ αἰεὶ δριμύτια χολὰ ποτὶ ῥινὶ καίθηται.

PHILOSTRATO *Iconum* lib. II n. II Pan dormiens describitur ἀνεμένος τε καὶ πεῖρος τὴν ῥινά, καὶ τὸ ἐπίχολον αὐτῆς λεαίνων τῷ ὕπνῳ, *remissus ac mitis nasum, suamque iracundiam somno mitigans.*

Ante faciem est *FISTVLA*, dulce sonans calamis quinque, tribus maioribus, et duobus brevioribus; qualis etiam est in gemma *Thefauri Brandenburgici*, *Vol. I p. 23.* Alias est septem compacta cicutis; qua de re videndus est *CASP. BARTHOLINVS* de *Tibiis veterum* lib. III c. 6. *SIDONIVS* *carm. I Panes cicuticines* vocat, et *PHORNYTVS* συρίτην. *VIRGILIUS* *Eclog. II* v. 32:

*Pan primus calamos cera conjungere plures
instituit.*

Fabulam de *Syringe*, ex cuius in arundinem mutatae calamis fistulam compegit, nota est, et pluribus versibus describitur ab *OVIDIO* *Metam. lib. I* v. 705 sqq. *Fistula* haec ad caeli harmoniam refertur, in qua insunt septem toni, totidemque vocum discrimina, quae ex solis motu hominibus innotuerunt; nisi malimus ad septem stellarum errantium motum referre.

PEDVM denique recurvum, anni circuitum denotat, vel solis potentiam, quam in omnia exercet. *SILIVS*:

Pastorale deo baculum.

XXXVI. XXXVII. P A N.

Visitur non calvus, sed ἀγλαέθειρος, *pulchricornus*, ex *HOMERI* *elogio*. Praeterea Φαιδρὸν αὐτῷ τὸ εἶδος, καὶ τῆς ῥινὸς οὐδὲν χολῶδες, *laeta ipsi facies, nihilque nasus habet iracundum*, uti loquitur *PHILOSTRATVS* *Iconum* lib. II n. 12. Priori capiti non plane dissimile est, quod *GORLAEVS* *Tom. II* n. 506 et reliqui exhibent, adjectis intellectu obscuris literis ΛΟΥΚΤΕΙ, quae in nostra absunt. Absunt quoque auriculae asini, ex quibus conjicit *SANDRARTIVS* *Academiae Teuton.* Vol. II

Vol. II Sect. III p. 56, Lucii illius philosophi imaginem esse, qui lepidam asini metamorphosin in literas retulerit. Ad hanc vero illius conjecturam, quam et Gronovio approbatam video, ut accederem, a me impetrare nondum potui. In eam potius devenio sententiam, sub Panis effigie larvam scenicam esse, quae ad ludos Cereales pertineat; quales in numis gentis Vibiae cernuntur; omnes autem artifices scenici Baccho sacri, uti ex *PLUTARCHI Quaest. Rom. 105* constat: deinde in scenam prodiisse Satyros, Silenos, Faunos, ex *HORATII* epistola ad *Pison.* v. 221. 244 et aliunde notum est; adhaec collum non habet, quod nunquam hominum aut deorum capitibus deesse, *ALBERTVS RVBENIVS* ad Ducis Croyiaci Numismata *Tab V num. 17* jam ante me observavit; denique aures capripedum Satyrorum acutae, quas *HORATIVS* lib. II *Od. 19* vocat, universo huic generi communes sunt. Vnde nec pro Mida decernere sustineo, cujus, voto aureo soluti, aures humanae in asininas sunt mutatae, quam fabulam narrat *OVIDIVS Metamorph. lib. XI v. 174 sqq.*

Nec Delius aures

*humanam stolidas patitur retinere figuram;
sed trahit in spatium, villisque albens impleret;
instabilesque imo facit, et dat posse moveri.
Caetera sunt hominis: partem damnatur in unam;
induiturque aures lente gradientis aselli.
Ille quidem celat, turpique onerata pudore
tempora purpureis tentat velare tiaris.
Sed, solitus longos ferro refecare capillos,
viderat hoc famulus.*

Altera gemma, quam, utpote larvam, priori jungo, asininas aures habet, quales Baccha apud *CAVSEVM* in *Deorum Simulacris tab. III*, sed loco incongruo et ita affixas, ut cornua e maxillis enata videri possint. Caetera caput bene comatum est, et decenti barba conspicuum. *CONSTANT. LANDVS* p. 89, ubi ex numo similem faciem exhibet, describit barbatam ac galeatam vultu torvo.

XXXVIII. F A V N V S.

Facies est senilis, macilenta, rugosa; oculi depressi, nasus gibbus et prominens, cum ingenti tubere inter supercilia. Recalvaster denique est, nisi quod capilli a vertice ad frontem depexi, ut comatus videatur. Hermoneus, comoediae novae persona, esse videtur, ἀναφαιαντίας, εὐπώγων, ἀνατέταται τὰς ὀφθαλμοὺς, τὸ βλέμμα δριμύς, recalvaster, barbatus, supercilia attollit, aspectu asper. *POLLVX* lib. IIII *segm. 144.* cum quo *IVL. CAES. SCALIGER Poëtices lib. I c. 14.* coniungendus, et *ISAAC. CASAVBONVS de Poësi Satyr. lib. I c. 4.* *IOSEPH.*

D

SCA

SCALIGER quondam Faunos semper fuisse calvos asseruerat, in commentario ad Priapea carm. 36: contra quem EZECH. SPANHEMIUS in notis ad Iuliani Caesares p. 341. comatos omnino fuisse, atque in dicto carmine, non cruentos, sed comatos legendum esse, evincit. Versus ipsos, quum non tantum illustrent, quae de Fauno, sed et quae de aliis diis adhuc diximus, adscribo:

Notas habemus quisque corporis formas.

Phoebus comosus: Hercules lacertosus:

trahitque Bacchus virginis tener formam:

Minerva flavo lumine est: Venus paeto:

frontem comatos (cruentos) Arcadas vides Faunos:

habet decenteis nuncius deum plantas:

tutela Lemni dispares movet gressus:

intonsa semper Aesculapio barba est:

nemo est feroci pectorosior Marte.

Consona sunt, quae habet MINVTIVS FELIX in Octavio p. m. 105. Si quis in gemma faciem rubentem se vidisse crederet, nae, is acutum cerneret. Illam Pani fuisse testatur SERVIUS ad Virgilii Eclog. X. v. 26:

*Pan deus Arcadiae venit, quem vidimus ipsi
sanguineis ebuli baccis minioque rubentem.*

Imo et Iupiter, et Bacchus, et Sol, et reliquorum deorum simulacra minio pingi solita, docent IO. BRODAEVS Miscell. lib. II c. 13. apud Gruterum in Thesaur. Crit. Part. II. et amplissimus CUPERVS in Harpocr. p. 10.

RUGAE sunt a nimio vini potu: vinolentus enim Bacchi chorus est; nam vinum νέυρων βλαπτικὸν καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων, nervos et sensoria alia laedit, docente DIOSCORIDE lib. V c. 6, qui et ibidem addit: μέθη δὲ πάσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, ἐπιβλαβής· τὰ τε γὰρ νεῦρα πολιορκούμενα καὶ ἐκείστην ἐνδίδωσι. Noxia omnis ebrietas, praesertim continuata: cedunt enim nervi, quotidiana veluti obsidione laborantes. Sed et strenuus veneris usus cutem laxat, ut

veniant rugae, quae tibi corpus arent.

Nec aliunde OCULI DEPRESSI, quorum aciem tanquam suffusione quadam conturbat et vinum et venus. De vino ADRIANVS TURNEBVS copiosius id adstruit, quem in libello de Vino videsis. Notum est epigramma Graecum:

*Οἶνος, καὶ τὰ λοετρά, καὶ ἡ περὶ κύπριν ἐρωή,
ὀξύτερην πέμπει τὴν ὁδὸν εἰς αἶδην.*

*Ad styga, vina, venus, repetitaque balnea saepe,
deducunt multo nos breviora via.*

Sed haec hactenus. Istud tacendum hic non est, quem Faunum Latini, cum Graecos Pana vocasse, teste ISIDORO lib. II Origin. c. 20. Atque

Atque Panes et Faunos eosdem cenferi, tangit quoque *RVTILIVS NVMATIANVS* in *Itiner. lib. I v. 229*:

*Praesidet exigui formatus imagine saxi,
qui pastorali nomina fronte gerit.
Multa licet priscum nomen deleverit aetas,
hoc Inui castrum fama fuisse putat.
Seu Pan Tyrrhenis mutavit Maenala silvis,
sive sinus patrios incola Faunus init.*

Sed et *SERVIVS* ad *Aen. lib. VI v. 775* docet, Inuum, Panem, Incubum, Faunum, eundem plane esse. *LAVR. BEGERVS Thesaur. Brand. Vol. I p. 19. 20.* insuper addit, nec Silenos et Satyros alios esse quam Panas et Faunos; quam sententiam repetit ac tuetur *Vol. III p. 248.* Ut adeo mirum non sit, Fauno cornua tribui, uti et Pani. *OVIDIVS Fastor. lib. II v. 268*:

Fauni sacra bicornis eunt.

lib. III v. 312: Quatiens cornua Faunus.
et *Heroid. epist. IIII v. 49: Faunisque bicornes.*

XXXVIII. S I L E N V S.

Phryx Tertulliano dicitur, in Laconum promontorio Malea, vel Nyfae in India natus, Bacchi nutritor, *custos famulusque dei Silenus alumni*, uti *HORATIVS* in *Arte v. 239* canit. Satyrorum senissimus, quos comites et discipulos habebat. Plato affirmat, eum e Cimmeriis a Mida advocatum, ut philosophiae arcana sibi traderet, essetque ipsius magister et deus. Sileni certe philosophiam confirmant tum ea, quae Theopompus narrat apud *AELIANVM Hist. Var. lib. III c. 18*, tum quae *VIRGILIUS Eclog. VI* ipsi tribuit, differenti de creatione mundi et similibus. Baccho autem adjungitur, cum quo multa etiam templa habuit communia, quod sapientiae doctores sint veluti custodes furoris divini, quo rerum caelestium contemplatione abripimur. Sed de Silenis, (non unus enim fuit, quando *NONNVS* *σειληνῶν Φάλαγγα* meminit *lib. XIII v. 45.* eosque a Satyris diversos pronunciat,) dubia adhuc et sub iudice lis est, utrum purum figmentum sint, an homines daemonesve? in quam quaestionem inquirat *L. BEGERVS Thes. Brand. Vol. I p. 17. 18.*

Silenum Socrates dicitur vultu referre. Is autem *CAPITE* mutilo et calvo erat; *CAPILLI* in hac gemma fere a vertebra colli incipiunt, ex *BERN. MONTFAUCONII* descriptione, qui in *Antiquit. Tom. I Part. II lib. I c. 24* ex Maffaeo gemmam exhibuit. *NONNVS Dionys. lib. XIX* circa fin.

*"Ἰκελον εἶδος ἔχεις καὶ ἐν ὕδασι· οὐ νέμεσις δὲ
σειληνὸν κομῶντα βοοκράτοισι μετώποις
ταυρεῖην κερύεσσαν ἔχειν ποταμὴν Ἰδα Φωνήν.*

D 2

AVRES

AVRES ACVTAE, et SVPERCILIA HIRSVTA, superbiam atque se-
veritatem indicant. NASO quoque simo est et compresso seu ca-
muro. *LYCIANVS in deorum concilio*: Ὁ δὲ Φαλακρὸς γέρον, σιμὸς τὴν
ῥίνα, ἐπὶ ὄνου τὰ πολλὰ ὀχούμενος. Nasus autem camurus, caput cal-
vum, frons lata, hominem vinosum et impudentem notant. MEN-
TVM habet breve, BARBA promissa tectum, quod docendi munus
notat. *NONNVS lib. XIII v. 131 de Satyris*:

Τοῖς μὲν ἐπὶ προτάφοις διδυμαῖνες ἀμφὶ μετώπῳ
ὄξυτενεῖς γλωχίνες ἐμμηύναντο κεραίης·
ψεδνὴ δ' ὀκρυόεντι καρήατα φύετο χαίτη
ἀκροφανὴς σκολιοῖσιν ἐπ' ἀνδράσιν· οὐατα δ' ἀμφω
νισσομένων πτερόεντες ἀνερρίπιζον αἷται,
ἰδυτενὴ λασίοισιν ἐπιτυπέοντα γενείοις
ἐκταδόν.

XXXX. XXXXI. XXXXII. F L O R A.

Mille venit variis florum dea nexa coronis,
quam a Sabinis Romulus inter caeteros deos deasque colendam ac-
cepit. *VARRO lib. VI de LL.* ex quo loco et altero Ennii, *OVZE-
LIVS* ad Minucium Felicem p. 233 probat, tantum abfuisse, ut in-
ter propudiosa numina collocaretur, ut potius Romulo antiquior
fuerit Florae cultus, et flamines ei dati. Conf. *RAPH. FABRETTVS*
Inscript. c. 15 p. 742. Fabulam cecinit *OVIDIVS Fast. lib. V v. 183 sqq.*
Illa Chloris Zephyri habebatur conjux: inde Glossarium vetus
emendare voluit *Io. MEYRSIVS* in *Exerc. Criticis*, et pro *Clores*,
ιάπυξ ἀνεμος, reponere: *Chloris*; quia, *GELLIO lib. II c. 22* docente,
Corus vel *Caurus* sit Iapyx. Sed haec obiter. Caeterum Flora et
Venus frequenter pro una eademque habentur, uti probat *H. ALE-
ANDER* in *Tab. Heliac. p. 70. 71.*

COMA ornata est *testudine Cyllenea*, quo cultu etiam conspicitur
apud *VRGINVM* in gente Servilia p. 242. Inter gemmas Gorlaeanas
una est, quam ex florum ornatu Florae vindicat *BEGERS* in *Con-
templatione gemmarum quarundam Dactyl. Gorlaean. p. 35. 36.* quum *Cl.
GRONOVIVS* Baccho addixisset. Est et in numo gentis Claudiae
apud *VAILLANT. tab. 40.* Sed gemmae nostrae ab istis abeunt.

XXXIII. T E M P V S.

Quo nihil antiquius, Saturni sub fabula descripserunt veteres.
Is quippe Deorum sator, princeps ac pater, totiusque posteritatis
imago, Vrani seu Caeli et Telluris seu Hecates aut Vestae filius na-
tu minimus, Adamum vel Noachum referre dicitur: nisi totam fa-
bulam vel de Saturni stella, vel de sole explicare, aut cum Minu-
tio Felice, Cretae regem adserere malimus.

In

In hac gemma CAPITE NVDO seu *aperto* est, quum, quo Saturnus regnabat tempore, iustitia et veritas nuda, simplex et aperta, omnibus esset cognita. Veritatis autem deus a Romanis habitus est, teste PICTORIO Vill. *Theol. Mythol. cap. 2.* ex PLVTARCHI *Quaest. Rom. XI et XII.* FESTVS Pauli Diaconi in voce Saturnia: Saturnii quoque dicebantur, qui castrum in imo clivo Capitolino incolebant, ubi arx dicata ei deo ante bellum Trojanum videtur, quia apud eum supplicant apertis capitibus. Add. MACROBIVS lib I Saturn. cap. 10. circa fin. Qui sacrificantium capita retegebant, lucem facere dicebantur. MARTIANVS CAPELLA de Nupt. Philol. lib. I FVLGENTIUS Mythol. lib. I c. 2, et ALBRICVS de Deor. *imagg.* velato eum capite fingunt; qua de re alibi.

Capitis CAESARIES cana est. Idem CAPELLA: *Ipsius autem canities pruinosis nivibus candicabat.*

FRONTE RELICINA, uti Apulejus loquitur, deformatum an finxerint antiqui, me non legisse memini. Vnde temporis magis quam Saturni iconem dare voluisse artifex videtur.

In MENTO NIGRI semper PILI sunt, testante ORPHEO; quod PROCLVS in *Comment. in Hesiodica* interpretatur de cura illius vitae, quae deum habet propositum, quod tunc homines semper ad maiorem vigorem tendant, et appropinquent ad id, quod reipsa est, ac a primo ortu retrocedant, cum quo senecta et interitus sunt conjuncta. Vid. IOACH. CAMERARIUS *Decur. XI probl. 8.* et CUPERVS l. c. p. 103.

HARPEN a matre accepit Tellure. APOLLODORVS lib. I: *Καὶ δίδωσιν ἀδαμαντίνην ἄεπην Κρόνῳ.* HESIODVS *Θεογονίας* v. 174: *Ἐνέδθη δὲ χειρὶ ἄεπην καρχαρόδοντα,* indidit vero manui falcem asperis dentibus, quam Telchines, Cretenses fabri, fabricarunt. EVSTATHIUS ad Dionysium *de Situ orbis.* SIDONIUS APOLLINARIS *carm. XV* v. 61.

Falciferi Cronon ire senis per summa polorum.

Ea falx hic foenaria est, quae in numis Memmiae gentis et Serviliae apud FVLV. VRSINVM, PATINVM et IO. VAILLANT. messoria exprimitur. Quod alterum argumentum est, temporis non Saturni effigiem hac gemma designari. ARNOBIUS *adv. gentes lib. VI:* Saturnus (fingitur) cum obunca falce, custos ut ruris, aut aliquis ramorum luxuriantium tonsor. VIRGILIUS *Georg. II:*

*Rusticus et curvo Saturni dente relictam
persequitur vitem. et Aeneid. VII:
Vitifator curvam servans sub imagine falcem
Saturnusque senex.*

IVVENALIS *Sat. XIII* v. 39: - - Priusquam
sumeret aggrestem posito diademate falcem
Saturnus fugiens.

Add. ISIDORVS *Origg. lib. VIII.* MACROBIUS lib. I Saturn. c. 8. aliique.

XXXXIII. I R A.

Irae deformitatem graphice depingit *SENECA* lib. II de Ira c. 35, ubi eam Furiis comparat. Locus prolixior est, quam ut adscribi debeat. Parum itaque intererit, imaginem hanc seu irae seu Eumenidum alicujus esse dicamus. Furiae autem divinis honoribus et a Romanis et a Graecis afficiebantur. *CICERO* lib. III de Nat. Deor. Sin haec dea est, cur non Eumenides? quae si deae sunt, quarum et Athenis fanum est, et apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinae. Furiae deae sunt speculatrices, credo, et vindices facinorum et scelerum. Atque harum unam esse ut credam, me inducunt Ὀφιοπλόκαμοι, quo epitheto eas *ORPHEVS* mactat; atque tales Aeschylus primus exhibuit, teste *PANSA* in Atticis. Sunt illae noctis et Erebi filiae, seu Iovis et Persephones, semper virgines, Alecto, Megaera, Tisiphone. Plane talis est in gemma, qualis *OVIDIVS* *Metam.* lib. IIII v. 453. 473 et 490 describit Tisiphonen:

Nexaque vipereis distendens brachia nodis,
caesariem excussit: motae sonuere colubrae.
Parsque jacens humeris; pars circum tempora lapsae
sibila dant, saniemque vomunt, linguasque coruscant.

Add. idem *Heroid.* Epist. II v. 119. *VIRGILIUS* *Aen.* lib. VII v. 327. 341. 415. 447. *SENECA* in *Medea* v. 14. *Hercul. Furent.* v. 92. *CORNVTVS* *Θεωρίας* cap. 10.

De ALIS est illud *VIRGILII* *ibid.* v. 476:

Alecto in Teucros stygiis se concitat alis.

Et *SENECAE* in *Hercule Oet.* v. 1003 de Megaera:

Quaenam ista torquens angue vipereo comam
temporibus atras squalidis pinnas quatit?

Si cui haec displiceant, quid vetat, quo minus Medusam exhiberi credamus? Alato certe capite, forte quod ex capite ejus desecto Pegasus alatus repente profiliit, conspicitur in numo gentis Cossutiae. Illius mythologiam fuse persequitur *NATALIS COMES* lib. VII cap. 11 et 12, et ex *AESCHYLO* docet, Gorgones habuisse alas.

Πέλας δ' ἀδελφαὶ τῶνδε τρεῖς κατὰ πτεροὶ
δρακοντόμαλλοι Γοργόνες βροτοστιγχεῖς,
ἃς θνητὸς οὐδεὶς εἰσιδὼν ἔξει πνοάς.
Sunt tres sorores his volucres non procul,
serpentibus dirisque comtae Gorgones,
quas intuens nemo diu spiraverit.

XXXXV. CLAVDIA VESTALIS.

Insigne pietatis exemplum, Appii Claudii Audacis sive filia, ut volunt *CICERO* et *VALERIUS MAXIMVS* lib. V c. 14; sive soror, ut

SVE-

SVETONIUS tradit in *vita Tiberii cap. 2.* Hanc eam ipsam esse, cujus pudicitiam testatam fecit mater deum, *HERODIANVS lib. I c. II* asserit. *SIDONIUS APOLLINARIS Carm. 24:*

*Qualis nec Phrygiae dicata Vestae,
quae contra satis Albulam tumentem
duxit virgineo ratem capillo.*

At *TULLIUS* in *Orat. pro Coelio c. 14* hanc ab illa sejungit, *Nonne te, inquit, si nostrae imagines viriles non commovebant, ne progenies quidem mea, Q. illa Claudia, aemulam domesticae laudis in gloria muliebri esse admonebat? non virgo illa Vestalis Claudia, quae patrem complexa triumphantem ab inimico tribuno plebis de curru detrahi passa non est?* Add. *GRONOVIVS Vol. III lit. q.* Cum igne aeterno est in numo gentis Claudiae apud *VRGINVM* et alios.

XXXXVI. XXXXVII. AVRELIA QVIRINA VESTALIS.

Hujus effigiem ex numo dedit *GVIL. CHOVL de Relig. Ant. Rom. p. 38.* edit. Gall. et *IVSTVS RUCQVIVS de Capitol. Rom. c. 19. p. 246.*

Caput velatum est, uti ipsius Vestae. *VELVM* perpetui voti et sanctimoniae symbolum, quod, cum sacrificarent, capiti obducebant, ne quis ad spectu turbaret. Istud velum *suffibulum* dicebatur. *FESTVS POMPEIVS lib. 17:* *Suffibulum, vestimentum album erat, praetextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Vestales virgines, cum sacrificant, semper habere solent, idque fibula comprehenditur: quam in rem lex scripta erat in sacratio deae Ope Consiuae: Hoc praeter virgines vestales ac sacerdotem publicum introire nefas esto; is cum introeat, suffibulum habeto.* Vestalem cum suffibulo ex *P. Rascaii* gemma opportune profert *IAC. GVTHERIUS de Veteri Iure Pont. lib. I c. 29.* *OVIDIVS* de *Silvia Rhea*, *Romuli matre, Fast. lib. III v. 30:*

*Ignibus Iliacis aderam, cum lapsa capillis
decidit ante sacros lanea vitta comas.*

Pro lanea alii libri habent *laurea*; quam lectionem gemmarum fictor secutus esse videtur, dum comam sub velo *laurea* praecinxit. Sed displicet ea lectio; quum certum sit, poetam loqui de sacerdotii insigni, quod erat infula, quae plerumque tortilis de albo et cocco; ut partem pro toto posuerit. Ab infula enim vittae dependent. *DIONYSIVS HALICARN.* in *Oppiae seu Opimiae historia* στεμμα vocat *lib. VIII p. 556*, uti et *SVIDAS*. Quas infulas *LIVIVS* dixit *lib. 31.* *POLYBIO lib. 16* sunt στεμματα. Conf. *SALMASIVS ad Solin. p. 262. 263.*

Altera quidem gemma coronam spiceam habet, qualis et in numo *GVIL. CHOVLII l. c.*

Imagini FAX aeterni ignis, quem Vestales servabant, adjicitur.

STA

STATIVS lib. I silv. I. v. 35:

*An tacita vigilet face Troicus ignis,
atque exploratas jam laudet Vesta ministras?*

De igne aeterno multa Lipsius et alii. Sed praeter Vestales, etiam Cereris sacerdotes gestasse faces, liquet ex IUVENALIS Sat. XV v. 141:

*Quis enim bonus, et face dignus
arcana, qualem Cereris vult esse sacerdos.*

Ea autem sacerdos femina fuit: a solis enim matronis Cereri sacra fiebant, testibus ARISTOPHANE Θεσμολογ. p. 829. LIVIO et VALERIO lib. I c. 1.

XXXXVIII. VIRGO VESTALIS.

In hac gemma, praeter capitis ornatum, nihil notatu dignum est. Illum illustrat PRUDENTIVS lib. II contra Symmachum v. 1104:

*Perfundunt quia colla comis bene, vel quia cingunt
tempora taeniolis, et licia crinibus addunt.*

Ista taeniola vocabatur RICA vel RICULA. FESTVS: Ricae et riculae vocantur parva ricinia, ad usum capitis facta. Granius quidem ait, esse muliebre cingulum capitis, quo pro vitta Flaminica redimiatur. Conf. dicenda ad cap. VI num. Quae de Vestalium tonsura ex PLINII lib. XVI cap. 44, de capillis item sparsis, devitta, taenia, infula, suffibulo, fufius dici possent, ab aliis jam occupata video. Numerum denique Vestalium, quorum quatuor, sex, vel septem, fuisse memorantur, alii itidem accurate perquisiverunt. Vnicum tamen Graeci scriptoris, qui sub Constantio et Constante Impp. vixit, locum adjicere licebit ex veteri orbis descriptione, a IAC. GOTHOFREDO edita, ubi septenarium numerum confirmat, c. 43 scribens: Ἐισὶ δὲ ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ καὶ παρθένοι ἑπτὰ εὐγενεῖς, καὶ ἐνδοξώταται, αἱ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν ὑπὲρ σωτηρίας τῆς πόλεως κατὰ τὸ τῶν παλαιῶν ἔθος διατελοῦσι, καὶ καλοῦνται παρθένοι Ἑστίας. Romae autem sunt septem virgines honesto loco natae, ingenuae ac summo in honore positae, quae sacra deorum pro salute civitatis, more veterum, operantur, virgines Vestales vocatae. Sed legi meretur LIPSIVS c. 5. et quam ὁ πᾶν GRAEVIUS notam ibi subiecit; itemque ALEXANDER AB ALEXANDRO Genial. Dier. lib. V c. 12. CHOVLIVS inconsiderate Alexandrum secutus, viginti numerat Vestales: sed uterque GELLII loco lib. I c. 12 deceptus, ubi dicitur, viginti e populo lectas, et ex eo numero fortitionem factam.

XXXXVIII. L. BACCHANTES.

Ἦκε, ὦ παραπλήξ, μὴ θύρω σινηριπτόμενος, μὴ κίττῳ ἀναδόμενος. ῥίψον τὴν μίτραν, ῥίψον τὴν νεβρίδα, σωφρόνησον. Ita Clemens bacchantes

tes ad mentem revocare saniozem dum studet, omnem eorum apparatus exponit. Capita autem puerorum oculis lascivientibus et ornatu capillorum puellari, iuventae venustissimae mollitiem indicantia, esse Bacchantium, coronae ex HEDERA et corymbis notant. Vti enim Liber pater omnium primus capiti suo coronam ex hedera imposuisse fertur; in cuius commentu causās inquirunt *HIER. ALEXANDER* ad *Tab. Heliacam* p. 21. 22. et *LAVR. BEGERVS* *Th. Brand.* ita et comites ejus illo coronarum genere laetabantur. *NONNVS* lib. XIII v. 214:

Αἱ δὲ κατηρεφέες πλοκάμους ἐλινώδει κισσῶ,
ἄλλαι ἐμιτρώθησαν ἐχιδναίοισι κορύμβοις.

et v. 341: Ἡ δὲ διεσφηνώτο κόμην εὐώδει κισσῶ.

CATVLLVS: *Vbi capita Maenades vi jaciunt hederigerae.*

Quid, quod et orgia celebrantes Bacchi fuerint nominati, uti ex *Suida* et *Etymologico* docet *Io. MEYRSIUS* in *mantissa* ad lib. de *Luxu Romanorum* c. 3.

LI. B A C C H A.

Αἱ Σεμέλης τῆς κεραινίας ἀδελφαὶ αἱ Μαινάδες, δύσαγνον κραινομίαν μούμεναι, quarum nomina Nonnus modo laudatus indicat; sed ea huc referre nihil attinet. In gemma femina est succulento corpore, facie truci, capillis hedera revinctis, et per humeros sparsis. Idem *NONNVS* *ibid.* v. 343:

Ἐτέρη δὲ κατ' αὐχένος ἄμμορα δεσμῶν
μηκεδανῆς μεθέηκε κατῆμενα βόστρυχα χαίτης
Μαιναλὶς ἀκρήδεμνος· ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ οἱ ὤμων
ἀπλενέας πλοκαμίδας ἀνερρίπιζεν αἵτης.

OVIDIUS *Fast.* lib. VI v. 514:

Thyades effusis per sua colla comis.

Et Ariadne apud eundem *Heroidum* epist. X:

*Aut ego diffusis erravi sola capillis,
qualis ab Ogygio concita Baccha deo.*

Vtrum NEBRIDE seu pelle maculis variis distincta, solenni Baccharum et bacchantium gestamine, ornata sit, an alio fluxu vestitu? distinguere satis non licuit. *SIDONIUS APOLLINARIS* *carm.* XI v. 119:

Hic distincta latus maculosa nebride Thyas.

Conf. *TACITVS* lib. XI cap. 31.

LII. LIII. LIIII. S A C E R D O T E S.

Tres vittati de more senes. Communis enim omnium flaminum et sacerdotum erat lex, ab Ebraeis petita, *Levit.* X, 6. ut capite ve-

E

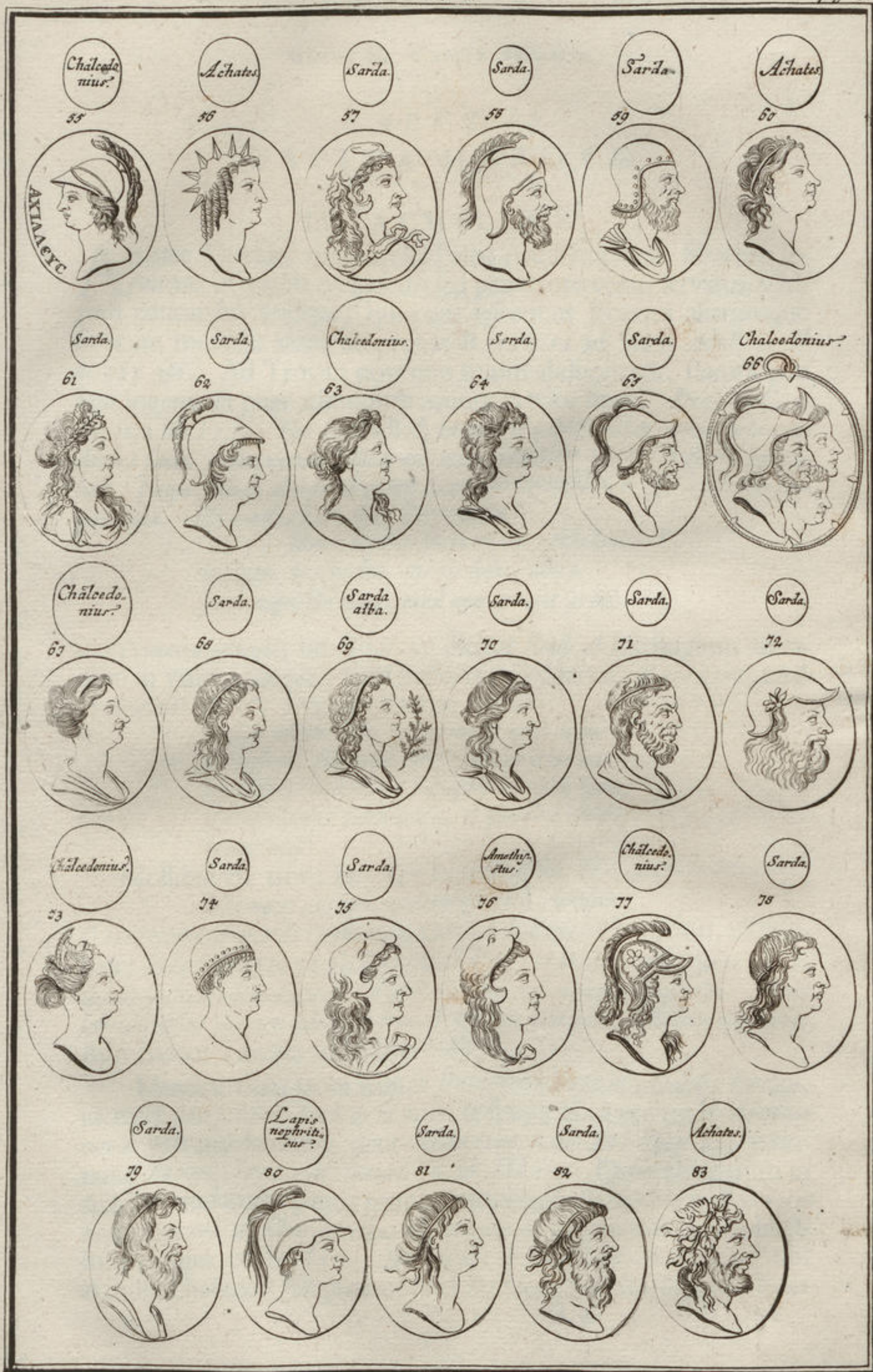
lato

lato sacra peragerent. Istud autem toga oblevabant. *H. KIPPINGIUS Antiqq. Rom. lib. I cap. 12 n. 18.* *OCTAV. FERRARIUS de Re Vest. lib. I c. 10.* *M. ZVER. BOXHORNIVS ad Plutarchi Quaest. Rom. X.* Imo precaturi deos plerosque, velato erant capite. *BARNABAS BRISSONIVS Formul. lib. I p. m. 36.* *IUVENALIS Sat. VI v. 390:*

*Stetit ante aram, nec turpe putavit
pro cithara velare caput.*

Praeterea et sacerdotes et sacrificantes OLIVAE ut plurimum fronde coronabantur, plane uti gemmarum tertia praemonstrat. *CAR. PASCHALIUS Coronar. lib. IIII c. 13.* Et *IO. SAVBERTVS de Sacrificiis c. 10.* Delphicos et flamines lauro; spicea fratres arvaes; pinea Gallos; Mimallones hederacea; taxea sacrorum infernalium antistites; imo et aurea se ornasse docet. *IAC. GUTHERIVS loc. cit.* Pontifices laurea corona redimitos, velato capite sacrificasse dicit; ut Pontificis hanc esse imaginem, non immerito dixeris; qualem et ex Onuphrio idem depinxit. Sed et Dianae sacerdos δάφνην ἐστερμμένος, laureatus, dicitur *ACHILLI TATIO lib. VII p. 448.* Erant etiam inter καθάρσια seu piacula, δάφνης πέταλα, καὶ ταινίαι ἐρίω καὶ πορφύρεα πεποιημένοι, rami lauri, et feta ex lana et purpura facta, quorum Clemens alicubi meminit.

COMA denique sordida in illis observanda, de qua idem CLEMENS *Admon. ad gent. p. 58:* Ἰδέτω τις ὑμῶν τοὺς παρὰ τοῖς ἰδώλοις λατρεύοντας, κόμη ῥυπῶντας, ἐσθῆτι πιναρεᾷ καὶ κατερρύγυια καθυβρισμένους, λουτρῶν μὲν παντάπασιν ἀπειράτους, ταῖς δὲ τῶν ὀνύχων ἀκμαῖς ἐκτεθρηγμένους. Videat vestrum aliquis eos, qui adorant simulachra, sordida coma, veste feta et lacera deformatos, a lavacris quidem omnino abstinentes, excrescentibus autem unguibus efferratos etc.

CAPVT II
CAPITA HEROVM.

LV. ACHILLES.

Amatre Thetide, quae invita Peleo Aeaci nupserat, filiorum se-
ptimus in ignem conjicitur, sed patris interventu servatus, Chi-
roni educandus traditur, qui cum visceribus leonum aliarumque
ferarum medullis aluit, uti probat *BARTHIVS* ad Statii *Achill. lib. II*
v. 385. 386. Ad Trojam novennis quum abduceretur, statura jam
erat ingens, et puer admodum aequus vertice matri. *DICTYS CRE-*
TENSIS lib. I c. 14: *Hic (Achilles) in primis adolescentiae annis procerus,*
decora facie, studio rerum bellicarum omnes jam tum virtute et gloria supera-
bat. Neque tamen aberat ab eo vis quaedam inconsulta, et effera morum im-
patientia. *HORATIVS in Arte Poët. v. 120:*

*Honoratum si forte reponis Achillem;
impiger, iracundus, inexorabilis, acer;
jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.*

Γυναικοπρόσωπος, uti *HOMERO* dicitur *Iliad. A.* hic fingitur, ut ta-
men in vultu, ἀνδρόχολον eum fuisse, recte appareat. *PAPINIVS Achill.*
lib. I v. 161 de eo, a venatu leaenae reverso:

*Dulcis adhuc visu, niveo natat ignis in ore
purpureus, fulvoque nitet coma gratior auro,
necdum prima nova lanugine vertitur aetas,
tranquillaeque faces oculis, et plurima vultu
mater inest.*

Mollibus est OCVLIS. *OVIDIVS Trist. lib. II v. 411:*

Nec nocet auctori, mollem qui fecit Achillem.

CASSIODOROCAP. 2 de Orthogr. LABIIS deformis fuisse dicitur, adstipu-
lante *HERHAESTIONE lib. VII* apud *PHOTIVM Cod. 190.* Διότι δὲ ἐν
αὐτοῦ χειλέων κατακαυθεῖη, Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ὀνομάσθη. *Quia*
labrum ipsius alterum adustum erat, propterea eum pater Achillem appellavit.
Add. Isaacus Tzetzes ad Lycophronem.

Densam COMAM ei tribuit *PHILOSTRATVS in Heroicis;* flavam,
idem et *HOMERVS Iliad. ψ v. 141;* crispam, *DARES;* unde *Achilleas*
comas pro pulcherrimis dixit *MARTIALIS lib. XII Epigr. 84,* anno-
tante *FRANC. IVNIO de Pictura Vet. lib. III c. 9.* Quae alii sparsim in
Achille laudarunt, paucis omnia complexus est *ISAACIVS PORPHY-*
ROGENNETVS in Characteribus Graecorum et Trojanorum, quem libel-
lum primus edidit *IANVS RVTGERSIVS Var. Lect. lib. V c. 20,* ubi
Achillis character hic ponitur: Ὁ Ἀχιλλεὺς, εὐσθητός, μέγας τὸν ὄγκον

E 2

τοῦ

τοῦ σώματος, μακρόσκελος, σπανός, ξανθός, εὐπρόσωπος, ὀνοπαῆς, γοργούς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς, πολύφριξ, μακρόρριν, τοὺς πόδας ὀξὺς, καὶ τοῖς ἄλμασι δόκιμος, δεινὸς πολεμιστὴς, εὐχαρής, Φιλήδονος, μεγαλόψυχος, καὶ καλλίφωνος· ταῦτα τοῦτου τὰ ιδιώματα τὰ μὲν τὴν τοῦ δραστηρίαν ἐνέργειαν τεκμαιρόμενα· τὰ δὲ τοῦ Φυσικοῦ θυμοῦ καὶ προαιρετικοῦ· τὴν ὀξύτητα δ' αὖ τοῦτου διάπυρος. *Achilles, lato pectore, magna corporis mole, longis cruribus, venerabilis, flavus, speciosus, colore vineo, oculis terribilis atque acer, pilosus, longo naso, perniciosus pedibus, formidabilis bellator, graciosus, voluptarius, magnanimus, pulchra voce. Hae proprietates sunt ejus, quarum aliae singularem ejus in agendo efficaciam, aliae naturalis ejus animi vim ac voluntatis designant, quae in eo igneae velocitatis erat.*

Arma, in quibus et GALEA, ei fabricavit Vulcanus. HOMERVS *Iliad.* Σ circa fin.

Τεῦξε δὲ οἱ κόρυθα βριαρὴν προτάφοις ἀραρυῖαν,
καλὴν, δαιδαλέην, ἐπὶ δὲ χρύσειον λόφον ἤκε.

Fecit etiam ei galeam fortem, temporibus aptatam, pulchram, variegatam; supraque auream cristam posuit. Et Iliad. T.

Ἡ δ' ἀστὴρ ὡς ἀπέλαμπεν
ἵππουρις τρυφάλεια· περισσεῖοντο δ' ἔθειραι
χρύσειαι, ἃς Ἡφαιστος ἔει λόφον ἀμφὶ θαμνείας.

Haec autem ut stella lucebat cristata galea. Circum autem movebantur jubae aureae, quas Vulcanus posuerat conum circum frequentes.

Fortunatum Achillem praedicat Alexander, quod suae virtutis Homerum praeconem invenerit. Sed longe feliciorum judicamus, quod CAROLVM DRELINCVRTIVM nactus sit laudum suarum reparatorem, in libello exiguae quidem molis, sed inexhaustae eruditionis, cui titulum fecit: *Achilles Homericus*. Achillis quoque effigie Daretem Phrygium, in usum Delphini editum, illustravit Lud. Smids, in *Scena Troica Tab. I n. 3.*

LVI. ARIADNE.

Minois Cretensis et Pasiphaës filia, Theseo evadendi ex labyrintho consilium dans, sibi matrimonium pacta est. Sed a Theseo relicta, nunc

*Bacchi conjux redimita corona
praeradiat stellis signa minora suis,*

quae OVIDII verba sunt *Heroid. Epist. VI v. 115.* Nam Bacchus asumptam in torum Liberam dixit,

*Gemmasque novam transformat in ignes.
Aurea per stellas nunc micat illa novem.*

Conf. idem NASO *Fast. lib. III a v. 459-515.* Eam inter sidera relatum cecinere Aratus et alii. MANILIUS *lib. V.*

*Tollentur ab undis
clara Ariadneae quondam monumenta coronae.*

NON-

NONNVS Dionys. lib. KE v. 150:

Καὶ στέφανον περίκυλλον ἑσαφρήσεις Ἀριάδνης,
 σύνδρομον ἡελίοιο συναντέλλοντα σελήνῃ,
 ἥμερον ἀγγέλλοντα Φιλοστεφάνου Διονύσου.

HYGINVS Poët. Astronom. lib. II c. 5 idem confirmat, scribens: Dicitur enim in insula Dia quum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneris a Venere et Horis accepisse, quum omnes dii in ejus nuptiis dona conferrent. - - Dicitur etiam a Vulcano facta ex auro et Indicis gemmis etc. Radii in gemma comparent septem tantum, cum novem corona stellis radiet, ut audivimus: id vero fictori est condonandum.

LVII. AVENTINVS.

Valeant auctoritate sua apud nos periti antiquitatis aestimatores, in hac imagine Herculis filium agnoscentes, qui *satus Hercule pulchro pulcher Aventinus* a Poëta *Aen. lib. VII v. 666* pugnam initurus describitur:

*Ipse pedes tegmen torquens immane leonis,
 terribili impexum seta, cum dentibus albis,
 indutus capiti: sic regia tecta subibat
 horridus, Herculeoque humeros innexus amictu.*

Est et inter Latinos seu Albanos reges Aventinus Silvius, Romuli abavus, qui monti, quo sepultus, nomen imposuisse, et ab hoc monte Herculis suboles demum illud idem accepisse fertur; aliis in alia omnia abeuntibus, qui ab Aventino Herculis colli nomen haefisse censent. Nimirum quum Italiae istaec loca Herculem adiisse, pro certo habitum fuerit veteribus; ab ejus filio, quem tamen omnis Marone anterior ignorat antiquitas, originem nominis colli Romanae urbis antiquiorem dare Virgilius voluit, jure poëtico.

LVIII. BYZAS.

Inclytus virtute heros, Byzantii conditor memoratur: qui quum ante expeditionem Argonautarum vixisse crederetur, ansam dedit aliis ea de re dubitandi. *DIODORVS SICVLVS lib. IIII* eum tempore Argonautarum ibi regnasse, asserit. At rectius fortasse Byzantii origines ad Olympiadem XXX, et Tulli Hostilii tempora referuntur ab Eusebio, quo certe tempore, vel paulo ante, vixisse Byzantem, verosimile est. Conf. *SCALIGER Animadv. in Euseb. p. 81.* *GEORGIUS CEDRENVS* in *Compendio Annalium* scribit, hanc urbem Manassis, regis Iudae, tempore initia sumfisse a Byza, rege Thraciae. Auctor Etymologici Magni Byzen fuisse ait τοῦ στόλου ἡγεμόνα, *ducem exercitus*: is vero sua habet ex *STEPHANO de Urbibus*, scribente: Ἐκτίσθη ἀπὸ Βύζαντος τοῦ Κερούσης (Etymologicon habet

E 3

Κερούσης,

Κρεούσης, male,) τῆς Ἰοῦς θυγατρὸς, καὶ Ποσειδῶνος· ἢ ὅτι τοῦ στόλου Βύ-
ζας ἦν ἡγεμὼν. *Condita est a Byzante, Ceroëssae, quae Ius filia fuit, et Ne-*
ptuni filio. Vel nomen habet ex eo, quod Byzas exercitus dux fuerit etc.
Megarensium nimirum, id quod docet *HESTIUS* Milesius in
Rebus Patriae Constantinopoleos, a *Io. MEYRSIO* editis, qui Byzantis
memoriam, fere oblitteratam, educationem a nymphea Byze, adole-
scentiam, urbem conditam et septem turres sonoras, delubra varia,
resque gestas, contra Haemum, Strombum, Odrysen; Phidaliā
porro conjugem, statuam a Calliade positam, et alia conservavit. Sta-
tuae inscriptum erat:

Τὸν κρατερόν Βύζαντα, καὶ ἡμετὴν Φιδάλειαν,
εἰν ἐνὶ κοσμήσας ἀνθετο Καλλιᾶδης.

*Fortem Byzantem, et amabilem Phidaliā,
simul exornans posuit Calliades.*

Add. *Chronicon Paschale Olymp. 243 p. 265. EUSTATHIUS* in *Dionysii*
περιήγησιν, *GEORGIUS CODINUS* de *Orig. Constantin.* itemque *GIL-*
LIVS de *Bosph. Thrac. lib. II c. 3. CLAUDIANUS lib. II in Eutropium v. 83:*
Hoc Byzas Constantinusque videbunt.

Ad quem locum *C. BARTHIVS* eruditissime commentatus est. Nu-
mi cum Byzae imagine meminit *R. P. HARDVINUS* in *Num. Urb. et*
popul. p. 105.

Quod ad faciei lineamenta attinet, aliter ea Gallaeus exhibuit,
nasi spatium paulatim velut per fastigium crescente usque ad imam
partem, ita ut haec notabili tandem excessu promineat: aliter Ca-
ninus, naso scilicet circa mediam partem plane non sic versus faciem
reducto, sed ferme protuberante, aut certe rectum ductum servan-
te: uti annotat ὁ πάνυ *Io. FRID. GRONOVIVS* *Antiqq. Graec. Tom.*
II n. 29.

LVIII. CYNÆGIRVS.

Fide *Vrsini* et *Gallaei*, Cynaegirus hic ille est, cuius fama bello
Atheniensium cum Dario, ductu Miltiadis gesto, feroci facto eni-
tuit, quod ex *HERODOTI lib. VI c. 114. IUSTINI lib. II c. 9. SVE-*
TONII Iulio Caesare c. 68. VALERII MAXIMI lib. III c. 2 n. 22. AM-
MIANI MARCELLINI lib. XXIII c. 6 satis est notum. Quae tum de
facto ipso, tum de nomine disputat eruditissimus *GRONOVIVS*, vi-
deri possunt in *Thef. Antiqq. Graec. T. II n. 55.*

GALEAE rudis forma gregarium omnino militem indicat. At
ob togam humeris suffixam suspicari quis posset, voluisse quendam
de gente Acilia sub nomine Cynaegiri celebrare Cynaegirum Ro-
manum, *Plutarcho*, *Valerio Maximo* et *Suetonio* memoratum, C.
puta *Acilium*, qui navali ad *Massiliam* praelio, *Graecum* illum imi-
tatus,

tatus, in navem hostium infiliens, hos umbone avertit. Graeci enim heroas suos fere sine vestibis fingunt. *PLINIVS Hist. Nat. lib. XXXIII c. 5.* Sed videant alii in his literis magis exercitati.

LX. CYZICVS.

Aenei et Aenippes Eufori filius, e patria Thessalia ejectus, urbem in Asiae Cherroneso de suo nomine exstruxit, potentiamque firmavit conjugio Clites, filiae Meropis, regis Dolionum (Dolopes vocat *ORPHEVS* v. 500. male, si reliquos veterum consulas; licet utraque gens, et Dolionum et Dolopum, a Thessalis orta fuerit;) benignus, et hospitalis erga Argonautas, ab illis ignaris pugna nocturna interficitur. *CONON* narratione 41 apud *PHOTIVM* in *Biblioth. p. 450.*

VULTVM explicat *APOLLONIVS Argonaut. lib. A:*

Ἴσόν που καὶ κείνῳ ἐπισταχέσκειν Ἴουλοι
οὐδένυπὼ παίδεσσιν ἀγαλλόμενος μεμόρητο·
Ἄλλ' ἔτι οἱ κατὰ δῶματ' ἀκήρατος ἦεν ἀκοίτις
ὠδίνων, μέροπος περικωσίου ἐγγεγαυῖα
κλείτῃ εὐπλόκαμος.

Quae forte fugere Angelum Caninum, ut Antiochi Cyziceni esse vultum judicaret. Numum gemmae similem cum juvenili vultu et nomine ΚΥΖΙΚΟΣ, profert *P. SEGVINVS Select. Num. cap. 2.*

DIADEMA erat redimiculum sive fascia ex panno linteove pretiosissimo, quo reges caput redimire soliti, ut docet *BARN. BRISSONIVS de Reg. Persar. Iure lib. I.* *CAR. PASCHALIVS de Coronis lib. VIII cap. 3 usque 7.* *IO. BAPT. CASALIVS de Veter. Aegypt. Rit. c. 26.* *ANDR. CIRINVS de Vrbe Roma c. 40.* *SENECAE in Thyeste v. 346* vocatur frontis nota regiae, et v. 531 regia capitis nota; et v. 544 imposita capiti vincula; qua voce et *STATIVS lib. XII v. 90* utitur, ubi Creon Menoeti inferias celebrans, regimen dextrae frontisque superbae vincula in rogam iniecit. Num *VALERIO FLACCO lib. III v. 342* memorata dilecta cingula regni, eaque cum galea in rogam Cyzici injecta, diadema fuerunt? Vbi Clite conjux

Fatur et haec: Primis conjux ereptus in annis
cuncta trahis; nec dum suboles, nec gaudia de te
ulla mihi.

De fasciae tum regalis tum sacerdotalis significatione argute differit *IO. GOROP. BECANVS Origg. Antwerp. lib. II p. 44. 45.*

LXI. D I D O.

*Illu ego sum Dido vultu, quam conspicis, hospes,
assimilata modis pulchraque mirificis.*

Arso.

AVSONIVS lib. I Epigr. III ex Anthologiae lib. IIII:

Ἀρχέτυπον Διδούς ἐρικυδέος, ὦ ξένη, λένσεις,
εἰκόνα θεσπέσιον κάλλει λαμπομένην.

Eam non poëtae tantum pulcherrimam mulierumque praestantissimam, sed et *IUSTINVS lib. XVIII c. 4 insignis formae virginem* celebrat. *Elissa* verum nomen fuit, id est, Dei mulier, heroina Tyria, quae fratrem Pygmalionem, mariti Sichaei occisorem, auroque inhiantem, fugiens Carthaginem condidit, LXV vel XCVII annos, ut volunt, ante Romam conditam. *AVSONIVS Epitaph. Heroum XXX:*

*Infelix Dido, nulli bene nupta marito,
hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.*

Add. *ORIDIVS Fastor. lib. III v. 545. Quamdiu Carthago invicta fuit, pro dea culta est. IUSTINVS.*

LAVRV coronata est, ut regina. *HORATIVS lib. II od. 2:*

*Populumque falsis
dedocet uti*

*vocibus, regnum et diadema tutum
deferens uni, propriamque laurum,
quisquis ingentes oculo irretorto*

spectat acervos.

LXII. DIOMEDES.

Tydei filius, qui Hermione uxore ducta, a Pallade in deorum numerum relatus et immortalis factus est. De eo plura congeffit *BECANVS loc. cit. lib. VIIII p. 970 sqq.* Gallaeus et Faber hanc, quam cernis, effigiem pro Diomede venditarunt; refragante Gronovio. Certe Diomedis descriptio huic imagini parum respondet. Ea ex Protefilao expressa, in *PHILOSTRATI Heroicis cap. 4 n. 4* legitur: Τὸν Διομήδη δὲ βεβηκότα τε ἀναγράφει, καὶ χαροπὸν, καὶ ὕπῳ μέλανα, καὶ ὀρθὸν τὴν ῥῖνα, καὶ ὄυλη δὲ ἡ κόμη, καὶ σὺν αὐχμῷ. *Diomedem vero quadratum depingit ac fuscum, neque nigrum tamen, et rectum nares, crispa vero ei coma et squaloris haud expers. ISAACIVS PORPHYROGENETVS* hic iterum audiendus: Ὁ Διομήδης, τὴν ἡλικίαν τετραγώνος, ἰσχυρὸς, ξανθὸς, εὐσχημος, μελίχρους, εὐπρόσωπος, καὶ ὑπόσιμος, ξανθοπώγων, οἰνοπαῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς, σώφρων, καὶ βραχυτεράχηλος. *Diomedes, statura quadrata, robustus, flavus, decorus, colore melleo, formosus, subsimus, barba rutila, oculis vineis, temperans, brevi collo.* Duplicem Diomedis, Palladium auferentis, imaginem, alteram e Fabretto, e Begero alteram, junctim exhibet illustr. *SPANHEMIUS* notis ad Callimachum p. 757. *AVSONIVS* epitaphium ei hoc posuit, n. 6:

Con-

*Conditus hic, genitore bono melior Diomedes,
crimen ob uxoris pulsus dotalibus agris
Argyripam, clarosque viris qui condidit Arpos;
clarior urbe nova, patriae quam sede vetusta.*

De GALEA polita admodum, ut speculi instar solis radios exci-
piens fulgorem funderet, HOMERVS Iliad. E:

*Δαῖς οἱ ἐν κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος ἀνάματον πῦρ.
Lucebat ei e galea et ex scuto indefessus ignis.*

CRISTA in vertice non est, quum crista procul galeae comantes,
magnos utique duces deceant. Homerus vero Vlyssi pariter ac Dio-
medi, hostici speculatoribus, galeas tribuit simplices, nulloque or-
natu decoras.

LXIII. EVRYDICE.

Naiadum una est, Nerei et Doridos filia, quae Orpheo in ma-
num convenit,

*in quam calcata venenum
vipera diffudit, crescentesque abstulit annos.*

Fabula de Eurydice, ab inferis paene reducta, ex VIRGILII Georg. lib.
III, et OVIDII Metamorph. lib. X, caeterisque poëtis notissima est.
PLATO autem in Convivio seu de amore p. m. 318 rem aliter enar-
rat: Ὁρφέα δὲ τὸν Ὀϊάγρου ἀτελῆ ἀπέπεμψαν ἐξ ᾄδου, Φάσμα δείξαντες
τῆς γυναικὸς, ἐφ' ἣν ἐκὼν ἦεν, αὐτὴν δὲ οὐ δόντες. Orpheum vero, Oea-
gri filium, voti impotem ex inferis emiserunt: neque enim feminam, cuius
gratia descenderat, restituere, sed illius phantasma monstrarunt etc. Prae-
ter capillorum nodos tum in vertice, tum a cervice, nihil in hac
gemma quidquam memorabile est. Plures, quae hoc nomine in-
signitae mihi innotuerunt, ut hic afferam, nihil attinet.

LXIII. EVRYPYLV S.

Non unum hujus nominis heroa memorant Homerus, Apollo-
nius Rhodius, Pausanias, Apollodorus, alii. E quibus hic con-
spicitur Eurypylus Astyoches, Priami sororis, ac Telephi filius, post
Memnona formosissimus, qui in flore aetatis a Pyrrho, Achillis fi-
lio, interficitur. Ita tradunt PHILOSTRATVS junior, icon. X. et ve-
tus interpres Iuvenalis, ad Sat. VI v. 654; HYGINVS autem pluresque
alii, istius caedem Neoptolemo tribuunt, nullo quidem inter ipsos
dissensu; Pyrrhus enim binominis, idem fuit ac Neoptolemus, an-
notante SERVIO ad Virgilii Eclog. VI v. 72. HOMERVS Odyss. A. v. 519:

*Ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ
Ἦῳ' Εὐρύπυλον, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κητεῖοι κτείνοντο, γυναίων ἔνεκα δάεων.
Κεῖνον δὲ κάλλιστον ἶδον μετὰ Μέμνονα δῖον.*

F

Sed

Sed qualem Telephidem prostravit ferro heroa Eurypylum: multi vero circa illum socii Ceteji interfecti sunt muliebria propter dona. Illum vero pulcherrimum vidi post Memnona divinum. Quae verba STRABONI duplici aenigmate involuta videntur, quorum primum de Cetejis ευστόχως solvit illustr. EZECHIEL SPANHEMIVS, de Vsu et Praestant. Num. diff. V p. 479 sqq. et edit. nov. dissert. VIII p. 505 sqq. ostendens, Ceteios fuisse Pergamenos, et ab his numum, e thesauro Christinae Reginae Sueciae prolatum, cum Eurypyli Herois, sui que conditoris filii imagine percussum, non a Salaminiis, uti aliis, obscuro literarum numi Medicaei ductu seductis, visum fuerat; id quod invictis argumentis, et cl. Seb. Bianchi insuper auctoritate, Περγαμηνών, in ipso illo numo Medicaeo legentis, probat. Alterum aenigma, ut haec ως ἐν παρόδῳ addam, apertum satis erit, si muliebria dona intelligamus ipsam Helenam, propter quam totum istud bellum est conflatum. Ea quippe a Venerē Paridi habenda dum conceditur, muliebri donum argute dici potest. In Eurypylo Pergamenos, Hadriani favorem aucupantes, Antinoi fere effigiem expressisse, Begerus non ineleganter conjicit. LVD. SMIDS Scenae Troicae, Dictyi Cret. praemissae, n. 20. Subjungere hic liceat ejus atque Pyrrhi descriptionem ex PHILOSTRATO, qui, quoniam corporis formam indicare non poterat, in armis enim visebantur, utriusque speciem armati exhibet. Μεγάλοι γε μὲν, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους· Ἡλικία τε ἀμφοῖν ἴση· τὰς τε τῶν ὀφθαλμῶν βολαὶς ἐνεργοί, καὶ οὐ μέλλοντες. γοργὸν γὰρ τὸ ὄμμα ὑπὸ τῆς κόρυθος ἐκάστω, καὶ συναπονέουντες ταῖς τῶν λοφῶν κινήσεσι, καὶ ὁ θυμὸς ἐπιπρέπει σφίσι, σιγῇ τε μενέα πνέουσιν εἰκότασι. Proceri sunt valde, atque super caeteros eminent: aetate inter se pares, oculorumque radii strenuos eos produnt minimeque cunctantes. Acres enim utrique sub casside oculi sunt, et una cum cristis agitatis nutantes, decetque ipsos ira, suntque robur tacite spirantibus similes.

LXV. H E C T O R.

Priami filius, Trojanorum manus ob insignem fortitudinem, uti ob prudentiam Aeneas mens appellabatur. PHILOSTRATVS Heroic. cap. 13. SENECA in Troadum choro v. 124:

Columen patriae, mora fatorum,
tu praesidium Phrygibus fessis,
tu murus eras: humerisque tuis
stetit illa decem fulta per annos.
Tecum cecidit, summusque dies
Hectoris idem patriaeque fuit.

Ejus caput nudum exhibet numus S. Genevieveae in Musée, a CL. MOLINETO exstructi, Tab. 22 n. 7. Is e coma agnoscendus. Ἐκτόρειος enim κόμη, ἡ περιεχυμένη dicta Eustathio ad Iliad. χ v. 401. Vid. MEYRSIVS ad Lycophronem p. 297. Isaacius Tzetzes, Graecus Lycophronis

phronis interpres, comas istas exponit τὰς τὰ ὀπίσθεν καθεμμένα ἐχούσας, τὰ δὲ ἔμπροσθεν κεκαρμένα. De eo *PHILOSTRATVS Heroic. c. 12* sequentia memoriae prodidit: *Comam alere, utut ei rei operam navarent reges regumque liberi, se quidem indignum propter illum ipsum (Paridem) arbitrabatur.* Τὰ δὲ ὦτα καταγεῶς ἦν, *Athletico porro erat habitu, non ex lucta, (huius enim nec barbaris ulla erat cognitio,) sed cum tauris certabat, cumque huiusmodi congredi feris bellicosum censebat.* - - *Statua autem, quae Ilii erecta est, juvenem Hectora, et adolescente aetate refert.* At *Protesilaus* ea ipsa etiam magis venustum fuisse ait, magisque procerum. *Decessisse vero tricesimo circiter aetatis anno, non fugientem utique, nec manus remittentem: haec enim per calumniam de Hectore ab Homero esse dicta: sed strenue dimicantem, Trojanorumque solum extra moenia subsistentem, post longam demum pugnam cecidisse.* Idem paulo ante dixerat, *Hectorem ipso obtutu terruisse hostes; unde Andromache apud SENECAM Troad. v. 448 in eo vultus flammæ jubar celebrat.* Et postquam occubuit, *squalentem barbam, et concretos sanguine crines,* Virgilius memorat. *ISAACIUS l. c. Ὁ Ἑκτώρ, ὁ τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης υἱός, ὁ πάντων ὅμαι τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων στρατηγικώτερός τε καὶ ἀνδρείότερος, καὶ ταῖς τῶν ὀπλῶν μεταχειρίσεσι περιδέξιος· ὁ τῷ ποιητῇ θευλούμενος· οὗτος κορυθαίολός τε καὶ φλογὶ ἐννελος, καὶ λεοντώδης ταῖς περὶ μάχην ὁρμαῖς, μελάγχρους ἦν, πάνυ μακρός, εὐογκος, δυνατός ἐν ἰσχύϊ τοῦ σώματος, εὖριν, οὐλόφριζ, εὐπώγων, ψελλός, ἑτερόφθαλμος, εὐγενής, φοβερός πολεμιστής, ἐν πολέμῳ βαρύφωνος.* *Hector, Priami et Hecubae filius, omnium et Trojanorum et Graecorum bellicosissimus, et fortissimus, et tractandorum armorum scientia dexterrimus; is, quem Homerus celebravit. Hic bellicosus, ac instar flammæ, ac ad pugnam impetu leonino, colore nigricante fuit, procerus admodum, magna corporis mole, validoque robore, pulchro naso, capillo crisso, pulchra barba, blæsus, luscus, generosus, formidabilis bellator, in bello grave vociferans.*

LXVI. HECTOR, ANDROMACHE, ASTYANAX.

Andromache, Eetionis regis Thebarum Ciliciae filia, mortuo Hectore, Pyrrho data, mira fuit in Hectorem fide, quam *NASO* celebrat *Trist. lib. V eleg. 14:*

*Cernis, ut Admeti cantetur, ut Hectoris uxor,
ausaque in accensos Iphias ire rogos?*

Et de *Arte lib. III v. 519:*

*Nunquam ego te, Andromache, nec te, Tecmessa, rogarem,
ut mea de vobis altera amica foret.*

Cui *EURIPIDES* in *Troadibus v. 640 — 668* jungi poterit. *Andromaches* characterem denuo ex *ISAACIO* adjicio: Ἡ Ἀνδρομάχη, ἡ τοῦ Ἑκτορος σύνευρος διμοῖρα, λεπτή, εὐστολος, εὖριν, εὐόφθαλμος, εὐ-

οφευς, οὐλόθριζ, ὑπόξανθος, ὀπισθόκομος, μακροπόσωπος, εὐτράχηλος, εὐχαρις, γοργὴ τὴν διάνοιαν, γελασίνας ἔχουσα τὰς παρειάς. *Andromache uxor Hectoris, utramque experta fortunam, tenuis, ornatu pulchro, pulchro naso, venustis oculis, supercilio pulchro, capillo crispo, subflauo ac reflexo, facie longa, cervice pulchra, gratiosa, acri sensu, ridentibus genis. Add. SMIDS l. cit. n. 22.*

De Astyanacte mater apud *SENECAM* Troad. v. 464:

*Nimumque patri similis: hos vultus meus
habebat Hector: talis incessu fuit,
habituque talis. sic tulit fortes manus.
Sic celsus humeris, fronte sic torua minax,
cervice fusam dissipans lata comam.*

Quae habet ex *VIRGILII* lib. III Aen. v. 489:

*O mihi sola mei super Astyanactis imago.
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.*

Astyanax vero ab Vlyssē quaesitus, inventus et e muris praecipitatus interiit. *AVSONIVS* Epitaph. XV:

*Flos Asiae, tantaque unus de gente superstes,
parvulus, Argivis, sed jam de patre timendus,
hic jaceo, Astyanax, Scaeis dejectus ab altis.
Pro dolor! Iliaci Neptunia moenia muri
viderunt aliquid crudelius Hectore tracto.*

LXVII. HIPPOLYTA.

Martis et Otrerae filia, Amazonum circa Thermodoontem fluvium habitantium regina, a Theseo triumphata, conjux assumitur. Ab Hercule balteo Martis spoliata aut plane interfecta dicitur. *Q. SMYRNAEVS* a Penthesilea sorore, jaculo ex improvise interemptam asserit. Vid. *TH. MUNKERVS* ad Hygini cap. 30. *ORIDIUS* Heroid. Epist. XXI:

*Nullus Amazonio caelatus balteus auro,
sicut ab Hippolyte praeda relata tibi est.*

COMA in nodum collecta, more Amazonibus solenni, quem indicat *SENECA* in Hippolyto:

*Qualis relictis frigidi Ponti plagis
egit catervas, Atticum pulsans solum
Tanaitis, aut Maeotis, et nodo comas
coëgit.*

Reliquum ejus habitum illustrent ista *STATII*, Thebaid. lib. XII v. 535 de eadem canentis:

Hanc

*Hanc patriae ritus fregisse seueros
 Atthides obliquae secum mirantur operto
 murmure, quod nitidi crines, quod pectora palla
 tota latent.*

LXVIII. LXVIII. H Y A C I N T H V S.

Oebali regis Laconiae filius. Alii Amyclae natum asserunt. *PAVSANIAS* in *Lacon. lib. III* init. *μειράκιον ὠρεῖον καὶ καλὸν, adolescentem forma pariter ac aetate florentem, et NICANDER* in *Theriacis* *πρωθήξην, prima lanugine florentem, appellant.* Ab Apolline, disco projecto, interiit, et in florem sui nominis mutatur. Icon a *PHILOSTRATO* descripta, sinistram tantum corporis partem purpurea tegebat laena: *Καὶ αὐχὴν ἀνεστηκῶς τὸ μέτριον· ἡ κόμη τε οὐκ ἀγροίκος, οὐδὲ ἐν αὐχμῶ ἀνεστηκυῖα, ἀλλ' ἐπιχρεμαμένη τῷ μετώπῳ, συναπονέουσα δὲ ταῖς τοῦ ἰούλου ἀρχαῖς.* *Cervix moderate erecta: coma vero minime agrestis, neque cum squalore arrigens, sed suspensa fronti, atque ad lanuginis usque pertingens initia.* At in gemmis nostris ipsam quoque cervicem tegit capillus.

DIADEMATE ornatur, ut regis filius. Nam et regum filii interdum reges nominabantur. De Ariadne, Pasiphaës reginae filia:

Magnum reginae sed enim miseratus amorem.

Et de Hyacintho *VIRGILIUS* *Eclog. III* v. 106:

Flores inscripti nomina regum.

Conf. *CLAUD. SALMASIUS* *Plinian. Exercit. p. 860.* Diadema vero, ut hoc obiter addam, et deorum insigne fuit. Ita *PLINIUS* *lib. XXXIIII* c. 8 *Apollinem diadematum* appellat.

LAVRI ramum ab Apolline habet, cui erat in deliciis.

LXX. H Y L A S.

Cui non dictus Hylas puer? tener ille, pulcher atque candidus, uti poëtae eum celebrant, Theodamantis filius, Herculis et Nympharum deliciae, qui puer adhuc in fonte periisse traditur. *HOMERVS* *πάριθενον* vocavit, annotante *APOLLONII RHODII* interprete Graeco ad *lib. I Argonaut.* Missa illa disputatione de scriptura nominis, quamvis in vetustis *PHILOSTRATI* Codicibus *Ἵλλας* scriptum legatur, in eorum magis sententiam propendeo, qui non Hylam, sed Hyllum, facie juvenili exhiberi, et in gemma sequenti senem conspici asserunt. De Hyla *OVIDIUS* *de Art. Am. lib. II* v. 110:

Naiadumque tener crimine raptus Hylas.

Add. *AVSONIUS* *Epigr. 93 et 94, quorum illud adscribo:*

*Aspice, quam blandae necis ambitione fruatur,
 letifera experiens gaudia, pulcher Hylas!
 Oscula et infestos inter moriturus amores,
 ancipites patitur Naiadas Eumenidas.*

LXXI. H Y L L V S.

Et huic, quem hic vides, vultui, et illi, quem *n. LXX* modo dedimus, in gemmis *ΥΛΛΟΥ* nomen adscriptum est. Vnum fuisse eundemque, et ibi quidem facie juvenili, hic senis habitu, pronunciat *GRONOVIVS* in tabulis Antiquitatis Graecae. Hyllum, Herculis ex Melite filium, suspicatur eum designari, quem *SCYLAX*, *SVIDAS* aliique, Hyllinorum in Illyrico coloniam duxisse testantur. Etymologicum M. voce *Υλήων*. *Υλλεῖς*, ἔθνος Κελτικόν. ἀπὸ Ὑλλου βασιλέως αὐτῶν, υἱοῦ Μελίττης καὶ Ἡρακλέους. Hujus quippe neptis Lanassa ex filio Cleode, regiae Epiri familiae nuptiis innexa legitur. Praefuit Hyllus Dorienlibus, in Peloponnesum redeuntibus, qui cum Echemo singulari certamine congressus occubuit; cadauer vero Apollinis oraculo ad Megarenenses translatum. *PAVSANIAS* in *Atticis* c. 35 tradit, Hylli, terrae filii, cadaver apud Lydas fuisse repertum; a quo regionis fluvius, et Herculis filius ex Omphale, nomen acceperint. *PHILOSTRATVS* Herculis filii ossa apud Phryges reperta ait. Vnde suspicor, utrumque verba facere de uno eodemque Illo seu Ilo, περὶ Ἰλλου, *Trois* filio, Phryge, qui cum exercitu Pelopem eiecit, urbique a se conditae Ilii nomen indidit, cuius meminere *PAVSANIAS* *Corinth.* c. 22 et *APOLLODORVS* *lib. III* p. 179. Quam conjecturam nostram alii, quibus volupe est, argumentis vel confirmabunt vel rejicient.

Caeterum caput *FASCIA* seu diademate cinctum, regem arguit. Capillus brevior fronti imminet, reliquus in cervicem demissus propendet, more illorum temporum.

LXXII. L A C E D A E M O N.

Quae de hujus stirpe a *PAVSANIA* aliisque memoriae sunt prodita, ea *HENR. VALESIVS* ad Harpocratonem, et *CANINVS* repraesentarunt, nostraeque diligentiae nihil fecerunt reliqui. Virum hic spectas et barba et coma venerandum, quales fere Lacedaemonii veteres, Acarnanes item et Graeci apud *STEPHANVM* de *Vrbibus*, voce *Λακεδαιμόνια*, describuntur; cuius moris originem ad Leonidam regem refert *PHILOSTRATVS* in *Vita Apollonii* *lib. VIII* c. 7. add. *TIRAZVELVS* ad Alexandr. ab Alexandro *Gen. Dier. lib. V* c. 18. p. 241. Cur vero hoc cultu incederent, interrogatus a nonnemine Lyfander, respondit: Ὅτι πάντων κάλλιστος, καὶ ἀδαπανώτατος ἀνδρὶ ὁ ἴδιος κόσμος. *PLVTARCHVS* *Apophthegm. Lacon.* p. 230. Omnia hic apparent perantiqua, scribit Gronovius, sive antiquam frontis austeritatem respicias, sive galeae simplicitatem, forte ab hoc inventore per Peloponnesum progressae, testante etiam Plinio *lib. VII* c. 56, galeam Lacedaemonios reperisse, cui deinceps discriminis vel ornamenti causa

caussa aut formam mutaverint, aut aliud quid addiderint alii: unde Argolicam galeam memorat Hyginus *fab. 173*, quam acceperit Diores, et Boeoticam, Aelianus *Var. Hist. lib. III c. 24*. Haec GRONOVIVS.

LXXIII. N I O B E.

Tantali et Diones filia, Amphionis Thebani conjux, plurium liberorum mater. Vid. *MVNKERVVS* ad Hygin. Foecunditate superbiens, Latonam ejusque liberos contemptui habet; unde dea poenas repetens, orbam fecit: ipsa autem in Sipylo dirigit,

Μάεμαρον ἀντὶ γυναικὸς οἰζυρὸν τι χανοῦσης.

Conf. *AVSONIVM Heroum Epitaph. n. 27. 28*.

Digna dea facies, *OVIDIVS Metam. lib. VI v. 182*, *tuto superba fert caput fastu gravi*, *SENECA Oedip. v. 614*, plurimis πλεγμαίων spiris involutum; quarum una firmat ἀνάθεμα seu triangularem feminarum super verticem ornatum, cui facies, torvum videns, alata, desinens in cornu, juncta est. Ori annulus inditus, ex quo pretiosa in frontem pendet gemma, margaritas tres pro appendice habens. Quae omnia ex schemate accuratius dignosces. Facies illa cujus sit, dicere non habeo. Fortasse larva est. Plutum Rhodii alatum coluerunt, uti ex Philostrato docet *GISE. CYPERVVS Apoth. Hom. p. 176*. Eum *LYCIANVS* in *Timone* alatum facit, quum discedendum est: Ὅποταν δὲ ἀπαλλάττεσθαι δέη, πτηνὸν ὄψει, πολὺ τῶν ὀρνέων ὠκύτερον. *Sed quum discedendum est, alatum videbis, avibus longe celeriore.*

LXXIII. O E N E V S.

Triga illustrium virorum, opinionum inter se dissimilitudine certant, cuinam heroum hoc, quod vides, caput sit vindicandum? *IO. FABER*, *Vrsini* commentator, *Aenum* seu *Oenum*, Gunci Homericum fratrem, qui urbem in Thessalia cognominem condiderit, esse auguratur. *FVLVIVS VRSINVS* *Oeneum* esse regem Calydoniae, Meleagri, Tydei, et Dejanirae partu, Bacchi hospitio, Dianae ira famam adeptum, autumat; cui accedunt *GALLAEVS* et *GRONOVIVS Thes. Antiq. Graec. T. I* qui nomen ejus, a quo Oenoe, regionis Argivae pars, nomen sortita sit, et ampla fabularum portio provenierit, longo causarum nexu clarissimum dicit. *BEGERVVS* denique, *Aenum Vlyllis* socium asserit *Thes. Brand. Vol. III p. 55*, ubi duo proferunt numismata, simili capite insignita, et ex literis AINI additis evincere conatur, numos ab Aeniis Thraciae populis esse percussos; non ab Aenianibus, quorum numi nihil simile habeant, maxime cum nomen AINIANON in his pleno literarum cursu sit descriptum. Caprum in adversa ad Ithacam respicere, quam et Aeni patriam hario.

hariolatur. Opinionis autem suae basin ponit in verbis *SERVII* ad *Virgilii Aen. lib. III v. 18*, ubi, quum poëta, causae serviens, Aeneam dixerit conditorem Aeni Thraciae, addit: *Quaquam Homerus dicat, inde auxilia ad Trojam venisse; ergo jam fuerat. Euphorion et Callimachus hoc dicunt etiam, quod Aenum dicatur a socio Vlyssis illic sepulto, eo tempore, quo missus est ad frumenta portanda.* Atque haec quidem sententia magnam, fateor, veri speciem prae se fert: at Fabri tamen opinionem non protinus evertit. Vapulat quidem Faber et Gronovio, quod de Aeno et de Thessalia cogitaverit, quum Oenei caput esse *Vrsinus* scripserit; Oeneus vero Calydoniae rex in Aetolia regnarit: et *Begero*, quod Gunei frater non Oeneus, sed Aenus vocatus sit; quod Aeni urbem *Stephanus* a Thessalia distinguat; quod pileus *Vlyssis* socium ostendat; quod imago evincat, numos in Thracia esse percussos: (nec leve robur *Begeri* sententiae addit, quod *Vlysses* similiter, uti hic Aenus, in numis in signum peregrinationis pileatus prostat:) defendi tamen is adhuc potest. *STEPHANI de Urbibus* locus, quem ille tangit, et quem unicum, (in eo siquidem praecipua *Begeri* contra *Fabrum* vis consistere videtur,) nunc tantum attingere placet, ex aliis compilatus, non unius menti est suspectus *HOLSTENIO*. Quum itaque Aeni urbs, a Gunei fratre condita, ubi terrarum sita sit, dici nequeat, eam diversam non esse suspicari quis posset ab Aenia, quam paulo ante copiose idem enarraverat. Populi enim Aenianes, urbem Perrhaeborum incolentes, *HERODOTO lib. VII c. 185* dicuntur *Ἐνιῆνες*, uti *L. HOLSTENIUS* annotat. At hi ipsi sunt, qui Guneum ad Trojam comitabantur. *HOMERVS Iliad. B. v. 750*:

Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἔποντο μετεπτόλεμοί τε Περαιβοί.

Eum Enienes sequebantur bellicosique Peraebi.

Neque ideo *L. Holstenii* emendatio in subsidium advocanda est, qui verba ordinalia, *δευτέρα, τρίτη, τετάρτη, πέμπτη*, ad sequentia locorum vocabula, mutata distinctione, referenda censet; unde nova oriretur pugna, quando sic *Stephanus* Aeni Thraciae sive origines sive incrementa ad Aenum Gunei, *Servius* autem ad Aenum *Vlyssis* socium referret. Deinde Aenia nunc Thessalis, nunc Aetolis annumeratur, uti ipse *Begerus* docet p. 52. Haec nugari jam libuit, non ut inter rei antiquariae oracula improbo ausu iudex sederem; ipse enim in eruditorum iudicio omnia pono; sed ut cogitandi ansam aliis darem, si cui fortasse adeo felici esse liceret, ut numismata *Ἀνιαιωνῶν* et *Ἀνιῶν*, quorum *IO. HARDVINUS* in *Numis Populorum et Urb.* p. 22 meminit, inspiciendi litisque exin dijudicandae facultatem nancisceretur. Interim in tanta contentione, licet argumenta pro Oeneo non firmiora, imo fere debiliora reliquis videantur, contra eum tamen decernere, eumve deicere de possessione vel quasi, non sum ausus.

LXXV.

LXXV. LXXVI. O M P H A L E.

Et Omphalen, Iardanis filiam, Tmoli uxorem, Lydorum reginam et Iolen, spoliis Herculis superbiisse legimus, numique ostentant. Numos Maconum cum Hercule et Omphale, conspicua illius clava leonisque pelle, exhibet *BEGERVS Thes. Brand. Vol. I p. 500* et *Thes. Palat. p. 274* De Omphale *OVIDIVS Fast. lib. II v. 325*:

Ipsa capit clavamque gravem, spoliumque leonis.

Et in *Heroidum Epist. VIIII v. 103*:

*Se quoque nympa tuis ornavit Iardanis armis,
et tulit e capto nota tropaea viro.*

Et *v. III* Dejanira Herculi istam animi mollitiem objicit, vehementerque exprobrat:

*Pro pudor! hirsuti costas exuta leonis
aspera texerunt vellera molle latus.
Falleris, et nescis: non sunt spolia ista leonis,
sed tua; tuque feri victor es, illa tui.
Femina tela tulit Lernaeis atra venenis,
ferre gravem lana vix satis apta colum:
instruxitque manum clava domitrice ferarum:
vidit et in speculo conjugis arma sui.*

SENECA in *Herc. Fur. act. II v. 65*:

*Fortem vocemus, cuius ex humeris leo
donum puellae factus.*

LXXVII. O R I T H Y I A.

Orithyia, seu, ut alii volunt, Otreria vel Otriria, Hippolytae five soror five mater, Amazonum regina, cui praeter singularem belli scientiam, eximia servatae in omne aevum virginitatis admiratio fuit. Penthesileae, bello Trojano inclytae, locum fecit.

De GALEA testatur *STRABO lib. XI*, Amazones δοράς δὲ θηρίων ποιεῖσθαι, καὶ νη τε, καὶ σκεπάσματα, καὶ διαζώματα, e ferarum pellibus galeas aliaque tegumenta et baltea facere. Figura Amazonum galeas non absimiles fuisse illi, quae in gemma est, antiquitatis monumenta, a *P. PETITO de Amazonibus* dissertatione collecta, satis, opinor, evincunt. Amazonis denique, Bacchum fugientis, et navi constructa ex Ephesia ditione transfretantis, imaginem spectasse in *LVD. SMID'S Scena Troica n. 17.* non poenitebit.

LXXVIII. PALAMEDES.

*Fando aliquid si forte tuas pervenit ad aures
Belidae nomen Palamedis, et inclyta fama
gloria: quem falsa sub prodicione Pelasgi
insontem, infando indicio, quia bella vetabat,
demisere neci: nunc cassum lumine lugent.*

VIRGILIUS Aen. lib. II v. 81. Perit autem Nauplii ex Hesionē filius, Neptuni ex Amymone nepos, sapientissimus, numerorum, literarum, aleae, pluriumque artium inventor, falsa Vlyssis criminatione, et divis adscriptus est. Add. *LIL. GREG. GYRALDVS de Poëtarum Hist. dial. 2.* Filii mortem pater Nauplius, accenso in saxi Caphareis igne, ut in scopulos pertraheret, naufragioque perderet Graeciae classē, ultus est.

Οὗτος δ' ἐφεῦρε τεῦχος Ἀργείῳ στρατῷ,
σταθμὴν τ' ἀριθμῶν καὶ μέτρων εὐρήματα
καὶ κειν' ἐτεύξε.

Quae *SOPHOCLES* verba integra legi possunt apud Scaligerum *ad lib. IIII Manilii*, qui versus Sophocleos imitatus eundem laudat:

*Qui primus numeros rebus, qui nomina (nomina) summis
imposuit, certumque modum, propriasque figuras.*

PHILOSTRATUS Heroic. cap. 10, ubi plura de eo congescit, inter caetera, qualis fuerit, ample describit: Γένεια μὲν γὰρ αὐτῷ ἀπαλὰ ἐκφύεσθαι, καὶ ζὺν ἐπαγγελία βροτῶν· τὴν κόμην δὲ, ἐν χροῖ εἶναι, τὰς δὲ ὀφθαλμοὺς ἐλευθέρας τε καὶ ὀρθὰς, καὶ ξυμβαλλούσας πρὸς τὴν ῥίνα, τετράγωνόν τε οὖσαν, καὶ εὐβεηκῆναι. τὸν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν νοῦν ἐν μὲν ταῖς μάχαις ἀτρεπτόν τε φαίνεσθαι καὶ γοργόν, ἐν δὲ τῇ ἡσυχίᾳ φιλέταιρόν τε καὶ εὐπροσήγορον τὰς βουλάς. λέγεται δὲ καὶ μεγίστοις ἀνδράπων ὀφθαλμοῖς χρῆσασθαι. Etenim *barbam quidem teneram ipsi progerminasse, et quae cincinnos promitteret: comam vero ad cutem abrasam, supercilia libera, atque erecta, et circa nasum conjuncta, qui ipse quadratus ei fuerit, beneque compactus. Oculorum autem indolem in bello quidem stabilem visam atque acrem, in pace vero amabilem, et affatu in conferendis consiliis jucundam. Dicitur item mortalium maximos habuisse oculos.* *ISAACIUS l. c.* Ὁ Παλαμήδης, μακρὸς, λεπτὸς, λευκὸς, μακρόψις, εὐρινος, ἀπλόθειξ, μελάνθειξ, μικρόφθαλμος, ὀνοπαῆς, λαρυγγᾶς, ἥτοι λαυραγόρας, Φρόνιμος, εὐπαίδευτος, πολύβουλος, μεγαλόψυχος· ὃ δὲ πρῶτως τὸ ταυλίζειν, ἥτοι κυβεύειν ἐξέυηται. *Palamedes, procerus, gracilis, candidus, longa facie, pulchro naso, capillo simplici, nigro, exiguis oculis, colore niveo, blaterator, hoc est, procaci lingua, prudens, bene eruditus, multi consilii, magnanimus, qui primus tabulam, siue ludum aleae invenit etc.* Gemma nostra imberbem beneque coma-

comatum sistit, uti et nobil. *SANDRARTIVS Acad. Teuton. Tom. II Part. 3 p. 26* habet.

LXXVIII. LXXX. P E R G A M V S.

In numis a *FVLVIO VRINO* publicatis, ΠΕΡΓΑΜΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ diadematus, senili vultu et barba decore prolixa apparet; qualem et ex gemma dedit, quem modo laudavimus, *SANDRARTIVS*. Memoria quidem Pergami ab ultimis Trojae temporibus celebratur; nemo tamen eruditorum ad Pergami arcis conditorem vultum pertinere affirmavit; sed omnes in conditore Asiaticae urbis cognominis substitere. Hujus memoriam Pergameni in numis colebant, ut simul tamen ad Trojana Pergama, si quis exstiterit eorum isto nomine auctor, respicerent. Pergamus enim crevit coloniis e Graecia eo deductis a Telepho, Aesculapio et Pergamo. *ARISTIDES Tom. II Orat. de Concord. p. 304 et 309* coloniam a Pergamo ex Epiro adductam dicit esse secundam, omniumque celebratissimam. Καὶ γίγνεται, τοῖς μὲν χρόνοις αὕτη δευτέρα τις ἀποικία δεῦρο ἐν τῇς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἐξ Ἀρκαδίας τῶν ἄμα Τηλέφῳ, τῇ δὲ ἀξία καὶ δυνάμει πολὺ πρεσβυτάτη πασῶν ἀποικιῶν. Et quanquam temporis ratione secunda haec est colonia, e Graecia post illam deducta, quam ex Arcadia Telephus cum suis deduxit, dignitate tamen et potentia omnium est celebratissima. Pergamus ille Pyrrhi filius erat natu minimus, Achillis nepos, qui cum matre Andromache post Heleni vitrici mortem Asiam petiit, ibique urbem suo nomine constituit. *PAVSANIAS lib. I c. II: Πέργαμος δὲ διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, Ἀρείον δυναστεύοντα ἐν τῇ Τευθρανίᾳ κτείνει, μονομαχήσοντά οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς· καὶ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἔδωκε τὸ νῦν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ Ἀνδρομάχης (ἠκολούθει γὰρ) ᾧν καὶ νῦν ἐστὶν ἡρώον ἐν τῇ πόλει.* At Pergamus quum in Asiam trajecisset (ex Epiro,) Arium in Teuthrania (Pergamenorum autem regionem olim Teuthraniam appellatam esse, superius jam docuerat,) dominantem, singulari de imperio certamine dimicans, occidit: et urbibus, quod etiam nunc manet, ex suo et Andromaches nomine cognomentum dedit: Andromache enim filium secuta est: et ibidem utriusque adhuc exstat heroicum monumentum.

In sene illo observare jubent periti CAPILLORVM cultum, qui in fronte et circum tempora aequaliter detonsi, reliqua parte cervici ad humeros usque pertinent.

Seni huic junximus vultum Pergami aetate florentis imberbem, cum galea, praeter setam equinam, nullo alio ornatu conspicuam in capite: capilli etiam breviores sunt, Mysorum more, uti volunt antiquarii. Hunc a priori diversum non esse, periti harum rerum aestimatores ex lineamentorum similitudine judicant.

LXXXI. PHAEDRA.

*Notus amor Phaedrae, nota est injuria Thesei,
devovit natum credulus ille suum.*

ORIDIVS *Fastor. lib. VI v. 737.* Phaedra enim, Minois filia, sua incesti amoris crimina Hippolyto privigno apud maritum impegit: ille diris a patre devotus phocae praeda factus est; ipsa vero laqueo impurum spiritum praeclusit.

In gemma Amazonum ritu nodo comas coëgit emisitque.

*Cervix monili vacua; nec niveus lapis
deducat aures, Indici donum maris.*

*Odore crinis sparsus Assyrio vacet:
sic temere jactae colla perfundant comae
humerosque summos; cursibus motae citis
ventos sequantur.*

Quem SENECAE locum ex Hippolyti Act. II v. 391. artificem habuisse ante oculos, nullus dubito; ita ut simul in subsidium vocaret, quae apud eundem in ea cecidisse conqueritur nutrix. Ita enim turgidae illi genae, tenerque nitidi corporis decor, oculi ferunt signa phoebeae facis, atque gentile et patrium micant.

LXXXII. PRIAMVS.

Laomedontis filius, nomen habet ex eo, quod puer ab Hercule captus, auro redemptus fuerit; fortunae ludibrium, ex rege fortunato factus omnium infelicissimus. Urbem, quam splendidissime ornaverant, regnum, cujus fines longe lateque protulerat, quodque 50 filiorum subole firmatum, quadraginta annos sapienter rexerat, quum suorum cladem miserrimus vidisset, cum ipsa vita amisit, in sanguine filii prope aram Iovis Hercei a Pyrrho occisus.

*Ille tot regum parens
caret sepulchro Priamus, et flamma indiget,
ardente Troja.*

ISAACIVS PORPHYROGENNETVS characterem ejus dedit: Ὁ Πριάμος ὁ βασιλεύσας τῆς Τροίας, εὐμήκης τὴν ἡλικίαν, μέγας τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, καλὸς τὸ πρόσωπον, πυρρὸς τὴν τεῖχα, γέρων, ὑπογλαύκος, μακρόρριν, εὐόφθαλμος, πολύτριξ, καὶ σύνοφρος. Priamus Trojanorum rex, staturae justae, magna corporis mole, formosus, capillo rufo, senex, subcaesus, naso longo, venustis oculis, capillitio denso, coeuntibus superciliis. HOMERO *Iliad. Ω. v. 299,* et saepius, dicitur θεοειδής, item ισόθεος, *Iliad. Γ v. 310,* qui et *Iliad. X v. 74* πολίον τε κᾶρη, πολίον τε γένειον, *canum caput,*

caput, canamque barbam deturpatam canibus tradidit. Ei epitaphium duplex posuit AVSONIVS n. 23. 24.

LXXXIII. T O M V S.

Absque numis si esset, huius sive regis sive herois vultum et fortasse etiam nomen ignoraremus. Tabularum Graeciae antiquae promus condus felicissimus ex *FVLVIO VRSINO* et *MORELLO* tres Tomi imagines profert, sed eas tum inter se diversas, tum a nostra plane abeuntes. *DAVID HOESCHELIUS* similem numum cum Tomi effigie et nomine, TOMOC KTICTHC, vidit apud M. Vellserum, reip. Augustanae duumvirum doctissimum, eruditorum patronum optimum, in cuius altera area erat Hercules, cum voce TOMEITON. typum autem non exhibuit. Vid. notae ipsius in *PHOTII Biblioth.* p. 962. vel ad p. 721 ex edit. A. Schotti. Nostra haec imago ad Sandrartianam proxime accedit, populo, ut videtur, coronata, cuius ferti ratio originem Tomi ab Hercule deducendam docet, vel praemium esse luctae, in Herculis honorem depugnatae. Sed in tam profundo veterum silentio nihil certi de hoc heroe affirmari potest. Neque de urbis nomine, a quonam hoc illa habeat, consentiunt. Legi meretur A. MORELLVS, unus ex antiquariorum Germanorum triumviris, in *Specim. Rei Num. ant.* p. 244. 245. Vrbs ipsa Absyrti caede, et Ovidii exilio fuit nobilitata. Vid. ejus lib. III *Trist. eleg. 9*:

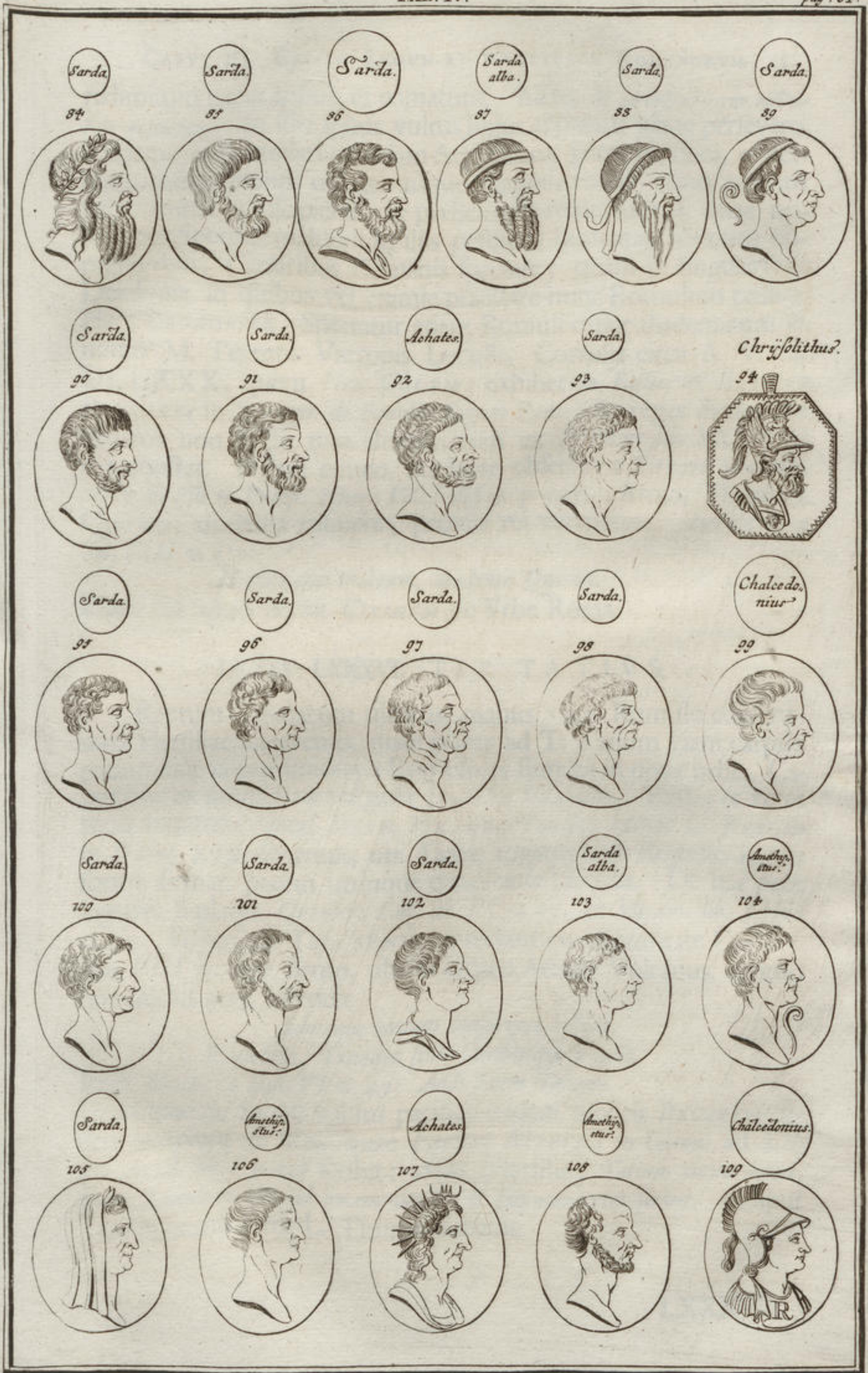
*Inde Tomis dictus locus hic : quia fertur in illo
membra soror (Medea) fratris consecuisse sui.*

CAPVT III

CAPITA REGVM ET ILLVSTRIVM
ROMANORVM.

LXXXIII. ROMVLVS.

P*Raebuit intrepido mammas lupa foeta Quirino. SIDONIUS APOLLINARIS carm. II v. 119.* Huic regi primo ac deo suo peculiari, statuam in capitolio togatam Romani posuerunt, *ASCONIO* teste: et gens Memmia in numismate ejus vultum saepe percussit. Atque ab his fere hodiernum habemus Romuli imagines, aeri incisas; non tamen omnes aequae accuratas, quarum plures censet Thesauri Graeci conditor, cujus verba ut et hic legantur, operae erit pretium: Quum per Memmios, inquit, sit elegantissimo numismate excusus, placuit tanto attentius ei simulando operam dare, quanto licentius a vera ejus facie deviarunt hodiernae chartae. Perperam caelatores numorum Croyanorum auctis in immensum laureae foliis, cirros barbae ab mento et aure dependentes demum infra os incipiunt; perperam frontis supra nasum exstans tuber affingunt, et hinc editio posterior Flori. Ab his quum caverit Fulvius Vrsinus in Familiis Romanis, quatuor aut summum quinque foliorum paria modo exhibens; Gallaeus in Antverpiana editione Illustrium Imaginum non cavit, immensa licentia istud sertum jactans, etiam initia lanuginis dependentis ordine recto, qui ori respondet, concipiens. Patinus multiplicatis male foliorum paribus ad septena, tres lanuginis intortae cirros recte altius attollens tres ori exaequat; sed non frontem, non oculos, non nasum cura debita dignatus fuit; atque omnes, sive gratiam, sive indolis acumen et laetum decus monstrantem venustatem, sive majestatem quoque perdunt; ne dicam Chinenfi et ingrato tractu setas barbae demittentem Flori editionem. Sed et Torrentium in notis ad Suetonii Domitianum cap. 10, dum voluit accuratus esse, ut est in multis, omnino artificis frustrata fuit manus, tranquilli segnisque ingenii notis refertum vultum caelans. Nec ab hoc fuco immunis est dissertatorum ad Iuliani Caesares pagina XIV, ne de aliis dicam, quinque tantum in barba spiras agnoscens, et tempora inter oculi canthum ac crines hiantem immensum spatio aperiens. Aliter illum vidit Roma in funere Drusi, quod imaginum pompa illustre praeter Aeneam etiam conditorem urbis Romulum spectandum dedisse testatur Tacitus lib. 4 Annal. 9. Aliter unicus ille Memmianus numus, quem exhibere exactissime conatus fui; cujus certe supremam partem pro vera firmat Plutarchus, dum Romulo et lauro redi-

redimitum caput tribuit, et comatum. Δάφνη δὲ ἐστέψατο τὴν κεφαλὴν κομῶσαν. In isto igitur vultus huius apparatu plane persevero, testorque contemplari quaedam Aegyptiaca, partim Syriaca, et perspicacissimae mentis ostentantisque magnificentiae, tum ardentis vehementiae in suscipiendis ac perficiendis rebus indicia, quae miror, cur Sponius maluerit in illis pestiferis humanae libertatis oppressoribus, Caesaribus Romanis spectare, quam in singularibus Dei donis, in quibus vel eximie praestare hunc Romulum censeo. Haec GRONOVIVS. Spectatur etiam Romuli caput diadematum in numo M. Terentii Varronis Luculli, Consulis circa A. V. C. DCLXXX, quem HVB. GOLZIVS exhibet in *Fastis*, et ERYCIVS PVTEANVS in *Syntagm. de Familiis Regum Rom.* At reges diademate ornatos non fuisse, tum aliunde, tum ex IVSTINI lib. XXXXIII c. 5 constat. Poëtae tamen, uti bene observavit EZECH. SPANHEMIVS de *Vsu et Praest. Num. Vol. I diff. 8. p. 545*, Atreo, Thyestae, Quirino, diadema tribuere, praeter rei veritatem. IUVENALIS Sat. VIII v. 259:

Ancilla natus trabeam, diadema Quirini.

Plura vid. apud ANDR. CIRINVM de Vrbe Roma.

LXXXV. LXXXVI. TIT. TATIVS.

Raptum Sabinarum ulturus, manus cum Romulo conferit; mox Hersiliae interventu, quae prima ad T. Tatium viam carpsit, pacem init, communicata a Romulo re summa in nova urbe. Caput hoc ex numismate vulgavit FVLVIVS VRSINVS. Exstat et vetus monumentum, quod STEPH. VINANDO PIGHIO atque L. BEGERO in *Spicileg. p. 151* debemus, ubi Tatius togatus cum Romulo sagato foedus firmat, pacem utrinque conciliante Hersilia. De hac pace legatur, si placet, OVIDIVS *Fast. lib. VI v. 93*, et *Metam. lib. XIII v. 803*. Begeri de Tatii SENIO conjecturam auctoritate VIRGILII *Aen. VIII v. 637* firmo, ubi in clypeo Aeneae Vulcanus, venturi non inscius aevi, ostendit

*subitoque novum consurgere bellum
Romulidis, Tatioque seni, Curibusque severis.*

Ita et OVIDIVS *Fast. VI v. 49*: *Adde senem Tatium.*

Quae de Sabini habitu pacifico ibidem subjicit BEGERVS, fidem accipiunt ab istis, quae PAVLVVS MERVLA in *Comm. ad ENNII Annal. lib. I v. 236* scribit: *Addit (Hersilia) Tatium potius decere, quam Romulum, ut ad pacem veniat, et summam rem servet.* Caput Tatii in numis feriit L. Titurius Sabinus.

LXXXVII.

LXXXVII. LXXXVIII. N V M A P O M P I L I V S.

*Quaeritur interea, qui tantae pondera molis
sustineat, tantoque queat succedere regi.
Destinat imperio clarum praenuntia veri,
fama Numam. non ille satis cognosse Sabinæ
gentis habet ritus: animo maiora capaci
concepit, et quæ sit rerum natura, requirit.
Hujus amor curæ, patria Curibusque relictis,
fecit, ut Herculei penetraret ad hospitis urbem.*

OVIDIUS *Metamorph. lib. XV ab init.* Numa quippe alter a Romulo Romanorum rex placidus, iustitia et pietate insignis, Pythagoræ cuiusdam Spartiatæ institutis formatus, Tatii gener,

quo non metuentius ullum

Numinis ingenium terra Sabina tulit.

Idem NASO *Fast. lib. VI v. 259,* et VIRGILIUS *Aen. lib. VI v. 809:*

*Nosco crines, incanaque menta,
regis Romani, primus qui legibus urbem
fundabit, Curibus parvis, et paupere terra
missus in imperium magnum.*

ubi interpretes notant, Numam ab ætate prima canum fuisse.

OVIDIUS *l. cit. v. 263:*

*Hic locus exiguus, qui sustinet atria Vestæ,
tunc erat intonsi regia magna Numæ.*

DIADEMATE ornatus est, præter morem istorum temporum, uti jam annotavimus.

LXXXVIII. A N C V S M A R C I V S.

*Sequitur jactantior Ancus,
nunc quoque jam nimium gaudens popularibus auris.*

Numæ ex filia nepos, quem ingenium inter Numam et Tullium gessisse medium, LIVIUS perhibet. De eodem LVCRETIVS *lib. III v. 1039:*

*Lumina sis oculis etiam bonus Ancus reliquit,
qui melior multis, quam tu, fuit, improbe, rebus.*

Imagines autem regum, (non enim alienum erit, et illud hoc loco addere,) restitutæ sunt, data a Senatu facultate, ut consulares præclara majorum suorum facta, additis nonnunquam vultibus eorum, in numis exprimerent, uti loquitur HVB. GOLZIUS in *praef. Fastis* præmissa; qui et ibidem pergit: Hinc L. Titurius Sabinus in numis suis propter Sabini cognomen, caput T. Tatii Sabini, regis Sabinorum signavit, vel in parte averfa Sabinarum raptum; non-

nun-

nunquam etiam virginem Tarpejam, quae prodita arce Tarpeja, a milite Sabino clypeis obruta periit. Similiter et C. Memmius Quirinus, propter Quirini cognomen, caput dei Quirini, quod et Romuli, suis numis impressit: uti Pompeji et Pomponii, Numae Pompilii, Pomponis filii caput et effigiem, quod utraque forsā gens ad hunc suam originem referret. Simili quoque ratione L. Hostilius Mancinus Consul anno ab V. C. 608 et L. Marcius Philippus Consul A. V. 697 capita regum Tulli Hostilii et Anci Marcii in numis suis publicarunt. C. autem Marcius Censorinus, Anci Marcii et Numae Pompilii capita, simul uno in numo cum portu Ostiensi in parte altera: M. vero Tullius Decula Consul anni 672, Servii Tullii vultum et imaginem expressit. Hactenus GOLZIVS.

De LITVO FESTVS: *Lituus appellatus est, quod litis sit testis. Est enim genus buccinae incurvae, quo qui cecinerit, dicitur liticen.* Et GELIVS lib. V c. 8: *Lituus est virga brevis, in parte, qua robustior est, incurva, qua augures utuntur: ubi etiam, utrum lituus auguralis a tuba, an haec ab illo dictus sit? quaerit, et virgam auguralem a tubae similitudine lituum vocari decernit.*

Quid lituus ille, ad cervicem Anci positus, qui alias ad augures pertinet? Romulus quidem ob vaticinii peritiam OVIDIO Fast. lib. VI v. 375 dicitur

Lituo pulcher trabeaque Quirinus.

Is enim baculo adunco sine nodo, quum urbem conditurus regionem describeret, primus usus est, uti habet CICERO lib. I de Divinat. Vnde Quirinalis lituus VIRGILIO Aen. VII v. 187. Ille autem post Romae incendium a Gallis factum integer in ruinis est inventus, uti narrat PLUTARCHVS in Camillo p. 145: Σκευωρούμενοι δὲ καὶ καθαίροντες τὸ χωρίον ἐντυγχάνουσι τῷ μαντικῷ ξύλῳ τοῦ Ῥωμύλου κατὰ τέφρας πολλῆς καὶ βαθείας καταδεδυκότι. Τοῦτο δ' ἔστι μὲν ἐπικαμπὲς ἐκ θατέρου πέρατος, καλεῖται δὲ λίτυον· χρεῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰς τῶν πλινθίων ὑπογραφάς, ὅταν ἐπ' ὄρεσι διαμαντεύομενοι καθέζωνται, ὃ καὶ ἐνεῖνος ἐχρήτο μαντικώτατος ὢν· ἐπεὶ δ' ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη, παραλαβόντες οἱ ἱερεῖς τὸ ξύλον, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἱερῶν, ἄψαυστον ἐφύλαττον. Τοῦτο δὲ τότε, τῶν ἄλλων ἀπολωλότων, ἀνευρόντες διαπεφευγὸς τὴν φθορὰν, ἠδίως ἐγένοντο ταῖς ἐλπίσιν ὑπὲρ τῆς Ῥώμης, ὡς αἰδίων αὐτῇ τὴν σωτηρίαν τοῦ σημείου βεβαιούντος. In moliendo et purgando loco (de Martis curia in Palatio loquitur,) reperiunt sub magno cumulo cineris Romuli baculum, quo uti ad auspicia solitus erat. Is ab altera extremitate inflexus est, Lituum vocant. Hujus in caeli regionibus describendis usus est auspiciantibus, ad quod ille augurandi peritissimus illum habuerat. Romulo deinde ex conspectu hominum ablato, hunc baculum sacerdotes a contactu hominum servaverunt, ut rem sacram. Eo tunc amif-

H

sis

sis caeteris integro invento, laeti spem conceperunt, Romam hoc omine aeternam significari fore. Sed Anco datus est, quod religiones neglectas aut prave cultas, ut erant a Numa institutae, Pontificem Maximum proponere in publico iussit; ceremonias item et jus feciale, quod posterius in omni bello servarent, prodidit, uti *LIVIVS* auctor est lib. I cap. 32. 33. Hinc *NASO* l. cit. v. 811:

Marcia sacrificio deductum nomen ab Anco.

Vbi nugantur interpretes, qui *sacrifici* nomen ei datum censent, ob conjunctionem cum Numa, qui tot ceremonias et sacrificia instituit. Si cui nostra haec conjectura displiceat, et lituum malit pertinere sive ad C. Marcium, augurē de plebe, cuius alicubi mentionem iniecit *LIVIVS*; vel ad Marcium, vatē quondam inclytum, de quo idem lib. XXV cap. 12, et *IVL. CAESAR BULENGERVS* de Sortibus lib. I c. 2, manus facile dabo.

LXXXX. LXXXXI. L. IVNIVS BRVTVS.

*Vis et Tarquinius reges, animamque superbam
ultoris Bruti fascesque videre receptos?*

*Consulis imperium hic primus, saevasque secures
accipiet: gnatosque pater nova bella moventes
ad poenam pulchra pro libertate vocabit
infelix: utcunque ferent ea fata minores.*

VIRGILIUS Aen. VI v. 817. Est nimirum is *stulti sapiens imitator*, uti *OVIDIVS* eum vocat *Fast. lib. II* v. 717, regum tyrannorum ejector, libertatisque parens, cuius in Capitolio aurea inter reges statua erat posita; indeque imago ejus, a posteris in aere signata inter Familias Romanas in gente Iunia habetur. Hodienum adhuc statua Bruti in marmore ibi visitur, unde vultum exhibuit solertissimus *SANDRARTIVS Acad. Teuton. Tom. II lib. II* p. 20. 24. De eo audias licet *GRONOVIVM Vol. II* n. 52: Talem certe etiam ipse vultus, totum Pythagoram quoque gerens, videtur praeferre, non prout Gallaeus majore tractu nitidum visu curatumque lepide, non prout Vrsinus, in Familiis Romanis, barba in acutum desinente, non ut Caninus, crine circa cervicem aequante imam barbā, ac facie nullam profunditatem animi aperiente, qualis est et Patinianus; sed prout in numo exstat haud dubie summa cura ad statuae similitudinem facto. Haec Gronovius, qui ex *IO. FABRI* collectaneis de statua Bruti lectu non injucunda subnectit. Vitam habes apud *DIONYSIVM HALICARNASSEVM lib. IIII Antiq. Rom.* p. 264 sqq.

LXXXXII. C. SERVILIUS AHALA.

Notissimus L. Quinctii, dictatoris octogenarii, magister equitum, qui occupatum (elabi enim nitebatur) Sp. Melium interimens,

mens, eo quod res novas moliretur, remp. servavit A. V. C. 314. *LIVIVS lib. IIII c. 13* sqq. *CICERO Orat. pro domo, Catilin. I, Phil. 2. Catone c. 16* et alibi. *VALERIVS lib. V c. 3.* *FLORVS lib. I c. ult.* et alii. Varia *VR SINI*, *PATINI* et *CANINI* ectypa dijudicat *GRONOVIVS*: Nec scio, scribens, cur disyllabum ille cognomen fecerit, quum in argento sint tres syllabae, nec cur ipsum caput adeo rotundum. Sane etiam pessime ediderunt duo priores. In *Flori* quidem nitida editione non intelligo, unde arrecti illi et exstantes capilli sint arcessiti. Haec ille.

LXXXIII. T. QVINCTIVS FLAMINIVS.

Ille vir haud magna cum re, sed plenus fidei,

T. Quinctius Flaminius, (non Flaminius, quod gentis plebejæ nomen, Flaminius autem e patricia,) is esse putatur, cui a Graecis, ob incredibilem humanitatem et pietatem, templum fuit dedicatum. Ille vero non alius fuisse videtur, quam qui A. V. 555 Consul, A. 559 Proconsul ex Macedonia de Philippo triumphavit, iterumque Consul A. 561 factus est. Conf. *LIVIVS lib. XXXV c. 10* et *lib. XXXVI c. 12*, ubi sicut adversantibus asper; ita, si cederes, idem placabilis describitur. Vid. *VAILLANT* in *Familia Quinctia* n. 4. Vultum ex *VR SINI* gemma quoque expresserunt *Sandrartius*, et *Gronovius Vol. III.*

LXXXIII. L. CORN. SCIPIO ASIATICVS.

Clarissima Scipionum familia prae caeteris fere gentibus Romanis enituit; utpote ex qua filii parentibus in consulatus insignia, et triumphalia ornamenta, longa serie veluti successerunt. Ex felici hac stirpe generati sunt P. et L. fratres, quorum maiores, viros consulares et triumphales, enumerat P. *MERVLA* ad *Ennium* p. 102. 103. Ob praeclara edita virtutis facinora uterque cognomine decoratus est. Ille *domita nomen ab Africa lucratus rediit*, *HORATIVS lib. IIII od. 8*, *Scipiades belli fulmen, Carthagini horror*, *LVCRETIVS lib. III v. 1048*; *vera Iovis proles*, *SILIVS ITALICVS lib. IIII v. 478*, qui ingentis anguis concubitu conceptus credebatur. *LIVIVS lib. XXVI c. 19.* Add. idem *SILIVS lib. XIII v. 615. 642* et *lib. XVII v. ult.* item *lib. VIII v. 552.* Hic ASIATICI nomen consecutus est, quum Antiochum regem ex Asia eiecisset. In triumpho, quem ideo duxit, CXXXVII urbium simulachra, et tantus argenti, auri, gemmarum, thesaurus translata sunt, ut gemmarum luxum urbi intulisse diceretur. Tabulam quoque pictam, operum suorum testem, in Capitolio suspendit. Addidit S. P. Q. R. statuam, chlamyde et crepidis indutam, ad perpetuam rerum gestarum memoriam.

moriam. Vid. *LIVIVS* lib. XXXVII c. 59, *PLINIVS* H. N. lib. XXXIII c. 11, *AVR. VICTOR* de *Viris illustr.* c. 53, *EVTROPIVS* lib. IIII c. 2, alii.

Cernuntur utriusque herois vultus tum in numis, tum in aliis eruditae antiquitatis monumentis. Et P. quidem vultu juvenili, eo-que imberbi, in clypeo antiquo apud *SPONIVM* *Recherch. I.* et in *Miscellan. Sect. IIII pag. 152.* Vultu senili visitur in marmore antiquo, cuius *ἐκτύπον* dederunt Gallaeus, Io. Episcopus, Gronovius, et alii.

L. spectatur in marmore itidem antiquo apud *SANDRARTIVM* Vol. I Part. 2 lib. I p. 44. Est haec imago super urnam collocata; ideo-que non gravatim mecum recognoscet aequus Lector *LIVII* verba, quae lib. XXXVIII c. 56 habet, ubi non convenire, ait, de anno, quo mortuus, nec de loco, ubi mortuus aut elatus sit. Alii Romae, pergit, alii *Literni et mortuum et sepultum*: utrobique monumenta ostenduntur et statuae. Nam et *Literni monumentum*, monumentoque statua superimposita fuit; quam tempestate disiectam nuper vidimus ipsi. Et Romae extra portam Capenam in Scipionum monumento tres statuae sunt: quarum duae P. et L. Scipionum dicuntur esse: tertia poëtae Q. Ennii.

ALAE in casside, quam *πτέρινον Φάλον* *POLYBIVS* apposite vocat, non tantum victoriarum celeritatem, conf. *L. BEGERVS* *Thes. Brand. Vol. I p. 270.* sed et caeleste quid atque divinum indicant. Ita nempe in bello Lucano Martem sibi adfuisse crediderunt Romani, quum non inveniretur, qui coronam castrensem peteret. Inter caetera, inquit *VALERIVS MAXIMVS* lib. I c. 8, huiusce rei manifesta indicia, galea quoque duabus distincta pinnis, qua caeleste caput tectum fuerat, argumentum prae-buit. In palatio Aquilejensi pictor imaginem posuit, ubi puella offerebat Constantino etiamtum puero galeam auro gemisque radiantem, et pennis (pinnis) pulchrae alitis eminentem. Incertus in *Panegy. Maxim. et Constant.*

De SPHINGE et de GORGONE dixi ad cap. I n. 13. De hac ex *LUCIANI Philosoph.* addo: esse tale spectaculum, quod mala avertere, hostes perterrefacere, dubiam victoriam alicui certam reddere posset. Conf. idem in *Philopatr. p. m. 996*, et de *Domo p. 623*, ubi puellam elegantem fuisse asserit, cuius pulchritudo esset violentissima.

LXXXV. L. CORNELIVS SVLLA.

Vitia juventutis, quam vino et libidine detentus transegerat, emendavit, postquam anno aetatis 39 Quaesturam militarem suscepit, atque res in Africa, Asia et Cilicia feliciter gessit, ipsumque Marium vicit. Dictaturam perpetuam affecutus, Sulla Felix dictus est, quo bellatore, nihil mitius; victore nihil truculentius. Hic enim est, qui dum quaerit victorias, Scipionem se populo Romano;

no;

no; dum saevitiam exercet, Annibalem repraesentavit. *VALERIUS MAXIMVS lib. VIII c. 2, et lib. VI c. 9. Conf. SALLVSTIVS, VELLEIVS PATERCVLVVS lib. II c. 17 et PLVTARCHVS*, ex quo, qualis fuerit, scire possumus. Ita enim de illo: *Oculi glauci, qui perquam erant amari et truces, color faciei magis efferabat adspectu: efflorescebat enim aspera rubedo, albedine sparsim interfusa: unde sannio quidam Athenis in eum hoc versu usus est: Mora si spargas farina, talis est forma Sullae. Nimirum, ut ait SENECA Epist. XI: Sulla tunc erat violentissimus, cum faciem ejus sanguis invaserat. Phthiriasi seu morbo pediculari consumptus interiit. Q. SERENVS SAMMONICVS c. 5:*

*Sulla quoque infelix tali languore peresus,
corrui, et foedo se vidit ab agmine vinci.*

LXXXVI. Q. POMPEIVS RVFVS.

Hujus vultum in gemma esse expressum, discimus ex numo, qui apud *GOLZIUM* in *Fastis*, *TORRENTIVM* ad *Suetonii Caesar. c. 7*. Familiarumque Romanarum conditores, refert imagines L. Corn. Sullae et Q. Pompeji, Q. F. Rufi, utriusque consulis A. V. C. 665. Et de Rufo constat, eum in hoc magistratu, a militibus Cn. Pompeji Strabonis ad cujus exercitum, successurus ipsi, venerat, inter sacrificandum esse occisum. *VELLEIVS lib. II c. 20. VALERIUS lib. VIII c. 7*. Duorum autem imagines consulum in uno denario expressae sunt, ut hoc ab aliis jam dictum obiter repetam, quia nepos Q. Rufus, qui A. V. ⁶⁹⁶/₇ quaesturam gessit, utriusque avi, paterni et materni, memoriam revocare voluit. Q. Pompejus Rufus Cos. pater erat Q. Rufi, qui uxorem duxerat Corneliam Faustam, Sullae Cos. filiam, ex quibus Q. nepos et Pompeja, quae Caesari nupsit, nati sunt.

LXXXVII. C. ANTIVS RESTIO.

E denario *FVLVII VRSINI* exhibitus a Gallaeo, Patino, Sandrartio et aliis, tribunus ille plebis esse creditur, qui lege cibaria vel sumptuaria lata contra luxuriam, vitiorum firma concordia tutam, nitebatur, et cum aliter non posset, perversos suorum mores abstinentia castigabat. *GELLIUS lib. II c. 24, MACROBIUS lib. III c. 17*. Hujus Restionis filium vel nepotem esse quidam pertendunt Antium illum, quem a triumviris proscriptum servi stigmatici pietas servavit. Quod si temporis rationem inire placeat, per aetatem constabit, opinor, ipsum tribunum plebis, legis auctorem, non Restionem filium aut nepotem, esse a triumviris postea proscriptum. Nam lex Antia lata est paucis interjectis annis post Aemiliam, quam M. Aemilius Lepidus Cos. cum Q. Lutatio Catulo A. V. ⁶⁷⁵/₆ tulit;

H 3

et

et ante edictum Antonii, qui post triumvir fuit. Edictum hoc quando Antonius proposuerit, non liquet. Proponere autem illud potuit tribunus pl. A. vel tribunus pl. iterum A. $\frac{704}{5}$, vel A. $\frac{706}{7}$, cum Caesaris magister equitum esset constitutus, licet praeturam nondum gessisset. Illud certum est, triumviratum incidere in A. V. $\frac{710}{11}$, ut adeo inter Aemilii consulatum et Antonii triumviratum intervallum intersit XXXIII vel XXXV annorum. Porro admodum senem obiisse Restionem, colligo tum ex eo, quod servus pro domino occisum senem rogo superjecerit, et militibus eum inquiringentibus ostenderit. *VALERIUS MAXIMVS lib. VI c. 8.* tum ex numis, qui valde senem exhibent.

LXXXVIII. LXXXVIII. C. CN. POMPEIVS MAGNVS.

*Ille tremor ponti, saevi quoque terror Hydaspis
et piratarum scopulus,
hirta cui surrigitur coma fronte, decorum
et gratum terris Magnus caput,
quo gravior ore
non fuit, aut ulli nituit plus fronte decoris.*

Quibus cum elogio mactant *PETRONIVS* p. 67, *SILIUS ITALICVS* lib. XIII v. 861, et lib. XII. *SENECA* Epist. XI: Nihil erat mollius ore Pompeji, nunquam non coram pluribus erubuit: utique in concionibus. *PLVTARCHVS* in Pompejo: Pompejo, cur diligeretur, multae causae fuerunt, vitae temperantia, rei militaris scientia, facundia in dicendo, fides morum, comitas in conveniendo: qui nemine minus oportune rogabat, vel hilarius largiebatur roganti: ostendebat enim in dandis beneficiis serenitatem, et gravitatem in accipiendis: vultu initio praeditus fuit non mediocriter gratioso, qui praeveniebat ejus orationem: nam veneres ejus erant cum humanitate conjunctae, atque in vigore floreque juventutis senilis elucebat et regia majestas: jam modice surrecta coma, oculorumque lenis modulatio reddebat faciei ejus usurpatam magis sermonibus, quam repraesentatam cum Alexandri regis statuis similitudinem. Add. *VELLEIVS* lib. II c. 29. et cum primis *P. SEGVINI* epistola de Numis Pompejanis, ubi disceptationem de vultu Pompeji M. erudite excussit, in numis observans, praeter capillitii assurgentis notam, vetulum vultum, frontem rugis pluribus quasi sulcis exaratam, genas diductas et concavas. Qui ex vultu de moribus judicant, surrectam comam dicunt indicium esse fortitudinis et audaciae, quae et in urso atque leone major est. Neque istud praetereundum, quando veteres Pompeji et Alexandri vultus aequipararunt; caput quidem utrumque projicere: at oculos magis depressos esse et cavos: unde et illo moderatior fuisse existimatur. *PLINIVS* lib. XXXVII c. 2, ex Pompeji triumphorum actis de imagine ejus e marga-

margaritis translata haec refert: *Imago Cn. Pompeji e margaritis, illa regio honore grata, illius probi oris (os probum et eximiam ejus frontem quoque laudat idem lib. VII c. 12.) venerandique per cunctas gentes, illa inquam ex margaritis, severitate victa, et veriore luxuriae triumpho.* Ex gemma duplici vultum in lineas excepit *GRONOVIVS Vol. III*, ubi speciem ex *Gervartii Amethysto* exceptam judicat excitatiorem, et tamen seni propiorem; sed eum offendit frontis altitudo, cujus spatium longe magis arctatum apparet in numis. Denique apud *PLINIVM lib. VII c. 26* laus ejus habetur.

Caput sine laurea, qua tamen ut uteretur in ludis Circensibus atque scenicis, lege lata datum erat, et sine ullo alio honoris insigni conspicuum est. De statua in porticu Pompeji Centenaria, populi voluntate ipsi erecta, *PLVTARCHVS in Vita Bruti*, et *GEORG. FABRICIVS in Roma p. m. 153.*

CI. L. MARCIVS L. F. PHILIPPVS.

Augusti vitricus, Atia, vidua Octavii, in torum adscita; Consul fuit A. V. C. 697. Augusto hereditatem a Iulio Caesare sibi relictam dissuasit, legatione ad Antonium functus, aedem denique Herculis Musarum, quam Fulvius Nobilior condiderat, vetustate deformatam, refecit: *Clari monumenta Philippi, OVIDIVS nominat Fast. lib. VI v. 801. MARTIALIS lib. V epigr. 50:*

*Vites censeo porticum Philippi,
si te viderit Hercules, peristi.*

De eo vid. *IO. GLANDORPIVS in Onomast. Rom. p. 586.*

Ad hunc pertinet numus cum imagine Herculis seu L. Marcii, pellem leoninam pro galea gerentis, apud *PATINVM* et *VAILLANT* in gente Marcia. Nob. *SANDRARTIVS Vol. II Sect. 3 p. 66.* eam esse vult L. Marcii Q. F. Philippi patris imaginem, qui orator praestantissimus cum Sex. Iulio Caesare A. V. C. 663, ut *CASSIODORVS*, vel ut *GOLZIUS* habet in Fastis, A. 662 consulatum iniit. Quam conjecturam firmari putat, quod barbatus sit. Augusti enim tempore morem radendae barbae jam invaluisse. Ipse tamen argumenti huius imbecillitatem agnoscens, nihil certi statuit.

CII. M. IVNIVS BRVTVS.

Vir excellens omni genere laudis, scriptis etiam inclaruit. *TACITVS Dial. de Clar. Orat. c. 21. OVIDIVS lib. I ex Ponto eleg. I v. 14:*

Doctus et in promptu scrinia Brutus habet.

Hoc uno vituperandus, quod

in caedem ducis,

a quo salutem tulerat, armavit manus.

SENECA Octav. v. 498.

Bruti

Bruti vulticulum *σεμνὸν* seu gravem, accipe ex *CICERONIS lib. XIII ad Attic. epist. 20* et *lib. XV epist. 12*, et apud *PLVTARCHVM* Caesare, pallidus atque macilentus *ὠχρὸς καὶ λεπτὸς* designatur. Sed in gemma alius fere est, quam in numis conspicitur; artificis manu, ut puto, fallente. *C. PEDO ALBINOVANVS eleg. 2*:

*Mene, inquit, juvenis primævi, Iupiter, ante
Augustam Bruti non cecidisse fidem?*

*Pectore maturo fuerat puer, integer ævo,
et magnum magni Caesaris illud opus,*

CIII. SEX. POMPEIVS.

Cn. filius, adolescens erat studiis rudis, sermone barbarus, impetu strenuus, manu promptus, cogitatione celer, fide patri dissimillimus, libertorum suorum libertus, servorumque servus; speciosis invidens, ut pareret humillimis. *VELLEIVS lib. II c. 73. LVCANVS lib. VI*:

*Sextus erat magno proles indigna parente,
qui mox Scyllacis exul grassatus in undis
polluit æquoreos Siculus pirata triumphos.*

Crinibus in frontem caducis Sex. agnoscitur in numo Pompejæ familiae, tribus capitibus insignito, laudatus antea *SEGVINVS* existimat. In numum istum post alios erudite commentatus est R. P. *PAVLVS PEDRVSIVS Tom. I tab. I* regii operis, quo aurea Imperatorum Numismata in Museo Farnesiano Parmensis Ducis explicare aggressus est.

CIII. M. AEMILIVS LEPIDVS III VIR.

Caput Lepidi cum lituo a Golziana, quam in *Augusto c. 4. n. 2* dedit, imagine parum differt, nisi quod in gemma nasus aquilinus absit, qui in numis clare exprimitur. De Lepido *VELLEIVS lib. II c. 80*: *Hic vir omnium vanissimus, neque ulla virtute tam longam fortunæ indulgentiam meritus, exercitum Pompeji, quia propior fuerat, sequentem non ipsius, sed Caesaris auctoritatem et fidem, sibi junxerat: inflatusque amplius XX legionum numero, in id furoris processerat, ut inutilis in aliena victoria comes, quam diu moratus erat, diffidendo a consiliis Caesaris, et semper diversa iis, quæ aliis placebant, dicendo, totam victoriam ut suam interpretaretur; audebatque denunciare Caesari, excederet Sicilia.* A *DIONE lib. XLVIII p. 409* homo ignavus, et *lib. XLVIII p. 455* parum strenuus pronunciatur.

De LITVO istud repeto, quod supra de lituo Anci Marcii dictum est, eum hic non auguratus, sed pontificatus signum esse. Nam et Pontificibus lituum fuisse communicatum, docet *LAC. GR-*

THE-

THERIVS de Vet. Iur. Pont. lib. I c. 29. Neque *PATINVS* audiendus est, qui indicari credit Lepidum Aemilium Augurem, a censoribus notatum, quod sex millibus aedes conduxisset; de quo *VELLEIVS lib. II.* Lepidum autem triumvirum fuisse Augurem, ex historia non liquet: nisi hanc ex numis supplendam dicere malimus. At Pontificatum ille interceptit, opera M. Antonii consulis, qui Pontificis Maximi creationem rursus a populo ad Pontifices transtulit; idemque et illius filium sibi generum adscivit. *DIO lib. XLIII extr.*

CV. CVI. CVII. M. A N T O N I V S I I I V I R.

Sui Saeculi fax, turbo, procella, scopulusque et nodus ac mora publicae securitatis, vituperatur.

Antonium non Antonium hic damus, utpote qui sine ruga senili juvenis aut viri speciem prae se fert, et, si ad numos et Plutarchum examinaveris, parum utique similitudinis refert. *PLUTARCHVS* ita eum describit: Προσὴν δὲ καὶ μορφῆς ἐλευθέριον ἀξίωμα, καὶ πῶγων τις οὐκ ἀγενής, καὶ πλάτος τι μετώπου, καὶ γρυπότης μυκτῆρος ἐδόκει τοῖς γραφομένοις καὶ πλαττομένοις Ἡρακλέους προσώποις ἐμφερεῖς ἔχειν τὸ ἀρρενωπὸν. *Huc accedebat dignitas oris libera, et barba non indecora, et frontis amplitudo, et nasi aduncitas, quibus referre videbatur vigorem hunc et masculinum robur, quod a pictoribus et statuariis Herculi tribui solet.* Vultus longior et barba notant hominem voluptatibus deditum: atque his non vicisse solum, sed et obscurasse caeteras animi dotes, notum est. In numis ab acuto mento, quod projectum, crudelitatis indicem, habuisse dicitur, eum esse cognoscendum, periti sciscunt, qualis visitur in numo *P. SEGVINI cap. 4. p. 95.* Add. *BERNARD DE MONTFAUCON* in libro, *Antiquité expliquée et représentée en figures T. III tab. 24.*

Altera gemma eundem exhibet capite velato et laureato. *VELVM* posteriorem capitis partem tegit, ut nota divinitatis; quod ex numis, itemque ex Martiano docet illustris Daventriensium consul, *GISE. CYPERVS*, in *explicatione Gemmae Augustaeae p. 209.* Quamvis autem certum sit, istum ornatum non respicere sacerdotium aliquod, non tamen ab re erit, notasse, Antonium fuisse Flaminem dialem Caesaris, de quo sacerdotio *DIO lib. XLIII p. 275:* Καὶ τέλος Δία τε αὐτὸν ἀντικεῖς Ἰούλιον προσηγόρευσαν, καὶ ναὸν αὐτῷ τῇ ἐπιεικείᾳ αὐτοῦ τεμενισθῆναι ἐγνώσαν, ἱερέα σφίσι τὸν Ἀντώνιον, ὥσπερ τινὰ Διάλιον, προχειρισάμενοι. Denique Iovis ipsi (Caesari) cognomentum palam imposuerunt, templumque ei Clementiae dedicari iusserunt, sacerdotioque ejus Antonium, quasi Flaminem dialem aliquem, praefecerunt. Auguratus etiam honore dignatus est, uti ex plurimis numis innotuit, qui exstant tum alibi, tum in *HVB. GOLZII Iulio Caesare tab. XXXVI seq.*

Tertia gemma Antonium profert sub schemate Osiridis. *DIO lib. L p. 482*: Αὐτὸς μὲν Ὀσίρις καὶ Διόνυσος, ἐκείνη δὲ Σελήνη τε καὶ Ἴσις, λέγοντες εἶναι. Ipse (de Antonio et Cleopatra loquitur,) *Osiridem se et Dionysum, ipsa se Lunam ac Isidem, scribebant ac fingeant.* Et Augustus in Oratione ad milites eodem libro p. 496: Quis non lugeat Antonium, τὴν δ' ἀνδρωπον ἐκείνην, καθάπερ τινὰ Ἴσιν ἢ Σελήνην προσκυνοῦντα, καὶ τοὺς τε παῖδας αὐτῆς Ἥλιον καὶ Σελήνην ὀνομάζοντα, καὶ τὸ τελευταῖον, καὶ ἑαυτὸν Ὀσίριον καὶ Διόνυσον ἐπισημασμένους; *mulierem istam pro Iside aut Luna adorare, natis ejus Solis ac Lunae nomina tribuere, denique seipsum Osiridem ac Dionysum appellare.* Conf. *ATHENAEVS Deipnosoph. lib. IIII p. 148. VELLEIVS lib. II c. 82* aliique.

DE CRINIBVS FLVXIS CATVLLVS in nuptiis Pelei:

*Saepe vagus Liber Parnasi e vertice summo
Thyadas effusis evantes crinibus egit.*

CORNVA ARIETINA habet, uti Iupiter Ammon, qui non alius quam Aegyptiorum Osiris, quo nomine alii Bacchum venerati sunt. Baccho nimirum cornua arietina sunt addita, ut Iovis filio: ubi obiter illud moneo, soli ea esse addita, eo quod sol in arietis signo ad nos redeat. Graeci Liberum χρυσόκερων nominarunt. *HORATIUS*:

*Te vidit infans Cerberus aureo
cornu decorum.*

*SIDONIUS APOLLINARIS carm. XXII: Caput aurea rumpunt
cornua, et indigenam jaculantur fulminis ignem.*

DE CORONA RADIATA, qua superbit, vetus poëta:

*Sic Apollo, deinde Liber sic videtur ignifer.
Ambo sunt flammis creati, profatique ex ignibus.
Ambo de comis calorem, et ambo radios conserunt.
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.*

Solis autem radii duodecim numerantur; uti docet *HIER. ALEXANDER* in *Tab. Heliaca*; quamvis et septem tribuat *NONNVS Dionys. lib. ΛΗ.* Ἑπτατόνους ἀκτῖνας ἐπὶ πλοκάμοισιν ἐλίζας.

Vnde *IULIANVS Orat. V p. 172* vocat ἐπτάκτινα θεόν, quem locum ex *PROCLUS* in *Timacum lib. II p. II* illustrat *ILLUSTR. SPANHEMIUS*; ibi enim ὁ ἐπτάκτις κατὰ τοὺς θεολόγους itidem dicitur. Conf. quoque *MACROBIUS*. Caeterum solis radios capiti circumposuit Antonius, ut animo se esse magno et sacro declararet.

LOTIFLOS, qualis et apud *SPONTIVM* visitur, sed minus commode effectus, vertici insistit, utpote quod ornamentum pleraque Aegyptiorum numina, eorumque imitatione reges et reginae, capitibus gerunt; qua de re accurate, uti solet, egit amplissimus *GISB. CYPERVS* in *Harpocrate p. 19. 20. 21.* Locus *PLUTARCHI* de *Iside*, quem

quem etiam TH. GALE in Not. ad Iamblichum de Mysteriis p. 288 profert, dignus est, qui et hic legatur, quum exinde noscamus, quare Antonius, Bacchi habitum affectans, hoc flore sit insignitus: Οὐδὲ τὸν ἥλιον, scribit, ἐκ λωτοῦ νομίζουσι βρέφος ἀνισχεῖν νεογιλὸν, ἀλλ' οὕτως ἀνατολὴν ἡλίου γράφουσι, τὴν ἐξ ὑγρῶν ἡλίου γινομένην ἀναψιν ἀνιττόμενοι. Neque putant solem infantem recens natum e loto exiisse; sed sic ortum solis pingunt, innuentes, quomodo is ex humidis accendatur. Plura hanc gemmam illustrantia congeffit diligentissimus CHRISTOPH. ARNOLDVS ad Sandrartii Vol. II Part. 3 p. 49. 50. 51.

CVIII. C. SVLPITIVS SER. F. SER. N. GALBA.

Galbae imperatoris pater, consulatu functus A. V. 774 breui corpore atque etiam gibber; de quo dictum M. Lollii: *Ingenium Galbae male habitare.* MACROBIVS lib. II Saturn. c. 6. Hic recalvafter est, occipite εἰκαίοις νόμῃς σκύλμασι, temere discerptis comis, horrido.

CVIII. R O M A.

Parua fuit, si prima velis elementa referre.

At deinde ut heroina, et terrarum dea gentiumque, cui par est nihil et nihil secundum, culta non a Romanis solum, sed et aliarum civitatum incolis, eique templa dedicata. Monumenta antiqua ut plurimum cum lorica, et seta equina in casside exhibent, ut Minervam seu Palladem referat; uti videre est apud PATINVM in Numism. Imp. Rom. p. 2. 3. 4, ex numis a Constantino M. cufis. Litera R. in pectore, a recentiori manu esse gemmam nostram, indicium facit. Interdum dextram mammam exserit nudam, uti describitur a CORIPPO lib. I de laudibus Iustini:

*Addidit antiquam tendentem brachia Romam,
exserto et nudam gestantem pectore mammam,
altricem imperii, libertatisque parentem.*

Atque ita eam MICH. ANGELVS CAUSEVS inter Deorum Simulacra Tab. I exhibet. LVCANVS lib. I canos crines tribuit:

Turrigero canos effundens vertice crines.

SIDONIVS APOLLINARIS carm. VII v. 45:

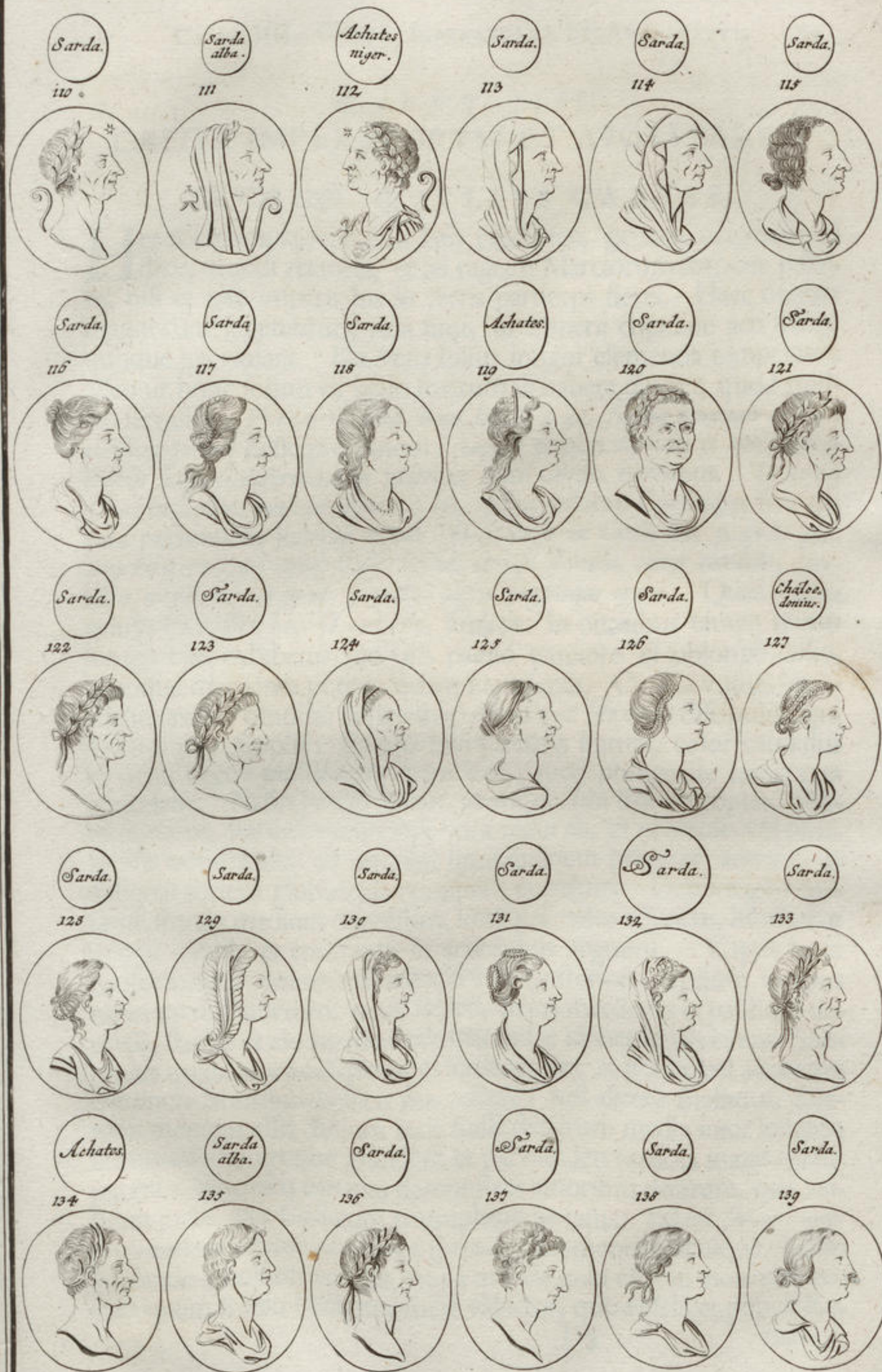
*Pendent crines de vertice tecti
pulvere, non galea.*

In Romae laudibus canendis veteres fere nimii sunt. DIONYSIVS, cuius unicum elogium ex περιηγήσει v. 355, adscribo, vocat

*Ῥώμην τιμήσσαν, - - μέγαν οἶκον ἀνάκτων
μητέρα πασάων πολιῶν, ἀφνειὸν ἔδεθρον.*

*Romam honorabilem, - - magnam domum regum,
matrem omnium urbium, opulentam sedem.*

Cur feminino cultu eam venerarentur Romani, gens Mavortia, causam expromere videtur *DIONYSIVS* Halicarnass. lib. I p. 58: Καλλίας δ' ὁ τὰς Ἀγαθοκλέους πράξεις ἀναγράψας, "Ρωμην τινὰ Τρωάδα τῶν ἀΦιγνυμένων ἅμα τοῖς ἄλλοις Τρωσὶν εἰς Ἰταλίαν, γήμασθαι Λατίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀβοριγίνων, καὶ γεννῆσαι δύο παῖδας, Ῥῶμον καὶ Ῥωμύλον· οἰκίσαντες δὲ πόλιν, ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν θέσθαι τοῦνομα. *Callias vero, qui Agathoclis res gestas descripsit, (refert,) Romam quandam Trojanam feminam, quae inter caeteros Trojanos in Italiam delata est, nupsisse Latino, regi Aboriginum, eique genuisse duos filios, Remum et Romulum: qui urbi a se conditae, matris nomen imposuerunt.* Alii tamen apud eundem urbem ab Aenea aedificatam, eique a Roma, Iliensi quadam femina, nomen inditum filii esse scribunt. Et Agathocles Siculus, Cyzicenarum rerum auctor memoriae prodidit, Romam Ascanii filiam, Aeneae neptem fuisse, omniumque primam consecrasset in Palatio Fidei templum, in quo monte postea urbs Roma fuerit condita, et ab eadem nomen sortita. *AVGVSTINVS de Civ. Dei lib. I c. 4* hanc in rem pluribus consuli poterit. Add. *Cl. VAILLANT Famil. T. I p. 314.* *ANDR. CIRINVS de Vrbe Roma.* Vnde *LYCOPHRONI* lux, qui Aeneam in *Cassandra* v. 1234 vocat ἔξοχον Ῥώμης γένος, *maximum Romae genus.*

CAPVT IIII

CAPITA IMPERATORVM ET AVGVSTARVM.

CX. CXI. CXII. C. I V L I V S C A E S A R.

Heroi incomparabili non satis videbatur, generis originem ad deos, mundi rectores, et ad regiam Marciorum stirpem referre, nisi et ipse imperii his in terris particeps fieret. Haec nempe magnorum ingeniorum vitia sunt, ut imperii cupidine acti ipsum quoque jus violent. Illa vero Iulius insigni clementia temperavit, adeo ut hunc solum ex bello fructum se habere diceret, quod multos servasset. *VELLEIUS Hist. Rom. lib. II c. 41* forma omnium civium excellentissimum fuisse pronunciat; capitis tamen destituti et emendicatis capillis adpersi deformitatem graviter eum tulisse, novimus. *SENECA Quod in sapient. non cad. injuria c. 18.* Hinc Silenus Caesarem sibi capite persimilem jocatur apud *IVLIANVM in Caesaribus p. 308. 309.* *SVETONIUS c. 45* eum fuisse scribit excelsa statura, colore candido, teretibus membris, ore paullo pleniore, nigris vegetisque oculis. Quae verba quum recitasset *IAC. OISELIUS*, subjicit: In omnibus tamen numis imago ejus exhibetur filo oris paullo tenuiore et oblongo collo, adeoque macilenta potius, quam succulenta. Cuncta vultus lineamenta exacte omnino perquisivit *ANDREAS ARGOLI* discipulus, qui *SPONIO* ita rescripsit: Excelsa Iulii Caesaris statura, color candidus et oculi vegeti persuadent, eum bile pauco phlegmate temperata abundasse. Nasus paullo major, idemque, ubi fronti propior, non-nihil elatus, naribus versus superiora reductis, et orbiculo vel pirula illis imminente, ad aquilini similitudinem proxime accedit, et designat fortem gloriaeque et imperii cupidum. Oculi nigri vegetique, frontis medium deprellius, itemque nasus aduncus, hominem magni consilii et constantis in actionibus arguunt. Caput bene conformatum eminentiis anteriore et posteriore, collum longius capiti medio junctum, oculi vegeti, frons macilenta et paullum depressa, studiis et eloquentiae comparandae idoneum declarant. Suetonius quidem *os paullo plenius* ei fuisse scribit: at potuit vel aetate vel continuis laboribus bellicis macrescere; nisi dicere malimus, Suetonii mentem esse, Iulium facie fuisse decorum media inter longam et rotundam, interque grandem et parvam, seu carnosam magis quam pingui. Sincipitis calvities demonstrat amoribus deditum, quo militum jocus, per Gallicum triumphum jactatus: *Urbani, servate uxores, moechum calvum adducimus*, spectat. Clementiae denique, quam laudando extollunt veteres, nulla in facie nota est, ut non tam natura quam studio benignus fuisse videatur, quo videlicet populi Ro-

mani gratiam demereretur, ut Curio ait. Haec Andreas apud *Spon-
nium* in libro, qui Gallica lingua scriptus prostat hoc titulo: *Re-
cherches Curieuses d' Antiquité, dissert. XXIII* p. 362. 363. Annum
agens LVII occisus est, uti docet *Nic. Grvchivs*.

Calvitiem LAVREA texit. *Svetonivs* in vita c. 45: *Deficientem
capillum revocare a vertice assueverat; et ex omnibus decretis sibi a senatu
populoque honoribus, non aliud aut recipit aut usurpavit libentius, quam jus
laureae perpetuo gestandae.*

De STELLA vertici apposita *Idem* c. 88: *Ludis, quos primo con-
secratos ei heres Augustus edebat, stella crinita per septem dies continuos fulsit,
exoriens circa undecimam horam. Creditumque est, animam esse Caesaris in
caelum recepti; et hac de caussa simulachroeius in vertice additur stella; vi-
delicet ad exemplum simulachri, quod Augustus ipsi consecravat in
foro, uti est apud Plinium Hist. Nat. lib. II c. 25, vel in Veneris ge-
nitricis aede. Dio lib. XLV p. 309. Silivs Italicvs lib. XIII, v. 863:*

*Ille deum gens
stelligerum attollens apicem Trojanus Iulo
Caesar avo.*

ALBOGALERVS Flaminum, LITVVS et VELVM Augurum pa-
riter atque Pontificum insignia, in una gemmarum addita sunt. De
Flaminis sacerdotio *Velleivs* lib. II c. 43: *Caesar in Cottae Consularis
locum paene puer a Mario Cinnaque Flamen Dialis creatus, victoria Sullae,
qui omnia ab iis acta fecerat irrita, amisit id sacerdotium. Pontifex factus
est in locum Metelli Pii, M. Cicerone et Antonio Coss. Dio lib.
XXXVII p. 52 et Svetonivs c. 13: Deposita provinciae spe, Pontificatum
maximum petiit, non sine profusissima largitione. In qua reputans magnitu-
dinem aeris alieni, cum mane ad comitia descenderet, praedixisse matri oscu-
lanti fertur, domum se nisi Pontificem non reversurum. Atque ita potentis-
simos duos competitores, multumque et aetate et dignitate antecedentes, supera-
vit; ut plura ipse in eorum tribubus suffragia, quam uterque in omnibus tu-
lerit. Qua arte in eo adipiscendo usus sit, clarius edocet Io. Andr.
Bosivs de Pontif. Max. Imperatorum Rom. c. 1 n. 3. 4.*

ALBOGALERVS quis fuerit, distincte evolvit *Ios. Scaliger* in
Castigationibus in Festum, voce *Albogalerus*, et in *Conjectaneis* ad Var-
ronis lib. VI de L. L. p. m. 124. 125, quem locum integrum adscripsisse
et legisse non poenitebit: Quis nescit pilea sacerdotum apices vo-
cari? *Dionysius* lib. II: *Καὶ τοὺς καλουμένους ἄπικας ἐπιχειμένοι ταῖς
κεφαλαῖς, πῖλους ὑψηλοὺς εἰς σχῆμα συναγομένους κωνοειδῆς, οὓς Ἕλληνες
καλοῦσι κυρῶσας.* Est autem a parte totum. Nam apex proprie
erat insigne, id est, fastigium, quale hodie in pileis honorariis do-
ctorum, quos vocant. Nam totus pileus, vel potius velamenta,

flam-

flammeum dicebatur. Vnde *Flamines* dicti. Idem Dionysius: Οὐς ἀπὸ τῆς Φορήσεως πύλων τε καὶ στερμμάτων (ἃ καὶ νῦν ἔτι Φοροῦσι, Φλάμεα καλοῦντες) οὕτω προσαγορεύουσι. Porro desinebat in conum, unde *apex* dictus. Summum autem fastigium vocabant *tutulum*. Addebatur virgula ex felice arbore, quae in Flaminibus dicebatur *stropus*, in Flaminicis *inarculum*. Totus apex filo laneo velabatur: dicebatur *apiculum*. Ab hoc putat quasi filamines dictos Varro. Infra mentum pertinebant amenta, quae pileum retinebant: eae dicuntur *offendices*, quod se mutuo offenderent, et convenirent. Solius tamen Flaminis Dialis pileum dicebatur *albogalerus*; fiebat enim ex hostia alba, Iovi caesa, quae dicebatur *idulis*; de qua OVIDIVS:

Idibus alba Iovi grandior agna cadit.

Haec SCALIGER. Conf. IAC. GUTHRIUS de Vet. Iur. Pontif. lib. I c. 29, CONSTANT. LANDVS Sel. Num. p. 26.

CXIII. M A R C I A.

Aviae suae memoriam servavit ipse C. Caesar in oratione, qua Iuliam amitam Quaestor laudavit pro rostris. Verba illius refert SVETONIUS cap. 6: Nam ab Anco Marcio sunt Marcii Reges, quo nomine fuit (Iuliae) mater. Haec enim patrem habuit Q. Marcium Regem, qui collapsos aquarum Appiae, Anienis, Tepulae, ductus refecit, et Marciam, quae via Valeria concipitur, e fontibus Fucini lacus, novam a nomine suo appellatam, cuniculis per montes actis, intra Praecturae suae tempus, in Capitolium adduxit. PLINIUS lib. XXXVI c. 15. FRONTINUS lib. I de Aquaeduct. Rom. non intra unius anni spatium perductam, sed de ea perducenda ab A. V. C. 608 usque ad A. 612 fuisse disceptatum refert, et utroque tempore vicisse gratiam Q. Marcii Regis, quem ille corrupte Marcum Titium nominat. Conf. BARTHOL. MARLIANVS Topogr. Rom. lib. V c. 15.

CXIII. A V R E L I A.

Iulii Caesaris mater, ex Cottis fuit, sed utroque parente nobis ignoto. Nupsit ea L. Caesari, praecturae ac consulatus dignitate amplissimo. Marito Pisis, dum calciaretur, mortuo, ipsa filii Caesaris educationi praefuit, TACITVS de Orator. c. 28, femina praeclara pudicitiae laude. Obiit eo temporis spatio, quo bellum Caesar gerebat in Gallos, uti testatur TRANQVILLVS c. 26.

Capitibus tum Aureliae, tum Marciae, imposita est palla vel amiculum, tanquam velum, quod totum postea corpus ambiebat, ita ut, quae modestiores erant feminae, illo ipso brachia etiam ad pugnium usque contegerent. BERN. MONTFAUCON regii Antiquitatum operis T. III lib. I c. II n. 4. Imo cucullum induuntur, affixum, ut

ut videtur, tunicae interiori; quam optime quis cum VOPISCO *palliolatam*, explicante Salmasio, vel *cucullatam* vocare possit; cuiusmodi habitum in numo notavit illustris GISBERTVS CYPERS in *Apotheosi Homeri* p. 141. 142, quem, cui haec talia exactius nosse curae est, legendum suadeo.

CXV. I V L I A.

Soror L. Caesaris, Caji amita, C. Mario seniori VII consuli collocata, Marium juniorem peperit. *PLVTARCHVS*. Defunctam Iulius Caesar Quaestor pro rostris laudavit: *Amitae meae, Iuliae, maternum genus a regibus ortum; paternum cum diis immortalibus conjunctum est. Nam ab Anco Marcio sunt Marcii Reges, quo nomine fuit mater: a Venere Iulii, cuius gentis familia est nostra. Est ergo in genere et sanctitas regum, qui plurimum inter homines pollent; et ceremonia deorum, quorum ipsi in potestate sunt reges. SVETONIVS cap. 6.* Hujus corpus in campo Martio in familiae Iuliorum tumulo fuit depositum.

CXVI. C O R N E L I A.

Cinnae IIII Cos. Anniaeque filia, quam C. I. Caesar uxorem duxit, dimissa Collutia, quae familia equestri, sed admodum dives, praetextato desponsata fuerat. Corneliam enixe amavit, nec spe, nec metu a Sulla dictatore compelli potuit, ut eam repudiaret; sed maluit dignitatibus et bonis, quae dotis et hereditatis nomine ad eum pertinebant, excidere, quam Corneliae nuptias dissolvere. Factis concessit, marito Quaestore, postquam unius filiae Iuliae parentem fecerat, ab eo pro rostris laudata. *PLVTARCHVS, VELLEIVS lib. II c. 41. SVETONIVS in Caesare c. 1.*

CXVII. P O M P E I A.

Q. Pompeji Rufi filia (vid. dicta *cap. III n. 96.*) L. Sullae neptis, Caesari nupsit, quum is paulo ante ex Praetura Iberiae missionem petiisset; a qua deinde se iterum sejunxit, ob suspicionem adulterii cum P. Clodio, qui in sacris Bonae Deae cultu muliebri ad eam penetraverat. Ipse quidem Caesar in caussa Clodii, pollutarum ceremoniarum rei, testis citatus, negavit se quidquam comperisse: quamvis et mater Aurelia, et soror Iulia, apud eosdem iudices omnia ex fide retulissent: ei tamen nuntium remisit, cum is diceret, judicare suos tam suspitione, quam crimine, carere oportere. *SVETONIVS in Caesare cap. 6 et 74. PLVTARCHVS in Caesare. CICERO ad Att. lib. I epist. 13.* Eam postmodum P. Vatinio in manus convenisse, conjectura est.

CXVIII.

CXVIII. CALPURNIA.

L. Calpurnii Pisonis filia, Caesari primum consuli data est uxor quarta; quae et mariti funus curavit. Ea tunc insomniis perterrefacta, de quibus est apud *DIONEM* lib. XLIII p. 281, *SVETONIVM* in *Caesare* c. 81, et *PLVTARCHVM* p. 737. 738, Caesarem oravit, ut monito audiens aruspibus, idus martias devitaret, eaque die domi subsisteret, *VELLEIVS* lib. II c. 57. Cognita mariti morte, se suasque fortunas M. Antonio tum consuli commisit, sicque simultatum, quae postea inter ipsum et Octavianum exercebantur, occasionem praebuit. *APPIANVS* lib. III de *Bell. Civ.* *PLVTARCHVS* in *Antonio* p. 922.

Margaritarum gemmarumque decor, collum circumdans, inter feminarum ornamenta est, quae jam Caesaris aetate magni fiebant. Hinc *MARO* *Aen. lib. I* v. 658, inter munera, quae Aeneas Dido reginae Tyriae obtulit, refert *colloque monile baccatum*. Iulius autem margaritarum usum, qui circa Sullana tempora primum coepit, quum statim promiscuus esset factus, ademit iis, quae nec viros nec liberos haberent, et minores essent annis quinquaginta quinque. *EVSEBIVS* in *Chron.* et *SVETONIVS* in *vita* cap. 43, qui et cap. 50 memoriae prodidit, Caesarem Serviliae margaritam sexagies HS mercatum esse. Margaritae saepius smaragdis distinguebantur, de quibus intelligendus est *IUVENALIS* *Sat. VI* v. 458:

*Cum virides gemmas collo circumdedit, et cum
auribus extentis magnos commisit elenchos.*

Quae ibi interpretes de viriolis habent, ea nihil ad rem; viriolae enim ornamenta sunt manuum, *περιχειρια*, ut explicant glossae; non colli. *SVETONIVS* in *Galba* c. 18: *Monile margaritis gemmisque confectum, ad ornandum Fortunam suam Tusculanam, ex omni gaza secreverat.* *CLAVDIANVS* *VI* consulatū Honorii:

Et colla monili

Circuit, et baccis onerat candentibus aures.

l. ult. §. 2 Π de auro, arg. mund. memorat lineas duas ex margaritis, et viriolas ex smaragdis. Linea autem margaritarum illud ornamentum est, quod mulieres inferunt collo, ex margaritis contextum. Graeci *τραχηλιὸν κόσμον* interpretantur. Vid. *CYRILLVS* lib. VIII observ. 2. Plura de margaritis et monili veterum loca collegit diligentissimus *ANDR. TIRAQVELLVS* de *Legib. Connub. in leg. 3 gloss. 1 part. 3.* ubi ornamentorum muliebrium indicem satis copiosum inseruit: add. *IO. SCHEFFERVVS* de *Antiq. Torquib. n. 10.* p. 47 sq.

CXVIII. IVLIA.

Iulii Caesaris filia ex Cornelia, nata Cn. Papirio Carbone III, et C. Mario C. F. C. N. Gratiliano Coss. quum parens aetatis annum

K

XVIII

XV III nondum excessisset. Desponsata fuit Servilio Caepioni; mox a patre, qui tum primum consul erat, collocabatur annos nata circiter XXIII Cn. Pompejo, e quo cum esset gravida, et cruentam mariti togam forte vidisset, consternata concidit, partuque immature ejecto periit. *VALERIUS lib. IIII c. 6*; quanquam non desunt, qui eam gravidam denuo puellam peperisse dicant. Superstes autem Iuliae dicitur seu filius seu filia, gravissimis auctoribus, *PLUTARCHO in Caesare p. 719. VELLEIO lib. II c. 47. SVETONIO, SENECAE Consol. ad Polybium c. 34*, qui et in *Consol. ad Marc. c. 14* scribit, brevem fuisse patris in Britannia tunc degentis luctum, ut qui intra tertium diem imperatoria obierit munia, et tam cito dolorem vicerit, quam omnia solebat. Ejus exsequias maritus, jussu populi, in campo Martio celebravit, contra majorum instituta, *DIO lib. XXXVIII fin. FLORVS in Epit. Livii lib. CVI*. Post necem patris, Augusto urbem ingrediente, monumentum Iuliae fulmine ictum est; *SVETONIUS in August. c. 95*. Apud *GEORG. FABRICIUM Antiquitatum lib. II n. 7 p. m. 73*, tale exstat:

*Iulia, quae fueras longa dignissima vita,
occidis e nostro rapta puella sinu.
Sed comes aetherae nunc degis juncta coronae,
nunc Helicen propius cernis et Andromeden.
Me cruciat, conjunx, miserum, me absumit amantem
saevus amor, nullis ignibus inferior.
Namque ego seu rebus fueram districtus agendis,
seu dederam vacuo languida membra thoro:
Tu mihi semper ades, tua praesens semper imago est,
quae misero moveat flebile cordolium.
Impia cur teneros, o mors, distinguis amantes,
quos bene conveniens conciliavit amor?*

Fuisse matronam verecundam et honestam, discimus ex obsceno carmine *MARTIALIS lib. XI epigr. 105*:

*Dabat Cornelia Graccho,
Iulia Pompejo, Portia, Brute, tibi.*

CXX. CXXI. CXXII. CXXIII. C. CAESAR OCTAVIANVS AVGVSTVS.

*Iulius in lucem venit, dum laurea fragrat.
Magnus Alexander, nec non Augustus habentur
concepti serpente deo, Phoebumque Iovemque
divisere sibi: namque horum quaesit unus
Cynifia sub Syrte patrem maculis genitricis:
alter Phoebigenam sese gaudebat haberi,
Poeonii jactans Epidauria signa draconis.*

Quae

Quae *SOLLII SIDONII APOLLINARIS* verba *carm. II v. 120*, *DIONIS lib. XLV ab init.* et *SVETONII c. 94 et 80* auctoritate comprobantur. Imperatorum erat optimus, qui solus, victoria apud Actium ab Antonio Ilviro reportata, imperium gessit annos XLIII, ea moderatione et benignitate, ut fatis functum omnes lugerent. Res ejus domi et foris praeclare gestas, omnes historicorum libri colaudant, e quibus *HVB. GOLZIUS* vitam concinnavit in *Caesare Augusto, sive Historiae Imperatorum Romanorum ex antiquis numismatibus restitutae libro II*, qui libro I, C. Iulium Caesarem pari sedulitate restituit.

SEX. AVRELIVS VICTOR in *Epitome cap. 4*: Fuit mitis, gratus, civilis animi, lepidi, corpore toto pulcher, sed oculis magis: quorum aciem clarissimorum siderum modo vibrans, libenter accipiebat cedi ab intendentibus tanquam solis radiis adspectui suo. Quod et *IVLIANVS* in *Caesaribus* confirmat. At *PLINIVS lib. XI c. 37* equinos Augusto oculos tribuit: Oculi divo Augusto equorum modo glauci fuere, supraque hominem albicantis magnitudinis. Quam ob causam diligentius spectari eos, iracunde ferebat. *SPONIVS loc. cit.* de eo haec habet: Statura erat commoda, facie pulchra, obtutu modesto, naso prope frontem eminentiore, capillis leviter inflexis; ita ut spiritus illius placidus et ingenium mite belle habitarent. Prudens erat et fortis citra jactantiam. Supercilia supra nasum coeuntia, secundum quosdam, virtutis amorem, et amicitiae constantiam, secundum alios, literarum amorem prodere videntur, eo quod illa sint melancholiae indicium. Augustus certe cunctis his virtutibus nobilitatus est. Dentes minores minusque arcti, quos Suetonius observavit, brevioris vitae eum futurum praefagebant, ex Hippocratis observatione; eo quod masticatio et digestio ciborum impediatur: sed sobrietate, incommoda licet valetudine frequenter tentaretur, vitam produxit ad annum LXXVI. Haec ille.

Corona laurea in memoriam revocat praeclaram ejus sententiam apud eundem *VICTOREM cap. 2*: Iactantis esse ingenii et levissimi dicebat, ardore triumphandi et ob lauream coronam, id est, folia infructuosa, in discrimen per incertos eventus certaminum, securitatem civium praecipitare.

CXXIII. A T I A.

Ex Iulia C. Caesaris sorore, et M. Atio Balbo, viro Praetorio, qui ab Aricia originem duxit, nata est Atia, Augusti et Octaviae minoris mater, quae post mariti C. Octavii mortem L. Marcio Philippo nupsit, atque huic itidem filium L. Philippum edidit. Hujus vitrici sui cura ac matris, sanctissimae feminae atque optimae, quo eam elogio *TYLLIVS Philipp. III c. 6* ornat, Augustus adolevit; unde

K 2 de

de a *TACITO de Orat. c. 28* earum numero laudari videas, quas *prae-
fuisse educationibus, ac produxisse principes liberos accepimus*. Obiit sub pugnam
Philippensem, eo anno, quo primum Octavianus consulatum ob-
tinuit, qui fuit ab V. C. DCCX. publicaue sepultura fuit honora-
ta. *DIO lib. XLVII p. 384*. Atii Balbi numum in aes incidi curarunt
PATINVS et *VAILLANT* in familia Atia. Philippi vultum supra c. III
n. 101 videre licet.

CXXV. OCTAVIA.

Turbatam duarum, quae hoc nomine fuerunt, sororum maioris
et minoris historiam breviter expediisse non injucundum erit. Quae
enim *AENEAS VICVS* in *Augustarum Imaginibus*, aliiue de illis habent,
non satis explicata sunt; uti nec illa, quae recentior quidam Italus,
cujus uti diligentiam ex merito collaudo, ita nomini parco, de ea-
dem tradit: *Octavia*, inquit, *Augusti soror, M. Antonii primum uxor
fuit, ipsique genuit Antonias, maiorem et minorem; inde M. Marcelli, cui
genuit duas filias, et C. Marcellum; sana sunt*. Ita autem habendum
est: C. Octavius duas sibi uxores junxerat, Anchariam et Atiam.
Ex illa suscepit Octaviam maiorem; ex hac minorem, et post eam
Augustum. De maiore pauca admodum in literas sunt relata:
Octaviam minorem, sororis suae neptem, C. Iulius Caesar, major
avunculus, Pompejo detulit, quum C. Marcello nupta esset. *SVE-
TONIVS in Caesare c. 27*. Quum a morte Iulii Octavius cum exercitu
ad urbem accederet, ut, refragante licet senatu, consul crearetur,
Octavia cum matre diu palam et clam quaesita, apud Vestales latuit,
fratremque postea in aede Vestae salutavit. *APPIANVS de Bell. Civ.
lib. III p. 584. 585*. Post mariti obitum, tempore luctus, quod decem
mensium erat, nondum exacto, M. Antonio desponsabatur a fra-
tre, postulantibus pacis inter utrumque auctoribus. Idem *lib. V
p. 709*. Vnde patet, falli, et fallere *PLVTARCHVM* in Antonio p. 929,
qui Octaviam maiorem, Caesaris sororem ex Ancharia uterinam
Marcello Antonioque nuptam fuisse tradit. Neque etiam illius avun-
culus major erat Iulius, sed minoris. Et quum ne sic quidem pax
inter utrumque satis firma coaluisset, quin novae subinde dissensio-
nes pullularent; ipsa tamen nutantem fratris atque mariti concor-
diam aliquandiu sustinuit. Antonius A. V. DCCXVII ad bellum
Parthicum proficiscens, eam a Corcyra in Italiam remisit; deinde quum
ad ipsum cum muneribus proficisceretur, denuo regredi et Athenis
subsistere iussit. Redux Athenis facta, in domo Antonii mansit, li-
berorum tum ex se tum ex Fulvia editorum curam egit, et Antonii
amicis, qui Romam mittebantur, praesto fuit, donec ille, Cleopatrae
illecebris insaniens, paulo post domo sua pelleret, licet haec neque
acta-

aetatis flore, neque forma Octaviae esset anteponenda. *PLVTARCHVS in Antonio*, qui eam *χεῖμα θαυμαστὸν γυναικὸς, τὰν ἐπὶ κάλλει τοσούτῳ σεμνότητι καὶ νοῦν ἔχουσαν*, quae excellentiae formae gravitatem et prudentiam habuerit adjunctam, praedicat. Ex priori marito edidit M. et C. Marcellos, duasque Marcellas; ex posteriori concepit duas Antonias, maiorem et minorem. Dimissam frater summo in honore habuit, duas magnificas ejus nomine porticus consecravit, et templa porticibus inclusa forumque Octaviae dictum, *PLINIVS lib. XXXVI cap. 5*, statuas dedit complures in scholis, itemque ut sine tutore suis facultatibus uteretur, et sacrosancta esset. *DIO lib. XLVIII p. 473*. Haec ex manubiis Dalmatarum fornices et bibliothecas, Octavianas dictas exstruxit: Idem *p. 477*. Ipsa quoque Virgilium, Vitruvium aliosque viros doctos coluit; illi ingens praemium concessit, recitata Marcelli laude *Aen. VI v. 860*, huic fratris favorem conciliavit. Suis denique sumptibus in Marcelli honorem bibliothecam condidit. Vita defunctam A. V. C. DCCXLIII Augustus in sacratio Iulio publice exposuit, et laudatione funebri laudavit, non primum consul, uti Vicus habet, sed quinquagesimum et quartum aetatis annum agens; funus ejus generi extulerunt. *SVETONIVS in Augusto cap. 61. DIO lib. LIII p. 625*. Hujus vultum in numo videmus aereo, habente ab una parte tria capita, quorum duo juncta seu jugata, sunt virilia, Antonii et Augusti, tertium muliebri ipsis adversum, quod Octaviae esse, non infeliciter divinare videtur *P. SEGVINVS in Selectis Num. c. IIII p. 95*, cum qua nostram hanc gemmam componere licebit.

CXXVI. CLAVDIA.

P. Clodii, vitiosissimi viri, et Fulviae, obscoenae libidinosaque mulieris filia, M. Antonii privigna, post primam Antonii Octavii-que discordiam, huic ab illo, ut esset concordiae pignus, vixdum nubilis nuptui data est. Exorta vero cum socru ob impudentiam, quam *MARTIALIS lib. XI epigr. 21* taxat, similitate, Octavius eam dimisit intactam adhuc et virginem. *SVETONIVS in Augusto c. 62*.

CXXVII. SCRIBONIA.

L. Libonis Scribonii, viri consularis soror, quam duobus antea consularibus, ex quorum uno filium pepererat, junctam, Augustus, quamvis aliquot virginum ei offerretur conditio, Maecenate parario sibi petiit, quo inter ipsum et Sex. Pompejum, cujus Libo focerat, pax conveniret. *APPIANVS de Bell. Civ. lib. V*. Huic, qua die ex ea Iuliam suscepit, repudium misit, sive ob morum perversitatem, ut aiebat, sive quod Liviam jam plus amaret, sive quod Li-

K 3

bonis

bonis opera non amplius indigeret. Conf. Io. HENR. MEIBOMII *Maecenas cap. 9.* SENECA certe *epist. 70* feminam gravem appellat. Postmodum sua sponte in exilium abiit cum filia, ab Augusto relegata.

CXXVIII. CXXVIII. LIVIA DRVSILLA.

Livii Drusi Calidiani filia, connubio sociata est Tiberio Claudio Neroni, ob bellum Perusinum exulanti. CONSTANTINVS MANASSES in *Synops. Hist. p. 70*:

Γυνή τις ἐπαφροδίτος συνέζευκτο γαμέτη,
Νέρων ἐκείνης ἦν ἀνὴρ, ἐκείνη δ' Ἰουλία.

Postea vero quam ex Sicilia, quo se cum marito et Tiberio nuper nato clam fugiens ad Pompejum contulerat, Romam rediit, Augustus eam iterum gravidam a Nerone postulavit, suisque penetibus induxit, ubi intra tres menses Claudium Drusum peperit. Nullam posthac progeniem edidit, femina insigni prudentia, animo maximo, eximie pudica, sobria, sanctitate domus priscum ad morem, comis ultra quam antiquis feminis probatum; uxor facilis, omnia mariti mandata alacriter obiens; sed gravis et impotens in remp. mater, gravior domui Caesarum noverca. Augustus testamento eam adoptasse quibusdam creditur, novo exemplo, ut eadem esset filia mariti sui; indeque *Iuliae* et *Augustae* nomina assumpsisse. Exstat elegans, sed sublestae fidei numus apud FRANC. MEDIOBARBVM BIRAGVM p. 53, in quo capiti adscriptum: IVLIA. AVGVSTA. AVG. F. GENETRIX. ORBIS. P. Ioberto vapulat historicus, qui Liviam in Iuliorum familiam transiisse asserit; is vero ope numorum evicisse credit, Liviam Iuliae nomen nunquam usurpasse, eo quod probabile sit, in numis, qui consecrationem ejus celebrant, Iuliae potius quam Liviae nomine insignitam fuisse. At DIVA LIVIA et ΘΕΑ ΛΙΒΙΑ illi habent. Postquam illius artibus adeptus fuisset imperium Tiberius, fastu plena imperii se negotiis immiscuit, tandemque annos nata LXXXVI fatis functa est. Ejus adhuc viventis vultum in numis fuisse expressum, intelligimus ex OVIDII lib. II ex *Ponto epist. 8*:

Redditus est nobis Caesar cum Caesare nuper,
quos mihi misisti, maxime Cotta, deos.

Vtque tuum munus numerum, quem debet, haberet,
est ibi Caesaribus Livia juncta suis.

Nimirum vultu Liviae et nomine alicujus deae numismata sunt percussa, *Salutis, Pietatis, Iustitiae*. Pietatis aut Vestae habitu Liviam publicavit vir antiquariae rei peritus, MICH. ANG. CAVSEVS DE LA CHAYSSE, et ex eo BERN. MONTFAUCON Tom. III tab. 24 n. 2. P.

SEGVF

SEGVIVS V. C. in *Select. Numism.* c. 2 p. 53 ejus iconem profert, adscripto nomine *Dianae*; et *PATINVS*, *Lunae*. Certe ex eodem *NASONE* constat, *Liviam* jam dum pro *Iunone* habitam:

Cum tibi contigerit vultum Iunonis adire.

Et *PRUDENTIVS* lib. I in *Symmach.* circa fin.

Adjecere sacrum, fieret quo Livia Iuno.

TACITVS *Annal.* lib. IIII c. 16, decretum esse refert, quoties *Augusta* theatrum introisset, ut sedes inter *Vestalium* consideret.

CXXX. CXXXI. CXXXII. I V L I A.

Augusti filia ex *Scribonia*, nata A. V. DCCXV, quam carcinoma suum appellare solitus est pater. Eam primum C. Marcello, erat is Augusti sororis filius, A. V. 729, dein M. Agrippae, denique *Tiberio* collocavit; postmodum vero ob morum insolentiam, levitatem, superbiam, luxuriam, lasciviam et adulteria frequentia A. V. 748 in insulam *Pandatariam* relegavit, et A. 752, quum annum ageret aetatis XXXVIII, opido *Rheginorum* clausit, ubi a *Tiberio* marito inopia ac tabe longa post viginti fere annos perempta est, femina neque sibi, neque reipublicae felix uteri, *VELLEIVS* lib. II c. 93, quae tres filios, *Cajum*, *Lucium* et *Agrippam*, duasque filias, *Iuliam* et *Agrippinam* enixa, per omnia tanti parentis ac viri immemor, nihil quod facere aut pati turpiter posset femina, luxuria, libidine infectum reliquit: magnitudinemque fortunae suae peccandi licentia metiebatur, quicquid liberet, pro licito vindicans. Idem c. 100. Conf. *DIO* lib. LIII, LIII, LV. *TACITVS* *Ann.* lib. I c. 53 et lib. III c. 24. *SVETONIUS* in *Aug.* c. 36 et 65. *SENECA* de *Benef.* lib. VI c. 32. *MACROBIUS* lib. II c. 5.

Ornatum capitis margaritis gemmisque distinctum habet,

perque caput ducti lapides,

ut *MANILIUS* loquitur. Vertici quoque margaritarum linea in modum orbiculi, diadematis vel coronae, imposita est. Coronam, quam στεφάνην vocant Graeci, in mundo muliebri ponit *POLLUX* lib. V sect. 95 ex *HOMERI* *Iliad.* Σ v. 597:

Τῶν δ' αἱ μὲν πλεκτὰς στεφάνας ἔχον, οἱ δὲ μάχαιρας,

Horum hae flexas coronas, hi vero enses habebant.

Eruditissimus *IO. GEORG. GRAEVIUS*, qui *Homeri* illum versum tangit in *Lectio. Hesiod.* cap. 25, στεφάνην docet fuisse limbum seu fasciam altiore, caput seu aliud quid ambientem. Conf. *CAR. PASCHALIUS* de *Coron.* lib. I c. 2. Alias στεφάνη quoque significat extremum capillorum ambitum, qui alio nomine περίδρομος appellatur, uti ex eodem *POLLUCE* lib. II c. 4 sect. 40 disco: ἡ δὲ τελευταία τῶν τριχῶν περὶ τὴν κεφαλὴν περίδος, στεφάνη καὶ περίδρομος ἐπικαλεῖται. Atque illum *Iuliae* luxum tangere mihi videtur *OVIDIUS*:

Ause-

*Auferimur cultu, gemmisque auroque teguntur
omnia: pars minima est ipsa puella sui.*

In altera gemma sub velo ornata est sermo floreo. Quam inusitatum autem fuerit Romanis, coronam capiti imponere, exemplis L. Fulvii, et Publii Munatii, qui in carcerem ideo sunt abducti, probat *PLINIVS Hist. Nat. lib. XXI c. 3*, ubi de Iulia subjungit: *Apud nos exemplum licentiae huius non est aliud, quam filia Divi Augusti, cuius luxuria noctibus coronatum Marsyam, literae illius dei gemunt.*

CXXXIII. CXXXIII. M. VIPSANIUS AGRIPPA.

Homo novus ab ignobili loco, ut *TACITVS*, vel familia equestri ortus, ut *CORN. NEPOS* in *vita Attici cap. 12*. Pomponiae maritus, ad summa quaevis adspiravit favore Augusti, a quo civitati Romanae praefectus, dimissa uxore altera Marcella, sororis Augusti filia, in familiam adsumptus, desponsata ei filia, atque ter consul factus est. *MARTIALIS lib. VIII epigr. 66*:

*Gaudenti superest adhuc, quod optet,
felix purpura, tertiusque consul,
Pompejo dederit licet senatus,
et Caesar genero sacros honores,
quorum pacificus ter ampliavit
Ianus nomina.*

VELLEIVS lib. II c. 79: M. Agrippa virtutis nobilissimae, labore, vigilia, periculo invictus, parendique sed uni scientissimus, aliis sane imperandi cupidus, et per omnia extra dilationes positus, consultisque facta conjungens. Conf. *DIO lib. LIII p. 620. 621*. Sponii quoque observationem repetere non gravabor: Pars faciei inferior prominet paululum; oculi depressi; frons nonnihil corrugata: ut adeo vultu severitatem praeferat; uti et iratos projicere mentum, claudere oculos, et corrugare frontem videmus. Adhaec in facie musculos habet quam plurimos, collum crassum et lacertosum; quae secundum Aristotelem, indicia sunt virium: eaque et in bobus spectamus.

CORONAM NAVALEM bello Actiaco meruit. *FLORVS* in *Epitome Livii lib. CXXVIII*: M. Agrippa navali corona a Caesare donatus est. *Qui honos nemini ante eum habitus est.* Ita et *DIO lib. XLVIII p. 457*. atque *VELLEIVS lib. II c. 81*. Quae verba viris eruditis ansam dedere, de corona Agrippae classica diligentius ut inquirerent, statuerentque diversam eam fuisse, ab illa, quae ante ipsum, pugna navali prospere pugnata, triumphantibus dari consueverit. Conf. *IUST. LIPSIVS de Milit. Rom. lib. V cap. 14*. *CAR. PASCHALIUS de Coronis lib. VII c. 4*. *IO. SCHEFFERVS de Militia Navali lib. III c. 3*. *VIRGILIUS lib. VIII Aen. v. 682*:

Parte

*Parte alia ventis, et dis Agrippa secundis
arduus, agmen agens: cui belli insigne tropaeum
tempora navali fulgent rostrata corona.*

In numis cum hac corona saepissime conspicitur. Videas tamen eum quoque cum laurea, tum apud alios, tum apud *GVIL. DE CHOVL de Relig. Rom. p. 7 et 99.* edit. Gallicae, quae Lugduni prodit A. 1556.

CXXXV. L. CAESAR.

M. Agrippae ex Iulia filius, C. Furnio et C. Silano Coss. ⁷³⁶₇ natus, ab avo una cum fratre seniore, praepositis nominibus Cajo et Lucio adoptatus, princeps juventutis appellatur, necdum posita praetexta puerili. Avus consulatum XIII eapropter gerens, ipsum et fratrem suo quemque tirocinio in forum deduxit, et Lucium, destinata ei uxore Lepida, misit ad exercitus Hispanienses. Hispaniam cum peteret, Augur et consul designatus, Massiliae exstinctus est, duodeviginti mensibus ante fratris obitum, Anno V. C. 752. Ferociens erat juvenis, qui theatrum aliquando ingressus, Cajo fratri consulatum petiit. Conf. *TACITVS Annal. lib. III c. 23.* *SVETONIUS in Aug. c. 26.* *ZONARAS* alique, et cum primis Rev. Cardinalis *NORISIUS in Cenotaph. Pis.* Capita in numis signata exstant apud *TRISTANVM, PATINVM, VALENTEM* et reliquos, qui numismata Imperatorum ingenti labore congesta, nec minori eruditione illustrata in lucem emisserunt.

CXXXVI. CXXXVII. TIBERIVS CLAVDIVS NERO.

Patrem habuit cognominem, matrem Liviam Drusillam: Augusti vitrici auspiciis, suoque ductu tria gessit bella, de quibus et ovationem et triumphum egit, cuius praeclarum monumentum exstat achates in Caesarea bibliotheca Vindobonensi, quam *LE ROY* et *NESSELIUS* oculis usurpandam dederunt.

Claudi virtute Neronis

Armenus cecidit,

ait *HORATIVVS lib. I epist. 12,* cui *epist. 9 honesta legere visus est.* Post exstinctos Cajum et Lucium, accepta in uxorem Iulia eorum matre, annos natus LVI ab Augusto adoptatus est, eique successit. Virtutum capax, paucas coluit: omnium vitiorum compos; quibus strenue militavit, dissimulator, callidus, superstitiosus, asper, iracundus, ad suspiciones pronus, saevus, superbus, arrogans, libidinosus, intemperans, invidus, sordidus, dicax, ignavus; uti veterum scriptorum testimoniis comprobatur *ERASMVS Io. BROCHMAND Ethices Hist. specimine cap. 3 pag. 251 – 330.* Monstrum hoc hominis Miseni obiit anno act. LXXVIII, imperii XXIII.

L

SPONIUS

SPONIVS in ejus caractere exprimendo multus est: Corpore erat amplo, inquit, et robusto, latus ab humeris et pectore; quae vulgo virium et fortitudinis signa habentur. Praegrandes etiam oculi, si et reliquae corporis partes respondeant, indicia non contemnenda sunt: ac de illis quidem Suetonius dicit, quod mirum esset, noctu etiam et in tenebris vidisse, maxime cum primum a somno patuissent. Inde vero notam sumunt ingenii maxime vividi et acuti, quod et ad studia et ad bella gerenda sit aptissimum. Idem praeterea dicit, incedere eum solitum cervice rigida et obstipa, adducto fere vultu, plerumque tacitus et cogitabundus, nullo aut rarissimo etiam cum proximis sermone: quae omnia hominis sunt solitarii. Certe tales quoque sunt oculi noctuae et reliquarum avium nocturnarum. Singula haec tanquam ingrata, arrogantiaeque plena, animadvertit Augustus in eo, et excusare tentavit, quasi naturae essent vitia, non animi. Mentum breve, et projectum, crudelem indicat; uti iratos et poenam expetentes, pressis labiis et mento elato vindictam minari videmus. Apud *IVLIANVM* in *Caesaribus* dicitur σεμνὸς τὰ πρόσωπα καὶ βλοσυρὸς, σώφρων τε αἶμα, καὶ πολεμικὸν βλέπων, *gravis vultu, et truculentus adspectu, nescio quid prudentiae et militaris virtutis prae se ferens.*

De nomine *NERONIS* observatio Occonis et Torrentii notissima jam est, illud ex duobus Liviae Augustae filiis, Tiberio pro cognomine, Druso pro praenomine datum fuisse, uti ex numis sub hac epigraphe: *NERO CLAUDIVS DRVSVS GERMANICVS IMP.* ex inscriptione apud Gruterum *p. LXI n. 1.* et ex Suetonio in Claudio *c. 1.* constat.

CXXXVIII. CXXXVIII. V I P S A N I A A G R I P P I N A.

M. Agrippae et Marcellae filia, major dicta: idem enim ex Julia Augusti Agrippinam minorem genuit. Hanc Pomponii Attici neptem Tiberius adhuc privatus duxit, cumque ea vixit conjunctissime, suscepto Druso minore. Post divortium, Augusti jussu, cum gravida esset, factum non sine angore Tiberii, maritum accepit Asinium Gallum, cumque plurium consularium parentem fecit. *LIPSIVS* ad Taciti *Annal. lib. III c. 75*, quinque ejus filios ex historicis annotavit. Gallo quidem, eo quod in suspicionem affectati imperii venisset apud Tiberium, istae nuptiae exitio fuere: Agrippina vero una omnium Agrippae liberorum miti obitu functa est. *TACITVS lib. I c. 12 et lib. III c. 19.*

CXXXX. D R V S V S.

Tiberii et Agrippinae filius, paternorum vitiorum heres, Quaesturam gessit, ac mortuo Nerone Druso Germanico, tribunitiam potesta-

potestatem accepit, iterumque consul factus est. Ex Livia seu Livilla uxore, Germanici sorore, gemellos sustulit; deinde seu vi morbi propter nimiam intemperantiam, seu Sejani artibus, conscia uxore, veneno consumptus. A Tacito, Suetonio, Dione et reliquis, describitur rudis dicendi, promptus ad asperiora, sanguine gaudens, urbano luxu lasciviens, animo commotior, homo impurissimus, et extremae saevitiae, temulentus, histrionibus deditus.

CXXXI. A N T O N I A.

Minor M. Antonii et Octaviae filia, Neroni Claudio Druso nupta, trium liberorum, Germanici Caesaris, Tiberii Claudii Imperatoris, ac Liviae Drusillae foecunda, mulier optima et abstemia, vidua apud Liviam socrum consenuit. Post huius obitum a Caio Caligula nepote cunctis, quos unquam Livia ceperit, Vestalium quoque honoribus aucta, Augusta et Sacerdos Augusti facta, tandem ab eodem ad mortem compulsa est, quod esset ab ea verbis correptus. *DIO lib. LVII, LVIII et LVIII, SVETONIUS in Calig. c. 23. VALERIUS lib. III c. 3.*

CORONA SPICEA, Cereris habitu eam esse cultam indicat. Inter numos Cavini in *CL. MOLINETI Museo S. Genovevæ n. 47 p. 116* capite nudo efficta est, atque tali etiam a *MEDIOBARBO p. 60* exhibetur. *TIBULLVS lib. I Eleg. 1:*

*Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona
spicea.*

CXXXII. L I V I A D R U S I L L A.

Seu Livilla, Germanici soror, quae, ut habet *TACITVS Annal. libr. III c. 3* initio aetatis formae erat indecorae; at, quum adolevisset, pulcherrima evalit. Vxor fuit Caji, quem ex Iulia et Agrippa nepotem Augustus adoptaverat, et Drusi minoris, consobrini sui, cui duos mares peperit et Iuliam, a Claudio caesam. Ipsa stupris famosa marito venenum miscuit, pacta sibi a Sejano conjugii spem et Imperii societatem. Quod scelus sive Tiberius ultus est; sive mater Antonia, a qua tum servata, postmodum inedia confecta perhibetur. *DIO lib. LVIII. SENECA in Octav. v. 942:*

Felix thalamis

*Livia Drusi, natisque, ferum
ruit in facinus, poenamque suam.*

CXXXIII. G E R M A N I C V S.

Antoniae minoris et Drusi maioris filius, avo iubente a patruo Tiberio adoptatus de Germanis triumphavit; ob cuius triumphi

L 2

invi-

invidiam, Liviae aviae dolo, et Cn. Pisonis opera, Antiochiae in Syria ex veneno obiit anno aetatis XXXIII. De ejus genere, adoptione, quaestura, consulatu, rebus gestis, morte denique, *Svetonius in Caligula c.1*, qui *c.3* de moribus ejus habet egregia. *Dio lib. LV*: Κάλλιστος μὲν γὰρ σῶμα, ἄριστος δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἔφυ. παιδεία τε ἅμα καὶ ῥώμη διέπρεπε· πρᾶότατος τε καὶ σωφρονέστατος ἦν. *Fuit et corporis forma et animi bonis, institutioneque juxta et robore, clementia et modestia praestantissimus. Tacitus Ann. lib. I c.33*: *Iuveni civile ingenium, mira comitas, et diversa a Tiberii sermone, vultu, adrogantibus et obscuris.* Ejus et Agrippinae icones ex aere rarissimo exhibuit *Cl. Molinetus l. cit. p.76 n.3.*

CXXXIII. CXXXV. AGRIPPINA.

Minor Agrippae filia ex Iulia, Augusti neptis, conjux Germanici Caesaris, novem liberorum mater, e quibus funus ei apparavere C. Caligula, Agrippina, Drusilla et Livilla. Maritum in Germaniam et Orientem secuta, ducis subinde munia induit. Eo mortuo, Liviae ambitione et Sejani insidiis in invidiam adducta est Tiberio, qui, quum populo gratam intelligeret, in Pandatariam insulam relegavit, ubi ex inedia obiit. Honestissimae famae, animi casti, et virilis, magni in maritum amoris et admirabilis facundiae fuit, magnanima, audax, virilibusque cogitationibus plena, femineis vitiis spoliata, dominandi tamen cupida, fortunae suae impatiens, et paulo commotior. *Tacitus. Dio. Seneca in Octavia v.933*:

*Tis mihi primum
tot natorum memoranda parens,
nata Agrippae, nurus Augusti,
Caesaris uxor, cujus nomen
clarum toto fulsit in orbe;
utero toties enixa gravi
pignora pacis: mox exilium,
verbera, saevas passa catenas,
funera, luctus, tandem letum,
cruciata diu.*

Intueri licet faciem ejus in numis tum apud alios passim, tum apud *Cl. Molinetum l. cit. p.76 n.3* et *p.82 n.3*. inter Paduanos *p.92 n.8*, et inter numismata maximi moduli ex *Cimeliarchio Ludovici XIII tab.3*. Capillorum plexus, quem hic vides, nonnihil discrepat ab ornatu capitis in numis conspicuo; sed ita tamen, ut ubique videas comam negligenti contorsione pendulam. Non gemmae, non margaritae innexae sunt, (*Begeri verba recito ex Thef. Brand. Vol. I p.122,*) non ἄμπτυξ aut κεφάλαιον, reticulum aut capitale:

le: non frontale, non inaures, aliudve vel minimum capitis ornamentum visuntur: quibus vitam ejus castrensem, castitatem item atque candorem, praefigurari credibile est.

CXXXVI. D R V S I L L A.

A fratre Cajo, adhuc praetextato, in domo Antoniae aviae cognitam Tiberius avunculus L. Cassio Longino, Consuli et ICto, collocat, cui frater princeps creatus eam iterum abducit; apud quem in tanto erat honore, ut non modo virginum Vestalium dignitates tribueret, et una cum reliquis sororibus secum in quadriga equorum candidissimorum vehi pateretur; sed et mortuam vehementer lugeret, eidemque divinos honores decerneret, quum Livius Geminus in caelum ire visam juraret. *TACITVS Ann. lib. VI c. 15. SVENTONIVS in Calig. cap. 24. SENECA in Consol. ad Polybium c. 36. et in Apocol. cap. 1.* Honores ei habitos late recenset *DIO lib. LVIII p. 744*, qui et M. Lepidum illi maritum fuisse, scriptum reliquit.

CXXXVII. L I V I L L A.

Quae et Livia et Iulia audit, in Lesbo insula nata, novissimus Agrippinae partus, M. Vinicio Quartino conjungitur. Sed et hanc Caeus frater sibi concubinam habere maluit; quam dein pertaesus cinaedis supponit, adulterii factaeque conjurationis condemnat, et in Pontias insulas relegat. Claudius quidem eam posthaec restituit; sed quum Messalinae odium incurrisset, tum ob formam, qua praestabat, tum ob familiarem cum Claudio consuetudinem, denuo in exilium missa caeditur. *DIO lib. LVIII p. 770.*

CXXXVIII. C. C A L I G V L A.

Optimorum parentum, Germanici et Agrippinae, degener filius, patrem puer septennis amisit, atque in matris, dein Liviae proaviae, quam defunctam praetextatus pro rostris laudavit, Antoniae denique aviae contubernio adolevit. Hinc a Tiberio Capreas vocatus, Augur itemque Pontifex destinatus et adoptatus, illius favorem sceleribus promeruit, saevitia, libidine, rapinis, impietate. Post Tiberium III annis, X fere mensibus imperavit, tandemque tyrannide omnibus exosus, Romae triginta vulneribus a Cassio Cherea et complicibus confossus est. *SENECA de Constantia Sap. c. 18: C. Caesar, inter cetera vitia, quibus abundabat, contumeliosus mirabiliter ferebatur omnibus aliqua nota feriendis, ipse materia risus benignissima. Tanta illi palloris insaniam testantis foeditas erat, tanta oculorum sub fronte anili latentium torvitas, tanta capitis destituti et emendicatis capillis adspersi deformitas: adjice obsessam setis cervicem, et exilitatem crurum et enor-*

mitatem pedum. Hinc non immerito *PHILO* apud Eusebium *Hist. Eccles. lib. II c. 6* *περὶ τὸ ἥθος ἀνωμαλίαν πρὸς ἅπαντας* in eo culpat, ejusque vitia libere perstringit in libro *de Legatione ad Cajum*. Ceterum *PLINIVS lib. XI c. 37* rigentes ei oculos fuisse commemorat, vel concavos habuit cum temporibus excavatis in lata fronte. *Mentum* projectum crudelitatis peracerbae; *vultum compositum*, vitiorum mente agitatorum; trucem in intuentes *adfectum*, demenciae; *calvitium* denique, luxuriae indices, in eo agnoscit *SPONIVS p. 368*.

CXXXVIII. I V N I A C L A V D I A.

M. Silani filia, quae et Claudilla nuncupatur, Cajo adhuc privato nupsit, nuptiis Antii a Tiberio celebratis: mox impraegnata, ex partu fatis concepit. *TACITVS Annal. lib. XII c. 20.* *SVETON. c. 12.* *Dio lib. LVIII.*

CL. I V L I A O R E S T I L L A.

Dio lib. LVIII Corneliam Orestinam nominat, quam C. Calpurnio Pisoni desponsatam, Cajus ex ipsis nuptiis, quibus intererat, ad se in palatium deduci imperavit, et postero die edixit, matrimonium sibi repertum exemplo Romuli et Augusti. Eandem ante exitum secundi mensis repudiatam, biennio post ad Pisonem relegavit, quod repetisse usum prioris mariti tempore medio videbatur. *SVETON. c. 26.*

CLI. L O L L I A P A V L I N A.

Ex M. Lollio consulari et sorore L. Volusii nata, in matrimonio erat C. Memmii Reguli, quando C. Caesar eam appetebat, quod aviam ejus quondam fuisse pulcherrimam inaudivisset. Itaque evocatam ex provincia, ubi cum marito erat, sibi conjugem a Memmio marito, quasi filia ipsius esset, desponsari, dotem dici, et ad novum maritum perducere voluit, ut omnia acta legitime viderentur. Pompam nuptialem *PLINIVS* describit *lib. VIII c. 35*: *Lolliam Paulinam, quae fuit Caji principis matrona, ne serio quidem ac solenni caeremoniarum aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium coena, vidi smaragdīs margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, manibus, digitisque: quae summa quadringenties HS. colligebat.* Addit: *Nec dona prodigi principis fuerant, sed avitae opes, provinciarum scilicet spoliis partae.* Hujus quum satietas eum cepisset, paulo post iterum exturbavit ut sterilem. Cajo extincto, de matrimonio Claudii certabat cum Agrippina, Callisto liberto interveniente. Quum non obtinuisset, Agrippina crimina confingens, quod magos interrogasset super nuptiis imperatoris, eam perdit, ut, publi-

publicatis bonis, Italia ejiceretur, et non nisi quinquagies sestertium ex opibus immensis exsuli relinqueretur. Tandem a tribuno ad mortem adigitur. At Nero defunctae posthac cineres Romam adferri iussit, mandavitque, ut sepulchrum exstrueretur. *TACITVS* et auctores reliqui.

CLII. MILONIA CAESONIA.

Pomponii Orfiti et Vestiliae filia, octavo mense nata, ut scribit *PLINIVS lib. VII c. 51*, neque facie insigni, neque aetate integra erat, sed luxuriae et lasciviae perditae. Trium filiorum matrem factam ex alio marito, adulterio sibi cognitam duxit Cajus, ut tricesima die pater ex ea fieret; atque Drusillam enixa est. Eam et ardentius et constantius amavit Cajus, ut saepe chlamyde peltaque et galea ornatam, et juxta adequitantem, militibus ostenderit, amicis vero etiam nudam. *SVETONIVS c. 25. DIO lib. LVIII. Meminit ejus PERSIVS Sat. VI v. 45*, ubi Caji triumphum de Gallis emtitium exagitat:

*Ac jam postibus arma,
jam chlamydes regum, jam lutea gausapa captis,
essedaque, ingentesque locat Caesonia rhenos.*

Ob philtum Cajo propinatum redarguit *IVVENALIS Sat. VI v. 615*:

*Tamen hoc tolerabile, si non
et furere incipias, ut avunculus ille Neronis,
cui totam tremuli frontem Caesonia pulli
infudit.*

Post Caji necem a Lupo juxta mariti cadaver occisa est, quoniam ejus crudelitatem foverit. *IOSEPHVS Antiquit. Jud. lib. XVIII c. 2* eam doluisse refert, quod conjugem dicto audientem non habuerit, quamvis toties eum submonuisse. Quae verba a quibusdam ita sunt accepta, quasi consuluerit imperatori, ut humanitate et prudentia in rebus gerendis uteretur, et civium animos, saevitia a se abalienatos, sibi aliquo beneficio reconciliaret. Ejus e marmore effigies hodieum Romae conspicitur in Capitolio, unde suis operibus inseruit *SANDRARTIVS P. II sect. 2 p. 39*.

CLIII. IVLIA DRVSILLA.

Caesoniae filiam infantem per omnium dearum templa circumferens, Minervae gremio imposuit, alendamque ei et instituentem commendavit Cajus pater. Nec ullo firmiore indicio sui seminis esse credebat, quam feritatis, quae illi quoque tanta jam tunc erat, ut infestis digitis ora et oculos simul ludentium infantium incesset. Ea mortem patris deplorans, parieti illisa periit una cum parentibus. *SVETONIVS cap. 25 et ult.*

CLIII.

CLIII. TIBERIVS CLAVDIVS DRVSVS.

Ornat dactyliothecae Ebermayerianae frontispicium sarda elegantissima, cum Claudii capite eximia arte elaborato et exciso: quod proinde ea, qua lapis est, magnitudine in aes pariter incidendum et hic inferendum duximus.

Claudius, Druso et Antonia editus Lugduni Kal. Augusti A. V. C. DCCXLIII, infans parente orbatus poculum accepit, ut animo et corpore hebetato ulli neque publico neque privato muneri habilis existimaretur, matri aviaeque Liviae et omnibus pro despectissimo habitus. Literas tamen, T. Livio hortante, ita excoluit, ut quaedam scripserit. Annum agens quinquagesimum, ad imperium e latebris extractus est a praetorianis. Mira varietate animi fuit; principio imperii praeclara edidit facinora; mox in pejus ruit; modo circumspectus et sagax, modo inconsultus et praeceps, nonnunquam frivolus amentique similis, libertis uxoribusque devinctus, non principem se, sed ministrum egit, maxima cum populi detestatione. *Prolixo, nec exili erat corpore, specie canitiaeque pulchra, opimis cervicibus: risus indecens, ira turpior, spumantibus labiis, humentibus naribus: praeterea linguae titubantia, caputque cum semper, tum in quantulocunque actu vel maxime tremulum: saevus et sanguinarius, timidus ac diffidens, iracundus, ludendi, cibi vinique appetentissimus.* SEXTONIUS in vita c. 31. DIO lib. LX ab init. PLINIUS lib. XI c. 37: Claudio Caesari oculi erant ab angulis candore carnosio, sanguineis venis subinde suffusi. SENECA in Apocolynth. Nuntiatur Iovi, venisse quendam bonae staturae, bene canum, nescio quid illum minari: allidue enim caput movere, pedem dextrum trahere; ubi vocem quoque ei raucam, confusam et implicatam fuisse, sono perturbato, dicitur, quam et Silenus apud IULIANVM exagitat, recitato principio comediae.

moediae Aristophanis, quae *Equites* inscribitur. Boleto medicato ab Agrippina accepto, mortem oppetiit III Idus Octobr. cum vixisset annos LXIII, menses II, dies XIII, uti *CASAVBONVS* calculum accurate ponit, et regnasset annos XIII, menses VIII, dies XX. Nero caelo eum dicavit, ut ait *PLINIUS in Panegy.* quae ejus apothecosis videre est apud celeberrimum *MONTFAUCON T. V. Part. I. lib. IIII c. II.* De boleto *IVVENALIS Sat. VI v. 620:*

*Minus ergo nocens erit Agrippinae
boletus: siquidem unius praecordia pressit
ille senis, tremulumque caput descendere jussit
in caelum, et longa manantia labra saliva.*

CLV. AEMILIA LEPIDA.

Fallunt, qui Manii Lepidi, cujus moderationem, sapientiam ac nobilitatem praedicat *TACITVS Ann. lib. IIII c. 20,* et *lib. VI c. 27,* filiam perhibent. Fuit enim L. Aemilio Paulo, Censoris filio, ex Iulia Augusti nepte genita. *SVETONIUS in Augusto c. 64,* et *in Tib. Claudio c. 26.* Ea Claudium admodum adolescentem sponsum habuit, ab eoque adhuc virgo repudiata est, quod parentes ejus Augustum offenderant, et pater quidem inita conjuratione, mater foedissimis flagitiis, ob quae in exilium ire iussa est. Aemilia crebris criminibus maritum insecuta, quanquam intestabilis, tamen impunita agebat, dum superfuit pater Lepidus; post a delatoribus corripitur, ob servum adulterum: nec dubitabatur de flagitio; ergo omissa defensione, finem vitae sibi ipsa posuit. *TACITVS Annal. lib. VI cap. 40.*

CLVI. LIVIA MEDVLLINA.

Cui et Camillae cognomen erat, e genere antiquo dictatoris Camilli. Eam Claudius praetextatus sibi junxit, et ipso die, qui erat nuptiis destinatus, ex valetudine amisit. *SVETONIUS c. 26.*

CLVII. PLAVTIA VRGVLANILLA.

VRGVLANILLAE nomen Plautiae vindicant veteres libri, quos *LAEVINVS TORRENTIVS,* Praesulum doctissimus, consuluit, non *HERCVLANILLAE.* Pater triumphalis erat, forte M. Plautius, M. F. A. N. Silvanus, Cos. VII vir epulorum, cui Senatus triumphalia ornamenta decrevit ob res in Illyrico bene gestas, ut est in lapide. Tertia haec Claudii adhuc privati conjux facta, Drusum ei et Claudiam peperit. Sed Claudius tum ob libidinum probra, quippe ex Botere in utero gestare erat deprehensa, tum ob homicidii suspicionem, ab ea divertit.

M

CLVIII

CLVIII. C L A V D I A.

Vrgulanillae filia, quam Claudius, quasi ex Botere conceptam, exponi ad matris januam, et nudam iussit abjici, quamvis quintum mensem ante, quam a matre divortisset, nata esset, aliquae coepta. *SVE TON. c. 26. 27.*

CLVIII. A E L I A P A E T I N A.

Ex Tuberorum familia, *TACITO Annal. lib. XII c. 1*, consulari patre orta, *SVE TONIO* dicitur, qui locus *P. MERVLAE Comment. ad Ennium p. 508* inauspicato suspectus est, non patre, sed avo consulari, Q. Aelio Tubero, qui cum Paulo Fabio Maximo, A. V. 742 Cos. fuerit, natam esse existimans. *Nam tempore Claudii, ait, vel paullo ante ejusdem principatum, nullus in Fastis reperitur Aelius Paetus,* (ex Tuberorum scilicet familia; nam ex Lamiarum stirpe A. V. 755 consul fuit L. Aelius L. F. Lamia, et anno sequenti ex Paetorum Catorum prosapia Sex. Aelius Q. F. Catus,) *cujus filiam Claudius duceret uxorem, nisi ex suspectis fuerit, cujus apud scriptores mentio intercidit.* Hae rationes me non movent, quominus illum ipsum Q. Aelium Tuberonem patrem Paetinae fuisse asseram. Temporis enim ratio hoc omnino suadet, ut credam, siquidem Claudius proximo post Tuberonis consulatum anno; Paetina vero patre consulari nata est, adeoque Claudio aetate vel aequalis vel paullo minor. Hunc enim sensum Suetonii verba admittunt, imo postulant, ut non tam dignitatem patris, quam tempus generationis nataeque filiae intelligamus, indicantia, Paetinam patre jam sene et consulari, in cunis vaguisse. Nupsit Claudio nondum imperatori, qui cum ea ex levibus offensis divortium fecit, postquam ex eandem Antoniam sustulerat. Equidem, Messalina occisa, Narcissus libertus reducere illam in Claudii thorum studuit; sed victa ab Agrippina, repulsam passa est. *AENEAS VICVS* annotat, hanc a *IOSEPHO lib. XX Antiquit. Iud.* falso Petroniam nominari.

CLX. A N T O N I A.

Filia natu maxima Claudii Aeliaeque Paetinae, Cn. Pompejo Magno, qui ex Magno illo Pompejo originem ducebat, dein Fausto Sullae, quem *TACITVS Annal. lib. XIII c. 23* Cornelium Sullam appellat, desponsata, Neronis nuptias recusavit, qui eandem post mortem Poppaeae sibi concupiverat. Id quod illi necem attulit, quasi res novas moliretur. *SVE TONIUS in Neron. c. 35.* Fuere omnino, qui conjurationis in Neronem fuisse consciam, allectam Pisonis illecebris et cupidine dominandi, perhibent: attamen historicus *Annal. lib. XV c. 53* eam absolvit. Dubium est, utrum haec facies aviae sit, an neptis? *ALB. RVBENIUS in Commentario numorum Crojanorum tab. XVIII,* Claudii Aug. matrem, (de qua diximus *n. 141.*) agnoscit.

At

At *AENEAS VICVS* filiae Claudiae adjudicat, tum quod pater Augustae illi nomen concessit; tum quod vultus ab eo, qui senioris haud dubie esse noscitur, discrepat; et denique quod similis est un trium capitum, quae sunt in cornucopiae numismatis sculptae imagines Antoniae, Octaviae, Britannici, Claudii liberorum. Videant acutiores: nobis haec indicasse sufficiat.

CLXI. VALERIA MESSALINA.

Valerii Barbatii Messalae et Domitiae Lepidae filia, *TACITVS lib. XII c. 64*. Claudio consobрино suo Britannicum et Octaviam edidit. Sexus sequioris propudium, supra quam omnes feminae vitiosissima, libidine nefanda, saevitia, avaritia infamis, virtute omni prorsus vacua, cuius scelera tangunt, praeter alios, *PLINIVS Hist. Nat. lib. X c. 63*, et *IUVENALIS Sat. VI* multis versibus. Tandem quum super cetera flagitia, vivo marito, nupisset C. Silio, dote inter auspices consignata, tribunus a Claudio missus eam ictu transfixit. *TACITVS lib. XI c. 26* ad finem libri.

CLXII. L. CLAVDIVS NERO BRITANNICVS.

Claudio natus est vigesimo die postea, quam imperator fuit appellatus. Germanicus initio nominatus, mox Britannici cognomen, uti *EUSEBIVS* auctor est in *Chronicis*, tulit a victoria patris Britannica, quam ille quarto imperii anno reportavit. Agrippinae artibus imperio excidit, quando ea effecit, ut Nero, a Claudio adoptatus, in regni successione ipsi praeferretur; Nero autem dato veneno, eo quod populi favore multum valeret, vita cum privavit, cum quartum decimum aetatis annum explevisset. *SVETONIUS* in *Nerone*, *TACITVS lib. XII c. 10 – 17*. *DIO*, *OROSIUS*, alii.

CLXIII. IVLIA AGRIPPINA.

Sexta Claudii uxor, Germanici et Agrippinae filia, in Germania apud Vbios, ut creditur, nata, in quorum urbem, Claudii conjux facta, coloniam deduxit, ab ejus nomine hodiernum *Colonia Agrippinae* dictam. Primum ejus matrimonium fuit cum Pasieno Crispo; postea Cn. Domitio Ahenobarbo data est, ex quo mater facta Domitii Neronis. Ahenobarbo demortuo, Ser. Galbae matrimonium tentavit, eodemque tempore in Caji fratris amplexus venit, a quo catamitis concessa, mox conjurationis Aemilii Lepidi conscia, in Pontias insulas relegata, Lepidique ossa in gremio secum asportare iussa est. Post ea a Claudio revocata, ut, Messalina interfecta, a suo hoc patruo thori socia prae Lollia Paulina, Aeliaque Paetina, assumeretur, obtinuit, lege prius in senatu rogata, ut ma-

M 2

trmonia

trmonia patruorum et neptium legitima judicarentur. Hinc viam struxit filio Neroni ad imperium variis artibus, nec alia de causa maritum boleto venenato sustulit. Nero autem haud diu post in Antoniae aviae domum dimisit, insidiis aliquoties tentavit, tandemque Antii in villa sua, missis percussoribus, occidit. Mulier iracunda, contumax, ferox, minax, trux, superba, avara, minime tolerabilis, astuta, invidiosa, crudelis, odiosa, scelerumque magistra, unica fuit ad Plinii usque tempora, quae filia, soror, conjux et mater Imperatorum fieret; post eam eadem felicitate gavisæ est Fausta, Constantini conjux, Maximiani Herculei filia, uti *A. MORELLVS* in *Specimine* p. 53 annotavit. Ex Tacito, Suetonio, Dione, Plutarcho et reliquis, vitam ejus prolixè descripsit *AENEAS VICVS*.

Vultu plane diverso, sub icone Cybeles, est in numo *P. SEGVINI* cap. 2 p. 52.

CLXIII. CLXV. N E R O.

Cn. Domitii Ahenobarbi F. et Agrippinae, a Claudio adoptatus undecimo aetatis anno, togam virilem sumit annum agens quartum decimum. Concessum quoque illi est, ut anno vigesimo consulatum gereret, interim Cos. designatus proconsulare imperium extra urbem haberet. Hinc XVII annos natus, ad imperium evectus, quo melior fuerat princeps primo quadriennio, tanto pejor postea existit. *JUVENALIS* Sat. VIII v. 211:

*Libera si dentur populo suffragia, quis tam
perditus, ut dubitet Senecam praeferre Neroni,
cujus supplicio non debuit una parari
simia, nec serpens unus, nec culeus unus?*

Vbi vetus Scholiastes: *A Nerone mater occisa est, et amita, et uxor, et Antoni Claudii illa* (leg. *Antonia Claudilla*, de qua n. 160 dictum est,) quae illi pro harum morte nubere noluit. Sed apertius dixit, quia et matrem occiderit, et uxorem Octaviam, eandemque sororem adoptivam, et Britannicum, fratrem adoptivum, filium Claudii, peremit. Quae postrema verba non satis diligenter inspexit *MANCINELLVS*, cum scriberet: *Britannicum fratrem, et adoptivum filium Claudium parricidio sustulit*: Claudium enim Neronis filium adoptivum, veteres ignorant. Sustulit autem privignum Rufinum Crispinum, Poppaea natum, impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus et imperia ludere, eumque mari mergendum, dum piscaretur, servis demandavit. Haec obiter. Tandem Nero ob scelerum immanitatem a Senatu hostis judicatus, indeque ad necem quaesitus a tribunis, ipse jugulo adegit pugionem, anno aetatis XXXII, imperii XIII. *TACITVS* Hist. lib. II cap. 9 oculis, comaque et torvitate vultus insignem depingit. *SUETONIUS* cap. 51:

cap. 51: *Statura fuit paene iusta, corpore maculoso et foedo, sufflavo capillo, vultu pulchro magis quam venusto, oculis caesiis et hebetioribus, cervice obesa, ventre projecto, gracilimis cruribus, valetudine prospera: quae signa porco similitimum et effeminatum indicare, iudicat Cl. SPONIVS dans les Recherches Curieuses d'Antiquité, diss. 24 p. 370. Apollo apud SENECA de Morte Cl. Caesaris, de Nerone juniore:*

*Ille mihi similis vultu, similisque decore,
nec cantu, nec voce minor. - - -*

*Talis Caesar adest, talis jam Roma Neronem
adspiciet, flagrat nitidus, fulgore remisso,
vultus, et effuso cervix formosa capillo.*

CLXVI. CLXVII. A N T O N I A.

Major M. Antonii III viri et Octaviae, sororis Augusti, filia, ex L. Domitio Ahenobarbo, de quo SVETONIUS in Ner. c. 4. 5. Cn. Domitium, Neronis patrem, Lepidam item atque Domitiam peperit; quarum haec, Pasiæ Crispi uxor, venenum hausit jussu Neronis; illa cum Ser. Galba Imp. conjuncta, aetatem egit.

Imaginum alteri similis est apud SANDRARTIUM T. II Sect. 3 pag. 65 ex numo; alteri apud Aeneam Vicum ex Fulvio Vrsino.

CLXVIII. O C T A V I A.

Claudii et Messalinae filia, L. Iunio Silano jam desponsa, a patre alteri in adoptionem datur, ut fratris Neronis nuptiis honeste conjungi videretur. Femina fuit spectatae probitatis, quo eam elogio cohonestat TACITVS lib. XIII c. 12. Chorus apud SENECA in Octavia v. 285:

*Sancta quid illi
prodest pietas, divusque pater?
quid virginitas, castusque pudor?*

Ob morum itaque dissimilitudinem displicebat Neroni, ut sterilitatem caussatus, in Campaniam ejiceret; revocatam inde populus ingenti plausu excepit, dejectis Poppaeae statuis; quae res illi, sub adulterii praetextu, exilium et necem attulit vicesimo aetatis anno. SVETONIUS cap. 35. Nam in insulam Pandatariam relegata, paucis interjectis diebus mori iubetur. Restrigitur vinculis, venaeque ejus per omnes artus exsolvuntur: et quia pressus pavore sanguis tardius labebatur, praefervidi balnei vapore enecatur. Additurque atrocior saevitia, quod caput amputatum, latumque in urbem, Poppaea vidit. TACITVS lib. XIII c. 60. 64. Dio lib. LVIII.

Ornatus capitis, quo capillorum plexus auri circumponitur, velut Iovi Ammoni cornua, non talis esse videtur, qualis matrona-

rum fuisse Neronis tempore memoratur. Octaviae certe numi, quorum antiquitatem nemo habet ambiguam, iique tum Graeci tum Latini, apud *TRISTANVM, FRANCISC. ANGELONVM in Historia Augusta p. 42 n. 14*, et alios, diversum plane ornatum praeferunt: ut adeo nesciam, cur dubiam Fulvii Vrsini et Aeneae Vici potius, quam monumentorum, a praestantissimis quibusque antiquitatum investigatoribus unice probatorum, fidem, tum hic tum alibi, artifex sequi maluerit.

CLXVIII. CLXX. S A B I N A P O P P A E A.

Titi Ollii, quem amicitia Sejani pervertit, Sabinaeque Poppaeae, scelestissimae feminae, filia, Sabini Poppaei, a quo nomen sumsit, neptis,

*forma eminens, opibus superba,
victa cui cedat Venus,
Iovisque conjux, et ferox armis dea.*

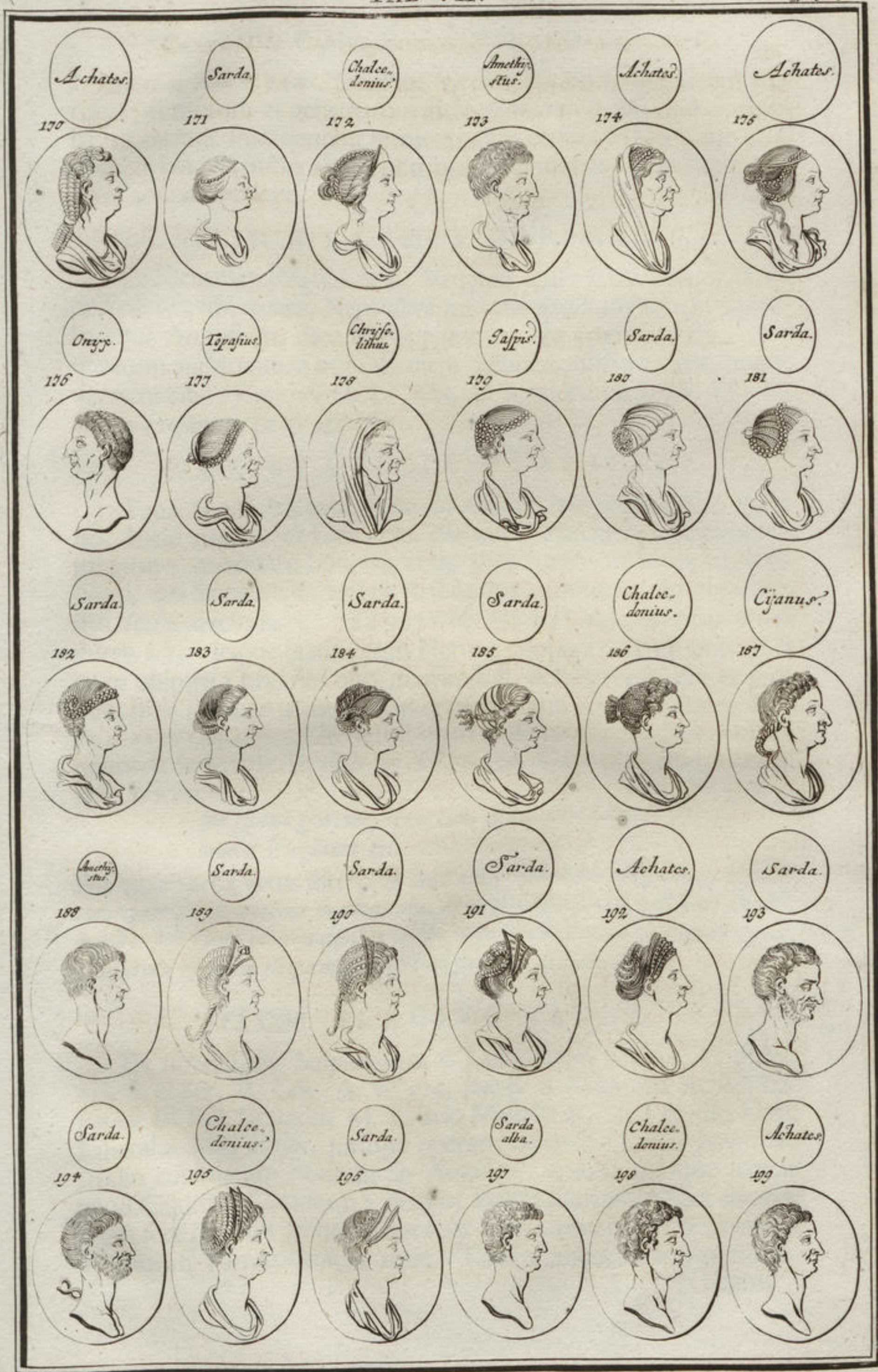
SENECA in Octav. v. 199 et 545. In manum convenerat Rufo Crispino, equiti Romano, quem filio parentem fecit. Abductam Othoni amico in custodiam dedit Nero; sed is per adulterium cognitam sibi eam habere maluit, uti testantur *SVETONIUS in vita Othonis cap. 3*, et *TACITVS Hist. lib. III c. 13*, qui principale scortum vocat. Denique Nero connubio sibi Poppaeam conjunxit. Huic mulieri cuncta alia fuere, praeter honestum animum. Sermo comis, nec absurdum ingenium; modestiam praefere, et lascivia uti, rarus in publicum egressus, idque velata parte oris. Idem *lib. XIII c. 45. 46.* Candorem cuti lacte asinino custodiebat, eaque de causa quingentarum asinarum gregem secum habebat, et in balneis totum corpus illarum lacte macerabat; quam mollitiem et *IUVENALIS Sat. VI v. 462 et 469* false exagitat. Vid. *PLINIVS lib. XI c. 41*, et *lib. XXVIII c. 12.* Capillos habebat flavi coloris, quos Nero quodam carmine *succina* appellavit. Idem *lib. XXXVII cap. 3.* Mortem obiit ex calcis ictu, quo gravidam maritus iracundus petiverat.

Haec nitorem capitis tanto studio curabat, ut, quum aliquando se non satis bona forma in speculo cerneret, mori prius quam senescere optaverit. *PATINVS p. 123.* Capilli itaque in numis mirum in modum dispositi et cincinnati supra ceteras principes: quos ita flexos *MARTIALIS annulum* vocat *lib. II epigr. 66.* Vbi enim

*Vnus de toto peccaverat orbe comarum
annulus, incerta non bene fixus acu,*
ornatrices statim puniebantur.

*Altior hic quare cincinnus? Taurea punit
Continuo flexi crimen facinusque capilli.*

I V V E-

IVVENALIS ibid. v. 492. Si adhuc viveret Poppaea, metuerem plerisque numorum et gemmarum fictoribus, ne et ipsi taurea vapularent, quando succulentam nimis et obesa cervice se, filiamque quadrimestrem, ut iustae aetatis pluriumque annorum viraginem, effictam animadverteret.

CLXXI. CLAVDIA POPPAEA.

C. Memmio Regulo et L. Virginio Rufo Coss. filiam, Antii ex Poppaea sibi natam, Nero ultra mortale gaudium accepit, appellavitque Augustam, dato et Poppaeae eodem cognomento. Sed quartum aut quintum intra mensem defunctae infanti, divae honor decretus est. *TACITVS lib. XV c. 23,* et apud eundem *lib. XVI c. 6* *divinam infantem* pater appellat.

CLXXII. STATILIA MESSALINA.

Tauri Statilii, bis consulis ac triumphalis, abneptis, Attico Vestino, haud nescio, et Caesarem esse inter adulteros, matrimonio jungitur; quod viro bono mortem properavit, ut in ipsum Cos. Nero, qui Statiliam deperibat, tribunum immitteret, et medicum, qui venas abscinderet. *TACITVS lib. XV c. 68. 69.* *SVETONIVS in Neron. c. 35.* Itaque Statilia cum Nerone conjugii pactum init; post cuius obitum Otho sibi eam matrimonio destinaverat, qui et moriens huic feminae reliquias suas et memoriam commendavit. *SVETONIVS in Oth. c. 10.* Literis imbutam fuisse principem, satis constat; quamvis Satyricus Aquinas *Sat. VI v. 434* *δοκίμοφλον* ejus perstringere videatur:

*Ille tamen gravior, quae cum discumbere coepit,
laudat Virgilium etc.*

Ad quae verba vetus interpres annotat: *Statiliam Messalinam insectatur, quae, post quatuor matrimonia, diverso exitu soluta, postremo Neroni nupsit: post quem interemtum, et opibus et forma et ingenio plurimum vixit. Consectata est usum eloquentiae usque ad studium declamandi.*

CLXXIII. SERGIVS GALBA.

Ex nobilissimis Sulpiciorum et Lutationum familiis, C. Sulpicio, S. F. Ser. N. Cos. A. V. 775, patre, et Mummia Achaja natus est IX Kal. Ianuariis, M. Valerio Messalla et Cn. Lentulo Coss. Liberales artes attigit, iurique operam navavit. Liviae Augustae studio consulatum obtinuit ab Augusto. Gratia quoque floruit apud Cajum et Claudium: dein in secessu plurimum vixit ad medium fere Neronis principatum: ex quo tempore per octo annos Hispaniam Tarraconensem rexit. Tum a militibus Imperator salutatus

lutatus Romam petiit, saevitiae simul atque avaritiae fama laborans, omnes, qui ubique erant, exacerbavit, tandemque ab equitibus ad lacum Curtii trucidatus est, mense imperii septimo, anno aetatis LXXIII, post Christum N. LXVIII, die XV Ianuarii, uti *ANTON. PAGI* in *Prolegom. ad dissert. Hypaticam n. 19* perspicue tradit. Add. *SCALIGER lib. V de Emend. temp.* et *PETAVIUS ad Epiphanium p. 385*. Statura fuit iusta, capite praecalvo, oculis caeruleis, adunco naso, manibus pedibusque articulari morbo distortissimis, ut neque calceum perpeti, neque libellos evolvere aut tenere omnino valeret. Ex facie musculosa frontisque rugis, praeter quas et calvitiam Mithridates Ponticus ei exprobrabat, hominem robustum et severum, porro ex calvitie, luxui deditum fuisse, Taciti et reliquorum suffragio, arguit *SPONIVS*; qui et nasum vere aquilinum observare jubet, itemque frontem altiore, liberalitatis indicium: nam ob exactiones in Gallia et Hispania, itemque quod profusiones Neronis repeteret etiam ab iis, qui a prodigis munerum comparassent quidquam vel accepissent, quamvis male audiret tum apud milites, tum apud ceteros; beneficia tamen civibus multa concessit, ut sordidae avaritiae invidiam a se amoliretur, et moderationis de se opinionem concitaret, suosque sibi devinctos haberet. *PLVTARCHVS* et reliqui.

CLXXIII. M V M M I A A C H A I A.

Neptis Q. Catuli Capitolini, Lucii Mummii, cognomento Achaici, proneptis, cuius originem Serg. Galba filius ad Pasiphaën Minois referebat. Maritum habuit C. Sulpitium Galbam, et ex eo Caïum, de quo *TACITVS lib. VI c. 40*, atque Sergium Galbam imperatorem genuit. *SVETONIUS c. 2. 3*.

CLXXV. L E P I D A.

Galbae uxor fuit, qua duobusque ex ea filiis amissis, vitam Sergius vixit coelibem, neque sollicitari ulla amplius conditione potuit, ne Agrippinae quidem, quae morte Domitii viduata, Galbam maritum adhuc, omnibus sollicitaverat modis, correpta ideo iurgio in conventu matronarum, et manu pulsata a matre Lepidae. Lepidam Antoniae maioris, Domitii Ahenobarbi filiam, et Cn. Domitii, Agrippinae mariti, sororem esse, non admodum fere ambigitur, utut *TORRENTIVS ad Suetonii Neron. c. 5, et Galb. c. 5*, temporum rationem obstare crediderit, cum *AENEAS VICO* interpretatus *SVETONII* verba, quasi is dixisset, Agrippinam jam Augustam, sublata Lepida, Galbae vidui nuptias iterum appetivisse, cum viduata morte Domitii jam olim illius amores sollicitasset. At hoc non dicere Suetonius videtur, sed illud tantum, Galbam accepta Lepidae condi-

conditione adduci ad aliam non potuisse: id vero Agrippinam tentasse, ut, Lepida ex domo Galbae exturbata, ipsa introiret. Hinc et causae muliebres, quibus Agrippina perdidisse Lepidam, memoratur *TACITO lib. XII c. 64*, quod parem sibi claritudinem credebat, jam apertius constant, quae fuerint. Conjugis quoque mors fortasse causa esse potuit, ut in secessu plurimum viveret Galba, Claudio adhuc imperante. *SVETONIUS c. 8*. Quando praeterea idem, *Galbam*, ait, *nullo gradu contigisse Caesarum domum*; id intelligendum est de consanguinitate; *affinitatis enim gradus non dantur, l. 4 §. 5 π de grad. et affin.* Scripserat autem Suetonius, *progeniem Caesarum in Nerone defecisse*. Habuerit itaque in matrimonio Lepidam, Octaviae Augusti sororis neptem; attigerit etiam genere Liviam, auctore *PLUTARCHO*; Caesarem tamen ideo consanguinitate non contigit, quia utrobique affinitatis tantum vinculum, idque satis laxum, intercessit. Si quae disputavimus, ita se habeant, probae conjugis nomen non meruit Lepida, utpote quae Agrippinae fuerit simillima. Vtriusque mores describit *TACITVS*: *Nec forma, aetas, opes, multum distabant; et utraque impudica, infamis, violenta, haud minus vitiis aemulabantur, quam si qua ex fortuna prospera acceperant.*

CLXXVI. O T H O.

M. Salvius Otho, L. Othonis et Albiae Terentiae filius, familia nobili ex Etruriae oppido Ferentino, a prima adolescentia prodigus et procax, Nerone interfecto, Galbae primus se junxit, spemque simul imperii concepit, fretus Galbae solitudine: speraverat enim fore, ut a Galba adoptaretur. Vt Pisonem sibi praelatum vidit, militum animos sibi conciliavit, atque res novas moliens, herumque suum obtruncans, Imperator est salutatus A. C. 69. Cum Vitellio aemulo ter conflavit feliciter mediocribus praeliis; dein ad Bedriacum fraude superatus, civiliaque bella detestatus, pugione se trajecit, XXXVIII aetatis anno, et XCV imperii die, quam *ANTONIUS PAGI l. cit. XVI Aprilis* numerat. Quam confusa hic sint omnia, ex *CASAVBONO*, *TORRENTIO* et *IOS. SCALIGERO* ad Suetonii *Othon. c. II.* recognoscere licet. Neronem, in cuius se amicitiam morum similitudine insinuaverat, vultu referre credebatur; unde populi acclamatio: *Othoni Neroni*; pinguitudine tamen minus laborabat, homo femina mollior, qui cutem curabat et capillos, suaviter fragrantibus odoribus perfusus, etiam in plantis pedum, quod Neroni monstrasse ferebatur. *PLINIUS lib. XIII c. 3.* Galericulum capiti propter raritatem capillorum adaptavit, itaque annexuit, ut nemo dignosceret. Dignosci tamen in numis ejus aureis et argenteis, non item aereis, qui vel in Aegypto vel in Syria sunt percussi

N omnes,

omnes, *SPONIVS* asserit. Quin et faciem quotidie rasitare, ac pane madido linere consuevit, idque instituit a prima lanugine, ne barbatus unquam esset. *SVETONIVS. PLVTARCHVS*, alii. *IUVENALIS Sat. II v. 99*:

Ille tenet speculum, pathici gestamen Othonis.

Mirantur itaque eruditi, qui sub imperii auspicia tantam ingenii bonitatem morumque probitatem prae se ferre potuerit; nisi populi gratiam aucupandi causa probum se simulaverit. *MARTIALIS lib. VI epigr. 32*:

*Cum dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
forsitan et posset vincere mollis Otho,
damnavit multo staturum sanguine Martem,
et fodit certa pectora nuda manu.*

*Sit Cato, dum vivit, sane vel Caesare major:
dum moritur, numquid maior Othone fuit?*

De galericulo, videndus omnino est *OTHO SPERLINGIVS ad Num. Tranquillinae p. 15. 16.*

CLXXVII. A L B I A T E R E N T I A.

Splendida femina, L. Salvii Othonis conjux, trium liberorum mater, L. Titiani, M. Othonis, et filiae, quam nondum nubilem Druso, Germanici filio, desponderat. *SVETON. in Galb. c. 1.* Si vera est *PATINI* politissimi conjectura, de qua non valde dubitandum, Aegyptios L. Othonis patris, qui proconsulatum Africae administraverat, memoriam per effigiem filii Canopique posteris conservare voluisse: nec probabilitati contrarium erit, dicere, eosdem turpi pariter adulatione, Terentiae matris memoriam vultumque celebrasse effigie Isidis, quae spectatur in numo Othonis aereo apud illustr. *SEGVINVVM p. 131*, a quo acceptum *PATINVS Numismatibus Imp. Rom. p. 136* addidit; sed hoc discrimine, ut flos, quem ibi gerit in capite, hic absit. Terentiam jam tum, cum imperium capefferet filius, praemortuam fuisse, colligo ex eo, quod Otho morti vicinus, fratrem fratrisque filium cohortatus, sororem item consolatus binos per codicillos, matris curam non habuerit. Quod ideo praeterire nolui; quia, quae apud *PLVTARCHVM p. 1074* leguntur: Προσ-αγόμενος δὲ τὸν ἀδελφίδου Κοκκήϊον, ἔτι μειράκιον ὄντα, θάρρειν παρεκάλει, καὶ μὴ δεδιέναι Οὐιτέλλιον, καὶ μητέρα, καὶ γενεάν καὶ γυναῖκα αὐτὸς, ὥσπερ οἰκείων κηδόμενος, διαφυλάττειν, ab interprete quodam male accepta, ita vertuntur: *Accersitum fratris filium Coccejum, adhuc adolescentem, ut auderet, neque timeret Vitellium, est hortatus, et ut matrem, et domum, et uxorem ipse tanquam proprios curans tueretur.* Imo vero Otho Vitellii matrem et uxorem, Romae subsistentes, cum ipse in Germania

nia

nia inferiore imperator consalutaretur, benigne habuit, ut idem *PLVTARCHVS* paullo ante dixerat. Otho autem, qui Vitellio generum se obtulit, et Messalinam Neronis matrimonio destinaverat, ut ait *SVETONIVS* c. 8 et 10, caelebs interiit.

CLXXVIII. SEXTILIA.

Vitellii Imp. mater, probatissima nec ignobilis femina, conjux L. Vitellii, qui ter consulatum gessit et censuram, duos filios, Aulum et Lucium, eodem ambos totoque anno consules vidit; maiori enim minor in sex menses succellit. Ei Aulus, quum ad legiones in Germaniam proficisceretur, unionem ex aure detraxit, ut ex oppignerato haberet itineris impensas. Quum appellatum Imperatorem inaudivisset, pro afflicto lamentata est, quod multa sibi ex eo filio mala imminere nuntiatum fuerat a genethliacis. Otho autem et Sextiliam, matrem Vitellii, et conjugem et liberos, Romae degentes, comiter habuit, ut suos. *PLVTARCHVS in vita Othonis* p. 1068. Vitellius Capitolium ingressus, matrem est complexus, et Augustae appellatione honoravit; ex SCto statuis ejus et numis inscriptum: MATRI AVG. MATRI SENATVS, MATRI PATRIAE. Ad primas filii sui epistolas, quibus Imperatorem Germanicum se ab exercitu salutatum nuntiabat, dixisse fertur, non Germanicum a se, sed Vitellium genitum. Nec ullis postea fortunae illecebris aut ambitu civitatis in gaudium evicta, domus suae tantum adversa sensit. *TACITVS Hist. lib. II c. 64. 89.* Tandem per vetus aetate periit seu inedia; aegrae enim ut cibus praeberetur, prohibuisse Vitellium, creditum est; seu veneno, quod taedio praesentium et metu imminentium, a filio impetravit. *SVETONIVS in Vitell. c. 3. 7. 14.*

CLXXVIII. PETRONIA.

Consularis viri filia, domum A. Vitellii mariti, qui tunc privatam vitam agebat, filio Petronio seu Petroniano auxit, quem captum altero oculo heredem instituit sub conditione, si de potestate patris exisset. Quare hic eum manu emisit, et mox insimulavit, quasi patris vitae insidias struxisset, tandemque vel interemit, vel filius venenum ex conscientia hausit. *SVETONIVS in Vitell. c. 6.* Postquam a Vitellio divorterat Petronia, eam Dolabella in matrimonium accepit. *TACITVS Hist. lib. II cap. 64.*

CLXXX. GALERIA FVNDANA.

Praetorio patre fata, Vitellio duos liberos edidit, feminam et marem, titubantia oris prope mutum et elinguem. Modesta, non

N 2

super-

superba, aut ullius acerbi consilii particeps fuit; cumque accusaretur Trachalus, quod Othonianis partibus studuisset, ipsa contra accusatores eum defendit. *Iidem.*

CLXXXI. VESPASIA POLLA.

Nursiae honesto genere orta, patrem habuit Vespasium Polionem, ter tribunum militum et praefectum castrorum. Fratrem quoque habuit senatorem praetoriae dignitatis. Splendorem familiae ac vetustatem indicabat locus, *Vespasia* dictus, in summo monte ad sextum milliarium a Nursia Spoletum euntibus. Ea T. Flavio Sabino nupta, duorum liberorum parentem fecit, Sabini maioris, qui ad praefecturam urbis adspiravit; et Vespasiani, qui ad principatum usque processit. *SUETONIUS.*

CLXXXII. FLAVIA DOMITILLA.

Flavio Liberali Ferentino, scriba quaestorio, genita, *erat Statilio Capellae, equiti Romano Sabratenfi, in deliciis,* seu concubina, ut verba *SUETONII* explicant nonnulli: vel eidem Statilio obses ex Africa delegatur pro grandi pecunia, qua pater illi nexus erat. Itaque Romam missa, Latinae conditionis liberta existimabatur; mox ingenua et civis Romana recuperatorio iudicio pronunciata, asserente patre. Hinc nupsit Flavio Vespasiano, eique tres filios peperit, Titum, Domitianum et Domitillam. Mortua est, marito nondum principe. Suetonio jungantur *VICTOR Epitom. n. 20. 23. et PATINVS p. 145.*

CLXXXIII. FLAVIA DOMITILLA.

Vespasiani filia in flore iuventutis obiit, patre adhuc privato. Ei a Tito fratre, ex Scto populiue Romani iussu, carpenti in pompa Circensi et Divae honor habitus est. Domitianus vero sacerdotium eidem instituit. Vetus marmor apud Gruterum et Onufr. Panvini: ASCONIA. C. F. AVGVRNA. SACERDOS DIVAE. DOMITILLAE. Diffitendum tamen non est, esse eruditorum nonnullos, qui credant, Domitianum hoc honore non sororem, sed matrem affecisse. Quicquid sit, *STATIVS* certe *Sylv. I* inter superos, qui caelum relinquentes, Domitiano oscula misceant, Domitillam sororem numerat, canens *v. 97:*

*Ibit in amplexus natus, fraterque paterque
et soror.*

De Flavia Domitilla, Flavii Clementis vel uxore, vel ex sorore filia, martyrium passa, praeter alios videndi sunt *LAEV. TORRENTIVS* et *IOS. SCALIGER* ad Suetonii *Domitian. c. 17.*

CLXXXIII.

CLXXXIII. A R R I C I D I A T E R T V L L A.

Romani equitis et praefecti cohortium praetorianarum filia, collocata in matrimonium Tito, post tribunatum militum foro operam danti. Sed nullam ex marito subolem concepit, brevique defuncta est. *Sveton. in Tito cap. 4.*

CLXXXV. M A R C I A.

Fulvia seu Fulvilla aut Furnilla, splendidi generis, a Tito adhuc privato adamata: sed cum qua is, sublata filia, divortium fecit. Exstat numus Graecus cum capite Fulviae, et titulo Augustae, apud *FRANC. ANGELONVM Hist. Aug. p. 76. 77*, quo is in Iuliae filiae gratiam ab ipso Tito fuisse decoratam auguratur, eidemque Marciae *GOLZII* numum, quem hic in *Thesauro* in finem rejecerat, cum simili inscriptione: ΦΟΥΛΒΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ, restituit.

CLXXXVI. I V L I A.

Ex Marcia et Tito procreata, virgo vixdum nubilis a patre oblata est Domitiano in matrimonium, qui devinctus Domitiae nuptiis, eam tum pertinacissime recusavit. Itaque alteri, Flavio puta Sabino, quem *PHILOSTRATVS de vita Apollonii lib. VII cap. 7* nominat, conjuncta, mox placere coepit patruo, adeo ut illam vitiaret, Tito adhuc vivente. Hinc patre ac viro, quem Domitianus interficiendum curaverat, orbatam ardentissime et palam dilexit: foetum, quem ex incestu conceperat, ut abigeret, coëgit; atque ita *vidua abortu periit*, uti testatur *PLINIVS lib. IIII epist. II. IUVENALIS Sat. II v. 32*:

*Cum tot abortivis foecundam Iulia vulvam
solveret, et patruo similes effunderet offas.*

PHILOSTRATVS, Domitiani cum Iulia nuptias commemorans, *TILLEMONTIO* in *vita Titi* vapulat. Augustae tamen nomen is tribuit, numos effigie ejus signari, ac mortuam inter sidera consecrari iussit. *MARTIALIS lib. VIIII epigr. 2*:

*Dum voce supplex, dumque ture placabit
matrona divae dulce Iuliae numen:
manebit altum Flaviae decus gentis.*

Conf. *GISE. CUPERVS in Apotheos. Hom. p. 229. 230.* Idem *Bilbilitanus lib. VI epigr. 13* in ejus statuam ita ludit:

*Quis te Phidiaco formatam, Iulia, caelo,
vel quis Palladiae non putet artis opus?
Candida non tacita respondet imagine Lygdos,
et placido fulget vivus in ore decor.*

*Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Vt Martis revocetur amor summique Tonantis,
a te Iuno petat ceston, et ipsa Venus.*

Iuliae hujus cineres et Domitiani, Phyllis, utriusque nutrix, post hujus necem commiscuit in templo Flaviae gentis. *Svetonius in Domit. cap. 17.* *Bern. Montfaucon Tom. III Tab. XXV,* ubi varios mulierum ornatus spectandos exhibet, vultum profert ex gemma, huic, quem vides, non prorsus dissimilem, et notat, sententiis variare antiquariae rei peritos, cui illa effigies sit tribuenda: alii dicunt Domitiam esse; alii Marcianam Trajani sororem; nonnulli Matidiam Marcianae filiam; pars major Iuliam, Titi filiam esse putant, cui opinioni et ipse paene adstipulatur.

CLXXXVII. DOMITIA LONGINA.

Domitio Corbulone, quem virum insignem Tacitus laudat pluries, fata, L. Aelio Lamiae Aemiliano nupsit; cui eam Domitianus abduxit, ipsumque interemit. In secundo mariti consulatu filium, in infantia mortuum, et deorum choro adjunctum, alteroque anno ab eodem consulatu filiam enixa est; dehinc Augusta salutata. *Conf. Angelonys p. 85, et Jos. Scaliger Not. in Eusebium.* Postea Paridis histrionis amore capta, ab Imperatore repudiatur, qui tamen, discidii impatiens, intra breve tempus eam reduxit, quasi efflagitante populo. Haec ea est Domitia, quae consuetudinem cum Tito habuisse, falso existimabatur, cui alias gloriari promptissimum erat in omnibus probris. Hujus denique et libertorum conspiratione Domitianus occisus est, quum ipsa vereretur, ne se interfici juberet. *Sveton. cap. 3. 14. Xiphilinus.* Illius imaginem et Cavinus politissima arte perfecit. *Vid. Claud. Molineti Museum S. Genovevæ p. 117 n. 50.*

CLXXXVIII. VLPIVS TRAIANVS.

Hispanus natione, a Nerva adoptatus, tum rerum ubique per orbem Romanum gestarum gloria, tum humanitatis ac moderationis laude insignis, fines imperii, quos priores tutaverant, late propagavit. Familiaris omnibus, nemini gravis, omnibus carus et acceptus, vivus optimi principis titulo ornatus. Parcae quamvis scientiae esset, moderateque eloquens; eruditissimos tamen dilexit. *Fiscum lienem* vocavit, quod eo crescente, artus reliqui tabescant. Ventris profluvio mortuus, in reditu ex Persia, apud Seleuciam sive Isauriae sive Ciliciae, aetatis anno LXIII, m. VIII, d. IIII, imperii anno XVIII, m. VI, d. XV. Caput clavae formam

mam et eminentias habens in parte tum anteriore tum posteriore admodum insignes, planum superne, frons ampla et collum carnosum, notae sunt hominis prudentis potius, fortis et constantis, quam vivacis et alacris. Oculi cavi, et vultus alias satis decorus, humanitatis notas referre videntur. *SPONIUS* et *OISELIUS* *Tab. IIII n. 6.* *CONSTANT. LANDVS* p. 93: *Imago Trajani rotundo paene ore existit, et quadrata persona, specie quidem jucunda, et amabili et decora, bonum virum prae se ferente, ut etiam placet Aristoteli lib. III Rhetor. et Corn. Celso lib. II c. 1 de Re Medica.*

CLXXXVIII. CLXXX. P L O T I N A.

VICTORI in *Epit. c. 66* Pompeja Plotina nuncupatur; sanctissima femina, *PLINIO* lib. *VIII epist. 28.* Trajano privato juncta, eandem virtutis laudem servavit Augusta, quam ante principatum erat sectata et consecuta. Talem enim se ingredi palatium dixit, qualem egredi optaret. Ejus elogium habet idem *PLINIUS* in *Panegy. c. 83.* Trajani ipsa cum Matidia reliquias detulit; culta dehinc ab Hadriano qui tum alios ei honores habuit, tum basilicam apud Nemausum opere mirabili exstruxit, et mortuam divis addidit. Elegantissima est Plotinae gemma, Achates bicolor, quam dedit *PH. BYONARROTI* *Observationum Histor. in numismata quaedam antiqua p. 24.* et *BOISSARDVS* statuam ejus profert.

CLXXXI. CLXXXII. M A R C I A N A.

Trajani soror, spectatae probitatis femina, maritum amisit, fratre necdum principe. Hinc in palatio cum Plotina vixit conjunctissime, a fratre et senatu Augustae cognomen obtinuit, et inter divas relata est post mortem, quam obiit, antequam Trajanus Trib. Pot. *XVIII* gereret, uti ex inscriptione arcus in portu Anconitano colligitur, apud *PATINVM* *Num. Imp. p. 177.* *PLINIUS* in *Paneg. c. 84.* laudes hujus feminae uberrime praedicat.

CLXXXIII. CLXXXIII. H A D R I A N V S.

Biduo ante obitum a Trajano A. V. 870. imperii successor est declaratus, Plotina operam dante. *EVTROPIUS* lib. *VIII cap. 3.* Erat autem Trajani consobrinus, vel consobrinae filius. A senatu absens confirmatur, cum Antiochiae esset. Bellum nullum movit, sed mota composuit. Peregrinationis perquam cupidus, ob narium haemorrhagiam tabe consumtus, Bais interiit. Annos vitae et imperii accurate exquirat *ANT. PAGI* in *Dissert. Hypaticae Part. I cap. 4.* *SPARTIANVS* in *vita*: *Statura fuit procerus, forma comptus, flexo ad pectinem capillo, promissa barba, quam primus Imperatorum nutrit,*

trivit, ut vulnera, quae in facie naturalia erant, tegeret, habitudine robusta. Animo varius et multiplex. *VICTOR* in epit. cap. 28. Ex corporis habitudine commoda, capite mediocri et fere acuto, itemque ex crinibus intortis, colligit eruditissimus *SPONIVS*, aptum fuisse ad scientias artesque liberales perdiscendas, quas et mirifice colebat, poësin cum primis, historiam, mathesin; neque in his se anteiri a quoquam aequo animo patiebatur; adeo gloriae erat cupidus, ut nihil se ignorare profiteretur, curiosissimus etiam divinationum et sacrorum magicorum cultor. Vnde *ATHENAEVS* lib. VIII cap. 16 vocat παντ' ἀριστον καὶ μουσικώτατον βασιλέα. Praeterea comoediae, venationi, amoribusque erat deditus. Eminentia occipitis, quae altior est sincipite, memoriae felicissimae nota est; ea autem quantum valuerit, auctores citati edisserunt. Capite semper aperto incedebat, et itinera pedes conficiebat, ut laboris patientissimum fuisse oporteat, qualem et facies macilenta ostendit.

CLXXXV. CLXXXVI. S A B I N A.

Neptis vel proneptis Trajani est per sororem, auctoritate *SPARTIANI*. *DIO* et *ZONARAS*, ἀδελφιδὴν vocant. Et illustris *M. VELSERVS* in *Monum. Augustae Vindel.* p. 389 ex lapide clare comprobatur, Sabinam non ex Marciana Trajani sorore natam, ut aliquibus visum est, sed fuisse Matidiae filiam, Matidiae junioris sororem, Marcianae neptem. Dum *VELSERI* mentionem injicio, juvabit commemorando renovare illius *Opera Historica et Philologica sacra et profana*, quae sumptibus Wolfg. Mauritii Endteri, bibliopolae nostratis praestantissimi, anno octuagesimo secundo saeculi superioris in unum collecta, alibi locorum inter libros rariores numerantur, et magno veneunt, non in peregrino solum terrarum orbe, sed in ipsa Germania. Rem itaque gratam eruditis me fecisse confido, quod in notitiam omnium perduco, Noribergae in instructissima laudati Endteri officina libraria prostare adhuc aliquot Velsarianorum operum exempla, quae ob multiplicem eamque solidam viri summi eruditionem non potest non magnifacere, et ut illorum possessione uti frui liceat, vehementer optare, quicumque bonas literas amat. Sed ad Sabinam seu Iuliam Sabinam, uti eam *SANDRARTIVS* et *MEDIOBARBVS* nominant, redeo, cujus nuptias Hadriano conciliavit Plotina. Familiarius illa agere cum Suetonio et aliis visa, adulterii nomine suspecta fiebat; unde eam velut morosam atque asperam dimissurus erat Hadrianus, si privatus fuisset. Tandem non sine fabula veneni, dati ab Hadriano, defuncta est. *SPARTIANVS* in *Hadriano*, et *VICTOR* in *Epitom.* c. 29: Sabina, dum prope servilibus injuriis

riis

riis afficitur, ad mortem voluntariam compulsa est, quae palam jactabat, quam immane ingenium pertulisset: et elaborasse, ne ex eo ad humani generis perniciem gravidaretur. Augustam tamen appellavit, et mortuam inter divas retulit. Diverso ornamentorum genere visitur tum in numis et gemmis, tum in statuis. *PATINI in Numism. Imp. p. 206, 207* de illa diversitate iudicium apud ipsum legi poterit. In gemmarum nostrarum priori tutulum duplicem triplex *πλοχμῶν* series excipit; in altera post tutulum corona est ex rosis gemmatis, qualis apud *LEON. AVGVSTINVM Part. I n. 86.* Statuas produxere *BOISSARDVS, MAFFEIVS* et *MONTFAVCON Tom. III lib. I tab. 17,* qui *tab. 24 n. 4* ex *Causaeo* aliam ejusdem Sabinae imaginem adjunxit.

CLXXXVII. CLXXXVIII. CLXXXVIII. ANTINOV S.

Claudiopolin Bithyniae supra Sangarium amnem, patriam habuit, eximiae formositatis puer, Hadriani amoribus famosus, qui seu fortuito, seu veluti hostia quaedam succidanea pro vita Hadriani, periit in Nilo, quem cum Imperatore navigavit. Ejus vultu non paucae urbes signarunt monetam, et quem unaquaeque patrium colebat deum, in eum transformavit Antinuum; Arcades, Bithyni et alii, sub Mercurio; Ancyrani sub Luno; Chalcedonenses sub Sole; Smyrnenenses sub Baccho adorarunt, et in numis percusserunt, uti observat Italorum decus, *PH. BVONARROTI p. 26. 27.* Statuas quoque et pictas Antinoi imagines, Bacchi vultum referentes, vidit *PAYSANIAS lib. VIII c. 9,* ubi divinum ei honorem a Mantineensibus habitum, templum item et quinquennale ludicrum ab Hadriano institutum refert. Conf. *SPARTIANVS,* ejusque commentatores, *VICTOR de Caesaribus c. 14. XIPHILINVS* et reliqui. Urbs denique in Aegypto ab illius nomine *Antinois* dicta est. *HIERONYMVS adv. Iovinianum: Et ut sciremus, quales deos semper Aegyptus recepisset, nuper ab Hadriani amasio urbs eorum Antinois appellata est.* Quo anno Hadrianus eum consecraverit, ut fieret *σύνθετος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θεῶν,* disquirat *CHRISTIANVS VVORMIUS in Hist. Sabell. c. X n. 2. 3. 4.*

CC. ANTONINVS PIVS.

Patre Aur. Fulvio Cos. et Arria Fadilla editus, nomen fortiebatur, T. Aur. Fulvius Bojonius. Eum Hadrianus adoptavit. Princeps optimus, quem nulla fere vitiorum labes maculavit: bella non nisi lacessitus gessit, quae *PAYSANIAS* memorat *lib. VIII c. 43,* jugi pace imperio praefuit annos XXIII cum dimidio. Vixit annos LXXII, et febris consumptus est. Sed de annis imperii et vitae variant auctores, quos vide apud *CASAVBONVM* ad Capitolin. *c. 12.* Iustitiam ornabat vultu sereno pulchroque, membra decenter procerus, validus.

O

validus.

validus. *VICTOR* de *Caesar.* c. 15 et in *Epit.* n. 30. *IVLIVS CAPITOLINVS* in *vita* c. 2: *Fuit vir forma conspicuus, ingenio clarus, moribus clemens, nobilis vultu, et placidus ingenio, singularis eloquentiae, nitidae literaturae, praecipue sobrius, diligens agri cultor, mitis, largus, alieni abstinens, et omnia haec cum mensura et sine jactantia.* Idem c. 13 fuisse statura elevata decorum, ait, itemque voce rauca et sonora, cum iucunditate. Boni animi nota esse creditur facies oblonga, quali et Antoninus erat praeditus, ita ut ex ea majestas modestia temperata eluceret. Sicut laudabili virtutum studio, ita et vultu Numae Pompilio comparatur, iudice *SPONIO* p. 384.

CCI. CCII. CCIII. CCIII. ANNIA FAVSTINA.

Filia Annii Veri, soror L. Aelii Caesaris, ob nimiam libertatem, vivendique facilitatem, famae parum secundae. At maritus Antoninus animi dolorem compressit, eamque Augustam appellari a senatu permisit. Enixa est mares duos, totidemque feminas. Relicta matre infelicissima, uti est in inscriptione apud *GRUTERVM* p. 261, periit tertio imperii illius anno, qui jungitur cum A. V. 893, et A. C. 140, vitae annis XXXVI M. III D. XI peractis, atque a senatu consecrata est. *L. BEGERVS* *Thef. Brand. Vol. I* p. 346 iudicat, quod vivendi facilitatem vultu praeferat, sed ut in una sede morentur majestas et amor.

CCV. CCVI. M. AVRELIVS ANTONINVS.

Faustinae senioris fratrem, Annium Verum, patrem habuit, matrem Domitiam Calvillam, octavo decimo aetatis anno adoptatus ab Antonino Pio, iussu Hadriani. Vitae sanctitate omnes principes anteivit, neque philosophiae studia, quibus a puero imbutus erat, imperator jam factus neglexit: praeceptores etiam honoribus auxit. Bella plurima gessit, Parthicum, Britannicum, Marcomanicum, ut et bello insignis esset, et literis clarus: maxime autem clementia erat conspicuus, qui, exhausto aerario, ne cives suos exactione oneraret, omnia ornamenta imperialia hastae subjecit in foro Trajani. Valetudine non satis commoda utebatur; quam studiorum nimia assiduitate attrivisse, credibile est. Tanta erat tranquillitatis, ut vultum nunquam mutarit moerore vel gaudio. Vindobonae vitam clausit, XVIII anno imperii, et LXI vitae.

Caput crispulum habuit, barbam hispidam, implexam, seu ὑπὴν βαθεῖαν, et plane philosophicae densitatis, ut alicubi Arnobius loquitur. *IULIANVS* in *Caesaribus* formam ejus ita describit: Σεμνὸς ἄγαν ὑπὸ τῶν πόνων ἔχων τέτε ὄμματα, καὶ τὸ πρόσωπον ὑπό τι συνεσταλμένον, κάλλος δὲ ἀμήχανον ἐν αὐτῷ τούτῳ δεινύων, ἐν ᾧ

ἐν ᾧ παρεῖχεν ἑαυτὸν ἀκομψον καὶ ἀκαλλώπιστον· ἥ τε γὰρ ὑπὴν βα-
 θεῖα παντάπασιν ἦν αὐτῷ, καὶ τὰ ἱμάτια λιτὰ καὶ σώφρονα, καὶ ὑπὸ τῆς
 ἐνδείας τῶν τροφῶν ἦν αὐτῷ τὸ σῶμα διαυγέστατον καὶ διαφανέστατον,
 ὥσπερ αὐτὸ, ὄμμαι, τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλημενέστατον Φῶς. *Gravis et*
constans valde, tum oculis, tum vultu, prae animi contentione, aliquantulum
severo et nonnihil contracto simili; pulchritudinem, quam nemo imitatione
assequi posset, in eo demonstrans, quod esset horridus et incomtus. Erat enim
barba prolixa, et amictus ex omni parte frugali et modesto. Denique propter
paucitatem alimentorum corpus illi erat splendidius et nitidius, ipsius purissimi,
ut arbitror, et clarissimi luminis instar. Conf. Illustr. CUPERVS in Apo-
theosi Hom. p. 167.

CCVII. CCVIII. CCVIII. A N N I A F A V S T I N A.

Antonini Pii filia natu minor, a patre conjungitur M. Antoni-
 no, consobрино. Ea ut dignitatem a patre accepisse ostenderet,
 non a marito, in numis se nominat ANTONINI PII FILAM; et ipse Marcus imperium dotem ejus vocavit, quod reddendum es-
 se censuit, si uxorem repudiaret. Impudicitiae quippe fama gravi-
 ter laborabat, et matris simillima, apud Cajetam conditiones sibi et
 nauticas et gladiatorias eligebat. Maritus secum habuit in aestivis,
 ut matrem castrorum appellaret. Mater fuit trium masculorum,
 et totidem feminarum; quidam tamen quatuor peperisse feminas
 ajunt. *PATINVS p. 249.* Exanimata est in vico Halale, ad radi-
 ces montis Tauri, subito morbo, quem podagrae fuisse *XIPHILINVS*
 tradit. Templum et divale nomen, quod ei sub Tauri radicibus
 fundaverat olim maritus, Caracalla eripuit. *SPARTIANVS in vita*
circa fin. Celeb. *SPONINVS* de illa haec habet: Bellula erat, oculum
 habens nequam, et oris aspectu stupidam praeferebat, quae caput
 citatum jactaret celerius, quam pedes. Imo avem referebat, osci-
 nem maxime, quae continuo volat, et ludibunda cantat: caput
 enim parvum, oculi parvi et parva facies, eaque projecta, cum collo
 longiore, quandam habent similitudinem cum illa, aliave ejusdem
 generis ave. Eadem animi levitas non tantum ex notis faciei colli-
 gitur, sed et ex ornatus varietate, quam et numi indicant. Tem-
 perare mihi non possum, quin hic subnectam *MONTFAUCONII* ver-
 ba integra, quae ille habet *Tom. III lib. I cap. ult. n. 4*: Ornatus
 capitis mulierum, scribit, semper fuit variis mutationibus obnoxius, tum
 apud Graecos, tum apud Romanos. Ornatum porro variorum nomi-
 na efferre, non humanae esset facultatis: eorum magnam diversitatem jam
 vidimus in statuīs atque protomis Augustarum aliarumque mulierum. Id
 etiam in numis observatur: sub M. Aurelio, qui novendecim annis impera-
 vit, ejus uxor Faustina in numis comparet cum triplici quadruplicive, eoque

vario, capitis cultu, quorum unus ad hodiernam accedit rationem. Quaeque ratio suum habuit nomen: quomodo haec omnia nomina hodie colligamus, quando partium omnium, quae ad hodiernum muliebre capitis cultum spectant, nomina dicere vix possimus? Pauca supersunt huiusmodi nomina antiqua, quorum etiam significationem et usum proprium vix ac ne vix quidem assequimur. Scimus quidem, id, quod calanticam vocabant, fuisse tegmen capitis muliebris, cum calanticam capiti accommodares, inquit Tullius in Clodium apud Nonium Marcellum: at nescimus, in quo calantica differret a calyptra, quae, secundum etymologiam nominis, tegmen capitis significat. Mitra mulierum, inquit Servius Aen. 9, id ipsum erat, quod calantica, tegmen scilicet capitis muliebris; sed antiquitus mitra apud Graecos significabat fasciam, aut taeniam, aut cingulum; unde mitram solvere, quod metaphorice significabat, cum virgine concumbere. Aliud tegmen muliebre flammeum vocabatur, sive flammeolum, quo nuptiarum die mulieres contegebantur. Putant etiam quidam, in usu fuisse Flaminicis seu sacerdotibus feminis, nomenque ipsum derivant a Flaminica; at duplex in flammeo cum hac etymologia non consonat. Teste Nonio, matronae flammeo utebantur, exque Tertulliani de vel. virg. dicto videtur, ornamentum solitum fuisse, quo utebantur etiam mulieres Christianae. Caliendrum, quod memorat Horatius lib. I Sat. 6, et posteriori aetate Arnobius lib. VI, erat crinium additamentum, quod mulieres in capillitium suum inferebant, ut videlicet longiores cincinnos pararent. Haec MONTFAUCONIVS, eruditae antiquitatis assertor felicissimus. Si quis ἐν συνόψει muliebris mundi nomina nosse cupiat, plurima eorum ex Nicostrato et Aristophane, Comicis, retulit fidissimus Ecclesiae Alexandrinae presbyter, CLEMENS Paedag. lib. III cap. 12, cui jungi poterit POLLUX lib. V c. 16, seu segm. 95 sqq. et lib. VII c. 22, segm. 95. 96.

CCX. L V C I L L A.

Marci et Faustinae filia natu maxima, matre nihilo melior, L. Vero desponsatur a patre, primo imperii sui anno, nata annos sedecim; postmodum illi ab eodem adducitur uxor in Syriam: L. Verus autem, ut hanc fusciperet in templo Dianae, Ephesum rediit, ne Marcus in Syriam veniens, ipsius flagitia agnosceret. Hoc mortuo, pater viduae maritum dedit Claudium Pompejanum, de quo Faustina ad Marcum: Pompejanus gener et senior est et peregrinus. CAPITOLINVS in Vero, et VVLGATIVS GALLICANVS in Avidio Cassio. Ex eo filium genuit, bis consulem, occisum postea a Caracalla. SPARTIANVS in vita. Privata licet esset, Augustae tamen honores habuit, etiam virgo adhuc, uti docet gemma apud GORLAEVM P. I n. 212, in qua: LVCILLA AVGVSTA VIRGO. Crispinae Commodi aegre cessit; eaque de causa cum Quadrato consilia iniit de fratre

fratre tollendo: quare in exilium Capreas exacta, tandemque a Commodio compressa occiditur. *AELIVS LAMPRIDIVS in Commodio. HERODIANVS lib. I c. 20. 23. XIPHILINVS. BARONIVS Tom. II Annal. Eccles. ad A. C. 163 n. 9. II et 12.*

In gemma ornatur capillo retro in cervicem suggesto, uti et in numis apud *SEGVINVM c. 4 p. 152* et alios. In statua apud *BOISSARDVM* cultu capitis, gemmis et margaritis distincto, insignis conspicitur.

CCXI. C O M M O D V S.

Degener M. Aurelii, parentis optimi filius, qui ex adulterio factus credebatur, gemellus editus cum fratre Antonino. A prima statim pueritia fuit turpis, improbus, crudelis, libidinosus: quae vitia ut emendaret, a patre viris optimis erudiendus traditur: sed illum spes filii frustrata est. Patri successit annos natus XVIII; faeviit in optimos quosque, libidinibus omnia contaminans, saevior Domitiano, Nerone impurior. Atque ita tyrannidem per XIII annos exercuit; tum vero a Narcisso athleta, Marciae concubinae, Laeti item et Electi consilio, strangulatus est. *Fuit forma corporis iusta, vultu insubido, ut ebriosi solent, et sermone incondito, capillo semper fucato, et auri ramentis illuminato, adurens comam et barbam, timore tonsoris. LAMPRIDIVS cap. 17. HERODIANVS lib. I c. 7 n. 8* juvenem ita describit: *Commodo praeter aetatis florem, etiam formae dignitas suffragabatur, congruens corporis modus, pulchra virilisque facies, tranquillae facies oculis atque micantes, flava et crispa caesaries; ut in sole ambulanti velut igne quodam rutilaret, sic ut eundem quidam scribe aurea putarent conspergi etc.* Quae verba eo lubentius recitavi, quod in gemma nostra junior sit, nulla lanugine mentum vestiente, qualis et in numo *Cimeliarchii Ludovici XIII tab. 16*, ubi capita Crispinae et Commodi adversa, et apud *BYONARROT. pag. 96 n. 1.*

CCXII. C R I S P I N A.

In numo graeco, cuius meminit *Io. VAILLANT Tom. I Colon. p. 223*, appellatur *BPORTTIH*, a patre Bruttio Praesente, bis Consule. In *GRVTERI* inscriptione quadam *p. 1095*, is vocatur *L. FVLVIVS BRVTIVS PRAESENS*, cuius altero consulatu A. V. C. 993, M. Aurelius mortem obiisse creditur. Hujus filiam Commodio celerius, quam is vellet, conjunxit pater propter bellum Scythicum, nuptiis celebratis exemplo privatorum. *CAPITOLINVS in Marco c. 27.* Erat autem Commodus jam dum Caesar renunciatus. Contractae sunt nuptiae, quatuor ante M. Aurelii obitum annis. *ONYPHRIVS* Crispinam Antistii Burrhi sororem fuisse prodit; sed quo auctore, non

liquet. Eam Commodus adulterii suspectam relegavit Capreas, nec multo post occidit. Num uterum tulerit, in incerto est.

CCXIII. M A N L I A S C A N T I L L A.

Didii Iuliani uxor non adeo formosa, marito persuasisse dicitur, ut imperium occuparet. Itaque eadem, qua maritus die, Augusta est appellata una cum filia. Vtraque tamen trepida et invita in palatium transiit, quasi imminens exitium praesagirent. Denique corpus mariti interfecti, redditum ad sepulturam, in proavi ejus monumentum transtulerunt. *SPARTIANVS in Iuliano c. 3 et 8. HERODIANVS lib. II c. 6 n. 10. ZOSIMVS.*

CCXIII. D I D I A C L A R A.

Iulianus imperio potitus, Didiam filiam, dato patrimonio, emancipavit, et cum matre Augustam appellavit: quod utrumque ei post parentis necem statim sublatum est: sed patrimonium redditum. Suae aetatis puellarum omnium formosissima, Cornelio Repentino, affini, vel fratris filio, urbi praefecto, a patre desponsata erat.

CCXV. P E S C E N N I A P L A V T I A N A.

Clodii Albini uxor, cui is odiosissimus fuit; interficitur post mariti interitum a Severo una cum filiis, et in profluentem abjicitur. *CAPITOLINVS in Clodio cap. 9 et 11.*

CCXVI. CCXVII. CCXVIII. L. SEPTIMIUS SEVERVS.

Bellicosissimus princeps, qui gloriam reip. Romanae revocavit, Afer ex civitate Lepti, equestri familia, ex humili per literarum et militiae officia ad imperium plurimis gradibus venit. A Germanico exercitu imperator est salutatus apud Carnutum idibus Augustis, (*ANT. PAGI Dissert. Hypat. Part. II c. 12 n. 5* sancit, in Spartiano *Idibus Maji* legendum esse,) cum Iulianus esset in odio cunctorum. Pescennius quoque Niger in Syria, et Albinus in Gallia, eodem tempore imperatores sunt appellati; sed utrumque vicit et interemit, illum apud Cyzicum, hunc apud Tinartium, in eos, qui alterutrius partis fuerant, admodum severus. Inde in oriente Parthos vicit et Persas, aliaque praeclara edidit. Senatus de eo iudicavit, illum aut nasci non debuisse, aut non mori, quod et nimis crudelis, et nimis utilis reip. videretur. Periit Eboraci in Britannia arthridite, cum vixisset annos LXIII, m. VIII, d. XXV, (*PAGI P. I c. 4 n. 5*) et imperasset annos XVII, m. VIII, et paucos dies, Antoninum Bassianum et Getam pari imperio relinquens, Papi-

Papiniano eis tutore dato, viro iustissimo. Ipse decorus, ipse ingens, promissa barba, cano capite et crispo, vultu reverendus, canorus voce, bellicosus, liberalis, literatus et insignis Mathematicus, perfidus Afer. Ejus tunica vix aliquid purpurae habebat, hirta saepius chlamyde humeros velabat. Sunt autem virtutes sobrietatis, frugalitatis et modestiae in vestitu, Africanis fere communes. Severitatis quoque notas in vultu gerebat frontem rugosam, et mentum projectum.

CCXVIII. CCXX. I V L I A D O M N A.

Natione Syra, quam formosissimam Septimius Severus, mortua Marcia, priore conjuge, duxit, eo quod audisset, id geniturae habere, ut regi jungeretur. Et ex illa, amicorum interventu accepta, statim pater factus est. Iulia Pia, hoc enim nomine saepius nuncupatur, alium deinde ei filium peperit, et duas Septimias: fuit tamen famosa adulteriis, et conjurationis conscia. Hujus precibus adductus Severus, Pescennium Nigrum et Clodium Albinum oppressit, ne filiis regnum praeriperent. *SPARTIANVS* in *Severo* cap. 3. et 18, et in *Albino* c. 3. *VICTOR* de *Caesar.* c. 20. Qui iidem in *Caracalla* asserunt, Iuliam Caracallae novercam, a privigno uxorem ductam fuisse, *TRISTANO* utrumque negante. *OPPIANVS*, libros de *Venatione* Antonino Caracallae dedicans, praefatur:

*Ausonii Iovis dulce germen, Antonine,
quem magna magno peperit Domna Severo,
beato nupta, et beatum enixa,
sponsa optimi mariti, puerperaque formosi filii.
Assyria Venus, et non delinquens Luna.*

Conf. ὁ πᾶν *SALMASIVS* ad *Spartiani Severum* c. 20, et *SPONII Recherches* diff. XII p. 181 sq. ubi vocem *Tarantis*, in verbis Dionis: *Iulia Tarantis mater, cognita filii caede*; vult esse ridiculum Caracallae agnomen, quod ei ob mores malitiosos datum fuerit. Maritum una cum filiis ad expeditionem Britannicam secuta, hos inter se dissidentes in concordiam redigere frustra allaboravit, et Romam reduxit. Denique amisso Geta, et Caracalla interfecto, quum Macrino malediceret, et imperium affectaret, Antiochia, ubi degebat, relicta, et quo vellet abire iussa, mortem sibi conscivit. *ZONARAS Annal.* lib. XII cap. 13. Commendatur ob favorem erga bonas literas, quibus et ipsa operam dedit, inducta calumniis Plautiani, qui eam marito invisam reddere studuit, et in eam quaestiones habuit: Καὶ ἡ μὲν αὐτὴ τε φιλοσοφεῖν διὰ τοῦτ' ἤεξατο, καὶ σοφισταῖς συνημέρευσεν. Conf. *PHILOSTRATVS* in *vita Apollonii* lib. I c. 3. *AEG. MENAGIVS* de *Mulier.* *Philos.* cap. 16.

SPICAE

SPICAE in gemmarum altera additae sunt, ut Cereri. Vid. *BERGVS* in *Spicileg.* p. 166.

CCXXI. M. AVR. ANTONINVS BASSIANVS CARACALLA.

Severi et Marciae vel Iuliae, ut plerique autumant, filius, in pueritia ob morum suavitatem cunctis amabilis, sed eam egressus, crudelis et immanis factus, patris occidendi consilia egit, perpetuas cum fratre Geta discordias exercuit, eumque tandem sua manu interfecit, cum de dividendo imperio consilia agitentur. Tandem quum urbem ac provincias caedibus implevisset, a Martiali centurione, insidiis a Macrino praefecto praetorio positis, pugione trajectus est in Mesopotamia inter Carras et Edessam, cum imperio praefuisset annos VI, m. II, et dies II, uti accurate disputat *PAGI P. II c. 12 n. 6.* *XIPHILINVS* et *ZONARAS* annos aetatis XXVIII numerant, *EVTROPIVS* et alii, XLIII. *SPONIO* rugosum inter supercilia interstitium, oculi depressi, et nares paulum adductae, hominem cogitabundum, dissimulatorem et malitiosum prodere videntur.

CCXXII. FVLVIA PLAVTILLA.

Fulvii Plautiani, praetorianorum praefecti filia, quam Severus anno Christi 202, Bassiano filio invito despondit, nuptiae autem anno sequenti demum, Severo decennalia celebrante, sunt peractae. Nec multo post, quum et puellam ipsam, et puellae parentem, pessime odisset, sic ut nec torum nec larem communem cum ea pateretur, eidemque quibus poterat, machinis necem intenderet, Severus ipsam cum fratre Plauto, et filiolo, quem pepererat, post patris obitum relegavit in Siciliam. Vixit proinde calamitosissime in Lipara, in summa rerum omnium inopia, tandemque cum fratre mariti iussu interemta est. *HERODIANVS lib. III c. 10 et 13, lib. IIII cap. 6.* Huic pater pro dote tantum dedisse fertur, quantum quinquaginta reginis satis fuisset: sed impudentissimam fuisse, dicit *XIPHILINVS* p. 416.

CCXXIII. M. AVR. ANTONINVS ELAGABALVS.

A Macrini exercitu in Asia, Iuliae Maesae aviae persuasum, quae milites ad credendum adduxerat, Caracallae esse filium ex Soemidae, Imperator salutatur: atque is ipse, Caracallae se filium dicens, omnibus ordinibus sui desiderium iniecit; quod egregie fefellit, cum nefanda impuritate et nequitia, (nunquam autem indomita libido sine crudelitate est,) omnia pollueret, ita ut nihil ipsi sacrum esset aut sanctum. Alexandrum consobrinum, qui post eum imperavit,

ravit, annis maiorem adoptavit, mox ob solam hanc caussam, quod ingenii moderati et verecundi esse videretur, vitae insidias struxit. Hinc militibus odiosus, a praetorianis una cum matre occisus est in latrina, atque in Tiberim projectus, sepulturae honore caruit. *LAMPRIDIUS, AVR. VICTOR, XIPHILINVS, HERODIANVS, ZOSIMVS.*

CCXXIII. I V L I A M A E S A.

Quae et *Varia* nuncupatur, ex Emesa Phoeniciae oriunda, filia Iulii Bassiani, qui solis sacerdos *Elagabalus* dicebatur, quo sacerdotio et Maesa et nepos Elagabalus initiati leguntur; soror Iuliae Severi, cum qua in aula vixit, imperantibus Severo et Caracalla. Cui viro nupserit, incompertum est. *TRISTANVS* Iulium Avitum Lupum virum consularem vocat; idemque Maesae nomen ex Syriaco deducit, solemque significare innuit. Domo aulica eam expulit Macrinus, ut tamen omnia concederet, quae antea collegerat. Itaque jam anus domum reversa, legiones a Macrino largitionibus, ditissima enim erat, abduxit, nepotibusque Elagabalo et Alexandro Severo imperium conciliavit, atque remp. labascentem prudentia fulsit et sustentavit, femina sagax et bellicosa, quam post mortem Alexander inter divas retulit. *HERODIANVS lib. V et VI.*

CCXXV. CCXXVI. I V L I A S O A E M I A S.

Major Maesae filia, mater Elagabali ex Vario Marcello, Caracallae concubina, quae eximiam corporis formam probris omnibus commaculavit; filio adjutrix fuit imperii invadendi, Macrini milites ad defectionem sollicitavit, fugientesque confirmavit ad victoriam. Filium sibi habuit adeo obnoxium, ut is sine ipsius voluntate nihil omnino in rep. constitueret: nec ipsam tantum in senatum vocari iussit, sed et mulierum senatulum in Quirinali haberi permisit: ibi *Semiamirica Sc̃ta*, id est ridicula, facta sunt. Tandem cum filio confossa periit, et in cloacam praeceps data est, dignissimum impurissima vita sepulturae locum. *CAPITOLINVS in Macrino cap. 9, ubi SALMASIVS de nomine sollicitus est. LAMPRIDIUS in Elagabalo cap. 2. 4.*

CCXXVII. I V L I A C O R N E L I A P A V L A.

Illustrissima femina, Iulii Pauli, Icti et praefecti praetorio filia creditur, quam primam duxit Elagabalus, ut celerius pater fieret. Augustam appellavit, et mox dimisit, quod maculam haberet in corpore, sublatisque honoribus privatam agere iussit, patremque ejus in exilium eiecit. *XIPHILINVS in Elagab. HERODIANVS lib. V cap. 6.*

P

CCXXVIII.

CCXXVIII. IVLIA AQVILIA SEVERA.

Elagabali altera uxor, quam, repudiata Paula, e Vestalium numero, erat enim virgo Vestalis, abduxit, ut sacerdotis cum sacerdote congregientis nuptiae augustiores essent, et liberi divini ex hoc conjugio ederentur. Neque tamen diuturnum id fuit; quandoquidem, ea dimissa, aliam post aliam duxit homo impurus: tandem ad Severam rediit, et cum ea ad necem usque vixit, uti ex numis constat.

CCXXVIII. ANNIA FAVSTINA.

Genus ad Commodum referebat, neptis M. Aurelii, qui quartam ex Faustina filiam, Vibiam Aureliam Sabinam collocaverat Claudio Severo; ex quo matrimonio nata est Annia. Nupta erat Pomponio Basso, quem interfecit Elagabalus, ut uxorem ejus pulcherrimam et nobilissimam sibi jungeret; neque huic, ut mariti mortem lugeret, permisit. Sed in homine tam inconstante fervor iste amoris mox deferbuit, ut, ea expulsa, aliam atque aliam nefarie contingeret. *HERODIANVM* secutus, aliorum insignium Antiquariorum exemplo, hanc tertiam Elagabali uxorem numeravi; quum interim alii e *XIPHILINO* primam fuisse dicant.

CCXXX. CCXXXI. IVLIA MAMAEA.

Iulii Aviti Lupi et Iuliae Maesae filia, soror Soaemiadis, Marciano, viro consulari, Alexandrum peperit, quem tamen *LAMPRIIVS in vita*, Varii filium nominat. Dein Claudio Iuliano nupsit. Mamaeae hujus et Maesae astu effectum est, ut filius a Bassiano adoptatus, Caesar appellaretur: nec minus eum Mamaea ab Imperatoris insidiis defendit, bonisque artibus instituendum curavit. Ipsa pecuniae avidior, regnandique cupiditate impotens, in filium imperium exercebat, ut Alexander ejus arbitratu omnia administraret. *SVIDAS. IO. ANTIOCHENSIS in Excerpt. Peiresc. p. 830.* Vlpianum Ictum magni fecit; at Alexandri conjugii, Augustae nomen invidens, eamque cum patre ex aula exigens, et sibi et filio interitum struxit, tandem una cum Alexandro a Maximini militibus intra tabernaculum laqueo suffocata est. *HERODIANVS lib. VI. ZOSIMVS lib. I. CHRONICON Paschale.* In sarcophago, qui inter pulcherrimos Romae connumerandus, una cum filio sedens conspicitur apud *BERN. DE MONTFAUCON T. V lib. II c. 2 tab. 91.* Mulier erat sancta alias, *LAMPRIIDI* elogio c. 14, optimisque moribus. *NICEPHORVS CALLISTVS lib. V cap. 17:* Ἦν γὰρ ἡ γυνὴ θεοσεβὴς μᾶλλον, καὶ τὸν τρόπον εἰπὲρ τις μάλιστα εὐλαβής. Pie enim divina colebat, moribusque si qua alia, et ipsa maxime castis et modestis erat, ab Origene ad divini

vini

vini verbi Christianaeque disciplinae amorem excitata, ut pietatis perquam studiosa esset, idem *ib. cap. 25. MICH. GLYCAS Annal. lib. III p. 243.* Habuit et filiam Theocliam, quam Alexander Maximino juniore desponsare voluerat. *CAPITOLINVS in Maxim. jun.*

CCXXXII. SALLUSTIA BARBIA ORBIANA.

Argumentis quidem sat speciosis Sallustiam hanc Alexandro Severo elocant illustris antiquariorum biga, *EZECH. SPANHEMIVS de Usu et praest. Num. Ant. Vol. II diff. XI p. 299, 300,* et *PETR. SEGVINVS in Epist. ad Octav. Falconerium p. 287,* quos *VAILLANTIVS, PATAROLVS* et reliqui sequuntur; cum *CAR. PATINVS* et alii aetate priores, fere Trajano Decio conjugem dederint. Apud neminem historicorum ejus nomen inventum est; qui id solum memorant, Alexandrum in conjugio vixisse cum Memmia, Sulpitii consularis viri filia, Catuli nepte, *SPARTIANVS cap. 20,* et cum Marciani (seu Macriani) filia, quam volente matre sibi copulavit. Haec puella patricii generis, a Mamaea, Augustae appellationem ei invidente, aedibus imperatoris exacta, in Africam relegatur, ejusque pater interimitur; quam *HERODIANI ex lib. VI c. 1,* narrationem *DEXIPPVS* apud *SPARTIANVM cap. 49* confirmat: *Dexippus dixit, uxorem eum cujusdam Martiani filiam duxisse, eundemque ab eo Caesarem nuncupatum. Verum quum vellet insidiis occidere Alexandrum Martianus, detecta factione, et ipsum interemptum, et uxorem abjectam.* Vtra prior fuerit, Memmia an Martiani filia? non liquet; uti et illud obscurum est, num Sallustia haec Martiani filia fuerit, nec ne? an vero tertia Severi uxor?

CCXXXIII. PAULINA.

Fuisse Paulinam conjugem Maximini Thracis, docet *Io. VAILLANT in Num. Imper. praestant. T. I p. 150, et T. II p. 307,* ex numorum caelatura, forma et metallo, denique ex similitudine lineamentorum feminae hujus et Maximi filii. Add. *SPANHEMIVS loc. cit.* Silent hanc feminam omnes historici; sed dignam fuisse, cujus nomen in literas mitteretur, judicat *CASAVBONVS* ad Capitolini Maximinum. *AMMIANVS lib. XIIII c. 1,* uti et *ZONARAS,* hanc ei laudem tribuunt, quod conjugis animum crudelem, saepius saniora consilia suggerens lenierit: illius itaque libros deperditos dolemus, qui si exstarent, non parum lucis fortasse foenerarent, litemque omnem de nomine, de quo late agit *TRISTANVS,* facile dirimerent. Exstincta est primis imperii Maximini annis, marito mortem ei sua crudelitate offerente. Consecravit eam senatus, non tam precibus mariti motus, quam ipsius, ut videtur, virtute et prudenti moderatione,

CCXXXIII. D. CAELIVS BALBINVS.

Balbinum ad fastigium imperatoriae maiestatis provexit spectata in plurimis provinciis, quas civilibus administrationibus rexerat, moderatio, virtutumque bonitas, sanctitas et verecundia. Adjuvabant studia et bonae literae, generis nobilitas, et divitiarum abundantia. Statura erat procerus, corporis qualitate conspicuus, eloquentia et poëmate clarus, vestitu cultus; sed in voluptatibus nimius, vini, cibi, reiue venereae avidior, quam par erat. Is cum Maximo, extinctis in Africa Gordianis, contra Maximinum electus est, ut Romae remp. administraret, dum alter foris cum exercitu rem gereret. Seditio tunc inter populum et milites exorta est, in qua potior urbis pars a praetorianis accensa conflagravit: nec prius in concordiam rediere, quam Balbinus Gordianum puerum ostenderet, atque Caesarem renunciaret. Interea Maximinus ad Aquilejam a suis truncatur, nec multo post, quum similtates inter se ipsi imperatores exercerent, ambo a militibus trucidati, anno imperii secundo.

CCXXXV. FVRIA SABINA TRANQVILLINA.

Misitheus, vir doctissimus et prudentissimus, pater dicitur *CAPITOLINO*; quem *ZOSIMVS lib. I* vocat *Timesiclem*. Suboluit jam olim viris maximis, in mento cubare hoc nomen, quod varie emaculare conati sunt. Tandem in eam devenere sententiam, ut Misitheum patrem, Temesiclem avum Augustae crederent. Quae et mihi se quondam probaverant, donec inciderem in eruditissimi *SPONII Miscell. erud. Ant. Sect. IIII p. 148*, ubi inscriptionem promittit *C. FVRIO. SABINIO. AQVILAE. TEMESITHEO.* dicatam; qua lecta, statim animus ferebat hariolari, hunc totius fere Romani Imperii procuratorem, fuisse parentem Tranquillinae, eique verum nomen esse Temesitheo; et eo libentius me praebui credulum, tum quod uterque auctor, Capitolinus et Zosimus, verae lectionis vestigia servabant, tum quod acutissimi Casauboni conjecturam hac inscriptione comprobata cernebam. Porro si Temesitheum hunc ei patrem damus, filia rectius Sabiniae, quam Sabiniae, nomine vocabitur. Sed de nominis scriptura disputat vir summus, *SPANHEMIVS loc. cit.* Haec dum commentabar, bona fortuna in manus fumo solida eruditione refertas *P. H. BONARROTI Observationes Historicas in numismata quaedam antiqua*, quas lingua Italica emisit, et p. 255 non sine animi voluptate video, placuisse viro huic doctissimo, laudatam Sponii inscriptionem Tranquillinae parenti vindicare, et ex hac veterum auctorum codices emendare. Sed haec obiter. Tranquillinam, quod nomen e scriptoribus antiquis
unus

unus *EVTROPIVS lib. VIII cap. 2* nobis conservavit, consul iterum uxorem duxit Gordianus III, qui tum annum agebat aetatis XVIII, A. V. C. 993, seu A. C. 242, eamque sequenti statim anno ad bellum Persicum secum in Asiam eduxit ad Nisibin usque. Vnde Singareni, colonia haud inde procul dissita, capita Gordiani et Tranquillinae adversa exhibuere in numo apud *P. SEGVINVM cap. 4 p. 173*. *OTHO SPERLINGIVS* in eleganti dissert. ad Numum Tranquillinae p. 10 ita eam describit: *Est fronte non vultuosa, sed aperta et serena, facie modesta et tranquilla, oblonga tamen, eo quod genae non sunt bucculentae, nec inflatae, nec pendentes, sed quae tenellis corporibus maxime conveniunt, ore brevi, labiisque nonnihil repandis, aures quoque nudae prostant, cum et in auribus venustas sit, veteribus haud semel depraedicata; deinde collum elegans omnino, nec breve nimis, nec obesum, reliqua tecta sunt; ex vultu tamen et collo, inter delicatulas, tenellas et juvenculas Tranquillinae locum deberi, judicari poterit.* De capitis ornatu, quo in numis nuspiam proflare, laudatus *SPERLINGIVS* pronuntiavit, *STRADAM* ideo imposturae accusans, verbum non addo, ne colorem mentitum novo illinere fuco videar.

CCXXXVI. CCXXXVII. MARCIA OTACILIA SEVERA.

Obliterata essent nomina Marciae Otaciliae, nisi ea numi integra servassent. Severae nomen *EVSEBIVS Hist. Eccles. lib. VI c. 29* prodidit scriptorum solus, quem sciam, ubi commemorat, suo adhuc tempore binas Origenis ad Philippum et ejus uxorem Severam exstitisse epistolas. Vxor itaque Philippi patris, et mater junioris, Christo nomen dedisse fertur, ab Origene salutaris fontis lavacro, una cum marito et filio, initiata. Eam e provincia Dacia fuisse oriundam, *PATINVS* auguratur p. 385. Filiam habuit, et ex ea generum Severianum, quem socer Mysiae Macedoniaeque copiis praefecit. *ZOSIMVS lib. I.* Et marito et filio superstes vixisse creditur.

CCXXXVIII. HERENNIA ETRVSCILLA.

Decii uxorem, et Herennii Etrusci atque Hostiliani matrem eam esse, primus docuit *P. SEGVINVS* ex eleganti Regis Galliarum numo Graeco, in quo Decii et Etruscillae capita ex adverso posita conspiciuntur; ita et in alio, maximi moduli ex aere, qui Romae asservatur in museo RR. PP. Cartusianorum, cum inscriptione: **CONCORDIA. AVGVSTORVM.** et in cujus altero latere capita sunt Herennii et Hostiliani, cum epigraphe: **PIETAS AVGVSTORVM.** Communiter Decii filia, et Volusiani conjux, habita est ab antiquariis. Eam marito superstitem fuisse Augustam, Treb. Gallo jam imperante, ex numo Viminacii docet vir accurati

judicii *ANSELMVS BANDVRIVS* in *praefat. ad Numism. Imper. a Traj. Decio ad Palaeologos*.

CCXXXVIII. MARINIANA.

Valeriani uxor altera, Valeriani junioris mater habetur. Habuit ille duas uxores, quarum haec Valerianum, altera Gallienum edidit; sed utriusque dememinere historici. Marini, qui Philipporum temporibus imperium degustaverat, filiam fuisse, *PATINI* est conjectura. *VAILLANT* in *Num. Praest. T. I p. 181* a Sapore, Persarum rege cum marito captam, et indigne acceptam, ante Valerianum in detentione sua occubuisse, a Gallieno denique et Valeriano juniore inter divas relatum esse, scribit. Idem *T. II p. 361* mutasse sententiam videtur, dum *hanc*, ait, *Valeriani imperii initio mortuam esse, arguunt ipsius numi, ob consecrationem in iis denotatam, a senatu Valeriani precibus concessam*. Numos autem post ejus obitum cufos, patet ex inscriptione et velo, quo tegitur caput. Plura vid. apud *SPANHEMIUM* et *BANDVRIVM*.

CCXXXIX. CORNELIA SALONINA.

Natales conjugis Galliëni obscuri sunt: istud nunc satis exploratum est, eam neque Attali cujusdam in Ionia viri, natu Graecam, neque Attali, Marcomannorum seu Iuthungorum regis, esse filiam: hanc enim, Pipam seu Piparam nomine, a Salonina aperte distinguunt *AVR. VICTOR de Caesar. cap. 33*, ejusque epitomator *n. 47. add. TRISTANVS T. III p. 96. BVONARROTI p. 337*, et Cl. *CHRISTIAN. GOTL. SCHVVARZIUS*, humanissimus Humanitatis doctor Altorfinus, Fautor meus colendus, in *Doctrin. antiquar. c. 1*. Et diversas esse, R. P. *ANS. BANDVRIVS T. I p. 234* novo argumento evicit, Saloninam Gallieno, priusquam imperium adipisceretur, nupsisse, ex numis Augustae Aegyptiacis comprobans, in quibus omnes Galliëni anni a primo ad decimum quintum consignati leguntur; cum Piparam jam imperator factus, per pactionem, concessa parte superioris Pannoniae, a patre Attalo matrimonii specie suscepit, ut esset veluti pacis obses, et belli compositi, quod Gallienus gesserat, dum pater Valerianus bello Persico, quo captus, esset intentus. Porro patriam Salonas, Dalmatiae celebre emporium, nomen dedisse, non improbabile videtur. Omni autem probabilitati contrarium est R. P. Harduini commentum, quod Valeriani Augusti antea conjux, post ejus obitum in Galliëni thorum concesserit, docente *SPANHEMIO l. c. p. 305. Chrysogones* seu aurigenae cognomen Graeci adulescentes indiderunt; (vid. numus apud *LAC. DE VVILDE n. 123*) qui et eandem sub Dianae specie coluerunt. *PATINVS* atque *VAILLANT*, addicen-

dicentibus statuis apud *BOISSARDVM*, et *MONTFAVCON T. III tab. 19*,
asserunt, forma fuisse egregia, moribus sanctis, (*SANCTISSIMA*
audit in inscriptionibus,) et voluntate erga eruditos propensa, quae
Plotinum coluit, ut *PORPHYRIVS* in *huius vita* testatur. *VICTOR*
Gallienum conjugii expositum dicit, indicans, huic in illum fuisse
imperium; id quod et numi subinducant eorumque inscriptiones:
FELICITAS. PVBLICA. LAETITIA. AVGG. MONE
TA. AVG. ANNONA. AVG. FIDES. MILITVM. et si-
miles, quae in numis imperatorum frequentissimae, in Augusta-
rum numis vel nunquam vel raro leguntur, uti *BANDVRIVS p. 251*
et alibi observat; indubio argumento, Saloninam consiliis se publi-
cis immiscuisse indulgentia mariti, muniaque imperatoris obiisse.
Sed temporis calamitosissimi ratio id postulare videbatur, ut, tum
imperator foris bella gereret, ipsa domi rempubl. administraret.
Quod autem Gallienus muliebriter se gesserit, quem ideo *IVLIANVS*
in *Caesar.* inducit in confessum deorum stola et incessu utentem mol-
liori, mulierum ritu, et *TREBELLIVS POLLIO cap. 5, 16 et 17*, voca-
vit hominem luxuriosissimum et ad omne dedecus paratissimum,
qui natus abdomini et voluptatibus, dies ac noctes vino et stupris perdidit
orbem terrarum, et saepe cum concubinis in tricliniis accubuit, μετα-
στάς ἐν σεμνότητος εἰς ἅπασαν ἡδονῶν ἀτοπίαν, ut *ZOSIMVS lib. VIII*
loquitur; id vero est, quod minus probabiliter ab istis dici videtur;
adeoque numum cum capite Gallieni et epigraphe: *GALLIE*
NAE. AVGVSTAE, quem antiquariorum plerique in aeter-
num Gallieni dedecus cusum arbitrantur, ut omnibus notum fie-
ret, pro femina eum haberi debere; huc adferre non audeo; li-
cet multa in odium Gallieni a veteribus dicta, vitiaque ejus, quae
omnino habent aliquid excusationis, in majus aucta facile con-
cesserim, motus Dionysii episcopi Alexandrini testimonio apud *Ev-*
SEBIVM Hist. Eccles. lib. VII c. 18 (in Graeco κγ,) ubi ita scriptum
est: *Illos, qui maxima fuerunt impietate nobilitati, et propterea non multo*
post absque nomine hominum animis omnino exciderunt, non video cur in
memoriam revocem. Verum de Gallieno dicam breviter, ὁ δὲ ὀσιώτερος καὶ
φιλοθεώτερος, hic vitam pietate magis eximiam, Deique cultu clariorem tra-
ducens, octavo imperii anno praeterlapso, jam nonum annum agit, in quo
nos festa laetis animis celebremus. Satisfacit omnino *VALLEMONTIVS*,
qui duas de hoc numo epistolas emisit, et Gallienam explicat de
consobrina, quae, *POLLIONE* teste, Celsum tyrannum interemit.
Vti enim in numis *M. Antonini*, capiti huius imperatoris adscriptum
est: *FAVSTINA. AVGVSTA*, ut imperium is se habere a con-
juge testaretur; vid. dicta ad n. 207; ita et Gallienus ope Gallienae
consobrinae imperium sibi restitutum, grato animo testari voluit.

Sed

Sed ad Saloninam revertor, quae trium liberorum mater facta est; Publ. Licin. Corn. Salonini Valeriani, qui Posthumi scelere in Germania a militibus interfectus, indeque a patre inter divos relatus est, *TREB. POLLIO* in *Posthumio* c. 3, et *ANS. BANDVRIVS* in *praef.* Iulii Salonini, cum quo et marito interfecta est prope Mediolanum A. C. 268, cum augustam dignitatem annis XV retinuisset; et Iuliae, quae in inscriptione apud *GRVTERVM* p. 275 n. 7 vocatur *Nobilissima puella*.

CCXXXI. VICTORIA.

Aureliae Victorinae nomine quoque insignitur, mater et avia Victorinorum, qui inter tyrannos numerantur, virilis animi femina, ob id titulos *matris Castrorum* et *Augustae* merita. Ipsa quidem imperium non suscepit; tanta tamen polluit auctoritate, ut Romano exercitui, occisis filio, nepote, Posthumio, et Lolliano, Marium atque Tetricum imperatores daret: quo postremo imperante, aut occisa, aut fatali necessitate consumpta est. Numos, ex omni aere apud Treviros cum imagine ejus percussos, galeatam exhibuisse et loricatam, ex *POLLIONE* novimus, qualis et in hac gemma compareret. Licet autem ex Strada *MEDIOBARBVS* numum fere similem protulerit; diu tamen est, cum fraus suboleret eruditibus, ut suppositum pronunciarent.

CCXXXII. VLPIA SEVERINA.

Vlpiae Trajani filiam fuisse, unde didicerit *R. P. HARDVINS*, mihi quidem compertum non est. Vxor fuit Aureliani, cujus uti et filiae unicae, aliquoties meminit *VOPISCVS*, sed nomen nusquam addidit, ex numis tantum cognitum. Modice vixit, ut ne unicum haberet pallium holosericum, aut blattea purpura infectum. Ex filia nepotem habuit Aurelianum, Ciliciae proconsulem, qui Vopisci, h. e. Constantini, tempore vixit. Severinam conjugii superstitem fuisse, docet *BANDVRIVS* e numis Aegyptiacis, in quibus L. Z. seu *annorum* 7, qui idem Vlpiae nomen a Crinito, patre Aureliani adoptivo, traxisse suspicatur.

CCXXXIII. HERMIAS VABALATHVS.

Zenobiae et Odenati filius natu major, quem *TRISTANVS T. III*, *ABR. SELLERVS* in *Antiquit. Palmyrenarum App. cap. 5*, fuisse potius judicant Odenati ex Herode, Zenobiae privigno, nepotem, Zenobiaeque hostem factum, quia haec, novercarum more, exclusis Herodis jam defuncti liberis, regni successionem in suos filios conferre voluerit. Hanc eandem quoque sententiam tuetur Cl. *VAILLANTIVS* in singulari de *Vabalathi numis dissertatione*, quae inserta legitur

gitur *Vol. II Actorum literariorum Academiae Regiae Inscriptionum, Parisiis A. 1717.* Quum vero isti sententiae aduersetur *VOPISCVS*, qui Vabalathi filii nomine Zenobiam, non Timolai et Herenniani, imperium tenuisse asserit; et quum praeterea interpretatio literarum *VCRIMDR* dubia admodum sit, luculento historico plus omnino tribuimus, quam conjecturis: ideoque et *EZ. SPANHEMII* sententiae accedit *ANS. BANDVRIVS* in *praef. ad T. I Numism. Imp.* ostendens, Vabalathi et Zenobiae regni idem fuisse initium, siue id concorditer administrarint, siue inimicitias inter se exercuerint. Causam cur nunquam Zenobiae, Vabalathi semper, effigiem cum imagine Aureliani conjunxerint monetarii, qua Latini qua Aegyptiaci, ex iisdem Vopisci verbis elicit, quia Zenobia, tametsi Augusta a marito esset vocata, non suo tamen, sed Vabalathi nomine imperium tenuit, quod tenuit. Ea itaque ab Aureliano capta, Vabalathus quoque in potestatem victoris venit A. C. 272, Romamque ad triumphum perductus, reliquum aetatis ibi exegisse creditur. De nomine *Vabalathus* Syriaco laudatus *SELLERVS* in *app. c. 2*, itemque *ED. BERNARDVS*, et *TH. SMITH* in *Schol. ad Monum. Palmyr. p. 17 et 42* inter se dissentiunt: praeterea *BERNARDVS* p. 25. literas *VCRIM* nihil aliud esse quam Arabum *جليل carim*, hoc est, *illustris, nobilissimus*, observat.

CCXXXIII. CCXXXV. F L. H E L E N A.

Drepana, Bithyniae vicus ignobilis, quam dein Constantinus urbem *Helenopolin* nomine vocavit, a Iustiniano demum aquaeductu, balneo, templis, porticibus, palatiis, magistratuum domibus ornata, teste *PROCOPIO de Aedificiis lib. V c. 2*, natale solum est Helenae, primae uxoris Constantii Chlorig, et matris Constantini Magni. Eam *HORNIVS* Edessenam esse vult. Alibi me legisse memini, e Britannia obscuro genere ortam, vel, ut alii, Coeli regis Angliae filiam esse. *ZOSIMI* commentum, quasi in manus Constantio legitime non convenerit, diu explosum est. Conf. *THEOPHANES Chronograph. p. 14.* Post viginti ferme annos, propter nuptias cum Theodora Herculi privigna, quas nobiliores vocant historici, cogente Diocletiano, repudiatur anno 292, quo Constantius Caesar creatus est. Post huius mortem Romam redit, et a filio Augusta nuncupatur A. 325, ejusque imagine numus signatur. Constantinopoli quoque illius effigiem in columna statuit filius, loco hinc *Augusteum* appellato. *HESTCHIUS MILESIUS de Rebus patr. Constantinop. et CHRON. Paschale Olymp. 277.* Plures ejus statuas meminit *CODINVS de Signis Constantin.* Sanctis moribus fuit femina, et salutari lavacro beata una cum filio: alii tamen a prima aetate Christianam fuisse scribunt. *MICH. GLYCAS Ann. lib. IIII p. 248* eam Iudaeorum partibus quondam adhaesisse,

Q

adhaesisse,

adhaesisse, dicit. Cum loca Palaestinae sacra adiret, sanctissimam crucem, quae diu delituerat, reperit; quam crucis inventionem ob oculos ponit ex MSto regio, incomparabilis *MONTEFALCON T. III lib. I tab. 26*. Vitam ultra octogesimum aetatis annum protulit, et mortua mense Augusto anni 326, Constantinopoli in aede XII Apostolorum sepulta. *ALBERICVS* vero anno 332 obiisse scribit; de quo dissensu alii videant. *EVSEBIVS* de *Vit. Constant.* lib. III c. 41–46. *RUFINVS* lib. I c. 7. *SOZOMENVS* lib. II c. 1. *NICEPHORVS* lib. VIII c. 29. 30. 31. *SULPITIVS SEVERVS* lib. II c. 48. *ZONARAS* lib. XIII c. 1, 2. *THEOPHANES* in *Chronogr.* p. 20. 21.

Tres Helenas fuisse constat, quarum vultus et numi ut discernendi sint, *Io. IAC. CHIFLETIVS* in *Anastasi Childerici* p. 278 sqq. *VVILTHEMIVS*, *DV CANGE*, *ANTONIUS GALLANDIVS* et alii expendunt, quorum sententias profert *BANDVRIVS* in *praef. ad T. II Num. Imp.* suam adjiciens conjecturam, eam, quae FL. MAX. dicitur, Iuliano collocari oportere; Crispo, quae N. F. *Nobilissima Femina* appellatur; Constantio Chloro, quae FLAVIA est vel FLAVIA IVLIA; Vid. *SPANHEMIVS* *diff. XI* p. 312. De linea seu margaritarum, seu gemmarum quarumcunque, pro torque collo circumdata, vid. quae dicta sunt n. 118, et n. 251.

CCXXXVI. GALERIA VALERIA.

Diocletiani et Priscaë filia, quam Galerius Maximianus, a Diocletiano adoptatus et Caesar renunciatus, conjugem fortiebatur, abjecta uxore priore; *EVTROPIVS*, *VICTOR*. Ipsa, volente marito, nomen dedit terrarum tractui inter Savum et Danubium, ut *Pannonia Valeria* diceretur. *AMMIANVS MARCELL.* lib. XVIII cap. II ibique *LINDENBROGIVS*. Eo mortuo anno 311, Valeria ad Maximinum, metu Licinii, confugit; mox nuptias ejus averfata, in solitudines Syriae ablegatur, ibique mansit usque ad annum 313, quo Maximinus obiit; tandem plebejo cultu varias provincias peragrat, Thessalonicae una cum matre comprehensa est anno 314, et utrique capita, Licinii jussu, amputata sunt. *LACTANTIUS* de *Mort. Persecut.* cap. 39, 50, 51. Conf. *SPANHEMIVS* *loc. cit.*

CCXXXVII. CONSTANTINVS M.

Constantii Chlorig et Fl. Helenae filius unicus, apud Naissum natus anno 272. Vid. eruditissimus *PAGI* cap. ult. p. 378. Caesar jam factus, post mortem patris Eboraci in Britannia, imperium adiit a. 306, sed hoc et initio sequentis, Caesar tantum dictus est. Add. *SCALIGER* de *Emend. Temp.* p. 500, et *PETAVIVS* lib. XI de *Doctr. Temp.* cap. 36. *PROCOPIVS* de *Aedif.* lib. VI c. 2 patrem imperii appellat, quod tenuit

tenuit annos XXX, m. VIIMI, d. XXVII, et Nicomediae vita excessit a. 337, annos quinque et sexaginta natus. Vniuersam generis Constantini seriem ὡς ἐν τύπῳ dedit H. VALESIVS in *notis* ad Amm. Marcellini *lib. XIIII c. 1.* Fuit statura mediocri, latis humeris, cervice crassa, rubra facie, capillo non denso, naso aliquantum incuruo, oculis leoninis, gratosus. EUSEBIUS de *Vita Constant. lib. I c. 13*: Σώματος μὲν γὰρ εἰς κάλλους ὥραν, μεγέθους τε ἡλικίας, οὐδ' ἦν αὐτῷ παραλαβεῖν ἕτερον· ῥώμῃ δ' ἰσχύος τοσοῦτον ἐπλεονέχτει τοὺς ὀμήλικας, ὥς καὶ φοβερὸν αὐτοῖς εἶναι. Corporis compositione ad pulcritudinem apta, et staturae proceritate, nemo cum illo comparari potuit; et virium etiam firmitate tantum superavit aequales, ut illis nonnihil terroris injiceret. Panegyricus Constantino dictus pulcherrimi imperatoris formam praedicat.

De capitis ornatu VICTOR in *Epit. c. 60*: Habitum regium gemmis, et caput exornans perpetuo diademate.

SCIPIO cum aquila in summitate, insigne consulatus erat apud Romanos. ISIDORVS Origg. *lib. XVIII c. II.* IUVENALIS *Sat. X v. 43*:
Da nunc et volucrum, sceptro quae surgit eburno.

DIONYSIVS HALICARNASSEVS *lib. III Ant. Rom. p. 195* regum Etruscorum hoc gestamen fuisse dicit, ubi eorum legati, de pace acturi cum Tarquinio, principatus insignia afferunt, quibus suos reges ornare consueverant, coronam auream, sellam eburneam, καὶ σιγῆπτερον αἶτόν ἔχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, sceptrumque in summitate habens aquilam. Annotat CAR. BRETVS de *Ord. Iudiciorum Civ. apud Rom. cap. 4*, sceptrum non inter consulum, sed regum insignia esse referendum. Scipio autem consularis erat instar sceptri regalis. Conf. VALERIVS MAXIMVS *lib. IIII c. 4 n. 5.* Plura veterum loca collegit ALEX. VVILTHEMIVS ad *Diptychon Leodiense p. 14.*

CCXXXVIII. FLAV. MAXIMA FAVSTA.

Maximianae quoque nomen habet a patre, Maximiano Herculio, qui eam, ex Eutropia Syra editam, Constantino tradidit, cuiusque parenti Constantio Theodoram privignam antea junxerat. Fausta impietatis tenax, maritum fascinavit, ut istam serius ejureret. VICTOR in *epit. c. 56.* Hoc unum facinus laudabile patravit, quod dolos, genero a patre structos in Gallia, illi marito suo enuntiavit, quo eosdem effugeret. EUTROPIVS *lib. X c. 2.* Ipsa dein Crispo privigno insidias parasse, fraudeque detecta, calido in balneo suffocata A. 326 interiisse dicitur: dicitur, inquam; pro certo enim affirmari nequit, quum multa a scriptoribus illorum temporum, Constantini insectatoribus, in odium Christianorum memoriae sint prodita, quae compertae veritatis non sunt. De Crispo certe SOZOMENVS *Hist. Eccles. lib. I c. 5*, alia tradit, et Zosimum redarguit EVA-

GRIVS lib. III c. 41. Mater facta est Constantini II, Constantii, Constantis, Helenae item et Constantiae: nonnulli tertiam ejus filiam nominant. ZOSIMVS lib. II de filiis tribus, ad imperii successionem vocatis, locutus, subjungit: Ἐτέχθησαν δὲ οὗτοι οὐκ ἀπὸ Φάυστης, τῆς τοῦ Ἑρκουλίου Μαξιμιανοῦ θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης, ἣ μοιχείας ἐπαγαγὼν μέμψιν, ἀπέκτεινεν, non ex Fausta, Maximiani Herculii filia, natos fuisse, sed ex alia, quam insimulatam adulterii, morte adfecerat. Id vero est, quod contra historicorum fidem impius ille perhibet, Constantino, qui Christo nomen dederat, iniquior. Denique IULIANVS Orat. I Maximam hanc Faustam fuisse praedicat sororem, matrem, uxorem ac filiam imperatoris, τῇ μὲν γὰρ εὐγενείας τοσοῦτον περιῆν, καὶ κάλλους σώματος, καὶ τρόπων ἀρετῆς, ὅσον οὐκ ἄλλη γυναικὶ ῥαδίως ἂν τις ἐξέυροι, in qua tantum nobilitatis ac pulchritudinis et morum probitatis inerat, quantum in nulla alia femina facile quispiam reperire possit.

CORONAE LAVREAE honorem cum conjugibus communicasse Imperatores, mihi quidem non liquet; certe rari quid est, Faustae caput in hac gemma laurea exornatum, qua etiam in numo Octaviani Stradae p. 174 cingitur. PATINVS Helenae, matris Constantini, caput inter Numismata Imperatorum p. 448 vulgavit, laurea gemmata conspicuum; quale coronamenti genus Constantini aevo usitatum fuisse constat. CONSTANTINVS MANASSES p. 184 vocat στέφος καταμάργαρον λιθολαμπές, coronam unionibus et gemmis exornatam. Constantinus quippe primus diademati inseruit lapides pretiosos, uti est in CHRONICO Alexandrino ad A. 330. Neque vero hic substitit luxuria, sed ulterius progressa, effeminato prorsus luxu, diademata ex solis unionibus et gemmis invexit, qua de re viri antiquariae rei scientissimi, VVOLF. LAZIVS de Rep. Rom. lib. VIII c. 18, et PH. BVONARROTI p. 387, 388, 389. Ceterum observat Cl. TRISTANVS, antiquariorum antesignanus, in Theodoraе numis interdum lauream, ejus capillos cingere, idque ad viri illius Gal. Maximiani victorias referri. Vel ostendit, frons haec perennis, uti LVCRETIO dicitur lib. I, Augustarum memoriam non minus aeternam fore, atque est Augustorum.

CCXXXIII. F A V S T A.

Constantium II in matrimonio habuisse filiam Constantii patris, scriptores tradunt, sed eam sine nomine: unde eruditissimi viri conjectura augurati sunt, Faustam esse, cujus in numo singulari facies describitur apud TRISTANVM App. Vol. III, et BANDVRIVM T. II p. 395. Habuit idem post Eusebiam, uxorem tertiam, Flavianam Maximam Faustam seu Faustinanam, quae anno 361 ei elocata, et cum praegnans Constantiam Posthumam utero contineret, maritum amisit.

amisit. Illa Constantia quum adolevisset, Gratiani Augusti uxor facta est. Post mariti obitum fatis jactabatur non semper benignis: nam capta a Procopio tyranno, et contra Valentem in aciem producta est, ut sibi militum animos conciliaret; quos eo facto prorsus abalienavit; ut itaque apud hos Faustam aliquo in honore fuisse, non male, ut quidem videtur, conjeceris. Numus, quem e Faeschiano thesauro *MEDIOBARBUS* p. 494 profert, idem fortasse est, quem *OCT. STRADA* p. 185 jam excudi fecerat. Certe gemma nostra ad hujus similitudinem accedit.

CCL. FLAVIA IVLIA HELENA.

Filia Constantini M., a Constantio fratre nuptiis jungitur Iuliano, cognomento Apostata, quum Caesar esset declaratus, Arbetrione et Lolliano Coss. A. C. 355. Ipsi vero Eusebia, Constantii conjux, quae sterilis erat, abortionis poculum miscuit, ut quotiescunque concepisset, abjiceret partum. In Galliis marem peperit, quem obstetrix, praefecto nimium umbilico, enecavit. Tandem Iuliano ab exercitibus Gallicis Augusto jam nuncupato, obiit ex partu in Illyrico, ut quidam ajunt, adhuc materfamilias, vel ut alii, jam repudiata, et expulsa e palatio, aut plane necata est A. 360. Romae sepulta juxta sororem Constantinam in suburbio viae Nomentanae. *AMMIANVS MARCELLINVS* lib. XV c. 8, lib. XVI c. 10, lib. XXI c. 1 ibique *VALESIVS*.

CCLI. AELIA PLACILLA.

Hispana nobilis, Theodosii I uxor prima, Antonio Praefecto Praetorio Galliarum et Italiae, deinde Consule, genita videtur, ob vitae sanctitatem, verae religionis studium, moderationem et beneficentiam, commendatissima, quae sua prudentia, virtutum semina, animo mariti mandata, egregie fovit et excitavit. Is enim consiliis ejus libentissime utebatur. Antiocheni, qui statuas ejus dejecerant, ipsi erant invisi. Palatio, quod Constantinopoli habitabat, suum dedit nomen. Ex hac nati Arcadius et Honorius. Morbo correpta, quum Scotumini aquas in Thracia petiisset, mortem optulit anno 388, die 14 Septembris, quo memoriam ejus quotannis Graeci agebant; funus ejus Constantinopolim illatum. *THEODORETVS* lib. V c. 18, *SOZOMENVS* lib. VII c. 6, *NICEPHORVS* lib. XII c. 42, *THEOPHANES* in *Chronogr.* ad a. 383 p. 61.

De MONILI, quo tum haec, tum aliae, collum circumdant, *CYPRIANVS* de *Discipl. et Habit. Virg.* p. m. 230: *Nec distinctis auro lapillis et margaritis, contexta serie et numerosa compage digestis, monilia instituit, quibus cervicem, quem (Deus) fecit, absconderet.* Conf. n. 245.

CCLII. AELIA EVDOXIA.

Bautonis, nobilis Franci, olim Consulis, filia, seu Promoti, praefecti Constantinopolitani, filia aut neptis, quam, Eutropio suadente, Arcadius uxorem duxit anno 395 d. 27 Aprilis. Apud *ZOSIMVM lib. V init.* legitur, quod sponsus vestem et mundum e regia illi miserit; qualem videlicet numi ostendunt et gemmae. Eam anno 400 ornavit diademate, Augustamque renunciavit, quum antea tantum Nobilissima diceretur. Femina arrogans, iracunda, avaritia etiam infamis, a Io. Chrysostomo alienior, geminam illi deportationem in exilium machinata, tribus post ejus mortem mensibus, quum parturiret, foetu intra uterum mortuo, exstincta est anno 404. Sustulit ex ea maritus Pulcheriam, Flacillam, Arcadium, Marinam, ac Theodosium juniorem, quem *CEDRENVS* ultimo loco natum asserit, in eo *MARCELLINO* contrarius, qui Marinam novissime editam tradit. *ZONARAS lib. XIII c. 20.* *MICH. GLYCAS Annal. P. IIII p. 258 sqq.* *THEOPHANES p. 67, 68.* *SOCRATES Hist. Eccl. lib. VI c. 14. 16. 17.* *NICEPHORVS lib. XIII c. 36.* *BARONIUS Annal. T. V ad an. 404 n. 122.* *CAR. DV FRESNE in Fam. Byzant.*

CCLIII. GALLA PLACIDIA.

Galla Placidia, matre cognomine, quae altera Theodosii uxor erat, nata, adhuc impubes ab Alarico rege Visigothorum ab urbe Roma, veluti obses, captiva in Gallias ducitur a. 410; sed cultu et honore regio habita cum Ataulpho, qui Alarici uxoris frater ei successerat, nuptias celebrat Narbone, seu Foro Cornelii, mense Ianuario a. 411. Eo defuncto, a Singiricho, qui septem dies imperavit, pedibus ante equum ire coacta, tandemque a Vallia successore reddita est fratri Honorio, opera Constantii Patritii; cui eam invitam elocavit, anno 417, Honorio A. XI, Constantino, II Coss. dehinc a fratre et marito Augusta dicta est. Peperit Ataulpho Theodosium brevioris vitae; Constantio, qui in serie Imperatorum tertius numeratur, Honoriam et Valentinianum, quem voluptaria educatione instituisse, mollitieiue effeminatae innutrivisse, vitio vertitur Placidiae a *PROCOPIO de B. Vandal. lib. II c. 3.* *SENATOR* autem impense hanc matrem principem laudat *lib. XI Variar. epist. 1,* facundam Attici, Romani et nativi sermonis ubertate. Post Constantii interitum, qui septimo imperii mense pleuritide exstinctus est, fratris gratiam non diu retinuit; apud eum enim in suspicionem hostium invitatorum venit; ideoque cum liberis ad Theodosium juniorem ablegata Constantinopolim a. 423, ab hoc cum Valentiniano Caesare quinquenni in occidentem remittitur a. 424, tandemque Romae extremum diem conficit a. 450 ante filium.

PROCO-

PROCOPIVS *ibid.* c. 4. OLYMPIODORVS apud Photium in *Biblioth. Cod. LXXX.* CASSIODORVS in *Chron.* IORNANDES *lib. I n. 55.* SOZOMENVS *lib. VIII c. 16.* NICEPHORVS *lib. XIII c. 5.* THEOPHANES p. 65. 66.

De monogrammate ✠, quo vestis supra humerum dextrum ornatur, HIERONYMVS *epist. 7 ad Laetam*: *Regum purpuras, et ardentis diadematum gemmas, patibuli salutaris (al. Salvatoris) pictura condecorat.* Add. PATINVS *Imp. Rom. Num. p. 476 sq.* LIPSIVS *de Cruce lib. III cap. 16.*

Πέπλους καταμαργάρους, seu vestes margaritis consertas, quas CONSTANTINVS MANASSES vocat, itemque σίνδονας μαργαριτίδας, tum in Galla, tum in reliquis hujus et posterioris aetatis imperatricibus, intueri licet. De illis consulatur, si placet, CLAVD. SALMASIVS ad Solinum c. 53 p. 826. Nec feminarum tantum hic ornatus erat; sed et virorum. CLAVDIANVS *de Laud. Stiliconis lib. II v. 88*, ubi de hereditate paterna Arcadii et Honorii:

*Quin et Sidonias chlamydes, et cingula baccis
aspera, gemmatasque togas, viridesque smaragdis
loricas, galeasque renidentes hyacinthis,
gestatosque patri capulis radiantibus enses,
et vario lapidum distinctas igne coronas
dividis ex aequo, ne non augusta supellex
ornatusque pares geminis heredibus essent.*

CCLIII. AELIA PVLCHERIA.

Arcadii et Eudoxiae filia natu maxima, anno 399 d. 24 Augusti in lucem edita dicitur MARCELLINO in *Chron.* et CHRON. *Paschali Olymp. 294.* Theodosii junioris soror. CONSTANTINVS MANASSES p. 100:

*Ἦν δ' ἀδελφὴ τῷ βασιλεῖ τούτῳ Θεοδοσίῳ,
σεμνότροπος, σεμνόβιος, τὴν κλήσιν Πουλχερία,
καὶ κάλλει διαλάμπουσα σώματος εὐπροσώπου,
καὶ στίλβουσα ταῖς χάρισι τῆς ἔνδον εὐπρεπείας.*

Ab hoc annos nata XV vel XVI, in imperii consortium adscita, Augustaeque nomine appellata est, anno 414. a. d. III Non. Iulias, prudentiae laude supra aetatem et sexum commendatissima, verae religionis studiosissima, et Graece Latineque doctissima, quae fratrem pietatem docuit, et ut mores, sermonem, gressum, risum, vestes, sessionem, statum, regio ritu componeret, erudivit. Orta dehinc inter ipsam et Theodosium simultate, quam Eudocia Augusta et Chrysaphius Eunuchus alebant, ab administratione in Hebdomum abiit, Diaconissa ordinata anno 446 vel 447, ibidemque sive per quatuor sive per septem annos privata vixit. Rediit deinde, et Theodosio mortuo anno 450, annum agens quinquagesimum primum (CHRO-

(*CHRONICON Paschale* habet a. 54, perperam,) Marciano, conjugii sui nomine, Senatus omniumque ordinum consensu imperium obtulit, ut tamen semper casta viveret virgo. Vitae finem fecit pia mulier anno 453 d. 18 Februarii, Marciani imperii III vel VI. *EVAGRIVS lib. II c. 1 p. 509. SOZOMENVS lib. VIIII c. 1 sqq. NICEPHORVS lib. XIII c. 47 et lib. XV c. 15. MICH. GLYCAS l. c. p. 261, 262, IORNANDES lib. I, CONSTANTINVS MANASSES l. c. MARCELLINVS* aliique. De die et anno mortis egit *CAR. DV FRESNE* in *Fam. Byz.*

Caput est margaritis ornatum, ad pectus cum stola, et monili duplici ex unionibus circa collum.

CCLV. EVDOCIA.

Rogati Afri filia, Heraclii sponsa, *Flaviae* vel *Fabiae* nomine, quae tum morabatur Constantinopoli cum matre Heraclii, Epiphania, quando Heraclius ex Africa contra Phocam venit. Phocas itaque utramque comprehensam, monasterio, quod vocatur Novae poenitentiae, inclusit: sed ab Heraclio, regiam ingresso, iterum liberata, eadem die appellata est Augusta, qua nuptiae celebrabantur, atque tum Eudociae nomen sumsit, genuitque Epiphaniam, Eudociae itidem nomine dictam, et Heraclium Constantinum III, qui Novus dictus est. E vita abiit d. 13 Augusti, ut est in *CHRONICO Paschali*, vel d. 14. ut ait *THEOPHANES*, anno 612, vel 613, anno 2 imperii Heraclii. *ZONARAS lib. XIII c. 15. CEDRENVS, et THEOPHANES ad A. C. 602 p. 250.*

CCLVI. IRENE.

Formosissima mulier Attica, Leonis III uxor, cui, sponsalibus die 3 Sept. celebratis, posthaec d. 17 Decembr. A. 769 in manum convenit, eademque die coronata est a Patriarcha. Mater facta est Constantini VI et Probi. Marito e vivis exempto anno 780, filii natu majoris nomine, imperii curam, plurimaeque bella laudatissime gessit per decennium; et sub auspiciis regiminis, Nicephori, imperium invadentis, tyrannidem exstinxit, filioque, altero imperii anno, filiam Caroli Magni, Erythrus nomine, sponsam conciliat, quam tamen uxorem non duxit. In Thraciam profecta est Berrhocam usque, quam reparavit, Irenopolim appellans. Hinc foedera cum Francis icta solvens, filio reluctanti Mariam, Amnia oriundam, conjugem locavit m. Novembri, indictione XII. a. 789 Anno sequenti invidiam ei apud filium conflant mali homines, quae adeo invaluit, ut decedere de imperio coacta sit a militibus; quod vel insequenti anno vel post biennium denuo capeffivit, et cum Constantino filio tenuit usque ad A. 796, tum vero insidiis circumventum,

tum, lumine oculorum et vita pariter privavit. Post haec perhibetur, suos quoque ex filio nepotes oculis orbasse, quinque adhuc annis orbi praefuisse, Carolum M. anno, quo Romae coronatus est, per legatos Irenes nuptias expetivisse, quas Aëtius spado, in imperii spem elatus, impedierit; ejusque Legatos Constantinopoli adhuc moratos esse, quum Nicephorus in eam insurgeret, a quo anno 802 m. Novembri, frigore asperrimo jam terris incumbente, in Lesbi insulam ablegata, vitam cum morte commutavit, d. 9 Augusti a. 803, et corpus in insulam Principis, in monasterium, quod condiderat, translatum est. *THEOPHANES* pag. 374–405. *ZONARAS* lib. XV c. 10, sqq. *GLYCAS* pag. 285. *CONSTANTINVS MANASSES* p. 170–176.

CCLVII. E V D O C I A.

Filia Ingeris, corporis forma et venustate atque pudore, inter omnes alias nobiles feminas fere princeps, quo aviam elogio mactat *CONSTANTINVS PORPHYROGENNETVS* in *Basilio Macedone* p. 147. At *SYMEON MAGISTER* in *Annal.* n. 9, *THEOPHANES* et alii, eam Theodoraë, Michaëlis matri, δι' ἀναίδειας exoriam fuisse, diserte scribunt. Basilio, in imperii societatem cooptato, postquam a Maria divorterat, a Michaële III uxor data, peperit Constantinum Caesarem, Leonem VI Philosophum, (quos tamen non Basilii, sed Michaëlis esse volunt, Georgius Monachus, Symeon Magister, Leo Grammaticus, et alii,) Stephanum patriarcham, et Alexandrum II. Totidem quoque filias enixa est, de quibus hoc unum constat, eas, uti et masculos, sapientia imbutas, virginitatem Deo consecrasse. *CONSTANTINVS* l. cit. n. 35 et 88. Eudocia post haec arctiori, quam par erat, consuetudine Nicetae Xilinitae usa dicitur. Quando ex vita abierit, non liquet: defunctam maritus Constantinopoli sepeliendam curavit.

CCLVIII. H E L E N A.

Romani Lacapeni filia, concedit anno 919 in torum Constantini VI Porphyrogenneti, quem liberis beavit Romano, in imperio successore, Zoë, Theodora, quae Io. Zimiscae nupsit, Agatha, Theophanone et Anna, quas in Caniclii aedes inclusas tenuit Romanus frater, imperator factus. Maritum illa excitavit ad recuperandum imperium, postquam Christophorus et Stephanus fratres, Romanum patrem anno 944 exauctoraverant. Apud maritum, qui deinceps 14 vel 15 adhuc annos regnavit, effecit, ut publica munera venalia fierent, pessimo exemplo, eique superstes vixit aliquandiu, ac diu morbo conflictata, demum fatis concessit d. XVIII Septembr. a. 964. *CONSTANTINVS MANASSES* p. 215, 217. *GLYCAS* p. 302. *INCERTVS* in *Constantino Porphyrogeneto*, et in *Romano jun.* n. 3, 6. *SYMEON MAGISTER* in *iisdem*.

R

CCLVIII.

CCLVIII. Z O E.

Helenae et Constantini VII filia altera, quam Romanus III Argyrus vel Argyropulus, imperio destinatus, uxore priore votum et vitam cum virginibus Deo sacris fuscipiente, conjugem accepit anno 1028, octo et quadraginta annos jam natam. Anno 1031 sororem Theodoram in monialium ordinem redegit, ne, quae heres imperii esset, res novas moliretur. Zoe, mulier salacissima, de adulterio suspecta erat cum Michaële III Paphlagone, quem, marito venenis tentato, et in balnei labro suffocato, ad imperium evexit anno 1034. Hoc post septem annos in coenobio vita functo, Michaëlem V Calaphatem filii loco adoptat, et coronari jubet anno 1041, qui attonsam, contra datam fidem, statim eiecit in exilium; sed a populo revocata est cum sorore, die 2 Aprilis anni sequentis, et cum eadem aliquot menses imperavit, Michaële V exacto. Tandem Constantinum VIII Monomachum maritum legit, et cum eo aliquam multis annis vixit immodicae lasciviae et procacitatis mulier; quae tamen mortua fere cum caelitibus culta est, eo quod fungus ex ejus tumulo germinasset. Luxit eam Constantinus muliebriter, ideoque facile adduci potuit, ut thecam ejus effossam inter caeteras sanctorum thecas transferret in secretarium. Vid. *CAR. DV FRESNE* ad Annae Comnenae *Alexiadis* lib. VI pag. 306, 307. Septuagenaria anno 1050, mortē antevertit sororem, quae huic hujusque marito supervixit, et postea imperium capessivit. *CONSTANTINVS MANASSES* p. 244: ἡ γὰρ βασίλισσα Ζωὴ πάλαι προετέθνηκει.

Imaginem hujus Zoës ex numo dedit *OCT. STRADA*; sed non immerito illius sinceritatem ambiguam reddit *BANDURIUS*, quum ornatus sit, qualis erat Theodosii saeculo.

Sarda.

260

Sarda
alb.

261

Sarda.

262

Sarda.

263

Sarda.

264

Sarda.

265

Achates.

266

Sarda
alb.

267

Sarda.

268

Amethy.
stus.

269

Sarda.

270

Onyx.

271

Sarda
alb.

272

Topazius.

273

Chalce.
domus.

274

Achates.

275

Achates
albus.

276

Sarda.

277

Sarda
alba.

278

Sarda
alba.

279

Sarda.

280

Sarda.

281

Sarda.

282

Sarda
alba.

283

Sarda.

284

CAPVT V
CAPITA REGVM ET ILLVSTRIVM
EXTERORVM.

CCLX. CODRV S.

Conjecturis nititur assertum Canini, iisque non adeo firmis, qui Codri faciem in numo quodam sibi videre visus est, in cuius altera area conspiciebatur noctua, notissimum Athenarum symbolum. Codri certe memoriam Athenienses, ob insignia in patriam merita, sanctissime colebant, statuisque venerabantur: nec dubium valde est, ut testatior esset regis, patriae amantissimi, virtus, vultum quoque illius in aere signasse; uti et genus praestantissimis heroum imaginibus, patre Eumolpo, inseruerunt, et a Deucalione repetiverunt. Quae de eo septuagenario narratur historia, ex *CONONE* apud Photium p. 438, *CICERONIS Quæst. Tuscul. lib. I extr. IUSTINI lib. II c. 6*, *POLYAENI Strateg. lib. I*, *VELLEII PATERCVLI lib. I c. 2*, *VALER. MAXIMI lib. V c. 6*, aliisque, decantata est adeo, ut eam denuo inculcare omnino pigeat. Cui enim non dictus est

Codrus, pro patria non timidus mori?

Factum hoc est anno regni XXI. Id unum dolent viri docti, de ingenuitate huius imaginis non fatis constare. Eam nemo veterum, quantum memoria repetere valeo, nec ipse *PAVSANIAS* designavit, ut illos in subsidium advocare possemus.

De *DIADEMATE*, num eo videlicet veteres Graeci fuerint usi, disputat *BEGERVS Thes. Brand. Vol. I p. 230*.

CCLXI. CCLXII. AMYNTAS.

Alexandri M. avus, in serie regum Macedonicorum hoc nomine secundus; alii quartum numerant: sed *L. BEGERVS*, quos Eusebius secundum, tertium et quartum distinguit, unum eundemque fuisse suspicatur. Conf. *REIN. REINECCIUS de Familiis Regum Macedoniae*; cui jungi meretur fragmentum *DEXIPPI*, vel potius *DIODORI SICVLI*, e Georgio Syncello, quod in Eusebium retulit *SCALIGER p. 47*, qui tamen a reliquis veterum saepe in diversa abit. Ab Archelao regno pulsus, latuit in Thracia apud Sitalcem, qui eum vi armata reduxit, eique partem regni recuperavit. *THVCTIDIDES lib. II p. 165*. Illyriis quoque in Macedoniam irrumpentibus, cedere coactus, ope Thessalorum in illud rediisse dicitur. *DIODORVS SICV- LV S lib. XIII p. 307*.

LEONIS EXVIVIAE, quibus caput gemmae alterius tectum, non tam indicant morem heroum, utentium tum pro galea, tum pro

R 2

diade-

diademate, ferarum pellibus, quod notat *PHILOSTRATVS* in *Heroicis*; quam ortum ex Hercule, ut legitimam regii stemmatis prolem, iustumque regni heredem se gereret, de qua re jam aliis bene multa dicta sunt. *EURIPIDES* in *Herc. Fur. A. II v. 465* de Hercule:

Στολήν τε θεῶς ἀμφέβαλε σὺν καίρῳ
λέοντος, ἥπερ αὐτὸς ἐξωπλίζετο.
*Induviasque tuo circumponebas capiti
leonis, qua ipse solitus erat tegi.*

Conf. *BEGERVVS Th. Palat. p. 112. 113. Th. Brand. Vol. I p. 231. IAC. DE VVILDE Sel. Num. p. 1* sqq. *Io. FABER ad Vrsini Imagg. illustr. n. 10,* et plures.

BARBAM aluisse Macedonas, inde colligit *Begerus*, quod *Alexander*, ut raderentur, edicto praecepit.

CCLXIII. PHILIPPVS.

Rex Macedonum, rebus gestis clarissimus, libertatis Graecorum oppressor, a quo numi aurei nomen Philippeorum habent, hac gemma exhiberi conjectatur. Imagines ejus, quas apud *Begerum* et *VVildium* videre est, imberbes sunt omnes. *GALLAEVS n. 107,* et *SANDRARTIVS T. II part. 3 p. 59,* barbatus exhibent. Eum *CLEMENS Alexandrinus in Protrept. p. 36* testatur fuisse τὴν κλεῖν κατεαγόντα, καὶ τὸ σκέλος πεπηρωμένον, ὃς ἐξενόπη τὸν ὀφθαλμόν, *fracto jugulo, fracta tibia, et exsecto oculo,* in obsidione puta Methonae. Oculum sagitta effossum memorant *DIODORVS, PLVTARCHVS, IUSTINVS,* quorum hic dextrum fuisse excussum, indicat.

CCLXIII. OLYMPIA S.

Neoptolemi Molossorum regis filia, repudiata a marito, filio Alexandro dilecta, et post hujus mortem Pydnae a Cassandro interfecta est, δύσζηλος καὶ βαρύθυμος γυνή, *suspiciosa mulier et tristis,* uti *PLVTARCHO* audit in *Alexandro,* morosa et arrogans. Ejus effigiem dedit numus *IAC. DE VVILDE n. 11,* sed et facies, et ornatus capitis cum galero atque tutulo, et stolae amictus, nimium quantum discrepant. Exstant quoque apud *GALLAEVM n. 6,* in *ANGELI CAVSEI Museo Romano,* itemque apud *BEGERVVM Th. Br. Vol. III p. 202,* capita Alexandri et Olympiadis jugata: at neque in his quidquam simile. Et si *Begeri* conjectura valet, quam profert gemmam, Pyrgotelis esse opus, longius omnino a vero aberrare nostram, fatendum esset.

CCLXV. CCLXVI. CCLXVII. CCLXVIII. CCLXIII. CCLXX. ALEXANDER M.

Laborant fere antiquariae supellectilis ταμεῖα, copia imaginum Alexandri M. quas tot gemmis insculptas nemo mirabitur, qui principes,

principes, bonos aeque ac malos, ejus facta aemulantes noverit. Imo tanta ejus erat veneratio, ut *viri in auro et argento, mulieres in reticulis, et dextrocheriis, et in anulis et in omni ornamentorum genere exsculptum semper habuerint*, teste TREBELLIO POLLIONE in *Quieto Macriani F. tyranno*. Pictam itaque ab Apelle Alexandri imaginem, quam Bucephalus adhinuit, conferre optarem cum typo hujus regis multiplici, quo facilius de eo existimare possemus, quatenus ex tanto numero verum illius vultum referat, quae titulum tantum et nomen mentiatur? Ea quum destituamur, ex veteribus, qualis fuerit, recitabo, ut hanc ejus descriptionem cum fictis imaginibus comparare cuivis liberum sit. Ita autem PLUTARCHVS ex latina interpretatione: *Corporis ejus figuram Lysippi statuae maxime demonstrant, a quo voluit solo fingi. Etenim, quam praecipue successores ejus complures post et amici aemulati sunt, projectam cervicem, et in sinistrum humerum modice propensam, oculorumque lenitatem, ad unguem expressit ille artifex. Alexandrum pingens, fulmen tenentem, non repraesentavit Apelles colorem ejus. Magis fuscum et sordidiorem fecit, quum fuerit, ut ajunt, candidus, qui color in pectore et facie potissimum purpurascebat. Conf. PHOTIVS in Biblioth. p. 1198. AELIANVS Hist. Var. lib. XII c. 14 Alexandri effigiem φοβερόν τι, formidabile quid, admixtum habuisse, memoriae prodidit, scribens: Ἀλέξανδρον δὲ τὸν Φιλίππου ἀπραγμόνως ὡραῖον λέγουσι γενέσθαι· τὴν μὲν γὰρ κόμην ἀνασεύεσθαι αὐτῷ, ξανθὴν δὲ εἶναι. ὑπαναφύεσθαι δὲ τι ἐκ τοῦ εἶδους φοβερόν τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγουσιν. Alexandrum etiam, Philippi filium, sine curatione formae speciosum exstitisse perhibent. Capillos enim, qui erant flavi, retortos ei fuisse. Ferunt tamen formidabile quiddam in facie Alexandri insitum fuisse. SOLINVS c. 14: Erat forma supra hominem augustiore, cervice celsa, latis oculis et illustribus, malis ad gratiam rubentibus, reliquis corporis lineamentis non sine majestate quadam decorus. Cl. SPONIVS ex arte, quae ex vultu et corporis habitu animi indicia perite colligit, Alexandri imagines dijudicans, asseverat, projectam nimis a collo faciem, itemque oculos in summo capite late apertos, et sursum attractos, neminem posse contueri, quin statim hominem agnoscat ambitione elatum, audaci animo, et praecipiti, eoque non satis circumspecto. Quam Plutarchus notat cervicem in humerum alterum projectam, etiam numismata praeferunt, notam spiritus elatioris et excelsi. Statura erat mediocri, quae parva potius dicenda, quam magna, testibus numis et historicis. Vnde versus vulgo circumfertur:*

Magnus Alexander corpore parvus erat.

Sunt autem homines statura parva praediti, ut plurimum vehementes et ignei magis, quam qui praealto sunt corpore; spiritus quippe magis continentur, et sanguinis motus est celerior: neque vero

R 3

quisquam

quisquam facile Alexandro magis unquam arsit aut ardebit. Haec *SPONIVS* p. 360. In oculorum lenitate clementiam agnoscit *BEGE-
RVS Thes. Pal.* p. 55. De annis nativitatis, imperii et mortis, multa
doctissime congeffit *ANDR. SCHOTTVS* in *Vita Demosthenis* ad a. 1
Olymp. CVI, quo natus, et ad a. 1 *Olymp. CXIII*, quo mortuus est.

Alexandri imagines omnes IMBERBES sunt. Caussam petimus
ex *PLVTARCHI Theséo*: Τοῦτο δὲ ἀμέλει καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα
ἐννοήσαντα Φασὶ προστάξαι τοῖς στρατηγοῖς ξυρεῖν τὰ γένηα. τῶν Μακε-
δόνων, ὡς λαβὴν ταύτην ἐν ταῖς μάχαις οὔσαν προχειροτάτην. Nempe id
*Alexandrum quoque Macedonem animadvertentem, edixisse ajunt ducibus
suis, ut barbas Macedonum raderent, quod ansa sit haec in praeliis prom-
ptissima.*

In gemmarum altera et tertia luxuriosi CAPILLORVM cincinni
circa tempora sunt observandi, de quibus Aeliani locus, quem mo-
do recitavimus, capiendus est.

De DIADEMATE *CVRTII* verba ex lib. VI c. 6 afferro: *Purpu-
reum diadema, inquentis, albo distinctum, quale Darius habuerat, capiti
circumdedit. Quod et testatur Diodorus Siculus lib. XVII p. 549,
550, apud BEGERVM Th. Br. Vol. I p. 230. Add. FREINSHEMIVS ad
Curtii lib. III c. 3, n. 19. SVIDAS: Ἐἰς δὲ τὴν λίμνην τὴν ἐν Ἀλεξαν-
δρείᾳ ἀφικόμενος, τὸ διαδῆμα ἀπέβαλεν ὀμβροῦ καταρραγέντος. Cum autem
in paludem Alexandrinam pervenisset, diadema amisit, ob vehementem im-
brem. Et Alexandro defuncto, Perdicca sellam regiam, in qua dia-
dema vestisque Alexandri cum armis erant, in conspectum vulgi
dedit, apud eundem CVRTIVM lib. X c. 6.*

Gemmarum prima Alexandrum cum galea exhibet, in qua
GRYPHVS est; animal, ut plerisque videtur, fabulosum, Apollini
sacrum, auri avidissimum. Grypes *VADIANVS* ita describit:

*Ignem micant oculi, curvatur acumine rostrum,
sibilat et grandi lingua retorta sono.
Fulta toris cervix praeacutis auribus exstat,
fronsque minax acris signa vigoris habet.
Horrescunt villis armi crispantibus atri,
et nodum hirsuto turbine finis habet.*

Galeae grypes insunt, quia Asiae thesauros diripuit; Graecis autem
ante ejus aetatem rarus auri usus, teste *ATHENAEO* lib. VI p. 231, vel
quia deus videri voluit, et Iovi Ammoni, Dianae, Mercurio, Her-
culi, se aequavit, idem lib. XII p. 537, fortasse et Palladi, quae
cum Neptuno decertans de Attica, galeam grypibus utrinque or-
natam habuit, uti est apud *PAVSANIAM* lib. I c. 24. Imo, si quid ha-
riolando assequi valeo, sagacitatis, qua valuit, indices sunt, nec
aliam ob causam Apollini adjudicantur, uti recte censet *ROSINVS.*

SVIDAE

SVIDAE locus, etsi prolixior sit, integer tamen una cum *PORTI* versione hic legi meretur: Ουτος ἦν τό τε σῶμα κάλλιστος, καὶ φιλοπρωτάτος, καὶ ὀξύτατος τὴν γνώμην, καὶ ἀνδρείοτατος, καὶ φιλοτιμότητος, καὶ φιλοκινδυνότητος, καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελέστατος· ἡδονῶν τε τῶν μὲν τοῦ σώματος, ἐγκρατέστατος· τῶν δὲ τῆς γνώμης ἐπαινουμένων, ἀπλούστατος· ζυγιδεῖν δὲ τὸ δεῖν ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν, δεινότητος. καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἶκος ζυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος. καὶ τάξαι στρατιὰν δαημονέστατος· καὶ πρὸς πᾶν καλὸν ἐπιτηδειότατος· πρὸς τούτοις ἦν ἐπιεικής, καὶ θεοσεβής. *Hic (Alexander) corpore pulcherrimus fuit, et laboriosissimus, et ingenio acutissimo, et fortissimus, et honoris cupidissimus, et bellicosissimus, et divini numinis studiosissimus. Ac in corporis quidem voluptatibus continentissimus, laudatarum vero animi voluptatum insatiabili cupiditate maxime flagrans: acutissima vero mentis acie praeditus, ut in rebus adhuc obscuris et incertis videret, quid opus esset facto, et felicissimus futurorum ex praesentibus conjector, et exercitus instruendi peritissimus, et ad omne pulchrum ac honestum studium aptissimus. Praeterea fuit modestus et humanus, et religiosus dei cultor. Conf. SANDRARTIUS Tom. II P. III pag. 31.*

SERPENS in secundae et tertiae gemmae galea, non alio referendus est, quam ad ortum ex Iove Libyco, in anguem converso. *IUSTINVS* lib. XI c. II. *LYCLANVS* in *Dial. mortuorum*. *ARRIANVS*, *Q. CURTIUS* aliique. Fortasse et Palladem aemulari voluit. Nam serpens Minervae Poliadis οἰκουερός, seu *custos*, *HESYCHIO* dicitur. Add. *MEIBOMIUS* ad *Iusjur.* Hippocrat. c. VI n. 27. Inde et in numis, ab Alexandro percussis, galeam ejus serpentes ornabant.

CORNUA in quarto et quinto capite, illustrat *CLEMENS* Alexandrinus in *Protrept.* scribens: Εξούλετο δὲ καὶ Ἀλέξανδρος Ἀρμωνος υἱὸς εἶναι δοκεῖν, καὶ κεραιφόρος ἀναπλάττεσθαι πρὸς τῶν ἀγαλματοποιῶν, τὸ καλὸν ἀνθρώπου ὑβρίσαι σπεύδων κέρατι. Volebat et Alexander filius videri Ammonis, et cornutus a statuariis effingi, pulchrum hominis vultum cornu dedecorans. Ephippus scribit apud *ATHENAEVM* l. c. Alexandrum sacras etiam vestes in conviviiis gestasse, nunc quidem Ammonis purpuream, per ambitum divisam, et cornua, tanquam deum. Idem et *PAVSANIAS* confirmat, qui lib. V cap. 24, nos docet, a Corinthio quodam Alexandri statuam esse positam, Iovis ornatu, Διὶ εἰκασμένου δῆθεν.

FVL MEN collo subjectum, vel somnium matris explicat, quod *PLVTARCHVS* in *Alexandro ab init.* narrat, itemque *ZONARAS*, quo sibi videbatur, quasi Iupiter tonans ventrem suum de caelo tangeret, ex cujus ictu flamma late fuerit dispersa: vel filium Iovis indicat, qualis ipse videri, et ab Apelle pingi volebat. In Ecbatanis proclamari iussit a praeconibus, Gorgum, armorum custodiae praefectum,

ctum, Alexandrum Ammonis filium tribus aureorum millibus coronare. *ATHENAEVS l. c.*

CCLXXI. L Y S I M A C H V S.

Lyfimachum, Agathoclis filium, Alexandri successorem, quum adhuc juvenis esset, tali facie fuisse succulenta et projecta, numorum et gemmarum fide credi potest. Regnavit annos 42, et annis 74 major occubuit, contra Seleucum dimicans.

DIADEMATE caput cinctum, ut regis. Regiae dignitatis hoc habuit auspicium: *Lyfimachum desiliens equo Alexander, hastae cuspidem ita in fronte vulneravit, ut sanguis aliter cludi non posset, quam diadema sibi demptum rex, alligandi vulneris causa, capiti ejus imponeret. Quod auspicium primum regalis majestatis Lyfimacho fuit. JUSTINVS lib. XV c. 3. APPIANVS de Bellis Syriacis p. 128, 129, 130.*

CORNU ARIETINVM, originis ad Iovem relatae indicium est; uti enim Alexander, ita et ejus successores, de Iovis progenie natos se credi voluerunt, ut regnum sibi eo facilius firmarent. Conf. *CHRISTOPH. LANDVS Sel. Num. p. 23.* Reliqua hanc gemmam illustrantia, vid. apud *LVD. NONNIUM ad Golzium, IAC. DE WILDE Sel. Num. n. 22, et LAVR. BEGERVM Thes. Palat. pag. 124, 125. Thes. Brand. Vol. I pag. 107 et 244.*

CCLXXII. CCLXXIII. P E R S E V S.

Ultimus Macedoniae rex, bello cum Romanis gesto clarus, ab L. Paulo Aemilio victus, ac Romae in triumpho ductus est. *FLORVS lib. II c. 12, et citati ibidem a Camerte auctores. 'Ο δ' ἀπολειπόμενος υἱὸς αὐτοῦ Περσεύς, ἅμα τῇ βασιλείᾳ διεδέξατο τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐχθρὰν, οὐκ ὦν ἐχέγγυος ἐνεγκεῖν, διὰ μικρότητα καὶ μοχθηρίαν ἡθους, ἐν ᾗ παθῶν τε παντοδαπῶν καὶ νοσημάτων ἐνόντων, ἐπρώτευσεν ἡ Φιλαργυρία. Superstes filius ejus (Philippi) Perseus, hereditarium cum regno in Romanos suscepit odium, tantae moli ob ignaviam et improbos mores impar: in quo, quum vitia multa multique morbi inessent, dominabatur avaritia. PLUTARCHVS in Paulo Aemilio p. 259, qui praeterea mollitiem et abjectum nimis animum ei exprobrat: vitiis enim erat inquinatissimus. Id unum LIVIVS lib. XXXXI c. 20, in eo celebrat, in urbium donis et decorum cultu regium illi fuisse animum. Conf. BEGERVS Thes. Brand. Vol. I p. 249. SANDRARTIVS Tom. II Part. 3 pag. 41.*

CCLXXIII. PRINCEPS MACEDONVM FEMINA.

GVIL. CHOVLIVS de Relig. Vet. Rom. p. 175 similem imaginem exhibet, in qua capitis cultus conspici meretur. Comae, a fronte ad aures usque eleganter tortae, connectuntur spiris, inde a cervice ad occiput

occiput assurgentibus; ipsam cervicem integunt capilli sparsi, qui in gemma absunt. Praeterea et tutulus gemmae ab illo Choului nonnihil abit.

CCLXXV. P T O L E M A E V S S O T E R.

Lagi filium, primum Aegypti regem, agnoscunt sapientes; licet artificis caelum in capillis et mento aberraverit, qui rugas fronti seniles impressit, et macilentum finxit, contra fidem numorum, quos Io. VAILLANT in *Historia Ptolemaeorum, Aegypti regum*, protulit, in quo libro tum Soteris, tum reliquorum vitas stilo accurate complexus est, ex vultu suum cuique numisma vindicavit, ipsorumque regum capita solerter omnino distinxit: eadem diligentia et in *Seleucidarum historia* versatus.

MENTVM ita projectum, extremae crudelitatis indicium est: quam animi indolem vel dissimulavit, vel emendavit. S. HIERONYMVS prudentissimi, fortissimi, doctissimi que viri elogio eum mactat. Humanitatem ejus, clementiam, acquitatem, moderationem, passim praedicant veteres. DIODORVS SICVLVS lib. XVIII c. 14. IUSTINVS lib. XIII c. 6. CURTIVS lib. VIII c. 8: Ptolemaeus promptissimus bellator, et pacis artibus quam militiae major et clarior, modico civilique cultu, liberalis in primis, adituque facilis, nihil ex fastu regio adsumserat. Ἐπιμανὲς εἰς τὰς γυναῖκας, intemperantem usque ad insaniam in mulieres amorem, in eo coarguit PAVSANIAS lib. I c. 6. Add. BEGERVS *Thef. Brand. Vol. I p. 261, et Vol. III p. 30.*

CCLXXVI. B E R E N I C E.

Quarta et ultima Soteris conjux, et soror, si THEOCRITI Graeco interpreti ad *Idyll. 17* credimus, scribenti: Βερενίκην λέγει τὴν Λάγου μὲν θυγατέρα, γυναῖκα δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος. Berenicem dicit Lagi filiam, conjugem Ptolemaei Soteris. Haec autem non videntur concordare cum illis, quae PAVSANIAS l. cit. in literas misit, eam nimirum, Philippi Macedonis cujusdam viduam, ab Antipatro Eurydicae (quae Lagidae tertia erat uxor,) comitem in Aegyptum missam, Soteri nupsisse. Philadelphum, quem Ptolemaeus jam prope moriens, sibi regni successorem declaravit, in insula Co peperit.

Cum DIADEMATE exhibetur, cirris cervicem tegentibus, et pectore stolato, uti est in numo apud Io. VAILLANT p. 26, in quo tamen aures coma non sunt tectae, uti in gemma, et numo FVLVII VRSINI, quem et SANDRARTIUS T. II Part. 3 p. 56 profert.

CCLXXVII. A R S I N O E.

In Ptolemaeorum familia eadem aetate vixerunt Arsinoë, Soteris filia, quae Lysimacho, eoque occiso, fratribus Cerauno et Phila-

S

Phila-

Philadelpho nupsit; itemque Arsinoë, Lyfimachi modo dicti filia, quam Philadelphus matrimonio sibi adjunxerat, multisque ex ea liberis susceptis, conjurationis convictam, Coptum Thebaidis urbem relegavit. Mox sororis amore ille victus, hanc matrimonii jure habuit, et constantissime coluit: at progeniem ex ea non tulit: Vtraque itaque fuit Philadelphi uxor; inde quaenam in numis signata sit, disquiritur. Illustris *SPANHEMIVS* *diff. V* p. 409 (edit. nov. *diff. VII* p. 424) Lyfimachi filiam dixerat, sed *diff. VIII* p. 499 a *P. SEGVINI* p. 46 sqq. et *PETR. FABRI* sententia non dissentit, et Soteris esse filiam, fratri tantopere dilectam, pariter enunciat, cum quibus etiam facit *Io. VAILLANT* p. 43, ubi, cur id credat, argumentis convincit, ac praeterea de diademate, velo et loto, capitis ornamentis, breviter disserit. Add. idem in *Aegypto Numismatica* p. 201.

DIADEMA non regum modo, sed et reginarum insigne quondam fuisse, veterum auctoritate confirmat *GRVTERVS* ad *Vellejum*, lib. II cap. 122.

Arsinoës hujus crebra fit mentio apud poëtas. *THEOCRITVS* *Idyll. XVII*: *Arsinoë multifariis bonis ornat Adonin.* Apud *CALLIMACHVM* *epigr. 5* concha eam alloquitur:

Ὅφρα γένωμαι

σοὶ τὸ περίσνεπτον παίγνιον Ἀρσινόης,

ut essem spectanti ludus gratior Arsinoae, quae ibidem Cypris, Zephiritis et Chloris dicitur. *AVSONIVS* in *Mosella Eidyll. 10*:

Conditor hic forsitan fuerit Ptolemaidos aulae

Dinochares: quadro cui in fastigia cono

furgit: et ipsa suas consumit Pyramis umbras,

jussus ob incesti qui quondam foedus amoris,

Arsinoën Pharii suspendit in aëre templi.

Spirat enim tecti testudine Corus Achates,

afflictamque trahit ferrato crine puellam.

CCLXXVIII. P T O L E M A E V S I V N I O R.

Cleopatrae frater, Auletae filius, admodum juvenis cum sorore regni partem accipit a Caesare, qui fratrem Ptolemaeum majorem, ob Pompejum interfectum, et regno et vita mulctaverat. *HIRTIVS* de *Bell. Alex.* c. 33. *STRABO* lib. XVII p. 548. *APPIANVS*. Conf. *LEON. AVGVSTIN.* *Gemm. P. I* n. 36, et *VAILLANT* *Hist. Ptolem.* p. 163 seqq. ubi de discrimine utriusque fratris haec posuit: Hic Ptolemaeus puer ut annorum quatuordecim natus conspicitur, cujus imago etsi aliquam fratris majoris speciem praeferat, ab eo facile ipso intuitu discernitur. Adde quod fratris capilli paullo longiores sunt, Aegyptiorum regum praedecessorum

more

more quasi calamistrati; hujus vero tonsi, Romanorum exemplo, quasi illorum consuetudine uti voluerit.

CCLXXVIII. CCLXXX. CCLXXXI. CCLXXXII. CLEOPATRA.

Plures fuisse hoc nomine reginas Syriae et Aegypti, res est per-
vulgata; has vero imagines Cleopatrae, ultimae Aegypti reginae
esse, L. AVGVSTINVS P. II n. 42, Part. I n. 79, SANDRART. Tom. II
P. 3 pag. 49 plag. L, et BEGERVS in *Contempl. Gemmarum quarund. Da-*
ctyliothecae Gorlaei p. 37, censent. Arbitrabantur GORLAEVS, ejusque
illustrator, LAC. GRONOVIVS, (ut de postrema gemma priori loco di-
cam,) Salutis genium esse. At Begerus Cleopatram, aut aliam quan-
dam aspidis morfu deficientem feminam agnoscit, eo quod serpens
capite deorsum verso papillam mordeat, et ex vultu moribunda intel-
ligatur. Cui opinioni suffragari videntur tum capilli, Aegyptiorum
ritu calamistrati, tum ZENOBIVS *Proverbiorum Cent. V* n. 24 scribens:
Ἀπόπειραν δὲ τῆς σιήψεως ποιουμένη, ἐπέτρεψεν Ναῆρα καὶ Χαρμιόνη ἐχι-
δνας παρ' ἑκατέρῳ τῶν μαζῶν ἐπιθέσθαι· αἱ δὲ τοῦτο ποιήσασαι, ἀνηρέθη-
σαν· εἶθ' οὕτως καὶ Κλεοπάτρα βασιλικῶς ἑαυτὴν περιστείλασα, ἔχιδναν
ἐπέθηκε τῷ μαζῷ, καὶ ὑπ' αὐτῷ ἀνηρέθη. *Periculum igitur faciens, Naërae*
et Charmionae (vid. A. SCHOTTI Not. ad h. l.) *mandavit utrique vipe-*
ras ut papillis imponerent: quo facto ipsae perierunt. Dein et Cleopatra,
regio composita cultu, angues uberibus apposuit, sicque interiit. Reliqui
brachio, non papillae, anguem admovisse, fere consentiunt, qui
alias de morte mulieris hujus pignantia tradidere.

In gemmis reliquis diademate insignita est, et in una earum, dia-
demate et velo, divinitatis symbolo, unde post mortem esse effi-
ctam hanc gemmam, novimus. Obiit κεκοσμημένη βασιλικῶς, *regio*
cultu exornata, diademate caput redimita, uti est apud PLVTARCHVM
in *Antonio* p. 954: ἡ δὲ Χάρμιον, scribentem, ἤδη σφαλλομένη καὶ καρη-
βαροῦσα, κατεκόσμει τὸ διαδῆμα περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, *Charmium* (an-
cilla, quam ZENOBIVS Χαρμιόνην vocat,) jam lapsa bunda, et capite gra-
vata, componebat diadema, quo redimitum erat caput ejus. GALENVS
lib. de *Theriaca ad Pisonem* c. 6: *Memoriae est consignatum, inventam esse,*
manus dextera capiti admota, qua diadema, ut verisimile est, teneret, ut
etiam mortua, ipsam spectantibus, regina esse videretur. Idem nos docet,
ex ptyadum genere fuisse aspidem, qua mortem sibi attulerit. Add.
ZONARAS *Annal. lib. X* c. 31. Denique laudatus modo PLVTARCHVS
ibidem p. 927, veneres ejus expressit omnes: *Figura Cleopatrae non erat*
per se usque adeo incomparabilis, neque ut obstupefaceret spectatores; sed ha-
bebat aculeos consuetudo inevitabiles, formaque cum sermonis illecebris, et mo-
rum simul circumfusae consuetudinem veneres stimulum aliquem infligebant.
Adhaec loquentis voci inerat suavitas, ac linguam sicut multarum organum

fidium prompte ad quemlibet sermonem vertens, perpaucis sane barbaris per interpretem, plerisque dabat per semetipsa responsa, ut Aethiopibus, Troglodytis, Hebraeis, Arabibus, Syris, Medis, Parthis. Multarum insuper linguas aliarum gentium dicitur tenuisse, quum antecessores ejus reges ne Aegyptiam quidem percipere sustinuissent; nonnulli etiam desissent Macedonicam. Conf. VAILLANT p. 166—198.

CCLXXXIII. CCLXXXIII. PTOLEMAEVS APION.

Filius erat Ptolemaei Physconis, seu Evergetis II, ex pellice Irene. Ei Cyrenarum regnum testamento legavit parens, et filius dehinc eodem jure Romanos heredes scripsit A. V. C. 657. Cognomen Apionis a macie accepit; erat enim corpore macilento. SIGONIVS lib. I de Ant. Iur. Provinc. et post eum SCALIGER in Animadv. ad Euseb. duos hoc cognomine Ptolemaeos, et alterum quidem aridioris Libyae regem faciunt, EYTROPII, ut videtur, verbis obscurioribus decepti; quae illustrat H. VALESIVS ad Amm. Marcellini lib. XXII extr. ubi unum tantum Apionis cognomine regem fuisse, aperte ostendit, post cujus obitum Cyrenarum civitates aliquandiu liberatas esse iusserit, indeque a tyrannis vexatas, demum in provinciae formam redegerit senatus Romanus.

Gemmarum altera comam habet ad radiorum modum calamistratam, sicuti et pictura Isidis habetur. Aegyptiis enim mos fuit cincinnis ornari. Est illa fere eadem, quae AVGVSTINI P. I n. 37. Altera proxime accedit ad gemmam Fulvii Vrsini apud GALLAEVM n. 121, et in fronte gerit sive lotum, sive laserpicium aut silphium, Cyrenensium symbolum, quod Aegyptiis divinitatem indicat. CATVLLVS epigr. 7:

Laserpiciferis jacet Cyrenis.

De Laserpicio fusc egerunt SALMASIVS in Homon. Hyles Iatr. c. 96. BEGERVS Vol. I p. 518 lqq.

CCLXXXV. ANTIOCHVS MAGNVS.

Seleuci II Callinici, Syriae regis filius, qui puer annorum quindecim fratri Seleuco Cerauno successit; rerumque gestarum gloria Magni cognomen adeptus est, victor Achaei cognati, qui Asiam cis Taurum regis titulo occupaverat. Contra eum, utentem Hannibalis consiliis, Scipio Africanus fratri Asiatico legatus ivit, uti ex LIVIO, APPIANO, aliisque Latinis pariter atque Graecis, satis constat. A Romanis tandem illa Asiae cis Taurum parte multatus est. Add. IO. VAILLANT Hist. Regum Syriae p. 68—152.

Antiochus M. nasi apicem prominentem habuit; Antiochus
Soter

Sarda.

285

Sarda.

286

Sarda.

287

Sarda.

288

Sarda.

289

Sarda.

290

Sarda.

291

Sarda.

292

Sarda.

293

Sarda.

294

Sarda
alba.

295

Sarda.

296

Chalcedonius.

297

Sarda.

298

Sarda
alba.

299

Achates

300

Sarda.

301

Sarda.

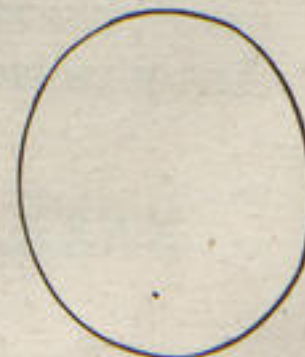
302

Sarda
alba.

303

Sarda.

304

Soter reductam. *BEGER. Vol. I Thes. Brand. p. 252, et Vol. III p. 16: Quis alius ex Antiochis naso tam oblongo, tamque acuto insignitur?*

CCLXXXVI. ALEXANDER THEOPATOR.

Genus Seleucidarum mentitus, regnum Syriae usurpavit, Demetrio Sotere occiso. Tantaе moli quum esset impar, utpote qui in ganeo lustrisque lateret iners, post quintum regni annum occisus est. *FVLV. VRSINVS n. 8. VAILLANT. p. 245. BEGER. Vol. I p. 108,* ubi agnoscitur elata facies, iidem in gemma, qui in numismatibus, lineamentorum ductus, eadem oris projectio, genarum protuberantia, capillus, et oculorum vigor.

CCLXXXVII. CCLXXXVIII. DEMETRIVS NICATOR.

Soteris filius, pessimi ingenii homo, in Parthorum venit potestatem; in regnum deinde restitutus. Redux BARBAM prolixam, Parthorum more, in tempus nutrit, seu in captivitatis memoriam, seu propter luctum mortui Antiochi fratris; uti docte notat *VAILLANT p. 314.* Non itaque audiendus est *P. FABER*, qui ad *VRSINI* imagines, hunc inter Macedoniae reges collocat; nam in numis, hac effigie signatis, multa occurrunt, quae Seleucidarum originem suadent, de quibus alii.

CCLXXXVIII. SELEVCVS VI.

Antiochi Grypi et Tryphaenae filius natu maximus, in parte Syriae regnat post patris mortem; et legitimus totius imperii heres diadema adsumsit, ut regnum ab usurpatore, Antiocho Philopatore patruo, sibi vindicaret, anno Seleucidarum 215, ut vult *BEGERVS Vol. I p. 259,* vel 217, secundum *Cl. VAILLANT,* qui successionem in a. 216, victoriam de Philopatore in a. 217 rejicit. In numis ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ titulo superbit: unde antiquariorum alii hunc vultum Seleuci Nicatoris, regni fundatoris, esse censuerunt. Recte autem monuit illustr. *SPANHEMIUS diff. V pag. 375,* et *edit. nov. diff. VIIII p. 412,* intercedere *Epiphanis* nomen, quo minus huic adjudicetur numus, utpote quod Seleuci successores demum adsumferint. Et *Cl. VAILLANT. p. 365* docet, *Epiphanis* cognomen hunc servasse in memoriam patris; uti Nicatoris seu Victoriosi, in monumentum relatae de patruo victoriae.

Caput ferina, tigridis, ut videtur, pelle aut nebride tectum est, et ungulae sub mento collectae in nodum, more Bacchi et bacchantium. Bacchus autem a Syriae regibus summopere colebatur, quod ex numis patet. Conf. 2 *Maccab. VI, 7.*

CCLXXXX. ANTIOCHVS.

Hanc Syriae regis faciem, ex Cardinalis Farnesii numismate Tyriorum argenteo tetradrachmali caelata in aere, protulit *FVLV. VR-SINVS n. 18.* Cujus ex pluribus Antiochis imago illa sit, arbitrari rectius poterunt, quibus numum tractare manibus continget.

CCLXXXI. STRATONICE.

Mithridatis, cognomine Magni, uxor vel pellex potius, magnae apud eum auctoritatis, cantoris cujusdam filia, quam e convivio, quo scite psallebat, illico in cubiculum deduxit. Bello, quod cum Romanis gessit, Symphorium arcem tenuit, ubi Mithridates in terram defossos habebat pecuniarum thesauros. Hos una cum arce, desertam se succensens, emissio ad commeatum parandum praesidio, Pompejo tradidit, qui ex illis, quae ornatum templis, et triumpho existimabat praebitura splendorem, sola accepit, reliquis Stratonicen se iussit oblectare. Ea hoc unum pacta erat, ut si forte Pompejus Xipharem filium in potestatem redigeret, matri eum servaret incolumem. His cognitis, rex interfecit Xipharem ad fretum, inspectante matre ex aduerso litore, et cadaver insepultum projecit. *PLVTARCHVS in Pompejo p. 638.* *DIO lib. XXXVII p. 38.* *APPIANVS de Bell. Mithrid. p. 405.*

CCLXXXII. ARIARATHES.

Inundaverat belli fluctus universam fere Asiam, Alexandri M. auspiciis. Sola Cappadocia tum intacta mansit, quam Ariarathes tenebat, dejectus posthac regno a Perdicca, quod filius ejusdem nominis recuperavit. Ex eo tempore plures reges cognomines habuit Cappadocia; cui vero ex iis tribuendum sit numisma, ex quo *FVLV. VRsinus* faciem hanc edidit, in ambiguis est. *BEGERVVS Th. Br. Vol. III p. 11. 12,* numum cum imagine non absimili, adscribit Ariarathi V, qui *Eusebes* cognominatur. Filius fuit Ariarathis IIII et Antiochidis, filiae Antiochi M. Haec ei peperit duas filias et filium Mithridatem, quem adultum vocarunt Ariarathem. Erat Graecas literas doctus et philosophiam, qua digne vixit. Rarum certamen filius et pater certarunt de regno, hic offerendo, ille recusando. Vnde Philopatoris cognomen accepit. *DIODORVS fragm. libri XXXI apud Photium Cod. 244.* *POLYBIVS Legat. 112.*

CCLXXXIII. ARTEMISIA.

Hecatomni filia, Cariae regina, conjugalis amoris gloria enituit, exstructo monumento magnificentissimo, quod inter septem mundi

mundi miracula locum habuit. Ipsa vero potui cineres miscuit, tandemque, quum post maritum Cariae regnum biennio administrasset, luctu confecta contabuit. Hinc Italus quidam imagini ejus subjecit:

*Quae mulier? Cariae regina. Quid haurit? amatos
Mausoli cineres. O sitis egregia?*

Stemma confecit BEGERVS Vol. III p. 15. Add. P. SEGVINVS Sel. Num. c. 2 n. 6. De Artemisia pleni sunt veterum aequae ac recentiorum libri, e quibus nominare libet HERODOTVM lib. VII, STRABONEM lib. XIII p. 451, 452. CICERONEM Qu. Tusc. lib. III. GELLIVM lib. X c. 18. VALERIVM MAXIMVM lib. III c. 6 ext. 1. LAELIVM Horar. Subsecivar. lib. XVII c. 21. A. SCHOTTVM in Vita Demosthenis ad a. 4 Olymp. 106, quo Mausolus e vita excessit. Mausolei figuram ad imitationem descriptionis PLINIANAE Hist. Nat. lib. XXXVI c. 5, CARINI docta manus effinxit, qui numus exstat in CLAVD. MOLINETI Museo S. Genovefae p. 115 n. 46, sed cur Artemisiae effigies, quae alteram numi aream occupat, ibi absit, causam me latere fateor. Ea visitur apud duumviros rei literariae maximos, SPANHEMIVM Diff. VIII p. 519, et GISB. CUPERVM Apotheos. Homeri p. 236.

CCLXXXIII. CCLXXXV. PHILETAERVS.

Boa, muliere Paphlagone, utcunque ortus dicitur, Tejo oppidulo, princeps generis Attalicorum regum, cujus adhuc pueri in turba hominum genitalia collisa: dein liberaliter educatus, regiae gazae, in arce Pergamena supra Caycum sepositae, custos a Lysimacho, flagrantibus hunc inter et Seleucum bellis, illi fere adhaesit, qui superior; tandemque Arsinoae se suspectum existimans, quod ejus feminae artibus Agathoclem sublatum doleret, potestatem regiam arripuit, nomine et diademate abstinuit. STRABO lib. XIII p. 428, 429. PAVSANIAS lib. I c. 8 et 10. ATHENAEVS lib. XIII. Viginti annos imperio usus, octoginta natus, Eumeni fratris filio possessiones, quas acquisierat, relinquit. Ab eo pes regius, sedecim habens digitos, philetaerius dictus est. SALMASIVS Exerc. Plin. p. 481.

Caput laureatum, vel laureato diademate ornatum est, quale numus Mediceus praefere visus est erudito nuper illius gazae custodi, apud SPANHEMIVM Diff. V p. 468. SANDRARTIVS Academiae Tent. Tom. II P. 3 p. 35 coronam oleaginam tribuit, de qua eruditissimus commentator, quem CHRISTOPH. ARNOLDVM esse novimus, non indocta congestit.

CCLXXXVI. I V B A.

Βασιλέων χαριέστατος, regum gratiosissimus, Iubae senioris, qui a Iulio Caesare devictus est, filius, paternae calamitatis consors, bello captus,

captus, et Romae A. V. C. 708 in triumpho ductus, vel, ut alii scribunt, obses a patre Romanis datus est, ubi bonas literas scientia et cognitione comprehendens, ex libris, quos in manus hominum dedit, praestantissimis, nominis celebritatem maiorem quam ex regno assecutus est. Augustus denique illi atque Cleopatrae, quae et ipsa Augusti, de Antonio et Cleopatra triumphantis, currum praeriverat, pro regno paterno multas Africae partes regendas, mortuo Boccho, concessit A. 729. Id vero memoria dignum antiquis visum est, utrumque conjugem in triumpho ductum, et deinde regnasse. Tandem Iuba a Caligula sublatus, occubuit. Hic Iuba ille est, qui Mauris volentibus deus est, apud *MINVTIVM FELICEM* in *Octav. p. m. 113.* Quem plura de insigni hoc viro nosse iuvat, luculentos quaeso adeat auctores, laudatos in dissertatione mea Epistolica de *Praecipuis Hesperidum Scriptoribus*, quam b. *IO. CHRISTOPH. VOLCAMERI Hesperidibus Noribergensibus*, A. 1713 lingua Latina evulgatis, adjeci.

CCLXXXVII. P T O L E M A E V S.

Iuba regnum, quod sibi habendum Augustus permiserat, filio Ptolemaeo transmisit. Hic juvena incuriosus et libertis obnoxius, Mauris, quibus imperabat, iram movit, ut servile illorum jugum excutere belloque mutare tentarent. Sub Cajo imperatore, quem *consobrinum* illius vocat *SUETONIUS* in *Cajo c. 26*, (Cajus enim Antonii erat pronepos, et Ptolemaeus nepos,) cruenta morte periit juvenis, per viam interfectus, quum damnatus in exilium isset. *SENECA* de *Tranqu. Animi c. 11*: *Ptolemaeum Africae regem, Armeniae Mithridatem, inter Cajanas custodias vidimus: alter in exilium missus est; alter ut meliori fide mitteretur, optabat.*

Effigiem imberbem, et nunc diademate, nunc laurea, ut Romani Caesares, ornatam, ex numis habent *TORRENTIVS* ad *Suetonii loc. cit.* et *SPONIUS* in *Miscellan. p. 146.* At *GALLAEVS* et *SANDRARTIVS* ex *Vrsino* barbatum protulere, et *IO. FABER* Mauritaniae hunc regem esse, asseruit, cujus fide et nos tantisper stetimus.

CCLXXXVIII. A F R I C A.

Minor dicta, proconsulibus olim paruit, Syrtim inter et Numidiam interjecta, ubi nunc regna sunt Tunitanum et Tripolitanum, quae cum Numidia, Tremisen et Algir complectente, et Mauritania, ubi nunc Fessense et Maroccanum regna, communi jam nomine *Barbaria* vocatur. Vid. *SEGVIN. p. 125.*

Africae typus feroci et rubicunda facie, capillo crispo, spicis et ebore,

ebore, seu elephanti proboscide, comas notatus describitur *CLAUDIANO* de *Laud. Stilicon. lib. II* v. 245:

*Spicis, et dente comas illustris eburno,
et calido rubicunda die.*

Atque tali ornatu est in numis Augusti apud *GOLZIUM* tab. 35, et in numis gentis Caeciliae, Cestiae, Eppiae et aliarum, passim. Sunt autem incolarum plerique truces adspectu, quod et *O. DAPPER* in *Africae descript. p. 28*, inficias ire non potuit. *HORATIVVS* lib. IIII Od. 4:

*Dirus per urbeis Afer ut Italas,
ceu flamma per tedas, vel Eurys
per Siculas equitavit undas.*

Et *VIRGILIUS* lib. IIII v. 40:

*Hinc Getulae urbes, genus insuperabile bello,
et Numidae infreni cingunt, et inhospita Syrtis:
Hinc deserta siti regio, lateque furentes
Barcae.*

CRINIVM ornatui, ἐνουλισμοῖς πλοκάμων, mirum quantum studebant Afri, et raro, una deambulantes, se contingebant, ut manerent compositi capilli, nec deformarentur. *STRABO* lib. XVII p. 569, de Maurusiis seu Mauris: Καλλωπίζονται δ' ὁμῶς κώμης ἐμπλοκῇ καὶ πώγωνι, καὶ χρυσοφορία, σμήζει τὸ ὀδόντων, καὶ ὀνυχισμῶ· σπάνιον τε ἂν ἰδοῖς ἀπτομένους ἀλλήλων ἐν τοῖς περιπάτοις τοῦ παραμένειν αὐτοῖς ἄδικτον τὸν κόσμον τῶν τειχῶν. *Comas cincinnis exornant, et barbam comunt, aurumque gestant, dentes tergent, unguium incrementa refecant, ac raro videas inter ambulandum se mutuo contingentes, ut capillorum ornatus intactus maneat.*

De *ELEPHANTIS*, quorum pellibus pedites pro clypeis utebantur, praeter *STRABONEM* et reliquos, *MANILIUS* *Astronom. libr. IIII*:

*Et vastos elephantas habet, saevosque leones
in poenas foecunda suas parit horrida tellus.*

T. PETRONIUS ARBITER p. m. 60:

*Quaeritur in silvis Mauris fera; et ultimus Ammon
Afrorum excutitur, ne desit bellua dente
ad mortes pretiosa suas.*

De elephantum dentibus, quos Eustathius, et Iuba apud *PLINIUM* lib. VIII c. 3, cornua dicunt, sed male, videndus est *GVIL. HILL* in *Comment. ad Dionysii Orbis descript. p. 366*.

CCLXXXVIII. A M I L C A R.

Barcas cognomine, ortus Serrana prisci Barcae de gente, Annibalis pater, virtute in adversis invicta notissimus, *IO. FABRO* creditus, invito *GRONOVIO* Vol. III, qui Pyrrhum vel Autoleonem agnoscit, scribens:

T

scribens:

scribens: *Quin tu confer hoc caput cum Pyrrho, quem Gallaenus et Faber publicarunt, vel cum Antoleonte utriusque Thesauri, animadverte lanuginem barbamque eandem, galeam similiter in fronte depressam, etsi diversa fabrica, et dissimiles sint nasum. Quas lites alii dirimant. De Amilcare SILIVS ITALICVS lib. XIII v. 732:*

*Si studium, et saevam cognoscere Amilcaris umbram;
illa est, cerne procul, cui frons, nec morte remissa
irarum servat rabiem.*

Et lib. I v. 142:

*Atque hominum finem, Gades Calpenque, secutus,
dum fert Herculeis Garamantica signa columnis,
occumbit saevo Tyrius certamine ductor.*

Sed et Poenorum duces cristas et jubar pro galeae ornamento gestasse, innuit idem lib. I v. 524:

*Decisae in vertice cristae
direptumque decus nutantum in caede jubarum.*

CCC. PHILISTIS.

Νόμισμα Φιλιστίδειον, cujus *SVIDAS* meminit, ab hac Philistide nomen traxisse, probabile est. Arripui Suidam, et diligenter, quantum potui intra angustum temporis ambitum, numisma illud scrutatus sum, ut, si rem ipsam non dilucidaret, tamen ad suspicandum duceret: at nihil profeci, et frustra est susceptus labor. In quadam Siciliae vel magnae Graeciae parte, ubi ut plurimum numismata hujus reginae reperiuntur, regnasse augurantur *IO. FABER* et *PARVATA*, qui quinque ejus numos conspiciendos dedit; *BEGERS Th. Br. Vol. I p. 300*, sextum vulgavit, sagaciter conjiciens, Melites atque Cosyrae insulis eam imperasse. Idem sub velo diadema agnoscit, decentemque comarum mundum; et in velo summam vestium Melitenensium tenuitatem, quam *Tullius Verri* non semel objicit. De ea audiendus est *DIODORVS lib. V p. 294*: Τεχνίτας τὲ γὰρ ἔχει παντοδαπούς ταῖς ἐργασίαις, κρατίστους δὲ τοὺς ὀθόνια ποιοῦντας τῇτε λεπτότητι καὶ τῇ μαλακότητι διαπρεπῆ. *Variorum enim operum artifices habet, inter quos excellunt, qui lintea insigni subtilitate ac mollitie texunt. Opinioni porro suae fundamentum collocat in illo OVIDII Fast. lib. III v. 567:*

Fertilis est Melite sterili vicina Cosyrae.

Quod eo firmitus foret, si *IOSEPHI SCALIGERI* emendatio locum haberet, ut τὸ *Melite* in casu tertio positum esset. Ille nimirum de *Emend. Temp. p. m. 501*, hunc versum recitans, subjicit: Sciensne ita scripserit *Ovidius*, an fraus illi a librario, nescio. Sane *Cosyra* est frugifera, *Melite* infrugifera, et vere sterilis. Vide, an ita scripserit poeta:

Fertilis est Melitae sterili vicina Cosyra.

Haec

Haec *SCALIGER*. Equidem Io. Quintinus Heduus apud *P. H. CLYVERIVM Sicil. Antiq. lib. II c. 6 p. 446*, fertilitatem Melites laudibus extollit: aliunde tamen satis constat, petrosam esse, omnique cultura adhibita vix tantum frumenti proferre, quod incolis per trimestre anni spatium alendis sufficeret. Frumentatum itaque abeunt tum in Siciliam, tum in vicinam insulam, Straboni *Gaudus*, vulgo *Gozo* dictam. *P. TOLEMAEVS* et *SILIVS ITALICVS lib. XIII v. 273*, *Cossyram* appellant; alii *Cossuram*, vel *Cosuram*, quae hodie *Pantalarea* vocatur, Selinunti obversa. Conf. *LVC. HOLSTENIVS* ad Stephanum *de Urbibus* voc. *Κόσσυρος*.

CCCI. G E L O.

Gelonem agnoscunt antiquarii ex frontis, oculorum, oris atque menti similitudine, quam praeferunt numi, ejus nomine signati, apud *PARVTAM*, *GOLZIUM*, *BEGERYM* et alios. Nasus est in gemma aquilinus, artificis fortasse vitio, quum in numis planior appareat. Erat hic Gelo Dinomenis filius, qui sub Hippocrate contra Leontinos equitatum duxit, ἀνὴρ λαμπρότατος, vir praeclarissimus, *HERODOTI* iudicio. Ex plebejo dux creatus contra Amilcarem Carthaginiensem eduxit, eumque ad Himeram stratagemate circumvenit, omnemque ejus exercitum concidit. Mox pacem aequis conditionibus concessit, atque ita benevolentia tum Poenos, tum Anaxilam, qui a partibus eorum steterat, sibi adjunxit. Post hanc victoriam pari comitate inermis, solo tectus pallio, in concionem armatam prodit, omniumque favorem, ipsamque regiam dignitatem facile promeretur: qua et moderatissime usus est per annos VI. Mortuum cives statua honorarunt, ejusque conjugem praediis donarunt. *CONON Narrat. 42* apud Photium *Cod. 186 p. 450*. *DIODORVS lib. XI p. 17, 29, 30*. *POLYAENVS Stratag. lib. I*.

CCCII. H I E R O.

Frater Gelonis natu maximus, vitiis suis desiderabilem effecit fratrem, a quo regnum acceperat a. 3. Olymp. 76. Vicit Hiero Olympia et Pythia. Regno praefuit annos XI, menses VIII. Fatis concessit Olymp. 78, quum altera vice Celete victoriam obtinuisset. *PINDARVS Pyth. III* invidendo eum elogio mactat:

- - - Βασιλεὺς
πρᾶϋς ἀστοῖς, οὐ φθονέων ἀγαθοῖς,
ζείνοισι δὲ θαυμαστὸς πατὴρ.
Rex clemens civibus, non invidens bonis,
hospitibus autem admirandus pater.

Conf. *DIODORVS SICVLVS l. cit. p. 51*.

T 2

CORONA

CORONA ornatus est ex olea seu oleastro, aut ex lauru, ut Olympiorum vel Pythicorum victor. Istud vero, quod ab aliis jam observatum est, et hic repetiisse non injucundum erit, neque Hieronem, neque reliquos ad Hieronymum usque Siciliae reges, diadema gestasse. *LIVIVS lib. XXIII cap. 5: Nam qui per tot annos Hieronem* (Hieroclis is est filius,) *ejusque filium Gelonem, nec vestis habitu, nec alio ullo insigni differentes a ceteris civibus vidissent, conspexere purpuram ac diadema, ac satellites armatos.* Sed de quatuor Graecorum ludis, eorundemque praemiis epigramma est *ARCHIAE* poëtae in *Anthologiae lib. I:*

Τέσσαρες εἰσιν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα· Τέσσαρες ἱεοὶ,
οἱ δύο μὲν, θνητῶν, οἱ δύο δ', αἰθανάτων.

Ζηνὸς, Λητοῖδαο, Παλαίμονος, Ἀρχεμόροιο,

ἄθλα δὲ τῶν, κότινος, μῆλα, σέλινα, πίτυς.

*Graecia concelebrat duo bis certamina sacra,
quorum hominum duo sunt, caetera caelicolum.*

*Sacra Iovis, Phoebique, Palaemonis, Archemorique,
dona, oleaster, erunt, mala, selina, pitys.*

Legi omnino merentur doctissimi *ERASMI SCHMIDII Prolegom. in Pindari Olympionicas p. 9*, cui ex *P. FABRI Agonist. lib. II c. 22* addo, victores athletas, taeniis quoque, loco coronarum, donari solitos. Denique digni sunt versus *EURIPIDIS in Autolyco*, qui ex *ATHENAEI lib. X p. 413* una cum versione huc transcribantur:

Τὶ γὰρ παλαίσας εὔ, τί δ' ὠκύπους ἀνὴρ,

ἢ δίσκον ἄρας, ἢ γνάθον παίσας καλῶς,

πόλει πατρώα στέφανον ἤξεισεν λαβών;

Πότερα μαχοῦνται πολεμίοισιν ἐν χερσὶν

δίσκους ἔχοντες, ἢ δι' ἀσπίδων χερσὶν

θείνοντες ἐκβαλοῦσι πολεμίους πάτρας;

Οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας

στάς· ἄνδρας οὖν ἐχρῆν σοφοῦς τε καὶ γαθούς

φύλλοις στέφασθαι, χ' ὅς τις ἡγεῖται πόλει

καλλίστα σώφρων καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ.

Ὅστις γε μύθοις ἔργ' ἀπαλλάσσει κακὰ,

μάχας τ' ἀφαιρῶν καὶ στάσεις· τοιαῦτα γὰρ

πόλει τε πάσῃ, πᾶσι δ' Ἑλλήσιν καλὰ.

Ecquid enim feliciter luctatus, ecquid pedum celeritate pernix,

aut discum in sublime tollens, aut malas feriens probe,

coronam adeptus, patriae suae civitatisque prodest?

An vero cum hostibus pugnaturi sunt, in manibus

discos habentes? aut scutis, dum pedibus

currunt, hostem e patria aliquando sunt ejecturi?

Sic nemo delirat, qui ad ferrum propius

constiterit.

*constiterit. Aequum igitur, sapientes homines atque bonos
foliis coronari, et si quis civitatem optime
regit, temperatus ac justus vir:
qui oratione sua prava facinora submovet,
rixas et seditiones compescit: haec scilicet
sunt et toti civitati decora, et universae Graeciae.*

CCCI. A S A N D E R.

Quum Pharnaces, Mithridatis filius, rex Bospori Cimmerii, Romanis, bello Pompeji atque Caesaris civili distractis, bellum faceret in Armenia, Asander regni curator in Bosporo relictus, contra regem suum insurgit, spe Bosporani regni ab eis accipiendi. Deinde Pharnacen a Caesare fugatum, et Bosporum vi intrare nitentem, repulit atque interemit. *Ἀσάντα* vitam finivit anno aetatis 93, uxori Dynamis regnum relinquens, quae postea Polemoni conjux data ab Agrippa, novo suo marito regnum firmavit. *Dio lib. XXXVII p. 233, et lib. LIII p. 616.*

CCCI. RHOEMETALCES.

Thrax natione, frater Cotyis senioris, qui Rhescupori filio tutorem reliquit, eo necato in fugam conjectus est a Vologeso, contraque hunc defensus a Romanis, M. Lollio duce. Memor hujus beneficii, vicissim cum Romanis contra Dalmatas arma sociat, sub auspiciis Tiberii. Steterat antea ab Antonii partibus; inde ad Augustum discedens, sua opera Augustum superiorem evasisse arroganter jactabat, ab eoque responsum audiebat: *Proditionem amo, proditorem non laudo.* Denique sub Cajo Cotyos regnum ei concessum. *Dio lib. LIII p. 612, et lib. LVIII p. 745, ex quo et Tacito historiam ejus luculente breviterque comprehendit P. SEGVINVS Sel. Num. cap. 2 p. 32.*

CAPVT VI

CAPITA PHILOSOPHORVM, ORATORVM,
POETARVM.

CCCV. CCCVI. CCCVII. CCCVIII. HOMERVS.

Adspice Maconidem, a quo, ceu fonte perenni,
vatum Pieris ora rigantur aquis.

OVIDIVS *Amor. lib. III eleg. 9.* Ejus vultum non traditum, sed fictum, uti PLINIVS loquitur *lib. XXXV c. 2,* cum tantum habeamus; qualem tamen finxerint antiqui, ex Cedreno et Poëta Graeco discimus, quorum loca nobis praecivuit illustr. GISE. CUPERVS in *Apoth. Homeri p. 6, 7.* CEDRENVS quippe, narrans incendium, quo Constantinopoli octogonum deletum est, accurate operis antiqui signum describit: Ειστήκει τοιγαροῦν μετὰ τῶν ἐξαιρετῶν καὶ νοῦν ὑπερβαίνόντων τούτων, καὶ Ὅμηρος, ὁποῖος ἦν, συνάγων τὸν νοῦν, τὰ χεῖρε συνζεύξας ὑπὸ τὰ στέρνα. καὶ πῶγων αὐτοῦ ἀπλῶς καθεῖτο, θρίξ τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁμοία ἐν τοῖς ἐκατέρωθεν τοῦ βρέγματος ἀραιουμένη, τετρεχωμένῳ δὲ τῷ προσώπῳ γήρατι καὶ ταῖς ὑπὲρ τοῦ παντός Φροντίσι, ρίς μὲν ἦν μετρίως ἔχουσα πρὸς ἅπαντα, ὄμματα δὲ συνημμένα τοῖν βλεφαέροι, ὅιον καὶ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος ἔχει, τυφλὸν ἐμφαίνοντα, ἀνεβέβλητο δὲ καὶ τριβώνιον ἐπὶ χιτῶνι, καὶ ὅσον εἰς βάσιν ἱμαῖς τις χαλκοῦς τοῖς ποσὶν ὑπέκειτο, id est, vertente Xylandro: Inter praecipua et ingenium superantia opera stabat et HOMERVS, qualis fuerat cogitabundus, manibus confertis infra pectus, barba sine cultu promissa: capilli capitis aequales, rari ab utraque sincipitis parte, facies prae senio hirsuta, ac curis de universo; nasus ad reliquas partes proportionem aequali: oculi palpebris affixi, ita ut caeci formam prae se ferrent, qualem eum fuisse fama fert: supra tunicam pallio erat amictus, et ad basin, infra pedes ejus lorum aeneum subjectum. At cum πρόσωπος τετρεχωμένος, vel facies hirsuta prae senio et curis, Homero, cujus jam barbam descripsit, convenire nequaquam possit, Cupero videtur scribendum, τετρεχωμένῳ, id est, attrito, confecto vultu, lapsis genis. Sic HERODIANVS καμάτοις καὶ Φροντίσιν aliquem τετρεχωμένον, laboribus et curis confectum; Homerus ἐτείρετο γῆραϊ λυγρῷ, et epigrammatis auctor, γῆραϊ καὶ πενίῃ τετρεχόμενον dixerunt. Lorum autem pedibus subjectum forte respicit Ὀμηρομάστιγας, eosque a se indicat praestantia carminum superatos. Similem statuam poëta Graecus anonymus memorat *Anthol. lib. V:*

Αὐχένι μὲν κύπτοντι γέρον ἐπεσύρετο βότρυς
χαίτης εἰς ὀπίσω πεφορημένος, ἀμφὶ δ' ἀκουαῖς
πλαζόμενος κενχάλαστο· καί τω δ' εὐρένετο πῶγων

ἀμφιτα-

ἀμφιταφείς, μαλακὸς δὲ καὶ εὐτροχος· οὐδὲ γὰρ ἦεν
ὄξυτενής, ἀλλ' εὐρύς ἐπαύετο, κάλλος ὑφαίνων
στήθεϊ γυμνωθέντι καὶ ἡμερόεντι προσώπῳ.

Γυμνὸν δ' εἶχε μέτωπον, ἐκ ἀπλοκάμῳ δὲ μετώπῳ
ἦστασα σωφροσύνη κουροτρόφος.

A ceruice quidem incurua cani pendebant cincinni

per tergora; circa tempora autem

negligentes volitabant: deorsum dilatabatur barba

undique protensa, aequalis et mollis; neque enim erat

in acutum tendens, sed lata, pulchritudinem conciens

pectori nudo et amabili vultui.

Nuda frons; in illa vero

stabat prudentia iuvenes nutriens.

Adjicitque mox γῆρα γλυκὺν, *amabilem senectutem*; σέβας ἀπολάμπειν
μορφῆς, *formae venerationem effulgere*; et binas genas κοιλαινέσθαι, καὶ
γῆραϊ βικνῆντι κατασχέτους, *excavatas, et senectute rugosa afflatas esse.*

Haec CUPERVS. Vnicum hoc bene dicendi et bene iudicandi siue
fentiendi exemplum, et στόμα κόσμου, quibus elogiis poëtam col-
laudant P. H. MELANCHTHON in Schol. ad Βατραχον. et Epigramma-
tarius apud SVVERTIVM in Analect. lib. I c. II, in numis, gemmis atque
statuis varie cusus, fictus et scalptus habetur, modo cum diadema-
te, veluti rex poëtarum, uti eum vocat PLINIVS lib. VII c. 29, modo
nudo capite, coma et barba ad gratiam crispa, interdum et promissa.
Monet Cl. BEGERVS Th. Br. Vol. I p. 419, dubiam censerī effigiem,
quae apud Vrsinum est; veriore, quam Nob. Perottus ad Tabu-
lam Iliacam attulit. Plures conguessit GRONOVIVS T. II tab. 18, 19, 20, 21.
Praeterea publicata est a IAC. DE VVILDE Gemm. 158, p. 149, a Cl. MO-
LINETO inter numismata Musei S. Genovesae Tab. XXII n. 8, et inter
numos Cavinianos n. XXXXI p. 112. A PETITO insertus est disser-
tationi de Amazonibus c. 35. SERV. GALLAEO de Sibyllis p. 442. Lau-
des Homeri, veteres aequae ac recentiores multo studio cecinere,
e quibus nomino THEOCRITVM Idyll. XXII v. 218. NONNVNVM lib.
XIII v. 50, ad quem locum Ger. Falckenburgius Graeca quaedam
epigrammata, in laudem Homeri et Menandri scripta, publicavit;
LVCRETIVM lib. III v. 1051. HORATIVM Art. Poët. v. 74. MANILI-
VM Astron. lib. II ab init. LEON. ALLATIVM de Patria Homeri et de
ejus Natalibus. SCALIGERVVM ad Euseb. SELDENVM ad Marm. Arun-
del. Praeclarum illud rei literariae sidus, Io. ALB. FABRICIVM Bibl.
Graec. lib. II cap. VII prioribus.

Gemmarum una caecum refert, quo caecitatis vitio siue natu-
rali siue arcessito laborasse, testatum reliquit tum ipse in Hymn. Apol-
linis, tum vitae conditores, HERODOTVS atque PLUTARCHVS; item-
que

que *PAVSANIAS* lib. II c. 33, et lib. IIII c. 33. *HESTICHVS* Milesius de *Vitis Philosoph.* p. 31, ubi Suidam et alios testes nominat *Io. MEYRSIUS* in notis; dissentiente *VELLEIO* lib. I c. 5.

CCCVIII. CCCX. CRITHEIS.

CANINVS, et post eum *SANDRARTIUS*, hanc imaginem venditant pro Hecates sacerdote, quae Crysame dicatur, atque recitant historiam stratagematis, cuius ipsa Cnopo auctor fuerit. Noveram ex *POLYAENI* lib. VIII, eam *Χρυσάμην* dici. Neque ignotum erat, a Latinis literam H frequenter omitti; vid. *REINESIUS* *Inscript. Class.* I n. 2 p. 6. Legeram apud *Io. HENR. MEIBOMIUM* in Hippocr. *Iusjur.* c. I n. 8, in Asclepiadarum familia *Crisamin* I et II, quem apud *TZETZEM* *Hist. VII Chil. CLV*, 953 *Χρυσάμιδα* vocari; in gemma vero non hominem, sed feminam observabam. Ita mens in varias opinionationes versa, nihil certi statuere audebat. Tandem quum in *GRONOVII Thesauro* animadverterem, ab ipso conjectura non improbabili vindicari hanc gemmam Homeri matri, cui *Critheis* nomen, in ea tantisper acquiescendum iudicavi, dum certiora promere detur: neque enim de ipsa matre, quam Ietae *Clymenen*, Cyprii *Themisto*, dictitant, certi quid habetur. Vid. *PAVSANIAS* lib. X c. 24. Matris ingenium non rude ad has artes fuisse videtur, ipseque foecundam istam venam ex matre traxisse. *ALLATIVS* de *Patr. Hom.* c. 12. Critheis ex insula Io, quum uterum ferret, Aeginam concessit, indeque a latronibus abducta, Maeoni Smyrnaeo regi venibat, qui illam in matrimonium accepit. Ad Meletem deinde Homerum enixa, statim post partum exstincta est; (*HERODOTVS* narrat, Critheida, a ludimagistro sollicitatam, pepigisse filii institutionem, et demum post maritum fatis concessisse;) at Maeon puerum pro suo educabat. *EPHORVS* tres fratres Cumanos fuisse memorat, Atellem, Critheidis patrem, Maeonem et Dium, Hesiodi genitorem. Critheida tutor Maeon compressit, ex quo furto Homerus natus sit; in quo consentit *HERODOTVS*; sed parentem Melanopum appellat.

De *LAVRV*, *μαντιῆς συμβόλῳ*, est apud *IUL. CAES. BVLENGERVM* de *Sortibus* lib. I c. 3, *GYRALDVM* de *Poëtarum hist. dial.* 2. et alibi quoque a nobis actum est.

CCCXI. HESIODVS.

Cumae natus, patre Dio, Ampelidis filio, et Ascrae educatus, gustata lauru, poëta factus est. De primatu certasse dicitur cum Homero, quod certamen in lucem emisit *H. STEPHANVS* anno 1573. Sub iudice tamen adhuc lis est, utrum aequalis, vel major vel posterior,

rior, aetate fuerit. *GYRALDVS* et *FABRICIVS* l. c. unde de conjugio, liberis et morte ejus plura, si lubet, petantur.

In vultu tranquillitatem faciei agnoscit *GRONOIVS*, unde fluxerit divisio meditationum, ut separatim mores, deos, origines aliaque tractaret, quae *Homerus* fervidior omnia potuit conjungere, uti animadvertit *MAXIMVS TYRIVS*. *OVIDIVS* *Fast.* lib. VI v. 13.

*Ecce deas vidi, non quas praeceptor arandi
viderat, Ascræas quum sequeretur oves.*

PROPERTIVS lib. II eleg. 34:

*Tu canis Ascræi veteris praecepta poëtae,
quo seges in campo, quo viret herba iugo.*

Tumulo ejus ab Orchomeniis hoc additum est monumentum:

*Ἀσκη μὲν πατρίς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντος
ὅστέα πληζίππων γῇ Μινυῶν κατέχει
Ἡσιόδου τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστὶν
ἀνδρῶν κεινομένων, ἐν ἑσάνῳ σοφίης.
Fertilis Ascræa quidem patria est, verum morientis
pugnâtes Minyæ condita membra tenent
Hesiodi, cujus super omnes plurima laus est
spectatosque viros, judicio Sophiæ.*

CCCXII. CCCXIII. CCCXIII. CCCXV. CCCXVI. CCCXVII.
S O L O N.

*De more Graeco prodeò in scenam Solon,
septem sapientum fama cui palmam dedit.*

AVSONIVS in ludo VII Sapientum. Excestridis filius, illustri genere, ex Cypria Salamine oriundus, ad principatum Athenis adspiravit, quem tenuit a. 3, Olymp. 46, quo tempore saluberrimis legibus remp. firmavit. Postea quum Pisistratus tyrannidem invasisset, sua sponte in exilium abiit, et in insula Cypro octuagenarius diem supremum clausit. Plura de ejus poësi legi poterunt apud *GYRALDVM* dial. 3. Sententias ejus selectiores, versibus complexus est idem *AVSONIVS*, quas et hic legisse non pigebit:

*Dico tunc beatam vitam, quum peracta facta sint.
Par pari jugator conjux, quicquid impar, dissidet.
Non erunt honores unquam fortuiti muneris.
Clam coarguas propinquum, quem palam laudaveris.
Pulchrius multo parari, quam creari nobilem.
Certa si decreta fors est, quid cavere proderit?
Sive sint incerta cuncta, quid timere convenit?*

Quatuor Solonis gemmas recenset et censet ὁ πᾶν *GRONOIVS* T. II n. 31. Vrsiniana fere conveniunt nostrae calvitie, crinibus, fronte
V
rugosa,

rugosa, oculis, naso adunco. CALVITIES prudentiae indicium. In *DIOGENE LAERTIO* totus vertex crinibus semiflexis tectus est.

Vltima gemmarum anonymi vultum impressum habet, quem Solonis esse, ex similitudine lineamentorum conijcimus.

CCCXVIII. CCCXVIII. CCCXX. CCCXXI. P I T T A C V S.

Mitylena oriundus Pittacus sum Lesbios.

Moderationis spectatae exemplum, qui, ut Suidas habet, remp. per decem annos tenuit, optimeque constituit: deinde ad privati fortunam reversus, felicissime et citra invidiam vixit ad annum LXXI, vel C, ut Lucianus indicat. Mortuus est a. 3 Olymp. LII. Alcaei dicacitate impetitus, cui φύσων propter crassitiem, καὶ γάστρων, καὶ ἀγάστρος, dicebatur, eo quod dissolutus, negligens atque etiam sordidus esset. Sed et ipse poetica laude inclaruit, scripsitque elego carmine non pauca. Censuram exemplorum, quae Vrsinus, Bellerius, Caninus, Gallaeus, proposuere, apud eundem *GRONOVIVM* T. II n. 32, rectius leges. Sententias ex *ARSONIO* hic repeto:

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.

Bono probari malo, quam multis malis.

Demens superbis invidet felicibus.

Demens dolorem ridet infelicium.

Pareto legi, quisque legem sanxeris.

Plures amicos re secunda compara.

Paucos amicos rebus adversis proba.

CCCXXII. M I L O C R O T O N I A T E S.

Viribus ille

confusus periit, admirandisque lacertis.

IUVENALIS Sat. X. Et ingenii et corporis viribus inclytus, a Crotoniatis dux creatus, cum C millibus suorum fudit fugavitque hostium Sybaritarum CCC millia. Ὁ γὰρ ἀνὴρ οὗτος ἐξάνικς ὀλύμπια νενικηκώς, καὶ τὴν ἀλκὴν ἀκόλουθον ἔχων τῇ κατὰ τὸ σῶμα φύσει, λέγεται πρὸς τὴν μάχην ἀπαντῆσαι κατεστεφανωμένος μὲν τοῖς ὀλυμπιακοῖς στεφάνοις, διεσκηυασμένος δὲ εἰς Ἡρακλέους σκευὴν, λεοντῇ καὶ ῥοπαλῷ. αἴτιον δὲ γεγόμενον τῆς νίκης θαυμασθῆναι παρὰ τοῖς πολίταις. Hic vir cum vires animi naturae corporis consentaneas haberet, sexies ad Olympiam victor exstiterat: et tum Olympicis redimitus corollis, Herculisque ritu leonina pelle et clava insignis, pugnae certamen adibat: et quod victoriae popularibus caussa fuisset, magnae illis admirationi fuit. De eo *CICERO* in *Catone* c. 9. *OVIDIVS* *Metam.* lib. XV v. 229. *PLINIVS* lib. VII c. 20. *VALERIUS MAXIMVS* lib. VIII c. 12. *SOLINVS* c. 4. *PAVSANIAS* lib. VI c. 14. *STRABO* lib. VI p. 181. *AELIANVS* *Hist. Var.* lib. II c. 24, et lib. XII c. 22.

c. 22. *SVIDAS*. *SCHOLIASTES* in *Aristophanis Ranas*. *AFRICANVS* in ἀναγραφή, unde constat, eum πάλη vicisse Olymp. 62, non prima, uti *GELLIVS* lib. XV c. 16, dicit, sed perperam. Conf. *GVL*. *LLOYD* in *Serie Chronol. Olympiadum ad Olymp. 1 et 62*. Epitaphium Milonis apud *ATHENAEVM* lib. X p. 412, exstat:

Τοῖος ἦν Μίλων, ὅτ' ἀπὸ χθονὸς ἤρατο βεῖθος
 τετραετῇ δάμαλιν ἐν Διὸς εἰλαπίναις,
 ὥμοις δὲ κτῆνος τὸ πελώριον ὡς νέον ἄρνα
 ἤνεγεν δι' ὅλης κοῦφα πανηγύρεως.
 Καὶ θάμβος μὲν· ἀτὰρ τοῦδε πλεόν ἤνυσε θαῦμα,
 πρόσθεν Πισαίου ξεῖνε θυηπολίου.
 Ὃν γὰρ ἐπόμευσεν βοῦν ἄζυγον, εἰς κρέα τόνδε
 νόψας, πάντα κατ' οὖν μοῦνος ἐδαίσατό νιν.

Talis erat Milo, cum e terra sustulit onus, quadrimam iuvencam in Iovis convivis, pecudem sane ingentem, tanquam novellum agnum leviter ferens per totum illum hominum conventum. Ad quod obstupuerunt: verum quod majori dignum est admiratione, ille patravit ante aram, o hospes, ad quam Pisis Iovi sacrificant: quem enim bovem iugo solutum in pompam deduxit, in carnis frustra discissum comedit solus. Statua ejus aenea qualis fuerit, Apollonius declaravit apud PHILOSTRATVM in Vita lib. IIII cap. 28. Plura de eo BEGERVS dabit Th. Br. Vol. I p. 97, 98.

CCCXXIII. CCCXXIII. A L C A E V S.

*Non, si priores Maeonius tenet
 sedes Homerus, Pindaricae latent
 Caeque et Alcaei minaces,
 Stesichorique graves Camaenae;
 Nec, si quid olim lusit Anacreon,
 deletvit aetas.*

Erat Alcaeus bibax poëta lyricus, qui poëmata sua bene potus condebat, *ATHENAEVS* lib. X p. 429, 430, perennis Pittaci inimicus, cui et carminibus illudebat, forte quod contra ipsum, cum sociis exilio mulctatum, Mitylenaei elegerant Pittacum. *DIONYSIVS* Halicarnasseus *Antiq. Rom. lib. V* p. 336. Hic vero, quum in manus venisset, captivum impune dimisit. Nihilominus, quia tyrannos infectabatur, aureo eum plectro donatum esse, testantur *HORATIVS* lib. II od. 13, et *QVINTILIANVS* lib. X cap. 1. Reliqua videantur apud *GYRALDVM* et caeteros. Obiter hic fragmentum interfero, quod inter Lyricorum λείψανα, a *STEPHANO* edita, non reperitur. Est illud ab *ARISTIDE* conservatum apud *PHOTIVM* p. 1289: Μόνος δέ μοι δοκεῖ πάντων ἀνθρώπων ἡ νομιδῇ γε ἐν ὀλίγοις δεῖξαι Θεμιστοκλῆς ἀληθῆ τὸν λόγον ὄντα, ὃν πάλαι μὲν Ἀλκαῖος ὁ ποιητὴς εἶπεν· ὡς ἄρα οὐ λίθοι,

λίθοι, οὐδὲ ξύλα, οὐδὲ τέχνη τεκτόνων αἱ πόλεις εἶεν, ἀλλ' ὅπου ποτ' ἄν
ᾤσιν ἄνδρες αὐτοὺς σῶζειν εἰδότες, ἐνταῦθα τείχη καὶ πόλεις. *Solus porro
vel inter paucos admodum videtur hoc dictum Themistocles comprobasse, quod
cum Alcaeus poeta protulisset olim, multi postea usurparunt: Non lapides,
non ligna, nec fabrorum artem civitates efficere; sed ubi viri sunt, qui se
ipsos servare norint, ibidem et urbes esse et moenia.*

Quae de Alcaei imaginibus disputat *GRONOVIVS*, pluscula sunt,
quam ut hic repetantur; maxime quum litem ab eo viris summis,
Vrsino, Bellorio, Gallaeo, Canino aliisque intentatam, nec susci-
pere liceat, nec repellere.

CCCXXV. S A P P H O.

Decima illa Musa, quam vocant, a Mitylenaeis et Graecis pas-
sim culta statuis, imaginibus et numis, quorum unus itemque alter
ad nos pervenit, a *GOLZIO* et aliis servatus. Gemma nostra a *Gol-
ziano* numo parum discrepat. Amore infamem reddere nituntur
masculam Sappho non pauci veterum, quorum loca collegit *Io.
MEYRSIVS* ad *Hesychium de Viris claris* p. 194, 195; sed incassum.
Conf. Ios. SCALIGER Auson. Lect. lib. II c. 18. Reliqua petas licet ex
GYRALDO, VOSSIO et caeteris. *HORATIVS lib. II Od. 13:*

*Quam paene furvae regna Proserpinae
et judicantem vidimus Aeacum,
sedeisque descriptas piorum, et
Aeoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus.*

Apud *OVIDIVM* *Epist. XV v. 29*, ipsa de se Sappho:

*Nec plus Alcaeus, consors patriaeque lyraeque,
laudis habet; quamvis grandius ille sonet.
Si mihi difficilis formam natura negavit;
ingenio formae damna rependo meae.
Sum brevis. at nomen, quod terras impleat omnes,
est mihi: mensuram nominis ipsa fero.
Candida si non sum; placuit Cepheia Perseo
Andromede, patriae fusca colore suae.*

TAENIAE, κεκευφάλου seu reticuli in modum caput circumli-
gantes, Graecis ἀναδέσμη et ἀνάδημα dicebantur. *HESYCHIVS:*
Ἀναδέσμη, μίτρα (non μήτρα,) ἀνάδημα. οἱ δὲ εἶδος κόσμου ἐπὶ κεφαλῇς.
Quod *PAVLVS* confirmat l. 26 *D. de auro, arg. legat.* scribens: *Simi-
liter ornamentorum esse constat, quibus uti mulieres venustatis et ornatus
caussa coeperunt; neque referre, si quaedam eorum alium quoque usum prae-
beant, sicuti mitrae et anademata: quamvis enim corpus tegant, tamen orna-
mentorum, non vestis esse.* Latinis vocantur *rica* vel *ricula*; (vid. dicta
cap. I

cap. I n. 40.) et generali voce *redimiculum*. Glossae veteres: *Redimiculum*, καθετήρ, ἀνάδεσμος. *FESTVS*. *Redimiculum* vocant mulieres *catellam*, qua maxime utuntur ornatus causa. Ἀναδήματα *Etymologicum* M. explicat στεφανώματα. ἀναδεῖσθαι, τὸ ταινιοῦσθαι. Et *HESTHIUS* jam citatus: Ἀνάδημα, στέμμα, ὃ τοὺς ἱερónικας ἀναδεσμοῦσιν. Et *SYNDAS*: Ἀναδέσμη, ὁμοίον τι διαδήματι, ἢ μίτρᾳ κεφαλῆς. *Simile quiddam diademati, vel capitis fascia. Capitis ornamentum, Redimiculum. Vittae.* *POLLUX* ex *Aristophanis Thesmophoriazusi* μίτρας et ἀναδήματα coniungit lib. VII c. 22, itemque *PHILOSTRATVS* in *Vita Apollonii* lib. IIII c. 28, μίτραν et ταινίαν promiscue ponit. Sed accuratius in haec talia abstrusae antiquitatis lenocinia, si tanti videbuntur, inquirant alii.

CCCXXVI. ANACREON TEIVS.

Tanti erat nominis, ut literae A. T. dicerent, quem nosse volebant alios. Polycratis tyranni favorem sectabatur, gulae et veneris appetentissimus, uti ipsius carmina loquuntur. Vixit, ut plerique tradunt, Olympiade LXII, et quinque octoginta annos natus obiit, acino uvae passae suffocatus. Quam hic conspicias effigiem, Canini exemplo accedit; eam vero *GRONOVIVS* ita diversam iudicat, ut vix quidquam simile habeat *Vrsiniana*, ac plane dicas exhiberi caput Bathylli, vel crinium positus ab ipso *ANACREONTE* descriptos *Ode 29*:

Λιπαρὰς κόμας ποίησον,
τὰ μὲν ἔνδοθεν, μελαίνας,
τὰ δὲ ἐς ἄκρον ἡλιώσας.
Ἐλικαν δ' ἐλευθέρους μοι
πλοκάμων ἄτακτα συνθεῖς,
ἄφες ὡς θελοῦσι κεῖσθαι.

Taenia nimirum cincti sunt crines sursum se erigentes; in quo non nemo artificis manum ingeniosam agnoscit, sapientius quid sub hoc schemate occultantis, quasi Platonis illud in animo habuerit, typo aliquo oculis mortalium subjicere, hominem esse arborem inversam, cuius radices sint crines. Quae nos solerter excogitata in medio relinquimus.

CCCXXVII. ZALEVCVS.

Sola *Vrsini* fide hucusque agnita est *Zaleuci* tranquilla facies, eaque lauro coronata. Ille quidem ex numismate eam protulit primus; at hoc suspectum habetur. Erat autem *Zaleucus* ex *Pythagorae* schola legislator *Locrensi*um adeo severus, ut legum disciplinam vel in suos et in se ipsum non remiserit, atque pro altero filii adulteri oculo suum sibi erui pateretur. *Charondae* plerumque iungitur; quorum

pari C. RITTERSHVSIVS, splendidissimum quondam Academiae Noricae sidus, orationem dicavit, in qua non indiligenter congeffit, quicquid de celeberrimis hisce duobus legumlatoribus apud optimos quosque utriusque linguae auctores exstat memorabile, qua ad eorum vitam, qua ad legislationem pertinens. De hac quoque *LYDOV. MALQVTTIVS* legi poterit de *Vera Ictorum Philos. lib. II c. 23.* Zaleuci praeceptum inter alia hoc erat: *Si quis Locrorum epizephyriorum sine medico biberit aeger, sanatus quoque morti dator, quoniam sine imperio bibit.* Cuius praecepti memores esse velim non eos tantum, qui ipsi sibi medicinam faciunt; sed illos maxime, qui artis iatricae sacris nequicquam initiati, ad medica auxilia aliis ferenda profiliunt; ne posthac sive suam sive aliorum vitam periculis temere exponant.

CCCXXVIII. CCCXXVIII. CCCXXX. CCCXXXI. CCCXXXII.
S O C R A T E S.

Naturae hoc miraculum forma quidem adeo deforme erat, ut convitio locum dederit; sed anima, cui tam ridiculum hospitium metata erat natura, excellentior intus latebat, quam factis et dictis plane divinis nobilitavit, ut sapientissimus ab oraculo, et *sermones Socratici* pro optimis, haberentur *PLINIO lib. III epist. 12.* Tantus quum intus lateret spiritus, Silenis, quibus facie similis erat, et Marsyae eum comparabat Alcibiades: erant autem Sileni turpissimo vultu imagunculae, sed ita confectae, ut apertae divinitatem ostenderent. Ceterum hoc cultu Socratem in scenam fuisse productum, facile cuivis persuadeo. *POLLVX lib. IIII segm. 143: Comicae personae veteris quidem comoediae plerumque hominibus, quos sugillabant, similes erant, aut majori cum ludibrio effingebantur.* Convitio autem isti ipse videtur ansam praebuisse, qui ridibundus doceret, cuiusque omnes disputationes suavem prae se ferrent ironiam. *CICERO de Orat. lib. III: Socrates fuit is, qui omnium eruditorum testimonio, totiusque iudicio Graeciae, cum prudentia et acumine, et venustate, et subtilitate, tum vero eloquentia, veritate, copia, quam se cunque in partem dedisset, omnium fuit facile princeps.*

De sene hoc uti populi, urbes, homines, quondam certarunt spectando; ita artifices fingendo et sculpendo: unde tantus imaginum numerus apud *GORLAEVM, CHIFLETIVM, GRONOVIVM, BEGERVM* et alios.

CALVITIVM omni quidem aevo probrosum fuit habitum idiotis, quum revera non sit vitium, sed probitatis indicium, quod veneratione dignos innuit, docente *Io. BONIFACIO* in libro ingeniosissimo, cui titulus: *L'Arte de Cenni, Part. I c. II,* et canente illius nepote, *BALTHASARO BONIFACIO:*

Depilis

*Depilis est factus vertex, ut pulchrior esset,
utque foret coelum, quod modo terra fuit.*

CAPILLOS in cervice promissos parum curabat, quod exprobrat illi *ARISTOPHANES* in *Auibus*:

*Ἐκόμουν, ἐπείνων, ἐρρύπουν, ἐσωκράτουν,
Comabant, esuribant, squallebant, socratisabant.*

Ἐσώματα παιδαγῶγται convitio obijciuntur Socrati a *LYCIANO*, *THEODORETO* *Graecar. Affect. serm. 12*, a *SENECA* *epist. 104*, *Lucilio* apud *NONNIUM* in *signare*, aliisque.

De BARBA *PERSIUS* *Sat. IIII*:

Barbatum haec crede magistrum

Dicere, sorbitio tollit quem dira cicutae.

Sed Iliada post Homerum scriberem, si post *CHIFLETIUM* de Socratis forma, calvitie, tuberosa fronte, naso simo, taurino adspectu, oculis emissitiis, eminentibus superciliis, boni ponderis barba, qualem *τάλαντα πώγωνος* dicit *SYNESIUS*, plura subicere laborarem. Socratem itaque in illius *Socrate* quaerat, qui reliqua de eo nosse desiderat. Videndi quoque sunt, praeter citatos hinc inde scriptores, *SCALIGER* ad *Eusebium* p. 102, *SELDENVS* ad *Marm. Arundell.* et alii.

CCCXXXIII. CCCXXXIII. HERACLITVS.

Blysonis vel Heraciontis filius, Ephesius, claruit circa Olymp. **LXVIII.** *Σχοτεινός*, aqua intercute laborans, fimo bubulo oblitus, et a canibus laceratus, obiit sexagenarius; luctu et lacrymis, quas profudisse memoratur, quoties prodiret, notissimus. *SIDONIVS APOLLINARIS* *carm. 2*:

*Quicquid Pythagoras, Democritus, Heraclitus,
deflevit, risit, tacuit.*

Gemmas nostras verbis Cl. *BEGERI* describo, qui *Thef. Br. Vol. I* fere similem exhibet. Caput vides, inquit, admirando sculptoris artificio elaboratum. Non tam vultum refert, quam animum, acerbo miserrimum dolore subactissimum. En contracta in luctum supercilia! en abditos in lacrymas oculos! en marcentes doloribus genas! Quid barbam memorem, et prolixa et inculta lenitate venerabilem? quid pallium (quod gemmarum altera non habet,) infra barbam, neglecto fluore volubile? Et barba et pallium philosophum arguunt: et inter philosophos Heraclitum arguit luctus, quem gemma praefert, nativis ductibus expressum.

De BARBA Cynicorum et Stoicorum, *LYCILII*, itemque poëtae incerti, exstant epigrammata, *Antholog. lib. II c. 52*. Add. *CASABONVS* ad *Persii Sat. I* in fin.

De PALLIO philosophorum, *SALMASIUS* in *notis* ad *Tertullianum* de *Pallio* p. 3 *seqq.* et *FRANC. FRANCVS* (qui ipse est *SALMASIUS*),
in

in *Confutat. Animadv.* Ant. Cercoëtis (qui Petavius est) p. 5 sqq. Vnicum ex latina versione adscribo locum *ARRIANI* ad Epictet. lib. IIII c. 8: *Quid hoc? hic philosophus. Quare? quia pallium habet et comam. Praestigiatores vero quid habent? Propterea si quis eos aliquid indecore facientes videt, statim dicit: Ecce philosophus facit: cum potius ob indecore facta negandum esset, eum esse philosophum. Nam siquidem id philosophi institutum esset atque professio, habere pallium et comam: recte dicerent: sin illa potius est, ut nihil delinquat, cur non potius, quia professioni suae non respondet, appellationem eam isti adimunt?* Et post pauca: *Quae praecepta illius sunt? num quo pacto barba magna fiat, aut coma promissa?*

De barba et pallio medicorum, *IO. HENR. MEIBOMIUS* in *Hippocratis Iusjur.* c. 5 n. 32 sqq.

CCCXXXV. DEMOCRITVS.

Fictam gelasini alicujus cachinnantis personam pro Democritea exhibitam esse ex marmore, *GRONOVIVS* iudicat. Subtilissimus hic antiquorum omnium, quo elogio eum condecorat *SENECA* *Nat. Quaest.* lib. VII c. 3, frater erat Herodoti et Damasi, qui egentem aluit: ille enim omnia sua partim patriae donavit, partim studiis et peregrinationibus insumsit. *AELIANVS* *Hist. Var.* lib. IIII cap. 20. Ad Magos usque penetravit, illorumque et aliorum sui aevi doctorum institutis ingenium acuit, multaque rerum cognitione imbutus, omnia vana esse sensit, ideoque derisit. *HORATIVVS* lib. II epist. I v. 194:

Si foret in terris, rideret Democritus.

IUVENALIS *Sat.* X v. 28:

*Iamne igitur laudas, quod de sapientibus alter
ridebat, quoties de limine moverat unum
protuleratque pedem; flebat contrarius auctor?
Sed facilis curvis rigidi censura cachinni:
mirandum est, unde ille oculis suffecerit humor.
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus, quanquam non esset urbibus illis
praetexta et trabeae, fasces, lectica, tribunal.*

Add. *SENECA* de *Tranquill. animi* c. 15, et de *Ira* lib. II c. 10. A Medicina eum laudat *Q. SERENVS SAMMONICVS* c. 29. Mortuus est 109 aetatis anno. *LUCRETIVS* lib. III v. 1053:

*Denique Democritum postquam matura vetustas
admonuit, memores motus languescere mentis,
sponte sua leto caput obuius obtulit ipse.*

De coecitate ejus vid. *TULLIVS* *Tuscul. Quaest.* lib. V, et de *Finib.* lib. V c. 29. Laberius apud *GELLIUM* lib. X c. 17:

Demo-

*Democritus Abderites, physicus philosophus,
clypeum constituit contra exortum Hyperionis,
oculos effodere ut posset splendore aereo.*

*Ita radiis solis aciem effodit luminis,
malis bene esse ne videret civibus.*

*Sic ego fulgentis splendorem pecuniae
volo elucificare exitum aetati meae;
ne in re bona esse videam nequam filium.*

De infania HIPPOCRATES epistola ad Philopoemenem T. II opp. edit. L. B. pag. 907, et epistola Abderitarum p. 901. IO. TZETZES Hist. I Chil. LXI. 978. Vitam praeterea illustrarunt HESTCHIUS de Viris claris. SCALIGER ad Eusebii Chron. IONSIVS. MENAGIVS. OLAVS BORRICHIVS de Chemicorum Sapientia. MICH. MAIERVS Symbol. Aureae mensae lib. III p. 91 sqq. TH. STANLEIVS et plures.

CCCXXXVI. CCCXXXVII. CCCXXXVIII. HIPPOCRATES.

Stirpem divini huius senis, a gente paterna Asclepiadarum et Heraclitarum materna deductam, post REINERVM REINECCIUM et HIERON. HENNINGESIVM, ex omni antiquitate collegit diligentissimus IO. HENR. MEIBOMIVS in *Inscr.* Hippocratis c. I n. 8. Vitam vero SORANVS Ephesius scripsit. Et DAN. LE CLERC in *sua Medicinae Historia*, integrum partis I librum III, capitibus 33 constantem, vitae Hippocratis et dogmatibus describendis impendit; et in frontispicio libri gemmam cum illius imagine profert ex cimeliarchio regis Galliae, quae cum prima nostra sic satis convenit. Natus Olymp. 80, vixit annos 104. MACROBII elogio, tam fallere quam falli nesciebat. NICOMEDIS vel BASSI distichon ἀντιστρέφον est in *Anthol. Graec. lib. I c. 39*:

Ἴπποκράτης Φάος ἦν μερόπων, καὶ σῴετο λαῶν
ἔθνεα, καὶ νεύων ἦν σπάνις εἰν αἰδῇ.

*Lux hominum Hippocrates, populos tutatus, in orco
fecit, ut umbrarum copia rara foret.*

Incertus ei tale posuit epitaphium, *ibid. lib. III c. 15*:

Θεσσαλὸς Ἴπποκράτης, Κῶος γένος, ἐνθάδε κεῖται,
Φοῖβου ἀπὸ ρίζης ἀθανάτου γεγαῖς,

πλεῖστα τρόπαια νόσων στήσας ὅπλοις ὑγιείης,
δόξαν ἐλὼν πολλὴν οὐ τύχη, ἀλλὰ τέχνῃ.

*Thessalus Hippocrates, Coeus genere, hac jacet urna,
Phoebi immortalis semine progenitus.*

*Crebra tropaea tulit morborum, armis medicinae:
laus cui magna, nec id sorte, sed arte, fuit.*

X

Imagi-

Imaginem *FVLV. VRSINVS* primus dedit ex numismate aereo, in cuius altera area baculus Aesculapii serpente circumvolutus. *L. BEGERVS Th. Br. Vol. I p. 417*, Coorum numisma edi curavit, quod idem baculi insigne habet, et Aesculapium comatum laureatumque, ut fere ambigant doctiores, utri horum, Hippocrati, an Aesculapio, ista imago sit vindicanda. *PROSPER MARCIANVS* in frontispicio *Magni sui Hippocratis*, caput posuit pectore tenus, humeros pallium integit; qualis forte erat imago palliata, cuius ex *BELLORIO GRONOVIVS* meminit. Barba verecunda est; non adeo hirta et proluxa (uti in gemmis nostris posterioribus) neque projecta. Antiquis pingebatur *CAPITE TECTO*. *IO. TZETZES Hist. VII Chil. CLV. 979*:

Ἑπτὰ οἱ Ἱπποκράτεις μὲν· οὗτος δ' ἐζωγραφεῖται
σκέπων αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τῷ ἱματίῳ.

Τέσσαρας τὰς αἰτίας δὲ τούτου φασὶν ὑπάρχειν·
ἢ γὰρ ἀλγῶν τὴν κεφαλὴν, ἢ ὡς τῶν ἀποδήμων,
ἢ ὡς δεινὸς τοῦ λογισμοῦ ὄργανον ταύτην εἶναι,
ἢ πῶς ἐν χειρουργίᾳ δὲ χεὶρ κεφαλὰς καλύπτειν.
Τοῦτο ἐποίει ὁ ἀνὴρ, καὶ οὕτω ζωγραφεῖται.

*Septem Hippocrates quidem: iste autem pingebatur
contegens suum caput suo cum vestimento.*

Quatuor autem causas huius dicunt esse:

*vel enim dolens caput, vel velut peregrinus,
vel tanquam ostendens ratiocinationis instrumentum id esse,
vel quo modo in chirurgiis oporteat caput operire.*

Hoc faciebat vir, et sic depingitur.

SVIDAS: Ἐν δὲ ταῖς ἐκδόσιν ἱστορεῖται τὸ ἱματίον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναβε-
βλημένος, καὶ σκεπόμενος· ἢ ὅτι τοῦτο ἔθος ἦν αὐτῷ, ἢ διὰ τὸ φιλαπόδη-
μον, ἢ τὸ ἴδιον ἐν ταῖς χειρουργίαις. *In imaginibus autem traditur ipsum ha-
bere caput veste involutum et tectum, vel quod hic esset ejus mos, vel propter
peregrinandi studium, quo flagrabat, vel ob peculiarem in Chirurgia morem.*
Eadem habet et SORANVS in vita, unde priora tantum verba huc
transfero: Ἐν δὲ ταῖς πολλαῖς ἐκδόσιν ἐσκεπασμένος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
γράφεται, ὡς μὲν τινες λέγουσι, ἐν πύλῳ παρὰ σῆμον εὐγενείας, καθάπερ
Ὀδυσσεύς· ἄλλοι δὲ τῷ ἱματίῳ. καὶ τούτων οἱ μὲν δι' εὐπρεπίην, ἐπεὶ
Φαλακρὰ ἦν, et reliqua. Porro in multis imaginibus velato capite pingi-
tur, ut quidam ajunt pileo, quod nobilitatis signum est; nam hoc modo etiam
*Ulysses pileatus cernitur: alii autem pallio velatum dicunt, atque ex his aliqui
decoris gratia id fieri asserunt, quandoquidem calvus erat etc.*

CCCXXXVIII. CCCXXXX. A R C H Y T A S.

Duo omnino fuere Archytae Tarentini, senior alter, ipsius
Pythagorae discipulus, *IAMBlichO* in vita Pythagorae memoratus;
alter

alter junior, Hestiaei filius, Empedoclis magister, qui sua auctoritate Platonem a Dionysio tyranno liberavit. *PATRITIVS* *Discuss. Peripat. T. II lib. I f. 182, 183*, et *OLEARIVS* ad Eusebium in *Hieroclem*, inter *Philosratorum Opera* p. 439. Vter horum in gemmis exstet, non definitio; maxime quum et numorum et gemmarum antiquitas nondum firmiter sit probata. Archytas hic in patria praetor factus, bellica laude floruit, nunquam in praeliis victus. *TULLIVS* eum magni in primis et praeclari viri, docti item hominis et plane sapientis elogio mactat in *Catone maj. c. 12*, et *Tusc. Qu. lib. V c. 22*. Scripsit librum de Sapientia, cuius fragmentum exstat apud *LAMBlichVM* in *Protrept. c. 3*. Fuit et summus arithmeticus, *THEO* Smyrn. de *Arithmetica*; scripsit librum de Decade, uti idem docet *c. 49 de Musica*. *VARRO* de *Re Rust.* refert Archytam inter quinquaginta scriptores rei rusticae. Fuit et Archytas Harmoniacus, teste *ATHE-NAEO* lib. XIII c. 8. Conf. *SAM. TENNYLIUS* ad Iamblichum in *Nicomachi Arithmetica* p. 80. Musici etiam meminit *HESTICHVS* de *Viris claris*, ubi *Io. MEYRSIVS* quaedam huc facientia commentatur. Vitam habemus a *LAERTIO*. *HORATIVVS* lib. I *Od. 28*:

Te maris et terrae, numeroque carentis arenae
mensorem cohibent, Archyta,
pulveris exigui prope litus parva Matinum
munera: nec quidquam tibi prodest
aërias tentasse domos, animoque rotundum
percurrisse polum, morituro.

Discrimen, quod est inter Augustini gemmam, et numum Vrsini, *GRONOVIVS* explicat. Augustinus ex sarda protulit, eo discrimine, ut nullo cervix operiatur crine, qui conspicuus, densus et inflexus etiam, in numo.

CCCXXXI. SOPHOCLES.

Apis Attica, Atheniensis, Periclis in praetura collega, natus Olymp. 73. Homerus Tragicus audit Polemoni apud *LAERTIVM* lib. IIII *segm. 20*, quippe in tragoedia principatum obtinuit; a liberis male accusatus, absolvitur a iudicibus. Victorias 23 reportavit, quarum ultima cum insperato contigisset, gaudio exstinctus est, annum agens 95. *PLINIVS* lib. VII c. 29. *VALERIVS* lib. IIII c. 3, lib. VIII c. 7, lib. VIII c. 12. *PLVTARCHVS*. *ATHENAEVS* lib. XIII p. m. 603, 604. *LVCIANVS*. Sotades apud *STOBAEVM*. *HESTICHVS* de *Viris Claris*. *GYRALDVS* aliique. *VIRGILIUS* *Eclog. VIII v. 10*:

Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

Add. *IVVENALIS* *Sat. VI*. *MARTIALIS* lib. III *epigr. 20*, lib. V *ep. 31*. Sepulchro ejus Siren insculpta fuisse perhibetur; ipse certe Nova Siren

dicitur apud *PAVSANIAM* in *Atticis* cap. 21. In illud exstat epigramma *SIMONIDIS* lib. III *Anthol. Gr.* c. 1. *PHILOSTRATVS* junior n. 13 Sophoclis iconem, et *PAVSANIAS* l. cit. statuam exhibent, sed quarum neutra huc quidquam adferat.

De *DIADEMATE* et *PALLIO* jam alibi dictum.

CCCXXXII. EURIPIDES.

Ipse natalis dies, quo insignem a Xerxe victoriam navalem Athenienses reportarunt, Euripidi, Salamine edito, victoris coronam spondit, quam quidem ex parentis voluntate, qui a robore corporis inter athletarum certamina olympica esse petendam statuebat, semel retulit: at ille ab ingenio gloriam consequi pulchrius existimans, Prodicō Rhetori, Anaxagorae Physico, Socrati denique adhaesit; et potissimum ad tragoediam scribendam animum appulit, annos duodeviginti natus; in qua tantum excelluit, ut Socrates Euripidis audiendi causa in theatra descenderet, illiusque sapientia *AELIANO* lib. II c. 12, *PLUTARCHO* de *Glor. Atheniensium* aliisque celebretur. Et licet *ARISTOPHANES* τὸ κομψὸν in eo non probet; tamen quinquies victor est renunciatus. Athenis tandem discedens, Archelai regis Macedoniae aulam sectatus est, ibique indigna morte periit. Canina quippe invidorum rabies in eum, a coena regia discedentem, canes immisit, a quorum morsu animam efflavit anno aetatis 75, Olymp. 93. Luxit eum rex mirifice, et prope Arethusam in Macedonia condidit. Macedones quoque Atheniensibus, ossa civis sui repetentibus, haec denegarunt: illi ergo cenotaphio inscripserunt hoc seu *THUCYDIDIS* seu *TIMOTHEI* carmen:

Μνᾶμα μὲν Ἑλλάς ἅπασ' Εὐριπίδου. ὅστέα δ' ἴσχει
γῆ μακεδών. ἥ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.
Πατεῖς δ' Ἑλλάδος Ἑλλὰς, Ἀθῆναι. πλεῖστα δὲ μοῖσας
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Vitam *GELLIVS* lib. XV c. 20 descripsit, itemque *HESYCHIUS*, *MANVEL MOSCHORVLI* et *THOMAS MAGISTER*. Add. *SCALIGER* in *Chron.* Euseb. p. 108. *SELDENVS* ad *Epochas Arundelianas*. De moribus ejus *ALEXANDER Aetolus* hos versus composuit:

Ὁ δὲ Ἀναξαγόρου τρέφιος ἀρχαίου
στρυφνὸς μὲν ἐμοί γε ἔοικε προσειπεῖν,
καὶ μισογέλως, καὶ τωθάζειν οὐδὲ παρ' οἶνον
μεμαθηώς, ἀλλ' ὅ, τι καὶ γράψαι τοῦτ' ἂν
μέλιτος καὶ Σειρήνων ἐτετεύχει.

At *Anaxagorae* alumnus veteris ille,
durus quidem ad salutandum videtur,
et ridendi osor, et joculari ne ad vinum quidem

consuetus:

*consuetus : verum quicquid scripserit, id
a melle et Sirenibus profluit.*

SYIDAS: Σκυθωπὸς δὲ ἦν τὸ ἥθος, καὶ ἀμειδής, καὶ Φεύγων τὰς συνουσίας. ὅθεν καὶ μισογύνης ἐδοξάσθη. Fuit homo severis moribus praeditus et tristis, et qui congressus fugiebat : unde etiam osor mulierum est habitus.

CCCXXXIII. L Y S I A S.

E patre Syracusano Cephalo, Athenis natus, anno 2, Olymp. 82. eo floruit tempore, quo decem clarissimi oratores Athenis se efferebant, quorum nulli cessit gloria. *Οὐδεὶς οὔτε ἀριεστερος, οὔτε χαριέστερος Λυσίου.* Nemo diligentior graviorque *Lysiae* : quod *DIONYSII Halicarnassaei* in *Isaeo* iudicium est. Quas docte conscripserat orationes, aliis fere recitandas dabat ; ipse rarius in forum descendebat. Olymp. 98 in *Dionysium* tyrannum orationem scripsit, et Olymp. 100 anno 2 vel 3 ad plures abiit, aetatis 81. Conf. *CICERO* in *Bruto* et lib. I de *Oratore*. *VALERIUS MAXIMVS* lib. VI c. 4. *PLUTARCHVS* de *X Rhetoribus*, *DIOGENES LAERTIUS* lib. II segm. 40. De imagine *GRONOVIVS* T. II n. 69 haec habet : Gallaeus publicat *Lysian* apud *Cardinalem Farnesium* in marmore sub vultu prorsus alienissimo, naso nimis longo, cum fronte omnino reclina, ut loqui volunt *Apulejum*, vel magis tota nuda, ac ornamento crinium destituta, quum *Vrsinus* eam conspicua pilorum nota insignem ostendat, ut merito deseruerit *Gallaeum Bellorius* etc.

CCCXXXIII. E V C L I D E S.

Philosophus non obscurus, conditor Megaricorum disciplinae tandem evasit. Hic ille est, quem poena capitis, in advenas Megarense statuta, avocare non potuit, quin noctu clam adiret *Socratem* ; post cuius obitum *Platoni* et reliquis, tyrannorum Atheniensium vi perterritis, *Euclidis* domus tutissimus fuit locus, quo perfugerent. *CICERO Qu aest. Acad. lib. IIII.* *GELLIUS* lib. VI c. 10. Summus quum esset disputator et dialecticus, istum interrogandi modum, qui ἐγκυκαλυμμένος audit, a *MENAGIO* ad *Laërtii* lib. II segm. 108 explicatus, artificii, caput huius philosophi velatum fingenti, ante oculos esse obversatum, oculo nimis acuto vidit T. II n. 82 *GRONOVIVS*, cuius viri auctoritatem, harumque rerum peritiam alias magni facio. *DIOGENES* enim inventionis gloriam transcribit *Eubulidi*, *Euclidis* discipulo, non ipsi *Euclidi*. Itaque ratio capitis velati in more philosophorum, pallio caput obducentium, de quo *PHOTIVS* p. 190. quaerenda est. Descripsit quoque hanc effigiem ex numo *Patriarchae Camilli Maximi SANDRARTIVS* T. II Part. 3 p. 56.

Denique et illud monendum est, Euclidem, de quo agimus, mathematico cognomine minimum annos XC fuisse seniore.

CCCXXXV. CCCXXXVI. CCCXXXVII. CCCXXXVIII.
P L A T O.

Moses Atticus et philosophorum Homerus, paternum Aristonis genus per Codrum ad Neptunum, maternum Perictyones, Glauci filiae, ad Solonem referebat, a quo sextus erat in ordine. *APVLEIVS* de *Dogm. Platon.* Natus est die VII Thargelionis, anno 3 Olymp. 87, auctoritate *ATHENAEI*; quamvis alii natalem in Olymp. 89 rejiciant. Ille praestantissimos non Graeciae tantum doctores, Socratem in primis, audivit; sed et Aegyptios, Babylonios, Thraces, Assyrios, Hebraeos, teste *CLEMENTE* in *Protrept.* p. m. 46. Plures, qui de peregrinationibus ejus mentionem injecere, nominat *TH. GALE* ad *Iamblich. de Mysteriis lib. I c. 1 p. 183.* Dionysiorum Sicularum familiaritate dignatus, probra ideo avaritiae et gulae nomini suo iniusta tulit, quae solide absterfit *FRANC. MOTHAEVS VATERIVS* tract. Gallice scripto *de la Vertu des Payens, Opp. Tom. I P. II p. 599.* Add. *H. ERNSTIVS* de *Vera Philos.* §. 93 p. 191. Tanta fuit auctoritatis, ut mortuo sacrificarent, *SENECA* epist. 58, et heroibus adnumerarent, Labeo ex Varrone apud *AVGVSTINVM* de *Civ. Dei, lib. II c. 14.* Obiit vel scribens, ut *CICERO* tradit, vel in nuptiis coenans, ut *LAERTIVS*, aetatis anno 81, die natali, Olymp. 108. Sed de anno natali et emortuali *SCALIGER* ad *Euseb.* p. 107. Ne vitae scriptores nominem, otium fecerunt *ANT. TEISSIERIVS*, *IO. ALB. FABRICIVS* et reliqui. Conf. Cardinalis *BESSARION* in *Calumniat. Platonis* passim, maxime *lib. I c. 3.* *HORATIVVS* *lib. II Sat. 4:*

Non est mihi tempus aventi

ponere signa novis praeceptis; qualia vincant

Pythagoram, Anytique reum, doctumque Platona.

MARTIALIS *lib. VIII epigr. 48* in Pannicum:

Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,

quicquid et hirsutis squallet imaginibus,

sic quasi Pythagorae loqueris successor, et haeres:

praependet mento nec tibi barba minor.

Conf. *LYCANVS* *lib. X,* et *Anthol. Graec. lib. I c. 86,* et *lib. III c. 32.*

CCCXXXVIII. A R I S T I P P V S.

Hedonicae seu Cyrenaicae sectae conditor, a Socrate quidem bene formatus, quum ingenio esset facili, facilis quoque in vitia flectebatur; ideoque ob intemperantiam non semel notatus est antiquioribus, *ATHENAEO* *lib. XII* et *XIII,* *GELLIO* *lib. I c. 8,* *LACTAN-*

TIO

πτο lib. III c. 8, et 15. Vitam ex *DIogene LAERTIO*, *HESTICHIO* et aliis dedit *TH. STANLEIVS Histor. Philos. P. III p. 241 sqq.* *HORATIUS lib. I Epist. 17:*

*Si pranderet olus patienter, regibus uti
nollet Aristippus.* - - -

*Omnis Aristippum decuit color, et status, et res,
tentantem maiora, fere praesentibus aequum.*

Et lib. II Sat. 3:

- - - *Quid simile isti
Graecus Aristippus? qui servos projicere aurum
in media iussit Libya, quia tardius irent
propter onus segnes.*

In Aristippo hoc cernis capillos magis arte, quam ingenio suo, ad speciem flexos, ut agnoscas hominem non utique philosophiae, etiam Laidi se ornantem, iudice *GRONOVIO T. II n. 84.*

CCCL. CCCLI. ANTISTHENES.

Ἀπλοκύνων ille, qui purus putus canis est, ex patre Atheniensi cognomine et matre Thressa editus, Socrate familiariter utebatur, cujus praeceptoris sui mortem Anyti exilio, et Meliti capite expiavit. Gymnasio se continebat, quod *Cynosarges* dicebatur, suosque Herculis exemplo tolerantiam animique tranquillitatem docebat. Morum doctrinam, quam magni faciebat, decori negligentia foedabat, adeo ut turpissima quaeque sui sibi licere non erubescerent. Sua omnia publice tribuit, peram, baculum et pallium sibi servans. Hinc illa corpusculi mirifica tenuitas, et praerogativa tabis; tabe enim extinctus est, sed in laetissima mentis, mirabiliter ab eo per literas *ΚΑΙΝΟΥ* commendatae, agitatione, quam et repentinis dictis jaculando liberrime testatus fuit non sine ingenti sale. *GRONOVIVS n. 87. AVSONIVS epigr. 26:*

Inventor primus Cynices ego. Quae ratio istaec?

Alcides multo dicitur esse prior.

Alcida quondam fueram doctore secundus:

nunc ego sum Cynices primus, et ille deus.

CCCLII. DIOGENES.

Mordacem Cynicum, uti *HORATIUS* vocat,

quem duplici panno patientia velat,

nunc mirabor, qualis spectatur apud *GRONOVIVM n. 88.* Duplex, quo amiciebatur, pannus ille *διπλοῖς* vocabatur, eo quod pannus interius assutus fuerit pallio, si *ACRONI* fides. Conf. *OCTAV. FERRARIUS de Re Vestiar. P. I lib. III c. 2, et P. II lib. III c. 19.* Hic anno

no 3 Olymp. 91 natus, cum patre Icesio trapeziticam exercuit: dehinc Antistheni etiam nolenti adhaesit. In captivitatem abductus Corinthum, et Xeniae venditus, hanc se artem callere professus est, imperare hominibus. In summa paupertate dolium suum cum regia Alexandri permutare noluit, cui et ipsum praefert *MARCVS ANTONINVS lib. VIII*: Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Γαῖος, καὶ Πομπήϊος, τί πρὸς Διογένη, καὶ Ἡράκλειτον, καὶ Σωκράτην; οἱ μὲν γὰρ εἶδον τὰ πράγματα, καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγεμονικά ἦν αὐτῶν ταυτά· ἐκεῖ δὲ ὅσων πρόνοια; καὶ δουλεία πόσων; *Alexander, Cajus et Pompejus, quid hi ad Diogenem, Heraclitum, vel Socratem?* Hi enim noverunt res, earum causas, materias; haec illorum principatus et regna, ibi autem quantum ignorantiae, tantum servitutis. Philosophiae moralis professor, voluptatum alias sectator, et communionis mulierum auctor, laudatur ab his, culpatur ab illis. *BARTOLI in Characterē hominis literati pag. 8*, nimius est in eo laudando; sed sale satyrico perfricat hominem *LYCIANVS in Auctione vitarum*. Praeter veteres, itemque *IONSIVM, TH. STANLEIVM* et reliquos, consulas, si lubet, *Io. AM. COMENII* libellum, cui titulum fecit, *Diogenes Cynicus*. Monumenta illius plura collegit *GRONOVIVS*, ex Gallaeo, Vrsino, Bellorio, Sponio, Rubenio, Augustino, Achille Statio. Conf. quoque *BERN. DE MONTFAUCON T. III c. 4 tab. 4*.

De BARBA et COMA Cynicorum res est notissima ex *ATHE-NAEO lib. III c. 18*. *DIOGENE LAERTIO lib. VI*. Imo philosophi habitus, supercilium, pallium, barba, indicantur *l. 8 C. de Profess.* *PERSIVS Sat. I v. 133*:

Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.

OVIDIVS de Ponto:

Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopens.

IUVENALIS Sat. XIII v. 308:

Dolia nudi non ardent Cynici.

et *v. 311*:

*Sensit Alexander, testa cum vidit in illa
magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,
passurus gestis aequanda pericula rebus.*

CCCLIII. CCCLIII. A R I S T O T E L E S.

Anno I Olymp. 99 natus, vitam produxit ad ann. 2 Olymp. 114. Ἄθεός est *LACTANTIO lib. I c. 5* et aliis. At Philosophi Colonienses sanctorum numero eum quondam intulisse dicuntur; adeo placuit ὁ νοῦς τῆς διατριβῆς. Felix erat genere, quod per Nicomachum a Machaone ducebat; praeceptore Platone, quem viginti annos audivit;

audivit; discipulo Alexandro M. Lyceo denique, quod sua doctrina illustravit. De eo pleni sunt omnium eruditorum libri, *DIONYSII* Halicarnassei, *LAERTII*, *SVIDAE*, *HESTCHII*, *AMMONII*, *NYNNESII*, *OCTAVIANI FERRARII*, *PATRICII*, *IONSII*, *HORNII*, *VAYERII*, *OL. BORRICHII*, *ERNSTII*, *TH. STANLEII* et aliorum, quos laudant *ANT. TEISSIER* et *IO. FRID. REINHART* in *Theatro Prudentiae eleg.* p. 65. Statura fuit non magnus, deformis praeterea, gibbosus et balbutiens, voce gracili, parvis oculis, exilibus cruribus, veste insignis et annulis, et tonsura utens. Diffiteri non possum, gemmas nostras μακρόματον potius et bene barbatum ostendere, ut ab artifice antiquitatum harum non satis perito factas, facile intelligas. Quae de discrimine barbati et imberbis sentiant Critici, apud *GRONOVIUM* legas, si lubet, suadeo.

De TONSVRA addi meretur Musonii elegans locus apud *IO. STOBAEVM*: Κατέον μόνης ἔνεκα τῆς ἀφαιρέσιως τοῦ περιττοῦ, καὶ οὐχὶ κόσμου χάριν, ὡς οἶονται δεῖν ἔνιοι, τὰ μὲν γένεια λεαινώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἀγενεῖους, ἢ νῆ Δία τοὺς ἄρτι γενειάσκοντας· τὴν δὲ κεφαλὴν οὐχ ὁμοίως κειρόμενοι, διαφόρως δὲ τὰ πρόσω τῶν ὀπίσω. De BALBVTIE testatur *PLVTARCHVS* de *Adul. et amici discrim.* ὡς πού καὶ Πλάτωνος ἀπομιμῆσθαι Φασὶ τοὺς συνήδεις, τὸ ἐπίκυρτον, Ἀριστοτέλους δὲ τὸν τραυλισμὸν, Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ βασιλέως τὴν ἔγκλισιν τοῦ τραχήλου, καὶ τὴν ἐν τῷ διαλέγεσθαι τραχύτητα τῆς φωνῆς. *Familiares ajunt Platonis curvitatē imitatos, et balbutiē Aristotelis, et Alexandri regis colli inflexionem, inque dicendo vocis asperitatem.*

Imaginis meminit *TULLIVS* lib. *IIII* epist. 9 ad *Atticum*. Eandem ex Codice MS. fideliter delineatam, acrique incisam, spectamus in *DAN. NESSELI* Catal. Biblioth. Vindob. P. *IIII* p. 36. Spirans quoque illius imago, et merito antiquitatis adoranda, marmore sculpta affabre, erat quondam in larario Neronis Claramontensis Electi, quam licet illiteratus in pretio habebat et venerabatur, teste *IO. SAVARONE* ad *Sidonii* lib. *VIIII* epist. 9. *IUVENALIS* Sat. *II*:

Plena omnia gypso

*Chrysippi invenies: nam perfectissimus horum est,
si quis Aristotelem similem, vel Pittacon emit,
et jubet archetypos pluteum servare Cleanthas.*

Commodum erit, hoc loco adscripsisse *SIDONII APOLLINARIS* iudicium, quod de plerisque tum Graecis, tum Latinis philosophis atque oratoribus tulit lib. *IIII* epist. 3: Sentit ut Pythagoras, dividit ut Socrates, explicat ut Plato, implicat ut Aristoteles, ut Aeschines blanditur, ut Demosthenes irascitur, vernat ut Hortensius, aestuat ut Cethegus, incitat ut Curio, moratur ut Fabius, simulat ut Crassus, dissimulat ut Caesar, suadet ut Cato, dissuadet ut Appius,

Y

persuadet

persuadet ut Tullius. Deinde cuiuslibet illorum imaginem agnoscimus ex ejusdem *SIDONII lib. VIII epist. 9*, ubi haec habet: Qui laceſſiverit, ſentiet te non caeſariem paſcere, neque pallio aut clava, velut ſophiſticis inſignibus gloriari, aut affectare de veſtium diſcretionē ſuperbiam, nitore pompam, ſqualore jactantiam, neque te ſatis hoc aemulari, quod per gymnaſia pingantur Areopagitica, vel Prytaneum, Zeuſippus cervice curva, Aratus panda, Zenon fronte contracta, Epicurus cute diſtenta, Diogenes barba comante, Socrates coma candente, Ariſtoteles brachio exerto, Xenocrates crure collecto, Heraclitus fletu oculis clauſis, Democritus riſu labris apertis, Chryſippus digitis propter numerorum indicia conſtrictis, Euclides propter meſurarum ſpatia laxatis, Cleanthes propter utrumque corroſis, quin potius experietur etc.

CCCLV. CCCLVI. THEOPHRASTVS.

Tyrtami, quod a patre Melanta fullone eſt impoſitum, nomen Ariſtoteles ei mutavit ob inſignem linguae pariter atque vitae ſuauitatem. Et certe auguſtiſſimo huic nomini reſpondit et in ſentiendo et in loquendo; adeoque et philoſophus ſcholae ſucceſſorem ſibi eum verecunde delegit. *STRABO lib. XIII p. 299. GELLIUS lib. XIII c. 5. TZETZES Chil. VI. 390.* Erat beneficus, variarum rerum maxime ſtudioſus, ſummaeque prudentiae; qua et civium Athenienſium et auditorum frequentium, duo enim millia ad eum accurrerunt, in ſe ſtudia provocavit. Senex lectica ferri per urbem ſolitus, annum aetatis 86 attigit: *HIERONYMVS in Epistoſta ad Nicephorum* vitam produxiſſe refert ad annum 107; hereditate librorum ad Neleum Scepium tranſmiſſa, a quo ad inertes homines recidit atque indoctos. Vitam *LAERTIO, SVIDAE* et aliis debemus, plurimum illuſtratam a *BESSARIONE, CASAVBONO, MENAGIO* et reliquis. Dixi de eo quaedam in *diſſert. de Scriptoribus Hesperidum*, b. Volcameri *Hesperidibus Noriberg.* praemiſſa.

CCCLVII. DEMOSTHENES.

Laudari viros bonos publice intereſt, quo ſtimulus infigatur in aliorum animis, ut paria honeſtatis ſtudia ſectentur. Honos alit artes, omnesque incenduntur ad ſtudia gloria. Demotheſtem, patre *δρωνύμων* natum anno 4 Olymp. 99, gloria Calliſtrati, qui tum Athenis florebat eloquentiae laude inſignis, ſtatim excitavit, ut a ſtudio dicendi neque parentis maturus obitus, quem ſeptennis amiſit, neque tutorum malitia, qui patrimonium quindecim talentorum exhauſerunt, neque gracile corpusculum aut valetudo minus firma, neque vox balba, neque Platonis praeceptoris auctoritas, avertere potuerint. Vel ſe ipſum et naturam, quae iniquior videbatur,

batur,

batur, superavit feliciter crebra exercitatione. Itaque oratorum maximus evasit, qui fere solus voce obstitit Philippo Macedoni, Graecae libertatis oppressori, quem et ipse periculosissimum habuit inimicum, post cuius interitum Alexander sibi eum cum oratoribus dedi postulabat, nempe canes lupis, uti Demosthenes interpretabatur. Tanta hic vir, qui patriae urbis muros refecit et defendit, Harpali tamen artibus solum vertere coactus est. Vrbe excedens: *O domina, inquit, Minerva, quid tribus bestiis teterrimis delectaris, noctua, dracone, et hoc populo?* Postea iterum summo cum honore ab universa civitate receptus est, tandemque sumpto veneno, ne in manus Antipatri veniret, sexagenarius periit anno 3 Olymp. 114, eodem scilicet, quo Aristoteles. Mortuo populus Atheniensis statuum posuit aeneam, inscripto epigrammate:

*Ἐἴπερ ἴσῃν γνώμῃ γνώμῃν Δημόσθενες εἶχες,
οὐ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἀφης Μακεδών.
Ipsa tibi ingenio quod si vis aequa fuisset,
Argolicas Macedo non domuisset opes.*

Vitam post *PLUTARCHVM* et reliquos, eruditissime scripsit *AND. SCHOTTVS* ad Marc. Velsorum in *Parallelis*: inde excerpta et addita est operibus. *IUVENALIS* Sat. X v. 114 sqq:

*Eloquium aut famam Demosthenis, aut Ciceronis
incipit optare, et totis Quinquatribus optat.
Eloquio sed uterque perit orator: utrumque
largus et exundans letho dedit ingenii fons.
- - - - - Saevus et illum
exitus eripuit, quem mirabantur Athenae
torrentem, et pleni moderantem fraena theatri.
Dis ille adversis genitus, fatoque sinistro,
quem pater ardentis massae, fuligine lippus,
a carbone et forcipibus, gladiosque parante
incude, et luteo Vulcano, ad rhetora misit.*

Add. *SIDONIUS* carm. II et XXIII, *MARTIANVS CAPELLA* lib. V. Caeterum nostra gemma a Tarraconensi imagine nonnihil abit. Augustinus nempe, Vrsinus, Bellorius, Sandrartius, imberbem et capillis non adeo prolixis decorum sistunt, qui in nostra bene barbatus est et capillatus.

CCCLVIII. THEOCRITVS.

Syracusanus genere, Ptolemaeorum tempore Lagidae et Philadelphi floruit, Praxagorae et Philinnae filius, Philetæ Coi auditor, carminis pastoritii scriptor, quem ob maledicentiam ab Hierone tyranno vel laqueo strangulatum, vel capite caesum, prodidere veteres. *GYRALDVS* dial. 3. *OVIDIVS* in *Ibide* v. 545:

Y 2

Vtque

*Vtque Syracosio praestricta fauce poëtae,
sic animae laqueo sit via clausa tuae.*

ANDR. ALCIATVS uti hanc Theocrito notam abstergere velit, apud ipsum videas quaeso, lib. VIIII c. 24 *Parergon juris*. Ipse parentes et patriam indicat noto epigrammate:

Ἄλλος ὁ Χῖος ἐγὼ δὲ Θεόκριτος, ὅς τὰδε γράψα,
εἰς ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐμὶ Συρηνοσίων.

Υἱὸς Πραξαγόραο, περικλειτῆς τε Φιλίννης,
Μουσῶν δ' ὀδυνην ὕποτ' ἐφελκυσάμην.

VIRGILIUS *Eclog. VI*:

*Prima Syracusio dignata est ludere versu
nostra, nec erubuit sylvas habitare, Thalia.*

Faber et Bellorius foliis pineis hanc ejus imaginem esse coronatam voluere, quia pinus arbor Pani, velut Bucolici poëmatis praesidi deo, dicata sit. Praeterea δοκεῖ σμῖός τις τὴν πρόσωπον εἶναι, videtur simus aliquis faciem esse, veteri cuidam, qui genus Theocriti scripsit. Hanc tamen notam Gronovius in vultu ejus comperire non potuit.

CCCLVIII. E P I C V R V S.

*Qui genus humanum ingenio superavit, et omnes
restinxit stellas, exortus uti aetherius sol,*

LYCRETIUS lib. III v. 1056. Atheniensis erat, pago Gargettius, natus a. 3 Olymp. 109, et relictis Grammaticorum nugis, lectisque Democriti libris, philosophiae operam dare coepit decimo quarto aetatis anno. Valetudine minus commoda erat, multisque annis confurgere e sella nequiverat. Dicax in omnes, ab omnibus vicissim lacessitus. Scholam rexit Mitylenes, et Lampfaci. Deinde Athenis docuit in Horto, cui inscripsit: HORTVS VOLVPTATIS, quam castam sectabatur; quanquam discipulorum intemperantia, illi videlicet Epicuri de grege porci, impuritatis suspicionem auxerunt. Taceo veteres, qui eo sive laudando, sive damnando quasi certarunt: ex recentioribus solum appello duo orbis eruditi lumina, THOM. GATAKERVM, qui in praefatione Antonino praemissa graviter in eum invehitur; atque PETR. GASSENDVM, qui doctissimis Animadversionibus in Diogenis Laërtii librum de Vita, Moribus Placitisque Epicuri, eundem defendit, ejusque philosophiam revocavit. Add. DES COUSTVRES *Morale d' Epicure*, IO. CHIFLETIVS in *Socrate* p. 18. PAGANINVS GAVDENTIVS, ALEXANDER AB ALEXANDRO, A. SCHOTTVS, HORNIVS, IONSIUS, TROGILLVS ARNKIEL de *Epicuri philosophia et schola*, MORHOFIVS, STANLEIVS, FABRICIVS aliique innumeri. Finivit anno 2 Olymp. 127, quum 72 vitae implevisset annos. IUVENALIS Sat. XIII v. 319:

Quan-

Quantum, Epicure, tibi parvis suffecit in hortis.

STATIVS lib. I Sylv. 3 v. 93:

*Deliciae, quas ipse suis digressus Athenis
mallet deserto senior Gargettius horto.*

CCCLX. CCCLXI. PHILEMON.

Damonis filius, Syracusis vel Soli in Cilicia ortus, floruit Olymp. III, mediae comoediae scriptor, Menandro proximus, qui risu percitus diem obiit, annos natus 97 vel 99. *LYCIANVS* in *Longaevis*, *SVIDAS*, *VALERIUS* lib. VIII c. 12, *APULEIUS* in *Floridis*, *PLAVTVS* in *Trinum. prolog.*

*Huic nomen Graece est Thesauro fabulae:
Philemon scripsit, Plautus vertit barbare,
nomen Trinummo fecit.*

Et in prolog. Mercatoris:

*Graece haec vocatur Emporos Philemonis,
eadem Latine Mercator Marci Accii.*

Add. supra cap. I n. 13. De imaginibus iterum disputat *GRONOVIVS* T. II n. 99.

CCCLXII. CCCLXIII. CCCLXIII. ARATVS.

Civis Philemonis, ortus Pompejopoli, quae tum Soli a Solone dicebatur, patre Athenodoro, Timonem audivit et Menedemum philosophos, itemque Aristotherum mathematicum. Olymp. 127 anno I cognoscitur. In aula Antigoni Gonatae ad vitae finem permansit, atque ignarus astrologiae, ornatissimis atque optimis versibus de caelo et stellis scripsit, uti *CICERO* de *Oratore* lib. I confirmat, cuius et Ovidii, itemque Caesaris Germanici et Rufi Festi Avieni solertiam provocavit, ut latinis versibus ipsius carmina redderent. Conf. *Suidas*, *VOSSIVS* p. 63, *BORRICHIVS* p. 14. *THEOCRITVS* *Idyll. VI*:

*Δαμοίτας καὶ Δάφνης ὁ βουκόλος εἰς ἓνα χῶρον,
τὰν ἀγέλαν πόν' ἄρατε συνάγαγον.*

CINNA apud Isidorum:

*Haec tibi Arateis multum invigilata lucernis
carmina.*

OVIDIVS: *Cum sole et luna semper Aratus erit.*

Incertus:

*Πάνθ' Ἠγησιάναξ τε, καὶ Ἑρμιππος τὰ κατ' αἰθερὴν
τείρεα, καὶ πολλοὶ τὰντα τὰ φαινόμενα
βίβλοις ἐγκατέθεντο, ἀποσκόπιοι δ' ἀφάρμακτον.
Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σιγῆπτρον ἄρητος ἔχει.*

Y 3

Add.

Add. Antipatri in Aratum epigramma, *Anthol. Graec. lib. I c. 46*, itemque *GRONOVIVS* T. III lit. d. et *ANDR. MORELLVS* in *Specim. rei Num. ant. tab. XXV p. 241*.

CCCLXV. T E R E N T I V S.

*Quid vos eloquii canam Latini,
Arpinas, Patavine, Mantuane,
et te, comica qui doces, Terenti?*

SIDONIUS Carm. XXIII v. 144. Quem Africa servum genuit, ingenium et forma Scipioni et Laelio, sed mature manumissum, conciliavit, a quibus in comoediis scribendis adjutum, fama erat. In Stymphalo Arcadiae oppido mortuus est, vel e Graecia in Italiam rediens, in mari periit A. V. C. 595, seu anno 2 Olymp. 155. Fuisse autem dicitur statura mediocri, gracili corpore et colore fusco. *SVETONIUS*, *AELIVS DONATVS*, *CRINITVS*, *SCALIGER*, *DAN. HEINSIVS* de Sat. Horat. et alii. *AFRANIUS*:

Terentio similem non dices quempiam.

HORATIVS:

Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte.

OVIDIVS Tristium lib. II:

*Nec liber indicium est animi: sed honesta voluntas
plurima mulcendis auribus apta refert.
Accius esset atrox: conviva Terentius esset;
essent pugnaces, qui fera bella canunt.*

MORELLVS in *Specim. tab. III p. 47* ex numo Schvvarzburgico imberbem expressit. Quae vero imago, Morelli ex numo, an Vrsini ex membrana Vaticana, magis sit ingenua, *GRONOVIVS* definire noluit; neque nostrum nunc est, hac de re quidquam decernere.

CCCLXVI. CCCLXVII. CCCLXVIII. M. TVLLIVS CICERO.

Quem praeceptores se non posse satis vel laudare vel admirari professi sunt, cujus laudes plena manu in astra tulerunt ornatissime, viri in dicendo recteque sentiendo exercitatissimi, cum verbis commendare inconditis, temeritas esset. Ex regio Volscorum genere, patre Marco, matre Helvia, III Non. Ianuar. A. V. C. 647 natus, per omnes honorum gradus adscendit, toga, et eloquio maxime, tum sago clarus, trucidatur jussu Antonii atque Fulviae in villa Cajetana A. V. 710, VII Idus Decembr. Vitam accuratissime digessit *FRANC. FABRICIVS*. Annum mortis, quam deploravit *CORN. SEVERVS*, disquisivit *SCALIGER* ad Euseb. p. 160. Super imagine disputant *BEGERVVS* Thes. Brand. Vol. I p. 115, 116, ubi gemmam Thesauri Palatini contra Gronovii censuras vindicat, et *GRONOVIVS* Vol. III Thes.

Thes. Ant. Gr. cuius quaedam verba, quominus hic repetam, impetrare a me non possum. Commendat duos numos, prae quorum veritate omnes gemmas contemnit, itemque gypso expressam marmoream veterem Ciceronis faciem, ex porticu Magni Etruriae Ducis; et deinde subiungit: *Vnde est, ut neque hanc formam in Museo Romano ex gemma sardonyce Exc. P. Gasparis Altieri venditam pro Cicerone agnoscere valeam, quum nihil omnino vivacissimi vigoris ejus ac laetitiae praeferat, quae summa in Cicerone, ad jocos lepidissimo, fuerunt, quod ex Plutarcho notavit etiam Io. Faber; neque nasus aliaque ad Ciceronem appropinquent. Sed omnia etiam intercedunt, quominus pro Cicerone adspici possit ille, quem exhibuit Caninus, alieno certe toto ejus filo, et naso nimium quantum incurvato ac projecto.* Haec Gronovius; neque enim reliqua, quibus Begeri Thesaurum suggillat, hic legisse juvabit. Numi apud multos, tum apud *DAN. NESSELIUM* exstant, *Bibl. Vindob. App. p. 177 lit. V*, sed et inter Cavini numos est in *Museo S. Genevevae n. 49 p. 116.* *SILIVS ITALICVS lib. VIII v. 405:* *Tullius*

*Regia progenies, et Tullo sanguis ab alto.
Indole pro! quanta juvenis, quantumque daturus
Ausoniae populis ventura in saecula civem.
Ille super Gangem, super exauditus et Indos,
implebit terras voce, et furialia bella
fulmine compescet linguae, nec deinde relinquet
par decus eloquio cuiquam sperare nepotum.*

Add. *CATVLLVS* epigr. 46, *JUVENALIS* Sat. VIII v. 244, et Sat. X v. 114. Et cui non dictus est Tullius?

CCCLXVIII. SALLVSTIVS.

*Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Crispus, Romana primus in historia.*

MARTIALIS lib. XIIII ep. 191, Amiterni natus a. 2 Olymp. 173. V. C. 668. Quaesturam et tribunatum gessit, sed sine laude, Tullio infestus. Amoribus infamis, anno post, qui erat urbis 703, senatu motus est. Deinde cum esset a Caesare restitutus, et praetura auctus, Numidiaque regendae praefectus, hanc provinciam exhaustit, et ex illa praeda forum et hortos emit, qui hodieque Sallustiani nominantur. Hinc republica omissa, de posteris bene mereri instituit, res suo tempore actas breviter, nervose atque ex vero perscribens, hac una parte laudatus. Ad plures abiit quadriennio ante Actiacum bellum, ut *EVSEBIUS* auctor est in *Chron.* ubi *SCALIGER* videndus. *SIDONIUS APOLLINARIS:*

Qua

*Qua Crispus breuitate placet, quo pondere Varro,
quo genio Plautus, quo flamine Quintilianus,
qua pompa Tacitus, nunquam sine laude loquendus.*

Cl. CAR. PATINVS in *Thesauro* p. et in *Thes. Mauroceno* p. 89, Sallustii vultum ex numo profert, sed senilem et bene barbatum.

CCCLXX. CCCLXXI. P. VIRGILIVS MARO.

Poëtarum Plato, quo eum elogio Imperator Severus mactavit, Pollioni, Maecenati et Augusto charissimus, cui e Graecia redeunti quum occurreret, morbo, ex solis aestu contracto, interiit Brundisii X Kal. Septembr. A. V. C. 733. Monumentum, quod ei Neapoli positum est, spectandum praebet *BERN. MONTFAUCON T. V. part. I lib. III c. 12.* Ipse poëta de se canit *Georg. lib. IIII:*

*Illo Virgilium me tempore dulcis aiebat
Parthenope, studiis florentem ignobilis otI.*

Add. *HORATIVVS lib. I Od. 3, lib. I Sat. 5 et 10, et lib. II Epist. 2. PROPERTIVS lib. II Eleg. 34. MARTIALIS lib. VIII epigr. 56* alique, quorum versus recitat *IAC. PONTANVS Prodidagmat. in Virgilium c. 10.* Silius ejus statuas habebat, et religiose venerabatur, teste *PLINIO lib. III epist. 7.*

Magnanimae indolis laetissimus et satis venustus vultus, ac varietate meditationum nequaquam inconcinnus, spectatur in his gemmis, quarum altera ad Vrsini et Gallaei gemmam propior accedit cum coma fere Apollinea dependente a cervice: altera capillis ab occipite velut revinctis, etiam lemniscis ab laurea dependentibus et alio genere velamenti, quod taeniae humeris annectunt, ac larva ad humerum accedente, non oculis et naso obversa: uti *GRONOVIVS* explicat. Larvam cum fronte alata in ara vel columna statutam, *IO. FABER* refert ad poësin bucolicam; *LEON. AVGVSTINVS* putat exprimi memoriam a poëtis invocatam: Gronovius vero, ab utroque discedens, censet adspici manium et umbrarum specimen, quod traditum fuerit apparuisse Virgilio, secreta eorum nimis detegenti, qui tamen non terrefactus, clariora ex hoc visu singula se scripturum denunciat. Rationes, quibus id planum facere et firmare conatur, probabilitati non adeo contrarias adjungit *Vol. III lit. rrr.*

CCCLXXII. CCCLXXIII. Q. HORATIVVS FLACCVS.

Tenui quidem in re natus in Apulia VI Idus Decembr. A. V. 688, L. Cotta, L. Torquato Coss. Romae et Athenis didicit philosophiam, *nullius addictus jurare in verba magistri.* Urbanis deliciis innutritus, ingenii jucunditate, Maecenati et Augusto gratissimus,
Virgilio

Virgilio amicus, Pindari admirator, decessit V Kal. Decemb. A. V. 745. C. Mario Censorino, C. Asinio Gallo Coss. Vid. *LEV. TORRENTIVS*, et reliqui. *OVIDIVS*:

*Pervenit ad nostras numerosus Horatius aures,
dum ferit Ausonia carmina culta lyra.*

PERSIVS Sat. I v. 116:

*Omne vaser vitium ridenti Flaccus amico
tangit, et admissus circum praecordia ludit,
callidus excusso populum suspendere naso.*

SIDONIUS APOLLINARIS Carm. XXIII v. 452:

*Mordacem faciat silere Flaccum,
quamvis post satyras lyramque tendat
ille ad Pindaricum volare cycnum.*

ISIDORVS lib. XVIII c. 32, epigramma Maecenatis, Horatio dictum refert, quod, quia corrupte ibi legitur, emaculavit *KIRCHMANNVS* de Funer. Rom. lib. II c. 17:

*Lugens te, mea vita, nec smaragdos,
beryllos neque, Flacce, nec nitentes
semper-candida quaero margaritas,
nec quos Thynica lima perpolivit
anellos, nec iasprios lapillos.*

CCCLXXIII. TITVS LIVIVS.

Olympiad. 180 anno 2 natus Patavii, ante Ciceronis obitum annis 18. Historicorum e Latino genere princeps, ingenti animo universa Romani orbis fata, ab urbis initio ad sua usque tempora, complexus, et stilo exsecutus est eloquentissime libris CXLII. Admirabilis ideo visus est non suae tantum aetatis hominibus, qui ab ultimis Gadibus Romam contenderunt Livii visendi causa, uti *PLINIVS* lib. II epist. 3 testatur; sed et posteris. In patria urbe ex hac vita migravit quarto Tiberii anno, quo et Ovidius decessit Tomis, uti habet *EVSEBIVS* in *Chronicis*. Ex iis, qui vitae Livianae historiam condiderunt, facile principes sunt *IAC. PHIL. TOMASIVS*, (nisi *Io. RHODII* iste liber est, vid. *CASP. HOFMANNI* Epistola ad Reinesium p. 57,) *MORHOFIVS*, *DAN. GUIL. MOLLERVS*, et *FABRICIVS*. Epitaphium *SERTORIUS VRSATVS* interpretatus est. Acerrimus ille imaginum censor, quem toties laudavimus, celeb. *GRONOVIVS* Vol. III, hunc vultum non Patavini, sed liberti, cognomine Halys, esse pronunciat, etsi Bellorius faciei huius titulum ornaret eximiis illis dotibus, quas in historico, vero iustoque Livii nominis herede, amavit ipse Caesar Augustus. *STATIVS* lib. IIII silv. 7:

Z

Sed

*Sed tuas artes puer ante discat,
omne queis mundi senium remensus
orsa Sallusti brevis, et Timarvi
reddis alumnum.*

CCCLXXV. AVR. CORNELIVS CELSVS.

Medicorum Cicero, Romanus seu Veronensis patria, Columellae σύγχερονος, uno saeculo vetustior Galeno, arte salutari facienda popularibus profuisse creditur a Tiberii principatu ad Trajani usque tempora. Sed et scriptis inclaruit, quae recensent *QVINTILIANVS* lib. XII c. ult. et lib. II c. 15, lib. III c. 6, *VOLATERRANVS* Anthropol. lib. XIIII, et *IAN. DOVSA* in Sylva extemp.

*Facta urbana tuo res rustica munere, scriptis
nec minus illustris est medicina tuis.*

Hinc quoque militiae tractasti commoda rhetor.

Hoc Martem Musis jungere, Celse, fuit.

Quibus *Veterinaria* adjicienda, et *Philosophia*, ex eodem Quintiliano lib. X c. 1. Vitam Io. RHODIVS, Danorum gloria; Io. SAMBVCVS imaginem conseruarunt.

CCCLXXVI. CCCLXXVII. L. ANNAEVS SENECA.

Sanctitatis et continentiae exemplum eo illustrius, quo plura lasciviae irritamenta elusit. Corduba Romam delatus, philosophiae ita se addixit, ut fori pericula ne defugeret. Inde post quaesturam adulterii suspectus in Corsica insula delituit, mox ob studiorum claritatem per Agrippinam revocatus, et Neronis iuventuti praepositus, praeturam adeptus est, tandem velut conjurationis Pisonianae conscius, venis sectis, fortiter occubuit. *LIPSIVS. DELRIVS. Conf. I. H. MEIBOMII* Maecenas c. 22 n. 3 sqq. *IUVENALIS* Sat. V v. 108:

*Nemo petit, modicis quae mittebantur amicis
a Seneca.*

Et Sat. VIII v. 212:

*Quis tam
perditus, ut dubitet Senecam praeserre Neroni?*

Sat. X v. 16:

Magnos Senecae praedivitis hortos clausit.

*STATIVS: Hoc plus, quam Senecam dedisse terris,
et dulcem generasse Gallionem.*

De MACIE, quam et in gemmis videmus, ipse epist. 78: *Vexari te destillationibus crebris et febriculis, quae longas destillationes et in consuetudinem adductas sequuntur, eo molestius mihi est, quia expertus sum hoc genus valetudinis; quod inter initia contempsisti. Poterat adhuc adolescentia injurias ferre, et se adversus morbos contumaciter gerere: deinde succubui, et eo perductus*

perductus sum, ut ipse destillarem. Ad summam maciem deductus, saepe impetum cepi abrumpendae vitae: patris me indulgentissimi senectus retinuit. Etiam TACITVS memorat, senile ei corpus, et parvo victu tenuatum fuisse.

COMAM nutrit longiorem, uti aliarum sectarum philosophis, praeter Stoicos, in usu fuisse docet *TURNEBVS Advers. lib. XV c. 17.* In Stoicis vero *IUVENALIS Sat. II v. 15* notat *supercilio breviorē comam.*

CCCLXXVIII. A. PERSIVS FLACCVS.

Volaterris, patre equite Romano, matre Fulvia Sifennia natus, Romae a Rhemnio Palaemone, Fl. Virginio et Annaeo Cornuto, bonis literis eruditus. De hoc ipse testatur *Sat. V:*

Teneros tu suscipis annos

Socratico, Cornute, sinu.

Morum ipse exemplar lenissimorum, perversos saeculi sui mores stilo castigavit acerbissimo, Lucilii imitatione satyras componens, de quibus, philosophia verborumque cultu optime temperatis, quid sentiant viri doctissimi, *SCALIGER, CASAVBONVS* et *HEINSIVS*, nemini adeo ignotum esse potest. Fuit praeterea verecundiae virginalis, formae pulchrae, pietatis erga matrem, sororem et amitam exemplo sufficientis, frugi denique in rerum, quibus affluebat, copia, et pudicus. Decessit octavo Neronis anno, novem circiter diebus prius, quam annum vitae vigesimum octavum impleret, ut *Casaubonus* supputat. *MARTIALIS lib. IIII epigr. 29:*

Saepius in libro memoratur Persius uno,

quam levis in tota Marsus Amazonide.

HEDERA, satyricis poëtis ad coronam destinata, et huius capillos alligat, quam tamen aliis remittit in prologo: *Quorum imagines lambunt hederæ sequaces: quem locum idem laudatissimus commentator optime, uti reliqua, illustravit. HORATIVVS lib. I carm. I:*

Me doctarum hederæ praemia frontium

dīs miscent superis.

Et lib. I epist. 3 v. 25:

- - - Seu condis amabile carmen,

prima feres hederæ victricis praemia.

VIRGILIUS Eclog. VII v. 25:

Pastores, hederæ crescentem ornate poëtam.

NASO de Art. A. lib. III v. 411:

*Nunc hederæ sine honore jacent, operataque doctis
cura vigil Musis, nomen inertis habet.*

CCCLXXVIII. L. A P V L E I V S.

Duumvirali patre Madauræ natus, Carthagine atque Athenis praecepta philosophiæ, Romæ linguam et jus Quiritium excoluit, ut caussarum patronum ageret. Aemiliae Pudentillae vetulae nuptias non aspernatus est juvenis, corpore et animo elegans. Ejus certe accusatores, qui istas artibus magicis procuratas, in eo criminabantur, crimina intendebant nimium munditiarum studium, vultus liberalitatem, capillos delicatos, atque ad lenocinium decoris promissos; quae ipse extenuat in *Apologia*. Doctrinae praemium, quod meruisset amplissimum, consecutus non est; neque enim ad honores pervenire potuit: quare sacris initiatus, Aesculapii antistes, et in collegii Isiaci pastophoros cooptatus, tum Oeae, tum Carthagine, statuas ex decreto recepit. In tempore vitae ejus assignando variant auctores. *GRONOVIVS* tamen ex numo, per Cl. Morellum edito, confici posse putat, vixisse eum temporibus Severi, Caracallae et Getae. Vitam operibus praefixerunt clarissimi editores. *CHRISTODORI* in eum epigramma exstat, quod et hic repetiisse, non erit injucundum:

Καὶ νοεῖς ἄφθευτα Λατινίδος ὄργια μούσης
ἄζετο παπταίνων Ἀπολλήιος· ὄντινα μύστην
Αὔσονις ἀρρήτου σοφίης ἀνεθρέψατο σειρήν.

CAPVT

CAPVT VII
MISCELLANEA.

CCCLXXX. ALLION.

Eandem hanc imaginem, adscripto nomine ΑΛΛΙΟΝ, ex Gemma in aes incidi curavit *LEON. AVGVSTINVS P. I n. 32*, et *SANDRARTIVS T. II P. III p. 57*. Ille athletam et victorem ludis pythiis fuisse perhibet, coronae laureae indicio motus, quae istis victoribus dari consuevit, uti notum est ex *OVIDII Metam. lib. I fab. 9*, causam huius rei aperiente *PAVSANIA in Phocicis c. 7*. Doctissimus operis Sandrartiani enarrator, *CHRISTOPH. ARNOLDVS*, laureae honorem praeter istos victores, ex Car. Paschaliō monet competere sacra facientibus Herculi, Latonae seu Dianae et Iunoni; ipse vero nihil definit.

Si in re obscura conjecturae locus est, omnino hic spectari mihi persuadeo, αὐξήσιν τε καὶ ὑγείαν, καὶ ἰσχὺν οὐ διναιάν, ἀλλ' ἀδίκον, ἢ σφαλεράν καὶ ἀθλίαν, ὡς ἡ τῶν ἀθλητῶν ἐξ ἀναγκοφαγίας περιγίνεται, quae *CLEMENTIS* verba sunt *Paedagog. lib. II c. 1*. Facies enim succulenta, malae distentae, cervix et artus torosi, ἀθλητὴν καλὸν καὶ ἐλευθέριον robore et forma excelluisse ostendunt. Conf. *H. MERCVRIALIS de Arte Gymn. lib. I c. 15*. Tholosani Senatus olim princeps, *P. FABER, Agonist. lib. III c. 2, 3*, et ὁ πάνυ *G. OLEARIVS* in *notis* eruditissimis ad *Philostrati Vitam Apollonii lib. III c. 25*. Sed ubi et quando vicerit? illud vero est, quod praestat inter ea referre, de quibus pronuntiatur, NON LIQVERE. *GVILELMO LLOYD* in *Serie Chronologica Olympiadum*, ubi victorum in ludis istis nomina sedulo annotavit, neque Allion, neque Nampheros hoplomachus, scuto galea, thorace, ocreis munitus, aut mirmillo, ut vult *GRONOVIVS*, cuius imaginem idem profert Augustinus *n. 166*, cogniti sunt. Obiter hic addo, Mirmillones, ab armatura gallica, cui nomen ex pisce erat inditum in galea efficto, dici, annotante vetere Scholiaste Iuvenalis ad *Sat. VIII v. 200*. Iulii Africani ἀναγραφή, cuius fragmenta Eusebius conservavit, ad manus non erat, ut illam super hac re consulere licuisset.

Quod nudus est, et nonnisi humerum sinistrum, ut videtur, integumento tectus, πρῶτότυπον gemmae Graeci esse operis innuit; inde in mentem venit, utrum heros hic fuerit ex Graecorum genere, ἀπὸ τοῦ ἄλλεσθαι, a saliendo dictus? an ex familia Romana Allia oriundus, in quem Graeci cuiusdam clientis haec foret pietas, ut patroni effigiem annulo inclusam gestaret? Non puto.

Z 3

Dum

Dum mentionem injeci familiae Alliae, subit memoriam Io. VAILLANTII, viri in antiquis rebus sagacissimi, observatio, quod primis temporibus Aelia gens, cum pronuntiatione aspera sit vocata *Allia*, deinde tenuiore, *Ailia*, et tandem *Aelia*. Quae licet ita sese habeant; certum tamen non minus esse videtur, fuisse inter Romanos, qui Caesarum priorum aevo Allii nomine inclaruerint: eos vero omnes ex Aeliorum gente esse, asseverare nollem. Reperiuntur inscriptiones non paucae apud Gruterum, Reinesium, Fabretum, Malvasiam, aliosque, in quibus Alliorum nomen legitur. Io. LVCIVS in *Inscript. Dalmat.* quem libellum cum *Regno Dalmatiae*, patria lingua nuper edito, recudendum curavi, descripsit lapidem:

C. ALLIO. T. F. FAB. LVCAE. VETER. LEG. XX

C. ALLIO. PRISCO. F. ANN. X

C. ALLIA. C. L. METHE

PATRONO. ET. FILIO. VIVA. BENEMERENTI

IN. FR. P. X. IN. AGR. P. XVI

ET. C. ALLIO. VITALI. FILIO.

Hunc eundem etiam REINESIUS *Class. VIII n. 7*, sed cum aliquo discrimine, exhibet. Hic, quod ad rem praesentem facit, notasse sufficiat, legionem XX, quae et Pannonica dicebatur, vix semiplenam, Messala Corvino duce, barbarorum XV millia praelio devicisse, a Tiberio Caesare in Dalmatiae oras adductam. VELLEIUS *lib. II c. 112*. Eodem tempore vixit T. Allius, T. F. Rufus, Iivir Pisanus, de quo est in Cenotaphio Pisano. Denique et Commodus inter reliquos consulares Allium Fuscum sustulit, teste LAMPRIDIO in *vita*. Ab Alliis diversi videntur Aillii, cujus familiae mentio est in inscriptione apud RAPH. FABRETTVM *c. V n. 335*: IOVI. OPT. M. Q. AILLIVS. Q. L. CORVMBVS. VI. VIR. AVGVSTALIS. ET. AILLIA. Q. L. CHILA. S. P. D. D. Sed haec modice adpersisse, satis erit.

CCCLXXXI. L V C I V S.

Quo ordine hic Lucius sit censendus, ego quidem ignoro. Lucii enim praenomen plurimis in historia Romana illustribus est commune. Contuli hanc faciem cum Lucio, Augusti nepote, quo nomine gemma offerebatur; cum Lucio, Antonini collega,

Ἦν δὲ καλὸς ὁ Λεύκιος τὸ σῶμα καὶ τὴν γνώμην,
εὐμήκης, εὐοπτος, ἡδύς, ξανθοκόμος, ῥοδόχρους,

dicente CONSTANTINO MANASSE *p. 87*, imo et cum aliis, quae hoc nomine prostant, monumentis antiquis; quod autem simile perspicerem, nihil erat.

Attentius considerans frontem extensam, tempora multum cava, supercilia tumentia, oculos minores, concavos et profunde reconditos,

conditos, nasum longiorem, a fronte gibbosum, desinentemque in uncum, mystacem, seu barbam in labro superiore, collum musculosum, humeros torosos, vestitum fluitantem, et laxiorem, quam virum deceat; haec, inquam, considerans, videre mihi videor hominem arrogantem, iracundum, impium, impudentem, et cum lascivia crudeliter saevientem. Nam secundum *LVCANVM* lib. VIII v. 413, *saevitia stimulata Venus*. De *NASO PIERIVS* lib. XVIII c. 3: *Quin etiam, inquit, invenias homines eo naso praeditos, cujusmodi aquilae rostrum est, pro regiis aestimari solitos. Quod Plato tradit, et Plutarchus receptum asseruit, Persaeque hominum id genus mirum in modum commendabant, ejusmodi fuisse Cyrum, historiarum auctores tradunt, atque ea se specie factum gloriari solitum. Sed quoniam rostri τὸ γευπὸν illud est, quod isti regium existimant, animadvertendum, duplex esse τοῦ γευποῦ genus, unum, cui a fronte statim nasus insurgit, id impudentis animi signum ponit Aristoteles, similitudinemque eam ad corvum propius accedere: alterum, cui nasi curvatura separatur a fronte, circaque medium intumescit, et in unci speciem exit. Hoc esse magnanimitatis indicium, et ad aquilam referri, philosophus idem tradit.*

CCCLXXXII. I N C O G N I T A.

Caput bene comatum, crines diademate distincti, et a cervice in nodum coacti, aure exstante. Vid. *SANDRART. T. II S. II p. 62.*

CCCLXXXIII. I N C O G N I T A.

Moribus antiquis cultam, hoc est, ἀπλαστον καὶ οὐδαμῶς καλλωπισμένην, sine ornatu ullo decoram feminam, priori jungimus, testem priscae simplicitatis, cujus inter veteres Romanos viri pariter ac feminae erant amantissimae, uti exemplis aliquot Romanarum mulierum demonstrat ὁ πάνυ *ARNOLDVS* ad *Sandrart. loc. cit. p. 30. MENANDER* Comicus apud *Clementem Paedag. lib. III c. 2:*

Νῦν δ' ἔρπ' ἀπ' οἴκων τῶνδε· τὴν γυναῖκα γὰρ

τὴν σώφρον' οὐ δεῖ ταῖς τεύχαις ξανθαῖς ποιεῖν.

At nunc abi ex his aedibus: nam feminam

turpe est pudicam facere flaventes pilos.

Recte omnino idem presbyter Alexandrinus paulo post subjungit: Κεκευφαλοὶ μὲν γε, καὶ κεκευφάλων διαφοραὶ, καὶ περίεργοι πλοκαὶ, ἀλλὰ καὶ τῶν τευχῶν οἱ μυρίοι σχηματισμοὶ, κατόπτρων τε πολυτίμητοι κατασκευαί, οἷς κατασχηματίζονται, θηρῶσαι τοὺς δίκην παίδων ἀφρόνων, περὶ τὰς μορφαῖς ἐπτοημένους, τέλειον ἀπηρυθριακτιῶν ἐστὶ γυναικῶν· ἃς ἐταίρας καλῶν, οὐκ ἂν τις ἀφαιμάξτοι· προσωπεῖα ποιοῦσας τὰ πρόσωπα. *Vittae certe, et earum permultae differentiae, et curiosae ac supervacaneae capillorum plicaturae, et crinium innumerabiles figurae, et speciosae speculorum*
structu-

structurae, quibus se componunt, dum venantur eos, qui puerorum more insipientium formas admirantur, sunt feminarum, quae omnem pudorem exuerunt: quas qui meretrices vocauerit, is non aberrauerit, ut quae ex vultibus suis personas faciunt. His consona habent TERTULLIANVS et CRIPRIANVS, de velandis virginibus, deque disciplina et habitu virginum.

CCCLXXXIII. INCOGNITVM.

L. AVGVSTINVS P. I n. 38 notabile esse hoc caput pronunciat, ob crines, non multum dissimiles comae Alexandri Ammonis, quem idem habet n. 33. Laudatus antea operis Sandrartiani enarrator, Thesei tonsurae iconem in hoc capite contemplatur, ad PAVSANIAM provocans, qui lib. I n. 19 χιτῶνα ἔχοντος αὐτοῦ ποδήρη, καὶ πεπλεγμένης δὲ εὐπρεποῦς τῆς κόμης, *talaris pallae et comae eleganter plexae*, meminit; et ad PLVTARCHVM maxime, qui tonsuram ejus describens: Ἐκείρατο δὲ, ait, τῆς κεφαλῆς τὰ πρόσθεν μόνον. *Tonsum fuit autem sinciput ejus solum.* Conf. MEVRSII *syntagma de Theseo*. Posses etiam credere Phoebum, vel Narcissum aliquem, aut alium diis hominibusve ob formam dilectum puerum; quales cirrati Romanis lautioribus ministrabant, muliebri plerumque habitu, coma fluente et longa. SENECA epist. 119: *Si pertinere ad te judicas, quam crinitus puer, et quam perlucidum tibi poculum porrigat, non sitis.* Add. LIPSIVS ad Senec. de *Brevitate Vitae* c. 12, et HADRIAN. IVNIVS de *Coma*.

CCCLXXXV. INCOGNITVM.

Habitu oris, crinium et vestitus, haud dispar est caput, quod AVGVSTINVS P. II n. 49 profert. Iuvenile nimirum est, coma curiose circumtonsa, et veluti rotundata. VARRO: *Alii sunt circumtonsi, et torti atque unctuli, ut mangonis esse videantur servi.*

CCCLXXXVI. MILES.

Graeci alicujus herois faciem esse suspicatur AVGVSTINVS P. I n. 41, quia nudus est et capite galeato, ut conspecti sunt Achilles et Diomedes, ex more Graecorum, qui nudos fingeant heroas. Heroum autem titulo Graecos decorasse quoscunque de aliquo populo bene meritos, constat ex SERVIO, MARTIANO CAPELLA, aliisque. Et Atheniensibus visum est, ὡς ἤξωα τιμᾶν Θησεῖα, *honorem, ut heroi, Theseo tribuere.* PLVTARCHVS in *Theseo* p. 17.

CCCLXXXVII. MILES AFRICANVS.

Ducem fuisse Africanum, conjicit eruditissimus ARNOLDVS l. cit. tum ex galea, quae similitudine quadam respondet galeis Dacorum
in

in columna Trajani; tum ex facie et cultu capillorum, quos more Africano comtos asserit. Afros quoque barbam nutritivisse, discimus ex *SVETONII Iulio c. 71*, qui *Iubae regis Heimpfalis filio in altercatione barbam invaserit.*

CCCLXXXVIII. M I L E S.

Senile caput, galea (nisi pileus sit,) tectum simplicissima, cuius nec bucculae sunt, malas et latus munientes, nec filae, uti *FESTO* voce *Silus*, vocantur extremitate galeae repanda; nec apex, aut insigne ullum. *LYCANVS:*

Illic plebeja contextus casside vultus.

CCCLXXXVIII. R E G I N A.

Incognita feminae facies, capillitio septem annellis egregie comto, et mitra, ut videtur, tecto, palmae ramum respicit: reliqua coma per humeros et pectus defluente. Caeterum nuda est, mamma exserta. Felicissimus antiquitatum interpres, *PH. BVONARROTI tab. 36 n. 2 p. 411, 412*, similem fere exhibet imaginem, et de mitra more suo, id est, doctissime commentatur. Videas et apud alios capita huic non prorsus dissimilia; nec tamen lux affulget, quae caliginem dissiparet. Arsinoë hoc fere capitis ornatu est apud *SANDRARTIVM T. II p. 41*, et sol in lampade, quam ex Begero, suo intulit thesauro celeberrimus *MONTFAUCON T. V P. II tab. 162 p. 218.*

CCCLXXX. I N C O G N I T V M.

Regis caput altero oculo capti, certe obducti, cum corona radiata quatuor radiis, et duplici circulo constructa. De hoc nihil amplius habeo dicere, nisi quod in *GORLAEI P. II n. 214, 236, 237, 275*, visantur fere gemina. Primum Antiochi Evergetae, qui et Sidetes, censet esse Gronovius; secundum et tertium, regum externorum, ad quorum tamen hoc accedat Victorinus junior. An orientis vel providentiae typos dicemus? quales sunt in *Tristano Vol. I, p. 464*, et *Vol. II p. 162.*

CCCLXXXI. A N O N Y M V S.

Veterani cuiusdam ducis vultus, ex barbae, galeae et armorum rudi cultu dignoscitur, Romanae originis non fuisse, sed Scythicae; Tamerlane truculentior, horridus adpectu est, bucculentus et physcon.

CCCLXXXII. A L E X A N D E R.

Alexandro juncta capita Aristotelis, Arati et arietis cum Ammonis cornu, significare videntur, rerum agendarum fulcrum esse

A a

vividae

vividæ iuventutis indoli iunctam senilem sapientiam, quæ docet occasione a fronte capillata, posthæc depili, sapienter uti forti divitiisque firmata constantia, quæ tamen omnia Iupiter largiatur, cui ideo faciles præbere aures conveniat.

ARIETEM, machinam bellicam, symbolum esse fortis constantiæ, uti aries, pecus lanigerum, est divitiarum, nemo ignorat; et nuperrime ostendit *Io. CAR. SCHOTTVS*, in schediasmate, Teutonica lingua conscripto, quod titulum gerit: *Boni Principis virtutes præcipuæ in gemma sculptæ*, die Haupt-Eugenden eines löblichen Landes-Herrn, p. 20 sqq.

Sed ludere animus est, aliasque et varias ænigmatis comminisci interpretationes, ut ostendamus, quam fecunda sint ænigmatum argumenta. Alterum itaque mysteriorum quod habere videtur gemma, hoc est, ut doceat principem, imo omnem hominem, ad maiora natum, qui laudis suæ decus nolit consenescere, primas deferre debere solidis sapientiæ præceptis, quibus Aristoteles Alexandrum imbuit: secundas partes poësi artibusque liberalibus, tertias denique divitiis, roborive esse deputandas.

Contemplari porro in hoc lapide quis posset principis maiestatem, eamque læta specie mitem, cornem et benignam omnibus: illam vero contineri sapientia vera, quæ res non tam humanas, quam divinas contemplatur, ex placito Aristotelis, veram in entis cognitione philosophiam quaerentis: deinde prudentia rebus humanis rei que publicæ moderandæ apta, cuius præcepta, sub jucundo fabularum involucro, commendarunt poëtae: denique multitudine subjectorum, qua fretus, cornua, hostibus formidanda et improbis, obvertere valeat. Num significare voluit fictor gemmæ, bonum principem decere, ut deum, deinde consiliarios prudentes, (Aristoteles enim et Aratus in aula vixerunt;) audiat; ac tum demum viribus confusus in hostes moveat?

Imo sicuti Ammonis reciprocicornis (Laberii voce utor) nota intelligebant veteres, deum omnium salutis prospicere; *PIERIVS lib. X c. 36*; ita qui gemmam finxit, denotare fortasse voluit, boni principis esse, omnes sapientiæ prudentiæque nervos intendere, quo cunctis sub ipsius imperio degentibus bene sit, omniumque salus, quæ summa lex est, aut esse debet, imperantibus dicta, procuretur, maxime quia subjectorum salute salus quoque principis et maiestas continetur.

Nisi rotunde dicere malimus, et regis, et purpuratorum, et civium illis subditorum, curam gerere deum, a quo cuncta habeant principium et ortum. Quam conjecturam peperit cogitatio, menti obveniens, unumquodque horum capitum, quibus ænigma componitur, literam A in fronte habere. At claudendi sunt rivuli; sat prata biberunt.

CCCLXXXIII.

CCCLXXXIII. VENVS ET CVPIDO.

Celeri gressu incedentes: hic nudus; illa fluitante palla talari tenuissima, pectus cincta, velo post terga ventis dato, λευκόλενος πίτυεις hinc atque hinc τινα lacertis, et πυροφόρος, seu facem praeferens quasi ad libidinem.

Veneri CVPIDO filius jungitur: nulla enim Venus sine Cupidine.

Venus in capite APICEM gestat, quem πόλον dici, ex Pausaniae lib. II c. 10, observavit desideratissimus LOCHNERVS, qui factus videbatur ad omnia, de Παρῶν p. 109.

VESTITA est, Φάρεϊ κόλπον ἔχουσα ἐπίσκιον, quia Venus occulta est, et occulta esse debet; unde Melaenis vocatur. ELIAS SCHEDIVS de Diis Germanorum Syngramm. I c. 9 p. 130.

Ἀμφὶ δὲ μαστοῖς κῆστός ἐστι, pectus coopertum est CESTO, honesti amoris indice, quem COLVTHVS de Raptu Helenae v. 154 μελίφρονος δεσμὸν ἐρώτων, mellitum amorum vinculum, et APVLEIVS pallium bombycinum, nuncupat, de quo, post HOMERVM Iliad. E v. 214, Graeci pariter ac Latini poëtae satis multa sunt nugati. Quid sit CESTVS? doctissimus NIC. RIGALTIVS in Notis ad Onofandri Strateg. c. 10 p. 25, 26, 27, disquirat, itemque IO. TRISTANVS, qui ejus occasione de linteo Tarentino non inerudita congeffit. Caeterum Venus mammis nudis se ostendens, melioris habebatur ominis, quam si tecto pectore appareret. ARTEMIDORVS lib. II c. 42: Αἰὲ δὲ ἀγαθὴ νενομισται ἢ μέχρι ζώνης τὰ κατω ἐσκεπασμένα ἔχουσα, διὰ τοὺς μαστοὺς, οἱ εἰσὶ τροφιμώτατοι, γυμνοὺς τε ἔχειν καὶ ἐπιδείνυσθαι. Semper autem bona judicata est, quae infernas partes usque ad zonam velatas habet, propterea quod mammas, quae maximum alimentum praebent, nudas habeat ac ostendat.

FACE, qua Cupido exarmatus est, instructa Venus, in monumentis antiquioribus frequens est. Eandem ardentem pectore proferebat Venus apud Saxones, annotante GYRALDO Synt. XIII p. 387. Face enim, dum lucet, nihil gratius oculis; dum comburit, nihil molestius: quae omnia insunt amoris, ut sit et suavissimus et molestissimus, uti Cupidinis faces explicat PLVTARCHVS apud Stobaeum. Quod si non facem, sed SCEPTRVM quis mallet agnoscere, illud eburnum gerebat, ut omnium domina ac regina, quae jura det caelo, omneque terrae genus contineat.

CCCLXXXIII. CVPIDINVM LVCTA.

Erotis et Anterotis, fratrum uterinorum ex Vulcano et Marte, natales luculenter exposuit PORPHYRIVS. Est autem Cupidinum

A a 2

potestas,

potestas, contraria sibi visa, concors admodum, eo connitens, ut alter alterum amore superet; ita ut Anteros poenas sumat de eo, qui amatus non redamat. *BEGEVS Th. Br. Vol. I p. 35, 36.*

Platonici quoque duos Cupidines admiscere, *caelestem* alterum, alterum *terrenum*. Ille purus atque sincerus, in caelis habitans, iuuenili corpore, lucido ac maxime pulchro fingitur, qui soli similis omnia luce sua permeat, calefacit, pectoraque ad caelestium contemplationem inflamat, ut radii ejus ad se reflectant. *Hic ex libidine nascitur, calore seu Vulcano excitata.* Nolo huc vocare, quod iidem, ex disciplina Orphei, *ἔρωτα* deum antiquissimum, per se perfectum, sapientissimumque praedicant, quem esse id, quod Moses in libro creationis *Spiritum* nuncupat, *AVGVSTINVS STEVCHVS de Perenni Philos. lib. VII c. 10 p. m. 430* comprobare nititur; utpote quae longius petita, ad gemmae illustrationem non pertinent; uti nec illa, quae de duobus principiis, bono et malo, philosophi apud *PLVTARCHVM lib. de Isid. et Osir.* disputant.

Vtrique ALAS addunt; quarum munus est, gravia per se corpora, et humi fidentia, in sublime attollere. Et *caelesti* quidem, quod animae ab omni materiae labe sejunctae extollant se supra humana: *terreno*, quod inconstantia omnia in amore, amantiumque cogitationes leves huc illuc agitentur. Scriptorum vetustissimi de alis nihil prodidere: postea *aureas* alii a tergo splendentes, alii *nigricantes* et *puniceas*, alii *versicolores* affinxere.

*Marmoreusque tibi, Dea, versicoloribus alis
in morem picta, stabit Amor pharetra.*

Lepidissimus Milesiarum scriptor, *APVLEIVS lib. V*, Cupidinis cubantis effigiem ita describit: *Per humeros volatilis dei pinnae roscidae micanti flore candicant, et quamvis alis quiescentibus, extimae plumulae tenellae, ac delicatae, tremule resultantes, inquiete lascivunt.* *PHILOSTRATO Iconum lib. I n. 29 γέγραπται πτηνός, τὸ ἐρωτός,* et *CALLISTRATO in Statuis n. 3, πτέρυγας ἔχων, alis praeditus est.* Plura dabit vir saeculorum memoria dignissimus, *Illustr. CUPERVS in Apoth. Hom. p. 173.*

CCCLXXXV. V V L C A N V S.

Nisi Dacus fuerit, Scythave, quo nomine gemma ad nos venit, vel Cyclopus unus, ferrum exercens,

Brontesque, Steropesque, et nudus membra Pyracmon,
brachia quippe et pedes nudi sunt, et capita fabrorum ferrariorum pileata; dicerem Vulcanum esse, qui opus fabrilis tractet in incude.

PILEVS, quo caput tegitur; est autem ille caeruleus, teste *EVSEBIO*, et caelestis symbolum volutionis; malleus item, forceps, vestitus brevior, sedile, cum antiquis monumentis consentiunt. *AR-*

NOBIVS

NOBIVS lib. VI, cum pileo, inquit, Vulcanus et malleo. ARRIANVS ad Epicteti Enchirid. lib. IIII c. 8: Ne Vulcanum quidem praeclarum fabrum iudices, nisi pileolum capiti ejus impositum videas.

De fumigata BARBA Vulcani, nuptias cum Venere sua celebrantis, DAN. HEINSIVS lib. I eleg. 7:

*Ille quidem nollet, quoties fuligine pectus
adspicit, et nigras ignibus esse genas.*

Et post paulo:

*Oscula pacturus, Venerem fuligine tinxit:
ad choreas voluit pergere, claudus erat.
Vix lachrymas tenet illa suas: sed proximus illi
Mars fuit, et priscam spondet amator opem.*

CCCLXXXVI. MARS ET MERCVRIVS.

Martem κορυβαίολον, nudo pectore sedentem sub arbore, Mercurius, a Iove missus, e Thracia, ubi in nemorosa silva templum habebat, ad bellum Thebanis excitandum evocat. STATIVS totam hanc fabulam exponit lib. VII Thebaid. init.

Hic steriles delubra notat Marvortia silvas.

De Mercurio idem:

Nec Arcadii bene proteget umbra galeri.

Vnica arbore in monumentis antiquis silvam denotari, notum est.

CCCLXXXVII. P A N.

Typus huic similis, qui est in numo ΝΥΖΑΙΕΩΝ apud PATINVM in Num. Imp. p. 306, gemmae nostrae dat, et vicissim lucem ab ea accipit. Satyrus, seu potius Pan deus, Bacchi comes perpetuus censebatur, quem LVCIANVS vocat τῶν Διονύσῳ θεραπόντων τὸν βασιλικώτατον. Dubitat Patinus, capram trahat, an hircum? De capra SILIVS lib. XIII:

Dextera lasciuat caesa Tegeatide capra.

In gemma τράγος τῷ γενεῖω θαρρῶν, uti vocat AELIANVS lib. VII c. 26, agnoscitur, ut, divinare si liceat, Pana Mendem exhiberi istoc typo suspicer, qui describitur pudendum habens septem circiter digitorum arrectum. Vnde CLEMENTI in Protrept. p. 40 πανίσιοι τινὲς καὶ γυμναὶ κόραι, καὶ σάτυροι μεθύοντες, καὶ μορίων ἐντάσεις conjunguntur. HERODOTVS: Καλέεται καὶ ὁ, τε τράγος καὶ ὁ Πᾶν αἰγυπτιστὶ Μένδης. Et STEPHANVS ex Strabone Mendefios coluisse docet τὸν Πᾶνα καὶ τράγον. Conf. BEGERVS Th. Br. Vol. I p. 155, 156.

Inde porro non improbabili fortasse ratione colligo, Nyzam, in qua urbe numus est percussus, esse Nyzam Aegypti, de qua

A a 3

confu-

consulendi sunt interpretes *STEPHANI de Urbibus*, voc. *Mendes* et *Nyza*; itemque *KIRCHERI Chronographia Aegypt.*

CCCLXXXVIII. S P E S.

Florem, herbam seu lilium, sinistra tenet, dextra vestem subleuat, accedens ad spicam, quae in vase seu urceo plantata, spem frugum et messem in herba significare videtur. *AVGVSTIN. Part. I n. 121. GORLAEVS P. I n. 15.*

IUVENCULA fingitur, quod ea in aetate spes laudetur, non res, ut ait Cicero. Inde et pannum ab humero alterutro dependentem habet, sicut et dea Iuventus: iuventutis quippe ardor animum ad maiora incitat. *ARISTOTELES Problem. XXX qu. 1: 'Η νεότης, ἐλπίδος πλήρης. CVRTIVS lib. VIII c. 9: Quo propius spes admoventur, crescit ardor animorum.*

HILARIS est, tam quia res sperata animum exhilarat, quam quia spes condimentum est vitae, quae sine illa foret plane injucunda. *Ἐλπίς γάρ ἡ βόσκουσα τοὺς πολλοὺς βροτῶν*, dicit *SOPHOCLES* apud *Stobaeum Serm. 261. Et STAGIRITA l. cit. qu. 7: Χαίρομεν καὶ μεμνημένοι καὶ ἐπλίζοντες τοιαῦτα.* Non enim solum gaudemus praesentibus, sed et spes futurorum jucunda est, docente eodem philosopho *Rhetor. lib. I c. 11. LENCIPPVS* apud *Stobaeum Serm. 260, τὰ μὲν ἡδέα καὶ μὴπω παρῆ, τέρπει ταῖς ἐλπίσι. PLINIVS in proem. lib. XXVIII: Blanda est sperandi pro se cuique dulcedo.*

VESTE amicta est LONGA, quod longa plerumque praecedat, antequam re potiamur: *difficilis autem est hominibus utcumque conceptae spei mora. VELLEIVS lib. II c. 67: illam enim, incertam valde, velut e longinquo tantum futuram cernimus: LAXA, quod res sperata non in nostra sit potestate; sed variis fortunae procellis, et perpetuo dubitationis vento, adhuc obnoxia: TENVI, cujus perlucidus contextus, rem quidem ipsam, sed obscure admodum, oculis cernendam sistit. Nec alia de causa vestem ATTOLLIT, quam ut rei ipsius particula, quae in oculos se ingerit, ejusdemque quasi praecipitio animum sperantis attrahat, alliciat, confirmet, ne diuturna exspectatione deficiat. Vel indicatur, spem menti celerrime se insinuare.*

Quare et GRADIENS fingitur, ut quae quotidie appropinquet, siue celeri pede, atque tunc bona est spes; siue tardo, et tacitis tantum gressibus, quando spes anxia mentem

extrahit, et longo consumit gaudia voto.

STATIVS Theb. lib. I v. 323, ad quem locum C. Barthius doctissime est commentatus. Praeterea admonet, spem, sicuti et gressus non ultra quam par est, esse extendendam. Nam ἄλογοι τῶν ἀξυνέτων ἐλπίδες,

ἐλπίδες, inquit DEMOCRITVS apud eundem Stobaeum *Serm.* 261. Et EPICTETVS *ibid.* Καὶ τοῖς σκέλεσι καὶ ταῖς ἐλπίσι τὰ δυνατὰ δεῖ διαβαίνειν, ut crura, sic spem quoque, non amplius extendere convenit, quam fieri commode potest. Quod vero adipisci arduum, id etiam sperare nimium est. PLINIVS *lib.* IIII *epist.* 8.

FLOREM tenet. Τῶν προσδοκωμένων ἀγαθῶν ἡ θλίψις ἄνδρος ἐστὶ διὰ οὖν τὸν καρπὸν καὶ τὸ ἄνδρος δρεψώμεθα. GREGORIUS Nyssenus apud eundem Stob. *Serm.* 260. LILIVM nonnulli existimant, suasque in partes advocant ARTEMIDORVM *Oneirocrit. lib.* I c. 79, qui coronas ex liliis plexas, ut certum rem in spes differendi ac prolatandi augurium notat. TRISTANVS *T. II* p. 34. SPANHEM. de *Vsu et Praest. Num. diff. II* p. 118. *ed. vet.*

SPICA proventum frumenti uberiolem, fructuum feracitatem, bonorumque copiam ostendit. PIERIVS *lib.* LVI c. 6, interdum etiam spem victoriae in ludis notat. Ea in VASE plantata, istud SOCRAATIS apud Stob. *l. c.* confirmat: "Ουτε γυνή χωρὶς ἀνδρός, οὔτε ἐλπίς ἀγαθὴ χωρὶς πόνου, γεννᾷ τι χεῖρσιμον. Neque mulier sine viro, neque bona spes sine labore, utile quidquam parit.

CCCLXXXVIII. CCCC. FORTVNA.

*Nec te praetereo, populi Fortuna potentis
publica,*

quam imperatores auream in cubiculo servarunt, CAPITOLINVS in Antonino Pio, et alibi. Post Spei typum colloco, quasi signum τύχης εὐελπίδος, cui in longo angiportu Romani aram dedicaverant, uti legimus apud PLUTARCHVM de *Fort. Romanorum T. II* Opp. p. 323. Homeri quidem aetate, qui neque in Iliade, neque in Odyssaea illius meminit, annotante PAVSANIA *lib.* IIII c. 30, et MACROBIO *Saturn. lib.* V c. 16, nondum in deorum numerum relata fuisse verisimile est: interim late regnabat inter Graecos Romanosque, omnisque eam Italiae ora maritima, ab Antio ad magnam Graeciam, cum primis colebat: templa Romae illi dedicata, plurimaque signa erecta, quorum Plutarchus *loc. cit.* meminit, et DIO CASSIVS *lib.* LIII templum Fortunae pantheum describit. Conf. HERB. DE CHERBURY de *Relig. Gent.* c. 12, p. 212.

Fortuna symbolis dignoscitur CORNV COPIAE. Ὑμνούμενον ἐνεῖνο τοῦ πλούτου κέραις, sinistra gerit: cuncta siquidem mundi bona administrare, divitias, abundantiam, felicitatem, largiri, imo bona et mala dispensare credebatur. PRUDENTIVS *lib.* I contra Symmach.

Formatum Fortunae habitum cum divite cornu.

ARNOBIUS *lib.* VI: Fortuna cum cornu, pomis, ficis aut frugibus autumnalibus pleno. LACTANTIUS *Instit. lib.* III c. 28: Simulacrum ejus cum copia et gubernaculo fingunt, tanquam haec et opes tribuat, et humanarum rerum regimen

regimen obtineat. Copiam vocat, fere sicut et AMMIANVS lib. XXII c. 9: Velut mundanam cornu copiam fortuna gestans propitia.

GVBERNACVLVM innuit, penes ipsam esse mundi regimen. Conf. *DIO Orat. 64 et 65 de Fortuna.*

Illud in priori gemma GLOBO imponit, ut jus et dominium in terras notaret; quo schemate Fortuna redux in numis imperatorum frequens conspicitur, indicans terra marique iter esse confectum. Conf. *L. AVGVSTIN. P. I n. 123, P. II n. 31.*

CCCCI. FORTVNA.

Oleae ramum, uti videtur, pro gubernaculo dextra gerit, ut testetur, se esse originem felicitis laetitiae. Cornu copiae, quod sinistra amplectitur, terrae innititur. *GORLAEVS P. II n. 156* fortunae typum exhibet, in quo ramus gubernaculo jungitur, cujus significationem se ignorare fassus est vir summus, *BERN. MONTFAVCON T. I P. II lib. I c. 10.* Quod si non oleae, sed lauri ramus foret, felicitatem ex victoria notari, credibile est.

Ceterum ne quis miretur, Fortunam dici, quae paucis adeo huius deae symbolis dignoscitur, *PLVTARCHI* locum ex laudato jam libello de *Fortuna Romanorum*, recito, ubi ita eam describit: *Fortuna Persis et Assyriis desertis, cum leviter pervolasset Macedoniam, celeriterque abjecisset Alexandrum, Aegyptumque deinde et Syriam peragrando regna distulisset, et saepe conversa Carthaginenses tulisset, postquam transmissio Tiberi ad Palatium appropinquavit, alas deposuit, talaria exuit, ac infideli et versatili illo globo misso facto, ita Romam intravit, ut mansura: ac talis jam adest ad iudicium: non enim incerta est, qualis apud Pindarum, neque geminum versat gubernaculum; sed rectius dicitur Iustitiae et Suadae soror, ac προμηθεϊας seu Providentiae filia; quomodo genus ejus Alcman describit. Illud vero omnium sermonibus celebratum cornu copiae in manu habet, non frugibus semper florentibus refertum; sed largissime omnia profundens, quae omnis terra, omne mare, omnia flumina, metalla, portusque ferunt. Hactenus Plutarchus.*

CCCCII. FORTVNA ET CVPIDO.

Bona, quod dicitur, fortuna redeunt in memoriam, quae *PAN-
SNIAS* habet in *Achaicis* seu *lib. VII c. 26.* His enim ad exprimendos gemmae sensus vix alia lucidiora reperiri poterunt. Ita autem ille:

Ὅϊδα καὶ ὄκημα ἐν Αἰγείρᾳ θεασάμενος. Ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἰκήματι
Τύχης, τὸ κέραν φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας. Παρὰ δὲ αὐτὴν ἔρως πτερά
ἔχων ἐστίν· ἐθέλει δὲ σημαίνειν, ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ ἐς ἔρωτα τύχη
μᾶλλον ἢ ὑπὸ κάλλους κατορθοῦται. Ἐγὼ μὲν οὖν Πινδαρεῖ ταῖ τε ἄλλα
πείθομαι τῇ ᾠδῇ καὶ μοιρῶν τε εἶναι μίαν τὴν Τύχην, καὶ ὑπὲρ τὰς ἀδελ-
φάς

Φᾶς τι ἰσχυέω. Aedicula etiam quaedam Aegirae est, in qua Fortunae signum sum conspicatus, Amaltheae cornu prae se gerens; cui adsistit volucer Cupido. Significat haec nimirum Amoris cum Fortuna conjunctio, plus fere in amore homines ope Fortunae, quam pulchritudine proficere. Facile autem mihi Pindarus in suis canticis quum alia multa persuadet, tum vero unam esse Parcarum Fortunam, et eam quidem potestate sororibus antecellere. Add. GORLAEVS P. II n. 32.

CCCCIII. S A C R I F I C A N S.

Praeferens dextra lauri ramum, sinistra pateram effundens in focum accensum. Cui deo sacra faciat, difficile dictu est, quia iidem plane ritus observabantur in compluribus deorum sacrificiis. Laurum, quae et ipsa non in Apollinis solum, sed et Dianae aliorumque deorum sacris frequentabatur, seu quod sacrificantes, ut eam in capite et manibus gestarent, moris esset, (vid. n. 52,) seu vaticinii captandi fortasse causa manu gerit; prorsus uti L. Cornelius Ianuarius Fanaticus, cuius imaginem dedit Cl. SPONIVS *Miscell. sect. 2 art. 6 p. 30.* Neque enim tantum ex lauri crepitu ad focum vaticinabantur; de qua daphnomantia OVIDIVS lib. I *Fastor.*

Et sonet in mediis laurus adusta focis.

Iterum: *Et tacet extincto laurus adusta foco.*

Rursus: *Laurus uti bona signa dedit.*

Vid. gemmae typus ex Gorlaeo et Maffejo, apud laudatissimum BERN. DE MONTFAUCON T. II P. I lib. III c. 18 n. 2. Sed et vulgus persuasum habebat, illum, qui lauri ramum manibus teneret, futura praedicere. LAMBLICHVS de *Myster. Sect. III c. 12*: Καὶ μὲν ἦγε ἐν Βεαυχιδαίς γυνὴ χρησµωδὸς εἴτε παῖδον ἔχουσα, τὴν πρῶτως ὑπὸ θεοῦ τινος παραδοθεῖσαν, πληροῦται τῆς θείας ἀνγῆς. Ad quem locum praestantissimus TH. GALE p. 230 paucis multa, eaque eruditissima, affert. Etiam buxum et tamaricen herbam, quam Graeci myricem vocant, proditum est, vaticinandi vim tribuere. Hinc Nicander in *Theriakis* eam *divinatricem* vocat, ad quem locum vetus Scholiastes ait, magos et Scythas ad vaticinia sua myrices virgis uti solitos, eamque ob causam tradit Herodotus, Apollinem Myricaem quondam appellatum, qui myricae ramum teneret. Qua de re plura Io. Picus Mirandulanus in *Commentariis Hymnorum*. Vid. DIONYSII SALVAGNII BOESSII *Lusus Poëtici de VII Delphinatus Miraculis* p. 141. GYRALDVS *Synt. de Musis* p. 560, et MEVRSIVS ad *Lycophronis Cassandr.* v. 6.

ARAE rotundae, ad genu fere pertingentis, instar columellae, nullus est ornatus. VITRUVIVS lib. IIII c. 8: *Arae disparibus altitudinibus ad sui cuiusque dei decorem componantur. Altitudines autem earum*

B b

sic

sic sunt explicandae, ut Iovi omnibusque caelestibus quam excelsissimae consti-
tuantur: Vestae, Terrae Marique, humiles collocentur.

CCCCIII. P A S T O R.

Ex cilicio, seu diphthera vel pellito habitu agnoscitur; isque vel umbram sub arbore sacra quaerit; vel in lagena, ut videtur, affert colostrum seu lac recens, quod diis fundat. *PLINIVS* in praefat. ad *Hist. Nat.* Et diis lacte rustici multaeque gentes supplicant. Vid. gemmae L. *AVGVSTINI* n. 189, *GORLAEI* P. I n. 138, 166, P. II n. 49, 53, *BEGERI* Th. Br. Vol. I p. 166, et Vol. III p. 207, unde plura peti possunt. Frequentius visuntur pastores in gemmis, forte quia Romani initia sua ad pastores retulerunt, in cuius rei causas inquit *M. Z. BOXHORNIVS* *Qu. Rom.* 19. Vel quia reges antiquorum agricolae erant et pecuarii; Homero quoque et aliis vocantur ποιμένες λαῶν, uti ex *Plinio*, *Columella*, *Varrone* et *Platone*, docet *ABRAMIVS* ad *Cicer. Orat. pro R. Deiotaro* c. 9.

CCCCV. SYMBOLA NEPTVNI MEDICI.

TRIDENS Neptuni sceptrum, a Cyclopibus acceptum. *IUVENALIS* Sat. XIII v. 81:

Perque tuum, pater Aegaei Neptune, tridentem.

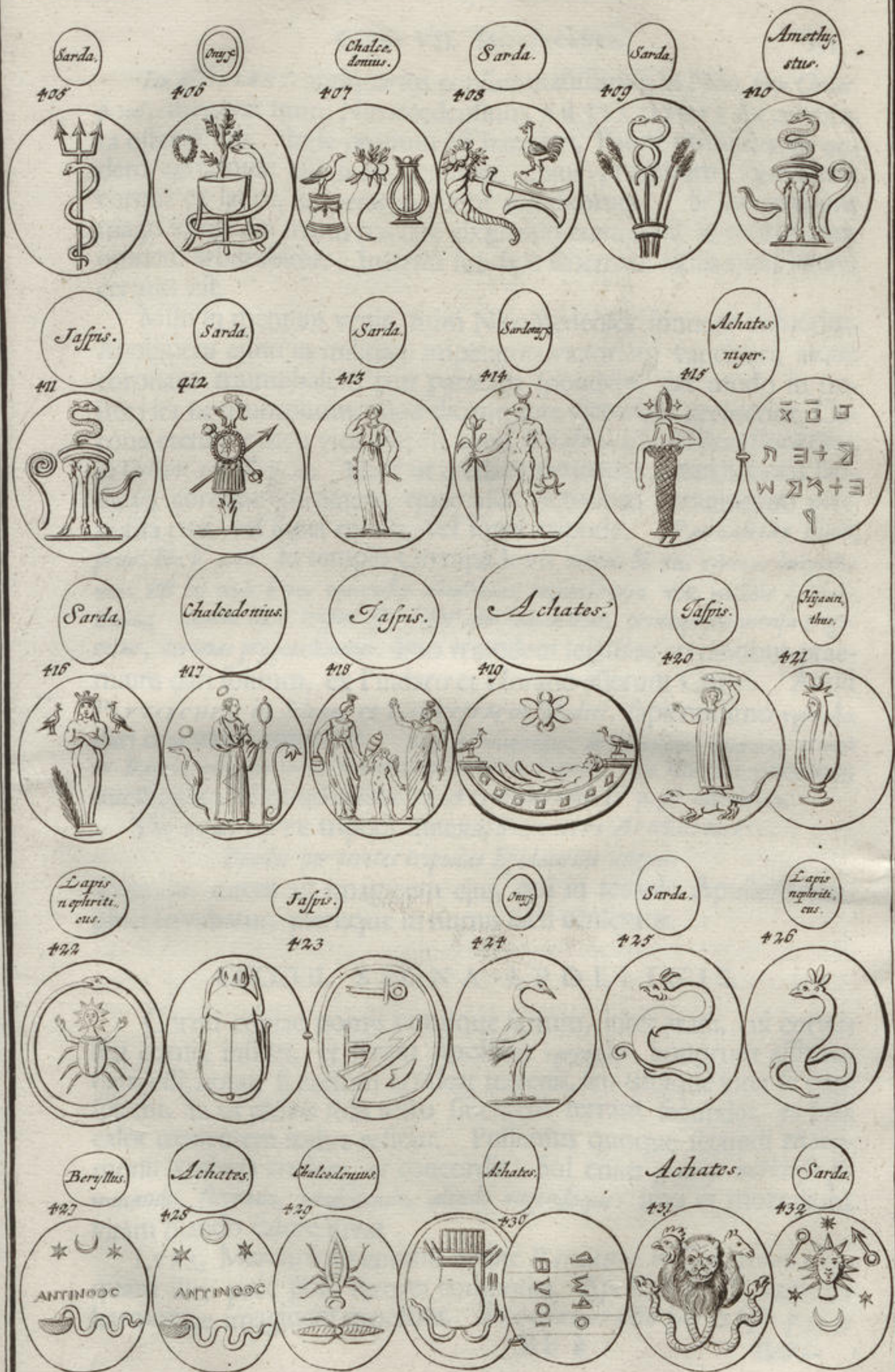
Add. *VIRGILIUS* *Georg. lib. I* v. 13, *Aen. lib. I* v. 142, *OVIDIVS* *Metam. lib. II* v. 203, *lib. VIII* v. 595, *SILIVS* *lib. XV* v. 159, et plures.

Tridenti SERPENS circumvolvitur, signum Aesculapii. Similis typus est in numo Alexandri Severi, a Teniensibus percusso, apud *PATINVM* p. 353. Neptunus, cui urbs Tenos sacra, celebratissimum in luco extra urbem fanum habebat. *STRABO* *Geogr. lib. X* extr. Sed et iidem Neptunum Medicum colebant. *Philochorus* apud *CLEMENTEM* in *Protrept.* p. 18, ἐν Τήνῳ Ποσειδῶνά Φησι τιμᾶσθαι ἰατρὸν, dicit *Medicum in Teno coli Neptunum.*

CCCVI. SIGNA APOLLINIS.

Oedipo conjectore opus est, qui signa haec satis explicet. Eorum fortasse perpetua fuisset ignoratio, nisi in numo Caracallae, a Nicomedenibus percusso, sed eo attrito, apud *PATINVM* p. 306, pariter juncta essent tripus, cui serpens implexa, cortina, lauri ramus et sertum. Summo, quem laudavi, antiquitatum aestimatori, numum quodammodo explicare visus est *DIONIS* abbreviator: *Cum Caracalla hibernaret Nicomediae, exercuit phalangem Macedonicam, ibique ludos gladiatorios fecit suo natali die.* Anguem spectare credit ad Nicomedenium originem, de qua alibi p. 215 dixerat; tripus, lauri ramus et corona, mysterium quoddam designare, Apollini tribuendum videntur.

Io.

Io. VAILLANT, antiquarius consummatissimus, in *Num. Imp. Graec.* p. 106, meminit numi Nicomedensium, ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ ibi celebrata ostendentis. Inde pronum est hariolari, Patini numisma de eodem certamine esse intelligendum, cuius praemium, quod erat corona ex lauru, imperatori fuerit adjudicatum. Si cui numum magis integrum manu tractare aliquando contigerit, is rectius rem omnem arbitrabitur. Interim sub hoc schemate altius quid latere, certum est.

Mihi in mentem venit, num Nicomedenses innuere voluerint, Apollinem eunti in militiam imperatori victoriam vaticinari, atque coronam triumphalem jam paratam spondere, eat modo in hostes; ita ut triumphum, quod dicitur, ante victoriam cecinerint. Corona etenim omen victoriae est apud *HEMELARIUM Num. Ducis Croy. in Othone tab. X p. 22.* Haec ut credam, persuadet ramus arboris fatidicae, coronae imminens, quae alias victoribus certaminum proposita erat, vel super mensa, vel super tripode. *PAVSANIAS Eliac. prior. lib. V c. 12:* In templo Olympii Iovis *κεῖται δὲ καὶ τρίπους ἐπίχαλκος· ἐφ' οὗ πρὶν ἢ τὴν τράπεζαν ποιηθῆναι, προετίθεντο τοῖς νικῶσιν οἱ στέφανοι, aeneus item tripus est; super quo victoribus, priusquam mensa erigeretur, coronae proponebantur.* Immo tripodem legitime certantibus praemium dari solitum, ex Pindaro et Horatio asserunt Critici. Apud *PLUTARCHUM in Solone*, et *LAERTIUM in Thalete*, sapientissimo τρίποδα dari oraculum praecepit. *Καὶ τὸ νικητήριον ἐν Διονύσου τρίπους, etiam in Bacchi certaminibus victoris praemium tripus,* ubi Bacchi poculum intelligitur; id quod obiter ex *ATHENAEI lib. II p. 37* observo.

De SERPENTE tripodi innexa, *SIDONIVS APOLLINARIS:*

Pendet per teretes tripodas Epidaurius anguis.

Tripodes autem ad imaginem ejus, qui in templo Apollinis Delphici servabatur, plerisque in numis facti censentur.

CCCCVII. SIGNA APOLLINIS.

Cornu copiae pomis ramisque fartum, inter aram, cui corvus seu cornix insidet, et lyram Apollinis *τρίχορδον*, bonorum affluentiam esse notat, si caelum arrideat terrenis, seu utraque inter se conspirent, ita ut pluvia solis aestu sitientem terram fecundet, et solis calor madentem imbri reficiat. Possemus quoque fecundi matrimonii symbola credere, et concordis: Sol enim *generat universa seminando, fovendo, producendo, alendo augendoque:* imo et mortalium vitam blando calore juvat.

LYRA, Mercurii inventum, ajente *PAVSANIA in Eliac. prior. c. 14,* quam ille, pace post furtum composita, Apollini dedit, caelestis harmoniae imaginem monstrat. *PLUTARCHVS de Iside et Osir. p. 369:*

B b 2

Παλίν-

Παλίντονος γὰρ ἀρμονίῃ κόσμου, ὥσπερ λύρης καὶ τόξου, καὶ Ἡράκλειτον·
καὶ κατ' Εὐριπίδην,

Ὅτι ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακὰ,
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς.

Etenim, Heraclito teste, ut lyrae et arcus, ita mundi quoque concinnitas con-
tentionem et remissionem admittit: et, si Euripidem audimus,

Sejungier non possunt a bonis mala:
sed est eorum, ut res habeant satis bene,
commixtio quaedam.

Caeterum ποιητής τις οὐκ ἄσημος γράφει, καὶ τὴν παλαιὰν λύραν ἐπτά-
φθογγον εἶναι διδάσκων, apud CLEMENTEM Strom. lib. VI p. 685. De
lyra accuratissime egit Is. VOSSIVS de Poëmatum cantu et viribus
rhythmici, et ALEXANDER in Tab. Heliac. p. 35, 36.

CORVVS aeque ac CORNIX, inter oscines Phoebo sacrata avis,
futura, et cornix quidem imbres, praedicere credebatur. HORATIVS
lib. III od. 17:

Cras foliis nemus
multis et alga litus inutili
demissa tempestas ab Euro
sternet, aquae nisi fallit augur
annosa cornix. Et od. 27:
Antequam stantes repetat paludes
imbrum divina avis imminetum,
oscinem corvum prece suscitabo
solis ab ortu.

Cornix praeterea concordiae conjugalis symbolum erat. Et corvus
illi deo consecratus est, quia, ut asserit HYGIVS lib. I Mythol. solus
contra rerum naturam in mediis ipsis aestivis fervoribus oviparos pullulet foe-
tus. Temperare mihi non possum, quin CLEMENTIS verbis ex
ejus Protrept. p. 65 ingemiscam: Ὅι δέιλαιοι τῶν ἀνθρώπων καὶ
ἄθλιοι, διὰ μὲν νόρακος καὶ κολοιοῦ νομίζουσι τὸν θεὸν ἐμφοᾶν, διὰ δὲ ἀν-
θρώπου σιωπᾶν· καὶ τὸν μὲν νόρακα τετιμήνασιν, ὡς ἄγγελον θεοῦ· τὸν
δὲ ἀνθρώπον τοῦ θεοῦ διώκουσιν, οὐ κρώζοντα καὶ κλώζοντα. Miseri et in-
felices homines, per corvum quidem et graculum existimant, deum clare eloqui,
per hominem autem tacere: et honore quidem corvum afficiunt, ut Dei nun-
cium; Dei autem hominem persequuntur, non crocitantem, nec glocitantem.
Conf. GRONOVIVS ad Gorlaeum n. 10.

ARA lemnisco ornata est. VIRGILIUS lib. IIII Georg. v. 276:

Saepe deum nexis ornatae torquibus arae.

PAVSANIAS lib. V c. 15 de Eleensium aris in templo Olympii Iovis:
Τιθέασιν δὲ καὶ κλώνας ἐλαίας ἐπ' αὐτῶν, et aras quidem oleagina fronde
velant. Verum hic habitus aris honor ad lemniscos, ex arte et inge-
nio opificis adnexos, nihil pertinet.

CCCCVIII.

CCCCVIII. G A L L V S.

Gubernaculo insists, posito ante illud cornu copiae. Quae symbola *GRONOVIVS* interpretatur, ut gallus sit praeco felicitatis publicae mari perinde ac terra. Vel indicat eum, qui maris est dominus, omnia habere in sua potestate, suamque remp. felicem reddere. Ita certe Minois, Lydorum, Pelasgorum, et reliquorum regna floruerunt, quamdiu mari valuerunt: uti ea vicissim brevi interiere, postquam vires maritimae vel attritae, vel prorsus consumtae. Conf. *IO. SELDENI Mare Claus. lib. I c. 9, 10, 11.* *GRYPHIANDER de Insulis,* *CL. BARTH. MORISOTI Orbis maritimi, sive rerum mari et litoribus gestarum historia.* Si nesciremus, *PLINIVS lib. X c. 21,* nos moneret, gallos imperitare suo generi, et regnum, in quacunque sunt domo, exercere.

Si artificem gemmae ex Stoicorum genere fuisse suspicemur, et si *Φουσιῶς* interpretari haec symbola liceat, solem notare ea poterunt, aqueos ex mari vapores evehentem, queis terram irrigans, fecundam reddat.

De GALLO *PAYSANIAS l. cit. c. 25:* Ἡλίου δὲ ἱερόν Φασιν εἶναι τὸν ὄρνιθα, καὶ ἀγγέλλειν ἀνιέναι μέλλοντος τοῦ ἡλίου. *Gallinaceum* certe solis sacram avem celebrant, quod cantu solis ortum nunciet.

CCCCVIII. CADUCEVS INTER SPICAS.

Hic typus frequens est in numis, pacem atque fertilitatem indicans. *PLINIVS lib. XXVIII c. 3 in fin.* Hic complexus anguium et efferatorum concordia, caussa esse videtur, quare exterae gentes caduceum in pacis argumentis, circumdata effigie anguium fecerint. Neque cristatos esse in caduceo mos est: quia videlicet crista iracundiae symbolum est.

CCCCX. CCCCXI. T R I P V S.

In tripode serpens surgit, symbolum Apollinis: hinc simpulum; inde lituus habetur. Fabula de SERPENTE Pythio, custode vel ministro oraculi Delphici, nota est ex *APOLLODORI lib. I,* *PAYSANIAE lib. X c. 6,* et aliis.

De TRIPODE, per quem significetur triplex temporis differentia, multa habent *GYRALDVS, TRISTANVS T. II p. 179,* *BONANNI in Musei Kircheriani Class. I p. 4 sqq.* *ALEANDER l. cit. p. 18, 19,* alique innumeri. *ATHENAEVS Dipsosoph. lib. II p. m. 38:* Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας οἰκεῖος τρίπους· διὸ Ἀπόλλωνος μὲν οἰκεῖος, διὰ τὴν ἐκμαντικῆς ἀλήθειαν. Est itaque tripus hic (loquitur de quodam populi genere, hoc nomine veteribus cogniti) veritatis congruus index, Apollini ob certa oracula sua conveniens. *LVCANVS lib. VI:*

Non tripodas Deli, non Pythia consulit antra.

B b 3

De

De SIMPVLO in Vesta *n. 1* egimus. Add. *P. H. RUBENIUS Elect. lib. II c. 8*, et *BONANN. modo laudatus p. II.*

CCCCXII. TROPÆVM.

Chlamyde, galea, coryto, telo et disco ornatum. *SERVIVS* ad *Aen. lib. X v. 775*:

*Non exuvias pulsaeve tropaeum
virginis, aut spolia ulla peto.*

De occisis hostibus, inquit, triumphabant; de pulsis figebant tropaeum.

Ἐιρηται δὲ ἀπὸ τοῦ τρέψαι καὶ διώξαι τοὺς πολεμίους τὰ ἰστάμενα σύμβολα τῆς νίκης, quam tropaei finitionem auctor Etymologici M. voce Τρόπαιον affert, qui idem voce Τροπαῖα, illud non Iovi solum, sed et Iunoni sacrum esse perhibet, dicens: Τροπαῖα, ἡ Ἥρα. διὰ τὸ τὰ τρόπαια ὅ ἐστι τὰ νικητήρια, μὴ μόνον Διὶ ἀνατίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ Ἥρᾳ. *CLAVDIANVS in Rufinum lib. I:*

*Me de more tropaeis
ditat, et hostiles suspendit in arbore cristas.*

PRUDENTIVS in Symmach. lib. II:

Et suspensa gravi telorum fragmina trunco.

Add. *VIRGILIUS Aeneid. lib. II*, et *Georg. lib. III v. 32. BFLANGERVS de Triumpho c. 3. Io. BAPT. CASALIUS de Vrbe et Imp. Rom. Part. II c. 1 p. 174*, ubi tropaea crucis formam imitari, columnas item, aras et turres, pro tropaeis fuisse, observat.

CAPVT VIII
AEGYPTIACA, ABRAXEA.

CCCCXIII. OSIRIS.

Antiquissimum Aegyptiis numen, teste *TACITO Hist. lib. IIII c. 84*, quo omne principium facultate humectandi praeditum intelligebant. Homo μελάγχρους, *niger*, Isidis maritus, frater ac filius, quibusdam fuisse perhibetur, a Typhone interemtus, corpore in partes discerpto, quas colligens Isis veretrum non reperit; ejus loco phallus ab illa fuit consecratus, et festa Pamyliia instituta, quibus Aegyptii proponebant et circumferebant ἄγαλμα, ὃν τὸ αἰδοῖον τριπλάσιόν ἐστι, *PLUTARCHVS de Isid. et Osir. p. 365*. Hujus vero typum exstare in hac gemma sancivit *LAVR. PIGNORIVS Mens. Isiac. p. 4*. Idem Chaeronensis πανταχοῦ δὲ, ait, καὶ ἀνδρωπόμορον Ὀσίριδος ἄγαλμα δεικνύουσιν, ἐξορθιάζον τῷ αἰδοίῳ, διὰ τὸ γόνιμον καὶ τὸ τρέφειμον.

Manus dextrae INDICE digito premit vocem, et silentia suadet, quae Ori et Harpocratis munia sunt; sed hi, et Osiris, quibusdam unum sunt idemque numen.

Sinistra quid tenet? Γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίου. Caulisne Loti est? an sceptrum cum oculo? uti Aegyptii Osirin regem pingebant: an πολύφθογγος αὐλὸς ἐκ καλάμης κριθίνης, *multisona tibia e calamo hordeaceo*, cujus inventio Osiridi tribuitur. Sed hanc στερογγύλην, *rotundam*, et πλαγίαυλον, *obliquam* fuisse, docet vir summus, *GISB. CUPERVS in Harpocrate p. 142, 143*. Num βακτηρία, seu baculum, quo solem autumnino inclinatum indigere fabulati sunt, ideo festos dies, quibus solis baculi nati sint, post aequinoctium autumnale d. 22 mensis Paophi celebrantes? *PLUTARCH. de Isid. et Osir. p. 372*.

VESTIS ad pedes defluit, zona lumbos praecingente. *TIBULLVS lib. I eleg. 7*, ubi Osiridis fabulam docte canit:

*Fusa sed ad teneros lutea palla pedes,
et Tyriae vestes, et dulcis tibia cantu.*

Quam luteam is vocat pallam, *PLUTARCHO p. 371* est ἀμπεχόνη φλογεῖδης: nullo dissensu, siquidem color flammeus, luteus, croceus et ruber, parum inter se differunt, aut nihil. Eo autem colore caelestem significabant calorem, qui seminibus, intra terrae viscera reconditis, vim tribuit ad producendum. Osirin enim, uti et Graecorum Bacchum, quos idem numen esse, Plutarcho persuasum erat, esse solem, ex Herodoto, Diodoro aliisque jam tralatum est.

Alia

Alia Osiridis simulacra habes apud *CASALIVM* de *Vet. Aeg. Rit.* c. 13, *SEGVINVM* p. 121, *SANDRARTIVM* T. II Sect. 1 tab. 4, *MONTFARCON* T. II P. II lib. I c. 8.

CCCCXIII. OSIRIS.

Ἱερακόμορφος, ritu Aegyptiorum. ACCIPITER namque Osiridi et soli dicatus est, et secundum Horum atque Abenephium denotabat *animam solis*; quia εὐτονία ὥσπερ ὑπερβάλλει, καὶ πτήσεως ὀξύτητι, acutum cernit, et alte perneciterque transvolat, eaque est natura, ut celerrime alimenta digerat. *PLVTARCHVS* p. 371. *ATH. KIRCHERVS* Obelisc. Pamph. lib. IIII Hierogrammatismo X p. 308 sqq.

In capite gerit CALATHVM, qui in gemma nostra fere instar lunae falcatae se habet, symbolum abundantiae, quam sol confert; nisi sit ἀγαλμάτιον μηννοειδές, quale Osiride invento effingebant. Et putabant quidam, Osiridem mundum esse lunarem. *PLVTARCH.* p. 366, 367.

Manu dextra baculum seu SCEPTRVM, cucuphae capite insignitum, quo rerum, quas producit, varietas; sicut per LITVVM et GNOMONEM, sceptro iunctos, harmonia rerumque congruentia, et aequalitas commoda significari creditur. Gnomones Syenae constituti erant, umbra carentes circa solstitium aestivum. *PLVTARCHVS* de Orac. defect. p. 411.

CRVX ANSATA, quam sinistra tenet, spiritus solaris per omnia dispersionem significat. Ille enim CIRCVLVS, cruci additus, loco ansae κατὰ μίμησιν symbolum est disci solaris, uti annotat *CLEMENS Strom. lib. V* p. 556: "Ἡλιον γοῦν γράψαι βουλόμενοι, κύκλον ποιοῦσι, qui solem volunt scribere, faciunt circulum. Apud alios quoque sol subinde δίσκος dicitur, satis audacter, tradente *EYSTATHIO*. Conf. *TH. GALE* ad *Iamblich. Sect. VII* c. 2. *PIERIVS* lib. XXXVIII c. 6 usque 20.

Vnum addo, non in eo substitisse Aegyptiorum δεισιδαιμονίαν, οὐδὲν ἔλαττον κακὸν ἀθεότητος, ut solem et reliqua corpora caelestia deos facerent, suamque hanc superstitionem aenigmatum involucro occultarent; sed ulterius progressi, fidem commodabant simulacris divinitatis ac numinis, ut *LACTANTIUS* loquitur lib. II c. 16, istis deorum suorum imaginibus praesentes adesse ipsos deos, illisque vim largiri aut nocendi, aut noxia propulsandi, balbutientes infantissimi. *MARSILIUS FICINVS* de *Vita caelitus comparanda* lib. III c. 13: *Trismegistus* ait, *Aegyptios* ex certis mundi materiis facere consuevisse (imagines, quae moverentur,) et in eas opportune animas daemonum inferere solitos, atque animam aui sui. Item *Phoebe* cuiusdam, et *Isidis* *Osiridisque* sui in statuas descendisse, profuturas hominibus vel etiam nocituras. Add. *LACTANTIUS* lib. II cap. 2.

CCCCXV.

CCCCXV. I S I S.

Aegyptium hoc numen ex Aegypto ad nos pertulit curiosus quidam peregrinator, qui ex urbe hac florentissima oriundus, diversas orbis partes vidit et urbes, repertum in catacumba.

CIRRVS a mento dependet, ut sit Isis barbata, cuius imagines non paucae visui exponuntur a *MONTFAUCONIO T. II tab. III, 112.*

Manus et BRACHIA exserta habet, non alia de causa, inquit *OCTAV. DE RVBEIS de Monumentis Brixianis p. 99,* nisi quia omnia, quae sub caelo sunt, fovet et amplectitur.

CCCCXVI. I S I S.

Isidem, cum marito Osiride, Aegypto tum imperasse, cum Moses Dei populum inde educeret, diserte narrant *TACITVS Histor. lib. V c. 2,* et *PLUTARCHVS p. 363,* quorum hic quidem res Iudaicas perperam in hanc fabulam adsumi autumat. Ea apud Graecos Ceres est ut plurimum, uti tum plurima veterum loca apud *LIPSIUM de Cruce lib. I c. 5* et alios, tum ea indicant, quod Melampus festum Cereris, quo luctum celebrant, ex Aegypto in Graeciam transtulisse dicatur apud *CLEMENTEM Protrept. p. 10.* Isidis quoque simulachro spicae datae. *OVIDIVS:*

Inerant lunaria fronti

cornua, cum spicis nitido fulgentibus auro.

Plura de Iside habet *SPONIVS Recherch. XXI p. 301 sq. et XXVIII p. 467.* De Iside apud Suevos culta, ejusque navigio, cuius et *LACTANTIUS* meminit *lib. I c. 11,* vid. *TACITVS de Mor. Germ. c. 9,* ibique *COLERVS* et *SCIOPPIVS.*

Gemma Isidem turritam, seu Aegyptiam Cybelen refert, duobus stipatam *ACCIPITRIBVS,* soli sacris, qui caput respiciunt. Dicitur autem accipiter librum, quo deorum ritus continebantur, detulisse olim ad sacerdotes.

Ad pedes *SERIPHIVM* est seu absinthium marinum, sacra huic numini planta, quam Isiacis sacris initiati gerebant. *PLINIVS lib. XXVII c. 8:* *Est et absinthium marinum, quod quidam seriphium vocant, probatissimum in Taphosiri Aegypti. Hujus ramum Isiaci praesferre solenne habent. DIOSCORIDES lib. III c. 25* similia tradidit: *Γεννᾶται δὲ ἐν Ταφουσίρει τῆς Αἰγύπτου· ᾧ ἀντὶ θαλλοῦ οἱ Ἰσιακοὶ χρωῶνται· ἔστι δὲ ἡ πόα λεπτόναρτος, εἰκνύα ἀβεροτάνῳ μικρῷ, περιπληθὴς σπερματίων.* *Nascitur in Aegypti Taphosiri, quo pro oleaginis ramis Isiaci utuntur; fruticosa herba est, minori abrotano similis, semine onusta etc.* In numo Melitenensium, quem *SPONIVS* protulit *p. 452,* similis planta, nisi spica sit, reperitur capiti Isidis addita.

C e

BRA-

BRACHIA decussatim composita, de summa illius numinis cāpitate cogitandum esse suadent, qua quicquid est in rerum natura reconditum, complectitur.

CCCCXVII. I S I S.

Sacra aspide, quam in ejus templo vivam habebant, comitata, cum harmoniae et imperii insignibus, lituo et baculo.

Isidis pariter atque aspidis capita CIRCULO decorata sunt, quem solis esse typum, modo innuebamus. Isidi, sive terram intelligamus, sive lunam, sol veluti βασιλειος, hoc est, exemplar, unde illa fecunditatem, haec lucem participet, appositus est. *APVLEIVS lib. XI* apposite Isidem describit, habere planam rotunditatem in modum speculi, vel imo argumentum lunae, candidum lumen emicare, dextra laevaue sulcis insurgentium anguium cohibita, spicis etiam desuper cerealibus porrectis.

Idem Apulejus et Plutarchus PALLAM Isidi nigerrimam, μελανοστόλον, tribuunt, et praetextam discolorem, ob lunae occultationes et obumbrationes; lucis item, tenebrarum; diei, noctis; vitae mortisque discrimina, quae omnia Isis moderabatur. Huc pertinet inscriptio, quae in fano Isidis legebatur: Τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν. Sacerdotum ejus vestitus sacer, a quo ἱερόστολοι dicebantur, albus fuisse videtur ex lino, nulloque colore infectus: illi enim fugiebant atra et umbrosa, ut qui sacram splendendamque de deo doctrinam monstrarent.

Est deae effigies in numo Caeciliae gentis apud *VR SINVM Fam. Rom. p. 40*, cum literis capiti adscriptis: G. T. A. quas interpretatur ille: *Genius tutelaris Aegypti.* Add. *CASALIVS l.c. c. 13, 21 et 26.*

CCCCXVIII. I S I S, S E R A P I S, H A R P O C R A T E S.

Harpocrates digito os compescens, alatus, medius inter patrem Osirin vel Serapin, et matrem Isidem incedit, Aegyptiorum numinum perpetuus comes; ubicunque fere Serapis et Isis aliive dii colebantur, ibi etiam Harpocratis signum erat, admonens, ne quis in vulgus efferret, eos homines fuisse, ut *AVGVSTINVS de Civ. D. lib. XVIII c. 5* concludit.

EX ALIS sol esse evincitur; Aegyptii enim solis simulachra pinata finxerunt, teste *MACROBIO Saturn. lib. I c. 19.* Ita certe in gemma Basilidianorum altera, cum inscriptione: ΙΑΩ, alatus et corona radiata cinctus, equo insidet; quae omnia fusius persequitur, vir rerum gestarum gloria illustris, maximique in literato orbe nominis, *GISE. CUPERVS in Harpocr. p. 22, 33, 34.*

ISIS MODIVM habet in capite, ut dea frugum: hinc in sacris Isiacis tritici et hordei manipulus circumferebatur. Apud *DIODORVM SICVLVM* inter alia de se jactat: *Ego sum prima frugum inventrix.* Atque

que

que ita in numo Iuliae Severi apud *SEGVINVM* *Sel. Num. p. 160*, modium gerit in capite, et cornu copiae in brachio sinistro, veluti terra vel natura rerum soli subjacens, ac frugum parens.

SITVLA, quam dextra retinet, ostendit fluentiam omnium lacunarum. Hydriam igitur tectam, aqua plenam, ad Ifidis et Osiridis templum aedemque casta religione referebant, uti testatur, praeter Plutarchum, *VITRVVIVS* in *praef. lib. VIII.* Add. loca Apuleji *Metam. lib. XI*, et Servii *ad Aen. lib. VIII*, apud laudatissimum *CUPERVM* *p. 45, 46.* Illustris *BAVDELOT DE DAIRVAL* de *Utilitate Itin. T. I p. 224, 225*, non situlam, sed lampadem esse contendit, nifus verbis Apuleji *loc. cit.* *Quorum primus lucernam praemicantem claro porrigebat lumine; non adeo nostris illis consimilem, quae vespertinas illuminant epulas; sed aureum cymbium in medio sui patore flammulam suscitans largiorem.* Sed paucos habet, qui utroque pollice hanc conjecturam laudent.

Sinistra manu, si Kircherum audimus, SISTRVM fert, qua forma idem tenet in eleganti typo Apollinis et Ifidis, seu CLATRAE, apud *SPONIVM* *Miscell. Sect. 3 p. 87.* Quid vox ignota *Clatrae*, quam Etruscam esse dicit Montfaucon, sibi velit, non est hujus loci, ut inquiramus. De sistro vid. idem antiquitatum promus, *T. II P. II lib. I c. 7*, itemque *PRICAEVS* in Apuleji *Apolog. p. 30.* *PH. BONANNI* *Mus. Kircher. class. V p. 179.* *LYCANVS* *lib. VIII v. 833:*

*Nos in templa tuam Romana accepimus Isin,
semideosque canes, et sistra jubentia luctus,
et quem tu plangens hominem testaris Osirim.*

Serapis, cujus in capite itidem est modius, dextra imperioso gestu nescio quid imperat; in sinistra radium messorium tenet. Vid. superius dicta *n. 4.* Illius cultus recentior est, Ptolemaeorum tempore inductus; mox pro Nilo et Osiride habitus est, atque Σωτήρ τῆς Αἰγύπτου appellatus, teste *ATHENAEO* *lib. VIII.* Sed Osiridis atque Serapidis uti nomen diversum, ita et dissimilis utriusque forma fuit. Post *PLVTARCHVM*, *CLEMENTEM* et reliquos tam veteres, quam recentiores, consulas licet *FORTVN. LICETVM* de *Lucernis antiqq. lib. VI c. 87*, *PIERIVM* *lib. VI c. 19 sqq.*

Modium eleganter delineatum spectabis in *part. ult. Architecturae Caesareae* *IO. BERN. FISCHERI AB ERLACHEN*, quod opus plane egregium propediem lucem adspiciet.

CCCCXVIII. O R V S.

Filius Ifidis, qui et Harpocrates atque sol, in baride jacens, virgata veste indutus, pedibus indiscretis, cui alatus scarabaeus supereminet. Caput et pedes obsidet upupa, ut Pignorius, vel accipiter, ut vult Kircherus, quod summe pius Osiridem parentem, a Typhone interemptum, ultus fuerit.

C c 2

O R V S

ORVS mens mundi sensibilis est, vel tempestas ac temperies aëris ambientis omnia, servans et alens. In BARIDE vehitur, quia solis cursus si sisteretur, tota naturae salus impediretur. ACCIPITER juxta caput pedesque adsidens, motum solis notat, ab ortu in occasum perpetuo currentis, quo calor in omnia mundi membra infunditur. Per SCARABAEVM alatum, solem indicant supramundatum, quem vocant Aegyptii, cujus abdita vi et influxu, administro Oro, omnia reguntur et administrantur in mundis tum astraeis, tum hylaeis.

VPVPA Aegyptiis singulari in veneratione erat, αἰσιος καὶ πλέουσι καὶ ἐπὶ γῆς Φανείς. Vid. HORAPOLLO lib. I c. 52, et lib. II c. 88, 89. ARISTOTELES Hist. Anim. lib. VIII c. 15, AELIANVS lib. X c. 16. LEO ALLATIVS ad Eulsthatii Hexaëmeron. SAM. BOCHARTVS Hierozoici Part. prior. lib. II c. 31, SALMASIVS Plin. Exercit. p. 168, 169. KIRCHERVS l. cit. hierogramm. XIII p. 323 sqq.

BARIS navigium est fluviale ex spina, seu cymba, qua Aegyptii cadavera ad sepulturam vehabant. HERODOTVS in Euterpe lib. II c. 96. Vel est ἐφόλιον, navibus onerariis adhaerens. Auctor Etymologici M. ex Suida et Hesychio plures hujus vocis significationes conjungit: Βάρις, παρὰ τὸ βάρος, καὶ τροπῇ τοῦ βραχέος. σημαίνει δὲ τὸν πύργον, καὶ τὴν κλίνην, παρὰ τὸ μετὰ βίας πολλῆς ἀρῆσθαι βάρις, τεῖχην, πλοῖα, στοαί, αὐλαί, πύργοι, σφαῖραι· τινὲς δὲ λέγουσιν, αἱ μεγάλαι καὶ ὑπόβαθροι πέτραι. Conf. MART. MARTINIVS in Lex. Etymol. voc. Barca et Baris. VOSSIVS in Etymol. v. Baris. SALMASIVS l. c. p. 640. IAMBlichVS de Myster. Sect. VI c. 5 p. 147, τὴν βάριν στήσιν, inter minas recenset impias, quas homines adversus solem et lunam jaculantur; ubi TH. GALE more suo, id est, eruditissime commentatur.

CCCCXX. TYPHO.

Manu piscem elevans supra caput, et crocodilo insistens. Piscis pariter atque crocodilus, violentiae, malitiaeque et odii, symbola sunt. Typho enim, Osiridis interfector, fastus est, inscitia, principium malum, (uti Osiris bonum,) σχῆμα motuum animi inordinatorum, ideoque ἄλογος vocabatur. Hinc concinne satis dici posset, sculpturam hanc esse symbolum seu malitiae, probitatem triumphantis, seu duorum, quae veteres Philosophi agnoverunt, principiorum, boni et mali.

Sed aurem mihi vellicat MONTFAUCONIVS, T. II p. 292 dubitans, an genuina Typhonis haec imago sit, quam in ullo antiquitatis eruditae monumento se unquam vidisse non recordatur; ut proinde in suspectorum censu quoque putanda foret horrida adspectu Typhonis figura, quae est apud M. AVR. SEVERINVM de Vipera Pythia

thia

thia P. I c. 7 n. 4. Et in hac gemma alterius certe numinis simulachrum esse, facile credi posset. Sed cujusnam? Quid si Osiris esset? *PLUTARCHVS* nos docuit, Osirin et Bacchum esse eundem. *Βέλτιον δὲ τὸν Ὀσίριν εἰς ταυτὸ συνάγειν τῷ Διονύσῳ, τῷ τε Ὀσίριδι, τὸν Σάραπιν, ὅτε τὴν Φύσιν μετέβαλε, ταύτης τύχοντα τῆς προσηγορίας.* Porro *HARPOCRATION* in *Lexic.* p. 216 *κίσσας*, *PISCES* Baccho sacros esse monet, (quem locum accurate perpendit *PH. IAC. MAVSSACVS* in *Dissert. Crit.* p. 377, 378,) tum quod commune cum hedera et Cisso puero nomen habent, tum fortasse quod fecundi sint. Hanc quippe ob causam et pica ei dicata erat; docente *PHORNYTO*. Etymologicum *M.* *Κίσσα*, ἐπεὶ δὴ τὸ ὄρνειον λιχνότατόν ἐστιν, καὶ πρὸς τὰς συνουσίας, καὶ τὰς ἡδονὰς κατωφερές. Denique et *CROCODILVS* lasciviae atque impudentiae signum deputatur. *PIERIVS l. cit. c. 7.* *CLEMENS l. c.* Θεοῦ τε αὖ ὁ ἱεραξ. ὡς ὁ ἰχθυὺς μίσους· καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημαίνον· ὁ κροκόδειλος, ἀναιδείας. De crocodilo uberius egerunt *PIGNORIVS Mens. Isiac.* p. 40, 41. *SPANHEMIVS de Vsu et Praest. Num. diff. III* p. 148 sqq. Sub hoc itaque schemate Osiridis, seu Bacchi *κισσοφόρου*, vel solem, datorem omnis boni, vel Nilum fortasse coluerunt; Huc facit, quod Stoici docuere, solem ex humidis et mari accendi aliquem; et quod Bacchum nonnulli *Hyen* appellarunt, quasi humidae domini naturae, qui jam contra Typhonem, siccitatis omnia adurentis humoremque consumentis auctorem, obtinuerit, ut Nilus, solita ratione auctus, fertilitatem Aegypto induxerit. Id vero crocodilus, in quem mutatus Typho, sub pedibus significare videtur. Conf. *PLUTARCHVS l. c. p. 355, 364, 366, 371.* *VOSSIVS de Idolol. lib. II c. 24 et 75.* *SAM. BOCHARTVS Hieroz. ic. Part. prior. lib. II c. 34.*

CCCCXXI. CANOPVS.

De hoc telefmate Canopico, tutulo insigni, fuse agit *KIRCHERVS* in *Oedip. T. I Synt. 3 cap. de Canopis*, et *T. III Synt. 3 c. 1*, item *PH. BONANNI Mus. Kircher. Class. I p. 33.* *EVSEBIVS lib. II Hist. Eccles.* *Ipsius (Canopi) simulachrum pedibus perexiguus, attracto collo et quasi sigillato, ventre tumido, in modum hydriae, cum dorso aequaliter tereti formabatur.*

Canopi fabula ex *SVIDA* et *RUFINO Hist. Eccl. lib. II c. 26*, decantata est, ob quam Aegyptii eum inter sacra symbola collocarunt, atque phylacterii loco, contra ignis flammarumque violentiam usi sunt. *GRATIVS* in *Cynegetico*:

*Vix operata suo sacra ad Bubastia lino
velatur sonipes festivi turba Canopi.*

CCCCXXII. SOL.

Solis caput scarabaeo impositum, quod serpens concludit caudam mordens, ut daretur intelligi fortasse, orbis hujus lucem a so-

Cc 3

le

le esse, qui sapienti cursu vitam animantium moderetur. SCARABAEVS enim mundi speciem et motum significat, solarisque numinis symbolum est absolutissimum, eo quod ille materiam ἀντιβάδην, ex aduerso, impellit, sicuti et sol ab occasu versus ortum proficiscens, caelum in contrariam partem convertit. *PLUTARCHVS l. c. p. 381.* Horapollo lunae etiam sacrum fuisse refert, quod in exuenda senecta lunae exemplar, et ut Porphyrius advertit, in partu formando 28 dierum periodum lunarem observat. Oculos quoque pro statu lunae variat.

SERPENS in circulum contortus, mundus est, qui in se revolvitur. *CLAUDIANVS:*

*Perpetuumque virens squamis, caudamque reducto
ore vorans, tacito relegens exordia lapsu.*

Vel est caelum stellatum: astra enim serpentibus assimilabant. *CLEMENS Strom. lib. V p. 556:* Τὰ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἀστέρων, διὰ τὴν πορείαν τὴν λοξήν, ὅφρων σώμασιν ἀπείκαστον· τὸν δὲ ἥλιον, τῷ τοῦ καινῶντος. Ἐπειδὴ κυλινδρὸς ἐκ τῆς ὁρείας ὄντου σχῆμα πλασάμενος ἀντιπρόσωπος κυλινδεῖ. Φασὶ δὲ καὶ ἐξάμηνον μὲν ὑπὸ γῆς· θάτερον δὲ τοῦ ἔτους τμήμα, τὸ ζῶον τοῦτο ὑπὲρ γῆς διαιτᾶσθαι· σπερμαίνειν τε εἰς τὴν ὁφαῖραν, καὶ γεννᾶν· καὶ θῆλυν καινῶντος μὴ γίνεσθαι. *Alia quidem astra propter obliquam conversionem, assimilabant corporibus serpentum: solem vero, scarabaei, quoniam cum rotundam ex bubulo stercore effinxit figuram, eam vultu aduerso convolvit. Ajunt autem hoc quoque animal, sex quidem mensibus sub terras alteram vero partem anni vitam degere super terram, et semen in globum emittere, et gignere, et non nasci feminam scarabaeum. Conf. NIC. CASSINVS ad Hori Apollinis lib. I n. 10 pag. 95. PIERIVS lib. VIII c. 14 sqq. SALMASIVS l. c. p. 311. KIRCHERVS l. cit. Hierogramm. XVII p. 349.*

CCCCXXIII. SCARABAEVS.

Alis complicatis, opere anaglypho, ex jaspide elaboratus. Erant hi gemmei scarabaei, inquit Io. LAC. CHIFLETIVS in *Anastasi Childerici cap. 18 p. 268*, gestamina virorum militarium, quibus robur et animum addi congressuris existimabant, quod negarent scarabaeos inter, feminam inveniri: unde per insectum illud Aegyptii significabant hominem bellicosum et mascula virtute praeditum, feminei nescium consortii. Conf. *PLINIVS lib. XXX c. 11*, *PORPHYRIVS* apud *Eusebium lib. III c. 3*, *CASALIUS* de *Vrbe et Imp. Rom. P. II c. 10 p. 269*, ibique citati. *RAPH. FABRETTI Inscript. c. VII p. 532, 533. BVONARROTI p. 225, MONTFAUCON T. II P. II l. I c. 18.*

Altera gemmae area emblematicis hieroglyphicis scalpata est. Accipiter nempe stans ante CRUCEM, cui CIRCVLVS impositus est; de quo schemate, in obeliscis saepe conspicuo, *LIPSIVS* de *Cruce lib. I*

c. 8 p. 33 fatetur, se nondum satis solide scire, ad quam rem aut usum. ATHANASIO KIRCHERO in Obelisc. Pamphil. lib. IIII Hierogrammatismo XX §. 1 p. 365 sqq. neque Rufinus, crucem anstatam de vita ventura, neque Gretserus, de oculo et sole explicantes, satisfaciunt. Ipse proinde in origines huius figurae inquirens, ex Abenepho docet, ab Adamo, Noacho, huiusque nepote Misraimo, qui arborem Sephiroth, formatam ad arboris vitae, in horto Edenis plantatae, similitudinem constituerint, perfecta crucis figura, illam Aegyptiis fuisse traditam, ejusque usum maxime repetitum, quando in virga miraculosa Mosis Tetragrammaton Dei nomen, forma crucis incisum, notarunt: mox Zoroastrem vel Mercurium novis inventis ita auxisse, ut nunc vario schemate in monumentis Aegyptiacis reperiatur. Per circulum autem vult denotari divinae mentis diffusionem in mundum sidereum, et per crucem, diffusionem in elementa. Denique Mercurii virgam ex eadem hac litera mystica originem sumsisse, argute conjicit. Add. idem in Prodromo. Ergo, Kircherum si sequimur, accipiter adsistens indicaret, solis animam participare de mente divina, et ab hac veluti accendi; seu mentem divinam in solem quoque diffundi: de quo veterum quorundam philosophorum placito hic uberius differendi locus non est. Sin cui Rufini atque Gretseri opiniones arriderent, dicendum esset, vitam et salutem futuram esse a sole, quem deum magnum Aegyptii hoc schemate pinxisse, ostendit NIC. CASSIUS ad Ori Apollinis Hieroglyph. p. m. 100. Conf. CASALIUS de Vet. Aegypt. Ritib. c. 13.

CCCCXXIII. I B I S.

Mercurio in deliciis, Lunaeque sacra avis, Aegyptum, cujus fines a venenatis animalibus liberare, eosque nunquam evolare credebatur, denotat, testibus AELIANO Hist. Animal. lib. I c. 38, lib. II c. 38, et lib. X c. 29, atque PLINIO lib. X c. 23 et 28. JUVENALIS Sat. VI saturam serpentibus Ibin dicit. Ibin nigram describit P. BELLORIUS Observat. lib. II c. 32. Add. PHILE sapiens de Proprietatibus Animalium, et VLYSSES ALDROVANDUS Ornithol. lib. XX c. 3, p. 128, 129. De ibidis hieroglyphica significatione laudatissimus KIRCHERVS l. cit. hierogramm. XIII p. 323 sqq. qui in Arithmologia P. IIII c. 3 p. 207 perhibet, gemmas, ibidis imagine scalptas, amuletum fuisse, morbis capitis medendis utile.

CCCCXXV. CCCCXXVI. A S P I S.

Insurgit aspis, caput extollens arduum, cervicibus late tumescentibus, quae APULEII descriptio est, florem Isidis ferens in capite, qualis et in numis Faustinae apud PATINVM p. 251, et in numis Nicomedensium

fium p. 165, 229 et alibi occurrit. Aegyptiorum quippe imitatione etiam Romani sacram sibi aspidem finxere; unde toties ejus fit mentio apud poëtas Latinos, quorum loca non pauca collegit *LAVR. PIGNORIVS Mens. Isiac. p. 26, 27.*

Aegyptum viperarum, earundemque non unius generis, esse feracissimam, Gesnerus, Matthiolus, et reliqui docuere. *PETR. BELLORIVS* in *Observationum libris* plures hinc inde descripsit: et dolendum est, duos de *Serpentibus libros*, quos aliquoties exspectare jubet, in lucem, quod sciam, non prodiisse.

CCCCXXVII. CCCCXXVIII. ANTINOI GENIVS.

Celeberrimus *PATINVS* p. 209 similem gemmam dedit cum Antinoi nomine, urna et serpente; quae symbola Antinoi cum Nicomedia conjunctionem ipsi probare videntur: serpentem ad Nicomedensium originem refert, de qua alibi ex *Libanii Orat. VI* dixerat. Verisimile nimirum est, uti aliae urbes Antinorum coluerunt jam sub nomine et figura dei patrii, uti dictum est superius *cap. IIII n. 197*, jam sub animalibus, eidem numini dicatis; ita et Nicomedenses, qui sub serpente urbis suae genium placabant, Hadriani hunc amasium in eundem transformasse: iidem quoque ut Harpocratem venerati sunt. Conf. *FRANC. DE CAMPS Select. Num. p. 19.*

LUNA, cornua sursum vertens, et STELLAE appositae ad talismanos pertinere gemmam, et magicum quid referre, eruditis videntur, quibus contraire non libet. Certe *IVL. REICHELT* in docta *dissert. de Amuletis tab. VIII n. 7* jaspidem exhibet cum luna et stella, supposito fulmine. Quid autem vetat, et in his argutari. Possent itaque stellae orientem et occidentem notare: nisi ad nocturna sacra referre malimus, de quibus *CLEMENS Protrept. p. 32*: Καὶ νύκτας ἱερὰς τὰς Ἀντινόου προσκυνοῦσιν ἄνθρωποι νῦν, ὥς αἰσχρὰς ἠπίστατο ὁ συναρτυρησάς ἐραστής. *Et sacras Antinoi noctes nunc adorant homines, quas turpes sciebat amator, qui simul vigilaverat.*

CCCCXXVIII. VESPA.

Fulmini advolans. *Io. CHIFLETIVS* in *Abraxa* p. 132 fulmen supponi scarabaeo vult ideo, quod is non solis modo symbolum esset, sed etiam lunae, cui cum aquis mira sympathia, quae subinde, ut eleganter *PLINIVS* lib. XXXI c. 1, scandunt in sublime, et caelum quoque sibi vindicant, ac nubium obtentu vitalem spiritum strangulant: quae causa fulmina elidit, et plurima mortalium mala, quibus avertendis magi, eodem teste lib. XXXVII c. 9, non sine contemptu et irrisu generis humani, aquilas in smaragdis sculpebant et scarabaeos. Vid. *GORLAEVVS P. I n. 73.*

Revocat

Revocat in mentem typus hic Iovem Ἀπόμυιον, cui Elei sacrificabant ex Herculis instituto; qui Iovi porriciens, quum muscas abigere non posset, Ἀπομύϊω Διὶ hostiam mactavit. *PARSANIAS lib. V c. 14, AELIANVS Hist. An. lib. V c. 17, lib. XI c. 8, lib. XVII c. 38. CLEMENS Protrept. p. 24.* Sed Iovem aeque impotentem fuisse in muscis abigendis, atque est framea, contra easdem ex chalybe parata ab *THEOPHIL. PARACELSO Archidoxis Magicae lib. III p. 558*, certum est. In numis Boeotiorum, muscae icone signatis, eundem celebrari videas. In historia sacra *Genes. XV comm. 11*, volucrum impetus in sancti Abrahami victimas describitur, unde illas abigeret; quod calamitosi quid illi portendisse, ab interpretibus ex eventu observatur. Plane uti et mali ominis erat inter gentes a fide alienas, si volucres peterent infidiis hostias. *OVIDIVS Metamorph.*

*Vt volucris visis rapidissima milvius extis,
dum timet et densi circumstant sacra ministri,
flectitur in gyrum, nec longius audet abire,
spemque suam motis avidus circumvolat alis.*

Vicissim bonum omen visum est Ebraeis, in templo Salomonis muscas nunquam repertas fuisse, quae ad sacrificia Molochi, Astarot aliorumque idolorum, frequenti exercitu semper convenerint: uti ex Aug. Ezlero annotat *Io. CHRISTOPH. STEEBIVS Cael. Sephirot. Ebraeor. cap. VI Sect. I n. 1233.*

CCCCXXX. FIGVRA INCOGNITA.

Vtriusque areae typum huic similem spectare licet apud *GORLAEVVM Part. II n. 529, 530*, ubi *GRONOVIVS*: Sive fructus, ait, unde duae radices exeunt, sive vas, unde infra prodeunt serpentes duo, superne aliquot lineae nescio quid exhibentes; cum literis ignotis ab altero latere. Imo potius VAS NILOTICVM est, quali Anubis insistit, in gemma sequenti *n. 435.*

CCCCXXXI. SOL TRICEPS.

Medium locum occupant LEONIS, dextrum latus GALLI, sinistrum EQVI capita, voluminibus DRACONIS inter se connexa, aut in duos potius serpentes abeuntia. Quae *Io. CHIFLETIVS in Abraxa Proteo p. 38*, et *GISE. CUPERVS in Harpocrate p. 18*, illustrant verbis Macrobiani ex *lib. I Saturn. c. 20*, atque Alberici Philosophi ex *Imagg. deor. cap. 4 de Apolline sive Sole*, petitis, esse nimirum tricipitis animantis signum, quod Alexandrini Serapidis vel Solis imagini adjunxerunt, significaturi leonis capite tempus praesens; praeteritum, per caput lupi; et per canis blandientis effigiem, futuri temporis eventum, de quo nobis spes incerta blanditur: vel ex illustris Cuperi interpretatio.

D d

pretatio.

pretatione cursum solis diurnum indicant, leonis, meridiem; canis blandientis, ortum; et lupi rapacis, occasum: nisi quis malit, lupo ortum significari, quia prisci Graeci lucem, quae praecedit solis exortum, *λύκην*, et inde Apollinem *Λύκιον*, Macrobio teste, vocarunt, tuncque caput canis blandientis non incommode notabit occasum, quia ille blanditur et quasi arridet hominibus, labore fellis et defatigatis. R. P. MONTFAUCON T. V Part. II lib. II tab. 157 ex BELLIORIO profert lampadem, tricipiti ejusmodi monstrō insignem, ad cuius declarationem Bellorius Macrobiani locum superius citatum similiter in subsidium vocauerat: cui tamen alii, cum quibus et Montfauconius sentit, pollicem non premunt, pro Cerbero habentes effigiem, in lucerna effictam. Sed neque gemmae explicatio satisfacit GRONOVIO, qui in Gorlaei *Dactylioth. P. I n. 110* fascinum esse declarat; dissensus tamen sui rationem non addit. Mihi Gronovius non tam pugnam ciere viris summis, quam conjunctis prope sententiis decernere videtur, triceps istud monstrum, quod ad solem adeo commode refertur, fascini seu amuleti loco, ut dementatae sunt quorundam hominum opiniones, fuisse adoptatum.

CCCCXXXII. FACIES SOLIS RADIATA.

Cum planetarum notis. Nempe Basilidiani, aliique eorum sectatores, confidunt se programmata siderum, et eorum vires gemmis et metallis insculpere posse. *Ἀποτελέσματα γλύψεως* vocant, seu *effectus sculptionis ac sigilli*; de quibus ex Petro Arlenfi de Scudalupis prolixum adscripsit locum CHIFLETIVS c. II p. 125. Omnia autem sidera, quorum singulis sua fors adscripta erat a Chaldaeis, Saturno *Νέμεσις*, Iovi victoria, Marti audacia, Veneri amor, Mercurio necessitas, Soli felicitas, Lunae prosper successus, ut habet Hermes Aegyptius apud Io. PICVM, Mirandulae comitem, adv. *Astrologos lib. VI c. 18*, hic coalita conspirasse in unum videntur, ut possessorem bearent omni felicitate, bona fortuna, bonave gratia. Sed esto, omnia mundi idola, omnesque fortunae flores ac thesauri, implere possent animum divinitatis capacem: itane ad manum florentem fortunam, omniumque planetarum conjunctionem, siderumque militiam pro vobis pugnantem inveneritis? ut habet nervosissimus scriptor I. Velazquetz apud GREG. MICHAELEM in Gaffarelli *Curiositates inauditas*, not. 89 p. 383.

CCCCXXXIII. S E R P E N S.

Λεοντόμορφος, cujus caput radioso nimbo circumdatum, inter hieroglyphica frequens, monstrat numen mercuriale, uti ex inversis literis apparet, ubi legitur: ANOYBEI, *Anubis*, et XNOY-MIC

Achates.

Jaspis.

Jaspis.

Chalcedonius.

Achates.

433

434

435

436

437

Jaspis.

438

Onyx.

439

Smaragdus.

440

Sarda.

441

Achates.

442

Achates.

443

Achates.

444

Achates.

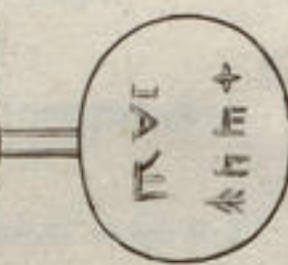
445

Onyx.

446

Achates.

447

Achates.

448

Achates.

449

Jaspis.

450

X	600	X	600	MIC vel XNOYMICPI, quod nomen κατὰ
P	100	N	50	τὴν ἰσοψηφίαν resolutum in numeros, facit 1480,
I	10	O	70	et totidem nomen ΧΡΙCΤOC facit. Fasci-
C	200	Υ	400	num et hic lapillus erat contra vim serpentum,
T	300	M	40	quale Apollonius Tyaneus Byzantii fabricasse
O	70	I	10	memoratur Io. IAC. BOISSARDO de Divinatione
C	200	C	200	p. 343. Et rex Nechepsos XIII libro sculpere
		P	100	docuit in viridi jaspide contra stomachi et ven-
		I	10	triculi dolores; uti ex Galeno habet MA-
	1480		1480	CARIUS in Abraxa Apistopisto n. 21.

XNOVBIS vel KNOVBIS erat unus ex triginta sex decanis, qui omnem Zodiaci possident circulum, et per duodecim signa extenduntur, teste IULIO FIRMICO lib. IIII c. 16. Conf. CHIFLETIVS cap. II. FABRETTI Inscript. cap. VII n. 46 p. 535.

CCCCXXXIII. A N V B I S.

ΣωματοΦύλαξ Osiridis et Isidis, sedens in sella, cruribus junctis, manibus elatis: ante eum homo nudus se abjicit, interpolito fulmine trifulco, et supposito cancro. Amuletum erat, quod sole in cancro versante, hora Iovis incisum, gestantibus ingenii subtilitatem et honores largiri credebatur.

Anubis quibusdam Horizon esse, et cani forma adsimilari creditur, quia canis visu perinde noctu utitur atque interdiu: aliis Saturnus; uti legimus apud PLUTARCHVM de Isid. et Osir. p. 368. Hinc AVIENVS: Cura latrantis Anubis, quem false exagitat LUCIANVS in Deorum Concilio circa fin. Σὺ δὲ, ὦ κυνοπέσσωπε, καὶ συνδόσιν ἐσταλμένε αἰγύπτιε, τίς εἶ, ὃ βέλτιστε, ἢ πῶς ἀξιοῖς θεὸς εἶναι ὑλακτῶν; Tu canino vultu Aegyptie, qui sindone es amictus, quisnam es, o optime, aut quomodo dignum te censes, qui sis deus, cum latres? Sed gemmae illustrationem iuvat SEDVLIVS, interpretis fungens munere lib. I Carm. v. 228:

Quis furor est? quae tanta animos dementia ludit?

ut volucrem, (Ibin) turpemque bovem, (Apin) tortumque draconem (Aesculapium)

semihominemque canem (Anubin) supplex homo pronus adoret?

Tangit Basilidianos, qui nudi, ac manibus pollutione sua contaminatis orabant. EPIPHANIVS Haeresi 26: Cum insaniam in se ipsis conceperint, imbutis manibus turpitudinis suae surgunt, et manus inquinatas habentes, nudi toto corpore precantur.

PAGVRVS seu CANCER in numis prudentiae symbolum est, quod vere, quum crustam exuit, et aculeis armisque suis se spoliatum sentit, lateat, viribusque suis diffusus, nullos aggrediatur, donec novam testam, eamque jam induratum recuperarit. Dianae sacer

D d 2

putatur,

putatur, quod vim lunae sentiat, eaque crescente succulentior fiat et melior. Golzius ad numos Cumanorum apud *BEGERVUM Thes. Palat. p. 183.* Aberrarem a scopo, si pluribus edissererem, ut Nilus, sole cancrum transeunte, sensim modiceque incrementum capiat; ideoque haec praetereo; et potius, quod sit discrimen inter cancos, repeto ex *ARISTOTELE Hist. Anim. lib. III c. 2:* 'Ο δὲ καρκίνος, inquit, μόνος τῶν τοιούτων ἀνορθοπύγιον, καὶ τὸ σῶμα, τὸ μὲν τῶν καρκίνων καὶ καρίδων πρόμηκες, τὸ δὲ τῶν καρκίνων στρογγύλον. *Cancris e crustaceis solis cauda deest, et corpus rotundum est, cum locustis squillisque longum sit.*

CCCCXXXV. A N V B I S.

Κυνόμορφος, biceps, mercuriale numen, interpretes deorum caelestium ac terrestrium, cum duobus geniis supra canales binos vasis Nilotici stantibus, et manus ad illum elevantibus, subjectis literis ΙΑΩ. Cingit haec omnia serpens, caudam mordens.

Litterae ΙΑΩ Basilidianorum deum notant, qui in supremo orbe resideat. Ita nempe gentes, verum deum non cognoscentes, Dei nomen *יהוה* corruperant. *DIODORVS SICVLVS Bibl. Hist. lib. I: Deum Mosis, ait, appellatum ΙΑΩ, unde vox Iovis.* Idem Basilidiani venerandum hoc nomen interdum quoque occultarunt sub septem vocalibus Graecis: ΑΕΗΙΟΥΩ. Sed nolo caedere vineta Theologorum, qui de hac voce uberrime commentati sunt.

Vasis Nilotici, seu HYDRIAE CANOPICAE aut Niliacae delineationem exspectare nos jubet musa *Io. BERN. FISCHERI AB ERLACHEN,* in splendidissimo opere *Architecturae Caesareae Part. ult.*

CCCCXXXVI. PRIAPVS ET ANVBIS.

Vnius ejusdemque gemmae vel amuleti divulsae facies; in quarum priori Priapus figura nuda, alata, modio in capite conspicua, quatuor baculis fulta, cum infra scripto nomine ΙΑΩ, literis inversis. Inter baculos hinc inde dispersae sunt litterae vocis ΜΝΗCΤΗΑ, hoc est, *recordare*, uti et *KIRCHERVS Part. alt. T. II Oedip. Aegypt. Class. II c. 6* eas legit; qui in *Arithmol. p. 200* habet ΜΝΗΞΙΗΛ, *Mnexiel*, hoc est, *genius ubertatis.*

Non aliunde magis, quam ex ALIS, motus velocitatem indicantibus, constare potest, Priapum hunc esse ipsum solem. *SVIDAS* certe et *CODINVS* Priapo alas affingunt: Τα δὲ πτερὰ τὴν ταχύτητα τῆς κινήσεως δηλοῖ· ὁ δὲ κύκλος τοῦ δίσκου τὴν περιφέρειαν· ταυτὸν γὰρ τῷ Ἡλίῳ δοξάζουσι. *Alae vero motus celeritatem significant; orbis vero disci rotunditatem; eundem enim cum sole existimant.* Porro NVDVS est, ad simplicitatem ejus; MODIVM in capite gerit, ad abundantiam,

tiam, quam confert, indicandam. Quatuor BACVLIS fulcitur, ad dominium in quatuor mundi elementa innuendum. SERPENS omnia concludens, caelum stellatum, vel stellas inerrantes, designat.

Postulant igitur ab hoc numine, ut memor sit eorum, qui id invocauerint. *MACARIUS* in *Abraxa* p. 17 ita de hac gemma differit: *Huic monstro nomen libens dedero Phaëthontis, seu Protogeni, ejus praesertim, in quem Orpheus hymnum conscripsit. Alae forte referendae ad anni tempora, quae praetervolant, et primaria divisione duae sunt, aestas et hiems; secundaria quatuor, ver, aestas, autumnus, hiems. Pudendum appositum, ad notandam generationem; nam deus et sol, teste philosopho, omnia generat. Animalcula is porro sub pedibus apposita credit, ad res a sole productas indicandum. Sed haec in gemma nostra non comparent: ubi potius ex natibus exeunt tres caudae, et inferior veluti equina πλεκτός. Pars haec corporis extrema est, et ostendit, solem, longum quasi bonorum syrma post se trahere, et in futurum quoque hominibus prodesse.*

In altera gemmae area figura humana est, non quidem duobus capitibus caninis, sed capite humano, ex cujus cervicibus caninum prodit, palmam in manu dextra tenens, sinistra facem, seu aspergillum, stellis circumdata; infra eam veluti homo e tumulo surgens conspicitur, cujus gutturi objicitur culter seu gladiolus. Illa indigetari Anubin seu Mercurium, qui, teste *PLUTARCHO*, utriusque horis, inferi et superi, custos, dubium non est. Sensum hujus gemmae divinavit *CHIFLETIUS* p. 101, 102, praeunte *MACARIO* p. 12, 13, esse videlicet imaginem quandam sacri Mithriaci, et solis, arietem permeare incipientis; unde illi a fronte cornua nascentia. *STATIUS Thebaid. lib. I:*

*Phoebe parens,
adsis, o memor hospitii, Iunoniaque arva
dexter ames, seu te roseum Titana vocari
gentis Achemeniae ritu, seu praestat Osirin
frugiferum, seu Persei sub rupibus antri
indignata sequi torquentem cornua Mithram.*

Sed et in Mercurio solem coli, ex *Macrobio* et aliis notum est. Non flammam, ut visum erat *Kirchero*, sed aspergillum, quale in numis inter pontificatus insignia, gestare videtur *Mithras*. Et *Tertullianus*, *Lampridius*, *Suidas*, alique memorant, intinctos aqua *Mithrae* initiandos: mimicum etiam referunt eorundem martyrium, redemptionem coronae sub gladio, eandem coronam oblatam ac rejectam, interposito item gladio. *IULIANVS* Imp. Orat. 5 de sole, cum in arietem intrat, animas sursum evehente, ut in gemma, deque illius ejusmodi arcanis sacris: *Quod, inquit, e terra sol trahat*

D d 3

omnia,

omnia, quod ea velut fomento quodam et admirabili calore suscitet ac vegetet, cum, ut opinor, ad exquisitam subtilitatem segregando excernendoque corpora producit; tum quod ea, quae deorsum vergunt, attollat ac sublevet, ex iis occultarum illius virium argumenta capere licet. Nam qui corporeo calore talia in corporibus efficit, nonne per arcanam, corporisque prorsus expertem, ac divinam sinceramque radiis illius insidentem naturam, multo magis ad se felices animas attrahet et extollet? Quocirca cum ex iis, quae dicta sunt hactenus, constet, lumen istud diis immortalibus, iisque qui attollere sese cupiunt, esse cognatum, idem vero hoc in mundo nostro crescere tum soleat, et dies esse nocte longior, quando arietem permeare sol rex incipit: una illud ostendimus, ejusdem dei radios vim quandam habere subvehendi, non manifesta solum efficacitate, sed etiam occulta: qua quidem innumerabiles animae in sublime provectae sunt, splendidissimum e sensibus, solique maxime similem secutae. Iam vero si arcana illa et mystica persequi velim, quae circa septem radiis insignem deum Chaldaeus celebravit, ut per illum animas in sublime provehat, obscura quaedam eloquar, et in vulgus ignota maxime; tametsi beatis illius hominibus, qui Theurgicis sacris operantur, probe sint cognita. Tertullianus lib. de Praescriptionib. de aquae intinctione, et ficto martyrio in ejusmodi sacris: Tingit et ipse (diabolus) quosdam utique credentes et fideles suos: expiationes delictorum de lavacro repromittit, et sic initiat Mithrae, signat illic in frontibus milites suos, celebrat et panis oblationem, et imaginem resurrectionis inducit, et sub gladio redimit coronam. Idem alibi lib. de Corona militis, de Mithrae milite: Cum initiatur in spelaeo, in castris nempe tenebrarum, coronam interposito gladio sibi oblatam quasi minimum martyrii, dehinc capiti suo accomodatam, monetur obvia manu capite depellere.

CCCCXXXVII. ABRAXAS.

Monstrum, accipitris capite foedatum, in duos angues desinit, vel a crure serpentes sunt, uti loquitur TERTULLIANVS in Apologet. Manu altera clypeum, altera flagellum tenet; quae omnia ad solem referuntur. Serpens quoque et accipiter soli dicata sunt animalia.

Videmus turpia prorsus, et abjecta, deo tribui; quod ideo factum videri volebant impii homines, ἵνα διὰ τῆς Φαινομένης ἀτοπίας εὐθὺς ἡ ψυχὴ τοὺς μὲν λόγους ἡγήσεται προκαλύμματα, τὸ δὲ ἀληθὲς ἀπόρρητον εἶναι νομίσῃ, ut ex illa, quae apparet, absurditate statim animus involucra esse, quae dicuntur, intelligat: quod autem verum est, id arcanum esse ac latens, existimet, uti loquitur LAMBELICHVS de Mysteriis. Sed nefaria excusatione utentes turpiter se dant.

Causa patrocini non bona peior erit.

Quo pertinet, quod Mithriacis sacris initiatos animalium nominibus interstinguere consueverunt; adeo ut eos, qui jam initiati partici-

pes

pes sunt eorundem sacrorum, leones vocent, ipsasque feminas hyaenas, famulantes autem corvos. Itidem in patribus; aquilae enim et accipitres hi appellantur. Et qui leonina assumit, circumponit sibi omnigenas animalium formas: ajente Porphyrio de *Abstinencia*; qui et alibi docet, monstrosa hac hominum cum bestiarum formis conjunctione significari, deorum ipsorum voluntate consilioque fieri, ut illa inter se mutuo degant, nec sine eorundem numine evenire, ut ferae immanesque belluae non cicerentur modo, sed nobiscum etiam aliqua vitae societate conjungantur.

In altera gemmae area, leguntur nomina potentium angelorum, *Michaël, Gabriel, Uriel, Raphaël, Ananaël, Prosaraël, Chabsaël*; de quibus ad gemmam 442 dicendi occasio erit.

CCCCXXXVIII. ABRAXEA MITHRIACA.

Homo galli cristati facie, scuto et scutica probe instructus, qui tandem in pedes serpentinos abit. Notat *KIRCHERVS*, nomen ΙΑΩ, quod sub pedibus ponitur, in plerisque hujusmodi amuletis vel vitio sculptoris inversum spectari, vel quia sigillum erat, cujus literae necessario inversae sunt, ut impressae rectae spectentur. Et illo quidem nomine potentiam, galli facie cristaque solaris numinis potestatem, scuto et scutica, omnium contrariorum abactionem denotabant. Manum imponit statuae geniculatae, quo influxus martialis numinis in gestantem hoc amuletum indicatur. Literae ΙΑΒΑΩΔΔΕ corruptae, videntur legi debere: CABΑΩΘΘΕΟΣ.

LEO in altera parte septem STELLIS circumdatus, una cum figura lunae sextilis conspicitur, quo innuitur, confici debere amuletum, sole in leone existente, ut effectum, septem in unum conspirantibus planetis, fortiatur. Leones autem sacramenta fuisse Mithrae, docet *Tertullianus* adv. Marcionem: *Sicut aridae et ardentis*, inquit, *naturae sacramenta Leones Mithrae philosophantur*. Et Aegyptii, quando sol leonis signum intrabat, Nilum putabant ascendere ὑπὸ τῆς θερμότητος τούτου τοῦ θεοῦ, uti *HORVS APOLLO* docuit, et *PLUTARCHVS* de *Iside*. Conf. idem *HORVS* lib. I c. 17, et *MACROBIVS* lib. I Saturn. c. quorum loca *CHIFLETIVS* excerpfit c. 5 p. 78, qui et p. 81 ex MS. bibliothecae Christinae tradidit, superstitionis persuasum fuisse, hoc sigillum calculosis mederi.

CCCCXXXVIII. ABRAXAS.

Monstrum capite galli, trunco corporis humano, pedibus in serpentes duos desinentibus, qui se reflectunt, scutum habens una manu, signatum literis ΙΑΩ, altera flagellum, virtutem habere creditum est contra inimicos, gestantemque reddere victorem; ad venena valere, et sanguinem stringere; uti apud *CAMILLVM LEONARDVM* legimus.

GAL.

GALLVM ἱερὸν ἡλίου ὄρνιθα esse, et nuntiare solis ortum, testatur *PAVSANIAS lib. V*, et *PLVTARCHVS de Pythiae oraculis*.

SCVTVM et FLAGELLVM significat, Abraxam suos credulos defensurum esse, et scuto protecturum, et aduersantes flagello castigaturum; et ideo illi pectus thorace tectum.

PEDES ANGVINOS Macarius refert ad ortum indicandum; quia nempe Mithras, sicut et Erichthonius, vel in lapide, vel in terra, de solo aestu libidinis sunt generati. Gigantes etiam serpentes fingeantur a veteribus, ut diis insultantium miserabilem insolentiam deriderent. Conf. Macrobius *lib. I Saturn.* apud *CHIFFLETIVM in Abraxa Proteo p. 38*.

Verba Aegyptiaca, alteri lateri inscripta, ΤΑΛΑ ΑΡΑΙΩ ΩΑΡΑ-ΘΡΟΝΤΟΚΟΝΒΑΙ, explicantur: *Summo marti omnia vincenti*.

CCCCXXX. A B R A X A S.

Figurae addita vox ΩΦΕΟΝ, mere Graeca est, sed vitiis scripturae corrupta. Posterior gemmae area habet literas ZACA vel AC AZ; quas ex nomine ABPACAΞ decurtatas intelligimus. Ita nimirum voces notissimae significationis, interdum superstitioni suae admiscuere, sed neque tunc integras et incorruptas, verum quaecunque ratione ita inflexas, ut barbari quid habeant. Interdum gemmis adscripserunt literas, quae in dictionem et vocem unam coalescere nequeant; aut si coalescant, significatione tamen cassae sint, nisi quam ipsi, qui fecerunt, affinxere. Et teste *IAMBlichO de Mysteriis Sect. VII c. 4*, nomina ἄσημα seu nihil significantia, et barbara, hoc est, Aegyptiaca et Assyria, reliquis antetulerunt significantibus, quia illa ἄσημα, nobis tantum sint ἄγνωστα, τοῖς δὲ θεοῖς πάντα σημαντικὰ, et involvant σεμνότατον, καὶ κρείττον τι ἢ ὥστε διαγεῖσθαι εἰς γνῶσιν. Aegyptiaca vero magnificere, quia, quae vana magorum erat superstitio, sacrarum illarum gentium sermonem dii sacrum iudicaverint, et cum Aegyptii primi didicerint deorum nomina, haec suo proprio sermone mixta, ad posteros propagarint. Hanc hominis nequitiam redarguit Porphyrius, in eo magis ingenuus, barbara illa nihil significare fassus. Vberius haec persequitur *IUL. REICHELt de Amuletis n. 68 p. 89*.

CCCCXXXI. A B R A X A S.

Circa Abraxam legitur ΙΟΥΙΟΥ ΩΙΟΥΝΥ ΡΟΟΥΩ ΩΝΙΟΥ, quas voces significare ajunt: *Domini fortitudo aeterna*. Sub pedibus est nomen angeli, ΙΑΩΑΗΛ, *Iaaliel*, id est, *angelus domini*.

Latus

Latus alterum monstrat ibin habitu volantis, serpente divaricatis pedibus implicata; de quo schemate dictum est. Adstat Anubis, veretrum manu sinistra palrans, cum instrumento quodam in dextra: quae signa denotasse volunt vim mercurialem nocivorum omnium abactivam, et solis fecunditatem.

Instrumentum illud *KIRCHERO* esse videtur *sistrum*; *SPONIO Recherch. XXVIII p. 466 instrumentum musicum*, quale et Isidis sistrum est. Alii *scuticam* seu *flagellum* dicunt, quo et sol armatur in numis Augustorum, et Osiris, quem solem putabant, in monumentis Aegyptiacis, cui et ideo convenit scutica, quia mortuis praesidet; uti imperii in eos signum sit, quod Furiis quoque in manus datur.

CCCCXXXII. A B R A X A S.

Martis statua in capite, operum martiorum effectum denotans, revocat in memoriam Abraxam seu Mithram militem, quem inter reliqua portentosa simulachra, subvertit, fregit, exussit, Gracchus, praefectus urbi. Erant illa, corax, niphus, miles, leo, perses, helios, bromius pater, seu bacchus, uti ex Hieronymi *epistola ad Laetam* docuit doctissimus Canonicus Arienfis, *Io. MACARIUS p. 15, 16.*

Facies gemmae posterior inscripta habet dei Abraxae nomina, *ΙΑΩ ΑΒΡΑΧΑΣ.*

Constat Basilidem Alexandrinum, qui subtili ingenii acumine abusus, saeculum a nato Christo secundum praestigiis infamavit, cum aliis sequacibus sanam fidei doctrinam profana mysteriorum simulatione horrendum in modum ita interpolasse, ut plura ex Ebraeorum, Persarum, Aegyptiorum, Graecorum, theologia in suos rivulos impuros insigni furto derivarent, *ἐντέχνῳ τινὶ γοητείᾳ δαιμονῶντες*, in qua denudanda, plures viri docti operam navarunt. Superstitionis suae basin constitui videtur Basilides Persarum figmenta de Mithra seu sole, quem Abraxam nuncupavit, et ex Iudaeorum Kabbala mirifico *ἐμβολίῳ* interpunxit. Vti enim ex mysterio quadrigae, seu currus decem numerationum, Chaldaeos, Mercurium Trismegistum, Platonem et reliquos, sua habere demonstrarunt *AVGVSTINVS STEVCHVS, de Perenni Philosophia*, et *CHRISTIANVS KNORRIVS a Rosenroth, in Kabbala denudata*; ita ex iisdem fontibus fluxere Basilidis deliramenta; sed per varios canales, ut ita dicam, derivata: id quod nemini mirum videbitur, qui horum dogmata Basilidianorumque, item Damasceni et aliorum placita, ab *IOANNE PICO Mirandulano in Heptaplo* repetita, inter se comparaverit. Abraxas, quem summum esse deum, dixit impius homo, respondet Ebraeorum *וְיֵהוָה Kether* seu *coronae summae*, quam is novo nomine, constante septem

Ee

literis,

literis, occultavit. In eo nomine ter repetiit literam α , respondentem Ebraeorum $\aleph$, quae forma $\aleph$, si Iudaeos audimus, forma est omnium literarum divini nominis, eique insunt omnes semitae, sed per modum universalem; quae latius explicat *KNORRIVS P. I p. 3 sqq.* Ex Abraxa perhibet $\nu\omicron\upsilon\nu$ natum, qui Platonice $\sigma\phi\iota\alpha$, $\lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma$, et patris innominati primogenitus dicitur; inde *verbum*, quod iisdem philosophis $\eta\ \theta\epsilon\iota\alpha\ \psi\upsilon\chi\eta$ appellatur: veteres Ebraeorum theologi $\חכמה$ *sapientiam*, et $\בנה$ *intelligentiam*, dicunt enti seu coronae summae jungi modo ineffabili, atque ista tria unum constituere et perfectissimum, nec ullam in se ipsis pati divisionem. Vnde patet, Begerum, qui Trinitatem Abraxae effigie adumbratam conjicit, non aberrasse, ita ut pedes serpentini, ut et hoc addam, respiciant Christum Servatorem, aeneo serpente praefiguratum, quae Lactantii vox est; et Simonem Cyrenaeum, quem ei vicarium passum esse, commentus est Basilides, uti ex Epiphanio constat. Porro Ebraeorum theologi, quadrigae mysterium explicantes, ajunt, per $\בנה$ esse exitum in omnes numerationes, deque illius virtute fidem emanare: septem vero numerationes inferiores $מדות$ proprietates seu attributa esse coronae summae, quae sint $גדולה$ magnificentia seu misericordia; $גבורה$ fortitudo seu severitas; $תפארת$ pulchritudo seu ornatus; $נצח$ victoria seu aeternitas; $הדר$ decus; $יסוד$ fundamentum, et $מלכות$ regnum; per has dixerunt tres superiores operari, sicuti anima per corporis sui membra. Hinc varios ordines cognominum, quae nominibus divinis adderent, excogitarunt; quorum rationem reddere aggressus est laudatus *KNORRIVS P. II p. 14 sqq.* Atque in istis singulis tum numerationibus, tum cognominum ordinibus, angeli, exinde nomen fortientes, se amiciunt, et quidem *Zechariel* se amicit in $זכור$: *Schamriel* in $שמור$: *Chasdiel* in $חסד$: *Gabriel* in $גבורה$: *Zedekiel* in $צדק$, quod cognomen est numerationis decimae: *Raphael* in $תפארת$: *Malkiel* in $מלכות$: ut adeo radicem et fundamentum in numerationibus, ac praeterea nomina iisdem respondentia, qui Ebraeorum canon est, habeant. Vid. Auctor *MSti Theologici*, quem trecentos annos ante destructionem templi vixisse, credunt orientales, apud *Io. STEPH. RITTANGELIVM ad librum Iezirah p. 16.* Consentit *R. MOSES de Fundamentis lib. II c. 9* docens, attributa divina, quae sunt nomina angelorum, substantiam divinam denominare, quemadmodum animal et rationale denominant hominem. His fere consona deliravit Basilides, ex verbo fluxisse providentiam, virtutem et sapientiam, principatus, potestates et angelos, quorum septem ponit primarios, septem caelorum praesides, qui sive ipsi, sive ipsorum nomina, sint Abraxas, seu deus summus, habitans in septem stellis. Postremus illorum praesidium, nomine *Sabaoth*, ipsi est Iudaeorum deus,

deus, longe reliquis praefracior, utpote qui virium suarum audacia fretus, Israëlitas ex Aegypto liberaverit, ad audendum paratus et pervicax: unde rationem thoracis, quo Abraxas munitus est, non male desumit *BEGERVS Thesaur. Brand. Vol. I p. 85, 86.* Illius vero filium esse diabolum, turpissime maledixit bipedum nequissimus, (vid. *MACARIVS n. 19, 20, 21.*) abusus Damasceni doctrina, qui credidit, angelum, qui peccavit, fuisse ex infimo ordine eorum, qui terrae praesint, tradente *Io. Pico in Heptaplo.* Porro ab istis septem angelis ait Basilides, caelos 365 esse institutos, quot nimirum sunt dies in anno. Auctor libri *Iezirah c. 4 sect. 3* de literis septem duplicibus, praevit his verbis: *Septem duplices בגד כפרת exaravit et exsculpsit et combinavit, et formavit iis stellas in mundo, et dies in anno, et portas in anima; et ex illis exsculpsit septem expansa, septem terras, septem sabbatha; propterea dilexit septimum sub omnibus caelis.* Et *sect. 4:* *Et hae sunt septem stellae in mundo: Sol, Venus, Mercurius, Luna, Saturnus, Iupiter, Mars. Et hae sunt dies in anno.* Hinc alteram patere causam, puto, cur vafer ille nomini Mithrae substituerit nomen Abraxae, quod totidem literis exaratum, per Gematriam eundem numerum 365 dierum complet. Pariter et istud inde discimus, cur a stellis vim atque virtutem in amuleta derivari asseruerit; (de qua vanitate videbis scriptores *TH. BANGIO* memoratos in *Caeli Orientis Exercit. II p. 193,*) quia nimirum angeli fiderum praesides, cum sint invisibiles, invisibilem etiam terram illuminent, substantiam scilicet animi nostri, uti ex Damasceno idem *PICVS* philosophatur *lib. III c. 5*, quod gentium dogma ita gratum reddere studuit Iudaeis, qui istud alias horrent, Tephillim tamen magnificiunt. Vid. *R. Moses lib. IIII c. 16*, apud *Ioseph. de Voisin Theol. Iudaeorum lib. I c. 5 p. 69 et 101.* In nominibus quidem angelorum, quos *TRITHEMIUS* intelligentias vocat in *tractatu de Septem Secundis*, non conveniunt, annotante discrimen laudatissimo *JVL. REICHELTI m 39 p. 48, 49:* quod mirum nemini videbitur; siquidem nec Saturno cum Basilide condiscipulo conveniebat, qui apud Epiphanium *haeresi 23*, angelos, aiebat, a superiori virtute descivisse: ex quibus septem mundum, et quae in mundo sunt comprehensa condiderint, ejusque mundi suam quemque angelum partem divisione sortitum, *Cassiel*, orbem Saturni; *Sachreel*, Iovis; *Samuel*, Martis; *Michael*, Solis; *Ananeel*, Veneris; *Raphaël*, Mercurii; Lunae, itidem *Michael*. Atque horum genios sub avium specie occultarunt; uti *Alexander Hailes* notavit; quas in duabus sardis spectamus apud *SPONIUM Miscell. sect. I art. 5 n. 25 et 28*, et *MONTFAUCON T. II P. II lib. I c. 13 n. ult.* quia aërem hoc schemate indicari credit, in quo sol cursum suum emetiri existimabatur. Ita nimis intelligendo Basilides fecit, ut nihil intelligeret. Sed opus est face et viatico, ut ait *Comicus*, priusquam ad extremum perveneris.

E e 2

Vt

Vt vero, quae disputauimus, eo magis forent perspicua, et ut quilibet ea oculis iudicare possit, repeto. ex Chifletio veterum loca, quibus impietatis Basilidianae capita ἐν συνόψει recensentur. Ita *TERTULLIANVS de Praescriptionibus*: Basilides esse dicit summum deum nomine *Abraxam*, a quo mentem creatam, quam Graece νοῦν appellat. Inde verbum, ex illo providentia, ex providentia virtutem, et sapientiam; ex ipsis deinde principatus, et potestates, et angelos factos: deinde infinitas angelorum editiones et probolas: ab istis angelis trecentos sexaginta quinque caelos institutos. In ultimis quidem angelis, et qui hunc fecerunt mundum, novissimum ponit Iudaeorum deum, id est, deum legis et prophetarum, quem deum negat, sed angelum dicit. Hieronymus: Basilides omnipotentem deum portentoso nomine appellat Abraxas, et eundem secundum

A	I	M	40
B	2	E	5
P	100	I	10
A	1	Θ	9
Ξ	60	P	100
A	1	A	1
Σ	200	Σ	200
365		365	

Graecas literas, et annui cursus numerum, dicit in solis circulo contineri, quem ethnici sub eodem numero aliarum literarum vocant Mithram, et Iberae ineptiae in Balsamo Barbeloque mirantur. Augustinus: Basilides trecentos sexaginta quinque caelos esse dicebat, quo dierum numero annus includitur. Vnde etiam quasi sanctum nomen commendabat, quod est

Ἀβραῶνας, cuius nominis literae, secundum Graecam supputationem, eundem numerum complent. Irenaci verba lib. I c. 23, quia pluscula sunt, omitto. Legi autem poterunt apud *BARONIVM Annal. T. II ad a. 120 n. 8.*

CCCCXXXIII. A B R A X A S.

Cum capite galli gallinacei; sed pro crista sunt cornua cervina; quae non probat Salmasius, reputans, in archetypo esse cristam, vel apicem plumeum. Verum ramos cervi appositos Chifletius non male censet, ut solis symbola omnia in unum cogerent Basilidiani. Cervus enim vivacissimum in primis animal, ob id soli, vitae principia excitanti, sacrum. Clypeo inscriptum est ΙΑΩ. Subjectae septem stellae ex anterie dictis intelliguntur. Literae adscriptae RAIN XIOIOIOX, mihi quidem, sunt ἄγνωστοι.

CCCCXXXIII. A B R A X A S.

Λεοντόμορφος cum gladio et clypeo nudo. Clypeus est discus solis, cuius orbem *IULIANVS in Oratt.* δίσκον appellat, *OVIDIVS* clypeum solis. Et *MARTIANVS CAPELLA* solis imagini tribuit clypeum cornuscantem. Obiter hic ineptam Grammaticorum γνώω noto, quibus clypeum, vel potius clupeum, imago, clypeus aspis est. Haec vero alterius sunt loci, et praeterea a multis iam sunt dicta.

A gemmae tergo vox est, ΓΙΓΑΝΤΟΡΗΚΤΑ, fortitudinis martiae et giganteae esse Abraxam indicans. In alia gemma est ΓΙΓΑΝ-

ΓΙΓΑΝΤΟΛΕΤΟΡ, id est, *gigantum perditor*, quod instar Iovis cujusdam perderet adversus se insurgentes gigantes et adversarios.

CCCCXXXV. M A R S.

Hausta scutoque munitus, supra lotum stat, loto radices suas in cymbae medio firmante, ut veluti malus sit. Potest autem hic effectus esse vel miles aliquis mithriacus, soli initiatus, vel ipse sol militis habitu. Mars enim sol est Macrobio, Iuliano et aliis.

NAVICVLAE insistit, quia solenne Aegyptiis, omnes daemones non ἐπὶ στερεοῦ, *in solido* stabilique, verum ἐπὶ πλοίου, *super navigium*, statuere, uti docet PORPHYRIUS de Antro Nymph. quia nimirum daemones humore procreatos esse, eodemque ali credebant. Imo Manichaei solem et lunam naves esse docuerunt, uti est apud EPIPHANIVM. Sol itaque ἐπὶ πλοίου ναυτιλλόμενος ostendit potentiam mundi gubernatricem, quum ignea vis mista humido, omnium generationem promoveat.

CCCCXXXVI. H A R P O C R A T E S.

LOTO insidet: Aegyptii enim ortum solis exprimebant puerulo, qui loto insideret. IAMBELICHVS de Myster. sect. VII c. 2: Τὸ γὰρ ἐπὶ λωτῷ καθέζεσθαι, ὑπεροχὴν τε καὶ τὴν ἰσχὺν ἀντίκειται μὴ ψαύουσαν μηδαμῶς τῆς ἰλύος· καὶ ἡγεμονίαν νοεράν καὶ ἐμπύριον ἐπιδείκνυται.

κυκλοτερεῇ γὰρ πάντα ὁρᾶται τὰ τοῦ λωτοῦ, καὶ τὰ ἐν τοῖς φύλλοις εἶδη, καὶ τὰ ἐν τοῖς καρποῖς φαινόμενα, ἥπερ δὴ μόνῃ κινήσει τοῦ κατὰ κύκλον νοῦ ἐνέργειά ἐστι συγγενής, τὸ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὁσαύτως καὶ ἐν μιᾷ τάξει καὶ καθ' ἓνα λόγον ἐμφαίνουσα. Αὐτὰς δὲ δὴ ὁ θεὸς ἴδρυται καθ' ἑαυτὸν, καὶ ὑπὲρ τὴν ταύτην ὑγεμονίαν καὶ ἐνέργειαν σεμνὸς καὶ ἅγιος ὑπερῆπλωμένος καὶ μένων ἐν ἑαυτῷ, ὥσπερ δὴ τὸ καθέζεσθαι βούλεται σημαίνειν. *Quod super lotum deus sedeat, hoc obscure significat ejus eminentiam et potentiam, quae ne quidem tangat lutum; etiam et praesidentiam ejus intellectualem denotat, et plane empyriam: omnia enim in loto circularia sunt, tum folia, tum fructus, cui sola mentis operatio (ut quae circulariter moveatur,) respondet, per eadem videlicet, et eodem pacto, ordine, ratione se semper habens. Deus autem ipse per se solus sedet, expansus super hoc imperium et operationem, venerabilis, sanctus, in se ipso penitus quiescens, quod quidem sedendo significatur.* OVIDIVS Metamorph. lib. VIII v. 343:

In spem baccarum florebat aquatica lotos.

Et Epist. XV v. 159:

*Quem supra ramos expandit aquatica lotos,
una nemus.*

Digito secundo, qui salutaris dicitur, os premit, et silentia suadet. APVLEIVS lib. VIII. Add. SPON. Recherch. VII p. 126.

Adscriptum est nomen divinum ΣΑΒΑΩ, id est, *Sabaoth*; et a

tergo gemmae, ΙΑΩ, quae omnia solare numen ἀποτροπαῖον, et magnae esse efficaciae designant.

CCCCXXXVII. HARPOCRATES.

Cur silentia suadeat, ex *CYPERO* p. 22 sqq. et *MONTFAUCONII T. II P. II lib. I c. 12 p. 300* discas licet. De Valentinianorum aliorumque haereticorum *Sige*, videri possunt eruditione praestantes viri, qui in Ignatii epistolas scripserunt. Harpocratem suis amuletis Basilides indidit, qui et ipse, ut testatur *NICEPH. l. IIII c. 2*, Pythagoricum silentium induxit; ejus quippe erat placitum: *Τὴν ὅμην γινώσκεις, σὺ μόνος, ὁ ἄλλος οὐδὲν οἶσιν.*

Inscriptio Aegyptiaca, inversis literis exarata τωγ ΙΑω, significat *magnus Iao*.

CCCCXXXVIII. HARPOCRATES ET HECATE.

Litterae circa Harpocratem ΙΑω CABAC vel *Sabao*, significant principes primi et septimi caeli.

*Ecce procul ternas Hecate variata figuras
exoritur,*

Graecorum, maxime Boeotorum et Carum, numen, sepulchrale, caelo ereboque potens. Ὀυρανίαν, Ἥρονίαν τε τυμβρείδιάν τε, *ORPHEVS* vocat. Cujus statucae, qualis et Athenis erat ab Alcamene facta, frequenter in triviis collocabantur, in antris, locisque procul ab hominum celebritate remotis, ubi et fana habebat

Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes.

Venefica fuit et sanguinaria, quae aconitum, a se inventum, patri Perseo, cujus Titanis et Asteries filia habebatur, miscuerit; quam fabulam narrat *DIODORVS*. Τρίμορφος seu τρισσοκέφαλος audit ob tria capita, equi dextrum, canis sinistrum, et hominis agrestis medium. In gemma unicum corpus, tria virginis ora Dianae, ἐξαβράχιον comparet, brachiorum duo suprema facibus, media flagellis, infima pugionibus instructa sunt. Facibus Hecaten fuisse armatam, Eratosthenes quoque tradidit. Et Byzantii, quum noctu detegerent fossores Philippi, urbem oppugnantis, λαμπαδηφόρον Ἐκάτης ἀγαλμα posuerunt. *HESTCHIVS de Orig. Constantinop.* Atque talis in Byzantium numis spectatur. *L. HOLSTENIVS* ad Stephanum *de Urbibus* p. 71. Similis fere typus est trium Furiarum in numo Philippi junioris, ab Antiochenis cuso, quem proferunt et explicant *P. SEGVINVS* p. et *PATINVS* p. 388. Hecate autem seu Isis tergemina, Luna est, propter varias corporis ejus formas et formarum virtutem; ideo virtus ejus est triformis; novilunia, ferens albam vestem auro distinctam, et lampades ardentes; calathum autem superne fert, quia cum est dividua crescente lumine, fruges maturat;

maturat; plenilunii signum est ferrugineum sandalium. *EVSEBIUS lib. III Praepar. cap. 3. MACARIUS n. 17.*

CCCCXXXVIII. HARPOCRATES.

Ad radicem loti leo conspicitur currens, cum hac inscriptione: ABPAEAC EIZIPIM, id est, *Abraxas omnia ciens*; quo solis vis indicatur. Leo enim soli dicatum est animal, et ab Astrologis Aegyptiis domicilium solis constitutus, quia ἄγαν πρεώδης ἐστὶ. Vid. *MACROBIUS Saturn. lib. I c. 21.* Per leonem, *Momphta*, nilotici incrementi praesidem, intelligunt, quod per stellam Siouthis seu caniculae, capiti leonis impositam, notant: ad ortum enim caniculae, sole in leonem intrante, fit inundatio Nili, solari numine harpocratico flagello omnem beboniam vim adustivam repellente. Nota hic, CICIPIM retrogrado ordine lectum, MIPICIC, idem esse ac si dicas *Matrem Isidem*, seu lunam, quae in hoc amuleto tacite innuitur, et genius Nili, et cooperatrix Harpocratis, solaris numinis.

Postica amuleti pars haec nomina inscripta tenet: APXEOIAΩ MEPMENNH, *principium Iao omnis fecunditatis.*

CCCCL. ACCIPITER.

Loto infidens, binis cornibus copiae stipatus, beneficium fertilitatis et abundantiae, quae a sole promanat, indicantibus.

De ACCIPITRE fabula est apud *ANTONINVM LIBERALEM n. 3.* Falconis genus esse, observat *BELLONIVS Obs. 17 lib. II.* Dictis a *PIERIO lib. XXI, CHIFLETIO p. 67, CAUSSINO ad Hori Apollinis Hierogl. 6 lib. I,* addo obiter, *LAMBLICHVM de Myster. sect. VI c. 3,* docere, quomodo per sacra animalia, ὥσπερ τῶν ἱεράκων, dentur vaticinia, interveniente scilicet anima mortui cuiusdam animalis: Αὐτὴ γὰρ ἔχει τινὰ οἰκειότητα πρὸς ἀνθρώπους μὲν, διὰ τὸ ὁμογενὲς τῆς ζωῆς· πρὸς δαίμονας δὲ, διότι σωμάτων ἀπολυθεῖσα, χωριστὴ πῶς ὑπάρχει· μέση δὲ οὖσα ἀμφοτέρων ὑπηρετεῖ μὲν τῷ ἐφεστηκότι· ἐξαγγέλλει δὲ τοῖς ἐπικατεχομένοις ἐν σώματι, ἅπερ ὁ ἐπιβεβηκώς προστάττει· κοινὸν δὲ σύνδεσμον ἀμφοτέροις τούτοις πρὸς ἀλλήλους δίδωσι. *Anima quippe ista quandam ad nos habet cognationem, propter vitae consortium; ad daemones autem, quoniam a corpore libera est, et separata jam existit; igitur media inter utrumque subministrat daemoni praesidenti, enunciatque hominibus adhuc in corpore detentis mandata daemonis praefecti: adeoque vinculum mutuum inter hos nectit.* Ad quem locum *TH. GALE* plura congestit, non cuivis cognita. Atque sic denique

Iam satis humanis erroribus addita monstrarisimus, aut tales potius deflevimus actus.

ADDEN-

ADDENDA ET EMENDANDA.

Dum subitaneae hae observationes praela exercent, quaedam inter legendum notavi, quae limam postulabant: eam autem quia singulis adhibere non licebat, pauca tamen istaec nequaquam omittenda esse duxi, Benevolum Lectorem serio rogans, ut tum haec, tum reliqua, quae fortasse irrepperunt festinanti παροράματα, aequi bonique consulat, et pro sua humanitate emendet.

p. 2 lin. ult. adde: Ad barbam Iovis alludit *PRUDENTIUS* in historia Romani martyris:

*Barbam rigentem dum Iovis circumplicat,
dum defluentem leniter deflectit comam,
liniat capillos.*

p. 3 lin. 24 post, *nemo fere ambigit*, adde: Sed ambigunt *BONARROTI* p. 273, et *MONTFAUCON* T. II Part. II lib. I c. 10. Caeterum *SPONNII* observatio, quam habet *Recherch. VI* p. 113, erudita est, Iuliani tam barbati, quam imberbis, effigiem sub Serapidis figura latere.

p. 4 lin. 11 pro, *n. 24* lege: *n. 105*.

p. 6 lin. 23 pro, *peracta*, lege: *instante*.

p. 9 lin. 7 post, *a gallo gallinaceo*, adde: Videndus est *BEGERVS* *Thef. Palat.* p. 190, 191.

p. 9 lin. 27 post, *merae fabulae*, adde: *BELLONIVS* *Observat. lib. II* c. 46, sphingis originem arcessit a Nili incremento. Sole in leonis et virginis signis existente, Nilus Aegypti regionem irrigat: itaque Aegyptii suas opes significare volentes, monstrum sculptura expresserunt, anteriore parte virginis formam, posteriore leonis referens, sphingemque appellarunt: et quoniam pro hominis arbitrio sculptae sunt, ideo earum forma adeo est varia. Add. *CYPERVS* in *Harpocrate* p. 24. *KIRCHERVS* in *Oedipo* T. III *Synt. I* c. 5 p. 115, et potissimum *Synt. XV de Sphingibus Niloticis* p. 454 sqq. quem librum aliosque nonnullos utendos dederat ornamentum et gloria aetatis nostrae, illustris *GODOFREDVS THOMASIVS*, quem virum multijuga eruditione praeditum, artemque salutarem felici connubio cum humanitate conjungentem, honoris amplitudinisque causa nomino, fautoremque optimum gratus veneror.

p. 13 lin. 13 post, *introduxit in scenam*, adde: Σφίγγος πρᾶγματα παρήχων πολλά. Quod si cui istae nugae displicerent, persuaso, auctorem gemmae neque sapientiam illam altiore, quam philosophi profitentur, neque ignorantiam secum esse commentatum; me non invito, Minervam dicet typum esse sapientiae seu prudentiae civilis, quae republ. moderatur. Regendi quippe artes ex hoc schemate elicere, non erit adeo difficile, praeunte *BEGERO* *Thef. Palat.* p. 42. *SYNESIVS* lib. I de Provident. sphinges in sacrarum aedium vestibulis collocatas explicat, ut docerent per partem, qua bestia, vires corporis, et

per

per partem, qua homo est, prudentiam conjungi debere. Ita SPHINX, galeae Minervae insidens, denotat, principem viros debere fovere et arte et Marte claros: *Petere honoris scirent ut cuncti viam,*

nec generi tribui, sed virtuti gloriam,

uti loquitur PHAEDRVS lib. II fab. 39. Vel sphinx, prudentiae imago, innuit, hanc sine virtute calliditatem esse et malitiam, et quidlibet potius, quam prudentiam: cujus clavus etsi proprie vitam civilem dirigat, non tamen sine usu et auxilio illius magnetis: quae verba sunt LIPSII Polit. lib. I c. I n. 5. PANES ac FAVNI in galea indicant, hostibus saepe quodam stratagemate, quasi divinitus immitti pavorem, uti pulchre docet IO. CAR. SCHÖTTVS in den Haupt-Tugenden eines Landes-Herren, p. 32 seqq.

p. ead. l. 32 Imagini Palladis in numis adscribitur ΑΘΗΝΑΙ. Athenarum enim symbolum erat. Vid. VOLFG. LAZIVS Rer. Graecar. lib. II p. m. 94.

p. 20 l. 21 post, *tecta petisti*, adde: Plura dabit SPONIVS Recherch. XXXI p. 529 seqq.

p. 21 lin. 22 post, *in Gemmis sigillaribus*, adde: Alii non filiae Minervae, Hygejae puta, sed ipsius Minervae effigiem agnoscunt; in quibus est vir summus, saepius a nobis laudatus MONTEFALCON T. I Tab. 83.

p. 30 lin. antep. adde: Fortasse bacchans est, coronatus serpentibus.

p. 32 lin. 16 post, *ricula*, adde: vel *insula* potius. Vid. BONARROTI p. 408. De Vestalibus nonnulla etiam habet LAZIVS Reip. Rom. lib. III c. 11 p. 334 seqq. Constitueram, Vestalium, quarum in historia facta est mentio, indicem subnectere: sed quia copiosior est, quam pro instituto nostro, alia, si fors tulerit, occasione earum nomina recensebo.

p. 33 lin. 15 post, *de Luxu Romanorum c. 3*, adde: Exemplum peti possunt ex CLEMENTIS Protrept. p. 9. HARPOCRATIONE in Lexic. voc. Σαφοῖ p. 313 et aliis.

p. 34 lin. 10 post, *Saubertus*, adde: GREG. MICHAELIS ad Gaffarelli Curiosit. inaudit. not. 9 p. 36.

p. 38 lin. 20 post, *in Num. urb. et popul. p. 105*, adde: Eumque spectandum exhibet BAYDEL. DE DAIKVAL de Utilit. Itiner. T. II p. 633 n. 2.

p. 46 lin. 13 pro, *Lydas*, lege, *Lydos*.

p. 59 lin. 11 Versus ex Ennio: *Ille vir haud magna cum re, sed plenus fidei*, non Flaminini elogium est, sed Aelii Paeti, qui illius in consulatu collega erat.

p. ead. lin. 27 post, *Merula ad Ennium p. 102, 103*, adde: Et Altorfinae Academiae fidus quondam clarissimum, CHRISTOPH. AD. RUPERTVS ad Enchiridion Pomponii p. 323.

p. 60 lin. 34 post, *violentissima*, adde: De THORACE, qui et thoracides atque lorica dicebatur, luculentus est locus SERVII in Aeneid. lib. VIII v. 415 scribentis: *Aegis proprie est munimentum pectoris aereum, habens in medio Gorgonis caput: quod munimentum si in pectore numinis fuerit,*

F f

aegis

aegis vocatur; si in pectore hominis, sicut in antiquis Imperatorum statuis videmus, lorica dicitur.

p. 62 lin. 19 pro, *elogio*, lege: *elogiis*.

p. 71 lin. 14 adde: *RUBENIVS Elect. lib. II c. 25*.

p. 73 lin. 24 adde: de Viriolis idem *RUBENIVS lib. I c. 38*.

p. 82 lin. 10 lege: *tacitum et cogitabundum*.

p. 87 lin. 27 pro, *submonuisse*, lege: *submonuisset*.

p. 89 lin. 20 Quae ibi de Aemiliae morte dicuntur, non de hac, sed de Drusi conjuge, enunciat Tacitus. Dum, in quo ipse aberaverim, detego, significare licebit, neque Glandorpium ab omni labe immunem videri, qui Lepidam, de qua nobis sermo erat, Ap-
pio Iunio Syllano ait nupsisse, eique M. et L. Iunios Syllanos peperisse, esseque Neronis amitam. Neronis enim amita fuit soror Cn. Domitii Aenobarbi; adeoque non erat filia L. Aemilii Paulli. Omnis haec Lepidarum, plures enim fuerunt, historia tenebris adhuc involuta est, necdum ad liquidum perducta; eam, praelucentibus scriptorum monumentis, illustrare aggrederer, nisi alia me vocarent. Vid. interim quae p. 96, 97 disputavi de Lepida, Galbae uxore.

p. 107 lin. 7 pro, *FILAM*, leg. *FILIAM*.

p. 125 lin. 10 leg. *FLAVIA MAXIMA HELENA*.

p. 128 lin. 9 post, *margaritis*, adde: *et laurea*.

p. 129 lin. 31 pro, *Constantini VI*, lege: *Constantini VII*.

p. 143 lin. 34 adde: *Philetaeri quoque imaginem habes apud BAYDELOT l. cit. p. 633 n. 7*.

p. 146 lin. 27 post, *imperasse*, adde: *Modo laudatus BAYDELOT p. 619 huius etiam reginae effigiem in aes incidi curavit, eamque Aeacidae conjugem inter Epiri reginas numerat*.

p. 176 lin. 22 pro, *propior*, leg. *propius*.

p. 190 lin. 2 post, *Chorogr. Aeg.* adde: *Synt. I c. 3 p. 26*, ubi ex Strabone et Suida de Mende quaedam tradidit. Cui nomo Nyssa fuerit adscripta, nunc quidem accurate disquirere non vacat. Mendesium si non adjectam, certe vicinam fuisse, disco ex Scholiaste *APOLLONII RHODII*, qui ex Herodoro ad *lib. II* scribit fuisse illam, ligno abundantem, in extremo angulo (lacus ut puto Serbonidos) procul a Phoenicia sitam, prope Aegypti fluentia, h. e. prope Nilum et prope Pelusium. Verba ipsa subjungo: *Διήκει δὲ αὕτη (Σερβωνίς λίμνη) ἀπὸ Συρίας μέχρι Πηλουσίου· τὰ δ' αὐτὰ περὶ τοῦ Τυφῶνος καὶ Ἡρόδωρος φασιν· ἐνθα καὶ περὶ Νύσσης ἱστορεῖ λέγων· ἔστι δὲ τις Νύση ὑπατον κέρας ἀνδρῶν ὕλη. Τηλοῦ Φοινίκης σχεδὸν Αἰγύπτου ῥοαίων. Ὁ δὲ Καύκασος διήκει ἀπὸ τῆς Ἀρμενίων χώρας ἕως Κόλχων. ἡ δὲ Σερβωνίς λίμνη διάκειται περὶ τὸ Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου.*

p. 195 lin. 2 supple: *Numi Nicomedensium, qui in honorem Caracallae cufus, ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ ibi celebrata ostendit*.

p. 201 lin. ult. adde: *De scriphio legi etiam meretur KIRCHERVS Oedip. Aeg. T. III p. 77*.

Index

INDEX RERVVM.

A.

N	<i>forma est literarum divini nominis</i>	218
	<i>insunt omnes semitae</i>	ib.
	<i>Abrahamus muscas abigens a victima</i>	209
ABRAXAS	<i>capite accipitris</i>	214
	<i>galli</i>	215
	<i>et cornibus cervinis</i>	220
	<i>leonis</i>	220
	<i>leo</i>	223
	<i>nomen constat septem literis</i>	217. 218
	<i>cur pedibus in serpentes desinentibus</i>	216. 218
	<i>thorace muniatur</i>	219
	<i>est Deus summus</i>	217
	<i>Mithras</i>	ib.
	<i>et Mithrae nomina per Gematriam</i>	219. 220
	<i>respondet Ebracorum Kether</i>	217
	<i>statua Martis</i>	217
	<i>genuit</i>	218. 220
	<i>habitat in septem stellis</i>	218
	<i>Harpocrates</i>	221
	<i>Hecate</i>	222
	<i>Mars seu miles</i>	221
<i>Absinthium maritimum.</i>	<i>vid. Seriphium.</i>	201
Abfyrti caedes		53
Acarnanes comam alebant		46
Accipiter, notat animam solis		200
	<i>motum solis</i>	204
	<i>fabula</i>	223
	<i>falconis genus</i>	ib.
	<i>librum de deorum ritibus detulit</i>	201
	<i>nomen Basilidianum</i>	215
	<i>per eum vaticinia quomodo dentur</i>	223
	<i>soli dicatus</i>	214
ACHELOVS	<i>fluvius, ab Hercule domitus</i>	22
	<i>ῥέχμας</i>	23
	<i>duobus cornibus</i>	ib.
	<i>parens Sirenum</i>	ib.
ACHILLES	<i>Ἀχιλλεύς</i>	35
	<i>a Chirone educatur medullis ferarum</i>	ib.
	<i>effigies</i>	36
	<i>ejus pracones</i>	ib.
	<i>galea cum sphinge</i>	9
	<i>a Vulcano</i>	36
	<i>ῥυακοπρόσωπος</i>	35
	<i>labiis deformis</i>	ib.
	<i>mollibus oculis</i>	ib.
	<i>statura et character</i>	35. 36
C. Acilius, Cynaegirus dictus cur?		38. 39
Aconitum inventum ab Hecate		222
Admeti uxor		43
Aeger sine medico bibens, morti dator		158
Aegis quid,		224. 225
	<i>Minervae</i>	9. 10
	<i>Cyclopi opus</i>	ib.
Aegyptus serpentum ferax		208
Aegyptii cincinnos alunt		140
	<i>imaginibus animas deorum inferunt</i>	200
	<i>primi didicerunt deorum nomina</i>	216
Aelia gens, olim Allia et Ailia		182

AELIA Paetina, Aelii Tuberonis filia	90
patre jam sene nata	ib.
maritus Claudius ab ea divertit	ib.
ejus filia Antonia	ib.
Q. Aelius Tuberus consularis	90
M. Aemilius Lepidus. vid. Lepidus.	
Aeneas, Trojanorum mens	42
Romae genus	68
urbem condit	ib.
Dido munus offert	73
Aenia urbs	48
Aenianes	47. 48
Aenii, Thraciae populi	47
Aenus, Gunei frater	47. 48
Vlyssis socius	ib.
ejus patria Ithaca	ib.
Aenus urbs	48
Aeschines blanditur	169
AESCVLAPIVS, ejus parentes	19
barba	19. 26
descriptio	19
imberbis	20
juvenis Phoebeius	ib.
Iovi similis	ib.
cum baculo	ib.
draconis specie cultus	200. 211
Pergamum deducit coloniam	51
Affinitatis gradus non dantur	97
AFRICA,	144
minoris regna	144
symbola in numis	144. 145
incolae truces	145
Afri capillos delicate colunt	145
barbam alunt	185
elephantum pellibus pro chypeis utuntur	145
Aglibolus	17
AGRIPPA homo novus	80
Augusto charus ejusque gener	ib.
ejus filii ab Augusto adoptati	81
character	ib.
honores	ib.
coronam navalem meruit	ib.
cum laurea	81
AGRIPPINA major, Vipsania, ejus parentes,	
conjuges, liberi, et mors	82
AGRIPPINA minor, ducis munia induit	84
ejus parentes, conjux, liberi, mores,	
mors	ib.
numi	ib.
capillorum plexus	ib.
AGRIPPINA Iulia, Claudii uxor	91
coloniam ducit in Vbios	ib.
Domitii morte viduata, Galbae nu-	
ptias quaerit	96
ejus mariti, liberi, relegatio	ib.
mores	92. 97
filia, soror, conjux et mater Impera-	
torum	92
Lepidam perdidit	97
Lepidae simillima	ib.
Nero eam occidit	92
Neroni vias struxit ad imperium	91. 92
sub icone Cybeles	ib.
AHALA C. Servilius Sp. Melium interficit	58
ejus imagines censentur a Gronovio	59
F f 2	Aillia

INDEX RERVVM.

Aillia Q. L. Chila	182	Amazonis, Bacchum fugientis imago	ib.
Q. Aillius, Q. L. Corumbus	182	AMILCAR Barcas	145. 146
Alae indicant victoriae celeritatem, et divinum		a Gelone circumventus	147
quid	69. 212	Ammonis cornu quid significet	186
anni tempora	213	In Amore plus valet fortuna, quam pulchritudo	192. 193
Cupidinum	188	AMVLETA 2. suis literis.	
Furiarum	30	Antioi genius	208
Harpocratis et Solis	202	Anubis	211
Mercurii	18	aquila in smaragdo	208
Palladis	13	Canopus	205
* Priapi	212	contra calculum	215
Pluti	47	inimicos	ib.
Salutis	21	serpentes	210. 211
Victoriae	13	stomachi dolores	211
Alaricus, rex Visigothorum	126	venena et sanguinem	215
Alata larva	176	cur vim a stellis habere creditum	219
Alatus Mars Romanis adfuit in bello Lucano	60	facies Solis radiata	210
ALBIA Terentia, Othonis mater	98	Ibis	207
an effigie Idis ab Aegyptiis culta?	ib.	Priapi	212
mortua ante principatum filii	ib.	scarabaeus	206. 208
Albinus a Severo victus	110. 111	sol triceps	210
eius uxor	ib.	Amyntas II vel III regno pulsus, reducitur	131
Albogalerus Flaminum	70	caput exuvius leonis tectus	131. 132
describitur	70. 71	ANACREON Tejus, nominis auctoritas	157
ALCAEVUS bibax poeta	155	imago	ib.
aureo plectro donatus	ib.	impudicus	ib.
eius fragmentum.	155. 156	mors	ib.
imagines	156	Ανάδιμα capitis	47. 156. 157
Pittaci inimicus	155	Ancharia	76
Alecto	30	ANCVS MARCIUS, Numae nepos	56
Αλεκτρυών, galeae comus	9	ab eo sunt Marcii Reges	71
Alex. ab Alexandro votatus	32	eius ingenium	56
Alexandri M. et Pompeji vultus similes	62	imagine numi a quo signati	57
ALEXANDRI, Aristotelis, Arati, arietis capita,		religionem neglectas restituit, ceremonias et jus feciale prodidit	58
et Ammonis cornu juncta, quid significant	185. 186	sacrificus	ib.
ALEXANDER M. ab Apelle pictus	133	ANDROMACHE, ejus parens et mariti	43
colitur Iovis ornatus	136	fides in Hectorem	ib.
cornutus fingitur	ib.	filium sequitur in Asiam	51
diadema	134	Angelorum nomina sunt attributa divina	216
filius Iovis Ammonis	135. 136	in gemmis Abraxeis	215
icon	133. 135	Angeli divinis cognominibus se amiciunt	218
imaginum frequentia	132. 133	circa eos dissensus Basilidis et Saturnili	219
imberbis	134	caelos moliti	218. 219. 220
mater	132	planetas sortiuntur	219
nativitas et mors	134	unde facti	220
pater	132	stellis praepositi	219
collo inflexo	169	sub specie avium	ib.
coma	184	Anguis, vid. Serpens.	
Diogene minor	168	notat Nicomedensium originem	194
fingitur cum fulmine	135	Anima cognationem habet ad corpus et ad daemones	223
Lysimachum vulnerat	136	Animalium nomina data initiatis Mithrae	214. 215
sacras vestes indutus in conviviis	135	conjunctio cum hominum forma	215
Alexander Severus	112. 113	Animalia sacra ut dent vaticinia	223
a Caracalla adoptatus	114	Animi nota. vid. Characteres.	
interficitur	ib.	boni	106
mater	ib.	constantis	69
uxores	115	gloriae cupidi nota	ib.
ALEXANDER Theopator	141	Annulus capillorum	94
Allia gens Romanorum	182	ANONYMI	184. 185
ALLION, an athleta?	181	Anteros, frater Erotis	187
unde dicatur	ib.	Antia lex sumptuaria, quando lata	61. 62
C. Allius T. F. Lucae	182	ANTINOVS Eurypyli effigie cultus	42
C. Allius Priscus	ib.	eius statuac	105
C. Allius Vitalis	ib.	Hadriani amasius moritur	ib.
T. Allius, T. F. Rufus	ib.	quando	
Allius Fuscus	44		
Amazonum coma	49		
galea			

INDEX RERVM.

<i>quando consecratus</i>	105	ANVBIS <i>σωματοφύλαξ</i> Osiridis et Isis	211
Bacchus	105	<i>canis</i>	211. 212
<i>cultus sub serpente</i>	208	<i>cum veretro et scutica</i>	217
<i>nocturna sacra</i>	208	<i>Horizon</i>	211. 213
Harpocrates	208	<i>interpres deorum</i>	212
Lunus	105	Mercurius	212. 213
Mercurius	ib.	Saturnus	ib.
Sol	105	Anytus	167
ANTINOI GENIVS	208	Apelles Alexandrum M. <i>pingit</i>	133
Antinoïs <i>urbs</i>	ib.	<i>Apices, sacerdotum pilea</i>	70
Antiocheni, Placillae <i>invisi</i>	125	<i>Apiculum</i>	71
ANTIOCHVS Magnus <i>cognomine</i>	140	Apion, <i>unde dictus</i> Ptolemaeus	140
Achaëum <i>vincit</i>	ib.	Apis ex Luno <i>conceptus</i>	16
a Romanis <i>parte regni multatur</i>	140	<i>cum luna falcata</i>	ibid.
<i>ex naso dignoscitur</i>	140. 141	<i>bos</i>	211
<i>fratri puer succedit</i>	140	Apis Attica	163
Evergetes	185	Sid. Apollinaris <i>judicium de philosophis</i>	169. 170
ANTIOCHVS <i>Sincertus</i>	142	APOLLO <i>barbatus</i>	14
ANTISTHENES Cynicus <i>decori negligens</i>	167	<i>crinitus</i>	14
<i>imago</i>	ib.	<i>cum corona radiata</i>	66
Socratis <i>mortem ultus est</i>	ib.	<i>cum lanugine</i>	14
C. ANTIVS Restio, <i>senex a triumviris pro-</i>		<i>diadematus</i>	45
<i>scriptus</i>	61. 62	<i>ei sacer gryphus</i>	134
<i>ejus lex</i>	ib.	<i>corvus et cornix</i>	196
<i>servi fide servatus</i>	62	<i>ejus crines flavi et atrii</i>	14
ANTONIA Claudii <i>filia</i>	90	Hyacinthum <i>interficit</i>	45
Augusta	91	<i>juventus perpetua</i>	14
<i>ejus facies in numis dubia</i>	90. 91	<i>laurus et sacra</i>	15. 45
<i>mariti</i>	ib.	Lycius	210
Neronis <i>nuptias recusat</i>	ib.	<i>mens animae mundi</i>	14
<i>an conjurationis in eum conscia</i>	ib.	Myricaëus	193
ANTONIA major, <i>ejus parentes, maritus et li-</i>		<i>quatuor artium praeses</i>	14
<i>beri</i>	93	<i>sol</i>	16
ANTONIA minor, Drusi <i>majoris conjux</i>	83	<i>symbola</i>	194. 195
Claudii Imp. <i>mater</i>	90	<i>Ἀποτελέσματα γλῶσσης</i>	210
<i>cum corona spicea</i>	83	Appius <i>dissuadet</i>	169
<i>ejus liberi, laus, honores, interitus</i>	ib.	APVLEIVS, <i>philosophiam et Latinam linguam</i>	
ANTONINVS Pius	105	<i>discit</i>	180
<i>anni imperii et vitae</i>	ib.	<i>ad honores non pervenit</i>	ib.
<i>icon</i>	105. 106	<i>forma, statuae, vita</i>	ib.
Numae <i>comparatur</i>	106	<i>sacris initiatus</i>	ib.
<i>uxor</i>	106	<i>vetulam ducit</i>	ib.
ANTONINVS M. Aurelius, <i>bello et literis clarus</i>		Aquae ductus a Marcio Rege <i>refecti</i>	71
<i>ἀπαδὸς</i>	ib.	<i>caelestes</i>	208
<i>clemens</i>	ib.	<i>sympathia cum luna</i>	ib.
<i>icon</i>	106. 107	Aqua Martia	72
<i>imperium vocat dotem uxoris</i>	107. 119	Aquila in <i>smaragdo</i>	208
<i>uxor</i>	107	<i>nomen</i> Basilidianum	215
M. ANTONIVS <i>vituperatur</i>	65	Arae Iovis <i>excelsae</i>	193. 194
Augur	65	<i>frondibus ornatae</i>	196
Cos. Pontificis Max. <i>creationem</i>		Vestae, Terrae etc. <i>humiles</i>	194
a populo ad Pontifices <i>trans-</i>		ARATVS, <i>ejus phaenomena</i>	173
<i>tulit</i>	ib.	<i>cervice panda</i>	170
<i>dignitates quibus annis gesserit</i>	62	<i>patria, pater, praeceptores</i>	173
<i>ejus edictum</i>	ib.	Arbor Sephiroth, <i>crucis figura</i>	206
<i>imago</i>	65	Arbor, <i>sylvam notat</i>	189
Flamen <i>dialis</i> Caesaris	ib.	Arcadii <i>mater</i>	125
Herculi <i>similis</i>	ib.	<i>uxor</i>	126
<i>lotum gerit in capite</i>	66. 67	Archelaus <i>luget</i> Euripidem	164
Octaviam <i>uxorem accipit</i>	76	ARCHYTAS <i>senior, Pythagorae discipulus</i>	162
<i>repudiat</i>	ib.	<i>junior, Empedoclis magister</i>	163
Osirin <i>se appellat ac Dionysum</i>		<i>praetor in patria</i>	ib.
<i>voluptuosus et crudelis</i>	65	<i>scripta</i>	ib.
		Harmoniacus et <i>Musicus</i>	ib.
		<i>laus et imagines</i>	ib.
		Arcus Dianae <i>ex cornu</i>	16
		Argyripa, a Diomede <i>condita</i>	41
		F f 3	ARIAD.

INDEX RERVM.

ARIADNE conjux Thesei	36	<i>Aves fatidicae, corvus et cornix</i>	196
Bacchi	ib.	<i>earum specie angelorum genios occultarunt</i>	219
ejus corona nuptialis	37	<i>haeretici</i>	219
inter sidera	36. 37	AVGVSTAE. <i>2. suis literis.</i>	
regina	45	Aemilia Lepida	89
ARIARATHES Eusebes et Philopator	142	Aelia Eudoxia	126
philosophia imbutus	ib.	Paetina	90
regnum a patre oblatum recusat	ib.	Placilla	123
Aries, fortitudinis et divitiarum symbolum	186	Agrippina major	92
Arnoldus Christoph. laudatus	143. 181	minor	84
ARISTIPPVS, Cyrenaicae sectae conditor	166	Albia Terentia	98
aurum projicere jussit	167	Antonia Claudii	90
imago	ib.	major	93
intemperans	166	minor	83
vitae scriptores	167	Arrecidia Tertulla	101
ARISTOTELES natus	168	Atia	73
ἀριστοῦ	ib.	Aurelia	71
balbus	169	Calpurnia	73
brachio exserto	170	Claudia Augusti	77
felix genere, praeceptore, discipulo, Lyceo	168. 169	Claudii F.	90
imagines	169	Cornelia Salonina	118
implicat	ib.	Caesaris	72
sanctorum numero illatus	168	Crispina	109
statura	169	Didia Clara	110
vitae scriptores	169	Domitia Longina	102
Arpi, a Diomede conditi	41	Drusilla	85
ARRICIDIA Tertulla, Titi conjux	101	Eudocia Heraclii	128
ARSINOE	185	Michaelis III	129
Cypris et Chloris	138	Annia Faustina	106
Lysimachi filia	ib.	Pii F.	107
Soteris filia	137	Marci N.	114
utraque Philadelphi uxor	138	Fausta Constantii II	124
ARTEMISIA mariti cineres potui miscet	142. 143	Flav. Max.	123
stemma	143	Flavia Domitilla, Vespasiani filia	100
Artem imperandi hominibus, callet Diogenes	168	ibid.	
Artes regendi in gemma effictae	224. 225	Fulvia Plautilla	112
Artifices scenici Baccho sacri	25	Galeria Fundana	99
ASANDER, regnum Bospori occupat	149	Valeria	122
moritur	ib.	Galla Placidia	126
Asinio Gallo Agrippinae majoris nuptiae exitio		Helena Constantini VI	129
fuere	82	Fl. Helena	121
ASPIS. vid. Serpens.		Fl. Max. Helena	125
Aegyptiorum et Romanorum	205. 207	Herennia Etruscilla	117
Astra sub schemate serpentum	206	Irene	128
Astyanax Hectoris F.	43	Iulia Agrippina	91
ejus mors	44	Aquila Severa	114
Astyoche	41	Augusti F.	79
Atalantae effigies	7. 8	Cornelia Paula	113
Ataulphus, rex Visigothorum	126	Domna	111
Athletarum ἀνταγωνιστῶν	181	Drusilla	87
ATIA, Augusti mater	63. 75	Iulii F.	73
ejus mariti et liberi	ibid.	Maesa	113
laudatur	ib.	Mamaea	114
mors	76	Orestilla	86
Atticus Vestinus, a Nerone intersectus	95	Soaemias	113
Statiliae Messalinae maritus	ibid.	Titi F.	101
Attis παντοδύναμος, Lunus est	17	Iunia Claudia	86
ejus effigies et cornu copiae cum luna	ib.	Lepida	96
fabula	ib.	Livia Drusilla	78
sol	ib.	soror Germanici	83
Attributa divina denominant substantiam divinam	218	Medullina	89
Avaritia, caedis suaser	12	Livilla	85
AVENTINVS Herculis F	37	Lollia Paulina	86
Romuli abavus	ib.	Lucilla	108
Aventinus mons, unde nomen habeat?	ib.	Manlia Scantilla	110
		Marcia	71
		Furnilla	101
		Marciana	103
		Mariniana	118
		Valeria Messalina	91
		Milonia	

Milonia

INDEX RERVVM.

Milonia Caesonia	87
Mummia Achaja	96
Octavia	74
Claudii F.	93
Otacia Severa	117
Paulina	115
Pescennia Plautiana	110
Petronia	99
Plautia Vrgulanilla	89
Plotina	103
Pompeja	72
Sabina Poppaea	94
Claudia Poppaea	95
Pulcheria	127
Sabina	104
Sallustia Barbia Orbiana	115
Scribonia	77
Sextilia	99
Tranquillina	116
Vespasia Polla	100
Victoria	120
Vlpia Severina	120
Zoe	130
<i>cum corona laurea</i>	124
Augusteum	121
AVGVSTVS, ejus imperium et res gestae	74
<i>de triumpho ardore dictum</i>	75
<i>ei vitricus dissuadet hereditatem</i>	
Caesaris	75
<i>ejus mater</i>	63. 75
<i>e dracone conceptus</i>	74. 75
<i>ejus uxores</i>	77. 78
<i>eo urbem ingrediente prodigium</i>	74
<i>forma et character</i>	75
<i>nepotes adoptat</i>	81
<i>in forum deducit</i>	ib.
<i>sororem in honore habet</i>	77
<i>mortuam laudat</i>	ib.
Aurea corona sacerdotum	34
AVRELIA, mater Caesaris, filium educat	71
Aurelia Quirina, Vestalis	31
Aurelianus, Severinae nepos,	120
Aurelianus in numis cum Vabalatho	121
<i>capit Vabalathum</i>	ibid.
<i>ejus uxor</i>	120
Aures Satyrorum	25
<i>acutae</i>	28
Bacchae	25
Midae	ib.
Aurum Graecis ignotum ante Alexandrum M.	134
<i>projicere jussit Aristippus</i>	167
Autoleon	145. 146

B.

BACCHA	33
<i>cum nebride</i>	ib.
<i>ejus aures</i>	25
<i>sparsis capillis</i>	33
BACCHANTES	32. 33
Bacchi, orgia celebrantes	33. 225
Bacchus vid. Dionysius	22
<i>a Syriae regibus cultus</i>	141
<i>conjug Ariadne</i>	36
<i>cum corona ex hedera</i>	33
<i>radiata</i>	66
<i>ei artifices scenici sacri</i>	25
<i>ei Iovis filio, cornua arietina data</i>	66
<i>ejus chorus vinolentus</i>	26
<i>et Sileni templa communia</i>	27
<i>fluxis crimibus</i>	66

<i>χρυσόκερας</i>	66
<i>αἰσάι, pisces sacri</i>	205
<i>κισσοφόρος</i>	ib.
Osiris	199. 205
<i>pica dicata</i>	205
<i>tener</i>	26
Hyen	205
Baculo sol indigere autumno, Aegyptiis creditus	199
Baculus Aesculapii nodosus	20. 162
<i>imperii signum</i>	202
BALBINVS ad imperium evectus	116
<i>icon</i>	ib.
<i>interficitur</i>	ib.
Balsamo	220
Bandurius laudatus	117. 118
Barba Iovis	2. 224
Aesculapii	19
Apollinis	14
Augusti tempore radebatur	63
Caligulae aurea	2
Cynicorum	168
Herculis	21
<i>longior voluptuosum notat</i>	64
Panis	24
<i>promissa</i>	28
Saturni nigra	29
Serapidis	3
Stoicorum	159
Barbam quotidie rasitabat Galba	98
<i>alebant Afri</i>	185
Demetrius Nicator	141
Macedones	132
Alexander radi praecipit	134
Barbariae regna	144
Barbelo	220
Baris navigium	204
<i>Βάρην ὀτήριον</i>	204
Basilides saeculo secundo vixit	217
<i>a Saturnilo dissensus, circa angelos</i>	219
<i>doctrina de diabolo</i>	ib.
<i>ejus impietatis capita praecipua</i>	220
Mithram constituit basin superstitionis	217
<i>negabat Christum passum esse</i>	218
<i>ponit septem angelos primarios</i>	218
<i>caelorum 365 conditores</i>	219
Pythagoricum silentium induxit	222
<i>quae habeat ex Kabbala</i>	217. 218. 219
<i>theologiam miscuit placitis Ebraeorum,</i>	
<i>Perfarum, Aegyptiorum, Graecorum</i>	217
Basilidiani nudi orabant	211
Basilii uxor et liberi	129
Bellonae galea cum cristis	9
Bellonii libri de Serpentibus	208
BERENICE Ptolemaei Soteris	137
<i>mater Philadelphi</i>	ib.
<i>cum diademate</i>	ib.
Berrhoea	128
Bibax poeta, Alcaeus	155
Bibliothecae Octavianae	77
Brachia Isis exserta	201
<i>composita</i>	202
BRITANNICVS, Claudii filius	91
<i>imperio excidit</i>	ib.
<i>a Nerone tollitur</i>	91. 92
Bromius pater, portentosum simulachrum	217
BRVTVS L. Iunius, stulti sapiens imitator	58
<i>ejus imagines censentur a Gronovio</i>	ib.
<i>statua in marmore</i>	ib.
<i>vita</i>	ib.
<i>libertatis prens</i>	ib.

BRV-

INDEX RERVM.

BRVTVS M. Iunius scriptis inclauit	63	<i>circumtonsi</i>	184
<i>eius vulticulus</i>	64	Cynicorum	168
Bruttius Praefens, Crispinae pater	109	Dianae	15
Buonarroti laudatus	116	flavi, succina dicti	94
Buxi vis vaticinandi	193	Herculis	21
BYZAS, quando vixerit	37	Lacedaemoniorum et Graecorum	46
Byzantii conditor	37	more Myſorum tonſi	51
dux Megarenſium	37. 38	sine ornatu Agrippinae	84. 85
effigies	38	Dianae et Iunonis	5
<i>eius res gestae</i>	ib.	προκίτται, antiae, propenduli, capronae	21
parentes	38	Saturni cani	29
rex Thraciae	37	sparsi	157
		Salutis	21
		Serapidis	3
		Stoicorum breviores	179
		Capillorum annulus	84
		nimia cultura taxatur	183
		tonſura	169
		ornatus in Iunone	4
		varius 46. 51. 105. 107. 108	
		Capitis ornatus, vid. capilli	
		Capitolinus emendatus	116
		Cappadociam Alexander M. ingressus non est	142
		Caput nudum Saturni	29
		velant sacerdotes et precantes	34
		velatum Hippocratis	162
		CARACALLA an novercam duxerit	111
		anni imperii	112
		concubina	112. 113
		cum fratre dissidium	111. 112
		icon	112
		interficitur	ib.
		Tarantis agnomine	111
		Carolus M. Irenes nuptias expetit	129
		<i>eius filia</i>	128
		Carthago condita	40
		Casaubonus defensys	17
		Cato suadet	169
		Cauda quid notet	213
		Cedrenus emendatus	150
		Corn. CELSVS, aetas, scripta, vita, imago	178
		Cerberus	210
		CERES Saturni filia	5
		κρητοφόρος καὶ δυσμοφόρος	5. 6
		diis omnibus praelata	ib.
		<i>eius festum ex Aegypto</i>	201
		Isis	ib.
		Iupiter <i>eius</i> amore captus	6
		ei matronae sacra faciunt	32
		primitiae oblatae	6
		ὄβλιω	ib.
		σταχυοστέφανος	ib.
		vere ei sacra facta a ruricolis	ib.
		Cervix projecta	133
		Cervus, soli sacer	220
		Cestus Veneris	187
		Ceteji sunt Pergameni	42
		Cethegus aestuat	169
		Chaldaei sua placita hauserunt ex Kabbala	217
		CHARACTERES deorum	26
		Achillis	35. 36
		M. Aemilii Lepidi	64
		Agrippae	80
		Agrippinae minoris	84
		Alexandri M.	133. 135
		Andromaches	43. 44
		Antonini Pii	105. 106
		Antonini Philosophi	106. 107
		Augusti	75
		Caligulae	85. 86
		Caracal.	
Caduceus Mercurii	18		
ab Apolline	ib.		
angues sine crista	197		
describitur	18		
<i>eius origo</i>	207		
pacis typus	197		
tricolor	18		
τροπέηλος	18. 19		
vires <i>eius</i>	ib.		
Caelorum praesides, angeli	218. 219		
Caelum stellatum sub schemate serpentis	206		
Caelos 365 dicebat esse Basilides	220		
Caesarum progenies in Nerone deficit	97		
Caesar. Vid. Iulius.			
Lucius, Caji pater	71		
CAESAR, L. Agrippae filius	81. 182		
ad arvo adoptatus, in forum deductus,			
in Hispaniam missus, Augur et			
Consul designatus	81		
ferociens juvenis	ib.		
in numis	ib.		
moritur	ib.		
Caesar Cajus, ab Augusto adoptatus	81		
<i>eius conjux</i> Livia	83		
Caefonia. Vid. Milonia.			
Calantica	108		
Calathus, symbolum fertilitatis	3		
Aegyptiorum numinum	3		
in capite Osiridis	200. 203		
Serapidis	3		
Caliendrum	108		
CALIGVLA, filius degener	85		
conjuges quatuor	86. 87		
<i>eius parentes, educatio, honores,</i>			
<i>scelera, mors</i>	85		
icon	85. 86		
Ptolemaeum interficit	144		
CALPVRNIA, Caesaris uxor	73		
Antonio se committit	ib.		
<i>eius praesagia de morte mariti</i>	ib.		
Calvities	28. 69. 86. 96. 158		
Calyptra	108		
Camilla, cognomen Medullinae	89		
Cancer, crustam exutus, alios non aggreditur	211		
illis cauda deest	212		
Canis notat tempus futurum	209		
ortum, itemque occasum,	210		
noctu videt	211		
CANOPVS describitur	205		
fabula	ib.		
Capilli. vid. coma			
Capilli Apollinis	14		
Afrorum	145. 185		
bacchantium	33		
calamistrati Aegyptiorum	139. 140		

INDEX RERVM.

Caracallae	112	Cleopatra Iubae	144
Claudii	88	CLEOPATRA, plurium linguarum perita	140
Cleopatrae	139. 140	aspide uberibus admota, perit	139
Commodi	109	ex quo genere aspidis	ib.
Constantini M.	123	diademate ornata,	ib.
Diomedis	40	icon	139. 140
Drusi	83	Luna ac Isis	66
Eurypyli et Pyrrhi	42	Clite, Cyzici uxor	39
Faustinae junioris	107	Clodii Albini uxor. 110	vid. Albinus.
T. Quinctii Flaminii	59	Clodius, sacra Bonae Deae polluit	72
Germanici	84	eius filia Augusto nubis	77
Hadriani	103. 104	Clymene, Homeri mater	152
Hectoris	43	Chryseus Palladis	14
Iuliae Agrippinae	92	Abraxae	215. 216
Iulii Caesaris	69	est discus solis	220
Liviae	78	et chryseum, ut differant	220
Neronis	92. 93	Cnoubis, unus ex 36 decanis	211
Palamedis	50	CODRVS pro patria moritur	131
Perii	179	genus, imago dubia	ib.
Cn. Pompeii	62	Cognomina divinis nominibus addita a Cabbalistis	218
Sex. Pompeii	64	Collum capitibus hominum et deorum non deest	25
Priami	52	Color ruber quid significet	199
Sabinae Poppaeae	94	Coma Achillea	35
Severi	111	disposita, laetitiae signum	6
Sullae	60. 61	dissecta, tristitiae	6
Tiberii	82	eam religandi mos Amazonum	44. 52
Trajani	103	Εὐτοκουε	42. 43
Charmium, Cleopatrae ancilla	139	Florae	28
Chisletius laudatus	159	Nereidum et divorum marinorum	8
Chlamys Mercurii	19	Panis	24
Chloris, Zephyri conjux	28	sacerdotum sordida	34
Arfinoë dicta	138	surrecta, nota fortitudinis	62
Xroucis unus e triginta sex decanis	211	viperea Furiarum	30
Choul notatus	32	Comam alere solebant Graeci	46
Xοιστὸς et Χρουπιστὶ ἱεῖ- λα nomina	211	philosophi	179
Christus serpente praefiguratus	218	reges	43
Chryssippi statua	169	Comati Fauni	26
digiti constricti	170	COMMODOVS, M. Aurelii filius	109
Chrysogone, Saloninae cognomen	118	forma et uxor	ib.
Chrysostomo iniquior Eudoxia	126	saevus et impurus, strangulatur	ib.
a Gibi paucitate corpus illustrius	107	Concordiae conjugalis symbolum	196
CICERO, toga et sago clarus	174	Conjugio potentia firmata	39
persuadet	170	Conjugium infelix	40
vita, mors, imago, numi, laus	174. 175	Conjugalis fides	43. 74
Cingula regni, quid?	39	Constantia Gratiani	124. 125
Circulus notat solem Aegyptiis	200. 202	Constantinus Chlorus duas habet uxores	121. 122
divinae mentis diffusionem	207	Caesar creatus	ib.
Cissi et hederæ nomen commune	205	moritur Eboraci	122
Civitas est, ubi viri	156	CONSTANTINVS M. natus	122
Clatra	203	ab uxore servatur	123
Clava Herculis	22	diadema, scipio cum aquila, genus, sta- tura	123
CLAUDIA Vestalis	30	imperium adit, pater imperii	122
eius pudicitia	31	liberi	124
patrem a tribuno pl. defendit	ib.	mater	121
CLAUDIA, Augusti uxor, intacta dimittitur	77	moritur	123
CLAUDIA, Vrgulanillae filia, exponitur a Clau- dio	90	Constantinus VI oculis orbatus	128. 129
Claudilla, Caligulae uxor	86	uxor	128
Claudius Pompejanus	108	VII uxor et liberi	129
Claudius Drusus natus	78	VIII luget conjugem mortuam	130
CLAVDIVS Imp. ad imperium ex latebris ex- tractus	88	CONSVLARES. 2. sub suis literis.	
insans poculum accepit	ib.	C. Antius Restio	61
juvenis pro despectissimo habitus	ib.	C. Servilius Ahala	58
litteras excoluit	88	C. Sulpitius Galba	67
varius animo	ib.	Cn. Pompeius Magnus	62
obitus ex boleto medicato, et apotheosis	89	L. Corn. Scipio Asiaticus	59
Cleantis statua	169	Sulla	60
digiti corrosi	170	L. Iunius Brutus	58
Clementia Antonini philosophi	106	L. Marcius L. F. Philippus	63
		G g	M. Aemi-

INDEX RERVM.

M. Aemilius Lepidus	64	Crocodilus, <i>impudentiae</i> symbolum	204. 205
M. Antonius	65	Crucis inventio	122
M. Iunius Brutus	63	<i>forma, tropaea</i>	198
Q. Pompejus Rufus	61	Crux <i>ansata</i>	200. 206
Sex. Pompejus	64	<i>notat vitam venturam</i>	207
T. Quinctius Flaminius	59	<i>eius figura a Noacho arbor Sephiroth con-</i>	
M. Tullius Cicero	174	<i>stituta</i>	207
<i>majorum suorum imagines in numis signant</i>	56	<i>dedit originem virgae Mercurii</i>	ib.
Consularis scipio	123	Cryfame, Hecates sacerdos	152
Consulium duorum vultus in uno numo	61	<i>eius stratagema</i>	ib.
Copia, i. e. cornu copiae	191. 192	Cucullum induuntur feminae Romanae	71. 72
Corax, portentosum simulachrum	196	Cuperus laudatus	188. 202
CORNELIA, Caesaris uxor, filiamenixa	72	Cupidinis faces	187
Cornelius Repentinus	110	Cupidines duo, caelestis et terrenus	188
Cornix imbres praedicat	174	CVPIDINVM lucta, potestas	187. 188
<i>concordiae conjugalis symbolum</i>	ib.	<i>alae, olim nullae, dein aureae, et versicolores</i>	ib.
Cornu, arcuum materia	16	Curio incitat	169
Cornu Ammonis quid significet	3. 66. 186	Cyclopes	188
gestat Alexander M.	135	Cyclopus opus aegis	9
Lyfimachus	136	<i>arcus Dianae</i>	16
Acheloi	23	<i>tridens Neptuni</i>	194
Panis	23	CYNAEGIRVS, miles Graecus	38
Cornu copiae junctum Attidi	17	<i>eius nomen</i>	ib.
Fortunae	191	<i>dictus C. Acilius</i>	ib.
Ifidi	203	Cynicorum barba et coma	168
Matri Deum	17	Cynofarges, gymnasium	167
Cornutus, Persii praeceptor	179	Cypris, Arsinoë	138
Corona in mundo muliebri	79	Cyrenarum symbolum, civitates liberae, regnum	140
<i>extremus capillorum ambitus</i>	ib.	CYZICVS, ejus parentes, conjux	39
Corona vid. Diadema.		<i>in numo, vultus juvenilis</i>	ib.
<i>radiata in capite Serapidis</i>	3	<i>interficitur</i>	ib.
Antonii	66		
Ariadnes inter sidera	36. 37	D.	
aurea regum Etruscorum	123	Daemon fol	18
certantibus super tripode proposita	195	Daemones humore procreatos credebant Aegy-	
laurea, folia infructuosa	75	<i>ptii</i>	221
<i>victoribus Pythiorum data</i>	181. 195	<i>statuebantur super navigium</i>	ib.
Augustarum rarior	124	Damasceni doctrina de diabolo	219
<i>navalis Agrippae</i>	80. 81	Daphnomantia	193
oleagina	143	Dearum nomine culta Livia	78. 79
omen victoriae	195	Decii uxor et liberi	117
pinex	172	Dementiae nota	86
populea Herculis	53	DEMETRIVS Nicator, a Parthis captus	141
querna in sacris Cereris	6	<i>barbam nutrit</i>	ib.
invisitatum Romanis ornamentum	80	DEMOCRITVS subtilissimus	160
qua sacerdotes coronentur	34	<i>caecus et insanus</i>	160. 161
spicea Cereris	6. 83	<i>medicus</i>	160
Vestaliū	31	<i>peregrinationes</i>	160
Coronandi sunt non athletae, sed viri sapientes,	148. 149	<i>ridens</i>	160. 170
Corvus Phoebosacer, honore affectus	196	<i>mors</i>	160
nomen Basilidianum	215	DEMOSTHENES natus, indoles	170. 171
Cossutia, Caesaris sponsa	72	<i>dictum de civitate Athenarum</i>	171
Cosyra, insula	146. 147	<i>exsul, revocatus, eloquio periit,</i>	ib.
Crassus simulat	169	<i>irascitur</i>	169
Crifamis in Afclepiadarum familia	152	<i>Philippo voce obstitit</i>	171
CRISPINA <i>BOUTTIE</i> , Commodi uxor	109	<i>statua, imagines et vitae scriptores,</i>	ib.
pater	ibid.	Dentes minus arcti, signum brevioris vitae	75
occiditur	110	Deus quo cultu placari debeat	11. 12
Crispi uxor	122	<i>et sol omnia generant</i>	213. 221
<i>an ei Fausta noverca insidias paraverit</i>	123	Diabolus quis, ex mente Basilidis et Damasceni	219
Crista galearum	9	Diadema. vid. Corona.	
duces decet	41	<i>deorum</i>	45
Poenorum	146	<i>regum</i>	39. 46. 136
e galli gallinacei plumis	10	Darii et Alexandri	134
e fetis equinis	13. 36	<i>eo reges non fuere ornati</i>	55. 56
iracundiae symbolum	197	<i>filiorum regum</i>	45
CRITHEIS, Homeri mater, ejus historia	152	<i>reginarum</i>	138
<i>alia nomina</i>	ib.	<i>an Graeci fuerint usi</i>	131
		<i>non gestant reges Siciliae</i>	148
		<i>perpetuum gestat Constantinus</i>	123
		<i>eo se Cleopatra moribunda ornavit</i>	139
		<i>laurea-</i>	

INDEX RERVVM.

<i>laureatum</i>	143
<i>luxus</i>	124
<i>quid significet</i>	39
DIANA <i>est luna, pharetrata</i>	15. 16
<i>eius sacerdos laureatus</i>	34. 181
<i>et Iuno idem numen</i>	5
<i>lucifera</i>	5
<i>ταυροπόλο', triplex, virgo</i>	15
DIDIA Clara, <i>Augusta</i>	110
Didius Iulianus, <i>Quaere Iulianus.</i>	
DIDO <i>pulcherrima</i>	39. 40
<i>Eliffa, Carthaginem condidit</i>	40
<i>infelix conjugio</i>	ib.
<i>lauri coronata, pro dea culta</i>	ib.
<i>Digitus salutaris</i>	221
DII et DEAE, <i>Quaere suis literis.</i>	
Aesculapius	19
Apollo	14
Bacchus	22
Ceres	5
Diana	15
Faunus	25
Flora	28
Isis	4
Iuno	4
Lucina	ib.
Iupiter Capitolinus	2
Lunus	16
Mercurius	17. 19
Minerva	8
Pallas	13
Pan	23. 24
Salus	20
Saturnus	28
Serapis	3
Silenus	27
Venus Anadyomene	6
Vesta	1
Dii Romanorum <i>veste induti</i>	4
Graecorum <i>nudi</i>	39. 181
Aegyptii <i>non in solido, sed super navigium statuti</i>	221
<i>eorum characteres</i>	26
<i>animas simulachris inferebant Aegyptii</i>	200
<i>simulachra minio pinguntur</i>	26
<i>vestes sacrae</i>	135
<i>quatuor homini nascenti adsunt</i>	18
<i>cur foedis simulachris ficti</i>	214
<i>super loto, cur sedcant</i>	221
Dinochares	138
DIOGENES, <i>natus, captus, pauper, Alexandro praesertur</i>	167. 168
<i>vitae scriptores et imagines</i>	168
<i>barba</i>	170
DIOMEDES <i>immortalis factus</i>	40
<i>eius galea, imagines, et epitaphium</i>	40. 41
<i>patria ejicitur</i>	41
<i>urbes condidit</i>	ib.
Dionysum <i>se appellat Antonius</i>	66
<i>Διονύσιος. Diogenis</i>	167
Dius, Heliodi <i>pater</i>	152
Doliones, Theffali	39
Dolopes, Theffali	ib.
DOMITIA Longina, Domitiani <i>conjug</i>	102
<i>Augusta</i>	ib.
<i>repudiatur et reducitur</i>	ib.
<i>maritum interficit</i>	ib.
Domitia, Passeni Crispi <i>uxor, venenum haurit</i>	93
Domitilla, <i>vid. Flavia Domitilla.</i>	
Domitianus <i>fratris filium vitiat</i>	101

<i>conjug</i>	102
<i>mater, soror Diva</i>	100
Draco, <i>vid. Serpens. Minervae sacer</i>	13. 14. 171
Aesculapius <i>eius specie</i>	20
<i>arcis custos,</i>	14
<i>placensis mellitis ab Atheniensibus cultus</i>	14
<i>Εδρας</i>	18
<i>mas et femina in caduceo Mercurii</i>	18
<i>Saluti additus</i>	21
<i>sanitatis et vigilantiae symbolum</i>	20. 21
Drelincurtius <i>laudatus</i>	36
Drepana, Bithyniae <i>vicus</i>	121
Drusi <i>majoris praenomen Nero</i>	82
DRVSILLA <i>vitiat, et in honore habita a fratre</i>	85
<i>conjug Cassius Longinus</i>	ib.
<i>Lepidus</i>	ib.
<i>ei mortuae frater divinos honores decrevit</i>	ib.
DRVSVS <i>minor, ejus honores, uxor, mores, mors</i>	82. 83
<i>funeris pompa</i>	54

E.

<i>ebrietas noxia</i>	26
EELAGABALVS <i>Caracallae filium se dicit</i>	112
<i>Alexandrum adoptat</i>	112. 113. 114
<i>avia, mater, uxores, mors</i>	113. 114
<i>libidinosus et saevus</i>	112
Elephanti <i>pellis pro clypeo</i>	145
<i>dentes, cornua vocantur male</i>	ib.
Eliffa, Dido	40
<i>Ελφικαδύμηνος</i>	165
Ennii <i>statua in monumento Scipionum</i>	60
EPICVRVS <i>Gargettius</i>	172
<i>cute disenta</i>	170
<i>schola, Hortus voluptatis</i>	172
<i>vitae scriptores, et aetas</i>	ib.
<i>Equinae jubae in galeis. vid. Crislae et ἱπποῦς.</i>	
Erichthonius <i>aestu libidinis generatus</i>	216
<i>Ερως, draco</i>	18
<i>deus antiquissimus</i>	188
<i>frater Anterotis</i>	187
<i>spiritus Dei</i>	188
Erythro, Caroli M. <i>filia</i>	128
ETRVSCILLA <i>Decii</i>	117
<i>marito superstes vixit</i>	ib.
Etymologicum <i>M. emendatum</i>	37. 38
EVCLIDES, <i>Megaricorum conditor, disputator</i>	165
<i>digitis laxatis</i>	170
<i>Socratem noctu audit, et philosophos recepit</i>	165
<i>mathematicus junior</i>	166
EVDOCIA <i>Basilii, adulterii suspecta</i>	129
<i>laus, liberi</i>	ib.
EVDOCIA <i>Heraclii, fata, liberi et mors</i>	128
Eudocia, Theodosii <i>junioris</i>	127
EVDOXIA <i>Arcadii, liberi, fata et mors</i>	126
EVRIPIDES <i>olympia vicit</i>	164
<i>dies natalis memorabilis</i>	ib.
<i>eum Socrates audit</i>	ib.
<i>in aula Archelai a canis morsu interiit</i>	ib.
<i>cenotaphium, vita, mores severi</i>	164. 165
<i>Macedones ejus ossa Atheniensibus negant</i>	164
<i>sapientia, νοῦτος</i>	ib.
EVRYDICE <i>Orphei, vipera periit</i>	41
<i>eius phantasma Orpheo monstratum</i>	ib.
EVRYPYLVS <i>Telephides, formosissimus a Pyrrho</i>	
<i>interfectus</i>	41
<i>eius imagine Antinous colitur</i>	42
<i>descriptio</i>	ib.
G g 2	numi

INDEX RERVVM.

numi a Pergamenis percussī. ib.
Eusebia Constantii II 124
sterilis, Helenae abortionis poculum miscuit 125

F.

Faber defensus 48
Fabius moratur 169
Facies Vestalium 31
a Cereris sacerdotibus gestantur 32
Facies oblonga 106
Falx Saturni, qualis 29
eam Telchines fecerunt ib.
Fama veri praenuncia 56
Fasciae regalis et sacerdotalis significatio 39
FAVNVS 25
bicornis 27
comatus 26
et Pan idem 26. 27
in scena 25
in galea Minervae 9
larva 10. 11
libidinosus 12
sapientiae doctor 10. 11
Fausta Fl. Max. 124
FAVSTA Constantii II 124
Constantini M. 123
fata 125
FAVSTA, filia, soror, conjux et mater Imperato-
rum 92. 124
capite laureato 124
impietatis tenax 123.
maritum servat a patris insidiis ib.
mors incerta, ib.
liberi 124
FAVSTINA, Antonini Pii uxor facilis 106
moritur ib.
FAVSTINA, Antonini Pii filia, impudica 107
ejus filia quarta 114
templum, icon, mors 107
varius capitis cultus 107. 108
FAVSTINA, M. Aurelii neptis 114
parentes, maritus, Elagabali uxor ib.
Fax Cupidinis 187
Feminae veterum ἀπαστοι 183
Fidius, Veritas, Honor, Sabinum numen 9
Fiscus, lien 102
Fistula quinque et septem calamis 24
Panis, caeli harmonia ib.
Flagellum ingemmis Abraxeis quid significet 215. 216
eo armantur Furiae, Osiris, Sol 217
Flamines unde dicti 71
Flaminum corona laurea 34
albogalerus 70
FLAMINIVS T. QVINCTIVS COS. 59
ejus mores, de Philippo triumphat ib.
Flaminius, gentis plebejae nomen 59
FLAVIA Domitilla, Vespasiani filia, Diva 100
FLAVIAE Domitillae, Vespasiani conjugī, quae stio
status nota 100
Flavia Domitilla, martyrium passa ib.
Flavius Sabinus, a Domitiano intersectus 101
FLORA, Sabinum numen 28
Romulo antiquior, flamines habuit ib.
et Venus eadem, Chloris ib.
Flos spei 191
FORTVNA, cum cornu copiae, ἰουδαία 191
olea vel lauru 192
et Cupido ib.
Homeri tempore nondum dea erat 191

Imperatorum publica ib.
in Italia et Graecia culta ib.
luna 18
omnia bona dispensat 191. 192
redux 192
Romanorum, Iustitiae soror, Providentiae filia
ibid.
una Parcarum 192. 193
Framea contra muscas 209
Fratrum arvalium corona spicea 34
Frons alta 96
lata 28
relicina 29
Frontinus emendatus 71
Fulmen in gemmis Alexandri M. 135
scarabaeo suppositum 208
Fulvia, libidinosa mulier 76. 77
aut Furnilla, Titiconjux. vid. Marcia. 101
L. Fulvius, in carcerem abductus, ob coronam capiti
impositam 80
Furiae deae, semper virgines, ἑριονόκαμοι 30
alato capite ib.
earum parentes ib.
effigies in numo 222
scutica armatae 217

G.

GALBA Imp. ejus parentes, studia 95
Caesarum domum nullo gradu contigit 97
ejus icon 96
fit consul 95
Hispaniam Tarraconensem rexit 95
Imperator salutatur 95. 96
in cives liberalis 96
in secessu vivit 95. 97
matris originem ad Pasiphaën refert 96
Neronis profusiones repetit ib.
ob avaritiam male audit ib.
post mortem uxoris vixit caelebs ib.
trucidatur ib.
Galba, Imperatoris pater, gibber et recalvasler 67
scommia in eum ib.
Galea alata Martis 60
Palladis 13
Victoriae ib.
Amazonum 49
Argolica, Boeotica 47
Dacorum 184
Minervae 9
cur caput tegat ib.
ejus conus, cum sphinge ib.
a Lacedaemoniis inventa 46
e pellibus 49. 63
plebeja et simplex 38. 41. 46. 185
polita 41
GALERIA Fundana, Vitellii uxor, benigna 99. 100
Galericulum 97. 98
Galliena, Gallieni consobrina, in numo 119
Gallienus luxuriosus, excusatur 119
uxor et concubina, ib. interficitur 120
Gallorum corona pinea 34
Gallus gallinaceus, avis pugnacissima 9
gubernaculo insistent, quid significet 215
imperitat suo generi 197
notat potestatem solis 215
soli sacra avis 215. 216
Gaudus, insula 147
GELO ex plebejo ad regnum pervenit comitate 147
inermis in concionem prodit ib.
mortuo honores dati a civibus ib.
Gellius

Gellius

INDEX RERVM.

Gellius emendatus	155
Gemmis vires siderum insculptae	210
GERMANICVS, a Tiberio patruo adoptatus	83
de Germanis triumphat	ib.
ejus mores	84
aviae dolo perit	ib.
Geta a fratre interfectus	112
Gigantes serpentipedes, quare	216
Gigantum perditor, Abraxas	220. 221
Globus Fortunae	192
Gnomones umbra carentes	200
Gorgo, mentis celeritatem notat	10
alata	30
puella elegans, hostes terret	60
Gradus affinitatis non dantur	97
Gracchi comam alebant	46
Gryphus in galea Alexandri, cur?	134
Palladis	ib.
descriptio	ib.
Apollini adjudicatur	ib.
sagacitatis index	ib.
Gubernaculum Fortunae	192

H.

H litera a Latinis omittitur	152
HADRIANVS, princeps doctus, barbam nutrit	103
ejus icon, et uxor	103. 104
Harpe. vid. falx.	
HARPOCRATES, deorum Aegyptiorum comes	202
cum alis, sol est,	ib.
quid moncat	ib.
in amuletis Basilidis	222
loto insidens,	221
silentia suadet, cur?	221. 222
Orus, Osiris, idem numen	199
Hecate, numen sepulchrale Graecorum	222
capita equi, canis, hominis	ib.
cum calatho	ib.
facibus armata, ib. Luna est	ib.
statuapostita ab Atheniensibus, et Byzantiis	ib.
statuae in triviis	ib.
triplex, τριμορφο, cur	ib.
venefica patri venenum miscuit	ib.
HECTOR, Trojanorum manus	42
cum eo stat et cadit Troja	ib.
ejus coma et statua	42. 43
strenue dimicans, non fugiens cecidit	43
Hedera Bacchi et bacchantium	33
Mimallonum	34
poëtarum Satyricorum	179
HELENA, Iuliani	125
fata, mors, sepultura	ibid.
HELENA, Constantini VI	129
liberi, res gestae et mors	ib.
HELNA, Constantii Chlorig, Christiana, olim Iudaea	121
crucem reperit	122
cum laurea gemmata	124
ortus, honores a filio habiti, repudiatur	121
aetas et sepultura	122
Helenae tres ut discernendae	122
Helena Paridi conciliatur	42
Helenopolis	121
Helios, portentosum simulacrum	217
Heraclii uxor	128
HERACLITVS σποτήνους, flets	159. 170
HERCVLES, mundi lustrator	21
αιολόμορπος	22

domat Acheloum fl.	22
ejus deliciae Hylas	45
ei populus sacra	53
mollities exprobrata	49
ejus clava et exuviae	22
iis superbiunt Iole et Omphale	49
reges Macedonum	131. 132
habitus et forma	21. 22
Hippolytam interficit	44
Iovi Ατρομύνη sacrificat	209
Italiam adiit	37
lacertosus	26
laureatus,	16
sol	ib.
Herculis Musarum aedes refecta	63
Hermione, Diomedis uxor	40. 41
Hermoneus, comoediae novae persona	25
Hero Leandri	6. 7
HEROES et HEROINAE	35 sqq.
qui Graecis dicti	184
Herfilia pacem conciliat inter Romulum et Tatium	55
HESIODVS, certamen cum Homero	152
actas et reliqua fata	152. 153
tranquillus,	153
monumentum	153
Hesychius emendatus	156
HIERO laudatur, fratri succedit, Olympia et Pythia vincit, moritur	147
corona	148
HIPPOCRATES, stirps, vita, elogium, epitaphium	161
gemma et numi	161. 162
capite tecto pingitur	162
HIPPOLYTA, Thesei conjux, ejus mors	44
ornata	45
Hippolytus perit incesto novercae amore	52
Hircus et Pan, Mendes	189
HISTORICORVM Characteres	176
Sallustius	175
T. Livius	177
HOMERVS caecus	150. 151. 152
ejus signa ficta describuntur	150. 151
educatur a Maeone	152
imagines, laus et laudatores	151
lorum sub pedibus	150
mater	152
rex poetarum cum diademate	151
illustratus	52
tragicus, Sophocles	163
Hominum genitura	18
Homo, arbor inversa	157
Honor, Veritas, Fidius, Sabinum numen	9
Honorius natus	125
sororem liberat, et suspectam relegat	126
HORATIVS, nativitas, vita, mors	176. 177
in eum epigramma Maecenatis	177
Horizon, Anubis	211
Hortensius vernal	169
Horti Sallustiani	175
Hortus voluptatis Epicuri	172
L. Hostilius Mancinus	57
HYACINTHVS, Apollinis deliciae, in florem mutatur, ejus parens, icon	45
cum diademate et lauro	ib.
Hyaena, nomen Basilidianum	215
Hydria ad templum Isidis et Osiridis perlata	203
Canopica	212
Hygeia, jucundissima mortalibus dea	20 vid. Salus.
HYLAS αἰολόμορπος, Herculis deliciae, in fonte perit	45
de nomine ejus	ib.
G g 3	
HYLLVS	

INDEX RERVM.

HYLLVS, <i>iuuenis,</i>	45
Herculis filius	46
Hyllinorum coloniam duxit	ib.
Dorienſium dux,	ib.
eius ſingulare certamen	ib.
terrae filius,	ib.
cadaver repertum	46
Trois filius, Ilii conditor	ib.

I.

IAN Baſilidianorum deus	212
plerumque inuerſis literis ſcribitur	215
notat potentiam ſolis	215. 222
princeps primi caeli	222
Iapex ventus	28
Iaribolus eſt Lunus	17
IBIS Lunae ſacra, Aegyptum non evolat	207
amuletum	207
nigra	ib.
ſatura ſerpentibus	207. 217
Idulis	71
Ignis aeterni cuſtodes Veſtales	31
Ilii conditor	46
Illus. Vid. Hyllus.	
Imaginibus animas deorum inſerebant Aegyptii	200
IMPERATORES et CAESARES 2. ſuis literis.	
Antoninus Pius	105
M. Aur. Antoninus	106
Balbinus	116
C. Iulius Caefar	69
C. Caefar Octavianus Auguſtus	74
L. Caefar	81
C. Caligula	85
Caracalla	112
Tib. Claudius Druſus	88
L. Claudius Nero Britannicus	91
Conſtantine M,	122
Commodus	109
Druſus	82
Elagabalus	112
Galba	95
Germanicus	83
Hadrianus	103
Nero	92
Otho	97
L. Septimius Severus	110
Tiberius	81
Trajanus	102
Vabalathus	120
M. Vipſianus Agrippa	80
Inarculum	71
Incubus, Inubus, Pan, Faunus, idem	27
Infula, <i>στύμνα</i>	31
Ingenium Galbae male habitat	67
Intelligentiae, angeli	219
Iole, ſpolio Herculis ſuperbiens	49
Iofephus notatus	90
Iofephus an cultus ſub Serapide	3. 224
Iovi victoria adſcripta	210
Iovis nomen. vid. Iupiter.	212
<i>Ἰπποῦρις</i>	13. 36
Iphias	43
Ira Furiis comparatur	30
Iracundiam naſus habet	24
Irati habitus	80
IRENE Leonis IIII	128
res geſtae filii nomine	ib.
moritur	129
Irenopolis	128

Iſiaci ſeriphium praeſerunt	201
ISIS <i>ἱσις</i>	4
Aegyptia, Cybele	201
cum ſpicis et ſeriphio	201. 202
an lampadem gerat	203
barbata	201
Ceres	201. 202
Cleopatra	66
cum modio	202. 203
ſitula et ſiſtro	203
eius maritus, frater ac filius, Oſiris	199
mater	223
navigium	201
frugum inventrix	202
G. T. A	202
in eius ſacris tritici manipulus	ib.
luna	202
Memphitica	4
Moſi <i>μωϋſης</i>	201
omnia ſub caelo ſovent	201
Oſiridis membra colligit	199
palla nigerrima	202
Romae culta	4. 203
ſacerdotum veſtitus albus	202
Suevorum	201
terra,	202. 203
IVBA, rex doctus	143
a Caligula interficitur,	144
Mauris deus eſt	144
ſilius	ib.
in triumpho ducitur	ib.
uxor itidem in triumpho ducta	ib.
Iudaeorum deus ex mente Baſilidis	218. 219. 220
Iudaicae res ſabulis Aegyptiorum miſtae	201
Iuli, ſpicarum ſaſciculi	6
barbae lanugo, ib. hymni Cereris	ib.
IVLIA Auguſti filia	79
a patre relegata, a marito inopia perempta	ib.
eius mariti, liberi, vituperium	ib.
luxus	79. 80
Auguſti neptis in exilium ejicitur	89
IVLIA, Caefaris amita, Marii uxor, laudata	72
ubi ſepulta	ib.
IVLIA, Caefaris filia	73. 74
Pompeji uxor partu periit	74
ei an partus vixerit ſuperſtes	ib.
pater eam brevi luget	ib.
eius exſequiae et monumentum	ib.
matrona verecunda	ib.
IVLIA Domna, Pia dicitur, Syra	111
Severi uxor, Caracallae mater, non noverca	ib.
literis imbuta, ib. mors, ib. cum ſpicis	112
IVLIA Druſilla, Caji filia ſerox, inſans periit	87
IVLIA Maefa, Emefena	113
pater, ſoror, maritus, vita auſtica, Diva	ib.
nepotibus imperium conciliat	ib.
IVLIA Mamaea, Alexandri Severi mater	114
ſilium educat, ib. imperioſa, interficitur	ib.
mulier ſancta Origenem audit	114. 115
eius filia	115
nurui nomen Auguſtae invidet	114. 115
IVLIA Oreſtilla, Piſoni abducta a Caligula	86
IVLIA Soaemias, Maefae filia, Elagabalum habet	113
obnoxium	ib.
in ſenatum vocata, cum filio interfecta	ib.
IVLIA, Titi filia, a patruo vitiata	101
Auguſta et Diva, abortu perit	ib.
eius maritus a Domitiano interfectus	ib.
ſtatua	ib.
eius	

eius

INDEX RERVM.

<i>ejus cineres</i>	102
<i>effigies ambigua</i>	ib.
Iuliani apostatae uxor	122
<i>figura sub Serapide</i>	224
Iulianus Didius cunctis odiosus	110
<i>uxor, filia</i>	ib.
C. IVLIVS Caesar	69
<i>ei ut Iovi templa et sacerdotia data</i>	65
<i>ejus clementia, forma, et character</i>	69
<i>generis ejus origo</i>	69. 72
<i>calvitium lauro tegit</i>	69. 70
<i>ejus simulachro stella additur</i>	ib.
<i>simulachra ab Augusto posita</i>	70
<i>parentes, avia</i>	71
<i>amita, uxores, filia</i>	72. 73
Flamen Dialis, et Pontifex	70
<i>dissimulat</i>	169
<i>margaritarum usum promiscuum tollit</i>	73
Octaviae magnus avunculus	76
<i>vult suos tam suspitione quam crimine carere</i>	72
<i>Quaestor amitam laudat</i>	71
<i>mors</i>	70. 73
IVNIA Claudia. Vid. Claudilla.	
L. et M. Iunius Brutus. Vid. Brutus.	
IVNO, aër inferior	4
<i>cum dimidia luna, ib. cultus</i>	5
<i>ei tropaea sacra</i>	198
<i>et Diana, eadem</i>	5
<i>ornatus</i>	4
<i>laurus sacra</i>	181
Lucina, ad Imbracum nata, imago a Samiis	
<i>culta</i>	4. 5
IVPITER Capitolinus, simulachrum	2
<i>Cereris amore captus</i>	6
Ammon, est Osiris	66
<i>Ἀμμων</i>	209
<i>in numis Boeotiorum</i>	ib.
<i>corniger, Pan</i>	23
<i>ei tropaea sacra</i>	198
Iuventus dea	190
Iuventus spe plena	ib.

K.

K <i>κατήρη</i>	157
K <i>κερύνειος</i>	156
K <i>κόρυμβος</i>	15
K <i>κρόνιος</i>	ib.
K <i>κυρβάσις</i>	70

L.

Labiis Achilles deformis	35
LACEDAEMON, ejus stirps	46
Lacedaemonii comam alebant	46
Lacte asinino lavat Poppaea	94
Lanassa	46
Larva alata Virgilio addita, cur?	176
Laserpicium Cyrenensium	140
Latini uxor et filii	68
Latona Nioben orbam facit	47
Laurea frons perennis	124
<i>folia infructuosa</i>	75
<i>gemmata</i>	124
Laureae gestandae jus lege datum Pompejo	63
<i>Iulio Caesari</i>	70
Laurus vid. Corona	
Apollini sacra	15. 45. 193
Dianae	193
<i>ea qui coronantur</i>	34. 181
<i>ea coronantur reginae</i>	40

Augustae varius	124
Romulus	54. 55
Fortunae	192
<i>inter piacula</i>	34
<i>vaticinalis</i>	193
<i>virga conjecturalis</i>	15. 152
Leandri effigies	7
Legio XX Pannonica	182
LEGVM LATORES urbiumque rectores, 2. sub suis literis.	
Archytas	162
Milo	154
Pittacus	ib.
Solon	153
Zaleucus	157
Leo Mithrae sacramentum	215
<i>domicilium solis</i>	223
Nili praeses	ib.
<i>nomen Basilidianum</i>	215. 217
<i>soli dicatus</i>	223
Leonides docuit Graecos comam alere	46
Leonis caput, notat tempus praesens	209
<i>meridiem</i>	210
exuviae	22
<i>pro diademate</i>	131. 132
<i>galea</i>	63
<i>eas gestat Aventinus</i>	37
<i>ortum ex Hercule notant</i>	132
LEPIDA Aemilia, cujus filia	89
<i>Claudii sponsa repudiata</i>	ib.
<i>maritum impune criminata</i>	ib.
LEPIDA, Ser. Galbae uxor	93. 96
<i>eam Agrippina ex domo Galbae exturbare</i>	
<i>fatagit</i>	96. 97
<i>perdidit</i>	ib.
<i>ejus parentes</i>	96. 226
<i>et Agrippinae mores</i>	96. 97
Lepidus Augur a censoribus notatus	65
Lepidus Manius	89
LEPIDVS M. Aemilius, ignavus	64
<i>an Augur fuerit</i>	65
<i>Pontificatum intercepit</i>	ib.
Liber pater. vid. Bacchus.	
Licinius Galeriam Valeriam interfici jubet	122
Linguarum plurium perita Cleopatra	140
Lilium spei	191
Linteum Tarentinum	187
Lituus harmoniae symbolum	200. 202
<i>auguralis describitur</i>	57
<i>cur Anco additus?</i>	58
<i>eo Romulus urbis regionem describit</i>	57
<i>pontificatus insigne</i>	58. 64. 70
Quirinalis, in ruinis incendii integer inventus	
	57
LIVIA, laudatur	78
<i>adoptata ab Augusto creditur</i>	ib.
<i>aetas</i>	ib.
<i>eam a Nerone gravidam Augustus uxorem</i>	
<i>ducit</i>	io.
<i>ejus imagine numi signati, sub nomine alicujus</i>	
<i>deae</i>	ib.
<i>imperii negotiis se immiscet sub Tiberio</i>	ib.
<i>Iuliae nomen non usurpavit</i>	ib.
<i>sedes inter Vestalium confidet</i>	79
LIVIA Medullina, Claudii conjux, nuptiarum die	
<i>moritur</i>	89
LIVIA Drusilla ex indecora evadit pulcherrima	83
<i>a Tiberio, seu Antonia matre, interfecta</i>	ib.
<i>Druso minori conjugi venenum miscuit</i>	ib.
<i>stupris famosa</i>	ib.
LIVIL.	

INDEX RERVM.

LIVILLA <i>bis in exilium missa</i>	85	Magorum <i>ars vaticinandi</i>	193
<i>concupina fratris, forma praestanti</i>	ib.	<i>Malitiae probitatem triumphantis symbolum</i>	204
<i>ejus parentes, conjux, obitus</i>	ib.	Malachbelus <i>cum Luna est Lunus</i>	17
T. LIVIVS Claudio Imp. <i>auctor est literarum exco-</i>		<i>Mammae Veneris nudae, bonum omen</i>	187
<i>lendarum</i>	88	Mancinellus <i>correctus</i>	92
<i>ejus visendi causa a Gadibus Romam profecti</i>		Manes Virgilio <i>apparent</i>	176
<i>sunt</i>	177	Manichaei <i>solem et lunam esse naves docuere</i>	221
<i>nativitas, mors, vitae scriptores, epitaphi-</i>		MANLIA Scantilla, Didii Iuliani <i>uxor, maritum se-</i>	
<i>um, imago,</i>	ib.	<i>pelit</i>	110
Lochnerus <i>laudatus</i>	8. 20. 23. 187	<i>ejus filia</i>	ib.
<i>Locustis cauda longa</i>	212	C. Marcelli <i>uxor, et liberi</i>	76. 77
LOLLIA Paulina <i>a marito, quasi filia, desponsatur</i>		MARCIA, Iulii Caesaris <i>avia</i>	71
<i>Caligulae</i>	86	<i>Titi conjux, Augusta</i>	101
<i>cum Apprippina de Claudii matrimonio certat</i>	ib.	MARCIANA, <i>Augusta et Diva</i>	103
<i>ejus apparatus nuptialis</i>	ib.	Marcus <i>vates</i>	58
<i>exilium, mors et sepulchrum</i>	86. 87	C. Marcus Censorinus	57
Longini Icti <i>uxor Drusilla</i>	87	<i>augur</i>	58
Lorica, <i>quid</i>	225. 226	L. MARCIUS Philippus, <i>capita regum in numis</i>	
<i>Lotiflos in capite deorum, et regum Aegyptiorum</i>	4. 66	<i>publicat</i>	57
<i>Lotus ortum solis notat</i>	67. 221	<i>Augusto haereditatem Caesaris dissuadet</i>	63
<i>in eo omnia circularia</i>	221	<i>barbatus, ib. orator</i>	ib.
<i>aquatica</i>	ib.	<i>ejus res gestae</i>	ib.
<i>Lucem facere</i>	29	Q. Marcus Rex, <i>aquae ductus reficit</i>	71
LVCILLA Augusta	108	<i>aquam Marciam adducit</i>	ib.
<i>virgo, ejus mariti,</i>	ib.	<i>Maγapτiς olivoris</i>	127
<i>occiditur</i>	109	<i>Margarita pretiosa a Caesare dono data Serviliae</i>	73
Lucina. <i>vid Diana et Luna,</i>		<i>Margaritae smaragdis distinctae</i>	ib.
Lucius, Antonini <i>collega</i>	182	<i>Margaritarum usus Romae quibus concessus</i>	73
Lucius <i>philosophus</i>	25	<i>lineae</i>	73. 122
<i>Verus, Marci Imp. gener</i>	108	Maria Constantini VI	128
<i>Lucta barbaris ignota</i>	43	MARINIANA Valeriani	118
Luna Lucina	5	<i>quando mortua</i>	ib.
<i>cornuta</i>	15	<i>Maritima potentia Minois etc.</i>	197
<i>apposita Api</i>	16	<i>Mars pectorosus</i>	26
<i>Attidi</i>	17	<i>alatus Romanis adfuit in bello Lucano</i>	60
<i>Malachbelo</i>	17	<i>ad bellum Thebanis excitandum evocatus</i>	189
Cleopatra	66	<i>templum in Thracia</i>	ib.
<i>ejus et aquae sympathia</i>	208	<i>sol est</i>	221
<i>fruges maturat</i>	222	Marfias <i>coronatus</i>	80
<i>fortuna</i>	18	<i>ejus caput in humero Palladis</i>	14
<i>mater Isis</i>	223	Marti <i>audacia adscripta</i>	210
<i>Manichaeis est navicula</i>	221	<i>Martyrium mithriacum</i>	213. 214
<i>ei scarabaens sacer</i>	206	Mater Deum <i>cum cornu copiae</i>	17
<i>ei prosper successus adscriptus</i>	210	MATRES <i>filiorum educationem curantes,</i>	
LVNVS in numis	16. 17	<i>Augusti</i>	75
<i>Apin genuit</i>	ib.	<i>Iulii Caesaris</i>	71
<i>et ^{μην}, idem numen, cum cornu copiae</i>	ib.	<i>Valentiniani</i>	126
<i>Palmyrenorum Malachbelus et Iaribolus</i>	ib.	<i>Matrimonia patruorum et neptium</i>	91. 92
<i>utriusque sexus</i>	ib.	<i>Matrimonii secundi symbola</i>	195
<i>Lupus notat tempus praeteritum</i>	209	Mausoleum	143
<i>occasum</i>	210	Mausoli <i>mors</i>	ib.
<i>Luxuria tuta vitiorum concordia</i>	61	Maximinus <i>moritur</i>	122
<i>Lyra</i>	210	Maximinus Thrax <i>crudelis</i>	115
Lyra, Mercurii <i>inventum</i>	195	<i>uxor</i>	ib.
<i>caelestis harmonia</i>	ib.	<i>interficitur</i>	116
<i>ἑρτάφθορος</i>	196	MEDICI. Q. <i>sub suis literis,</i>	
Lyfandri <i>dictum de coma</i>	46	<i>Corn. Celsus</i>	178
LYSIAS, <i>vita et imago</i>	165	<i>Hippocrates</i>	161
Lyfimachus Alexandri <i>successor cum cornu arietino</i>		<i>Medicinam ne quis sibi faciat,</i>	158
<i>regni auspicia</i>	136	Medullina Livia. <i>vid Livia,</i>	
Lyfippus Alexandrum M. <i>figit</i>	133	<i>Medullis ferarum Achilles alitur</i>	35
		<i>Medusa alato capite</i>	30
		Megaera	30
		<i>Melancholiae indicium</i>	74
		Melite <i>an frugifera?</i>	146. 147
		Melitenium <i>vestium tenuitas</i>	146
		Melitus	167
		Memmia, Alexandri Severi <i>uxor</i>	115
		C. Memmius Quirinus <i>numos signat capite Quirini</i>	57
		Regulus	
M.			
Macedones <i>barbam alebant</i>	132		
Macrinus	III. 112		
<i>Maesam e palatio expulit</i>	113		
Maecenatis <i>epigramma in Horatium</i>	177		
Maenades, Semeles <i>sorores</i>	33		
Maeon, Homerum <i>educat</i>	152		

INDEX RERVM.

Regulus uxorem suam, ut filiam, Caligulae desponsat	86
Memoria a poetis invocata	176
Mendes, Pan et hircus	189
Mendelii	ib.
Mentum projectum crudelitatis index	65. 82. 86. 137
Mercurio necessitas adscripta	210
MERCVRIVS	17
Anubis	213
sol	213
cum petaso	17. 189
alis	18. 26
caduceo, χρυσόραπις	18
juvenis	19
Martem evocat ad bellum Thebanis excitandum	189
Mercurius Trismegistus sua habet ex Kabbala	217
P. Merula notatus	90
MESSALINA Statilia, coniux Neronis	95
ei Otho moriens reliquias commendat	ib.
princeps docta	ib.
MESSALINA Valeria, Messalae filia	91
eius liberi ex Claudio	ib.
nubit C. Silio, vivo marito	ib.
sexus sequioris propudium, interficitur	ib.
Michaëlis III uxor et liberi	129
Michaël III in coenobio moritur	130
Michaël V Zoën in exilium mittit	ib.
Midas juvenis	17
eius fabula	25
Miles, portentosum simulachrum	217
MILITES	184. 185
Mithriaci	213. 214. 221
MILO Crotoniates ingenio inclitus	154
victoria contra Sybaritas	ib.
ad Olympiam	ib.
epitaphium et statua	155
MILONIA Caefonia, octavo mense nata	87
Caligulae marito philtum propinavit	ib.
conjugem monuit meliora	ib.
eius mors et statua	ib.
Mimallonum corona hederacea	34
Mis et Lunus, idem numen	17
MINERVA e Iovis cerebro nata 8 vid. Pallas.	ib.
artium bellicae praefes	ib.
aegis	9
imago	225
in ejus galea cristae	9
oculis caecis	26
Phidiae opus	9
Polias	135
prudential civilis typus	224
serpens	135
Minio pinguntur deorum simulachra	26
Mirmillones qui dicti	181
Misitheo verum nomen restitutum	116
Mithras sol, cum aspergillo	213
aestu libidinis generatus	216
et Abraxae nomina per Gematriam resoluta	219
illi milites initiati	213. 214
Mithriacum sacrum, sole arietem permeante	213. 214
eo initiatis data animalium nomina	214. 215
Mithridatis uxor	142
filius intersectus	ib.
Mitra	108. 156. 157. 185
Modius. vid. Calathus.	
Momphta. praefes Nilotici incrementi	223
Monile Iunonis	4
Medcae	ib.

ex margaritis et smaragdis	73. 122
contra eorum luxum	125
Monogramma ✱	127
Morellus laudatus	53
Muliebria dona, Helena	42
Mulieres honestae	74
MVMMIA Achaja, mater Galbae	96
eius parentes, et maritus	ib.
P. Munatius in carcerem abductus, ob coronam capiti impositam	80
MVNDVS MVLIEBRIS 108. 2. sub suis literis.	
ἀνὰ θυμῶν	156
calantica	108
caliendrum	ib.
calyptra	ib.
corona	79
ensis	ib.
flammeum	108
καδύτρη	157
καρύφειον	156
margaritae	73. 79
eius luxus reprehenditur	125. 183
Mundus sub schemate scarabaei	206
serpentis	ib.
Munera venalia	129
Muscae nullae in templo Salomonis	209
ad sacrificia idolorum frequentes	ib.
in numis Boeotiorum	ib.
Myrices vis vaticinandi	193
Mysterium Quadrigae, fons plurium dogmatum	217

N.

Nampheros hoplomachus	181
Nasus iram spirans	24
aquilinus duplex	69. 183
camurus	28
Naviculae insistent daemones Aegyptiorum	221
Nebris Bacchi	22
bacchantium	32. 33
Necessitas, nodus	18
Neoptolemus Eurypylum interficit	41
NEPTVNVS Medicus in Teno cultus	194
sceptrum a Cyclopius	ib.
Nereidum quinquaginta coma	8
Nero, praenomen Drusi, et cognomen Tiberii	82
NERO Imp. a Claudio adoptatus	92
eius quadriennium. ib. icon	92. 93
in eo Caesarum progenies deficit	97
matrem, uxorem, fratrem, privignum sustulit	93
Senecam perimit	178
a senatu hostis judicatus, se ipse interficit	93
Nicephorus Irenen dejicit	129
Nicomedenfes Caracallae, in militiam eunti, gratulantur	195
eorum origo	194. 208
pro Nilo Serapis cultus	203
Nilus	205
augetur, sole transeunte cancerum	212
leonem	215. 223
NIOBE, Amphionis conjux, Latonam contemnit	47
capitis ejus ornatu	ib.
in Sipylo dirigit	ib.
Niphus, portentosum simulachrum	217
Nobilissimae titulus	126
Noctua	131. 171
Nodus, necessitas	18
Nomina ἀσχημα, et barbara, cur praelata significatibus	216
studio corrupta	ib.
Νοῦ, σφίρα, λόγος	218

Hh

genuit

INDEX RERVVM.

<i>genuit verbum</i>	218. 220
<i>Nudos fingeant Graeci deos et heroas</i>	39. 182. 184
<i>Numerationes Quadrigae Cabbalisticæ</i>	218
<i>NVMA, rex pius, canis a prima ætate</i>	56
<i>a Pythagora institutus</i>	ib.
<i>diadematus</i>	ib.
<i>ei Antoninus Pius comparatur</i>	106
<i>in numis</i>	57
<i>Nuptiarum die moritur Livia Medullina</i>	89
<i>Nympharum deliciae, Hylas</i>	45
<i>Nyza Aegypti</i>	189. 190
<i>cui Nomo adscripta</i>	226

O.

O ctavia, majoris et minoris historia restituta	76
O CTAVIA minor, Augusti soror	76
<i>uxor Marcelli et Antonii</i>	76. 77
<i>latet apud Vestales</i>	76
<i>Iulius, ejus avunculus major</i>	ib.
<i>concordiam inter maritum et fratrem fir-</i>	ib.
<i>mat</i>	ib.
<i>maritum Antonium colit</i>	76
<i>ab Antonio repudiatur</i>	ib.
<i>laudatur</i>	77
<i>liberi</i>	ib.
<i>honores ei a fratre habiti</i>	ib.
<i>bibliothecas exstruxit</i>	ib.
<i>vultus in numo</i>	ib.
<i>Virgilium virosque doctos colit</i>	ib.
<i>Cleopatra formosior</i>	77
O CTAVIA, Claudii filia, Neroni nubit	93
<i>spectatae probitatis femina, a Nerone relega-</i>	ib.
<i>tur</i>	ib.
<i>populus redeuntem plausu excipit</i>	ib.
<i>mortuae caput amputatum Poppaea vidit</i>	ib.
<i>ejus ornatus capitis</i>	93. 94
<i>Octavius, Augusti pater</i>	76
<i>Oculi avium nocturnarum</i>	82
<i>depressi, unde?</i>	26
<i>grandes</i>	82
<i>molles</i>	35
O ENEVS, rex Calydoniae, fabulis clarissimus	47
<i>Oenoe, regio Argiva</i>	47
<i>Offendices</i>	71
<i>Olea Fortunae</i>	192
<i>Oliva coronantur sacerdotes</i>	34
O LYMPIAS arrogans	132
<i>fata et imago</i>	ib.
<i>ex love concipit Alexandrum M.</i>	135
<i>Olympiorum praemia</i>	148
O MPHALE, spolio Herculis superbiens	49
O RATORES. 2. sub suis literis.	
<i>Cicero</i>	174
<i>Demosthenes</i>	170
<i>Lyfias</i>	165
<i>Orestilla, vid. Iulia Orestilla,</i>	
<i>Orientis typus</i>	185
<i>Origenes instituit Mamaeam</i>	114. 115
<i>Philippum cum uxore et filio</i>	117
<i>Orithyia, Amazonum regina, virgo</i>	49
<i>Orpheus conjugis phantasma vidit</i>	41
<i>emendatus</i>	39
O RVS, Osiris, Harpocrates, idem numen	199. 203
<i>ultus est Osiridem</i>	203
<i>mens mundi sensibilis</i>	204
<i>in baride vehitur</i>	ib.
O SIRIS, antiquissimum Aegyptiis numen	199
<i>appellatur Antonius</i>	66
<i>Iupiter Ammon</i>	ib.
<i>homo</i>	203

<i>Mosi κύριος</i>	201
<i>Bacchus</i>	66. 199. 205
<i>Orus, Harpocrates, idem numen</i>	199
<i>Sarapis</i>	205
<i>Sol</i>	199. 213. 217.
<i>principium humectandi</i>	199
<i>fabula</i>	ib.
<i>cum phallo</i>	ib.
<i>rotundam tibiā invenit</i>	ib.
<i>palla lutea</i>	ib.
<i>simulachra, ἀγάλματα μινυαῖα</i>	200
<i>ἱερὰ νόμοις</i>	ib.
<i>ei accipiter sacer</i>	ib.
<i>mundus lunaris</i>	ib.
<i>cum calathō,</i>	ib.
<i>sceptro, lituo, gnomone, cruce ansata</i>	ib.
<i>et Serapidis diversus cultus</i>	203
<i>flagello armatur</i>	217
<i>mortuis praesidet</i>	ib.
O TACILIA Severa, Philippi patris	117
<i>Origenis ad eam epistolae</i>	ib.
<i>ejus socer</i>	ib.
O THO Ferentinus, Neroni similis, mollis	97
<i>galericulum gestat</i>	ib.
<i>faciem quotidie rasitat</i>	98
<i>probus sub imperii auspiciis</i>	ib.
<i>ejus mater</i>	ib.
<i>Vitellii matrem et conjugem benigne habuit</i>	ib.
<i>Poppaeae adulter</i>	94
<i>Statiliae Messalinae reliquias suas commendat</i>	95
<i>caelebs obiit</i>	97. 99
<i>mors laudata</i>	98
<i>Otreria</i>	44. 49
<i>Ovidius restitutus</i>	31
<i>explicatus</i>	58
<i>tentatus</i>	146
<i>ejus exilium</i>	53

P.

P agurus prudentiae symbolum 211. vid. Cancer.	
<i>Dianae sacer</i>	ib.
P ALAMEDES plurium artium inventor	50
<i>ejus mortem pater ultus est</i>	ib.
P ALLAS 13. vid. Minerva.	
<i>Athenarum symbolum</i>	225
<i>cum Neptuno certat</i>	134
<i>veritas</i>	10
<i>Palla, ut se vestierint seminae Romanae</i>	71
<i>Ifidis nigerrima</i>	202
<i>Osiridis</i>	199
<i>Pallium philosophorum</i>	159. 160. 165
<i>medicorum</i>	160
<i>Pamylia festa Osiridis</i>	199
P AN	23. 24
<i>sapientiae doctor</i>	10
<i>Bacchi comes</i>	189
<i>ejus capita in galea Minervae</i>	9. 225
<i>parentes</i>	23
<i>natura universa, custos hortorum, apium etc.</i>	ib.
<i>cum cornibus, Iupiter corniger</i>	23
<i>ejus barba, fistula, pedum</i>	24
<i>naso iram spirat</i>	ib.
<i>cupietas</i>	ib.
<i>pulchricomus</i>	ib.
<i>larva in ludis Cerealibus</i>	25
<i>facie rubicunda</i>	26
<i>et Faunus idem</i>	26. 27
<i>ei pinus sacra arbor</i>	172
<i>cum capra, hirco</i>	189

Mendes

INDEX RERVM.

Mendes	ib.	eorum habitus	168
pavorem immittit	225	comam alebant	179
Pannonia Valeria	122	judicium de pluribus eorum	169. 170
Pannus duplex Diogenis	167	Philosophiae definitio	11
Pantalarea, insula	147	Phocas, Heraclii sponsam comprehendit	128
Papinianus, tutor filiorum Severi	111	Phoebus comosus 26	vid. Apollo.
PASTOR lacte supplicans	194	Pholoë nymphe	24
Pastores, olim reges	ib.	ad Phrynes exemplum Apelles pinxit Venerem	7
ab illis Romani habent initia	ib.	Phylacterium. vid. Amuletum.	
PAVLA Iul. Cornelia, Elagabali uxor	113	Physiognomicae observationes. vid. Characteres.	
PAVLINA, Maximini Thracis uxor	115	Pica, avis falax, Baccho dicata	205
maritum lenit, moritur et consecratur	ib.	Pileus Phrygius Attidis	17
Iul. Paulus, Ictus	113	Mercurii. vid. Petasus et Galerus.	
Pax matrimonio firmata	76. 77	libertatis insigne	17
Pedum Panis, quid significet	24	sacerdotum	70
Pegasus alatus	30	Vlyssis	48
Penthesilea	49	Vulcani caeruleus	188
sororem interficit	44	Pinea corona	172
PERGAMVS Pyrrhi F.	51	Gallorum	34
ex Epiro in Teuthraniam adducit coloniam	ib.	Pinus, Pani sacra arbor	172
Arium interficit	ib.	Pipara, concubina Gallieni	118
ejus monumentum	ib.	Piscis, odii symbolum 204. 205	Baccho sacer 205
junior	ib.	Piso a Nerone adoptatus	97
Pergami conditor 42	vid. Ilium.	PITTACVS Alcaeo obnoxius dicitur	154
Pergamus Asiatica crevit coloniis	51	Alcaeum captivum dimittit	155
Περσες	79	ejus vita et sententiae	154
Περσική	73	Mitylenaeorum dux	155
Perseus alatus	21	statua	169
PERSEVS Romae in triumpho ductus, magnificus	136	PLACIDIA Galla Constantii III	126
Regis Macedoniae vitia	136	fata, mariti, liberi, mors	ib.
PERSII, praeceptores, satyra, character, mors	179	PLACILLA Aelia, Theodosii	125
Personae comoediae veteris	158	laus, liberi, mors	ib.
PESCENNIA Plautiana, Clodii Albini uxor	110	PLANETAE. Q. sub suis literis.	
Pescennius Niger, a Severo victus	110. 111	Planetarum vires gemmis insculpi non possunt	210
Petasus Mercurii albus et niger	17. 18	influxus in eas, ut quibusdam probetur	219
Petillius Capitolinus	2	gemini, angeli, sub avibus	ib.
PETRONIA Vitellii conjux, filium heredem scribit	99	PLATO, genus, dies natalis, praeceptores, peregrinationes, mors, vitae scriptores	166
Dolabellae nubit	ib.	Dionysio Siculo familiaris	ib.
Petronius a Vitellio patre necatus	99	vitia objecta	ib.
PHAEDRA incesta laqueo vitam finit	52	mortuo sacrificabant	ib.
Phaëthon	213	curvus, 169. explicat	169
Phallus.	199. 213	quaedam placita hausit ex Kabbala	217
Pharnaces regno pulsus	149	Plautiana. vid. Pescennia.	
Phidalia Byzac	38	Plautianus	111. 112
PHILEMON risu obiit	173	PLAVTIA Vrgulanilla, ejus nomen, pater, conjux,	
cum Plautus imitatur	ib.	liberi, adulterium, divortium	89
patria	ib.	PLAVTILLA, Caracallae uxor	112
humero Minervae affixus	11	in exilio interficitur	ib.
ejus sententiae morales, Christiano dignae	11. 12	dos	ib.
PHILETAERVS, natus, educatus,	143	M. Plautius Silvanus	89
fata, regnum, mors	143	Plautus imitatur Philemonem	173
cum diademate laureato	ib.	genius	176
Philetaerius pes	ib.	PLOTINA, Trajani uxor, Diva	103
PHILIPPVS imberbis, barbatus et mutilus	132	ejus gemma et statua	ib.
Philippei, numi aurei	ib.	Hadriano Sabinam conciliat	104
Φιλιππίων αὐτοκρατορ	146	Plotinus a Salonina cultus	119
PHILISTIS ubi regnaverit	146	Plutarchus correctus	76
numi	ib.	ejus versio emendata	98
Epiri regina	226	Plutus alatus	47
PHILOSOPHI. Q. sub suis literis.		Poculum Apollinis, tripus	197
Antisthenes	167	POETAE. Q. sub suis literis.	
Apulejus	180	Alcaeus	155
Archytas	162	Anacreon	157
Aristippus	166	Aratus	173
Aristoteles	168	Critheis	152
Democritus	160	Euripides	164
Diogenes	167	Hesiodus	152
Philosophi custodes furoris divini	27	Homerus	150
non ex barba et pallio aestimandi	160. 179	Horatius	176

H h 2

Poetae

INDEX RERVM.

<i>Poëtae regibus tribuunt diademata</i>	55
Polemon rex Bospori	149
<i>Πολωνος Veneris</i>	187
POMPEIA, Caesaris uxor	61. 72
<i>adulterii suspecta dimittitur</i>	61
<i>nubit P. Vatinio</i>	ib.
Pompeji, Numae effigie numos cudunt	57
Cn. Pompejus Magnus, Antoniae maritus	90
Cn. POMPEIVS Magnus	62
<i>ejus elogia, icon, vultus notae</i>	ib.
<i>et Alexandri similitudo</i>	ib.
<i>imago ex margaritis</i>	63
<i>imagines censet Gronovius</i>	ib.
<i>statua</i>	ib.
<i>os probum</i>	ib.
<i>laureae gestandae jus ei lege datum</i>	ib.
<i>uxori in campo Martio exsequias celebrat</i>	ib.
<i>Symphorium arcem recipit</i>	142
Q. POMPEIVS Rufus, a militibus inter sacrifican-	
<i>dum occisus</i>	61
<i>ejus vultus in numis</i>	ib.
Q. Pompejus Q. N. Rufus, Quaestor	ib.
Sex. POMPEIVS, Cn. F. degener	64
<i>ejus vultus notae</i>	ib.
Pomponii, Numae effigie numos cudunt	57
Pomponius Bassus ab Elagabalo interfectus	114
Pontificis Max. creandi jus quis habeat	65
Pontificum corona laurea	34
<i>insigne lituus</i>	58. 64. 70
POPPAEA Sabina, Neronis conjux	94
<i>ejus parentes</i>	ib.
<i>Rufum Crispinum filio parentem fecit</i>	ib.
<i>Othoni adulterio cognita, principale scortum</i>	ib.
<i>lacte asininolavatur, formae studiosissima</i>	ib.
<i>ejus icon, capilli flavi, mors</i>	ib.
<i>ornatrices punit</i>	ib.
POPPAEA Claudia, Neronis filia, insans moritur	95
<i>Augusta et Diva</i>	ib.
Populus, Herculi sacra arbor	53
Porticus Octaviae	77
Praemia victorum in quatuor Graecorum ludis	148
Precantes caput velabant	34
PRIAMVS, nomen et icon	52
<i>fortuna ludibrium, occisus</i>	ib.
PRIAPVS alatus, sol	212
<i>baculis fulcitur</i>	213
<i>nudus, 212. cum modio</i>	213
<i>pudendum</i>	213
Princeps docta, Statilia Messalina	95
Principia, bonum et malum	188. 204
Principis virtutes	186
Providentiae typus	185
Protogenus	213
Prudentia sine virtute calliditas est	225
PTOLEMAEVS Soter	137
<i>conjux tertia et quarta</i>	ib.
<i>virtutes et vitia</i>	ib.
Ptolemaei Philadelphi mater	137
<i>uxores</i>	137. 138
PTOLEMAEVS junior, ut a fratre dignoscatur	138
PTOLEMAEVS Apion Romanos heredes scribit	140
<i>unus hoc nomine</i>	ib.
PTOLEMAEVS Iubae F.	144
<i>a Cajo Imp. consobrino, interficitur</i>	ib.
<i>barbatus et imberbis</i>	ib.
Pueri cirrati Romanis ministrabant	184
PVLCHERIA Marciani, nata	127. 128
<i>laus, virginitas, mors</i>	128
<i>cum fratre imperat</i>	127
<i>simultas</i>	ib.

Pyrrhus	145. 146
<i>Achillis F. binominis</i>	41
<i>ejus descriptio</i>	42
<i>uxor</i>	43
Pythagoras, Numae praeceptor	56
<i>sentit</i>	169
Pythiorum praemia	148
<i>laurus</i>	181

Q.

Quadrige Kabbalistica explicatur	217. 218. 219
Quintiliani spiritus	176
Quirini diadema	55
<i>caput in numis</i>	57

R.

Radii solis quot in picturis?	66
<i>quid indicent</i>	ib.
Redimiculum	157
REGES. 2. sub suis literis,	
AEGYPTI cum Ioto	66
<i>Arfinoë</i>	137
<i>Berenice</i>	ib.
<i>Cleopatra</i>	139
<i>Ptolemaeus Soter</i>	137
<i>junior</i>	138
ATHENIENSIVM, Codrus	131
BOSPORI, Afander	149
CAPPADOCIAE, Ariarathes	142
CARIAE, Artemisia	ib.
CYRENARVM, Ptolemaeus Apion	140
MACEDONVM, Alexander	131
<i>Amyntas</i>	131
<i>Lysimachus</i>	136
<i>Olympias</i>	132
<i>Perseus</i>	136
<i>Philippus</i>	132
<i>princeps incognita</i>	136
<i>ortum referunt ad Iovem</i>	ib.
MAVRITANIAE, Iuba	143
<i>Ptolemaeus</i>	144
PERGAMI, Philetærus	143
ROMANORVM, Ancus Marcius	56
<i>Numa</i>	ib.
<i>Romulus</i>	54
<i>Tit. Tatius</i>	55
<i>imagines restitutae</i>	56
SICILIAE, Gelo	147
<i>Hiero</i>	ib.
<i>Philistis</i>	146
<i>non gestant diadema</i>	148
SYRIA, Alexander Theopator	141
<i>Antiochus M.</i>	140
<i>Antiochus</i>	142
<i>Demetrius Nicator</i>	141
<i>Seleucus VI</i>	ib.
THRACIAE, Rhoemetaces	149
<i>Reges diademate non ornati</i>	55
<i>erant pastores</i>	194
<i>comam alunt</i>	43
<i>Regum filii dicuntur reges</i>	45
<i>Etruscorum insignia</i>	123
REGINA	185
<i>Reginae lauru coronatae</i>	40
<i>Resurrectionis imago in sacris Mithriacis</i>	214
<i>Restio. vid. Antius.</i>	
Rhoemetaces regno restituitur	149
<i>Augusti responsum ei datum</i>	ib.
<i>Romanos juvat</i>	ib.
<i>Rica, vel Rricula, cingulum capitis</i>	32. 156
ROMA	

INDEX RERVM.

ROMA aeterna	57. 58	<i>ei supplicant aperto capite et velato</i>	ib.
ejus laudes	67. 68	<i>castos ruris</i>	ib.
ut dea culta	67	Satyræ Persii	179
cur ut femina pingatur	68	Satyri caput in humero Palladis	14
pingitur ut Minerva	67	<i>aures</i>	25
<i>cum mamma nuda, crinibus nigris</i>	ib.	Bacchi comites	189
Roma, Trojana femina, Romuli mater	68	Panæ et Fauni iidem	27
Alcanii filia	ib.	et Sileni diversi	ib.
Fidei templum consecrat	ib.	<i>in scena,</i>	25
Romanus Imp. sorores includit	129	Scarabæus Aegyptiis est sol	204. 206
Romanus Argyrus ab uxore suffocatur	130	<i>lunæ sacer</i>	206
ROMVLVS, deus Romanorum peculiaris	54	<i>oculos pro statu lunæ variat</i>	ib.
ei statua posita	ib.	<i>sex mensibus sub terra latet</i>	ib.
de imaginibus diversis iudicium Gronovii	ib.	<i>non nascitur femina</i>	ib.
in funere Drusi imago ejus spectabatur	54	<i>notat hominem bellicosum</i>	ib.
lauro redimitus	54. 55	<i>amuletum virorum</i>	ib.
diadematus et sagatus	55	<i>in smaragdis</i>	208
vates	57	Sceptrum insignæ regum	123
ejus lituus	ib.	<i>cum oculo 199. cum cucupha</i>	200
mater Roma	68	Veneris eburnum	187
vultus	55	Scholiasies Iuvenalis emendatus	92
vultu moneta signata	54. 57	Scipio cum aquila, insignæ consulatus	123
Rugæ, unde	26	<i>regum Etruscorum</i>	ib.
S.			
Sabaoth	221	Scipionum familia clarissima	59
S Basilidi est Iudæorum deus	218. 219	SCIPIO Asiaticus, cognomen unde?	59
genuisse dicitur diabolus	219	<i>triumphus ex Antiocho</i>	ib.
princeps septimi cæli	222	<i>tabulam pictam in Capitolio suspendit</i>	ib.
SABINA, Matidia filia	104	<i>ei statua posita</i>	ib.
Hadriani conjux, adulterii suspecta	ib.	<i>ubi et quando mortuus et sepultus?</i>	60
Augusta	105	<i>alæ in ejus casside</i>	ib.
ornatus capitis	105	Africanus, Iovis proles, anguis concubitu con-	
ejus mors	104. 105	<i>ceptus</i>	59
Sabinarum raptus	55	<i>ejus vultus imberbis, et senilis.</i>	60
<i>in numis</i>	56	<i>fratri legatus</i>	140
Sabinus, Vespasiani frater	100	Scortum principale, Poppaea	94
Sacerdos Cereris, femina	32	SCRIBONIA, Augusti uxor, pacis pignus	77
Ifidis vestitu albo	202	<i>repudiata</i>	ib.
SACERDOTES	33	<i>femina gravis</i>	78
omnes velati sacrificant	33. 34	<i>in exilium abijt cum filia</i>	ib.
qua corona coronantur	33. 193	Scutica. vid. Flagellum.	
coma eorum sordida	33	Scutum. vid. Chypeus.	
a lavacro abstinent	ib.	Scytharum ars vaticinandi	193
SACRIFICANS	193	Sedens deus cur pingatur Aegyptiis	221
Sævæ lasciviae notæ	183	SELEVCVS VI patri succedit	141
Sagittæ Apollinis	16	<i>patrum vincit</i>	ib.
Dianæ	14. 16	Epiphanes et Nicator cognominatus	ib.
SALLVSTIA Barbæ Orbiana, cujus uxor?	115	Sella eburnea regum Etruscorum	123
SALLVSTIVS remp. male administrat	175	Semiamirica Scta	113
historiam scribit, et moritur	ib.	SENECA, vita et mors	178
SALONINA Gallieni	118	<i>macilentus</i>	ib.
<i>in ejus numis omnes Gallieni anni consignati</i>	ib.	<i>comam aluit</i>	179
forma, 119. imperiosa	119	Sephiroth formata ad similitudinem arboris vitæ	207
trium liberorum mater, interficitur	120	SERAPIS <i>Μεγαλοδελφικόν</i>	3
Saloninus Valerianus et Iulius, Gallieni filii	120	<i>cultus ejus</i>	ib.
SALVS, conjux Aesculapii 20. vid. Hygeia.		<i>recentior est</i>	203
regina, 21. Romana	21	<i>ejus imagine Iulianus</i>	224
capite alato, et cum serpente	ib.	<i>an sit Iosephus</i>	3. 224
genius	139	Nilus et Osiris	203. 205
Sapientes coronandi sunt, non athletæ	148. 149	<i>præses animalium et nutritionis</i>	3
Sapientiae vis	10	Sol, Iupiter, Pluto	ib.
SAPPHO statuis et numis celebrata	156	<i>capilli, barbæ, ib. Panthei figura</i>	ib.
brevis et fusca, mascula	ib.	<i>modius.</i>	203
Saturnii, qui dicti?	29	<i>et Osiridis diversus cultus</i>	203
Saturno Νέμειος	210	Seriphium Iliaci præferunt	201. 226
Saturnus, quis?	28	Sermones Socratici	158
Anubis	211	Serpens Aesculapii 4. 194 vid. Draco.	
ejus parentes	28	Apollinis	4
veritatis deus	29	<i>in galea Alexandri M.</i>	135
		<i>Λεωτόμορφος, numen Mercuriale</i>	210
		Minervæ	135
		Hh 3	quo

INDEX RERVVM.

<i>quo genere Cleopatra perierit</i>	139	<i>simulachra pinnata</i>	202
<i>tripodi innexa</i>	195. 197	<i>ex humidis accenditur</i>	205
Pythius	197	<i>caput scarabaeo impositum</i>	205. 206
<i>soli dicatus</i>	214	<i>deus magnus</i>	207
<i>contortus, mundus est</i>	206	<i>triceps, tria notat tempora</i>	209
<i>notat caelum stellatum</i>	206. 213	<i>ei felicitas adscripta</i>	210
Servii Tullii <i>imagine numi a quo signati</i>	57	<i>omnia generat</i>	213. 214. 221
SEVERA, Iul. Aquilia, Elagabali uxor, Vestalis	114	<i>attract animas</i>	214
Severianus	117	<i>militis habitu</i>	221
SEVERINA Vlpia, Aureliani	120	<i>in navigio</i>	ib.
<i>eius modestia, et nepos</i>	ib.	<i>navis est Manichaeis</i>	ib.
SEVERVS Imp. Afer	110	SOLON, <i>historia, poësis, sententiae, gemmae</i>	153
<i>acta bellica, et mors</i>	ib.	<i>Sophistarum insignia</i> 170 <i>vid. Philosophi.</i>	
<i>de eo iudicium senatus</i>	ib.	SOPHOCLES <i>ob veritatem periclitatus, est</i>	13
<i>icon</i>	111	<i>apis Attica, Homerustragicus, nova Siren</i>	163
<i>Caracallae uxorem dat</i>	112	<i>vita</i>	ib.
SEXTILIA, Vitellii mater, Augusta	99	SPES <i>juvencula</i>	190
<i>duos filios toto anno consules vidit</i>	ib.	<i>condimentum vitae</i>	ib.
<i>Aulum imperatorem salutatum lamentatur</i>	ib.	<i>eius mora difficilis</i>	ib.
<i>mors</i>	ib.	<i>hilaris, gradiens</i>	ib.
<i>Sidus. vid. Astra, Planetae.</i>		<i>veste longa, laxa, tenui, quam attollit</i>	ib.
Sige Valentinianorum	222	<i>florem tenet</i>	191
Silae galeae	185	<i>cum spica</i>	ib.
Silentium Pythagoricum Basilidis	222	<i>sine labore nil parit</i>	ib.
SILENVS, <i>eius patria</i>	27	<i>ut gressus, non ultra extendenda</i>	190. 191
<i>Philosophus</i>	ib.	Sphinx <i>καλαινή</i>	10
<i>templum habet cum Baecho communia</i>	ib.	<i>in lucis consecratur, Minervae sacra</i>	ib.
<i>Satyrorum semissimus, calvus</i>	ib.	<i>facie virginis, corpore leonis</i>	ib.
Sileni <i>quales?</i>	158	<i>galeae custos</i>	9
<i>in scena</i>	25	<i>Aegyptiaca, Thebana</i>	9
<i>plures</i>	27	<i>fabula</i>	ib.
<i>an figmentum?</i>	ib.	<i>origo</i>	224
<i>et Satyri diversi</i>	ib.	<i>forma varia</i>	ib.
Silius <i>statuas Virgillii veneratur</i>	176	<i>significatio</i>	224. 225
Simonem Cyrenaeum <i>pro Christo passum esse, dice-</i>		<i>symbolum sapientiae</i>	10
<i>bat Basilides</i>	218	<i>ignorantiae</i>	12
<i>Simpulatrices</i>	2	<i>prudentiae</i>	225
<i>Simpulum</i>	198	<i>Spicarum symbolum</i>	6. 191
<i>Numae, in sacris Vestalium</i>	2	<i>fasciculus, Iuli dictus</i>	ib.
Singirichus, <i>rex Visigothorum</i>	126	<i>Spicae Iliidi datae</i>	201
Sirenum <i>parens</i>	23	<i>Spicis coronantur fratres Arvales</i>	34
Siren <i>nova</i>	163	<i>Squillis cauda longa</i>	212
<i>Situla Iliidis</i>	203	<i>Statura parva</i>	133
<i>Sistrum</i>	203	<i>Stella vertici Iulii Caesaris apposita</i>	70
<i>σιροππιος</i>	15	<i>duae orientem et occidentem notant</i>	208
SOCRATES, <i>sapientissimus</i>	158	<i>Στέμμα, insula seu vitta</i>	31
<i>oculi παιδαρισται, barba</i>	159	<i>Στιφάν</i>	79
<i>eius imago humero Minervae affixa</i>	11	Stephanus <i>explicatus</i>	48
<i>obrectatores</i>	13	Strabo <i>illustratus</i>	42
<i>calvus</i>	158	STRATONICE <i>Mithridatis, cantoris filia</i>	142
<i>coma candente</i>	170	<i>Romanis arcem tradit</i>	ib.
<i>capillos non curat</i>	159	<i>filium servare studens, perdit</i>	ib.
<i>Sileno similis, cur?</i>	27. 158	<i>Stroppus</i>	71
<i>in scena productus</i>	158	<i>Succina, capilli flarvi Poppaeae</i>	95
<i>elogium</i>	ib.	<i>Suetonius explicatus</i>	90. 96. 97
<i>ridibundus docet</i>	ib.	<i>Suffibulum</i>	31
<i>dividit</i>	169	SVLLA L. Corn. <i>vitia juventutis emendat</i>	60
Sol, <i>daemon</i> 18 <i>vid. Apollo.</i>		<i>eius res gestae, ingenium</i>	60. 61
<i>ei cornua addita</i>	66	<i>scommia in eum</i>	61
<i>pingitur radiis duodecim</i>	214	<i>phthiriasi moritur</i>	ib.
<i>septem</i>	214	Sulla <i>Faustus</i>	90
<i>eius ortus loto pingitur</i>	67	<i>Supercilia hirsuta</i>	28. 75
<i>in lampade</i>	185	<i>Sylva notatur unica arbore</i>	189
<i>ei sacer est gallus</i>	197	SYMBOLA. <i>2. sub suis literis.</i>	
<i>accipiter</i>	200	<i>ala</i> 13. 18. 21. 60 <i>cauda</i>	213
<i>flagello armatur</i>	217	<i>Apollinis</i> 194. 195 <i>cestus</i>	187
<i>ob baculos natos festum celebrant Aegyptii</i>	199	<i>aries</i> 186 <i>cornu Ammonis</i>	186
Osiris	ib.	<i>barba</i> 24 <i>crista</i>	197
<i>circulus stolas</i>	200. 202	<i>caduceus</i> 18. 197 <i>crocodilus</i>	204
<i>basiliuos</i>	202	<i>calathus</i> 3 <i>draco</i>	20

fax

INDEX RERVM.

<i>fax</i>	187	<i>phallus</i>	199. 213
<i>galerus</i>	17	<i>pileus</i>	17. 189
<i>gnomon</i>	200	<i>piscis</i>	204
Gorgo	10	<i>sagitta</i>	16
<i>gryphus</i>	134	<i>scarabaeus</i>	206
<i>laserpicium</i>	140	<i>sceptrum</i>	200
<i>laurus</i>	15	<i>scipio cum aquila</i>	123
<i>lilium</i>	191	<i>serpens</i>	206
<i>luna cornuta</i>	15	<i>situla</i>	203
<i>lyra</i>	195	<i>Sphinx</i>	10. 12
<i>modius</i>	3	<i>spicae</i>	6. 191. 197
<i>nasus</i>	24	<i>tripus</i>	197
Neptuni Medici	194	<i>velum</i>	2
<i>palla</i> Ididis	202	<i>vestis longa, laxa, te-</i>	
<i>petasus</i>	17	<i>nus</i>	190
Syringis <i>fabula</i>			24

T.

T aciti <i>pompa</i>	176
<i>Tacinae</i>	156. 157
<i>pro coronis datae victoribus ludorum</i>	148
<i>Taeniola</i> Vestalium	32
<i>Tamarices vis vaticinandi</i>	193
<i>Tarpeja chypeis obruta</i>	57
Tit. TATIVS <i>togatus</i>	55
<i>senex</i>	ib.
<i>a Romulo in societatem imperii assumtus</i>	ib.
<i>in numis</i>	ib.
<i>a quo signatus</i>	56. 57
<i>socer</i> Numae	56
<i>Taxeia</i> corona antistitum sacrorum infernalium	34
<i>Tecmeffa</i>	43
<i>Telchines, fabri</i> Cretenses	29
<i>Telephus</i> Pergamum deducit coloniam	51
<i>in Templo</i> Salomonis non erant muscae	209
TEMPVS	28
<i>Tempora tria</i>	209
<i>Tephillim</i> Iudaeorum	219
TERENTIVS, <i>eius vita</i>	174
<i>statura et imagines</i>	ib.
<i>Tetragrammaton</i> virgae Moſis incisum	207
<i>corruptum</i>	212
<i>Teuthrania, Pergamenorum regio</i>	51
<i>Themisto, Homeri mater</i>	152
THEOCRITVS <i>an strangulatus?</i>	171. 172
<i>coronatus foliis pineis</i>	ib.
<i>parentes</i>	ib.
<i>simus</i>	ib.
<i>Theodora, Constantii Chlorig</i>	121. 123
<i>Theodora, Michaëlis III mater</i>	129
<i>Zoës soror, ejusque fata</i>	130
<i>Theodosii M. uxor prima</i>	125
<i>secunda</i>	126
<i>Theodosius junior</i>	126
THEOPHRASTVS, <i>nomen</i>	170
<i>Aristoteli succedit in schola</i>	ib.
<i>discipulorum frequentia</i>	ib.
<i>aetas, libri, vitae scriptores</i>	ib.
<i>Thesei conjux, Ariadne</i>	36
<i>Hippolyta</i>	44
<i>Theseus heros</i>	184
<i>tonsura</i>	184
<i>Thorax, thoracides</i>	225
<i>Thyrſus</i> bacchantium	32
<i>Tiberius Claudius Nero, ejus uxor et liberi</i>	78
TIBERIVS <i>matris artibus ad imperium pervenit</i>	78
<i>eius triumphus in achate</i>	81
<i>peſſimum ingenium</i>	ib.
<i>character</i>	82
<i>uxor</i> Iulia	79. 81

<i>Vipsania Agrippina</i>	82
<i>in tenebris videt</i>	ib.
<i>Tibiam rotundam</i> Osiris invenit	199
<i>Tisiphone</i>	30
<i>L. Titurius Sabinus numos signat capite T. Tatii</i>	56
<i>Titus ſorori honores Divae habet</i>	100
<i>eius uxores, et filia</i>	101
<i>Toga caput velant sacerdotes</i>	34
<i>Tomi urbs, Ovidii exſilio nobilitata</i>	53
TOMVS <i>in numis</i>	53
<i>Tonsura</i> Theſei	184
<i>Torulus in petaso</i> Mercurii	18
TRAIANVS <i>laudatus</i>	102
<i>moritur</i>	ib.
<i>eius imago, uxor et ſoror</i>	103
TRANQVILLINA <i>Gordiani tertii</i>	117
<i>pater</i>	116
<i>nomen</i> Sabiniae	ib.
<i>ad bellum</i> Perſicum <i>proſecta</i>	117
<i>forma</i>	ib.
<i>Tridens</i> Neptuni	194
<i>Plutonis</i>	3
<i>Trinitas</i> Platonica	218
<i>Ebraeorum</i>	ib.
<i>Abraxae effigie</i>	ib.
<i>in Tripode corona victoribus propoſita</i>	195
<i>Tripus praemium victoriae</i>	ib.
<i>Bacchi</i>	195
<i>poculum</i>	197
<i>ad imaginem</i> Delphici	ib.
<i>triplex tempus</i>	197
<i>veritatis index</i>	ib.
<i>Triptolemus agriculturam docuit</i>	6
<i>Tritici manipulus in ſacris</i> Iliacis	202
<i>Triumphus</i> Scipionis Aſiatici, <i>urbi gemmarum lu-</i>	
<i>xum intulit</i>	59
TROPAEVM, <i>unde dicatur?</i>	198
<i>Iovi et Iunoni ſacrum</i>	ib.
<i>crucis forma</i>	ib.
<i>tolumnae, arae, turres</i>	ib.
<i>Tulli Hoſtilii imagine numi a quo ſignati</i>	57
<i>M. Tullius Decula</i>	ib.
<i>Tunica palliolata</i>	72
<i>Turpia cur deo tribuerint gentes?</i>	214
<i>Tutulus</i>	71
TYPHO <i>Osirin interficit</i>	199
<i>principium malum</i>	204
<i>imago ejus an reperiatur</i>	ib.
<i>ficcitas</i>	205
<i>in crocodilum mutatus</i>	ib.

V.

VABALATHVS, <i>eius parentes</i>	120
<i>et Zenobiae imperium</i>	121
<i>effigies in numis cur?</i>	ib.
<i>capitur</i>	ib.
<i>nomen</i>	ib.
<i>Io. Vaillant laudatur</i>	137
<i>Valentinianorum Sige</i>	222
<i>Valentinianus a matre educatur</i>	126
VALERIA <i>Galerii Maximiani</i>	122
<i>parti Pannoniae nomen dat</i>	ib.
<i>Maximini conjugium averſatur</i>	ib.
<i>relegatur et occiditur</i>	ib.
<i>Valerianus captus moritur</i>	118
<i>uxores</i>	ib.
<i>Vallias, rex</i> Viſigothorum	126
<i>Varronis pondus</i>	176
<i>Vas</i> Niloticum	209. 212
<i>Vaticinandi vis herbis inſita</i>	193

INDEX RERVM.

<i>ut insit animalibus</i>	223	<i>Virga Mercurii. vid. Caduceus.</i>	
VCRIM <i>literarum expositio</i>	121	VIRGILIUS <i>poëtarum Plato</i>	176
Vellereus laudatus	53	<i>notatus</i>	37
<i>ejus opera commendantur</i>	104	<i>eum Octavia colit</i>	77
Velum, <i>symbolum aeternitatis</i>	2	<i>mors, monumentum, imagines</i>	176
<i>divinitatis</i>	65. 138. 139	Viriolae, <i>ornamenta manuum</i>	73. 226
<i>sanctimoniae</i>	31	Virium <i>indicia</i>	80. 82
Illicum	4	Virtutes <i>larvatae</i>	12
Veneri <i>amor adscriptus</i>	210	Vitellius Othonem <i>superat</i>	97
Veneris <i>nimiae noxae</i>	26	<i>ejus mater ab Othone benigne habita</i>	98. 99
<i>nuptiae cum Vulcano</i>	189	<i>conjux</i>	99
VENVS et CVPIDO	187	L. Vitellius, <i>Imperatoris pater</i>	99
VENVS <i>anadyomene</i>	6. 7	Vitia, <i>virtutum nomine</i>	12
<i>ab Apelle picta</i>	7	<i>juventutis emendat Sulla</i>	60
<i>oculo pacto. 26. et Flora eadem</i>	28	Vitruvium <i>Octavia colit</i>	77
<i>cum sceptro et face</i>	187	Vitta	157
<i>apud Saxones</i>	ib.	<i>lanea Vestalium</i>	31
<i>melaenis</i>	ib.	Vlpianus	114
<i>vestita</i>	ib.	Vlysses Aethyanactem <i>e muro praecipitat</i>	44
Verba <i>alata</i>	18	<i>ejus galea</i>	41
Verbum, <i>in Sela fuzh</i>	218. 220	<i>Palamedem perdit</i>	50
<i>ex eo quae provenerint</i>	ib.	Vocales <i>7 Graecorum, notant Basilidianis Deum</i>	212
Veritas <i>dux bonorum</i>	9	Volucres <i>hostias petentes, malum omen</i>	209
Fidius et Honor, <i>Sabinum numen</i>	ib.	<i>Abrahamus abigit</i>	ib.
<i>in galea Minervae</i>	ib.	Vpupa <i>disposita</i>	204
Pallas	10	VRBES. <i>2. sub suis literis.</i>	
<i>comprehenditur, quod Deum cogitamus</i>	11	Aenus 47. 48	Colonia Agrippinae
<i>periculosa cultoribus</i>	12. 13	Antinoïs 105	91
Veritatis <i>deus, Saturnus</i>	29	Argyripa 41	Ilium 46
VESPA <i>fulmini advolans</i>	208	Arpi ib.	Nyza 189. 190
VESPASIA <i>Polia, Vespasiani mater</i>	100	Byzantium 37	Pergamus 42. 51
Vespasia, <i>nomen loci</i>	ib.	Helenopolis 121	Tomi 53
Vespasiani <i>parentes</i>	100	Vrgulanilla, <i>vid. Plautia.</i>	
<i>conjux et filia</i>	ib.	VULCANVS	188
VESTA, <i>prima deorum</i>	ibid.	<i>claudens</i>	26
<i>Saturni mater et filia</i>	1. 2	<i>ejus opus corona Ariadnes</i>	37
<i>virgo et vetula</i>	ibid.	<i>arma Achillis</i>	36
<i>quid significet?</i>	ibid.	vates	55
Vestae <i>simulachra</i>	1	pileus	188. 189
VESTALES, <i>32. 2. sub suis literis.</i>		barba	189
Aurelia Quirina	31	Vultus <i>longior voluptuosum notat</i>	65
Claudia	30		
Iul. Aquilia Severa, <i>Elagabali uxor</i>	114	X.	
Vestales <i>cum corona spicea</i>	31	Xenocrates <i>crure collecto</i>	170
<i>servant ignem aeternum</i>	31. 32	Xiphares <i>a patre interficitur</i>	142
<i>earum velum</i>	31	Z.	
<i>quatuor, sex, septem</i>	32	Zaleucus, <i>legislator severus</i>	157
Vestalium <i>honores dati Drusillae</i>	85	<i>Charondae jungitur</i>	157. 158
<i>Antoniae</i>	83	<i>praeceptum de medicina faciendâ</i>	158
Vestes <i>sacras deorum gestat Alexander M.</i>	135	Zeno <i>fronte contracta</i>	170
Vestis, <i>vid. Palla. ejus substringendae ratio</i>	19. 22	Zenobia, <i>Vabalathi mater</i>	120. 121
<i>feminarum Romanarum</i>	71	Augusta	121
<i>margaritis conferta</i>	125	<i>effigies non est in numis</i>	ib.
<i>quali spes ornetur</i>	190	<i>capitur ab Aureliano</i>	ib.
<i>cum Vestibus heroas fingunt Romani</i>	38	Zephiritis, <i>Arsinoë</i>	138
<i>sine Vestibus Graeci</i>	39. 181	Zeusippus <i>cervice curva</i>	170
VICTORIA <i>mater castrorum</i>	120	Zoë <i>Romani Argyri</i>	130
<i>ejus auctoritas et numi</i>	ib.	<i>facta, fata et mors</i>	ib.
Victorini <i>tyranni</i>	120	<i>imago</i>	ib.
Victorinus <i>junior</i>	185	<i>cum caelitibus culta</i>	ib.
Vincula <i>frontis, diadema</i>	39	Zosimus <i>emendatus</i>	116
Vini <i>potus nimis nervis nocet</i>	26	<i>Constantino iniquior</i>	124
Vipsania Agrippina. <i>vid. Agrippina major.</i>		Zoroaster <i>unde dederit Aegyptiis crucem anstatam</i>	207
M. Vipsanius Agrippa. <i>vid. Agrippa.</i>			
Virgae <i>Mosis, Tetragrammaton incisum</i>	207		

FINIS.